Godoni Vu'a Maiu'ina

The New Testament in the Ese (Managalasi) language of Papua New Guinea

Nupela Testamen long tokples Mangalasi long Niugini

Wycliffe
BIBLE TRANSLATORS

Godoni Vu'a Maiu'ina

The New Testament in the Ese (Managalasi) language of
Papua New Guinea
[mcq]

Translation by Wycliffe Bible Translators

© 1975, 1999, Bible League International

Print publishers, 1999 by South Park Press and Wycliffe Bible Translators

Web version
2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.
www.Wycliffe.org

http://pngscriptures.org

www.ScriptureEarth.org

Creative Commons license (Attribution-Noncommercial-No Derivative Works)
http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0

Your are free to share — to copy, distribute and transmit the text under the following conditions:

- **Attribution.** You must attribute the work to *Wycliffe Bible Translators* (but not in any way that suggests that they endorse you or your use of the work).
- **Noncommercial.** You may not use this work for commercial purposes.
- **No Derivative Works.** You may not alter, transform, or build upon this work.
- **In addition,** you have permission to port the text to different file formats, as long as you don't change any of the text or punctuation of the Bible.

Notice — For any reuse or distribution, you must make clear to others the license terms of this work.

Tok Orait

Dispela Buk Baibel i kam wantaim tok orait na lo bilong Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivative Works license. Em i tok olsem **yu ken givim kopi long narepela manmeri.** Yu ken wokim kopi na givim long husat i laikim. Tasol, yu mas tok klia dispela samting i kam long *http://tokplesbaibel.org.* Yu no ken kisim mani na salim dispela. **Yu mas givim nating.** Na tu, **yu no ken senisim Tok.**

Ol piksa i kam wantim ol Baibel na narapela buk i stap long dispela sait i gat tok orait long usim wantaim dispela samting tasol. Sapos yu laik narapela tok orait, yu mas askim husat i papa bilong copyright long dispela ol piksa.

Sapos yu laik stretim samting i no orait long dispela tok orait, stretim tok, salim Buk Baibel, o tainim Tok bilong God long nupela tok ples, yu ken **askim mipela.**

Olgeta tok orait na lo long tok ples English i stap long
http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0.

Sapos yu gat askim long dispela, **plis askim mipela.**

Pukijija Vaji Namujihuni Iha

Puka Iha	Iha Tu'ua	Heha
Matiu	Mt	1
Maka	Mk	68
Ruku	Ru	105
Joni	Jn	171
Akisi	Ak	216
Romani	Ro	273
1 Koritia	1 Ko	299
2 Koritia	2 Ko	325
Karesia	Ka	341
Epasasi	Ep	350
Piripai	Pi	359
Korasia	Kr	366
1 Tesaronia	1 Te	372
2 Tesaronia	2 Te	377
1 Timoti	1 Ti	380
2 Timoti	2 Ti	387
Taitasi	Ta	392
Pairimani	Pa	395
Hipuru	Hi	397
Jemisi	Je	417
1 Pita	1 Pt	424
2 Pita	2 Pt	431
1 Joni	1 Jn	436
2 Joni	2 Jn	443
3 Joni	3 Jn	444
Juta	Jt	446
Revaresiani	Rev	448

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Matiu

Jesu Keriso Oni Amuhijijina
(Ruku 3:23-38)

1 1 Hehakaho Jesu Keriso oni amuhija vejajina. Jesuho Teviti 'ee
Eparahami puni amuja.
2 Eparahamiho Aisiki oni oma. Aisikiho Jekapi oni oma. Jekapiho
Jutaho 'ee 'u'uhwaha 'aho'ijihipuni oma.
3 Jutaho Jera upuni oma kaivo puni ohijaho Tema. 'Enakaivo Peresiho
Hesarani oni oma kaivo Hesaraniho Rama oni oma.
4 'Enakaivo Ramaho Amenatapu oni oma. Amenatapuho Nasioni oni
oma. Nasioniho Saramani oni oma.
5 Saramaniho Poasi oni ome 'ee Rehapiho Poasi oni oha. Poasiho
Opeti oni oma. 'Ene Rutiho huni oha Opetiho Jesi oni oma.
6 Jesiho Kini Teviti oni oma. Tevitiho Saramani oni oma. Huni oha
marako'a Uraia oni napara.
7 'Enakaivo Saramaniho Rehapoami oni oma. 'Ene Rehapoamiho
Apaija oni oma. 'Ene Apaijaho Aisa oni oma.
8 'Ene Aisaho Jihosapati oni oma. 'Ene Jihosapatiho Jorami oni oma.
'Ene Joramiho Usaia oni oma.
9 Usaiaho Jotami oni oma. 'Ene Jotamiho Ehasi oni oma. 'Ene Ehasiho
Hesakaia oni oma.
10 'Ene Hesakaiaho Manase oni oma. 'Ene Manaseho Emani oni oma.
'Ene Emaniho Josaia oni oma.
11 'Ene Josaiaho Jekanaiane 'ee 'u'uhwaha puni oma. Ijihuni vea kaji
aneja rene pu 'eke Paparania tipurai va'ara.
12 'Ene ijí Paparania pu tipurai 'eka va'ari túna'ijaho Jekanaiaho
Sieritieri oni oma renana. 'Ejume Sieritieriho Jerupaparu oni
oma.
13 Jerupaparuho Apaiuti oni oma. Apaiutiho Iraiakimi oni oma. 'Ene
Iraiakimiho Aisori oni oma.
14 'Ene Aisoriho Setaka oni oma. 'Ene Setakaho Ekimi oni oma. 'Ene
Ekimiho Eriuti oni oma.

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

15 'Ene Eriutiho Eriesa oni oma. 'Ene Eriesaho Mateni oni oma. 'Ene
Mateniho Jekapi oni oma.
16 'Ene Jekapiho Josapi ka'ene Meri oni paruijihuni oma. 'Ena'omo
Merira Jesu ka'ene Kerisona 'wavujaho nahenana.
17 'Enakaivo ea ka'ene Eparahami oniji rena roe Teviti oniji 'e'unajaho
amuja iropu ropu no'ona no'ona ijá hijara. 'Ejumakame Teviti oniji rena
roe Juapo aneja vene Paparani tipurai hijaji 'e'unajaho amuja kú'o ija
iropu ropu no'ona no'ona ijá hijara. 'Ene vukú'o ijí Juapo Paparania aneja
vene tipurai hijaji rena roe Jesu Kerisora roani veiji 'e'unaji 'u'o amuja
iropu ropu no'ona no'ona ijá hijara.

Jesu Keriso Nahejajina
(Ruku 2:1-7)

18 Ikaho Jesu Keriso 'unama ichá'ina ka'ene nahejajina. Meri ka'ene
Jesuni ohijaho Josapira mwamuna kaivo pu mai'o pa'wa'ara'eme
Godoni 'Aveni vejume hu hari'i nenana. 19 'Enakaivo hu mwavi'inijaho
Josapina kaivo Josapiho hu niho'o 'unama arira 'uraha onuna'omo
Meri juhunijihuna'e masuani ranama va'iro vwihanana. 20 Hu hine ijí
vwihanani vea kajino Natohwi jihuni ona oji'ini roe navahi ijá 'wama
Josapi ka'ene Teviti oni harihakera a Meri aheve oni napara rehunijaho
paju'amana. Ijí hu hari'i nena kajaho Godoni 'Aveni vejume hari'i
nenana. 21 'Ena'omo hu naheja kamareje ara Huni ihijaho 'imareje Jesuna
'wa'amana kaivo Hura ehwahaka mapokijihi puni siseijaho ni'ajihe
pa'arehuna 'wamana. 22 Ike iviamaa raka ka'ene renukaho nitama
Natohwi jihuni poropetijara 'waramajara rene ika'ina 'waramana.
23 Heha! 'Asúri hari'i nenareje hariha nahe'amajaho Huni iha 'imareje
Imanueruna 'wahuna. Ijihuni maijaho Godi nú pu'úmo hinu
'wa'avara 'iamana.
24 'Ejume Josapi tatama 'urine Natohwi jihuni ona oji'ini 'waramaja
venarena napara kajaho ahemana. 25 'Enakaivo hu napara kaji'i pa'uraha
o'eme hu hina apena va'o va'o huni hariha amura kajaho nahejumakavi'i
hu iha 'ime Jesuna 'wamana.

Vwiha Mamaa Vwihaji'inapo Roajina

2 1 Vea ka'ene Jesu Petirihemi Juta vaji nahejari veijaho Herotiho
Kinia rena hinana. 'E'eme ea hami hami vwihaji'ina vea ajimuja'i
hijurepo Jerusaremi roara. 2 Pu aporama ijá 'iava Jua puni Kinia ichí
nahejare? Nú Huni china kama'i vea ajimuja'i kamareja ijihuna'e nú
Hu oja mahare'e ka'i rou. 3 Vea ka'ene Kinia Heroti ijí henajaho oja
hwa'usunahana. 'Ejume Jerusaremi ora ka'ene hu hu'úmo hijajija 'u'o oja
hwa'usunahara. 4 'Ejumakame Herotira 'waravume pirisitia mama'ina 'ee
Sikuraipi pu'úmo ahuma roume hu pu aporama ijá 'iama 'Ú ichihi Keriso

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

nahehune? 'iamana. 5 'Ejume pu hu ijá 'wava Poropetijara heha 'ahi
venajaho Petirihemi Jutia vajina 'wavara.
6 Ja Petirihemi ora ka'ene Jutia puni kwaa vaji hijujija ja niho'o
túchamaa parehuna kaivo joni ei pini mai'o 'ajohi'ina ni'ima'ura
renareje Isureri ora 'ajohahuna 'iamana.
7 Heroti ea ka'ene hami hami vwihaji'iniji nesi aporame ijá 'iama Vea
rakijiano ike chinakaho ajimane? 'iamana. 8 'Enarena hu pu irechamie ijá
'iama Ja va'e Petirihemi ike Harihakaho samu va'o kamare ona ranave
nuni roe na 'u'o vu'e Hu oja mahuma 'iamana. 9 'Ejume pu kini huni
vu'a hejume parajume va'eme china ka'ene vea ajimuja'i ajima roajaho
ajima roe asitaha ruva'e ijí Hariha 'u'ua kajara hinani huriji naminana.
10 'Ejumakame pu ijí china kaji kamareja pu niho'o mari'uma paravara.
11 'Ene pu va'e ijí ni'úha kaji aruvi'i kavajaho Hariha 'u'ua kajaho oaha
Meri'i hinana. 'Ejumakame pu nitupari same oja Hu mahara. 'Ene pu
puni tuja usee swara korutia 'ee senisia 'ee 'werua vajahara. 12 'Ejume
Godira navahi 'waravume pu kú'o pa'uname Herotira hinujaho va'i kaivo
pu 'unama ani va'e puni ari va'ara.

Juhahe Ijipiti Va'ajina

13 'E'eme Natohwi jihuni ona oji'ini roe Josapi navahi ijá 'wama
A iviamaa 'urine Hariha 'u'uakaho apene 'ee oaha aheme aseha
Ijipiti va'amana. 'Enareje ijí hi'eje Nara kú'o 'warava henareje iji'a
'unama ro'amana. Ijihuni maijaho Herotira Hariha 'u'ua kaji 'ana'i
'ahau'ukamare'e sa'iro venukúnina 'wamana. 14 'Ejume ijí na'ia kajiano
hu 'urine Hariha 'u'ua kajaho apene 'ee oaha aheme Ijipiti va'ana.
15 'Enarena pu ijino Ijipiti hi'eme Heroti kwamana. 'Ejumakame
Natohwijara nitama poropeti ijá 'waramana
Nuni Hariha Ijipiti vaji Nara Hu 'umejuta 'iamana.

Herotira Musia Tisamajina

16 'E'eme Heroti hina ajihana ea hami hami vwihaji'inijija hua pisiviara'e
henarena niho'o ajivume ea 'aho'a irechamie ijá 'iama Va'e Petirihemi
kasima ka'ene mai'o juara no'ohe'i papa'areji'inijihi 'aniha 'iavume va'ara.
Ea ka'ene hua pisimiajipo 'waravume henaja'ina'e va'ara. 17 Ikaho nitama
poropeti Jeramaiara 'waramajara roe nimai renana. Hu ika'ina 'waramana.
18 'Ejume pu Rama vaji he'eju'e virisia veji'i niramarume 'ee eahura
ni'ima'ura ve'eju'e Recheru harihwapumu venana vo ea 'ahopo hu
oja somahuna areria pana 'wamana.

Ijipiti Rena 'Unama Roajina

19 'E'ejume iji'a Heroti kwavumakavi'i Natohwi jihuni ona oji'inijara roe ijí
Ijipiti Josapi navahi ijá 'wama 20 Ea ka'ene ike Hariha 'u'uake 'ana'i venajaho

nikwamanakúne a kú'o 'urine Hariha 'u'uakaho apene 'ee oaha aheme 'unama
Isureri va'amana 'wamana. 21 'Ejume hu 'urine ijí Hariha 'u'ua kajaho apene
oaha aheme Isureri va'ara. 22 'Enakaivo Akireasira Heroti ka'ene huni omijihuni
tinia apene Jutia 'ajohuma henarena Josapiho jumana. 'Ejume Godira navahi
ijá 'wama Karari va'a 'wavume hu ijí Karari va'ana. 23 'Enarena hu va'e ara iha
Nasareti hinana. Hu ijá venajihuni maijaho poropetiepo raka ka'ene 'waravajija
nimai re'avarono avanana. Pu ika'ina 'waravara Hu Nasareti ora 'wahuna 'iavara.

Joni Papitisitara Najahajina
(Maka 1:1-8)

3 1 Ijí vea kajino Joni Papitisita Jutia puni nechi'i riri ea Godoni
vu'a najaha roana. 2 Hu ijá 'waramana Ta'aroha joni sisea amairie
arira renama. Godoni arijihuni 'unama niroe tu'u renukúnina 'iamana.
3 Poropeti Aisea 'wavujara Hu rone ika'ina 'waramana
Hu nechi'i riri namine ijá 'umenu Natohwi jihuni 'unama amairie
Huni 'unamijija arira re'avara 'umenu 'wamana.
4 'Enakaivo Joni oni atehijija kameru huni sapasi vejara'omo hu ijí same 'ee
huni 'aha mu'oi charia apúsame 'ee huni 'irumijaho púJúha 'ee aneura rihiji'i
inuna. 5 'E'eme ijihuni vea kajino ea ka'ene Jerusaremi ora 'ee Jutia ora 'ee
eaka mapoka ka'ene Jotani rori hiju kajija ni'aha kwino huni roara. 6 'Enareja
pu puni sisea vwihane nahama Godi 'wara'i kaivo aremamaa arevajihuna'e hu
pu Jotani 'unirame toi samana. 7 'E'eme Hu kivume Parasia 'ee Sajusia hura toi
sama'amarono rouma kimarena hu pu ijá 'iama Ja tapara ka'ene sisesa jihipuni
harihija joni eha sisea ni'ima'ura ka'ene túna'i roujaho irara ja 'waravukame ja
juhame iki roajivare? 8 'Ina rukina re'avara. Joni 'unama sahasijaho ta'arohareje
niare'i kaivo ea maiu'ina re'avara. 9 Ja vwiha ika'ina pavwiha'avara. Nú
Eparahami oni harihija'omo nú areri rena hiju paro'avara kaivo Godira areri
veje ike muna ikihipo Eparahami oni harihija rehuna. Ijihuna'e nú areri rena
hiju paro'avara. 10 Iviamai taupa icha aneji namuna'omo icha kajija 'ina maa
pare'avajaho 'umareje 'uhue veni ato'aruhuna. 11 Na ja toa vaji samaume
'urijajihuni maijaho ja joni sisea vwihane temukavume nahama Godi 'wara'ika'i
aremama arevaji najaharejo ijihuna'e toa vaji samauta kaivo Ea ka'ene nuni
túna'i roujara Godoni 'Avena 'ee haruriji'i samahuna. Na Hu Hu'úmo areria
pana 'ee nara Huni mumora hwana jahenahuna areria pana. 12 'Enakaivo icha
ka'ene 'witia aruma sirikuvujaho Huni ija tahi namuna'omo Hura 'witia mutuuri
ruhijijino mutuareje maijaho niana'ika'i siseijijahija vena ka'ene pautaruti sa'ika'i
namujiano ato'aruhuna.

Jesu Toi Vaji Apúsamajina
(Maka 1:9-11; Ruku 3:21-22)

13 Jesuho Karari rene roe Jotani Jonira apene toi apúsama'amarono
roana. 14 'Enakaivo Joni rarene ijá 'wama Ara na toi apúsami'amajaho

areri re'ena. 'Ú nara A toa vaji apúsama'urono roane? 'wamana. 15 'Ejume
Jesura eha vene ijá 'wama Nú iviamaa ijá vehunijihuni maijaho ijá
vejakame 'unama arimai rene mamai re'amarono ava'eja 'wamana.
'Ejume Joniho Huni ira hene avamana. 16 'E'eme Jesuho toi apúsavume
'uriji'i kavume kahi akúpi 'ahi vwicha re'eme Godoni 'Avena maraho'ora
puna'i jaima 'ariha roe Huni haha 'ahi ajimana. 17 'E'eme ira kahi akúpa
'ahi rena roe ijá 'iama Ikaho Nuni Hariha ka'ene Na oja mahujina. Na
Hunijihuna'e niho'o teamanimu 'iamana.

Jesu Vena Kamajina
(Maka 1:12-13; Ruku 4:1-13)

4 1 'E'eme Godoni 'Aveni vejume Jesuho va'e nechi'i hi'eje 'avena
sisei roe vena ka'amarono va'ana. 'Enakaivo Jesu ijí 'aura arema
2 hi'eme na'ia mapoka (40) pa'are'eme matumana. 3 'E'eme 'avena sisei
roe ijá 'wama A Godoni Hariha re'amajaho veje munakaho puretia
renama 'wamana. 4 'Ejume Jesura eha vene ijá 'wama Godoni ira vaji ijá
'waramana

Ea puretiapo reje majama hihuna pana kaivo ira ka'ene Godira
'waramujara reje majama hihuna 'wamana.

5 'Ejumakame 'avena sisea kajara Hua ahema ajima va'e Temiporu
atahuri ranamana. 6 'Enarena hu ijá 'wama Areri Godoni ira vaji
'waramaja'ina'e A Godoni Hariha re'amajaho mwamapene kami mwe'i
'onava kavuma.

Godoni ona oji'inijipo A iji 'unarama apena 'ariha va'e kami
ranamaakame muna A paninama kavuma 'wame 'wamana.

7 'Ejumakame Jesura ijá 'wama Godoni ira vaji kú'o ika'ina 'waramana.
A oni Godi paapene vena ka'amana 'wamana. 8 'Ejume kú'o 'avena sisea
kajara Jesuho ahema va'e huri'a ka'ene niho'o jopatu'uriji ajima va'e kahi
huri nami'i kaivo kwaa araka mapokakija 'ee puni mamaijaho nahana.
9 'Enarena 'avena sisea Jesu ijá 'wama A nitupari same nuana vetie na oja
mi'amajaho ike uneunechaka mapokakija ni'aha kwino nara A vaja'eju
'wamana. 10 'Ejume Jesura 'avena sisea kajaho ijá 'wama 'Avena sisea
karera! Karori va'a! Godoni ira vaji 'warumajaho

Natohwa ka'ene oni Godijiru oja mahe Hunaru vena'amana
'wamana.

11 'Ejume 'avena siseijaho Jesu rana'ika'i va'eme ona oji'inapo roe Hu
ni'ajahara.

Jesura Huni Kaukara Karari Vaji Aneja 'Emajina
(Maka 1:14-15; Ruku 4:14-15)

12 'Enakaivo Jesuho hejume Joniho tipurai ranavuma heji'i Hu Karari va'ana.
13 'Enarena Hu va'e Nasareti are'ika'i va'e Kapeniami hinana. Ijí ara kajaho soha

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

rorina. Ara kajaho Sepurani 'wame 'ee Napatarai 'wavuri vajina. 14 Ijaho Poropeti
Aisea oni vaji 'waramajara roe nimai nimai renu. Hu ika'ina'e 'waramana.
15 Ara ka'ene Sepurani 'wame 'ee Napatarai 'wavujija soha rori Jotani
ona kara'i Karari ka'ene Jenitaruepo hijujina.
16 Ea ka'ene ijí nutuvi'ini hijujija hanaji'ina ni'ima'ura kavara. 'Ene ea
ka'ene nutuvi'inaka nikwamasahuja'ina rena hijujihi hanaji'ina
kajara hananiu 'wamana.
17 Vea kajiano Jesuho aneja vene vu'a 'waramarena ijá 'iama Ta'arohe
joni sisea vwihane teamukave aremamai are'i kaivo ea maiu'ina reha!
Ijihuni maijaho Godoni ara niroe rori roa paranukúnina 'iamana.

Jesura Huni Tisaiporu Amura 'Umenajina
(Maka 1:16-20; Ruku 5:1-11)

18 'Enarena Jesuho Karari soha rora kaji kahi va'i kivume ea iha Saimani
ka'ene Pitana 'wavuji'o huni 'u'ua ka'ene Enituruna 'wavuji'o hine úa
vesamapene roara. Ijihuni maijaho pu úa vesavi'ina. 19 'Ejumakame Jesura
pu ijá 'iama Nuni roajivakame jara 'úa vesavu kaja'ina'e Na ja najahe ja ea
ahera'avara 'iamana. 20 'Ejume pu ni'aha kwino puni namea irecha 'o'i kaivo pu
pu'úmo va'ara. 21 'Ejume pu va'i kivume vu ea 'aho'a Sepati oni harihija Jemisina
'wavuji'o Joni ka'ene huni 'u'uiji'i emahwa pu'úmo puni sisima vaji hine puni
namea hwearikara. 'Ejume Hu pu 'umenaana. 22 'Ejume pu ni'aha kwino puni
sisima raname 'ee omaha rana'i kaivo pu pu'úmo va'ara.

Jesura Kaukara Iraka'e Venajina
(Ruku 6:17-19)

23 'Enarena Jesura va'e Karari vaja kaji 'uraha oji'i puni Sinakoku vaji Godoni
arijihuni vu'a mai maiu'ina najahana. 'Eji'i eaka mapokijihi atama ani ani'ina
ka'ene rena'e 'ee 'uniravajija vejume sonahiara. 24 'Ejumakame Huni pinani 'urina
va'e Siria vaji va'uma henarene eaka mapokijipo hahapo hianame 'ee hahapo
siseranie 'ee ea ka'ene 'avena sisei ajima'e 'ee ea ka'ene mwe'i 'arihe simavi'i name
'ee ea ka'ene irima'ina 'eka Huni roume Hura vejume maranie 'ee sonahiara.
25 'Ejumakame ijihuna'e ea niho'o mapoka mapoka Hu tamatihara. Ara ka'ene Hu
tamatihajaho Karari ora 'ee Jerusaremi ora 'ee Jutia ora 'ee ara ka'ene Jotani toa
one kara'i hijujija 'ee Tikaparasi hijujija ni'aha kwinu Hua tamatiha ojara.

Huri'a 'Ahi Najaha 'Waramajina

5 1 Hu kimajaho ea mapoka mapoka Hua 'ararihae ojuma kimarena
va'e huri'i ajime hi'eme Huni tisaiporua Huni roara.

Temara Nimaijina
(Ruku 6:20-23)

2 'Ejume Hu ijí aneja vene pu najaha ijá 'iama

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

3 Ea ka'ene puni 'avena pivusahujija ivi'a teamanamama. Ijihuni
maijaho Godoni arijaho ivi'a puna renu.
4 'Ene ea ka'ene temuka'ika'i pasonahii'inijija ivi'a teamanamama.
Ijihuni maijaho pu niho'o oja sonahihuna.
5 'Ene ea ka'ene masuani hiji'inijija teamanava. Ijihuni maijaho mwe'a
kakaho pumai rehuna.
6 'Ene ea ka'ene 'unama mai matuname 'ee toa puna'i huanavujija
ivi'a teamanava. Ijihuni maijaho pu niho'o sonahihuna.
7 'Ene ea ka'ene ea 'aho'a numiravujija teamanava. Ijihuni maijaho
Godira pu 'u'o numirahuna.
8 'Ene ea ka'ene puni oja ariramaa rejajija teamanava. Ijihuna'e pu
Godi kahuna.
9 'Ene ea ka'ene ea 'aho'a venau'e pu pu'úmo matauvi'inijija
teamanava. Ijihuni maijaho Godira pu Huni harihija 'i'ena.
10 'Ene ea ka'ene 'unama ariramaa 'uraha o'eju'e ea 'ahopo sise'i
'ahiujija pu teamanava. Ijihuni maijaho Godoni arijaho puna
renukúne.
11 Nunijihuna'e erapo ja ira sisea 'warame 'ararihie vu'a sisea ani
ani'ina 'warame ijá veja ki'avajaho ja teamana'avara.
12 Ja niho'o teamaname 'ee mari'u'avara. Ijihuni maijaho joni eha
natohwa kahino akúpa 'ahi namu. Ea 'aho'a nimarako poropetia ka'ene
hijajija sise'i 'ahiaja'ina'e ja 'u'o sise'i 'ahihuna.

Hanaji'ina 'Ee Misa
(Maka 9:50; Ruku 14:34-35)

13 Ja areri mwe'a kehuni misa. 'Enakaivo misa kajihuni vweijara
pa'are'ipisa ichá'ina'e veje kú'o vwea reja'e? Misa ija'inijija vwea
pa'ana'omo usekujukame emaapo momori tautiura. 14 Ja mwe'a kehuni
hanaji'ina ara huri'a 'ahi vejujija niho'o vaja panavura. 15 'Ene emaapo
naheha 'ejujaho pu pa'eka va'e si'uara vaja irechavura kaivo samai
irechavura. 'Eju'e ea ka'ene sea vaji hijujija hananiura. 16 Ija'ina'e joni
hanaji'inijara ea mapoka puni una'i hanani'amana. 'Ejakame pu kive
maaru vejakame pu joni Oma ka'ene kahi akúpa 'ahi hinuji ta'arohuna.

Varapa Tamaniji Rone Najahajina

17 Ja niho'o ika'ina pavwiha'avara. Nara roukaho varapa tamana 'ee
poropetia ho'o veje pa'are'amarono routa ro'ava. Na pu ato'aruma'i
rohuna pana kaivo ijihipuni maiji ve'i 'ahiume routa. 18 Na nimai nimai
ja 'waravu ike akúpa mwe'akaho ni'aha kwino ijá pa'arehuna. 'Enakaivo
unenu'u pina ma'uparitumaa ho ma'u'ua Godoni Iri jihuni vaji navujaho
niho'o papa'arehuna kaivo ijá na'eje uneunechaka mapokijija roe areri
rehuna. 19 Ea irara ike varapa tamana ma'u'ua 'ene 'ee ea 'aho'a najahe

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

pu 'u'o ija'ina'e ve'avajaho hu Godoni ara niho'o ma'u'ua 'iahuna.
'Enakaivo ea irara hene vene ea tamana kaji naja'avajaho hu Godoni ara
ea natohwa 'wahuna.
20 Na nimai nimai ja 'waravu jara 'unama arira ka'ene ojujara niho'o
arimai parenareje Sikuraipi 'ee Parasi paasita'amajaho ja niho'o Godoni
ara pavahuna.

Ajinavuri Vu'a Najahajina

21 Nitama sahu jona 'waramajaho ja nihejara. Ea pa'ana'e kwa'amana.
Ea irara ea 'anaa kwa'amajaho 'otua vehuna. 22 Na niho'o nimaa nimai
ja 'waravu. Ei pini napuraha 'ajime 'ee se'amajaho ea kajaho 'otua
vetihuna. 'Ee ea irara vweaha húmata pa'ana 'wa'amajaho hu 'u'o 'otua
ni'inijino vehuna. 'Ee ea irara a 'vwiha pa'ana 'wa'amajaho hu veni
vahuna arerina. 23 'E'eje a swara Godi ma'iro veji'i a vweuna sise'i 'ahaaji
vwiha'amajaho 24 swara kajaho ijá rana'ika'i vukú'o 'unama va'e vweune'i
'wame amairiareja'e iji'a roe Godi swara ma'amana. 25 'Ene ei pini a 'otua
apenaare 'otua veta'iro veja ka'amajaho ja no'o 'unamu toi vai'i a hu
hu'úmo vu'a 'wame amairi'avara. Ijihuni maijaho hu a apena va'e 'otua
veji'ina natohwi jihuni ija tahi ranamaa ve'enakúne. 'Ejakame ijí 'otua
veji'ina natohwa kajara hirisima mihakame pu apena va'e tipura ranama
ve'ejakúne 'wamana. 26 Na nimaa nimai a 'waravu a ijí tipurai hinuva'o
monia túchamaa ijaho maharene ro 'e'uhuna.

Napasina Paruina Turamauri Vu'a Najahajina

27 Ika'ina 'waramajaho a nihenana. A niho'o ea pipuni napara
patura'amana 'úmana. 28 'Enakaivo Na ika'ina 'waravu. Ei pini napara
kame huni oja vaji itu'amajaho hu areri ijí napara kajaho nituramana
rehuna. 29 'Ene oni nia mana'inijara vena'e a sisea ve'amajaho nia kuha
kajaho tajahena pi'onave va'amana. Ijihuni maijaho oni haha kwisu
kajara veje oni haha kajaho maho'o veni vahuna sisea. 30 'Ene oni
ija mana'inijara veje a sisea ve'amajaho ijí ija kajaho 'uhua pi'onave
va'amana. Ijihuni maijaho oni ija 'uhua apene pi'ona'amajiana vo oni
haha maho'o veni vaji vahuna.

Parua Napara Ranaravura'e Najahajina
(Matiu 19:9; Maka 10:11-12; Ruku 16:18)

31 'Ene vu pina ijá 'warumana. Ei pini huni napara rana'amajaho hu
niranamani heha vena mahuna 'warumana. 32 'Enakaivo Na nimai a
'waravu. Ea pipuni napara'e parui pini ahemo'amajaho paruaha kajara
areri naparaha kajaho ranahuna. 'Enajihuna'e parua ka'ene huni napara
kaji ranamajara veje hu parua pina ve'amajaho hu sisea vehuna. 'Ee ea
irara napara ka'ene ranavi'iniji 'wa'amajaho hu 'u'o sisea vehuna.

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Ichutoa Pikivuji Najahajina

33 'Ene pinijaho nitama emaapo 'waruvajaho ja niheji'ina.
A raka nahama 'waramajaho patu'amana kaivo Natohwi jihuni una'i
nahama 'wara'amajaho ve'amana 'úmara.
34 Na nimai a 'waravu. A ika'ina pa'wara'amana Ichutoa pikiva
hejuma pa'wa'amana. Ijihuni maijaho ijaho Godoni ruha'omo Godi ijí
hinukúne pa'wara'amana. 35 'Ene vukú'o ika'ina pa'wa'amana. Mwe'a
ikena'omo nimai 'waravu pa'wa'amana. Ijihuni maijaho ike mwe'akaho
Godira Huni mumora ijihuni toi irechamuna. 'Ene vukú'o ika'ina
pa'wa'amana Jerusaremina'omo nimai 'waravu pa'wa'amana. Ijihuni
maijaho Jerusaremi Kini Natohwi jihuni arakúne ija'ina pa'wara'amana.
36 'Enakúne a ika'ina pa'wara'amana Nuni húmata ikena'omo nimaa
nimai 'waravu pa'ia'amana. Ijihuni maijaho a niho'o oni húmata kaji
veje sajasa'ina rene 'ee aja rehuna niho'o areria pana. 37 Ijaho 'avena
siseijarahara a venau'e ira kajaho 'waramukúne ija'ina pa'wara'amana
kaivo manimaa 'iame 'ee pana 'i'amana.

Eha Vetiaravuji Najahajina
(Ruku 6:29-30)

38 Nitama vu'a ka'ene rena roajaho ika'ina 'waruvara. Ei pini ea pina'e
'anae nia kuha su'amajaho eha 'u'o 'anae nia kuha su'amana. 'Ee ei pini
ea pina'e 'anae ea pipuni upaja hija'usa'amajaho hu 'u'o 'anae upaja
hija'usa'amana. 39 'Enakaivo na ja 'waravu. Ei pini sise'i 'ahi'iro veja
ka'amajaho a eha paveti'amana kaivo hu a noanu tahijiha ka'amajaho a
vu ta'arohe ropuna'i mahe 'ani'amana. 40 'Ene ei pini oni setia ape'iroreje
'otui veta'amajaho oni tapuka 'u'o tajahene ma'amana. 41 'Ene ei pini
ja no'o ma'uako 'aha josu va'avarono 'ejaha'amajaho ja no'o va'areje
niho'o hura 'waramajaho asima va'e jopatu'ura va'avara. 42 'Ene ei pini
a unenu'u pina hu ma'amarono 'warava he'amajaho ma'amana. 'Ene ei
pini oni unenu'u pina apena venareje vukú'o ma'iro 'warava he'amajaho
ma'amana.

Oni Naka Oja Mihunijina
(Ruku 6:27-28, 32-36)

43 'Ene ja nihejara nitama vu'a ka'ene 'waravara. A ehuanaru oja mi'i
kaivo oni nakijihija sena'amana 'úvara. 44 'Enakaivo Na ijá 'iavo Ja joni
naka oja mi'avara. 'Ene ea 'ahopo ja sise'i 'ahia ki'avajaho puni siporua
'ona'avara. 45 'Enareje ja joni Oma ka'ene akúpa 'ahi hinujihuni harihija
re'avara. Hu Huni vea veju'e ea ka'ene siseijihipuna rine 'ee maijihipuna
'u'o rinuna. 'Ene Hu veju'e neha pine ea maijihipuna marane ea sisea
veji'ini jihipuna 'u'o maranuna. 46 'Ene ja ea ka'ene oja ja mihujiru oja

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

mi'avajaho ja eha iraka apehune? Ea ka'ene takisia apeji'inijija 'u'o ija'ina
vejura. 47 'Ene ja vwehu jonaru 'ajoravuja'ina'e 'ú ja ea 'aho'a ija'ina'e
asitahe 'ajoravure? 'Ú Jenitarua 'u'o ija'ina pavejure? 48 Ijihuna'e joni Omi
kahi akúpa 'ahi ariramaa hinujihuna'e ja 'u'o ariramaa hi'avara.

Vajihi'ina Rehuna Najahajina

6 1 Ja hami vwiha'avara ea 'ahopuni nia 'ahi pu ki'avarono ja joni
'unama ka'ene arimaiji ve'ava. Ja ijá ve'avajaho joni Oma ka'ene
kahi akúpa 'ahi hinujaho ja eha pamihuna. 2 Ja ura ea uneunecha
pa'amaiji swara vaji'irono ve'avajaho ja ea mapoka ni'i ni'i ki'avaroreje
nipia apena hwasi'ava. Ijihuni maijaho ea ka'ene ira'asinijipo Sinakoku
vaja 'ee ma'ahi riri kaji ani ani vejakame ea 'ahopo pu ta'arora'avarono
ija'ina vejura. Na niho'o nimaa nimai ja 'waravu. Pu puni eha niapejara.
3 'Enakúne ja ea swara vaji'i ve'avajaho paveje joni mana'inijara raka
ka'ene venujaho joni ani'inijaho ka'amana. 4 'Enakúne ja ea uneunecha
pa'amaiji swara vaji'iro ve'avajaho hemi vajihakame joni Oma ka'ene
hemi kimujara eha vaji'amana.

Siporu 'Ohuna Najahajina
(Ruku 11:2-4)

5 'Enakúne ja siporua 'o'i ve'avajaho ja ea ka'ene ira'asinijipo
vejuja'ina'e pave'avara. Pu niho'o Sinikoku vaja 'ee ma'aha riri namine
siporua 'ojura. Ruha ka'ene ea mapoka ni'i ni'i kihuni tinijiano namine
ojura. Na niho'o nimaa ja 'waravu pu puni eha niapejara. 6 'Enakúne
ja siporua 'o'iro ve'avajaho va'e joni sei vaji va'e vwicha ku'i kaivo joni
Omijihuni siporua 'o'avara. Ijihuni maijaho ja ijí ruha hemi siporua
'oju'e kimujara Hu joni eha mihuna. 7 'Enakúne ja siporua 'o'avajaho ja
hine vu'a nikwinu'ina kaji hura hara pa'oji'i na'avara. Jenitaruepo Hu
henarena roji'i vu'a nikwinu'ina kaji apena hura hara 'oji'i navura. 8 Ja
ijí ea kajipo vejuja'ina'e pave'avara. Ijihuni maijaho ja raka pivusahare'e
Amo jari'iro vejujija ja mai'o pajarivi'ini Hu nihena kimuna.

9-13 'Enakúne siporua ika'ina 'o'avara. Amo akúpi 'ahi hino ese. Oni iha
niho'o nimaa nimai'omo A veje nú Oni iha ta'aroraha. A roa nú
'ajohua hina. 'Ene oni ura ijara akúpa 'ahi venuja'ina'e mwe'a 'u'o
ija'ina'e venama. 'Iruma iviasi areri ihuniji vajúha. Ea nú sise'i
'ahúu'e nú vwihana 'arevuja'ina'e nú 'u'o A sise'i 'ahaukúne A
vwihana 'arema. Nú niho'o sisea vwihanare'e oja 'urinukúne A
'ajohue ni'ajúhe nú sisea paveja. A 'ajohu'ina. A ajira rukina. Oni
iha ni'ima'ura. A majama ija'ina. Amo ese. Nijina.

14 Ijihuna'e ja ea 'ahopuni sisea vwihana are'avajaho joni Oma ka'ene
akúpa 'ahi hinujara jona 'u'o vwihana arehuna. 15 'Enakaivo ja ea 'ahopuni
sisea pavwihana are'avajaho joni Omiji 'u'o joni sisea pavwihania arehuna.

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

'Aura Arehuna Najahajina

16 'Enakúne jara 'aura are'avajaho era ki'avarono ura nia paajurasahe
o'avara. Areri ea ka'ene ira'asinijipo vejuja'ina'e pave'avara. 'Eju'ukame
eaka mapokijipo kima henareje pu 'aura arevara ro'avarono avajura.
Na niho'o nimai ja 'waravu. Pu puni eha niapejara. 17 'Enakúne ja
'aura are'avajaho joni ura nia some tuvaria pijahe matausahe o'avara.
18 'Ejakame jara 'aura ka'ene arevajaho ea hena ki'avara. 'Ejakame joni
Amo ka'ene uneunecha mapoka hemi kimujara eha samai vajihuna.

Akúpa 'Ahi Kukua Rukina Rehunijina
(Ruku 12:32-34)

19 'Ene uneunecha ka'ene mamaijija ikaho mwe'a paahuma irechama
hi'avara. Ijihuni maijaho soapo ine 'ee kapurapo 'uhusame 'ee ea ka'ene
nesa apeji'inijipo nesi tirasame aruma va'e nesi 'ekahuna. 20 'Enakúne
joni uneunecha maa kajija kahino akúpa 'ahi ahume irechava na'avara.
'Ejakame soa 'ee kapura pa'uhusame 'ee ea nesa pa'ekahuna. 21 'Ejakame
joni uneunecha mamaa kajipo ruha ka'ene navu kajino joni oja 'u'o ijí
nahuna.

Haha Huni Hanaji'ina
(Ruku 11:33-36)

22 'Enakaivo joni niijaho areri joni hahaka mapoka kajihi hananii'ina.
'Ena'omo joni nia kajara marana paranujaho joni hahaka mapokijaho
hanana paranu. 23 'Enakaivo joni nia sisera'amajaho joni hahaka
mapokijija niho'o nutuma namu. 'Ejakame ijí hanaji'ina ka'ene joni vaji
namujara nutu'amajaho niho'o ni'ima'ura nutuhuna.

Godine 'Ee Kukua
(Ruku 16:13; 12:22-31)

24 Ea kwinu'wi huni mama'ina no'ohe'i rehuna niho'o areri pana.
Hu ea pina oja ma'i kaivo ea pina sise'i 'ahahuna. 'Ene ea pina niho'o
ura rena para'i kaivo ea pina ka'amajaho sema parahuna. Godi oja
mahe 'ee monia oja 'u'o ahuma mahuna areria pana. 25 Ijihuna'e Na ja
'waravukúne jara ichá'ina ka'ene hihunijaho pavwiha'avara. Ja ika'ina
pavwiha'avara nú 'iruma 'ee toa iraki i'eja pa'wa'avara. 'Enakaivo nú
'iruma 'ee toa iraki i'eja pavwiha'avara. 'Ú 'irumijara ni'ina kaivo hiijaho
pana raka? 'Ee atehijipo ni'ina kaivo hahijaho pana raka? 26 'Enakúne
ikaho vwihaha. Uka ka'ene jaijasaha oju kivujija pu niho'o puni 'ina
pa'one 'ee puni 'iruma pa'eke rira kwino ahuma irechavura kaivo joni
Oma ka'ene kahi akúpa 'ahi hinujara 'iruma vajihu. 'Enakaivo ja Godoni
una'ijaho uka niho'o asitaha parajara. 27 A ea irara hine vwihananavi'i

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

temuka ape'amajaho 'ú ijí temuka kajara veje oni hia vea pina kú'o huri
ranave hiva'ena? 28 Ja rakijihuna'e ateharu vwihajo? Ike vwihaha! Sinara
ka'ene nechi 'urijajija ma opuipo 'urijura kaivo pu opu'ina paharura vene
'ee opu'ina majikaria pamarasahura. 29 'Enakaivo na nimaa nimaa ja
'waravu. Saramani oni pinana ichutoi namajaho huni haha sarira 'enana
kaivo ijí hura sarira ka'ene 'enajaho areri sinara puni nia vaja'e kimujaho
paasimana. 30 Ike sinarakija iviasi rena navu. 'Ena'omo niari uhakivi'i
'ekareje veni jae rehuna. Sinara ka'ene nia vaja ija'ina kivujija Godira
veju'e niija'ina rejura. 'Enakaivo Godira veju'e sinara marasahu kaja'ina'e
'ú Hu areri jona ija'ina pave'ena? Ea ka'ene joni nimairoa ma'u'umai
kihije? 31 'Enakúne ja hine ichá'ina'e hihuni 'unamiji saravujaho
are'avara. Nú iraki i'eja? 'Ee toa iraki i'eja? 'Ene ateha iraki samo'eja?
'Ene atehaka apúsahunijaho ichihi rena rohunijaho pavwiha'avara.
32 Ike uneunecha kijahija Jenitaruepo vwihana vejura. 'Enakaivo joni
Oma ka'ene kahi akúpa 'ahi hinujara uneunechaka mapoka ka'ene
ja pivusahujija nihe paranuna. 33 'Enakaivo ja maraku'a Huni ara
'unamiji 'ee Huni 'unama ka'ene ariramaiji saravakame iji'a uneunecha
ka'ene mwe'akaki jara pivusahujaho Hura vajihuna. 34 Niari raka
ka'ene rehunijaho pavwiha'avara. Ijihuni maijaho niara huni ahijijaho
niarahuna. Vea kwinu kwinu puni ahija 'oi'oi navu.

Ea 'Aho'a Namahujina
(Ruku 6:37-38, 41-42)

7 1 Ja niho'o ea 'aho'a panamahakame pu ja 'u'o panamahuna.
2 Ijihuna'e Godira 'unama ka'ene jara ea 'aho'a namahu kaja'ina'e
Godi ja 'u'o ija'ina'e namahuna. 'Eje jara ichá'ina ka'ene ea vaji'avajaho
ija'ina'e Godi ja vajihuna. 3 A rakijihuna'e vweu puni nia vaji taura ka'ene
namujaho kama 'wara'i kaivo oni nia vaji natohwaka namujaho marako
pakama amairio? 4 A raka vene oni nia titi taura ka'ene namu kaha'ajaho
papi'ona'i kaivo napuru puni nia vaji taura ka'ene namujaho kama
'waramo? 5 'Enakúne ira'asinakere maraku'a oni nia vaji taura ka'ene
namu kaha'ajaho pi'ona'i kaivo iji'a napuru puni nia titi taura kajaho ape
pi'ona'amana. 6 'Ene ja uneunecha ka'ene ariramaijija 'ua pavaji'avara.
Ijihuni maijaho pu ta'arohareje mwatumi'ejakúne pavaji'avara. 'Ene joni
uneunecha mamaijijahija maha pavaji'avara. Ijihuni maijaho pu ma'eka
tauti'ejakúne pavaji'avara.

Jarime Sarame 'Ana'ana'avara
(Ruku 11:9-13)

7 'Enakúne ja Godoni siporua 'one jarima apena va'akame Hu ja
vajihuna. 'Ene ja sarama apena va'avajaho ja kihuna. 'Ene ja vwicha
'ana'anaa apena va'avajaho Hu tirasahuna. 8 'Ene ea irara siporua 'one

jarima apene va'amajaho hu ijihuni mai 'ekahuna. 'Eje ea irara 'unama
kaji sarama apene va'amajaho hu piunahuna. 'Eje ea irara vwicha kaji
'ana'anaa apena va'amajaho vwicha tatiranamahuna. 9 Ea irara harihuni
puretia'e 'wara'ipisa hu muni maha'e? 10 'Ene hu kija jarira'ipisa hu tapari
maha'e? 11 'Enakaivo ja ea siseakija joni harihija uneunecha mamairu
vajihura'e re'avajaho 'ú joni Oma ka'ene akúpi 'ahi hinuji jari'avajaho
Hu uneunecha mamairu pavajihuna raka? 12 'Ene ja ura ea 'ahopo jona
vena'avarono ura renauja'ina'e ja ura rena'eje ea 'ahopuna vena'avara.
Ikehuni maijaho varapa tamana 'ee poropetiepo najuhara.

Vwicha Ma'u'uijina
(Ruku 13:22-30)

13 'Enakúne vwicha ka'ene ira mwahatitijino vaha. Ijihuni maijaho
vwicha ka'ene natohwijaho 'unama ni'ima'ura ka'ene veni va'ujina. 'Eju'e ea
mapoka'e ijihuna kajino va'ura. 14 'Enakaivo vwicha ma'u'ua kajaho 'unama
ka'ene majama hihunijina 'ee kikisima'ura'omo ea kwinu kwino piunavura.

Icha 'Ee Huni 'Ina
(Ruku 6:43-44)

15 'Enakúne poropetia ira'ata najahi'inijija hami ki'avara. Pu joni roujaho
sipia puni atehi same rohuna. 'Enakaivo puni vajijaho niho'o 'ua ne'a sa'ina.
16 'Ena'omo puni 'inijino samai kihuna. 'Ú ea 'wija ajina 'ahi 'ekure? 'Ene ea
mitota vaji matakina nitehure? 17 'Enajihuna'e icha ka'ene maijija 'ina maa
rejura. 'Eju'e icha ka'ene siseijija 'ina sisea rejura. 18 'Eju'e icha ka'ene maijija
'ina sisea pareju'e icha ka'ene siseijija 'ina maa parejura. 19 'Ene icha ka'ene
'ina maa parejujija 'uma veni jaura. 20 'Ene puni 'inijino samai kihuna.

Na A Pahena Pakavura
(Ruku 13:25-27)

21 'Enakaivo ea mapoka ka'ene Na Natohwe Natohweru 'wivujija
Godoni ara pavahuna kaivo ea ka'ene Nuni Oma ka'ene akúpa 'ahi
hinujara raka ka'ene Hu ura renujiru ve'avajipo vahuna. 22 'Ena'omo
ijihuni vea kajara ro'eja'e iji'a ea mapoka Na ika'ina 'warihuna Natohwe
Natohwe 'ú nú Oni ihi vu'a 'waravure? 'Ene Oni ihi 'urahi'i 'avena sisea
ajima'inijija siomahure? 'Ene uneunecha mapoka ea areri pavehuna nú
vejure? 'wihuna. 23 'Ejakame Na ika'ina samamai pu 'warahuna Na niho'o
ja pakivurakúne usema va'aha ea sisea veji'inakije!

Ea No'o Ara Vejajina
(Ruku 6:46-49)

24 'Ena'omo ea irara ike Nuni vu'ake hene ve'amajaho hu areri ea
ka'ene vwiha mamai vwihaji'inijara ara'e muna 'ahi vena hinuja'ina.

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

25 'Ena'omo nehi pine sai hirame 'ee puri hiramujaho ara kajaho
ninavume patira'usahuna. Ijihuni maijaho ara kajaho muna 'ahi
vejajihuna'e patira'usunahana. 26 'Enakaivo ea irara Nuni vu'a henareje
pave'amajaho hu areri ea ka'ene hami pavwihaji'ina ka'ene huni ara
ajara 'ahi venaja'ina. 27 'Enajihuna'e neha pine sai hirame puuri 'e'une
ara kajaho 'anaume 'onajaho maijihi niho'o ani'ina tira'usunaha 'onana
'iamana.

Jesuni Harurijina

28 Ijí vu'a kaji Jesura 'warame pa'arejume ea mapoka mapoka ijí Hura
najaha kaji hejajaho oja hwa'usunahara. 29 Ijihuni maijaho Hu niho'o
haruriji'i pu najahana areri Sikuraipiepo najahuja'ina pana.

Jesura Ea Vejume Maranajina
(Maka 1:40-45; Ruku 5:12-16)

8 1 'Enarena Hu kahi huri'i rena roe ari'eme ea niho'o mapoka mapoka
Hu 'arariha va'ara. 2 'E'eme ea pina reporosia rukini roe Huni
una'i nitupari same ijá 'wama Natohwe A ura rena'amajaho venie na
maraniama 'wamana. 3 'Ejume Hu ija ea ka'ene reporosia rukina kajihuni
haha 'ahi ija rana'i kaivo ijá 'wama Na ura reniuna'omo maranahuna
'wavume reporosia kajaho ni'aha kwino pa'arenana. 4 'Enakaivo va'e
oni haha Pirisiti nahe 'ee Mosisira nitama najaha ja'ina'e swasa veje ea
mapoka oni reporosia pa'arenajaho hena ka'avara 'wamana.

Jesura Romu Puni Natohwi Jihuni Pwea Vejume Maranajina
(Ruku 7:1-10)

5 'E'ikaivo Hu va'e Kapeniami 'e'u'eme sorutia puni namiki kajara roe
Hua piuname ni'aja'amarono 'waramana. 6 'Ene hu ijá 'wama Natohwe
nuni pwea pina atami ni'ima'uri 'unavu'e niho'o areri pavarime 'ee haha
natohwa hi'eju'e namu 'wamana. 7 'Ejume Jesura ijá wama Nara vu'areje
veje marahuna 'wamana. 8 'Ejume sorutia namikia kajara eha vena ijá
'wama Natohwe na ea sisea ijihuna'e Ara nuni sei vuhunijaho niho'o areri
panakúne ma iri 'wara'eje nuni pwea kajaho maranama. 9 Na sorutia
kaivo na ea ka'ene na 'ajohi'ini jihipuni harina. 'Ene na 'u'o sorutia puni
natohwa'omo nara ea pina va'a 'wavujaho hu va'una. 'Ene vukú'o ea pina
roa 'wavujaho hu rouna. 'Ene na nuni pwea'e a ike vena 'wavujaho hu
venuna 'wamana. 10 'Ejume Jesuho ijí henarena teama'eme ea ka'ene Hua
'arariha va'ajija ijá 'iama Na nimaa nimaa ja 'waravu. Ike Isureri opuni
vajakino ei pini ija'ina nimaa rohuna niho'o areri pa'ana kavu 'iamana.
11 Ikaho vwiha'avara. Ea niho'o mapoka mapoka vea'e ajimuja'i rena roe
'ee vea va'onuja'i rena roavajipo Godoni ara ka'ene Eparahami ho Aisiki
ho 'ee Jekapi ho ijano ruha ka'ene hijujaho pu pu'úmo ahuma hihuna.

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

12 'Enakaivo ea iki mwe'i hi'avajija samai ato'aruma'e nutuvi'inijino va'e
niramarume upaja ja'i'uji'i nahuna 'iamana. 13 'Ejume Jesura sorutia
puni namikia kaji ijá 'wama Raka ka'ene a nimai ronujara veje oni
pwea mara'enakúne va'a 'wamana. 'Ejume ijí huni pwea ni'aha kwinu
sonanana.

Jesura Ea Mapoka Vejume Maraniajina
(Maka 1:29-34; Ruku 4:38-41)

14 'E'eme Jesuho Pita oni sei vai'i kavume Pita oni jura paranahijaho
atama ni'ima'uri 'uname haha ohoa re'eme namana. 15 'Ejume Hura
iji 'unama apene 'urijume ni'aha kwinu huni atama ka'ene haha ohoa
kajaho pa'arejume hu 'urine mataume 'iruma amairia vajihume ijara.
16 'E'eme ijihuni nusireijino ea ka'ene 'avena siseapo ajima'inijija aherame
'eka Jesuni roume Hura 'avena sisea kajija 'waravi'i sioma ato'arumana.
'Ene ea ka'ene atama 'uniravi'inijija venaume puni atama pa'arenaana.
17 Nitama Godira poropetia Aisea oni vaji 'waramajaho nimaa nimaa
renu.

Hura núni atama ani ani'ina 'ee haha hiana 'ekana 'úmana.

Jesu Pa'arariha'iro 'Unama Savujina
(Ruku 9:57-62)

18 'Enarena Jesura eaka mapoka ka'ene Huni rori hija kaji kimarena
Hu toa ropuna'i va'iro 'waramana. 19 'Ejume Sikuraipi pini ijá 'wama
Najuhu'ine na A hu'úmo A ichihichihi va'amajaho na vuhuna 'wamana.
20 'Ejume Jesura ijá 'wama Achimina mwe'i vaji ahejura 'ene uka nesa
rukina kaivo Ema Puni Harihijara ruha ka'ene Huni húmata ranave siheria
vehuna pa'ana 'wamana. 21 'Ejume Huni tisaiporu pini ijá 'wama Natohwe
ijinakúne asinamie na marako va'e nuni oma apene kwananavuma
'wamana. 22 'Enakaivo Jesura ijá 'wama Na 'ararihia ro'i kaivo ea ka'ene
kwavi'ina kajaho maka'eje opu apena va'e ranava 'wamana.

Jesura Puura'e 'Waravume Ajuaranajina
(Maka 4:35-41; Ruku 8:22-25)

23 'E'ikaivo Hu va'e sisima vaji ajivume Huni tisaiporu pu pu'úmo
va'ara. 24 'E'eme soha kajaho niho'o ajira amenarena sisima kajaho sisera'i
venana kaivo Jesuho nenana. 25 'Ejumakamarena Huni tisaiporuepo
'urina va'e sai'i ijá 'wava 'Urina! Núni Natohwe nú kwamasa'i vejukúne
'wavara. 26 'Ejume Hu ijá 'iama Nimairoa ma'u'u maikije ja rakijihuna'e
juvo? 'i'i kaivo iji'a 'urina 'waravume puura ka'ene hirame 'ee soha ka'ene
amenajaho maho'o pa'arenana. 27 'Ejumakame pu oja hwa'usunaha'eme
ijá 'wava Hu ea iraka sa'ina'omo Hu 'waravume puura 'ee soha Huni ira
hejare? 'wavara.

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Jesura Ea No'ohe'i 'Avena Siseopo Ajima'ina'e Vejume Maraniana
(Maka 5:1-20; Ruku 8:26-39)

28 'E'ejume sisima kajaho roe toa ropuna'i Katarini roi'i kivume
ea no'ohe'i 'avena sisei ajimaukame pu va'e euchi hinone pu niho'o
ajisima'ora 'ee ani ani vejukame ea 'unama kajihuna kajaho paojura'omo
Hu va'e ijihi piunimana. 29 'Ejume ea kajipo ajira emaavaji'i ijá 'wava
Godoni Harihe A raka nú vetú'ena? Vea ka'ene Ara núa ruruhunijaho
mai'o paro'eme A nú ruru'irono roane? 'wavara. 30 'Enakaivo ijiha
kajakaru maha mapoka namijara. 31 'Ejumakame 'avena sisea kajipo Jesu
jarime ijá 'wava A ura nú sioma ato'arumuhuna'e re'amajaho ato'arumu'e
nú va'e maha kahehi ajima 'wavara. 32 'Ejume Jesura ijá 'iama Va'ajiha
'iavume pu ni'aha kwinu ariha va'e mahaka mapoka kajija ajimaume pu
ni'aha kwinu va'e rarahi arihe toi imwasamiara. 33 'Ejumakame ea ka'ene
ijí maha kaji 'ajohi'inijipo ninukujaha va'e ari useme ijí maha kajihipuni
vu'a 'warame 'ee ea ka'ene no'ohe'i 'avena sisei ajima'ini jihipuni vu'a
'u'o 'waravara. 34 'Ejumakame eaka mapoka ka'ene ara kaji'urijipo ni'aha
kwinu niana roe ijí Jesuho kamareja 'ejahae ijí puni kwaa kajaho are'i
kaivo 'urine ani va'amarono 'waravara.

Jesura Ea Haha Ajuaraji'ina Vejume Maranajina
(Maka 2:1-12; Ruku 5:17-26)

9 1 'Ejumakame Jesuho va'e sisima vaji ajime va'e toa one kara'i
Huni ari va'ana. 2 'E'ejume ea 'ahopo ea pina atami 'unamarena
huni 'ata niho'o ajuaranana'omo pu huni suhiji'i apene Jesuni roume
Hu kimajaho pu niho'o nimaa nimaa rojuma kimarena Hu ijí ea kajaho
ijá 'wama Nuni harihe oja pahiana'amana. Oni sisea nipa'arenukúne
'wamana. 3 'Ejumakame Sikuraipiepo ijí 'wamapene oji'i ijá 'wava Hu
hine Godi mataha 'waramu 'wavara. 4 'Ejume pu raka ka'ene vwihaja
kaji Jesura kimarena Hu pu ijá 'iama Ja raka vene hine 'unama sisea ani
ani vwihajo? 5 'Ú 'unama ichá'inijara samaumaa'e a oni sisea niparanu
'wa'eju ho a 'urine namina va'a 'wa'ejo? 6 'Enakaivo jara ijí hena
ka'avarono ijihuna'e Ema Puni Harihijara iki mwe'i roe sisea vwihana
arehuni haruriji'i roana 'i'i kaivo ea ka'ene 'ata ajuaraji'ina kajaho ijá
'wama 'Úrine oni suha apene ari va'a 'wamana. 7 'Ejume hu 'urine huni
sei va'ana. 8 'Ejumakame ea mapoka ijí Godoni harura kaji kamareja Godi
ta'arohara. Ijihuni maijaho Godira harura kajaho emaa vajihana.

Jesura Matiu 'Umenajina
(Maka 2:13-17; Ruku 5:27-32)

9 'E'eme Jesuho ijí ara kaji rene va'i kavume ea pina ka'ene huni iha
Matiuna 'wavujaho takisia apejuri seijino hinana. 'Ejume Hu ijá 'wama

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Na 'ararihie roa 'wamana. 'Ejume hu 'urina 'arariahae Hu hu'úmo va'ana.
10 'Enarena Jesuho Huni tisaiporu pu'úmo sei vaji hi'eme ea mapoka
ka'ene takisia apeji'ina 'ee ea ka'ene sisea veji'inijija roe pu pu'úmo
ahuma 'iruma ijara. 11 'E'eme Parasiepo kamareja pu Huni tisaiporu
aporame ika 'iava Irakijihuna'e joni Najahi'inakaho ea ka'ene takisia
apeji'inijija 'ee ea ka'ene sisea veji'inijihi pu'úmo 'iruma iji'i hino? 'iavara.
12 'Ejume Hu ijí henarena ijá 'iama Ea ka'ene atama pa'uniravi'inijija
juketa pasaravura. 'Enakaivo ea ka'ene atama 'uniravi'inijipo pupusu
saravura. 13 Ja ma va'ajimareje Godoni ira vaji ika'inaka 'waramaji sama
ka'avara. Na emaapo temukivu kaivo Na swasa vehuna senimu. Ijihuni
maijaho Na ea mamaa'e 'eka'i rohuna pana kaivo ea sisea punijihuna'e Na
routa 'iamana.

'Aura Arevuji Rone Apovajina
(Maka 2:18-22; Ruku 5:33-39)

14 'E'ejume Joni oni tisaiporu Jesuni roe ijá 'wava Irakijihuna'e núa 'ee
Parasia 'aura arevu kaivo Oni tisaiporu 'aura paarevo? 'wavara. 15 'Ejume
Hu ijá 'iama 'Ú ei pini napasi ne'i 'aha'eje hu ehwa pu'úmo hi'ipisa
ijihuna'e chora hija raka? Niho'o pana. 'Enakaivo ea ka'ene ijí napasi
nena kaji apena va'e hu kú'o pu pu'úmo pahija kamareje iji'a pu 'aura
arehuna. 16 'Ene ea 'aho'a ateha sahasapo napavujaho pu ateha maiu'ina
puni pwina pa'eke suhura. Ijihuni maijaho ijí suhakavi'i ijí ni'ajahe
ni'ima'ura napa'amarono pasuhura. 17 'Ene vukú'o 'wainia maiu'ina
hanuha sisa sahasa vaji veri'avajaho hanuha sisa sahasa kajaho napama
arihuna. 'Eje hanuha sisa sahasa kaji 'u'o siserahuna. 'Enakaivo hanuha
sisa maiu'ina vaji 'wainia maiu'ina veri'amajaho marahuna 'iamana.

Ea Ni'ina Huni 'Apaja 'Ee Napari Jesuni Ateha 'Unamajina
(Maka 5:21-43; Ruku 8:40-56)

18 'E'eme Jua puni 'ajohi'ina natohwijaho roarene Huni una'i nitupari
savi'i ijá 'wama Nuni 'apaja iviamajai kwamanakúne roe Oni ija huni
haha 'ahi ranave 'urinama 'wamana. 19 'Ejume Jesuho 'urine hu hu'úmo
va'ume Huni tisaiporu 'u'o pu pu'úmo va'ara. 20 'E'eme napara pina
'aa vuravi'ina juara iropu ropu no'ohe'i pa'arenana'omo Jesuho vai'i
paka'eme hu túna'i rou va'o ija joranajaho va'e Huni ateha uri vwemana.
21 Ijihuni maijaho hu huhusu ijá rona Na Huni ateha ura kaji vwe'ujaho na
marani'ena ronarena ijihuna'e vwemana. 22 'Ejume Jesura aroma napara
kajaho kavi'i ijá 'wama Nuni 'apajakera oja pahiana'amana. Ijihuni
maijaho ara nimai ronajara veju'e maranaukúnina 'wamana. 'Ejume
napara kajaho ni'aha kwinu maranana. 23 'Ejumakavi'i Jesuho iji'a va'e
ea natohwa kajihuni sei vai'i kivume ea mapoka hine hurisia hwasihe 'ee
hine iruno'a apeji'i kúrúhwa ani rejara. 24 'E'eme Hu ijí va ajime ijá 'iama

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Ariha va'aha! Ike napaiseakaho pakwamana kaivo hu nenu 'iamana.
'Ejume ea mapoka Hu ijahara. 25 'Ejumakivi'i eaka mapoka kajaho vejume
ma'ahi va'eme Hu ijí aruma va'ajino ijí napaisea kajihuni iji 'unamapene
'urijume hu 'urinana. 26 'Ejumakame ijihuni pinana kajara renapene arara
kajiano va'ana.

Jesura Ea No'o Nia Pa'ana Vejume Maraniajina

27 'E'eme Jesuho ijí ara kajaho are'i kaivo va'eme ea no'ohe'i nia
supavi'inapo Hua 'ararihai'i ijá 'umeja Teviti oni harihakera nú
numiruma 'umejara. 28 'Ejume Jesuho va'e sei aji'eme ea ka'ene nia
supavi'ina kajija no'ohe'i ijí va'ume Jesura ijá 'iama Nara ike veje
maranihunijaho ja nimai rojo? 'iamana. 'Ejume pu ijá 'wava Natohwe
nú nimai roju 'wavara. 29 'Ejume Hu puni nia 'aha kajino ija 'uniravi'i ijá
'iama Jara nimai rojujara venau'e maraniu 'iamana. 30 'E'eme puni nia
ni'aha kwino jaraume niriara. 'Ejume Jesura ira kisi ijá 'iama Ja ea 'aho'a
pa'wara'avara 'iamana. 31 'Enakaivo pu no'o va'ajimareja ea mapoka
'waramapena ojumakame Jesuni vu'a kajaho rausahapene va'ana.

Jesura Ira Pa'anae Vejume Maranajina

32 'Ejume pu va'eme ea pina ira pa'ana 'avena siseapo ajivura'omo pu
apene Huni roara. 33 'Ejumakame 'avena sisea kajaho 'e'una va'eme ea
kajaho ira 'waravumakame ea mapoka ijí kamareja oja hwa'usunaha'eme
ijá 'wava Nú ea ika'ina Isureri opuni vaja pakivura 'wavara.
34 'Ejumakame Parasi ijá 'wava 'Avena siseijihipuni natohwijara ni'ajahu'e
'avena sisea ato'arumau 'wavara.

Jesura Ea Numirame Puamu Venajina

35 'E'eme Jesuho va'e ara mama'ina 'ee ara ma'u'umaa ijino puni
Sinakoku ka'ene namijujino Godoni vu'a mai maiu'ina ka'ene Huni ara
rona 'waramaji najahana. 'Eji'i ea ka'ene atama 'uniravi'ina 'ee unenu'u
'aho'a ani'ina renaujija vejume sonahiara. 36 'Eji'i Hu kimajaho ea
mapoka ijí ani rejara kaivo pu majikari areri sipiepo sipia 'ajohai'ina pa'a
ojuja'ina'e vejume Hu niho'o temumana. 37 'Ejumakame Hu Huni tisaiporu
ijá 'iama Juara mapoka'e tuma navu kaivo ea ka'ene juara sahunijaho
kwinu kwinuna. 38 'Enajihuna'e juara savuri Natohwiji jarivakame Hura
ea ka'ene juara sahunijaho irechami'amana 'iamana.

Apasorua Iropuropu No'u Pijihajina
(Maka 3:13-19; Ruku 6:12-16)

10 1 'Ejume Hu Huni tisaiporu iropu ropu no'o 'umenaume Huni
roumakivi'i pura 'avena sisea ato'aruma'e 'ee atama veje sonahie
ea ka'ene haha siserani'ina amairia Huni harurijaho mihana. 2 Ijí Huni

tisaiporu iropu ropu no'ohe'i kajihipuni ihijaho ikihina. Saimani ka'ene
Pitana 'wavujine 'ee huni 'u'ua Eniturune 'ee Jemisina 'wavujaho Sepati
oni hariha 'ee huni 'u'ua Jonina 'wavujaho 3 'ee Piripu ho 'ee Pataramiu
ho Tomasi ho Matiu ka'ene takisia apeji'inijaho 'ee Jemisi ka'ene Apiasi
oni harihijaho 'ee Tariasiho 4 'ee Saimani Kenani orijaho 'ee Jutasi
Isikariatika ka'ene Jesu nahamahajina.

Apasoru Iropuropu No'o Irechamiume Usema Va'ajina
(Maka 6:7-13; Ruku 9:1-6)

5 Ike iropu ropu no'ohe'i Jesura irechamiana. 'E'ikaivo ijá 'iama Ja
Jenitaru puna pava'e 'ee Sameria opuni ara vaja pava'avara. 6 'Enakaivo
arira va'e Isureri opuni sipia ka'ene pivusahu jihipuni va'avara. 7 'Enareje
va'e najahareje ijá 'wara'avara Godoni arijihuni 'unama niturana
roana'omo mai'o piunahuna 'iavara. 8 'Enakaivo ea ka'ene atama
'uniravi'inijija veje sonahie 'ee ea ka'ene kwamasahi'inijija veje 'urine 'ee
ea ka'ene reporosia rukinijija vena'e reporosia pa'arena'e 'ee 'avena sisea
ea ajima'inijija sioma'avara. Ja maapejarakúne mavaji'avara. 9 'Enakaivo
ja ijí va'i ve'avajaho korutia ho siriva ho kapa monijaho pina joni tuja
vaja niho'o pana'avara. 10 'Ene joni tuja pa'eke ateha no'o pa'eke 'ee joni
mumora hwana pa'eke 'ee pijuha pa'ekavara. Ijihuni maijaho ea irara
ea 'aho'a ni'ajihujaho ijí ea ka'ene pu ni'ajihu kajipo 'iruma pu vajihuna.
11 'Enakúne ja va'e taunuina ho ari use'avajaho hami aporama henu
va'o ea mamaijihi pu'úmo hinu va'o va'avara. 12 'Ene ja va'e sei ajivi'i ea
ka'ene sea kaji hijujija 'ajora'avara. 13 'Eji'i kive pu ja 'ajorava ki'avajaho
pu pu'úmo matau'avara kaivo pu pa'ajorava ki'avajaho pu pu'úmo
pamatau'avara. 14 'E'eje ara kaji'u puna ho ei pini joni vu'a pahene
pataaroraha ka'avajaho joni mumora hari saina ka'ene namujaho taire'i
kaivo va'avara. 15 'Enakaivo Na nimaa nimaa 'waravu vea ka'ene 'otua
ve'avari veijaho eakijahija niho'o sisea ani'ina renahuna. Kwaa ka'ene
Satami Kamora renajaho asimareje niho'o ani'ina rehuna.

Sise'i 'Ahihuna Ka'ene Roujina
(Maka 13:9-13; Ruku 21:12-17)

16 'Enakúne hami heha. Na ja irechamiujaho areri sipia'e 'ua ne'a puni
vaji irechamiu ja'ina'e irechamiu. 'Ene ja raka ve'iro ve'avajaho maraku'a
vwihana areri taparapo vejuja'ina'e ve'avara. 'Enakúne ja marahu'orapo
ajuarasaha ojuja'ina'e o'avara. 17 'Ene hami ki'avara. Erapo ja 'eke
namahareje 'eka va'e kanisoru puni nini va'e 'ee pu ja 'eka'e puni Sinakoku
vaji hijihahuna. 18 'Ene Nuni hahijihuna'e pu ja 'eka'e ea mama'ina ka'ene
kwaa ara 'ajohi'ini jihipuni una'i va'e 'ee kamatia epuni una 'u'o vahuna.
'Enakúne ja Nuni vu'akaho pu 'warame 'ee Jenitaru 'wara'avara. 19 'E'eje
pu ja 'eka'e nama'irono va'a ki'avajaho ja pajumareje ika'ina vwiha'avara.

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Na vina vu'a ichá'ina'e 'wara'ejo? paro'amana. Ijihuni maijaho vea ka'ene
ara 'wara'i ve'amajino raka ka'ene ara 'warahunijaho vajahe 'warahuna.
20 'Enajihuna'e ijí vu'a kajaho a pana kaivo Amo oni 'Avenijara oni vaji
'warahuna. 21 'Enare'e ei pini huni poka 'otu vetiakame erapo apene 'anaa
kwahuna. 'Eje omahi huni hariha ija'ina 'ahahuna. 'Ejakame kasihwapo
emahwaha namahe 'anie tirahuna. 22 'Enakaivo Nuni hahijihuna'e ea ja
senahuna. 'Ene ea irara 'ata kairane hi'eje mwe'akaho pa'are'amajara
marana parahuna. 23 'Enakúne ari pini ja ruaraha ki'avajaho marako'a
juhaha va'e ari pini va'avara. 'Enakaivo Na nimai ja 'waravu ja joni kaukara
ka'ene ike Isureri opuni ara kwaa vajakino vejujaho mai'o pave para'eje Na
Ema Puni Harihijaho kú'o 'unama rohuna. 24 'Ene tisaiporu ijaho huni tisa
paasimana 'ee pweijaho huni natohwa paasimuna. 25 'Enakaivo tisaiporu
ijara huni tisa ijí vare'ina'e re'ipisa areri reje 'ee pweijara huni natohwiji
vare'ina'e re'ipisa areri reja'a. 'Enakaivo pu ijí sea anesura kajaho Pierisiparu
'wa'avajaho pu ijí sea kaji hijujija 'u'o ni'aha kwino sisea 'wava'a.

Irá Juhahunijina?
(Ruku 12:2-7)

26 'Enajihuna'e ja ea 'aho'a pajuha'avara. Ijihuni maijaho uneunecha
mapoka ka'ene vaji navu'e ea mapoka pakivura'omo túna'i sama
hirahuna. 'Ene ea mapoka ni'i ni'i hemi navujaho hena kihuna. 27 Vu'a
ka'ene sei vaji Nara ja masuani 'waravukaho ja samaumai 'wara'avara.
'Ene vu'a ka'ene Na atai koravu'e ja hejukaho ja ma'aha riri namine
'wara'avara. 28 'Enakaivo ike haha huriji erapo 'anaa kwahuniji ja
paju'avara. Pu joni 'avenijaho pa'anaa kwahuna. 'Enakaivo Godira haha
'ee 'avena iji'i 'aniareje ato'aruma'e vena vaji va'ajime rehunakúne ijí
ju'avara. 29 'Ene ea uka 'u'umai no'o 'wani toia 'imejura. 'Ena'avo joni
Omijara ijí uka 'u'ua kajara mwe'i 'onujaho Hu kama henuna. 30 'Ene ijí
joni húmata 'ahi sapasa icharo namujaho Hu nihena kimuna. 31 'Enakúne
ja paju'avara. Ijihuni maijaho jara uka 'u'ua mapoka kajaho asitahara.

Keriso Rone 'Warahuna ho Pataarohuna
(Ruku 12:8-9)

32 'Ena'omo ea irara Na ronareje ea mapoka puni una'i 'wara'amajaho
Na 'u'o ea kaji rone kahino akúpa 'ahi Nuni Omijihuni una'i nahama
'warahuna. 33 'Enakaivo ea irara Na hemihareje ea 'aho'a panaja'amajaho
Na 'u'o ea kajaho kahi akúpi 'ahi Nuni Omijihuni una'ijaho hemahuna.

Matauhuna Pana Kaivo Ahaahunijina
(Ruku 12:51-53; 14:26-27)

34 'Enakúne ja ika'ina pavwiha'avara. Na iki mwe'i matauvi'ina
paapena routa kaivo Na ea so'wi ahaa'i routa. 35 Nara roujihuni maijaho

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Na veje harihwapo omahwaha chichahie 'ee 'apajahi oaha chichahae
'ee hariahoni naparijara sasaha chichaha'amarono routa. 36 'Enakaivo
emahuni nakijaho huni kachi'ipo rehuna. 37 'Eje ea irara omaha oaha
ijihi oja miha para'i kaivo Na oja pamihujaho Nuni tisaiporua areri
parehuna. 'Ene ea irara hu huni hariha 'apahija ijihi oja mi'i kaivo Na oja
hami pamihujaho Nuni ea areri parehuna. 38 'Ene ea irara huni korosia
paapene Na 'ararihi'amajaho hu Nuni ea areri parehuna. 39 'Ea irara huni
hiiji ori ni'ajara'amajaho huni hiijaho ranahuna. 'Ene ea irara huni hiiji
Nunijihuna'e Godoni vu'a maa maiu'ini jihuna'e ranamajaho hu huni hia
'onanahuna.

Eha Huni vu'a
(Maka 9:41)

40 Ea irara ja hami 'ahiujaho pu Na 'u'o hami 'ahiu. 'Ene ea ka'ene Na
hami 'ahiujaho pu Godi ka'ene Na ranamiume rouji 'u'o hami 'ahau. 41 Ei
pini ka'eje poropeti pini roa kamareje hu 'ajoha'amajaho Godira eha
Huni poropeti mi'amaja'ina'e ea kajaho eha areri mahuna. 'Ena'omo ei
pini ka'eje ea ariramaa roa kamareje hu 'ajoha'amajaho Godira eha ea
ariramaa mi'ama ja'ina'e ea kajaho eha areri mahuna. 42 Na niho'o nimaa
nimaa 'waravu. Nuni tisaiporu ijihuna'e ea ma'u'umaakihi toa huanava
kimareje toa 'e mi'avajaho ea kajaho eha maa paasihuna 'iamana.

Ea Joni Papitisita Oni Rena Roara
(Ruku 7:18-35)

11 1 'Enarena Jesuho Huni tisaiporu iropu ropu no'ohe'i kajipo raka
ka'ene vehunijaho 'waravume pa'arejume Hu ijí rene va'e puni
ari najahe vu'a 'wara'irono va'ana. 2 'E'eme Joni tipurai hiji'i Kerisora
raka ka'ene venajaho henarena hu huni tisaiporua no'o irechamiume
Huni roara. 3 'Enareja pu Hu apoma ijá 'wava 'Ú A ea ka'ene rohunaka
'waruvajina ho nú ea pina sa'eja? 'wavara. 4 'Ejume Jesura ijá 'iama Ja
iviamaa 'unama va'ajimareje ja raka ka'ene hena kavajaho Joni 'waraha.
5 Ea ka'ene nia supama'inijija nia niriu'e ea ka'ene irima'inijija 'urahe
matauma oju'e ea ka'ene reporosia rukina pa'arenau'e ea ka'ene ataa
pa'ajija heju'e ea ka'ene kwamasahi'inijija ni'urine mai'o hiju. 'Eju'e
Godoni vu'a mai maiu'inijaho ea ka'ene pivusahi'iniji najahu. 6 'Ena'omo
ea irara Nuni hahijihuna'e paju'amajaho niho'o hu merajahi'ina 'iamana.
7 'Ejume Joni oni pwehijijija va'eme Jesura eaka mapoka kajihi Joni rona
'waramarena ijá 'iama Ja va'e nechi'a riri va'ajaho ja iraka kavare? Ja
vi hwa'oha raka'e hwasisi'i ninamarena varivi'i navumakame ja ijí ka'i
va'ara raka? 8 Ja ijino va'ajaho ja raka'e ka'i va'are? 'Ú ei pini ateha
ka'ene mavarasa'inijino apúsavumakame ja ka'i va'ara raka? Heha! Ea
ka'ene ateha mamai savujaho kini huni sei hijura 9 kaivo ijí jara raka

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

ka'ene ka'i va'a kajaho 'wariva hejuma. Ja poropeti ka'i va'are? I'a Na
ijaho ja ni'waravume hejara. Hura poropeti 'aho'akija asitahu. 10 Ikaho
nitama ea kaji Godoni ira vaji rona 'waramajina.

Heha! Na Nuni vu'a 'waravi'ina ranave Oni una'i vu'akame hu Oni
'unama amairiahuna 'úmana.

11 Na niho'o nimaa nimaa ja 'waravu Joni Papitisita eaka mapoka
ka'ene mwe'a kakino hijujaho hura asitahana. 'Enakaivo Godoni ehija
ma'u'umaijipo Joni asivu. 12 'Enakaivo veaka Joni Papitisita aneja vene
ea najahaji rena roe iviamaa 'e'unukino renareja ea mapoka Godoni ara
pi'ona'iroreja harura ni'ina veju kaivo ea ka'ene ajisinijipo niho'o Godoni
ara kajaho harura vene ape'i veju. 13 'Enakaivo nitama Godoni poropeti
'ee ea ka'ene Godoni tamana vaji 'warama apena rou va'o roe iviamaa
Jonira roani veakino 'e'unakena. 14 'Enakúne ja ura ijí hena nimai ro'i
'ahi'amajaho Joniho Iraijana. Hu ea ka'ene rohuna 'waruvajina. 15 Ea
irara areri ataa jaraa'e he'i ve'amajaho ataa apúsame henama. 16 Ea
ka'ene iviasi hijukija Na iraki apene manura veti'ejo? Ijihuni maijaho pu
areri sesamaapo maketi hine sesamaa 'aho'a'e 'umenai hijuja'ina'e veju.

17 Nú jona'e hurisia hwasihihura kaivo ja pajavavura. 'Ene nú virisi
vejura kaivo ja paniramaruvura 'umejara.

18 'Enakaivo Jonira roarena 'aura areme 'iruma paine 'ee toa
paijumakame ea mapoka ijá 'wava Hu 'avena siseapo ajivu'e avanu
'wavara. 19 'Enakaivo Ema Puni Harihijara roajaho Hu 'iruma ine 'ee toa
inana. 'Enajihuna'e pu ika'ina 'wavu Kaha! Hu 'iruma arisi isa'ora 'ee Hu
arisi toa sisea isa'ora Hu ea ka'ene takisia apeji'inijihija 'ee ea ka'ene sisea
veji'inijihi puni napura. 'Enakaivo ea ka'ene vwiha mamaa rukinijija pura
ichá'ina ka'ene vejujara najahujaho pu hena kavi'ina 'iamana.

Ara Ka'ene Panimaa Roji'inijina
(Ruku 10:13-15)

20 'Ejumakame kwaa ara 'aho'a uneunecha ka'ene ea areri pavehunijija
venana kaivo ea mapoka puni sisea paarevumakame Hu pu 'uraraharena
ijá 'iama 21 Ja ea ka'ene Koresini hine 'ee Petasaita hijujija eha sisea
apehuna. Ijihuni maijaho Na joni ari uneunecha ea areri pavejura
veju'ukame ja panimai roju kajihuna'e ja eha sisea apehuna. Na Taia
'ee Sairani ija'ina'e ve'ipisa pu niho'o maraku'a puni sisea niaremamaa
areva'a. 22 'Ena'omo na nimai ja 'waravu. Vea ka'ene Godira mwe'akaki
'otua venuni veijaho kwaa iha Taia 'ee Sairani ijija jara eha ka'ene
ni'ima'ura ape'avaja'ina'e papehuna. 23 'Enakaivo 'ú ja Kapeniami
orakija ja ma joni haha kakino 'eka kahino Godoni ari va'iro avajo? Ja
niho'o kwa ka'ene veni renuni kwaijino vahuna. Ijihuni maijaho Nara
uneunecha ka'ene ea areri pavejuraka joni vaji veju'ukame ja panimai
rojuke Satami ija'ina ve'ipisa ijí ara kajaho iviasa ijí nava'a. 24 'Enakaivo

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Na nimaa ja 'waravo. Vea ka'ene Godira 'otua ve'amani veijaho Satami
opo eha ma'uako mihuna kaivo ja niho'o eha ni'ima'ura mihuna 'iamana.

Nuni Roe Ojuta Hweha
(Ruku 10:21-22)

25 'E'ikaivo ijihuni vea kajino Jesura eha vene ijá 'wama Amo ka'ene
akúpa mwe'a ijihuni Natohwiji'o Na teimani 'wavujihuni maijaho Ara
uneunechakija ea ka'ene vwiha mamaa vwihaji'inijija 'ee hena kavi'ini
jihipuni una'a pavejume samaa renana kaivo kasimaaru najahana.
26 Nimai Amo A ija'ina venajara teamanamu. 27 'Enakaivo uneunecha
mapokijija Amora Nuni ija tahi irechamana. Ijihuna'e eaka mapokijija
Godoni Harihijaho hami pakama pahejura kaivo Amora huhusu hami
hena kamuna. 'Eju'e eaka mapokijija Amoho hami pakama pahejura
kaivo Hariahi huhusu hami hena kamuna. 'Enakaivo Hariahi ea irá ura
renajiru Omaha'e nahume hu 'u'o Omaha hena kamuna 'wamana. 28 'Ene
Hu pu ijá 'iama Ja ea ka'ene ahija apene oja vaja sirua pa'arenaujija Nuni
roajive Nara vena'e joni ahija pa'areje ojuta hwena hiha. 29 'Ene Nuni
'unama ka'ene kisima'urijaho jona'e apene Nuni 'unamiji kama heha.
Ijihuni maijaho Na matauvi'ina 'ee masuani hiji'ina. 'Ene veje joni oja
masuani sonama namama. 30 Ijihuni hahi Nuni 'unamijaho samaumaa.
'Ene Nuni ahijijaho nimaa nimai nasina 'iamana.

Sapati Rona Aposaravajina
(Maka 2:23-28; Ruku 6:1-5)

12 1 'E'eme ijihuni túna'i Sapati veijino Huni tisaiporu pu'úmo
konesa juari 'uraha va'eme pu matunavume konesa 'eka ijara.
2 'Ejume Parasiepo kame Jesu ijá 'wava Jua puni varapijaho Sapatia
juasi'i 'iruma pa'ekura kaivo Oni tisaiporu hine 'iruma 'eka iju 'wavara.
3 'Ejume Jesura ijá 'iama 'Ú ja Godoni ira vaja pataha kavure? Na'ia
pini Tevitira pwehwa pu'úmo matunavumakame vejajaho ja patahare?
4 Pu ijí Temiporu kajino va'e arumareja ijí puretia ka'ene ea mapoka
paijura ka'ene hu pwehwa pu'úmo 'eke ijajaho pirisitiapo pupuso ijura'e
ja patahare? 5 'Ene Mosisi oni tamanijara ea ka'ene Godoni kaukara
'ajohi'inijihi rona 'waramajaho ja pataha hejara raka? Pu ijí tamana
Sapatia vea kajaho pu Temiporu vaji pirisitia varapi 'waramaja'ina
pavejura kaivo pu sisea pavejara. 6 'Enakaivo na nimai ja 'waravu
Ea ka'ene ike Temiporua asima paranajaho iviamaa ikeho naminu.
7 'Ena'omo jara ijí Godoni ira vaji raka ka'ene 'warama kajihuni maiji
hena ka'ipisa Na ema kime temukavujara ura renu kaivo jara Nuni swasa
vejujaho Na ura parenia'a. 'Enakaivo ja ea ka'ene sisea pavejajihi puna'i
sisea paveja'a. 8 'Enakaivo Ema Puni Harihijaho ijí Sapatia kajihuni
Natohwa 'iamana.

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Ea Ija Ajuaravi'ina Vejume Maranajina
(Maka 3:1-6; Ruku 6:6-11)

9 'Enarena Jesuho ijí ruha kajaho are'i kaivo sinakoku naminujino
va'ana. 10 'Enakaivo ijino ea pina ija u'uraji'ina hinuna'omo ea 'ahopo
Jesu nama'i 'ahiumakame Hu apome ijá 'wava 'Ú ea 'aho'a'e Sapatia
vei vena'e marani'amajaho arerina'aho pane? 'wavara. 11 'Ejume Jesura
ijá 'iama 'Ú joni ei pini sipia rukina re'ira'omo Sapati kajino ma'oa vaji
'o'ipisa ja pa'ena apene 'ajiva raka? 12 Nú emaakipo sipia asitahara'omo
nú Sapati kakino 'unama mai ve'avajaho areri rehuna 'iamana.
13 'E'ikaivo ea ka'ene ija sisea kajaho ijá 'wama Ija ahasirima 'wavume hu
ija ahasirimajaho huni ija kajaho ni'aha kwino maranarena ija ropuna ijí
vare'i renana. 14 'Ejumakame ijí Parasia kajipo va'e ahuma hine ichá'ina'e
Jesu 'anahuniji 'wavi'i hijara.

Godira Iji Pijihani Pweijina

15 'Ejumakamarena Jesuho ijí henarena Hu ijí sea kajaho are'i kaivo
ariha va'ume ea niho'o mapoka'e Hu 'arariha va'ume Hura ea ka'ene
atama rukinijija vejume maraniara. 16 'Ejumakame Hura raka ka'ene
vena kajaho ea 'aho'a pa'wara'avarono Hu pu 'waramana. 17 'Enakaivo
raka ka'ene nitama Godoni ira vaji poropeti Aiseara 'waramajaho nimai
renana. 18 Godira ijá 'warumana

Ikaho Nuni pwea ka'ene Nara iji pijahujina. Na Hu oja mahu. 'Ene
Na Hu niho'o kavujaho teamanima paranuna'omo Na Nuni 'Avena
Hu samahuna. 'Ejakame Hura Jenitaru 'otua arira vetihuna.

19 'Ene Hu ea pa'urarahune 'ee Hu ira ajira ea pa'ananajihune 'ee
Huni ira ma'aha rira majikari pahehuna. 20 'Enakaivo hwa'ohapo
irasahe navujaho Hu paveje tu'usunaha arihuna. 'Ene vena ka'ene
utahu va'o ma'uaku'wi renujaho Hu paveje utahuna. Ijihuni
maijaho Hura veje ariramaa rene asitaha parahuna.

21 'Ejukame Jenitaru Huni ihijihuni vajijino maranihuniji nimai roji'i
hiju 'úmana.

Jesune 'Ee Pierisiparu
(Maka 3:20-30; Ruku 11:14-23)

22 'Enakaivo ea 'ahopo ea ka'ene 'avena sise'i ajimarena ira pa'warame
'ee nia paniri'inijaho ahema apene Jesuni roume Hura vejume ea kajaho
nia nirie ira 'waramana. 23 'Ejumakamareja eaka mapoka kajija oja
hwa'usunaha'eme ijá 'wava 'Ú Hu Teviti Oni Hariha pana raka? 'wavara.
24 'Ejumakame Parasiapo ijí henareja ijá 'wava Hura 'avena sisea pasioma
kaivo Pierisiparu ka'ene 'avena siseijihipuni natohwijara siomau 'wavara.
25 'Ejume Jesura puni vwihaiji kimarena Hu pu ijá 'iama Ara 'ahosupo

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

riri ahaame ara'ipisa niho'o 'aha josu pahija'a. 'Eje kwaa 'ahosupo riri
ahaame pu hina 'arahi'i hi'ipisa niho'o pa'areja'a. 26 'Ena'omo Setanira
'urine 'ori'ini riri aha'ipisa hu ichá'ina'e areri namija'e? 27 'Enavo jara
vwihajujaho Nara 'avena sisea ka'ene siomahujaho Pierisiparura reju'e
siomahu 'wavu kaivo irahuni harurijara rejakame joni harihija 'avena
sisea kajaho sioma'eja? Ijihuni hahi joni harihija kajipo ja nahamahuna.
28 'Enajihuna'e Na Godoni 'Avenijara veje 'avena sisea siomaujaho Godoni
arijaho nikino joni vaji roana. 29 Ichá'ine ea pina va'e ea ka'ene harusini
jihuni sea ajime Huni 'iruma 'eka va'ena? Hu maijaho maraku'a ea ajisina
kajaho kamomapi nina'i kaivo iji'a huni 'iruma kajaho nesi 'eka va'amana.

Sisea Ka'ene Niho'o Pavwihana Arehunijina

30 Ea ka'ene Na hu'úmo parenujaho hu Nuni pwina pana. 'Ene ea
na hu'úmo parene ea nianaujaho hu veju'e pu jirijiri va ranavura.
31 'Enakaivo Na nimaa nimai ja 'waravu. Ea ka'ene sisea vene 'ee ea
rona'avajaho Hu vwihania arehuna. 'Enavo Godoni 'Aveniji rona'avajaho
Hu niho'o pavwihane arehuna. 32 'Ene ea irahipo Ema Puni Harihijihuna'i
ira sisea 'wa'avajaho puni sisea vwihanie arehuna kaivo Godoni 'Aveni
jihuna'i sisea 'wa'avajaho Hu niho'o puni sisea iviamaa pavwihanie
areme 'ee vea ka'ene pu kwamasa'avari túna'ijaho pavwihanie arehuna.

Icha 'Ee Huni 'Ina
(Ruku 6:43-45)

33 'Enakaivo icha maijara mamai re'amajaho huni 'ina 'u'o
mavarasa'ina rehuna. 'Ene icha kajara sisea re'amajaho huni 'inijaho
niho'o sisea rehuna. Icha'ina punijino icha irakijija kima hehuna.
34 'Enakaivo ja iviamaa hijujija tapara sisesa ijina. 'Ena'omo ja ichá'ina'e
unenu'u pina ka'ene maijaho 'wahune? Irijija raka ka'ene oja vaji
rarejujiru 'wavura. 35 'Enakaivo ea ka'ene puni oja vaja ariramaaru
navujija vwiha maaru vwihana 'waravura. 'Eju'e ea ka'ene puni oja
vaja sisearu navujija sisearu 'waravura. 36 'Enavo Na ja 'waravu. Ira
sisea mapoka ka'ene emaapo majikarino 'wavukija vea ka'ene Godira
mwe'akaki 'otua ve'amani veijino ijaho aporuhuna. 37 'Enakaivo ijí ira
ka'ene ara 'waramu kajara rejakame Godi ja ea arira 'i'ena 'ee joni ira
kajara rejakame Godi ja namahuna 'iamana. 38 'Ejumakame ijí Sikuraipia
'ee Parasi ijipo Jesu ijá 'wava Najuhi'ine nú ura Ara unenu'u pina ka'ene
ea areri paveji'iniji veja kava 'wavara.

Emapo Areri Pavejuji Veja Ka'iro Mi'imi'ivajina
(Maka 8:11-12; Ruku 11:29-32)

39 'Ejume Hu eha vene ijá 'iama Ea ka'ene niho'o sisea ani ani
veji'inakije Nara ea areri pavejuri uneunechiji naja'urono 'warivu. Na

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

unenu'u pina ea areri pavejujaho panajahuna vo poropeti Jona renajiru
najahuna. 40 Ijí ea ka'ene Jonana 'wavu kajaho na'ia no'opisune vea
no'opisu ijano kija natohwa huni tei vaji namana'omo Ema Puni Harihiji
'u'o ija'ina na'ia no'opisune vea no'opisu ijano mwe'i vaji nahuna.
41 'Enakaivo vea ka'ene Godira 'otua ve'amani veijino ea ka'ene Niniva
orijija pu Godoni una'i ja pu'úmo namine ja namahuna. Ijihuni maijaho
Jonara najahaji pu hene nimai ronareja puni sisea arevara. 'Enakúne
heha! Ea ka'ene Jona asimani Eijaho nimaa iki joni vaji hinu. 42 'Ene
vukú'o vea ka'ene Godira 'otua ve'amani veijino vea va'e 'onu karo'i puni
kwinia ka'ene hinujara Godoni una'i ja pu'úmo namine ja namahuna.
Ijihuni maijaho ike kwinia karo'i kwaa jori hinujaho roe Saramanira kora
mamaiji 'waravume henana. 'Enakúne heha! Ea ka'ene Saramani asimani
Eijaho iviamaa iki joni vaji hinu.

'Avena Sisei Kú'o 'Unama Rohunijina
(Ruku 11:24-26)

43 Vea ka'ene 'avena sisea emahuni haha 'ahi hinujara ru'e'unujaho
hu va'e kwaa toa pa'ajino va'e ojuta hwehuna samujaho pakamuna.
44 'Enare'e hu ijá rohuna Na kú'o 'unama va'e ruha ka'ene nara hijujino
va'uma. Hu 'unama vai'i kavu'e ruha kajaho ea pahiju kaivo túa 'anae
amairiana. 45 'Enareje hu va'e napuhwaha 'avena sisea 'aho'a iropu no'o
ajisinijija aherama roe ijí hihuna. 'Ena'avo maraku'ijaho eakaho sise'i
hinana vo iviamaa hami sisemai hina parahuna. 'Enajihuna'e ja ea ka'ene
siseaka iviamaa hijukija ija'ina renahuna 'iamana.

Jesuni Oha 'Ee 'U'uhija
(Maka 3:31-35; Ruku 8:19-21)

46 Jesuho mai'o hine eka mapoka kajihi vu'a 'warama apena va'eme
oaha 'ee 'u'uhwaha ma'ahi namiji'i Hu vu'a 'wara'irono savara.
47 'Ejumakame ea pini henarena Jesu ijá 'wama Ike hena ohuna 'ee
'u'uhuana ma'ahi namine A vu'a 'wara'i veju 'wamana. 48 'Ejumakame
Jesura hu eha vene ijá 'wama Nuni oha irane? 'Ee Nuni 'u'uhija irahije?
49 'wa'i kaivo Hu Huni tisaiporu iji pijihi'i ijá 'iama Ike kima! Nuni ohija
'ee 'u'uhija ikena. 50 Ea ka'ene Nuni Oma akúpa 'ahi hinujara ura renujiru
venujaho Nuni vwee 'ee ma'ine 'ee oha 'iamana.

'Ina 'Oji'inijihuni Haa
(Maka 4:1-9; Ruku 8:4-8)

13 1 Ijí veaka nikwinu'ina kajiano Jesuho ijí sea kajaho are'i kaivo
va'e soha rori hinana. 2 'E'eme niho'o ea mapoka rarena jihuna'e
Hu va'e sisima vaji ajima asuma hinana. 'E'ejume ea mapoka ijí soha rori
namijara. 3 'Ejumakivi'i Hu sisima vaji namine uneunechaka mapokijija

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

hai najahana. 'Enarena ijá 'iama Ea pina va'e 'ina 'o'iro va'ana. 4 'E'eme
'ina 'aho'a 'unamu 'ahi arihume ukapo ro ijara. 5 'Ejume 'ina 'aho'a muna
'ahi mwe'a ma'uako namaji arihajija marako'a riavara kaivo chinuma
jojora parejara. Ijihuni maijaho muna 'aha mwe'a ma'uako namana.
6 'E'eme vei 'e'una rena ijaho chinuma jojora pa'ana'omo 'anie sarasahara.
7 'Ina 'aho'a ija sisei vaji arihajija riame ajivara kaivo ija sisea ka'ene oma
rukina kajipo raorihume siserasahe 'ina parejara. 8 'Enakaivo 'ina 'aho'a
mwe'a mai 'ojajaho riame marasahe 'ina 'aho'a mapoka (30) rejume
'aho'a mapoka mapoka (60) rejume 'aho'a niho'o mapoka mapoka (100)
rejara. 9 'Enakúne irara ataa rukina re'amajaho ataa apúsame he'amana
'iamana.

Haa Kajihuni Maijina
(Maka 4:10-12; Ruku 8:9-10)

10 'Ejumakame Huni tisaiporuepo roe Jesu apome ijá 'wava A iraka
vene pu vu'a 'waramujaho haaru 'waramo? 'wavara. 11 'Ejume Hura pu
ijá 'iama Ja Huni arijihuni hemijaho najahume ja nihena kavara kaivo pu
mai'o pahene pakavi'ina. 12 Ea pina hu 'aho'a na'eje 'aho'a 'u'o 'ekuna.
'Eje ea pina huna poku pana'avajaho maho'o 'etujahuna. 13 'Enakaivo
Nara haa ka'ene 'waravujihuni maijaho ikena. Pu kavu kaivo ijihuni
maijaho pakavu. 'Ene pu heju kaivo ijihuni maijaho pahene pakavu.
14 Nitama poropetia ka'ene Aiseana 'wavujara Godoni ira vaji pu rona
'waramajaho nimai renu.

Ja hehuna kaivo ijihuni maijaho pahehuna. 'Ene ja kahuna kaivo
ijihuni maijaho pakahuna.

15 Ijihuni maijaho ea kehipuni ojijaho niho'o kisina rejara. 'Ene puni
ataijaho tanumajihuna'e pu hami paheju. 'Ene puni niijaho
tanurihu'e pu pakivu. Ijihuni maijaho pu vejuro'i puni nia 'ee ataa
jarae 'ee puni oja jarae hene veje pu ta'arohakame Nara veje pu
sonahihuna 'wamana.

16 'Enakaivo joni nia merajihukame niriara. Ijihuna'e ja kihuna. 'Ene
joni ataa jaraajihuna'e ja heju. 17 'Enakúne hami vwihanana'avara.
Poropetia 'ee ea arira mapoka'e ura jara uneunechaka kima hejujihi kima
he'i 'ahiara kaivo pu pakima pahejara.

Jesura 'Ina 'Oji'inijihuni Haiji Nahama 'Waramajina
(Maka 4:13-20; Ruku 8:11-15)

18 'Enakúne 'ina huni haijihuni maijaho he'avara. 19 'Ina ka'ene 'unamu
toi arihajihuni maijaho ikena. Pu Godoni arijihuni vu'a hejura kaivo
ijihuni mai pahejura. 'Avena siseijara roare'e Godoni ira ka'ene puni oja
vaji namujaho 'etujiha 'ato'arumuna. 20 'Enakaivo 'ina ka'ene muna 'ahi
arihajija ea hu Godoni vu'a iviamaa kakaro henujaho hu niho'o teama'eju'e

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

'ekuna. 21 'Enakaivo 'inijaho niho'o oja vaja chinuma pasamana'omo Godoni
iriji nimai rojujihuni hahi unenu'u pini sisea puni haha 'ahi renaujaho pu
marako rana 'o'uju'e ani va'una. 22 'Ene 'ina ka'ene ija sisea vaji arihajaho
ea hu Godoni vu'a henu kaivo uneunecha ka'ene mwe'a kehunijiru vwihane
'ee monia 'ekahuni 'unamijara pisiviu'e Godoni vu'a kajaho veurahu'e
maa parenuna. 23 'Enakaivo 'ina ka'ene mwe'a mai arihajija ea hu Godoni
irakaho hene 'eka venuna. Ea 'aho'a niho'o mapoka mapoka (100) reju'e ea
'aho'a niho'o mapoka (60) reju'e ea 'aho'a mapoka (30) rejura 'iamana.

Ija 'Ee 'Witi Puni Haijina

24 Vukú'o Jesura haa pina 'waramarena ijá 'iama Godoni arijihuni
maijaho areri ei pini 'ina ka'ene mamaiji 'eka va'e 'onuja'ina. 25 'Enakaivo ea
mapoka noturana'eme huni naki pini 'ina sisea 'eka roe 'witia vaja kajiano
ato'aruma va'ana. 26 'E'eme ijí 'witia kajaho ritati 'anae maa re'eme iji'a
ijihuni vaji ija sisea kajihuni 'ina 'u'o 'urina samaahiramana. 27 'Ejumakame
ea kajihuni pwehipo roe ea kajaho ijá 'wava Natohwe! A 'ina maaru juasi'a
kajaho 'onana kaivo 'ú ija siseakaho ichá rene roe ijaho 'urijare? 'wavara.
28 'Ejume hura ijá 'iama Nuni nakapo raki 'eka roe 'ojara 'iamana. 'Ejume
pu hu apome ijá 'wava 'Ena'omo núra va'e ija sisea kajaho jahekuhuna ura
renau 'wavara. 29 Hu eha vene ijá 'iama Oo ja iviamaa ija sisea kaji jaheju
roji'i 'witia kaji jahe'avarono pajahe'eja. 30 'Enakúne maka'eje 'ina kajaho
ajive ija sisea kaji 'u'o ajimuva'o 'ina kajaho tuvakavi'i iji'a nara ea 'aho'a
'ekakame ijipo ija sisea kajaho jaheji'i useakame 'eka va'e veni jahuna kaivo
'witia kajija tairevi'i irechahuna 'iamana.

Kwava 'Ina Huni Haa
(Maka 4:30-32; Ruku 13:18-19)

31 'E'ikaivo Jesura vukú'o haa pina ijá 'iama Godoni arijaho areri
kwava 'ina sa'ina. 'Ena'omo emai apena va'e huni juasi'i 'onamana.
32 'Inakaho niho'o ma'u'umaa. 'Ena'omo riamare'e niho'o icha natohwa'e
reju'e ukapo roe ijihuni anuama 'ahijino nesa vene hijura 'iamana.

Isiti Huni Haa
(Ruku 13:20-21)

33 'Ene vukú'o Jesuho haa pina 'waramana. 'Enarena ijá 'iama Godoni
arijaho areri napari isitia ka'ene harava 'eke puretia venare'e 'onahukame
hwena ajivuja'ina 'iamana.

Jesu Hai 'Eki'i Vu'a 'Waramana
(Maka 4:33-34)

34 Jesura uneunechaka mapokijija ea mapoka haaru 'waramana.
'Enakaivo Hu ea kajija vu'a pina niho'o ma maha pa'waramana. 35 Hura

ija'ina venajihuni maijaho nitama poropeti raka ka'ene 'waramajara
nimai nimai re'amarono avanana. Ika'ina 'waramana
Na vu'a 'waravuri veijaho haaru 'warahuna. 'Ene Nara vu'a ka'ene
'wara'ujaho nitama akúpa mwe'a mai'o paveji'ini hemi ea pahena
pakivajihija'e 'warahuna 'iamana.

Jesura Ija Huni Haiji Nahama 'Waramana

36 'Enarena Jesuho ea mapokijija irechami'i kaivo sei vaji va'umakame
Huni tisaiporu va'e apome ijá 'wava 'Ina ka'ene juasi'i 'o'eme ija siseiji'i
'urijajihuni maiji 'waruma 'wavara. 37 'Ejume Hu ijá 'iama Ea ka'ene
'ina maa 'ona 'onujaho Emaa Puni Harihijina. 38 'Enakaivo juasi'ijaho
ike mwe'akena. 'Ene 'ina ka'ene mamaijija ea ka'ene Godoni eijihina.
'Enakaivo ija siseijaho 'avena siseijihuni ehijijihina. 39 'Enakaivo naka
ka'ene roe ija sisea 'onajaho 'avena siseijina. 'Ene 'ina kajara tuame
areri re'amajaho mwe'akara pa'arehuni urijina. 'Ene juara kajaho ona
oji'inapo sahuna. 40 'Ena'omo ija sisea nianae veni jauja'ina mwe'akara
pa'are'amani veijino ija'ina'e jahuna. 41 Emaa Puni Harihijara Huni
ona oji'ina irechamie ijipo mwe'a kakino ea ka'ene emaa venau'e sisea
vejujihija 'ee sisea veji'ina kajija nianae 'ekahuna. 42 'Ejakame 'eke
ato'aruma'e vena ka'ene niho'o ani'ina vajijino renareje niramarume
kuchikuchivi'i upaja chanichanivi'i nahuna. 43 'E'eje Godoni eijija puni
Omijihuni ari vea puna'i risa'eje hihuna. 'Enakúne ea ka'ene ataa
rukinijija ataa apúsame heha.

Kukua Ka'ene Hemi Navujihuni Haijina

44 Godoni arijaho areri monia'e ea 'ahopo juasi'i apúrinanavu'e
namuja'ina. 'Ena'omo ei pini va'e kamarena vukú'o apene ani apúrinana'i
kaivo hu niho'o teama'eju'e va'e huni uneunecha mapokijijahija ea
'aho'a'e 'imena ranavume hu monia kajino apena va'e juara kajaho
'imenana.

Perua Huni Haa

45 'Ene kú'o Godoni arijaho areri ea ka'ene perua saramuja'ina.
46 'Enuva'o kwinu'wi kamare'e va'e huni uneunecha mapokijija ea 'aho'a
'imena ranavume hu monia kajino apene perua kajaho 'imenana.

Namea Huni Haa

47 'Ene Godoni arijaho areri namea'e soha vaji 'onamare'e kija ani
ani'ina siriravuja'ina. 48 'Enare'e namea kajaho itu'o'ujukavi'i unama
tairia roe rori rana'i kaivo kija ka'ene mamaijija nianae katija vena
use'i kaivo siseijija ato'aruvara. 49 'Ena'omo vea ka'ene mwe'akara
pa'are'amani veijino Godoni ona oji'inapo roajimareje ea sisea ka'ene

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Godoni eijihipuni vaji hijujija ahaahuna. 50 'Ene 'eka va'e vena ka'ene
renujino ato'aruve ijí renareje kuchikuchime 'ee niramarume upaja
chanichanivi'i nahuna 'iamana.

Vu'a Sahasa 'Ee Maiu'ina Nimaa Nimaijina

51 'E'ikaivo Jesura pu aporama ijá 'iama Ja ike uneunecha ka'ene Nara
'waravukehi puni maijaho ja niheju 'iavume pu ijá 'wava 'I'a nú niheju
'wavara. 52 'Enajihuni hahi Sikuraipia ka'ene Godoni arijihuni tisaiporua
rejajija areri aachia anesura'omo ijí puni aachi'a vaja kajino uneunecha
maiu'ina 'ee sahasa 'eka rouna 'iamana.

Jesu Nasareti Vaji Pataarohajina
(Maka 6:1-6; Ruku 4:16-30)

53 'Ejume Hu haa kajaho 'waravume pa'arejume ijí ruha kajaho
are'i kaivo 'urina va'ana. 54 'Enarena Hu va'e Huni ari 'e'une ijino
puni Sinakoku vaji pu najahumakame Hura vu'a ka'ene 'waramaji ea
henareja niho'o oja hwa'usunahara. 'Ejuma kamareja pu ijá 'wava 'Ú
ike vu'a anejakaho Hu ichihi apenane? Hura uneunecha ka'ene ea areri
pavejura ka'ene venajaho ichihi apenane? 'wavara. 55 'Ú Hu kapinita
ijihuni Hariha pana raka? 'Ene Meriho Huni oha pana raka? 'Ene Jemisi
ho Josapi ho Saimani ho Juta ho ijá Huni 'u'uhija pana raka? 56 'Ene
Huni ma'ipija mapoka'e iki hijura raka? 'Ú ea ikaho ichihicha harura
kajaho apenane? 57 'wa'i kaivo pu Hu pataarohara. 'Ejumakame Jesura
ijá 'iama Poropetijaho eaka mapoka ka'ene kwaka mapokakino hijujija
Huni ira hena ta'arohuna kaivo ea ka'ene Huni ara anemai hijujipo
hena pataarohura 'iamana. 58 'Ejume Huni arijino uneunecha ka'ene
ea areri pavejura ka'ene ijí mapoka pavenajihuni maijaho pu panimai
rojumakame ijihuna'e avanana.

Joni Papitisita Kwamajina
(Maka 6:14-29; Ruku 9:7-9)

14 1 'E'eme vea kajino ea ka'ene Karari ara kwaa 'ajohi'ina ka'ene
Herotina 'wavujaho Jesuni pinana henana. 2 'Enarena hu huni
pwehwaha Jesu rona ijá 'iama Ijaho Joni Papitisita kwamana'omo kú'o
'urina jihuna'e Huni harura ni'ima'ura rene 'ee emaa areri pavehuna
venu 'iamana. 3 Herotira Joniho kamoma ranavume tipurai hinana. Hu
ija'ina ka'ene venajihuni maijaho Herotiasiho Piripu ka'ene Heroti oni
'u'uijihuni napara'omo ijí 'waravumakame tipurai ranamana. 4 Ijihuni
maijaho Jonira Heroti ijá 'wama Ara hu 'wahajaho niho'o 'unama maa
pana 'wamana. 5 'Ejumakame Herotira Joni 'anaa kwa'amarono ura
renana kaivo hu eaka mapokijihija'e juhamana. Ijihuni maijaho pu
ea mapokijija Joniho poropeti rojujihuna'e pa'anaara. 6 'Enakaivo vea

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

ka'ene Heroti nahejari veijara rejuma kamarena Herotiasi oni 'apajijara
eaka mapokijihi puni una'i javavumakame Heroti niho'o teamama
paranana. 7 'Ejumakame Herotira ijí napara kajaho nahama 'waramarena
ijá 'wama Na ura a iraki ura rena'amajaho nahama 'warivakame na
ma'uta 'wamana. 8 'Ejume oahi 'apajaha nimarako 'warama jihuna'e
hu ijá 'wama Iviamajai Joni Papitisita oni húmatiji tevua 'ahi ranama
miha 'wamana. 9 'Enakaivo Herotiho ijí henarena temumana kaivo hura
ea mapoka puni una'i nahama 'warama jihuna'e apena roe ma'avarono
'waramana. 10 'Ejume hu ea irechamiume va'e Joni oni húmata'e tipura
ari vaji 'uhuara. 11 'Enareja pu 'uhue tevua 'ahi raname apena roe napara
kaji mahume hura apena va'e oaha mahana. 12 'Ejume huni tisaiporuepo
roe huni hahijaho apena va'e kwanana'i kaivo va'e Jesuho 'waravara.

Jesura Ea Mapoka (5,000) Túasamahajina
(Maka 6:30-44; Ruku 9:10-17; Joni 6:1-14)

13 'Ejumakame Jesuho ijí vu'a kaji henarena Hu kwaa kajaho are'i
kaivo sisima 'ahi huhusumano kwaa ea pa'ajino va'ana. 'Ejumakame ea
mapoka ijí henareja pu Hu 'arariha va'ara. 14 'Ejumakame Hu sisima vaji
rena arihi'i eaka mapoka kaji kimarena oja tura'i 'ahaana. 'Ejumakame
Hu puni ea ka'ene atami 'uniravi'inijija vejume sonahiara. 15 'E'eme
ijihuni nusireijino Huni tisaiporuepo roe Hu ijá 'wava Vea nipa'arena
paranukúne eakija irechamie pu ari va'e puni 'iruma opuipo 'imeja
'wavara. 16 'Ejume Jesura ijá 'iama Pu pavahunakúne jara 'iruma
vajihakame pu ija 'iamana. 17 'Ejume pu Hu ijá 'wava Núra 'iruma ka'ene
irechama hijujaho puretia iropune 'ee kija no'ohe'ineruna 'wavara.
18 'Ejume Jesura ijá 'iama 'Eka Nuni roha 'iamana. 19 'Ejume Hura eaka
mapoka kajija 'waravume mwe'i hijasavara. 'E'eme Hu puretia iropune
'ee kija no'o 'eke kahi ichutoi niri'i Godi teimani 'wavi'i tuchame Huni
tisaiporua vajihume pu 'eke ea mapoka kajija vajihara. 20 'Ejumakame ea
mapoka kajija ijume tú'ama parajumakame Huni tisaiporuepo ijí pwina
ka'ene irechavajaho 'ekareja katija iropu ropu no'ohe'i vejume itusahara.
21 Vea kajino parua ka'ene 'iruma kaji ijajija niho'o mapoka mapoka
(5,000) kaivo napara 'ee kasima patahara.

Jesura Toa 'Ahi Namina Va'ajina
(Maka 6:45-52; Joni 6:15-21)

22 'E'eme Jesuho eaka mapoka kajihi irechamia va'avaro ijí hi'i kaivo
Huni tisaiporu irechamiume pu sisima 'ahi ajime toa ropuna'i urana
va'ara. 23 'E'eme Hu eaka mapoka kajija irechamiume va'eme Hu Huhusu
va'e huri'i ajime hine siporua 'o'i va'ana. 'Enarena vea nutui venajaho
Jesuho ijino Huhusu hinana. 24 'E'ejume ijihuni vea kajakaro sisimaijaho
va'u va'ume toa rira karohi areri pava'i kaivo ijí apene karohi kahi

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

ruva'eme puuri hiramarena niho'o sisera'i venana. 25 Ijá renajihuni
veijaho nitunituha'omo Jesuho puni ro'i 'ahaume toa 'aha kajino mumori
roana. 26 'Ejumakame Huni tisaiporuepo ka'eme Hu toa 'aha kajino
mumori rouma pu kamareja oja hwa'usahume ijá 'wava 'Avena sisei rou
kavu 'wamareja pu niho'o juma emaavaravara. 27 'Ejume ni'aha kwino
Jesura pu ijá 'iama Naranakúne juvujaho areha 'iamana. 28 'Ejumakame
Pitara ijá 'umena Natohwe ijaho nimaae Arana re'amajaho 'warive na
toa 'ahakino vu'uma 'umenana. 29 'Ejume Jesura ijá 'wama Ijinakúne
roa 'wamana. 'Ejume Pitaho ni'aha kwino sisima vaja kaji rene arihe toa
'aha kajino Jesuni va'ana. 30 'Enarena va'e Huni rori vai'i puura ka'ene
hiramaji kamarena jumajaho ni'aha kwino ijí toa vaji tusama 'onana.
'Enarena hu ijá 'umena Natohwe ni'ajiha 'umenana. 31 'Ejume Jesura
ni'aha kwino ija joranajaho 'unavi'i ijá 'wama A ma'uako nimaa ronana
kaivo irakijihuna'e ara nimaa ronajaho aremane? 32 'Ene pu no'o sisima
vaji aji'eme puura ka'ene hiramajaho aremana. 33 'Ejumakame ea ka'ene
sisima vaji hijajipo Hu oja mahi'i ijá 'wava A nimaa'e Godoni Hariha
'wavara.

Jesura Kenesareti Atama Rukina Vejume Maraniajina
(Maka 6:53-56)

34 'E'ikaivo pu sua va'e kara'i Jenesarati usevara. 35 'Ejume parua
mapoka ara kajiupo Hua hena kamareja 'ona vejume ara rora kajino
atakina mapoka ka'ene hijujaho aherama Huni roara. 36 'Enareja Hu pu
maki'eje Huni ateha urijino 'unave atama sonahi'amarono pu jariravara.
'Enareja ea irahipo Huni ateha kaji 'unavajaho atama puna maho'o
sonahiara.

Emahwapuni Tamana Najahajina
(Maka 7:1-13)

15 1 'E'eme Parasi 'ee Sikuraipi Jerusaremi rena roajime Jesu
apoma ijá 'wavara. 2 Irakijihuna'e Oni tisaiporu núni tamana
'iruma i'i vejujaho ija some ijura kaivo pu núni tamana kaji pataarohe
ija paso'i kaivo 'iruma maijo? 'wavara. 3 'Ejume Hu eha vene ijá 'iama Ja
irakijihuna'e Godoni ira pataaro'i

Noinkaivo ja joni tamana vejo? 4 'Ejume Godira ika'ina 'warumana.
Ja omahu jona 'ee ohu jopuna ira hene ve'avara. 'Enakaivo ea ka'ene
oahona 'ee omahoni ira pataaro'amajaho 'anaa kwa'amana 'úmana.
5 'Enakaivo jara ika'ina 'wavura Ea irara omaha 'ee oaha ika 'wamujaho
nuni unenu'u pina ka'ene nara a ni'ajahune sa'inijaho na Godi nimahuta
6 'wamujara veju'e omaha 'ee oaha puni hura pavenu jihuna'e Godoni
irijaho tauvo joni tamaneru vejura. 7 'Enakaivo ja niho'o ea ira'asima'ura.
Poropeti Aisea ja ronarena ika'ina 'waramana.

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

8 Ea kijahija iraru Nuni iha ta'arohura kaivo puni oja pamihura.
9 'E'avajihuna'e pu majikari oja mihura. 'Ene pura najahujaho ema
puni tamaneru najahura 'iamana.

Uneunecha Ka'ene Veju'e Emahuni Kara Siseranujina
(Maka 7:14-23)

10 'E'ikaivo Hu ea mapoka 'waramarena ijá 'iama Hami ataa apúsame
hene veha. 11 Uneunecha ka'ene ema puni ira vaji va'e kamaa 'arihujipo
vena'e pu sisea rehuna pana kaivo emaapuni ira titi iki kahi ajima roe
'waramujara reju'e pu sisea rejura 'iamana. 12 'Ejumakame Huni tisaiporu
Huni roe apoma ijá 'wava Parasiepo Ara vu'a ka'ene 'waramu kaji
henare'e oja ajinamujaho A vi heno? 'wavara. 13 'Ejumakame Jesura eha
vena ijá 'iama Uneunecha ka'ene Nuni Oma ka'ene akúpa 'ahi hinujara
pavenajijahija niho'o túna'i jahena ato'aruve parahuna. 14 Makiha! Pu
nia supavi'inapo nia supavi'ina aherama va'u. 'Ena'omo ea nia supavi'ina
pini ei nia supavi'ini pini ahema va'amajaho pu no'o va'e ma'oi arihuna
'iamana. 15 'Ejume Pitara eha vene Hu ijá 'wama Ike haa kehuni maiji
'waruve heja 'wamana. 16 'Ejume Jesura ijá 'iama Ja 'u'o niho'o mai'o
pahejo? 17 Ja niki'eju'e uneunecha ka'ene iri titi va'ujaho va'e tea vaji
va'are'e va'e kama'i usevure? 18 'Enakaivo uneunecha ka'ene kamino oja
vaji rena roe ira titi usemujara veju'e ea sisea renuna. 19 Ijí oja vaja kajino
rena rou kajara veju'e sisea vwihane 'ee ea 'aniu kwamasahe 'ee 'uasa
vene ea 'ahopuni napara turame 'ee nesa apene ira'ata vene 'ee ira sisea
karokaha 'wavura. 20 Ijipo venaukame ea sisea rejura. 'Enakaivo ija paso'i
kaivo ja 'iruma iju kajara reje ea sisea vehuna niho'o pa'amaa 'iamana.

Sairopinisia Naparijihuni Nimai Roijina
(Maka 7:24-30)

21 'E'ikaivo iji'a Jesuho ara kajaho are'i kaivo 'urine va'e Taia 'ee
Sairani va'ana. 22 'Ejumakame napara pina Kenani ora'omo roe Jesu
ijá 'wama Natohwa ka'ene Teviti oni Hariha karera numirima! Ijihuni
maijaho 'avena sisei nuni 'apaja ajime apene sise'i 'ahaunakúne
'wamana. 23 'Enakaivo Jesuho niho'o eha pina pa'waramana. 'E'eme
Huni tisaipuru roe 'ejahae ijá 'wava Hu roe núni túna'akino 'umena
apene onukúne 'warave va'ama 'wavara. 24 'Ejume Hu eha vene pu ijá
'iama Na ranamiume iki roujihuni maijaho Na Jua punijihuna'e routa
'iamana. 25 'E'eme ijí napara kajaho ni'aha kwino roe Huni mumora rora
kajino nitupari savi'i ijá 'wama Natohwe ni'ajiha 'wamana. 26 'Ejume Hu
eha vene ijá 'wama Nú kasima puni puretia pa'eke 'ua puni ato'aruvura
'wamana. 27 'Ejume napara kajara ijá 'wama Natohwe nimaa'e 'ua
'u'o emahwapo 'iruma i'eju'e sahurapo arihujaho ijura 'wamana.
28 'Ejume Jesura eha vene ijá 'wama Naparakera ara raka ka'ene nimaa

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

ronujihuna'e a raka ka'ene ura renaujaho mara'enakúnina 'wavume
ni'aha kwino huni 'apaja kajaho maranana.

Jesu Ea Mapoka Venaume Maraniajina

29 'Ejumakavi'i Jesuho ijí Karari soha rora kaji va'e huri'a 'ahi asuma
hinana. 30 'E'eme ea mapoka mapoka ea puna ka'ene mumora sisea 'ee
nia supavi'ina 'ata 'ajoasahi'ina ira pa'ana 'ee 'aho'a kajihi pu'úmo 'eka
roe Jesuni mumora rori useume Hura vejume maraniara. 31 'Ejumakame
ea mapoka niho'o oja hwa'usahara. Ijihuni maijaho pu ka'eme ea ka'ene
mumora siserani'ina maraniume nia supama'ina niriume ira pa'ana ira
'waravumakame ijihuna'e pu Isureri opuni Godiji ta'arohara.

Jesura Ea Mapoka (4,000) Túasamahajina
(Maka 8:1-10)

32 'E'ejume Jesura Huni tisaiporu 'umenaume pu Huni roume ijá
'iama Na niho'o natohwa temukimu jihuni maijaho ea kakija ikino nú
pu'úmo unenu'u pina pai'i kaivo mahi'eme na'ia no'opisu pa'arenana'omo
Na pu irechamie matuna'eje vahunijaho Na ura pareniu. Ijihuni
maijaho pu puni ari use'iroreje va'eje niho'o matuname nii hwerave
ohuna 'iamana. 33 'Ejume Huni tisaiporupo Hu ijá 'wava 'Ú nú nechi
rirakaho 'iruma ichihi areri eaka mapokakipo ije areri renahunijaho
'eka'eja? 'wavara. 34 'Ejume Jesura ijá 'iama Núni puretia icharu navo?
'iavume pu ijá 'wava Iropu no'ona. 'Ene kija ma'u'umaa makwinu
kwinu navu 'wavara. 35 'Ejume Jesura eaka mapoka kajija 'waravume
mwe'i hijasavara. 36 'Ejumakivi'i Hu puretia iropu no'one 'ee kija kajihi
pu'úmo Godi teimani 'wa'ika'i tuachame Huni tisaiporu vajihume pura
'eke eaka mapoka kajija vajihara. 37 'Ejume pu ijume tú'ama para'eme
pwina'a ka'ene navajija Huni tisaiporupo katija iropu no'o 'eke vejume
itu'usahara. 38 'Enakaivo parua ka'ene 'iruma kaji ijajija ea niho'o mapoka
mapoka (4,000) ijara kaivo napara 'ee kasima patahara. 39 Iji'a Jesura
eaka mapoka kajija irechamiume va'eme Hu sisima 'ahi 'ajime Makatani
va'ana.

Ea Areri Pavejuji Veja Ka'i 'Ahiume Mi'imi'ivajina
(Maka 8:11-13; Ruku 12:54-56)

16 1 Parasi 'ee Sajusiapo roareja Jesu vena ka'i 'ahiume Hura kahi akúpi
'ahi uneunecha ka'ene ea areri pavejujihi ve'amarono 'waravara.
2 'Ejume Hu eha vene pu ijá 'iama Ja vea nusire'eju'e vea ka'ene apirauji
ronare'e iviamaa vea mara'ena rojura. 3 'Enakaivo vu sú'u sú'uhijaho ja
ijá 'wavure Vea nitu'eju'e vea 'aa'eju'e nutumujaho neha puuriji'i 'e'uhuna
'wavura. Ijihuni maijaho ja ijí vea mwapuna kajihi kimare'e ja ijaho
'wavura. 'Enakaivo iviamaakaho ja vea mwapuna ka'ene joni vaji iviamaa

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

renujaho pakame paheju raka? 4 Ea sisea 'uasa veji'inapo uneunecha ka'ene
ea areri paveji'inijija naja'avarono 'waravura. 'Enakaivo unenu'u pina
najahuna pana kaivo Jonara raka ka'ene renajiru 'wara'ikai va'ana.

Parasia 'Ee Sajusia Puni Isitia
(Maka 8:14-21)

5 'E'eme Huni tisaiporua kara'i toa ropuna'i va'ara kaivo pu runamiume
puretia pa'ekara. 6 'Ena'omo Jesura Huni tisaiporua ijá 'iama Hami ki'avara!
Parasi 'ee Sajusia ijihipuni isitia aruma'enakúne hami ki'avara 'iamana.
7 'Ejume pu pira'arame ijá 'wava Ijihuni maijaho núra puretia pa'eka roajina
'wavara. 8 'Ejumakame Jesura pura pira'aravume henarene ijá 'iama Joni
nimaaroa ma'u'ua. Ja irakijihuna'e nú puretia pa'ana 'wame nakaravo?
9 Ja majaa pahene pavwihajo? Puretia iropune ea mapoka mapoka (5,000)
ijajaho 'ee katija icharo itusahajaho pavwihajo? 10 'Ene vukú'o puretia iropu
no'one ea mapoka mapoka (4,000) ijajaho 'ee katija icharo itusahajaho
pavwihajo? 11 Ja ichá venareja Nara puretia parone 'waravujaho pahejare?
'Enakaivo ja Parasia 'ee Sajusia ijihipuni isitia hami ki'avarono ronarejo
'waravuta 'iamana. 12 'Ejumakame pu iji'a hena kavara. Hu ijí puretia parone
'waramana vo ea Parasia 'ee Sajusia ijipo najahuji rona 'waramana.

Pitara Jesu Rona 'Waramajina
(Maka 8:27-30; Ruku 9:18-20)

13 'Enareja Jesuho 'urina Sesaria Piripai roarena Hu ijino Huni tisaiporu
aporavi'i ijá 'iama Ea mapokakija Ema Puni Harihijaho irane 'wavure?
'iavume pu ijá 'wava 14 Ea 'aho'a Joni Papitisita 'wavume 'ee ea 'aho'a
Iraijane 'ee ea 'aho'a Jeramaia 'ee ea 'aho'a poropetia pinina 'wavara.
15 'Ejume Hu ijá 'iama Ja Na ea irane 'wi'eja? 'iamana. 16 Saimani Pitara
eha vene ijá 'wama A Kerisona. A Godi ka'ene mai'o hiji'inijihuni Hariha
'wamana. 17 'Ejume Jesura eha vene ijá 'wama Saimani ka'ene Pajona oni
hariha karera nimerajahajaho aana. Ijihuni maijaho emaa haha 'ee 'aa
rukini jipuhipo a panajahara kaivo Nuni Oma ka'ene akúpi 'ahi hinujara
a najahana. 18 'Ena'omo Na kú'o pina 'waravu. A Pitana. 'Ena'omo ike
muna anesina toakino Nuni sosia vehuna. 'Eje vena huni harurijaho
paniname 'ee paasitahuna. 19 Nara Godoni ara huni kiijaho vajahuna.
'Ejakame ara iki mwe'i kamo'amajaho akúpa 'aha 'u'o kamohuna. 'Ene
ara iki mwe'i rasa'amajaho akúpa 'aha 'u'o rasahuna 'wamana. 20 Hu
Kerisona kaivo tisaiporua ea pa'wara'avarono 'waramana.

Jesura Ahija Apene 'Ee Kwahuniji Rone 'Waramajina
(Maka 8:31–9:1; Ruku 9:22-27)

21 'Enarena ijihuni vea kaji rene Jesu Kerisoho uneunecha mapoka
ka'ene Hu Jerusaremi va'akame ea mama'ina pirisiti mama'ina Sikuraipi

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

uneunecha ani ani vene hu sise'i 'aha'e 'anaa kwamareje na'ia no'opisu
pa'areje 'urihuna Huni tisaiporu najahana. 22 'Ejumakame Pitara Hu
ahema apene va'e karaa rori hine 'urarahe ijá 'wama Natohwe niho'o
pana! Niho'o ija'ina parenahuna 'wamana. 23 'Ejumakame Jesura ta'arohe
Pita ijá 'wama Setanikera túna'i rova'a 'wamana. A Na apene tanu'urihu
ja'ina'e venu. A oni vwihijaho niho'o Godoni urija'ina pana kaivo emaa
puni vwihija'ina vwihanu 'wamana.

Tisaiporu Rehuni 'Unamijaho Niho'o Kisina

24 'Enarena Jesura Huni tisaiporu ijá 'iama Ei pini Nuni túna'i
roi ve'amajaho hu huni oja maka'i kaivo huni korosia apene Na
'ararihi'amana. 25 'Enakaivo ea irara huni hiiji ori ni'ajara'amajaho
huni hiijaho ranahuna. 'Ene ea irara huni hiiji Nunijihuna'e hi'amajaho
huni hia 'unanahuna. 26 'Enakaivo ei pini uneunecha ka'ene mwe'a
kakehunijaho huna rerana'eje hia nimaa nimai iji asina'ipisa hu maa
iraka apeja'e? 27 Ema Puni Harihijara ro'amajaho Amoni hanaji'ina
'ee Huni ona oji'ina pu'úmo rohuna. 'Ene ea kwinu kwino pura iraka
ka'ene vejujaho eha ija'ina apehuna. 28 Emaa Puni Hariha Hura 'ajohuni
kwaijaho ea ka'ene ike namiju kijahija mai'o pakwamasa'eje roe kahuna
'iamana.

Ta'aroha Ani'ina Renajina
(Maka 9:2-13; Ruku 9:28-36)

17 1 Na'ia iropu kwinu pa'are'eme Jesura Pitane 'ee Jemisine 'ee
huni 'u'ua Joni ijá pupusu aherame huri'a jopatu'ura 'ahi ajima
va'ara. 2 'Enareja pu hine Jesu ka'eme puni una'i Huni haha ta'arohe
niho'o ani'ina re'eme Huni nia urijaho niho'o hanane vea puna'i ri'eme
Huni atehijija niho'o sajasa'ina rene hanajara. 3 'Ejume pu ki'eme
Mosisi'o Iraija'o Jesui pu'úmo hina vu'a 'wavara. 4 'Ejumakame Pitara
Jesu ijá 'wama Natohwe niho'o mamaa venareja nú iki roara'omo A ura
rena'amajaho nú ikakaro ara pina Ona'e vene 'ee pina Mosisi ona'e vene
'ee pina Iraija ona'e vejava 'wa'eme 5 ni'aha kwino 'imitia hanaji'ina
puni hura kajaho sa'eme 'imitia vaja kajino ira roe ijá 'wama Ikaho Nuni
Hariha ka'ene Na niho'o ura renia paraju'e oja mahi'inijinakúne ja Huni
ira hami he'avara 'iamana. 6 'Ejumakame tisaiporu ira kaji henareja
niho'o tea junama parajume pu puni urania mwe'i aruhara. 7 'Ejumakame
Jesura puni roe ija 'uniravi'i ijá 'iama Juvujaho are'i kaivo 'uriha
'iamana. 8 'Ejume pu 'urine nia ahasirima niriajaho ea 'aho'a pakivara
kaivo Jesu huhuso kavara. 9 'Enareja pu huri'a kaji rene ariha roi'i Jesura
pu ijá 'iama Jara iviamajai raka ka'ene kavakaho niho'o ja ea pina
pa'wara'avara. 'E'eje Emaa Puni Harihijara kwamareje kú'o 'urija kama'e
iji'a nahama 'wara'avara 'iamana. 10 'Ejumakame Huni tisaiporuepo Jesu

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

apoma ijá 'wava Irakijihuna'e Sikuraipi Iraijara maraku'a rohuna 'úvare?
'wavara. 11 'Ejume Jesura eha vene ijá 'iama Iraijara maraku'a urana roe
uneunechaka mapokijija amairihuna. 12 'Enakaivo Na nimaa nimaa'e
'waravu Iraijana 'wavujaho nimarako roana. 'Ejume pu hu pahena
pakavara kaivo pu apene raka ka'ene pu ura renau ja'ina'e 'ahaara.
'Ena'omo ija'ina'e Emaa Puni Hariha 'u'o pura puni ijijino sise'i 'ahahuna
'iamana. 13 'Ejumakame Huni tisaiporuepo hejajaho Hu Joni Papitisita
rona 'waramana.

Jesura Sesama 'Avena Sisei Rosamaji Vejume Maranajina
(Maka 9:14-29; Ruku 9:37-43a)

14 'Enareja pu iji'a roe ea mapoka hijajino roume ea pini roe Huni
una'i nitupari savi'i ijá 'wama 15 Natohwe nuni hariha numima. Ijihuni
maijaho hu na'ia mapoka húmata siseraju'e nanamare'e 'one veni rene
'ee toi 'onuna. 16 'Eju'e na apene Oni tisaiporue puni routa kaivo pu
pavejume maranana 'wamana. 17 'Ejume Jesura eha vene ijá 'iama Ike
panimaa roji'ina ka'ene sisemakije Na na'ia icharo ja pu'úmo hi'ejo? 'Ene
na'ia icharo Na ja najahapena va'ejo? Ahema iki Nuni roha 'iamana.
18 'Ejume Jesura 'avena sisea kajaho 'urarahume ariha va'eme ni'aha
kwino ijakaru kasimaa kajaho maranana. 19 'E'ejume Huni tisaiporuapo
hemi roajimareja ijá 'wava Irakijihuna'e nú 'avena sisea areri pasiomaho?
'wavara. 20 'Ejumakame Hu ijá 'iama Ijihuni maijaho ja hamia panimaa
rojujihuna'e areria parenau. 'Enakaivo Na nimaa ja 'waravu joni nimaa
roijaho areri kwava 'ina sa'ina'e re'amajaho ja 'warave huri'a karaho
tajahena va'e kamakaru namina 'wa'avajaho huri'a kajaho tajahene
kamakaru vahuna. 'Ene unenu'u pina jonuna'a kisina parehuna.
21 'Enakaivo 'avena sisea ikakajija pava usevura kaivo 'aura areme siporua
'ojujari reju'e va usevura.

Jesura Kwahuniji Kú'o Nahama 'Waramajina
(Maka 9:31-32; Ruku 9:43-45)

22 'Ene pu Karari ahuma hijumakivi'i Jesura ijá 'iama Emaa Puni
Harihijaho emaa puni ija tahi vahuna nitu'u renu. 23 'Eje pu 'anaa
kwamareje na'ia no'opisu vaji namareje kú'o 'urihuna 'iavume pu niho'o
temukavara.

Temiporu Huni Takisi

24 'Ejume pu va'e Kapeniami use'eme ea ka'ene Temiporu takisia
apeji'inijipo roe Pita apome ijá 'wava 'Ú joni Najahi'ina kajaho Temiporu
takisi venuna raka? 'wavara. 'Ejume Pitara eha vene 'I'a 'wamana.
25 'Ene hu iji'a sei ajima roajaho Jesura marako'a ira 'warame ijá 'wama
'Ú Saimani a ichá vwihano? Mwe'a kehuni kinijihija ea irahipo puni

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

takisia venahure? 'Ú puni takisia ehwapo venahura ho ea 'ahopo
venahure? 'wamana. 26 'Ejume Pitara eha vene ijá 'wama Ea 'ahopuna
'wamana. 'Ejume Jesura eha vene ijá 'wama Ijihuni hahi ehwaha takisia
pavenahura. 27 'Enakaivo vejuro'i pu ajina'ejakúne va'e sohi kimai oname
kija amura ka'ene e'ama jihuni ira jara'amajaho monia tita apene Nuna
'ee onaji'i takisia ve'amana 'wamana.

Irara Natohwane?
(Maka 9:33-37; Ruku 9:46-48)

18 1 'Enareja ijihuni vea kajino Huni tisaiporuepo roe Jesu apoma ijá
'wava Godoni arijino ea natohwijaho irane 'wavara. 2 'Ejumakame
Jesura kasimaa pina 'umejume Huni roumakame Hu apenapi puni una'i
ranavume naminana. 3 'Ene ijá 'iama Na nimai ja 'waravu ja pata'arohe
roe kasima sa'ina pare'avajaho ja Godoni ara niho'o pakahuna. 4 Ea irara
masuani ajuarane areri ike kasima ka'ina renujara Godoni arijaho ea
ni'ina. 5 'Enakaivo ea irara Nuni iha 'ahi kasima ika'ina'e hami apenujaho
hu Na apeniuna.

Sisea Ve'avarono Vena Kivujina
(Maka 9:42-48; Ruku 17:1-2)

6 'Enakaivo kasimakipo Na nimai ro'eje ei pini veje amaaresume
ta'arohe ani ro va'amajaho maijaho ja muna ka'ene natohwijino apene
huni uroa 'ahi vevahamareje pi'onave va'e sohi vaji 'o'amajaho ja mamai
vehuna. 7 'Enakaivo iki mwe'i sisea namujihuna'e ijihuni eha namu kaivo
ike mwe'a kehuni eijipo veju'e ea 'aho'a sisea vejura'omo ea kajihipuni
eha ka'ene mihunijaho namu. 8 'Enakaivo oni ijina ho mumori vena'e
a sisea ve'amajaho ijaho 'uhua ato'aruve va'amana. Maijaho a núpúvi'i
onareje majama hihuna apehuna. 'Enakaivo a ija mumora no'o no'o
re'amajaho a va'e vena ka'ene pautaruti savi'inijino rehuna. 9 'Ene
oni niijara vena'e sisea ve'amajaho tajahene apena 'onave va'amana.
'Ena'avo maijaho a nia kwinu apene majama hihuni kwaijaho va'e
marahuna kaivo nia no'o re'amajaho vena ka'ene majama reji'i namujino
pi'onamahuna.

Sipia Ranama Savajihuni Haijina
(Ruku 15:3-7)

10 'Enakúne ja hami vwihaha. Kasima ika'ina niho'o pasena'avara.
Na nimaa nimaa ja 'waravu. Puni ona oji'ina ka'ene kahi akúpa 'ahi
hijujipo na'ia mapoka'e Nuni Omijihuni una'i va'a roura. 11 'Enakaivo
Ema Puni Harihijara roajaho ea ka'ene pivusaha ojuji ni'aji'i roana.
12 'Ena'omo ja ichá'ina vwihajo? Ei pini huni sipia mapoka mapoka (100)
nami'ira'omo kwino paka'ipisa hu ichá veja'e? 'Ú hu 'aho'a ka'ene (99)

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

ijija huri'i irechami'i kaivo va'e kwinu'wi sava raka? 13 Na niho'o nimaa
ja 'waravu hu (99) ijí ki'amajaho teamava'a kaivo kwisu'wi pivunonaji
piuna'amajaho niho'o teamama parahuna. 14 Areri ija'ina'e joni Oma
ka'ene kahi akúpa 'ahi hinujaho kasimapo kwinu'wi ani ro va'e pivuhuna
ura parenu.

Ea Pini Sisea Ve'amajaho

15 'Enakúne oni ei pini a sise'i 'ahaa ka'amajaho a'asu hemi va'e hu
hu'úmo 'wama amairi'amana. 'Eje hu oni ira he'amajaho mamaa vehuna.
16 'Enakaivo hu oni ira paheja ka'amajaho a ea no'ona ho no'opisu
raki aherama pu pu'úmo va'amana. 'E'irakúne hu ja ichá 'ahi'amajaho
pura kama he'avara. 17 'Enakúne hu joni ira paheja ka'avajaho jara sosi
nahama 'wara'avara. 'Eje hu ijí paheja ka'avajaho iji'a maka'eje Jenitaru
rene 'ee takisi apeji'ina re'amana.

Vehuna 'Aho Pavehuna

18 'Enakaivo Na nimaa nimaa ja 'waravu uneunecha ka'ene jara iki
mwe'i kamo'avajaho akúpa 'aha 'u'o kamohuna. 'Ene jara iki mwe'i
rasa'avajaho akúpa 'aha 'u'o rasahuna. 19 'Ena vukú'o na pina 'wara'i veju.
'Ene ja ea no'o ahume iki mwe'i nimaa ve'i kaivo siporua 'one unenu'u
pina'e jari'avajaho Nuni Oma ka'ene akúpa 'ahi hinujara eha vehuna.
20 'Ene ichihi ichihi ea no'una ho no'opisu Nuni iha 'ahi ahu'avajaho Na
ijino puni vaji hihuna 'iamana.

Pwei Huni Napura Pavwihana Aremajihuni Haijina

21 'E'eme Pitara Jesuni roe ijá 'wama Natohwe nuni vwei na sise'i
'ahi'amajaho 'aha icharu na vwihana are'ejo? 'Aha iropu no'o vwihana
are'ejo? 'wavume 22 Jesura ijá 'wama Na 'aha iropu no'ohe'ina pa'wavu
kaivo 'aha mapoka mapoka (70 x 7) vwihana are'amana. 23 Ikehuni
hahi Godoni arijaho areri kini pini huni pwehipuna'i huni monia hura
vajihaji piuhi'amaja'ina. 24 'Ejumakame vea ka'ene hu pwehwaha piuhiani
veijaho ea pina monia mapoka mapoka (K10,000,000) pukini ma'ekana.
25 'Ena'omo huni monia eha vajahuna areri parejukame huni natohwijara
pikinavi'i ijá 'wama Na a oni napara 'ee sesahuana 'ee uneunecha ona
ka'ene navujaho ijá 'eka va'e nuni monia eha 'imena 'ekahuna 'wamana.
26 'Ejumakame huni pwea huni una'i aruha arihe jarime ijá 'wama
Natohwe a 'aji'eje nara uneunecha mapoka eha venahuma 'wamana.
27 'Ejakame huni natohwijaho niho'o ijara teamuma parajume monia
pukini venajaho vwihana are'i kaivo makavuma va'ana. 28 'Enarena
pwea kajaho 'e'una va'e huni napura pwea pina ka'ene hununa'i monia
(K20) pukini naminajaho piuname uroi 'ena apene musavi'i ijá 'wama
Ara nuni monia ka'ene pukini vene inajihuni ehiji vajiha 'wamana.

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

29 'Ejumakame pwea kajara huni una'i 'one navi'i jarime ijá 'wama A
na ajiha na iji'a eha vajahuna 'wamana. 30 'Enakaivo hu huni ira pahe'i
kaivo apene tipura ranavume ijí monia kajihuni ehiji vajahumakavi'i
iji'a ranamana. 31 'Ejakame pwea pwina ijipo hura venaji kamareja pu
niho'o temukavume va'e puni natohwa iraka ka'ene renajaho nahama
'waravara. 32 'Ejumakame hu pwea kajaho 'umejume ijí roume ijá 'wama
A niho'o pwea sisea. Nuni chimua ka'ene onuna'i namajaho na vwihana'e
arevuta. Ijihuni maijaho a na jaririvumakame na vwihanae are'ika'i
makavume

Noina va'ana. 33 'Ena'omo na a numiravu ja'ina'e a oni napura
numi'ipisa areri reja'a? 34 'E'ikaivo ea natohwijaho ajivume huni pwea
kajaho apena va'e tipurai raname monia kajihuni ehijaho vajihakama'e
iji'a ranahuna. 35 'Ena'omo a vweupuni sisea pavwihana are'amajaho
Nuni Oma ka'ene kahi akúpa 'ahi hinujara a 'u'o pavwihanae arehuna
'wamana.

Jesura Parua Napara Ranaravuji Najahajina
(Maka 10:1-12)

19 1 Jesura vu'a kajaho 'waravume pa'arejume Hu iji'a Karari are'i
kaivo 'urine Jotani one kara'i Jutia va'ana. 2 'Ejume ea niho'o
mapoka mapoka Hu tamatiha va'umakame Hu ijino venaume maraniara.
3 'Ejumakame Parasiepo Jesu vena kamareja pu Hu ijá 'wava 'Ú ea pina
huni napara varapa pa'a mají rana'ipisa areri reja'e? 'wavara. 4 'Ejume
Hu eha vene ijá 'iama Ja nitama ea ka'ene parua napara aneja venajaho
ja pataha kavare? 'iamana. 5 'Ene Hu vukú'o ijá 'iama Ijihuna'e ea
omaha oaha rana'i kaivo hu napara 'wa'amani veijaho no'o naparahe'i
nikwinu'ina rehuna. 6 'Enajihuni hahi pu majaa no'ohe'i pana kaivo
haha nikwinu'ina rejara. 'Ena'omo Godira raka ka'ene ahuma venaume
nikwisu'ina rejajija veje ea paturiamae ani irechami'avara 'iamana.
7 'Ejume pu Jesu ijá 'wava Irakijihuna'e Mosisiho huni tamana vaji ei pini
huni napara ranave pa'are'amajaho paruaha kajara asura venapi ma'i
kaivo ranave ani va'amana 'úma 'waramane? 'wavara. 8 'Ejume Jesura ijá
'iama Ijihuni maijaho joni ojijija kisima'ura ijihuna'e Mosisiho ijihuna'e
'waramana kaivo nitama anejijaho 'unama ija'ina pana. 9 'Enakaivo Na
ja 'waravu. Ea pipuni napara parui pini ahemo'amajaho parua kajara
areri napara kajaho ranahuna. 'Enajihuna'e parua ka'ene huni napara
kaji ranamajara napara pina 'wa'amajaho sisea vehuna 'iamana. 10 'Ejume
Huni tisaiporuepo ijá 'wava Parua naparahe'o puni hia ija'ina re'amajaho
maijaho napara pasame parua paveja'a 'wavara. 11 'Enakaivo Jesura pu
ijá 'iama Ike vu'akaho eaka mapokakija pana kaivo ea ka'ene Godira
Huni harura pu mihajipo pupuso vu'a kajaho hena kahuna. 12 'Enakaivo
ea ani ani'ina niho'o napara pasavura. Ijihuni maijaho ea 'aho'a ohwapo

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

nahenauji rene nija'ina rejura. 'Eju'e ea 'aho'a emaapo tanuvu'e napara pasavura. 'Eju'e ea 'aho'a Godoni 'unamiji vwihanare'e pu maopuipo puni ura ijine napara pasa'i 'ahiu'e pasavura. 'Enakúne ei pini ike vu'ake he'iro ve'amajaho hami he'amana 'iamana.

Jesura Sesamaa Merajihajina
(Maka 10:13-16; Ruku 18:15-17)

13 'Enakaivo ea 'aho'apo kasima aherame 'eka roume Jesura Huni ija
puni húmata 'ahi irechamihe siporua 'ona'avarono roajivara kaivo Huni
tisaiporuepo eaka mapoka kajija 'urarahara. 14 'Enakaivo Jesura ijá 'iama
Kasima kajija maki'eje Nuni roajiva kaivo ja patanu'uriha. Ijihuni maijaho
kasima ika'ina Godoni arijihuna 'iamana. 15 'Enarena Hu Huni ija puni
húmata 'ahi irechamarena Hu iji'a va'ana.

Ea Ka'ene Uneunecha Rukima'urijina
(Maka 10:17-31; Ruku 18:18-30)

16 'E'eme ei pini roe Jesu ijá 'wama Najuhi'ine na unenu'u pina maa
ichá'ina'e venareje majama hihunijaho ape'ejo? 'wamana. 17 'Ejume
Jesura ijá 'wama A iraka vene unenu'u pina ka'ene maijaho aporimo?
Godira nikwinu'wi mamaana. 'Enakúne a ura majama hihuniji ape'i
ve'amajaho a Godoni tamaneru ve'amana 'wamana. 18 'Ejume hu Jesu
ijá 'wama Godoni tamana ichihunichi ve'ejo? 'wavume Jesura ijá 'wama
A ea pa'anae kwa'amana. Ea 'ahopuni napara paturi'amana. 'Ee nesa
paape'amana. 'Ee a ea ira'atijino panama'amana. 19 'Ene emahuapuni
hura ve'amana. Oni ea ka'ene oni rori hijujija oja mi'amana. Areri ara
oni haharu oja mahuja'ina'e mi'amana 'wamana. 20 'Ejume ea kajara
ijá 'wama Na ike tamanakija nani ijá vesihura kaivo vu 'aho'a na raka
vehune? 'wamana. 21 'Ejume Jesura ijá 'wama A niho'o ariramaa kajara
ura rena para'amajaho va'e oni uneunecha ka'ene navujija ni'aha kwino
'eke 'imé raname oni monia 'eke ea ka'ene uneunecha pa'ajihi vajiha.
Ija'ina ve'amajaho oni uneunecha mapoka kahino akúpa 'ahi navakivi'i
iji'a túna'i Na 'ararihie ro'amana 'wamana. 22 'Ejumakame ea kajaho
hu ijí henarena hu niho'o temuma para'eme va'ana. Ijihuni maijaho hu
uneunecha niho'o mapoka rukini jihuna'e avanana. 23 'E'eme Jesura
Huni tisaiporu ijá 'iama Na nimaa nimaa ja 'waravu ea ka'ene uneunecha
mapoka rukinijipo Godoni 'unami vahunijaho niho'o kisina 'iamana.
24 'Ene Na vukú'o ja 'wara'i veju. Maha nitirua huni titi vaji aruma
vahuna samaa kaivo ea kukua uneunecha rukima'urijara Godoni ari
vahunijaho kikisima'ura 'iamana. 25 'Ejumakame Huni tisaiporuepo ijí
vu'a kaji henareja pu niho'o oja hwa'usaha'eme pu Hu ijá 'wava Ea irara
areri Godoni ea re'ena? 'wavara. 26 'Ejumakame Hu pu niimaru kivi'i ijá
'iama Eaka mapokakipo ija'ina vehuna niho'o areria pana kaivo Godira

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Huhuso ijá kajaho vehuna 'iamana. 27 'Ejumakame Pitara eha vene ijá
'wama Nú uneunecha ka'ene mapokijija Onijihuna'e niare'i kaivo nú
A 'arariha ojara'omo nú iraka 'ekahune? 'wamana. 28 'Ejume Jesura
pu ijá 'iama Na nimaa nimaa ja 'waravu. Vea ka'ene mwe'a maiu'ina
ve'avari veijino Ema Puni Harihijara Huni ruha hanaji'ina ka'ene asuma
hi'amajino ja ea ka'ene nú pu'úmo ojukija ruha iropu ropu no'ohe'i
ijí asuma hinareje Isureri opuni ituha iropu ropu no'o navujija 'otua
vetihuna. 29 'Ejakame ea ka'ene Nuni ihijihuni hahi puni ara irechame
puni 'u'ua poka irechame 'ee ma'ipija irechame oha oma irechamie 'ee
puni mwe'a irechame hariha irechamiu ijija pu niho'o eha mai mapoka
mapoka 'ekahuna 'ee majama hihuna apehuna. 30 'Enakaivo ea ka'ene
iviamaa urana va'ujija túna'i rehuna kaivo ea ka'ene masuani túna'i
va'ujija urasahuna.

Aja'ina Juari Kaukara Vejujina

20 1 'Enakaivo ijí Godoni arijihuni 'unamijaho areri ei pini kwai
huni ajina juara na'ira'omo hu nina'i arihe pwehwaha aherame
ijino kaukara ve'iro va'uja'ina. 2 'Ejukame hu teamama para'eju'e
pwehwaha ijá 'iama Ja kaukara iviasi ve'avajaho monia tita vajihuna
'iamana. 'Ejume pu kaukara ve'i va'ajivara. 3 'Ejumakame hu sú'u sú'u
vea ajiru naminu kamino nami'eme va'i kimajaho maketia kwai ea 'aho'a
onekajaho pave'i kaivo maijino namimaravuma kimana. 4 'Ejumakame
hu pu ijá 'iama Ja 'u'o va'e aja 'ina juasi'i kaukara vejakame na ja eha
areri renahuna vaji'uta 'iavume pu va'ara. 5 'E'eme hu vea 'u'arirakano
naminajaho nijaa venana'omo vukú'o vea hareha 'aha karo karu naminaji
'u'o ijá venana. 6 'Enarena vukú'o vea ni'o'irono ve'eme vai'i kivume ea
'aho'a niiji ruha kajino namina ojara. 'Ejuma kimarena hu pu ijá 'iama
Ja iraka vene roe ma'uraha ikino namina ojo? 'iamana. 7 'Ejume pu hu
ijá 'wava Ijihuni maijaho ea pina nú kaukara pamúhu'e avaju 'wavara.
'Ejume hu pu ijá 'iama Ijinakúne ja 'u'o va'ajime juasi'a kajino kaukara
veha 'iamana. 8 'E'eme vea nusirevume ea ka'ene juara anesurijara roe
namikia 'waravume hura ea ka'ene kaukara veji'inijija 'umenaume niana
roumakivi'i ea ka'ene túchamai roajivajino maraku'a eha vajiharena'e
iji'a ea ka'ene urasaha roajaho vajihana. 9 Ea ka'ene nusire mai aneja
vene kaukara vejajija eha monia tita apejara. 10 'Ejumakame ea ka'ene
nimarako roe vejajipo vwihajajaho pu monia ni'ina ape'eja rojara kaivo
pu 'u'o eha nija'ina monia tita vajihana. 11 'Ejumakame pu ijí puni monia
kajaho 'ekareja iji'a ea ka'ene juara anesurijaho chichahaara. 12 'Enakaivo
ea ka'ene túchamai roajija vea ma'uako kaukara vejara kaivo nú ea
ka'ene nimaraku roajivajija vea ni'ina 'e'une 'anúe kaukara harura vejara
kaivo eha ka'ene nú múha kaja'ina'e pu mihana 'wavara. 13 'Ejume ijí
ea ka'ene juara anesurijara ea kwino ijá 'wama Ea nune ike hena na ja

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

pasise'i 'ahiu kaivo nú ja pu'úmo nimaraku 'wavajaho ja monia tita iviasi
kaukara vehuna avacharavara. 14 'Enakúne joni eha 'ekareje joni ari
va'avara. Nara eaka túchamai roaji eha areri ja mihu kaja'ina'e vaji'ujaho
nara nuni ura ijino nija'ina vaji'ejukúne pavwiha'avara vo va'aji'avara.
15 'Ú nuni monijaho nara ura reniuja'ina'e vehuna arerine? Na mamaa
kaivo ja na kivujaho sisea kivo? 16 'Enajihuna'e ea ka'ene urasahujija
túna'i reje 'ee ea ka'ene túna'i rejujija urasahuna 'iamana.

Jesura Kwahuni Vu'a No'opisuji Rona 'Waramajina
(Maka 10:32-34; Ruku 18:31-34)

17 'E'ikaivo Jesuho Jerusaremi va'i 'ahaume Hu Huni tisaiporu iropu
ropu no'o ijá aherama ro vai'i ijá 'iama 18 Hami heha nú iviamaaja kahino
Jerusaremi va'akame pirisiti mama'ina Sikuraipia mama'inijipo Emaa Puni
Harihijaho apene namahe 'anae kwa'amarono vehuna. 19 'Ene pu Hu apene
Jenitaru mihe pu apene sipana asutie 'ee hijahe 'ee icha 'ahi raname nerui
'anahuna. 'Ejakame na'ia no'opisu pa'are'eje vukú'o 'urihuna 'iamana.

Oahi Jarima 'Waravajina
(Maka 10:35-45)

20 'Ejumakame Sepati oni harihija no'ohe'i jihipuni ohijara harihwaha
no'ohe'i aherame roe Jesuni una'i nuana vetie unenu'u pina Hu jarimana.
21 'Ejume Jesura hu ijá 'wama A iraki ura renao? 'wamana. 'Ejume
napara kajara ijá 'wama Vea ka'ene Ara ea mapokakehi 'ajoha'amani
veijino ike nuni harihijakija pina Oni ija mana'inija'i asumahije 'ee
vu pina Oni ija ana'inija'i asuma hihuniji nahama 'warima 'wamana.
22 'Ejumakame Jesura pu ijá 'iama Ja niho'o raka ka'ene jara jaririvu
kajihuni maijaho pahene pakavi'i maiji avaju 'iamana. 'Eji'i Hu 'ijá 'iama
'Ú ja Nara kapusia ka'ene mai'o ihunijaho ja areri ija'ina i'eja 'iavume pu
ijá 'wava 'I'a nú areri i'eja 'wavara. 23 'Ejume Jesura ijá 'iama Ja nimaa
Nuni kapusia vaja areri i'eja kaivo mai'o ea ka'ene Nuni ija mana'inija'i
asuma hine 'ee ana'inija'i asuma hihunijaho Na ijija areri ijá pavajihuna.
Ijí ruha ka'ene Nuni Omijara amairiujaho ea irahija'e iji pijiha jihipuna'e
amairiahana 'iamana. 24 'Ejumakame Huni tisaiporu 'aho'a ka'ene iropu
ropu ijija ijí vu'a kaji henareja pu ijí 'u'uahe'o pokahe'o puna'i niho'o
ajinavara. 25 Ijihuna'e Jesura pu 'umenaume nianae Huni roume Hu ijá
'iama Ja nihena kivura. Jenitaru puni 'ajoha'ina mama'ina 'aho'ijija
vu ajisina 'ahopo 'ajoahaura. 26 'Enakaivo ijí 'unama ka'ene ijá'inijija
joni vaja kajaho panahuna. 'Enakaivo ea irara ura joni vaji natohwa
re'i ve'amajaho hu joni pwea re'amana. 27 'Ene ijí joni vaji ei pini 'ura'i
ve'amajaho hu joni pwea re'amana. 28 Ema Puni Harihijara roujaho ea
mapoka Huni pwea pare'avarono roana kaivo Hu puni pwea re'i 'ahaume
roana. Hu Huni hia ea mapoka'e mihana. Areri ema 'imenaana 'iamana.

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Jesura Ea No'ohe'i Nia Pa'ana Vejume Maraniajina
(Maka 10:46-52; Ruku 18:35-43)

29 'Ejume Jesu ijí Jeriko rene va'eme ea mapoka pua'e 'ararihie va'ara.
30 'E'ejume ea no'ohe'i nia supama'inapo 'unamu toi hi'eme Jesuho va'e
puni rori va'uma henareja pu Hu jarime ijá 'wava Natohwe Teviti oni
Harihakera nú numiruma 'wavara. 31 'Ejumakame eaka mapoka kajipo
pu 'urarahe ijá 'iava Iruno'a areha 'iavara. 'Ejumakame ea kajipo no'o
ira ajira ijá 'umeja Natohwe Teviti oni Harihakera numiruma 'umejara.
32 'Ejumakame Jesu areme ijá namiji'i pu 'umenae ijá 'iama Ja ura Na
joni raka vena'ejo? 'iamana. 33 'Ejume pura ijá 'wava Natohwe nú ura Ara
nuni nia venuhe niri'irono 'waravu 'wavara. 34 'Ejumakame Jesura pu
numiramarena Huni ija puni nia 'ahi irechamihume puni nia maraniume
pu Jesui pu'úmo va'ara.

Temaraji'i Jerusaremi Vaji Roe Arumajina
(Maka 11:1-11; Ruku 19:28-40; Joni 12:12-19)

21 1 'Enareja pu va'e Jerusaremi rori Petapeje Arivi huri'i 'usevi'i
Jesuho Huni tisaiporua no'ohe'i irechamiume va'ara. 2 Hu pu ijá
'iama Ja no'o va'e ara ropuna'i va 'usevi'i kave tonikia ka'ene i'ivananave
'u'uiji'i namija ka'avaji aherame Nuni ro'avara. 3 'E'eje ea 'ahopo unenu'u
pina ja 'warava he'avajaho ijá 'wara'avara Natohwijara ura rejukame nú
roe ikaho apeju 'i'i kaivo apejakame pu ja mihuna 'iamana. 4 Ijí Hura
ijá venajihuni maijaho nitama poropeti vu'a ka'ene 'waramajara nimaa
nimaa re'amarono avanana.
5 Ja Saiani oni 'apajiji ijá 'wara'avara. Joni Kinia joni rou. Hu masuani
tonikia 'ahi hi'eju'e rou. Hu ijí tonikia 'u'ua ka'ene kúchini 'ahi
hi'eju'e rou 'iamana.
6 'Ejumakame tisaiporua kajija va'e raka ka'ene Jesura 'waramajaho ijá
vejara. 7 'Enareja pu va'e tonikijaho ahema roumakame 'u'ua hunijaho
ijí hu hu'úmo roana. 'Ejume pu ijí huni 'ahi ateha risaremahume Jesuho
ajima ijihuni 'ahi hinana. 8 'E'eme ea mapoka puni atehi jahena Huni una'i
'unama toi risarema apena va'ume 'ee ea 'aho'a icha anumi 'uhue 'eke
'unama toi Hura ijihuni 'ahi va'amaroreja risarevara. 9 'Eji'i ea mapoka
ka'ene Huni una'i va'e 'ee túna'i va'ajipo ira ajira mwasirivi'i ijá 'umeja
Teviti oni Hariha ta'aroha Natohwi jihuni iha 'ahi ea ka'ene roujaho
merajaho. Hu ta'arohe Huni iha 'unama apene ichu toi ahasiriha
'umejara.
10 'E'eme Jesuho va'e ijí Jerusaremi va'uma kamareja ea mapoka kajipo
oja hwa'usunaha'eme ijá 'wava Ikaho ea irarane 'wavara. 11 'Ejumakame
eaka mapoka kajipo ijá 'wava Eakaho Jesu ka'ene poropetia Nasareti
Karari vaji rena roana 'wavara.

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Jesura Temiporua Vaji Va'e Amairiajina
(Maka 11:15-19; Ruku 19:45-48; Joni 2:13-22)

12 'E'eme Jesura va'e ijí Temiporu kajino arumarena ea ka'ene ijí
arume 'imearavajaho arukunie 'ee 'ararihie 'ee pura 'aijua ka'ene hine
monia senisu vene 'ee hine uka 'imearava kajaho 'unirame 'eka arohume
'useusahara. 13 'Ejumakivi'i Hu pu ijá 'iama Godoni ira heha 'ahi ika'ina
'warumana. Nuni seijaho nikwinu siporuaru 'ohuni sea 'wavura kaivo
jara iviamajai apena veju'e nesa apejuri sea renu 'iamana. 14 'E'ejume
ea ka'ene nia supavi'ina 'ee ea ka'ene irima'inijipo ijí Temiporu vaja
kajino Huni roumakame Hura vejume maraniana. 15 'Ejumakame
pirisitia mama'inijija Sikuraipia ijí Hura uneka mamai ka'ene venaji
ki'eme sesamai ka'ene ijí Temiporua vaja kajino hijajipo mwasirivi'i ijá
'umeja Teviti oni Hariha ta'aroha 'umejara. 'Ejume pu niho'o ajinavara.
16 'Ejumakame pu Jesu ijá 'wava 'Ú ijí pura ira ka'ene 'waravu kajaho A
niheno? 'wavara. 'Ejume Jesura ijá 'iama 'I'a ija'ina'omo ja vina nitama
Godoni ira vaji ika'ina 'warumajaho kasima 'ee musia ijihipu irijaho ja
raka kame pura Natohwiji ta'arohunijaho ja pataha kavara raka? 'iamana.
17 'E'ikaivo Hu pu irechami'i kaivo ara kajaho areme Petani va'e hinana.

Jesura Mataka Sirimajina
(Maka 11:12-14, 20-24)

18 'Ena'omo ijihuni sú'uhijino Hu vukú'o 'unama ari natohwi va'eme
'unamutoi matumana. 19 'E'eme roi kavume matakijaho 'unamu rori
namijuma kamarena maa rena namu ro'i kaivo vai'i kamajaho 'ina pa'ana
kamarena ijá 'wama A niho'o vukú'uha maa pare'ena 'wavume ni'aha
kwino saranana. 20 'Ejumakame Huni tisaiporuepo ijí mataka kaji ka'eme
sarajumakame oja hwa'usunaha'eme aposarama ijá 'wava Ichá vene ike
matakakaho iviamaa Huni iri 'ahi sarano? 'wavara. 21 'Ejume Jesura ijá
'iama Na nimaa nimaa'e ja 'waravu Ja 'unama nikwinu nimaa ro'avajaho
ja areri ike iviamaa matakake renaja'ineru pavehuna kaivo jara huri'ake
ika'ina 'warave hu tajaheuna 'urina va'e sohi 'ona 'wave ijá rehuna.
22 'Ene ja niho'o nimaa nimai ro'i kaivo unenu'u 'aho'a Godi jari'avajaho
ja 'ekahuna 'iamana.

Jesuni Haruriji Rona Apovajina
(Maka 11:27-33; Ruku 20:1-8)

23 Hu va'e Temiporu vaji hine ea naja'eme pirisiti mama'ina 'ee Jua
puni emakinepo roe Jesu apoma ijá 'wava A harura irakijara reju'e
uneunechakija veno? 'Ú ea irara harurakaho mahu'e avano? 'wavara.
24 'Ejume Jesura ijá 'iama Na 'u'o ja aporave ja ijihuni maa 'wari'avaji'a
Na 'u'o harura ka'ene raki reju'e Na vejujaho 'warahuna. 25 'Ú Joni

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Papitisita kahi akúpi 'ahi rena roana ho ema puni rena roane? 'iamana.
'Ejumakame pu hine 'wama apene puni vaja kaji 'oji'i ijá 'wava Nú akúpi
'ahi rena roana 'wa'avajaho Hu ijá 'úhune ja rakijihuna'e ijí Jonira raka
ka'ene 'waramajaho panimai rojo? 'ú'ena. 26 'Ene nú emaapuni rena roana
'wa'avajaho nú eaka mapokijihi juhavu. Ijihuni maijaho eaka mapokijipo
hena kavajaho hu poropetia vwihajara 'wavara. 27 'Enareja pu Jesu ijá
'wava Nú puruva renu 'wavara. 'Ejume Jesura ijá 'iama 'Ena'omo Na
harura iraki apene uneunechakaho vejujaho pa'warahuna.

Hariha No'ohe'i Puni Haijina

28 'Ú ja ichá vwihajo? Ea pina huni harihija no'ohe'ina'omo hu
pokijihuni va'e ijá 'wama Harihavuro! A iviasa va'e ajina juari kaukara
ve'amana 'wamana. 29 'Ejume Hu ijá 'wama Na vahuna 'wamana kaivo
hu pava'ana. 30 'Ejume hu vukú'o va'e 'u'uijihuni va'e vu'aka nikwinu'ina
kajaho 'waramana. 'Ejume Hu ijá 'wama Na pavahuna 'wa'i kaivo hu iji'a
areme túna'i va'ana. 31 'Enakaivo ea iraka sa'inijara omahoni ira hene
venane? 'iamana. 'Ejume pu ijá 'wava 'U'uijarana 'wavara. 'Ejume Jesura
ijá 'iama Na nimaa nimaa ja 'waravu. Ea ka'ene takisia apeji'ina 'ee ea
ka'ene 'uasa veji'inijipo asitahe urasahe Godoni ara vahuna. 32 Joni roe
'unama ka'ene arimaiji ja najahana kaivo ja panimai ro'eme ea ka'ene
takisia apeji'ina 'ee ea ka'ene 'uasa veji'inijipo nimaa rojara. 'Enakaivo ja
túna'i ijaho kavara vo ja joni oja pataarohe panimai rojara 'iamana.

Aja'ina Juara 'Ajohi'inijihi Puni Haa
(Maka 12:1-12; Ruku 20:9-19)

33 'E'ikaivo vukú'o Jesura ijá 'iama haa pinake heha. Ea pina mwe'a
anesura ajina juara mene ajina 'one ijikano uja pimena raname 'ee vera
iramapi tauhuhe 'ee 'wainia tautahuni ruha 'ume amairie 'ee ijí juasi'a
kajino namine aiha vehuni tinia vene ijí juara kajaho ea ka'ene moni
juara veji'ini jihipuni ija tahi rana'i kaivo hu kwaa jopatu'uri va'ana.
34 'Ena'omo vea ka'ene ajina marasahuni vea niturajumakavi'i hu huni
pwehija irechamiume ijí ea ka'ene juasi'a 'ajohu kajihipuni ajina 'eka'i
va'ara. 35 'Ejumakame ea ka'ene juara kaji 'ajohujipo pwea pina hijahe
pina 'anaume kwavume pina muni one hijahume kwamana. 36 'Ejume
hu kú'o pwehwaha 'aho'a 'u'o irechamiume va'ume vukú'o marako ahia
kaja'ina'e 'aniume kwamasahara. 37 'Ejumakama'e iji'a túna'i hu huni
hariha pina ranavume va'eme hu ijá rona Pu nuni hariha kehuni hura
ve'eja ronana. 38 'Ejumakame ea ka'ene ijí juara kaji 'ajohajipo hariha kaji
kamareja pu kosarama ika 'wava Eakara roareje omahoni uneunecha
mapoka 'eka'enakúne roe 'anaa kwamama. 'Ejakame huni aachikaho
núna renama 'wavara. 39 'Enareja pu hu apene pi'onavume samai
va'umakavi'i 'anauma kwamana. 40 'Ena'omo ijí juara anesura kajara

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

ro'amajaho ea ka'ene juara kaji 'ajohujija ichá 'ahihune? 'iamana. 41 Pu
Hu ijá 'wava Hu pu niho'o eha sisea ni'ima'ura mihe 'anie tirahakivi'i vu
juara kajaho ea 'aho'a'e mihe 'ajohe hi'ira'omo vea ka'ene ahaja ihuni
veijara roakavi'i pura 'iruma eiria vajahuna 'wavara. 42 Vukú'o Jesura pu
ijá 'iama 'Ú ja nitama Godoni ira vaji 'waramajaho pataha kavure? Hu
ika'ina 'waramana.

Ijí muna ka'ene ara veji'inapo pi'onava kajara iviamaikaho ara kajihuni kúrúti tukeja natohwa'e rena naminu. 'Enajihuna'e Natohwijara uneunecha ka'ene mamaijija veju'e roe samaahiravu'e nú kivo? 'iamana.

43 Ijihuna'e Na nimai ja 'waravu. Godira Huni ara ka'ene ikino joni vaji
namujaho apene ea 'aho'a mihe pu hami 'ajohakame 'ina rehuna. 44 'E'eje
ei pini 'one muna 'aha kajino nina'amajaho hu niho'o pu'usahe ma'u'umai
rehuna kaivo muna kajara 'one emai 'ahi nina'amajaho ea kajaho niho'o
pu'usahe túa rehuna 'iamana. 45 'Ejumakame pirisitia mama'inijija 'ee
Parasia Jesuni haa kaji hejajaho pua rona 'waravuma hejara. 46 'Enareja
pu 'unama same Jesu 'ana'i 'ahiara kaivo ea mapoka kajipo vwihajujaho
Hu poropetia rojujihuna'e jumareja makavara.

Napasinejari 'Iruma Ijuri Haa
(Ruku 14:15-24)

22 1 'E'ejume vukú'o Jesura eha vene haa 'waramarena ijá 'iama
2 Godoni arijaho areri kinia natohwijara hariahi napasine'i veju'e
'iruma vei venuja'ina. 3 'Enarena hu huni pwehija irechamiume pura
'ona apene ara 'ahosupuni va'e 'warave pura roe 'iruma kajaho i'avarono
'waravume va'e 'waravara kaivo pu ucha'asahe paroara. 4 'Ejume hu
vukú'o huni pwehija 'aho'a irechamie ijá 'iama Va'e ea ka'ene nara
'umenaujija ika 'wara'avara. Núni 'iruma amairie 'ee maha amene 'ee
hanuha 'eka roe amairie uneunechaka mapokijija niareri rena hijukúne
roajiha i'avara 'iamana. 5 'Ejume ijí huni pwehija kajipo va'e 'waravara
kaivo pu ucha'asahe ea pwina'a puni juasi'i va'ume ea pwina'a puni moni
kaukara vejara. 6 'Ejumakivi'i ea 'aho'ijipo ijí pwehija kajija 'eke hijiha'e
'ee 'aniuma kwamasahara. 7 'Ejumakame kinia natohwa kajaho henajaho
ijara ajivume hu huni amia irechamiume pura roe ea kajija 'anii raname
'ee puni ara kwaa kajaho veni jaume reranamana. 8 'Ejume hu pwehwaha
ijá 'iama Ike napasi nejari 'irumakaho niamairia irechavara kaivo ea
ka'ene 'waravajija paroara 'iamana. 9 'Enakúne iviamajai ma 'unamaka
mapokakino va'ajimareje eaka mapokijihi piuni'avajaho 'warave pura roe
ike napasi nejuri 'irumakaho i'avara 'iamana. 10 'Ejumakame pwehwaha
kajijahija 'unamutoi va'e ea ka'ene piuniva kajaho aherama roe ahumu
va'ume ea sisea ea mai iji'i aherama roume napasi nejuri sea kajaho
hijume itu'o'unana. 11 'E'ejume kinia natohwa kajara va'e ijí vaji arume

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

ki'iro vai'i kamajaho ea kwino ijí ateha maa paapúsamana kamana.
12 'Ejumakame kinia kajara ea kajaho ijá 'wama Ea nune a ichá vene
napasi nejuri ateha paapúsa'ika'i roane? 'wavume ea kajaho huni vwiha
pa'arenana. 13 'Ejumakame kinijara pwehwaha 'waravume pura eakaho
apene ija mumora kamome apene pi'onavume ma'ahi nutuma namajino
va'arena nirame 'ee upaja chanichanivi'i namana. 14 'Enajihuna'e Godira
ea mapoka 'umenau kaivo ea makwinu kwinu iji pijihana 'iamana.

Sisa Oni Takisia Vejuji Rone Apovajihuni Vu'a
(Maka 12:13-17; Ruku 20:20-26)

15 'Ejumakame Parasi ijí henareja va'e kanisorua pu'úmo ahuma hine
'unama ichá'ina venareje Jesura 'warama kajihuni 'ahi pata'aro'i kaivo
tanu'ura'irono 'unama savara. 16 'Enareje pu puni pwehija 'ee Heroti oni
pwehijijihi pu'úmo irechamiume Jesuni va'areja pu ijá 'wava Najuhi'ine
nú nihena kavu A vu'a nimaaru 'waramuna. 'Ene Godoni 'unama ka'ene
aririjiru ea mapoka najahuna. 'Ene A ea kwinuru pavwihanuna. 'Ene
eaka mapokijija ira nikwinu 'waramuna. 17 'Enakúne Ara vwihana
'waruva heja A vwihanujaho nú ea iha Sisa oni takisia ve'eja ho pane
'wavara. 18 'Ejumakame pura Jesu pisivi'iro vejajaho Hu nikima henarena
ijá 'iama Ea ka'ene ira'asinakije ja raka vena Na vena kivo? 19 Iviamajai
monia ka'ene takisia apejujaho najiha kavume 'iavume pu oma kwinu
nahara. 20 'Ejumakame Hura pu aporama ijá 'iama Ikaho irahuni ihe
'ee ikaho irahuni pikisa'e 'iamana. 21 'Ejume pu Hu ijá 'wava Ikaho Sisa
ona 'wavara. 'Ejume Hu ijá 'iama Ijinakúne Sisa oni uneunechijaho Sisa
vajaha kaivo Godoni uneunechijaho Godi vajaha 'iamana. 22 'Ejumakame
pu ijí henareja oja hwa'usuna-haume pu Hu raname ani va'ara.

Kwamasahe 'Urihuniji Rone Apovajina
(Maka 12:18-27; Ruku 20:27-40)

23 'E'eme veaka nikwinu'ina kajino Sajusia ka'ene kwamasahi'inijija kú'o
pa'urihuna rojura'omo hu Huni roe Hu apovara. 24 'Ene Najuhi'ina Mosisi
oni tamana vaji 'warumajaho ei pini napasi nenareje naparaha hariha
panahe'eje hu kwa'amajaho huni 'u'uijara napara kajaho ahemareje huni
hariha nahesamahuna 'waramana. 25 'Ena'omo nuni vajakino nú ea iropu
no'ohe'ina'omo pokijara marako napara 'wahumakame naparaha hariha
panahe'eme hu kwamana. 'Ejume vu ijihuni ni'ajahijara napara kajaho
ahemana. 26 'Enarena vu ijí pokijihuni nijahijara 'u'o ahevume kame ijá
vene apena va'e túchamai 'u'uijihuni usevara. 27 'E'eme iji'a napara kaji 'u'o
kwamana. 28 'Ena'omo vea ka'ene vukú'o ea kwamasahi'inijipo 'uri'avari
veijaho hu irahuni napara re'ena? Eaka mapoka kajihi puni napara renana
'wavara. 29 'Ejumakame Jesura eha vene ijá 'iama Ja hami pa'waravu. 'Ee
Godoni irijaho pahena pakavu. 'Ee ja Godoni harura pakavura'omo ja hine

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

ira sisea 'waravu. 30 Ea ka'ene kwamasahi'inijipo 'urimara'avajaho vukú'o
panapasi nehuna kaivo niareri ona oji'ina ka'ene kahi akúpa 'ahi hijujipo
hijuja'ina'e hihuna. 31 'Ú ja Godoni ira vaji ea ka'ene kwamasahi'inijipo
'urimarahuna ka'ene Godira ika'ina 'warumajaho ja pataha kavare?
'iamana. 32 Hu ijá 'iama Na Eparahami oni Godi 'ee Aisiki oni Godi 'ee
Jekapi oni Godia. Na kwamasahi'ini jihipuni Godi pana kaivo Na majama
hiji'inijihipuni Godi 'úmana 'iamana. 33 'Ejumakame ea mapoka ijí Hura
najaha kaji henareja pu oja hwa'usunahara.

Varapa Natohwijina
(Maka 12:28-34; Ruku 10:25-28)

34 'Ejume Parasiepo hejajaho Jesura Sajusia puni vu'a tanuvuma
henareja pu ni'aha kwino nianaa roe huni rori ahuvara. 35 'E'eme puni
vaja kajino Jua puni 'otua 'ajohi'inijara Jesu vena ka'i 'ahaume apoma ijá
'wama 36 Najuhi'ine Mosisi oni tamana irakijara tamanaka mapokijaho
asitaha paranane 'wamana. 37 'Ejume Hu ijá 'wama Niho'o ni'ima'urijaho
Godi ka'ene joni Natohwiji joni oja maho'o ni'aha kwino mahe 'ee joni
vwiha maho'o ni'aha kwino mahe joni haruriji'i maho'o ni'aha kwino
Hu mahuna. 38 Tamana ijara kwino ni'inane 'ee ijara kwino urana namu.
39 'Enakaivo vu tamana pina ka'ene ijihuni rorijaho niareri ija'ina jara
joni haha'e vwihajuja'ina ea ka'ene joni rori hijujija oja mi'avara. 40 Ike
tamana no'ohe'ikipo tamanaka mapokijija 'ee poropetia puni vu'ijaho
'uninamie navu 'wamana.

Keriso Rone Apovajina
(Maka 12:35-37; Ruku 20:41-44)

41 'E'ikaivo Parasia kajija ahuvumakivi'i Jesura ika'ina'e aporamana
42 'Ú ja Kerisoho ichá'ina vwihajo 'ee Hu irahuni Hariha rojo? 'iavume
pu Hu ijá 'wava Teviti oni Hariha 'wavara. 43 'Ejume Hu pu ijá 'iama
'Ene 'unama irakijino Godoni 'Aveni vejume Tevitiho Hu Natohwiji'o
'wamane? 'iamana. 44 'Ejume Natohwijara ijá 'wamana

Nuni Natohwe Nuni mana'inika'i asuma hija kamareje Nara oni
nana'eji'ina oni mumora hari irechamahuna 'wamana.

45 'Ú 'unama ichá'inijino Tevitiho Hu rone nuni Natohwe 'wamana
re'amajaho Hu 'unama ichá'iniji Huni Hariha renane? 'iamana. 46 'Ejume
ea pina niho'o Jesuni vu'a kajaho areri eha pa'waravara. Ijihuni vea kaji
rene ijí kahi ijaho Hu juhamareja vukú'o túna'a unenu'u pina paapovara.

Jesura Parasia 'Ee Varapa Tamana Najahi'iniji Namahajina
(Maka 12:38-39; Ruku 11:43, 46; 20:45-46)

23 1 'Ejume Jesura ea mapoka 'ee Huni tisaiporua ijihi pu'úmo
ijá 'iama 2 Sikuraipia 'ee Parasia vwihajujaho pu Mosisi oni

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

tamana nihena kama paraji'ina rojura. 3 Ja pura raka ka'ene 'waravujija
vejurakúne pura 'unama ka'ene vejujijahija pave'avara. Ijihuni maijaho
pu manajahura vo ijihipuni maijijahija pu pavejura. 4 Pu uneunecha
ka'ene ahisinijijahija iramare'e 'eka 'urine ea 'ahopuni sireha 'ahi
nahuchamihura kaivo ijí pura ma'uaku'wi 'unama ni'ajihe 'unira
'urihuna niho'o pavejura. 5 Uneunecha ka'ene pura vejujijahija emaapo
ki'avarore'e pu ijá vejura. Pu era ki'avarore'e túkua ka'ene Godoni
ira ijihuni vaji navi'inijaho 'eke 'ee ateha ani'iniji same 'urahojura.
6 'Ene vea ka'ene ahaja ijuri veijaho pu ura eaka mapoki jihipuni una'i
hi'irono ura rena parahuna. 'Ene pu Sinakoku ijikano eaka mapokijipo
ki'avarore'e 'una'i kama hijura. 7 'Ene pu maketia vaji emaapo pu
'ajorahuna'e ura renaura. 'Ee emaapo najahi'ina i'eje ohuna ura renaura.
8 'Enakaivo ja paveje ea 'aho'a ja najahi'ina 'i'avara. Ijihuni maijaho
joni Najahi'inijaho kwinu'wina. 'Enakaivo ja Huni vwehija. 9 'Enakúne
ja mwe'akino ea pina'e nuni Ome 'wa'ava. Ijihuni maijaho joni Oma
kwinu'wi kahino akúpa 'ahi hino. 10 'Enakúne ja paveje ea 'aho'a ja rone
núni mama'inijihije 'i'ava. Ijihuni maijaho joni Natohwijaho kwinu'wi
Kerisona. 11 'Enakaivo joni ei pini hu ura natohwa re'i 'aha'amajaho hu
joni pwea rehuna. 12 Ea irara ori'ini huni pinana ahasiri'amajaho Godira
vetie hu ajuarana ohuna. 'Enakaivo ea irara ori'ini ajuarana o'amajaho
Godira vetie huni pinana 'urihuna.

Jesura Pu Aroaroti Namijuji Rone Namahajina.
(Maka 12:40; Ruku 11:29-42, 44, 52; 20:47)

13 'Enakaivo Sikuraipi 'ee Parasia ka'ene ira'asinakije joni eha sisea
namu. Ijihuni maijaho eaka mapokijipo 'unama ka'ene Godoni ari
vahuniji jara hina tanu'urihu. Jara Godoni ara kajaho pava'i 'ahiu'e ea
'ahopo pava'avarore'e ja ijihuna'e tanu'urihura. 14 Sikuraipi 'ee Parasia
ka'ene ira'asinakije joni eha sisea namu. Ijihuni maijaho ja amuna
pisivisavi'i puni aachia nesi 'eke 'ee ea pisivisame siporua jojora 'ojura.
Ijihuna'e ja niho'o ni'ima'ura'e namahuna. 15 Sikuraipi 'ee Parasia ka'ene
ira'asinakija joni eha sisea namu. Ijihuni maijaho ja soha 'aha 'ee mwe'a
'aha va'ajimare'e are ea kwisu apeje ta'arohe jaa'ina renama ronare'e
va'ura. 'Enakaivo vea ka'ene hu roe jaa'ina renujaho ja hu veju'e hura eha
ka'ene veni va'e apehunijaho joni ehijaho asimareje kehi apehuna. 16 Joni
eha sisea namu. Nia supavi'ina ka'ene ea 'aho'a aherame va'ukera. Ja ea
irara Temiporu 'urahi'i ichutoa pikivajaho unenu'u pina pana. 'Enakaivo
ja ea irara Temiporu huni korutia 'urahi'i ichutoa piki'amajaho hu raka
ka'ene 'waramajaho 'arariha'e vehuna. 17 Nanamie nia supavi'inakije
irakijarahara niho'o ni'ima'ure? Korutijarana ho Temiporu ka'ene
rejume korutia kaji akuamahuna renane? 18 'Ene ea irara swasa vejuri
'aijua 'urahi'i ichutoa pikivajaho unenu'u pina pana. 'Enakaivo ea irara

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

'aijua 'ahi swasa ka'ene namuji 'urahi'i ichutoa piki'amajaho hu iraka
ka'ene 'waramajaho 'arariha'e vehuna. 19 Nanamie nia supavi'inakije
irakijarahara niho'o ni'ima'ure? Swasijarana ho 'aijua ka'ene vejume
swasa kaji akuamahuna renajarane? 20 Ijihuna'e ea irara swasa vejuri
'aijua 'urahi'i ichutoa pikimujaho hu swasa vejuri 'aijua 'ee uneunecha
ka'ene ijihuni 'ahi navuji 'urihi'i ichutoa pikima avanu. 21 'Ene ea irara
Temiporu 'urahi'i ichutoa pikimujaho hu Temiporu 'ee Godi ka'ene
vaji hinujihuni ihi 'urahi'i ichutoa pikima avanu. 22 'Ene ea irara akúpi
'urahi'i ichutoa pikimujaho hu Godira hinuni tinia 'ee Godi ka'ene ijihuni
toi hinujihuni ihi 'urahi'i ichutoa pikima avanu.
23 Sikuraipi 'ee Parasia ka'ene ira'asinakije joni eha sisea ni'ima'ura
namu. Ijihuni maijaho ja joni taisi ka'ene Godi vajahajaho senisia suraka
paareha 'ee imaria vajahura kaivo ja varapa mama'ina ka'ene arira
vwihane numisarame 'ee nimai rojuji ja pavejura. Ja ikihi maho'o vehune
sa'ina vo ja pavejura. 24 Ja nia supavi'ina ka'ene ea 'aho'a aherame
va'ukije ja kuta ma'u'umaijaho kima sirira ato'aruvu vo maha ka'ene
natohwijaho i'úsavura. 25 Sikuraipia 'ee Parasia ka'ene ira'asinakije joni
eha sisea namu. Ijihuni maijaho ja joni kapusia 'ee tevua huraru sovura
kaivo vajijaho nesa ani rene sisea itunavujara itusaha navu. 26 Parasia
nia supavi'inakije marako'a kapusia 'ee tevua vajiji sovakame hura
'u'o mara'amana. 27 Sikuraipia 'ee Parasia ka'ene ira'asinakije joni eha
ni'ima'ura namu. Ijihuni maijaho ja niho'o areri eucha sa'ina'omo hura
kaha'ajaho 'eke sinara 'one amairia nirisame meruma amairia niho'o
mavarasa'imaa rena navu kaivo kame vaja kamaho ea 'ata niho'o chire
'wame 'ee sakaha niho'o amajara'eju'e navuja'ina. 28 'Enajihuna'e ja 'u'o
areri ija'ina. Ea 'ahopuni una'ijaho ja ea arira kaivo joni vajijaho ira'ata
mama'ina 'ee sisea ani rena navu.

Jesura Puni Eha Sisea Ichá'iniji Nahama 'Waramajina
(Ruku 11:47-51)

29 Sikuraipia 'ee Parasia ka'ene ira'asinakije joni eha sisea namu.
Ijihuni maijaho ja poropeti kwamasaha jihipuni arijijahija vene amairie
mavarasa'ina venu va'u'e irechavu'e navu. 30 'Ene ja ijá 'wavure Nú
vea ka'ene emahunupo hijari veijino hi'ipisa nú poropetia pa'ania'a
'wavura. 31 'Enakaivo poropetia kaji 'ania jijahija sahu jopo avajara
'wivu hejujihuna'e ja areri joni sahipu vare'ina. 32 'Ene pura sisea ka'ene
vejajihuni pwinijaho jara veje itu'o'umama. 33 'Ene ja niho'o tapare 'ee
tapara kajihipuni 'u'uhija. 'Ú ja veni vahuni 'unamijaho ichá'ina asima
va'eja? 34 'Ena'omo na nimaa nimaa ja 'waravu. Nara poropetia 'ee ea
ka'ene vwiha arira vwihaji'ina 'ee Sikuraipia irechamiu'e joni roajivu.
'Enakaivo ja ea 'aho'a 'anie kwamasahune 'ee ea 'aho'a nerui icha 'ahi
'anie kwamasahuna. 'Ee ea 'aho'a joni Sinakoku ajivajijahija ja hijihae 'ee

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

ara ara kaji sarame ruarahuna. 35 Joni ehijijipo ea arira ka'ene iki mwe'i
hijajihi 'ania jihipuni 'aa joni 'ahi ariha jihuna'e ja eha apehuna. Eporu
ka'ene ea aririjihuni 'aa arihaji rena roe Sakaraia ka'ene Perakaia oni
harihijihuni 'aa ka'ene Temiporu 'ee swasa vejuri 'aijua riramo'oa kaji
'anaaji ro 'e'unana. 36 Na nimaa nimaa ja 'waravo. Uneunechakija roe ea
ka'ene iviamaija hiju jihipuni haha 'ahi rehuna.

Jesura Jerusaremi Oja Mahajina
(Ruku 13:31-35)

37 Jerusaremi ore Jerusaremi ore jara Poropetia ka'ene Na irechamiume
joni vu'ajijahija 'aniume kwamasahare 'ee ea 'aho'aka maijijahija muni
'aniume kwamasahara. Na'iaka mapokakikano Na ura ja nianaa roe
rira kwinu irechami'irono areri 'u'orapo 'u'uhwaha'e nianaa roe puni
sarapariji irechame ahuma hijuja'ina'e ve'iro vejujaho ja niho'o ura
parenaura. 38 Heha! Joni seijaho jona'e ranavu'e ira'arama namu. 39 Na ja
'waravu. Ja iviasi rene ikikahia pakimu va'o iji'a ijá 'wahune ea ka'ene
Natohwi jihuni iha 'ahi roujaho merajahu 'wahuna 'iamana.

Jesura Temiporui Tira'usahuna 'Waramajina
(Maka 13:1-2; Ruku 21:5-6)

24 1 Jesuho Temiporui vaji rene ro 'e'une va'eme Huni tisaiporuepo
roajime Temiporua kaji kama 'waravara. 2 'Enakaivo Jesu pu
eha vene ijá 'iama Ike uneunecha mapoka kija nikivo? Na nimaa nimaa'e
ja 'waravu. Ike araka kehuni toi ja kivu kijahija ni'aha kwino tira'usahe
arira na'eja vo muna pina niho'o pihuna toa pamakave nahuna 'iamana.

Ahija 'Ee Sisei Hihunijina
(Maka 13:3-13; Ruku 21:7-19)

3 'E'ikaivo pu va'e Arivi huri'i hi'eme Huni tisaiporu pupusu roe Hu ijá
'wava Vea vecha ijá kajaho re'ena? Mwe'akara pa'are'iro ve'amani urijaho
marako'a iraki rejakame nú kamareje A ivi'a ro'iro venu 'wa'eje A ro'ena
'wavara. 4 'Ejume Jesura pu eha vene ijá 'iama Ja hami kivakame ea 'aho'a
ja papisimisa'avara. 5 Ea ani ani'ina mapoka Nuni iha 'ahi roajimareje
ja pisimia Na Kerisonakúne Nuni roha 'i'i kaivo ja aherama 'unama ani
vahuna. 6 'Enakúne ja he'eje kwaa araka mapokakija ajira vene 'ee ijí ajira
vehuni pinana kajaho 'urina rohuna. Ija'inijaho re'eja vo ijaho mai'o ura
paru'e'unukúne patea juna'avara. 7 Ijihuni maijaho kwaa ara mama'ini
jipuhipo vu ara mama'ina 'aho'ijihi pu'úmo ajira veje ara 'ahosupo vu ara
'ahosu pu'úmo ajira vehuna. 'Ene ora vea rene 'ee mwe varivura rohuna.
8 'Ena'omo ikipuhipo aneja re'avajaho areri napapo hariha nahe'iro haha
hejuja'ina'e rehuna. 9 'Enajihuna'e ea 'ahopo ja 'eka sise'i 'ahie 'ee 'anie
kwamasahuna. Ijihuna'e kwaa araka mapoka kijahija Nuni ihijihuni hahi

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

ja niho'o senama paranihuna. 10 'Enareje eaka mapoka ka'ene Nuni 'unama
'urahojujijahija ijaho are'i kaivo ta'arohe ani vahuna. 'Ene ea 'aho'a ea 'aho
pu'úmo sena vetiarahune 'ee sise'i vetiarahuna. 11 'Ene poropetia ira'asipo
mapoka roajimareje ijipuhipo najahakama'e ea mapoka pisimisame
'unama ani vahuna. 12 'Ene sisea niho'o ni'ima'ura rena para'ama jihuna'e
erapo oja 'ekaravujaho roe pa'arehuna. 13 'Enakaivo ea ka'ene Nuni 'unami
jihunijikano kirasaha hi'avajipo pu niho'o maranihuna. 14 'E'eje ijí Godoni
arijihuni vu'a maa maiu'iniji kwaka mapoka kakino najahapene ohuna.
'Ejakame kwaaka mapokakino ea ka'ene hijujijahija ijaho hina ka'eja'e iji'a
mwe'akara pa'arehuni urijaho rohuna.

Sisea Ni'ima'uri Rehuni Veijina
(Maka 13:14-23; Ruku 21:20-24)

15 'Ea irara ike ta'amajaho hami he'amana. Poropeti Tanerura 'warama
ja'ina'e vei pini niho'o sisemai pakavi'inijara akuavuri tiniji namija
ka'avajaho 16 ea ka'ene Jutia hijujijahija ni'aha kwinu juhahareje huri'i va
rana'avara. 17 'Eje ea ka'ene 'ahutoi hi'avajija paariha va'e puni sea vaja
kukua 'eka'avara. 18 'Eje vu ea ka'ene juasi'i 'uraho'amajaho pa'unama
roe huni ateha 'eka'amana. 19 'Enakaivo vea kajara nitu'amani veijaho
naparaka hari'inijija 'ee hariha musa iji'inijijahija niho'o sisesei hihuna.
20 Vea ka'ene ija'inijija siporua 'ojakame jara juhahunijaho sapatia 'ee
neha rija pare'amana. 21 Ijihuni vea kajino sisemai ka'ene rehunijaho
nitama mwe'a akúpa vejume hinapena roajino sisea ija'ina parenajara
rehuna. 'Enareje iji'a túna'a vu ija'ina parehuna. 22 Natohwijara vea
kaji patu'ua ve'amajaho ea pina areri mai'o pahihuna. Ea ka'ene Hura
iji pijihajihi puni hahi Hu veje vea kajaho tu'ua rehuna. 23 Ei pini ja
ijá 'i'amajaho Keka! Keriso ikena karena 'i'amajaho ja niho'o panimaa
ro'avara. 24 Túna'i ea 'ahopo ira'atijino na Kerisona 'iave vu ea 'ahopo
ira'atijino na poropeti 'iahuna. Pu ija'ina venareje uneunecha mapoka
veje ea mapoka oja hianava kivi'i pisivie ea mapoka nimaa rohuna. Pu ea
ka'ene Hura iji pijihajihija pisivihuna vo areri parehuna. 25 Hami heha!
Mai'o raka ka'ene rehunijaho Na ni'waravuta. 26 'Enajihuna'e ea 'ahopo
ika 'iava he'avajaho Hu karohu nechi'ina 'iava he'avajaho niho'o pava
ka'avara. 'Ene kare sea vajina 'iava he'avajaho niho'o panimai ro'avara.
27 'Enakaivo vea ka'ene Ema Puni Harihijara ro'amani veijaho aresi vei
ajimuja'i pi'ime va'e vea 'onuja'i 'e'unuja'ina'e rehuna. 28 Unenu'u pini
kwama na'amajaho púrúha ijá emo'eja.

Emaa Puni Harihijara Rohunijina
(Maka 13:24-27; Ruku 21:25-28)

29 Sisemai re'avari túna'i ni'aha kwinu vea na'ive masapa pahanahuna.
China jahe'usahe ariha akúpa puni harurijihija 'unirama usihuna. 30 'E'eje

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

ijá re'eje ijihuna vaja kajino Ema Puni Harihijihuni aacha ka'eje ijí 'imitia
vaja kajino harura ni'ima'ura hanaji'iniji'i roakame eaka mapoka ka'ene
mwe'akaki hijujijahija pu kamareje niho'o niramaruma parahuna. 31 'E'eje
Hura Huni ona oji'ina irechamiakame ijipuhipo tauja hwasihakame Huni
ehijaka mapoka ka'ene kwaka mapokakino hijujijahija ni'aha kwinu
nianae aherame roe rira kwinu rohuna.

Matakijara Najahujina
(Maka 13:28-31; Ruku 21:29-33)

32 'Enajihuna'e Na iviamajai tavo'a puniji apúsamare'e haa
'wara'ejukúne hami he'avara. Ijí tavo'a kajara 'anaare'e vukú'o
nahenare'e sisira apúsamujaho ja nihena kivujaho vei mai mara'i venu
'wavura. 33 'Ena'omo ja uneunecha kajipo aneja vene reje ki'avajaho Hu
iviamaa ijí vwicha jiami namine roi venu ro'avara. 34 Na nimaa nimaa'e
ja 'waravu. Ea ka'ene iviamajai mai'o hijukijahija pakwamasa'eje ikaho
rehuna'e 'waravu. 35 Ike akúpa mwe'a ijaho ni'aha kwinu pa'arehuna vo
ike Nuni irijija niho'o papa'arehuna.

Ei Pini Vea ho Vea Mukiji Hena Kahuna Pana
(Maka 13:32-37; Ruku 17:26-30, 34-36)

36 Ijarahara rehuni veijaho eaka mapoka kijahija pahena pakavu'e ona
oji'ina ka'ene akúpi 'ahi hijujijahija 'u'o pahena pakavu'e Harihiji 'u'o
pahena pakamu kaivo Omijara Huhusu hena kamu. 37 Vea ka'ene Ema Puni
Harihijara ro'i ve'amani veijaho areri Noara hinani veija'ina'e rehuna. 38 Vea
ka'ene toa kajarahara paitu'o'unani veijaho pu hine ahaja inareja javamareja
toa sisea inareja napara pina 'waha raname pina 'waha raname pina 'waha
raname apene va'o va'ume va'e vea ka'ene Noara sisima vaji ajimaji 'e'ujara.
39 Pu pahena paka'eme toi itu'o'une imwasamia ja'ina'e Emaa Puni Harihijara
ro'amajaho ija'ina rehuna. 40 Vea ka'ene Hura ro'amani veijaho ea no'ohe'i
puni juasi'i hine kaukara ve'ira 'omo ea pina ape'i kaivo pinijaho makahuna.
41 'Eje napara no'ohe'i sei vaji pu hine kaukara puna ve'ira'omo ea pina ape'i
vo pinijaho makahuna. 42 Ijihuni hahi vea ka'ene joni Natohwijara rohunijaho
ja pakame paheji'inakúne amairiarame areri rena paraji'i hiha. 43 'Enakaivo
ja niheju. Sea anesurijara he'eje nesa apeji'inijara vea irakiji roe nesa ape'i
ro'ipisa hu 'ajohe tanurahakame hu paroe huni sea ruarahe nesa apeja'a.
44 Ijihuni hahi amairiarame nirisame areri rena para'eje 'ajaha hi'avara. Vea
muka ka'ene ja pa'ana rone matauvajino Ema Puni Harihijaho rohuna.

Pwea Ka'ene Uchaha Pa'aji'o Uchaha Rukiniji'o Puni Vu'a?
(Ruku 12:41-48)

45 'Ú pwea irara pasevi'ine 'ee vwiha hami vwihaji'ine huni natohwijara
huni sea 'ajohe 'ee 'iruma vea 'ahi areri vajihuna'e ranamane? 46 Vea

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

ka'ene huni natohwijara roi'i kave huni pwea kaukara veji'i hi'amajaho
hu merajahuna. 47 Na nimaa nimaa'e a 'waravu. Hu huni kukua mapoka
kajija maho'o huni ija tahi ranave hura 'ajohuna. 48 'Enakaivo ea ka'ene
pwea siseijaho hu oja vaji ika ronu Nuni natohwijaho paro'eju'e 'aha jora
renu ro'ika'i 49 aneja vene hu huni napuhija hijiha'e hu 'iruma maina
hine 'ee toa sisea iji'inijihi pu'úmo toa inonana. 50 'Ene vea ka'ene pwea
kajihuni natohwijara ro'amani veijaho hu pakame pa'ajo'eje rohuna. Vea
ka'ene Hura rohunijaho pakame paheji'ina. 51 'Enareje hura eha mahareje
ranave ea ka'ene ira'asinijipo tinia ka'ene niramarume 'ee upaja ja'i'uji'i
hijuri tinijino vahuna.

'Asúra Iropuropu Puni Haa

25 1 Godoni arijaho areri ika'ina manura vehuna. 'Asúra ea iropu
ropu puni naheha 'eke napasiniji piuna'irono va'ara. 2 'Asúra
iropu niho'o vwiha pa'ane 'ee iropu vwiha arira vwihaji'ina. 3 'Asúra
ka'ene vwiha pa'ajija puni naheha 'ekara kaivo pu puni karesinia
pa'ekara. 4 'Enakaivo ea ka'ene vwiha aririjija pu puni naheha 'eke 'ee
puni karesinia 'eka va'ajivara. 5 'Ejume napasineji'ina kajaho paroume
pu ajaha hinuva'o ninanavume ariha notuara. 6 'E'eme na'ia riramo'oi
emaavajara. Heha! Ea ka'ene napasinijaho ikehunakúne usema roe
hu kame 'ajoho 'umejara. 7 'Ejume 'asúra mapoka kajija 'urimarame
puni naheha amairiara. 8 'Ejume 'asúra ka'ene vwiha pa'ajipo 'urina
'asúra ka'ene vwiha rukinijija ijá 'iava Are'i kaivo joni karesinia 'aho'a
'usé vajúha. Ijihuni maijaho núni naheha uta'irono vejukúna 'iavara.
9 'Enakaivo 'asúra ka'ene vwiha mamaijipo ijá 'iava Pana. Ijihuni maijaho
núra ja userimihuna areri panakúne va'e sitovai ojono jona 'imeha
'iavara. 10 'Enakaivo pu 'ime'irono va'eme napasina kajaho roana. 'Ejume
'asúra ka'ene amairiarame 'ajoha hijajija pu pu'úmo ijí napasinejuri ni'úhi
vaji sora ka'ene vejajino va'eme vwicha kuvara. 11 Josu pare'eme 'asúra
'aho'ijija 'u'o 'unama roara. Natohwe! natohwe! Vwicha tirasamúha!
'umejara. 12 'Enakaivo hu eha vene ijá 'iama Na nimaa nimaae ja
'waravu. Na niho'o ja pakivura 'iamana. 13 Hami 'ajohe nia niri'i hiha!
Ijihuni maijaho ja mai'o vea vechana ho vea muka irakijaho pahena
pakavi'inakúne 'iamana.

Pwea No'opisu Puni Haa
(Ruku 19:11-27)

14 'Ene kú'o areri ei pini kwa ari pini va'i 'ahaume pwehwaha
'umenaume roumakivi'i huni kukua pura 'ajo'avarono vajihaja'ina. 15 Hu
ea pina monia K5,000 vajahe 'ee ea pina monia K2,000 vajahe 'ee ea
pina monia K1,000 vajahana. Ea kwinu kwino pura kaukara ka'ene areri
vehuni ja'ina'e vajihana. 16 'Ejume ea ka'ene monia K5,000 'ekajaho

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

ni'aha kwino 'ekava'e kaukara vene monia kú'o K5,000 huri venana.
17 'Ejume 'unama nikwinu'ina kajino ea ka'ene monia K2,000 'ekajaho
monia kú'o huri K2,000 venana. 18 'Enakaivo ea ka'ene monia K1,000
'ekajaho hu 'ekava'e mwe'a 'ume iji vaji huni natohwi jihuni monijaho
rijume navara. 19 'Aha jora'e pa'are'eme ijí pwea kajihi puni natohwijaho
monia kajihi puni 'unamiji roe pu pu'úmo piuhiha amairiana. 20 'Ejume
ea ka'ene monia K5,000 'ekajara roe monia kú'o K5,000 ka'ene hura
venajaho 'eka roe ijá 'wama Natohwe a monia K5,000 vajihana kaivo
na huri monia kú'o K5,000 vejuta 'wamana. 21 'Ejumakame huni
natohwijara ijá 'wama Mamaa'e venana. A nuni pwea mamaa ka'ene
vene ihajinanavi'inakera a nuni kukua ma'u'uakaho areri venajihuna'e na
ranamae nuni kukua mama'ina 'ajohihe ijihuni húmata re'ena. 'Enakúne
oni natohwi jihuni temara vaji ro aruma 'wamana. 22 'E'ejume vukú'o
ea ka'ene monia K2,000 vajahajara roe ijá 'wama Natohwe kima. A na
monia K2,000 vajihana kaivo na kú'o K2,000 huri vejuta 'wamana.
23 'Ejume huni natohwa kajara ijá 'wama Mamaa'e venana. A nuni pwea
mamaa ka'ene vene ihajinanavi'inakera. A nuni kukua ma'u'umaakaho
areri venajihuna'e na ranamae nuni kukua mama'ina 'ajohihe ijihuni
húmata re'ena. 'Enakúne oni natohwi jihuni temara vaji ro aruma
'wamana. 24 'E'ejume ea ka'ene monia K1,000 vajahajara roe ijá 'wama
Natohwe na nihene kavujaho a ea kisina'omo soa ka'ene a pasamajaho
a juara samuna 'ee a oni ija pa'onajaho a menuna. 25 'Enajihuna'e na
tea junivume monia K1,000 ka'ene a vajihajaho na apena va'e mwe'a
'ume apúrinanavuta'omo ike onakúne apena 'wamana. 26 'Ejume huni
natohwijara eha vene ijá 'wama Ike niho'o pwea ka'ene uchavi'ina ka'ene
ea siseakera a nikime henuja'ina'e na juara ka'ene ea 'ahopo savujaho
nara ahaja 'uvure 'ee ea 'ahopo juara ka'ene 'ojujaho nara mejura. 27 A
monia kajaho 'eka va'e panikai irechave namareje monia 'aho'a huri
veja'a. 'E'ira'omo na roareje maho'o ijá 'eku'u 'wamana. 28 Ijihuni hahi ijí
monia K1,000 kajaho apene ea ka'ene monia K10,000 venaji vajahana.
29 'Enajihuna'e ea irahipo kukua rukinijaho mapoka huri vajihuna.
'Enakaivo ea irara kukua pa'ana'e re'amajaho huni kukua icharu
navujaho 'etujahuna. 30 'Ejakame ijí pwea sisea kajaho pi'onave va'e ruha
ka'ene nutuvi'iniji va'e nirame 'ee upaja ja'iuji'i hihuna.

Túchamaa Huni 'Otua

31 'Enakaivo vea ka'ene Emaa Puni Harihijara Huni haruriji'i 'ee ona
oji'ina ariramaa maho'o ijihi pu'úmo ro'amajaho Hu roe Huni ruha
hanaji'ina 'ahi asuma hihuna. 32 'E'eje eaka mapoka ijijahija ni'aha kwinu
nianaa roe Huni una'a kaji roakivi'i Hura 'eka 'ahaume ea 'aho'a ani
irechame ea 'aho'a ani irechahuna areri ea ka'ene sipi 'ajohi'ini jipuhipo
sipia 'eke ani irechame 'ee kotia ijija 'eke ani irechavu ja'ina'e vehuna.

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

33 'Ejakamareje ijí sipi ijijahija Huni ija mana'inija'i irechamie 'ee kotia
ijijahija Huni ija ana'inija'i irechamihuna. 34 'E'eje Kinijara ijí ea ka'ene
Huni mana'inija'i hi'avajijahija ijá 'warahuna Roajiha Núni Omijara ja
merajiharena nitama ike mwe'akaho mai'o pareji'ini joni kwaa ka'ene
amairihaji apeha. 35 Ijihuni maijaho Na matuni'eme jara Na 'iruma
vajihara. 'Ene Na toa huani'eme jara Na toa 'e vajihara. 'Ene Na joni
ea suja'e vo jara Na apeniara. 36 'Ene Na ateha pa'areniajaho jara ateha
samihara. 'Ene Na atama navujaho jara ro kivara. 'Ene Na tipurai hijuti
veijaho ja roe Na kivara 'iamana. 37 'Ejakamareje ea maijipuhipo Hu ijá
'warahuna Natohwe A vecha matunavume nú A 'iruma vajahare? 'Ene
A vecha toa huanavume nú A toa 'e mahare? 38 'Enareja A vecha núni
ea suja rejumakame nú A 'ajoahare? 'Ene A vecha ateha paranaume
nú A ateha vajahare? 39 'Ene A vecha tipura hijume nú vu'e A kavare?
'Ene A vecha atama 'unaravume nú vu'e A kavare? 'wavara. 40 'Ejakame
Kinijara pu eha vene ijá 'ihune Na nimaa nimaa ja 'waravo. Ikejahija
ja Núni ehijijihi vajihara vo ja nimaa pu pavajihara kaivo Na vajihara
'iahuna 'iamana. 41 'Ejakame vu Hu ta'arohe Huni ija ana'inija'iji rone
ijá 'iahuna Núni nina kakaho are'i kaivo ani va'ajiha. 'Enareje va'e vena
ka'ene 'avena siseijaho 'ee huni ona oji'inijihi puna'e vena ranavu'ukame
namujino va'ajiha. 42 Ijihuni maijaho vea ka'ene Na matunimani
veijaho ja 'iruma na pavajihare 'ee Na toa huanimani veijaho ja Na
toa pae mihara. 43 'Ene Na ateha pa'areniajaho ja Na ateha pamihara.
Na suja'e rejujaho ja Na paaherivara. Na atama 'unirimani veijaho ja
paroe na kivara. Na tipura hijuti veijaho ja paro Na kivara 'iamana.
44 'Ejakame pu Hu ijá 'warahuna Natohwe A vea vecha toa huaname 'ee
matuname 'ee suja renane 'ee ateha pa'arenane 'ee atama 'unaramane
'ee tipura hijumakame nú A pani'ajahare? 'wahuna. 45 'Ejumakame Hura
pu ijá 'iahuna Na nimaa nimaa'e ja 'waravo. Jara Nuni ehija ka'ene
pani'ajihajija ja Na'e pani'ajihe avajara 'iahuna. 46 'Ejakame pu va'ajime
va'a vena ka'ene majama reji'i namujino vahuna. 'Enakaivo vu ea ka'ene
ariramaa ijijahija va'e majama hihuna 'iamana.

Jesu 'Ana'iro Nesi Kosarama Ojajina
(Maka 14:1-2; Ruku 22:1-2; Joni 11:45-53)

26 1 'Ejumakame Jesura Huni tisaiporua vu'a ka'ene 'waramajaho
pa'arejumakavi'i Hu ijá 'iama 2 Ja nihena kavu. Na'ia no'ohe'i
pa'are'eje Pasova vea re'amajino Ema Puni Harihijaho pu apenareje icha
'ahi nerui 'anahuna 'iamana. 3 'E'eme pirisitia mama'ina 'ee ema puni
mama'inijija va'e pirisitia natohwa ka'ene Kaiapasina 'wavujara hinujino
ahuma hijara. 4 'Enareja pu ahuma hine hemi vu'a 'wama pirahe Jesu
ichá'ina'e nesi apena 'anaa kwahuniji 'wavara. 5 'Enakaivo pu ijá 'wava Oo
nú ike ahaja ijuri veakino ijá ve'avajaho eaka mapokakipo 'ara'eja 'wavara.

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Jesu Petani Senisi 'Onahajina
(Maka 14:3-9; Joni 12:1-8)

6 'Enakaivo Jesuho Peteni va'e Saimani ka'ene reporosia rukinijihuni
sei hinana. 7 'E'eme napari pini huni roe kavapwa ka'ene muni vejara'omo
ijihuni vaji senisia ka'ene monia ni'ima'ura 'imehunijaho apena roe
Jesuho 'iruma iji'i hi'eme hu Huni húmata 'ahi usetiana. 8 'Ejumakame
Huni tisaiporua ijí kamareja ajina'eme ijá 'wava Irakijihuna'e ike
senisiakaho manisamo? 9 Ike senisiakaho apena va'e ea 'ahopuni moni
aneja ni'ima'ura 'imenareje ea ka'ene uneunecha pa'ajihi vajiha'a
'wavara. 10 'Ejumakame Jesura ijá 'iama Ja iraka vene naparakaho
'uraraho? Hu niho'o unenu'u pina mamaa Nununa'i vene avanu.
11 'Enakaivo ja ea ka'ene uneunecha pa'ajijahija na'iaka mapokakaho
ja pu'úmo hihuna kaivo Na ikaho ja pu'úmo majama pahihuna. 12 Ike
hura senisia ka'ene Nuni haha 'ahi usetiakaho Nuni haha ka'ene
kwananahuniji amairia avanana. 13 'Enakaivo Na nimaa nimaa ja 'waravu
Mwe'i kwaaka mapokakino ike Godoni vu'ake ichihi chihi naja'avajaho
ike naparakara raka ka'ene Nuna'e venukaho pu 'wavi'i hu vwihahuna
'iamana.

Jutasira Jesu Nahamahuna'e Nimaa Venajina
(Maka 14:10-11; Ruku 22:3-6)

14 'E'eme ijí pu ea iropu ropu no'ohe'ina vaja kajino ea pina huni
iha Jutasi Isikariatina 'wavujara pirisitia mama'inijihi puni va'ana.
15 'Enarena ijá 'iama Nara Hu najahe nahama ja 'wara'ujaho ja raka na
vaji'eja? 'iamana. 'Ejume pu ni'aha kwino monia siriva mapoka (30) tahe
vajahara. 16 Ijihuni vea hu aneja venarena Hua'e nahamahuni 'unamijaho
samana.

Jesura Pwehwa Pu'úmo Pasova 'Iruma Inajina
(Maka 14:12-21; Ruku 22:7-13, 21-23; Joni 13:21-30)

17 'E'eme puretia isitia paajihuni vea amurijino Huni tisaiporuepo
roe Jesu ijá 'wava 'Ú A ura nú ichihichano Pasova veijino ihunijaho
Ona'e amairia'eja? 'wavara. 18 'Ejume Hura pu ijá 'iama Ja ara natohwiji
va'ajimareje ea pina piuna'avajaho ijá 'wara'avara Núni Najahi'inijara
ijá 'warumane Vea niroe tu'u rejukame Pasova veakaho oni sei Nuni
tisaiporu pu'úmo vehuna 'úmana 'wa'avara. 19 'Ejume Huni tisaiporua
kajija Jesura 'warama kaja venareja pu Pasova amairiara. 20 'Ena'omo vea
nusire'eme Hu Huni tisaiporua iropu ropu no'ohe'ijihi pu'úmo 'aijua rori
hijasama hijara. 21 'Ene hine 'iruma iji'i Hu ijá 'iama Na nimaa nimaa ja
'waravu Joni vajakino ei pini Na nahamihuna 'iamana. 22 'Ejumakame
mapokijija niho'o temukama para'eme 'urine ea kwinu kwinu Hu apome

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

ijá 'wava 'Wi! Natohwe Na pane? 'wavara. 23 'Ejume Hu eha vene ijá 'iama
Ea ka'ene Na hu'úmo huni ija tevui vaji apúsamukara Na nahamihuna.
24 Ijí Emaa Puni Hariha kajaho areri nitama Godoni Ira vaji Hua'e
rone 'warama ja'ina'e vahuna kaivo ea ka'ene ijí Hu nahama ea 'aho'a
'waramajaho vi eha niho'o sisea ape'ena. Maijaho ike ea ka'ene Emaa
Puni Hariha nahamahuna kajaho panahe'ipisa mamaa'e veja'a 'iamana.
25 'Ejumakame Jutasi ka'ene Hu nahamahuna kajara eha vene ijá 'wama
'Wi! Najuhi'ine na pana 'wamana. 'Ejume Jesu ijá 'wama Ara orono
'waramana 'wamana.

Natohwijara Kwamaji Vwihaji'i 'Iruma Ihunijina
(Maka 14:22-26; Ruku 22:14-20; 1 Koritia 11:23-25)

26 Ijí pu hine i'eme Jesura puretia kajaho apenarena Godoni siporua
'one teamani 'wa'ika'i iji'a túchamaa Huni tisaiporua vajihi'i ijá 'iama
Ikaho Nuni hahakúne 'eke iha 'iamana. 27 'Enarena vukú'o kapusia ka'ene
toa rukinijaho apene Godoni siporua 'one teamani 'wa'ika'i pu vajihi'i ijá
'iama Ja maho'o ikaho iha! 28 Ijihuni maijaho ikaho Nuni 'aa ka'ene eaka
mapoki jihipuni siseijihuna'e 'arihakame puni sisea pa'arehunaka nimaa
vena 'waramajina 'iamana. 29 'Enakaivo ike heha! Na vukú'o ike aja'ina
riha kakaho ja pu'úmo paahume hina ihuna vo va'e vea ka'ene jara
Nuni Omijihuni ari ro'avaji'a vukú'o ja pu'úmo maiu'ina'e ahuma ihuna
'iamana. 30 'E'eme pu javaa vene pa'arejume usema Arivi huri'i va'ara.

Jesu Pitara Hemahuniji Rona 'Waramajina
(Maka 14:27-31; Ruku 22:31-34; Joni 13:36-38)

31 'Ejumakame Jesura pu ijá 'iama Ja iviasi na'iakino Nuni hahi ja
juhahuna. Ijihuni maijaho nitama Godoni ira vaji ika'ina 'warumana.
Nara ea ka'ene sipia 'ajohi'ina kajaho 'anaakame ijí sipia kajijahija
juhaha jirijiri va rana'eja 'úmana.
32 'Enakaivo Na kwamareje vukú'o 'uri'uti veijaho Na urane kami
Karari va'eju 'iamana. 33 'Ejumakame Pitara eha vene Hu ijá 'wama Eaka
mapokakija pu Oni hahi kame ni'aha kwinu varanahuna vo na niho'o
A papataarora'eju 'wamana. 34 'E'eme Jesura Pita ijá 'wama Na nimaa
nimaa a 'waravu. Iviasi na'iakikano iji'a 'u'ora 'ume'avarono a 'aha
no'opisu Na hemi'ena 'wamana. 35 'Ejume Pitara ijá 'wama Na A Hu'úmo
kwahuna vo na pahema'eju 'wamana. 'Ejume Huni tisaiporu 'u'o maho'o
ija'ina 'wavara.

Jesura Ketasimani Siporua 'Onajina
(Maka 14:32-42; Ruku 22:39-46)

36 'Ene Jesuho Huni tisaiporu aherama roarena roe kwaa iha
Ketasimani pu ijá 'iama Ja ikano hi'eje Na va'e karohi siporua 'ojuma

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

'iamana. 37 'E'eme Jesura Pita aheme 'ee Sepati oni harihijaho no'ohe'i
aherame pu pu'úmo va'ejume Hu niho'o temumarena oja tura'i 'ahaa
paranana. 38 'Ejume Hu pu ijá 'iama Nuni ojakaho niho'o temukimare'e
oja sui 'ahiukúne ja ika mai'o hine 'aiha veji'i hiha 'iamana. 39 'E'eme
Hu ma'uaku'wi kahakaru vanamarena'a iji'a mwe'i 'one siporua 'one
ijá 'wama Amo ike kapusia ikaho maka'eje asitiha ruva'ama kaivo
ikaho Nuni ura pana 'avo Oni urijara renama 'wamana. 40 'Ejume Hu
kú'o 'unama Huni tisaiporu puni vai'i kivume pu nejuma kimarena
Hu Pita ijá 'wama 'Ena'omo ja vea muka kwinu Na hu'úmo mai'o hine
'aiha pave'eja? 41 'Ene 'aiha veji'i siporua 'oha. 'E'irakúne ja siseijihuni
harurijaho pava'e aru'avara. Joni 'avenijaho ura rena paranu kaivo
joni hahijaho niho'o ajuarana paranu 'iamana. 42 'Enarena Hu kú'o pu
irechami'i kaivo siporua 'o'i va'arena siporua 'one ijá 'wama Amo ike
kapusia ikaho maka'eje asitiha ruva'ama vo pa'ana re'amajaho Na ihuna.
'Enakúne Oni ura ijara renama 'wamana. 43 'Ejumakame Hu kú'o 'unama
roi'i kimajaho pu niho'o nia vahima parajume notuara. 44 'Ejumakame Hu
pu maki'i kaivo Hu 'aha no'opisuji siporua 'o'i 'unama va'arena Hura kú'o
nisú'u 'warama kaja'ina'e vukú'o 'waramana. 45 Hu kú'o 'unama roarena
Huni tisaiporua ijá 'iama 'Ú ja mai'o hina notue 'ee ojuta hwejo? Iviamaa
vea muka nituranu. Ema Puni Harihijaho emaapo nahamahareje ea sisea
puni ija tahi ranahuna. 46 'Ee 'urija nú va'a. Ea ka'ene Na nahamihunijaho
nikara'i rou.

Jesu Kamovajina
(Maka 14:43-50; Ruku 22:47-53; Joni 18:3-12)

47 'Ejumakame Hu ijá 'wara'ejume Jutasi ka'ene Huni tisaiporua
pinijaho ea mapoka juha hajaa so'wa 'eki'inijija emaapuni ea mama'ina
'ee pirisitia mama'inapo irechamiume roajivara. 48 'Ejume Jutasira
nimarako ika'ina 'waramana. Nara va'areje ea ka'ene Hu 'ajovi'i ura
mina veja ki'avaji ape'avara 'iamana. 49 'Ena'omo hu ajiru Jesuni nini
'e'unarena Jesu ijá 'wama Ese Najuhu'ine 'wa'i kaivo ura mina venana.
50 'Ejumakavi'i Jesura ijá 'wama Ea nuna a iraka ve'irono roaji vena
'wa'eme eaka mapoka kajipo usevajino Jesuho ijija 'unavara. 51 'E'eme
Jesuni tisaiporua pini ija jora rova kajikano so'wa apene 'anaumakame
pirisitia natohwi jihuni pweijaho 'ataa 'uhusahana. 52 Jesu ijá 'wama
Oni so'wa huni ruhi ranama. Ijihuni maijaho ea irahipo so'wa 'ekujaho
pu so'wa 'aha kajino kwamasahuna. 53 A mai'o Na pakimuna'e kavu!
Nara Nuni Omiji 'ume'ipisa Hu Huni ona oji'ina iviamaa 72,000 asisame
irechavakame Nuni roa'a. 54 Ija'ina ve'ipisa Godoni ira vaji nitama
'waramajaho iviamaa ija'ina pareja vo ika'ina rehuna 'waramana.
55 'Ejume ijihuni vea kajino Jesura eaka mapoka kaji ijá 'iama Na ea
nesa apeji'ina'omo ja juha so'wa 'ee hajaa vena Na apeni'iro roare? Na

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

na'iaka mapoka kame Temiporu vaji hine ja najahura vo ja Na paapeniura
'iamana. 56 Ija'ina'e rejumakame nitama Godoni Ira vaji raka ka'ene
'waramajaho nimaa nimaa'e renuna 'iamana. 'E'ejume Huni tisaiporua
mapokijija Hu raname juhahe varanavara.

Jesu Aheme Kanisoru 'Ee Kaiapasi Oni Roajina
(Maka 14:53-65; Ruku 22:54-55, 63-71; Joni 18:13-14, 19-24)

57 'E'eme ijí ea ka'ene Jesu apeja kajipuhipo Jesu apena va'e pirisitia
natohwa ka'ene Kaiapasina 'wavujihuni sei va'ara. 'E'eme Sikuraipia 'ee
emakinijija ijino pu pu'úmo ahuma hijara. 58 'Enakaivo Pita hu ijino Huni
túna'i makameri roi 'ararihaa va'e pirisitia natohwi jihuni apirunijino
va'ana. 'Ene aruma va'e hirisima ka'ene hijajija kimarena ijihipuni vaji
hiji'i ki'eje pu ichá veje ki'i 'ahaume roe ijí hinana. 59 'Ejumakame ijí
pirisitia mama'ina 'ee kanisorua maho'o kajipo vu'a ira'ata 'ekarene
Jesu namahareje apena va'e 'anaa kwa'amarono saravara. 60 'Enakaivo
ijí ira'ata mapoka nipiunivara vo ijí pura vu'a ka'ene 'wamareje Jesu
namahunijaho areri niho'o parenana. 'Enakaivo ijihuni túna'i ea
no'ohe'i usema roara. 61 'E'eme ijí ea kajipo ijá 'iava Ike Ea ikarahara ijá
'warumana Godoni Temiporukaho Nara veje tirausahakame vukú'o veje
na'ia no'opisu vajijino ni'aha kwinu 'urinareje nami'ena 'úmana 'wavara.
62 'Ejumakame ijí pirisitia natohwijara 'urina nami'i kaivo ijá 'wama 'Ú A
eha pa'waru'ena? 'Ú ea ikija iraka'e hine A ronahe ikaho 'waruvo? 'wame
'wamana. 63 'Enakaivo Jesuho niho'o ira pa'waramana. 'Ejumakame
pirisitia natohwa kajara ijá 'wama Godi ka'ene mai'o hiji'inijinakúne
'waruma. A Keriso ka'ene Godoni Harihiji re'amajaho 'waruma 'wamana.
64 'Ejumakame Jesu ijá 'wama A ni'warimu kajina. Ema Puni Harihijaho
ka'eje ija mana'ini harurija'i asuma hine 'ee 'imitia vaji akúpa 'ahi rena
rohuna 'wamana. 65 'Ejumakame ijí pirisitia natohwa kajara huni ateha
kajija 'unirame puachavi'i ijá 'umena Ea kakaho hine Godi matahooo nú
niho'o ei pina Hu panamahu kaivo Hura Godi matahajaho ja nihejara.
66 'Ena'omo ja ichá'ina'e vwihajo? 'Ejume pu eha vene ijá 'wava Hu
kwahuna 'wavara. 67 'Ejumakame pu Hu cheri niuri 'otie 'ee haisi
'anae 'ee ea 'ahopo nonu tahijahara. 68 'Eji'i pu Hu sivaa ijá 'wava A
Kerisonakúne ivi'a raka ka'ene renuji 'warume 'ee ea irahipo A 'anaujaho
'waruve heja 'wavara.

Pitara Jesu Hemahajina
(Maka 14:66-72; Ruku 22:56-62; Joni 18:15-18, 19-24)

69 Ijá ve'eme Pitaho ijí ara rori hi'eme napara pwea pini roarena hu ijá
'wama A 'u'o Jesu ka'ene Karari oriji'i 'urahonuna 'wamana. 70 'Enakaivo
hu puni una'a kajino hema ijá 'iama Ara raka ka'ene rone 'warimujaho
na niho'o puruva retiu 'wamana. 71 'E'eme Pita hu iji'a kami vwicha jiami

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

va'eme vu napara pwea pini kamarena ijí ea ka'ene vwicha jiami namijaji
ijá 'iama Ike ea kakaho Jesu ka'ene Nasareti oriji'i 'urahonuna 'iamana.
72 'Ejumakame Pitara kú'o hemarena ichutoa pikivi'i ijá 'iama Na niho'o ea
kajaho pahena pakavura 'iamana. 73 Ijihuni túna'a kajakaru ea ka'ene ijí
manamija kajipo roareja Pita ijá 'wava Nima'e a 'u'o puni ea pina. Ijihuni
maijaho ara ira ka'ene 'warumujara samaa renu 'wavara. 74 'Ejume hu aneja
vene ira sisea 'waravi'i ichutoa pikime ijá 'iama Ea ikaho na niho'o pahena
pakavi'ina 'i'eme ni'aha kwino 'u'ora 'umenana. 75 'E'eme iji'a Pita Jesura
ira ka'ene 'waramajaho vwihanana. 'U'ora mai'o 'ume'i ve'eje a Na 'aha
no'opisu hemi'ena. 'Ejume hu va 'e'une nirame niho'o oja tura'i 'ahaana.

Jesu Aheme Pairati Oni Roajina
(Maka 15:1-5; Ruku 23:1-2; Joni 18:28-32)

27 1 Ijihuni sú'uhijino pirisitia mama'ina 'ee 'emapuni mama'ina
mapoka'e ahuma Jesu ichá'ina'e venareje 'anaa kwahuniji
pira'arame hina 'wavara. 2 'Enareja pu Hu kamomareja ahema va'e kwaa
ara kaji 'ajohi'ina ka'ene Pairati mahara.

Jutasira Kwamajina
(Akisi 1:18-19)

3 'Ejumakame Jutasi ka'ene nahamahajaho ki'eme pu Jesu sisea
namahe 'ee sise'i 'ahaumakime hu niho'o temuma parajume ijí monia
siriva (30) ka'ene hu 'ekajaho vukú'o 'uname 'eka roe pirisitia mama'ina
'ee emaapuni ea mama'inijihi vajihana. 4 'Ene ijá 'iama Na niho'o Ea
kajaho 'aa sisea pa'amaa'e na Hu nahamahuta 'iamana. 'Ejume pu
hu ijá 'wava Ijaho núni rake? A'asu ijaho kama 'wavara. 5 'Ejume hu
monia kajaho ijí Temiporu vaja kajino ato'aru'i kaivo va 'e'una va'e jasi
kwamana. 6 'Enakaivo pirisitia mama'ina kajipo monia kajaho nianai'i
ijá 'wava Varapijara 'waramujaho ike moniakaho nú Temiporu moni
iji'i paahuma irechahuna. Ijihuni maijaho monia kakaho emaapuni 'aa
'imejara 'wavara. 7 'Ejume pu 'wama pirahe monia kajaho 'eke ea ka'ene
si'uara veji'ini jihuni mwe'a 'imenareja apiopuni eucha'e vejara. 8 Ijihuni
hahi mwe'a sisa kajaho 'Aa Mwe'a 'wama roe iviasi usevu. 9 'Ejumakame
poropetia Jeramaiara 'waramajaho nimaa renana. Hu ika'ina 'waramana
'Ene Isureri opo Huni haha 'imehuni aneja monia siriva 30 ranavara.
10 Pu monia kajaho 'eke ea ka'ene si'uara veji'ini jihuni mwe'a 'imejara.
Natohwijara naji'eme na 'waravuta. Godira na 'warimana 'iamana.

Pairatira Jesu Apomajina
(Maka 15:2-5; Ruku 23:3-5; Joni 18:33-38)

11 'E'eme Jesuho ijí kwaa ara 'ajohi'ina kajihuni una'i namijume hura
apome ijá 'wama 'Ú A Jua puni kinie? 'wamana. 'Ejume Jesura ijá 'wama

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

A ni'warimu kajina 'wamana. 12 'Enakaivo pirisitia mama'ina 'ee ema
puni mama'inijihi pu'úmo Hua'e namahajaho Hu ira pa'waramana.
13 'Ejumakame Pairatira Hu ijá 'wama Uneunecha raka raka pu A
namahujaho A nihino? 'wamana. 14 'Enakaivo Hu niho'o ira pina
ma'uaku'wi pa'waravumakame ijí kwaa ara 'ajohi'ina natohwa kajaho
niho'o puruva rena paranana.

Jesu 'Anaa Kwahuna Nimaa Vejajina
(Maka 15:6-15; Ruku 23:13-25; Joni 18:39–19:16)

15 'Ene vea ka'ene ahaja ijuri veijino ara kwaa 'ajohi'ina ni'inijihuni
tamana'omo ea ka'ene tipurai hijujaho ea mapoka kajipo ea ira ura
renauji ranavu'e samai va'una. 16 'Enakaivo ea pina huni iha Parapasiho
niho'o sisemaa ea mapoka nihena kavi'ina hu tipura hinana. 17 'Ena'omo
vea kajino ea mapoka mapoka roe ahuvumakivi'i Pairatira pu ijá 'iama
Na ea irá ranave va 'e'u'ena? Parapasina ho Jesu ka'ene Kerisone
'wavujine? 'iamana. 18 Pu Jesu 'otua vetihuni jihuni maijaho Pairati
nihena kamana. Ea mapoka Jesu ura renajihuna'e pu sena vena avajara.
19 'E'eme Pairatiho ruha ka'ene 'otua venajino asuma hi'eme naparahi
ona vene ijá 'wama Ea ka'ene ariramaa kajihuna'i majihi'a unenu'u pina
pave'amana. Ijihuni maijaho ivisi na'i kakino na navahi Hua'e kamarejo
pivujuta 'wamana. 20 'Enakaivo pirisitia mama'inijija 'ee puni ea mama'ina
ijipuhipo eaka mapoka kajijahija 'ejahie 'warave Parapasi rana'ika'i Jesu
'anaa kwa'amarono 'waravara. 21 'Enarena iji'a vukú'o kwaa kajihuni
natohwijara eha vene ijá 'iama Ea iraka sa'iniji na ranave va'ena? 'iamana.
'Ejume pu ijá 'wava Parapasina 'wavara. 22 'Ejume Pairatira pu ijá 'iama
'Ena'omo Jesu ka'ene Kerisona 'wavujaho na Hu ichá ve'ejo? 'iamana.
'Ejume pura maho'o hu ijá 'wava Icha 'ahi 'anaa! 'wavara. 23 'Ejume hu ijá
'iama Irakijihuna'e? Hu sisea iraka venane? 'iamana. 'Enakaivo pu niho'o
ijí 'umejajaho pasonananamie Icha 'ahi 'anaa 'umejara. 24 'Ejumakame
Pairatira kimajaho pu puni vwiha ijaho ani'ina pavwihajara vo nikwinu'wi
vwihaji'i 'ara'iro vejuma kimarena hu toi 'ene apene puni una'i ija
sovi'i ijá 'iama Ea kakaho niho'o sisea ma'uaku'wi pavenana'omo ja Hu
'ana'avajaho Huni 'aa ijaho nuni ahija panakúne ja ojono kaha 'iamana.
25 'Ejume pu ea maho'o eha vene ijá 'wava Nijinakúne makave Huni 'aa
núni haha 'ahi arihe 'ee sesahu núpuni haha 'ahi ariha 'wavara. 26 'E'ejume
hu Parapasi ranavume va'eme hura 'waravume Jesu apene hijahe 'ee
apene ranavume icha 'ahi 'ana'avarono va'ana.

Sorutiapo Jesu Sipana Asutiajina
(Maka 15:16-20; Joni 19:2-3)

27 'E'ejume ea kwaa ara 'ajohi'ina natohwa kajihuni sorutia kajipo
Jesuho ahema kamati puni ni'úhi va'e aru'eme sorutia maho'o Hua'e

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

'outihara. 28 'Enareja pu Huni ateha kajijahija 'unirama jahe'i kaivo
ateha amapu'ura ka'ene kwaa ara 'ajohi'ini jipuhipo savujikano apene
apúsamahara. 29 'Ee 'wija ka'ene ehima piranavaji apenapi húmata 'ahi
apúsamahe 'ee pijuha ija mana'inija'i mahuma 'unama namijumakavi'i
pu nitupari satie nuana veti'i matahe ta'arohe ijá 'wava Ese! Jua Puni
Kinie 'wavara. 30 'Ene ijá veji'i pu Hu cheri 'otie 'ee pijuha kajino apene
'uitejara. 31 Pu Hu matahume pa'arejume iji'a ateha ka'ene jopatu'uraka
apúsamaha kajaho 'unama apene tasioma'i kaivo ijí Huni ateha ka'ene Hu
marako'a samajaho samahe iji'a icha 'ahi 'ana'iro apene va'ara.

Jesu Korosi 'Ahi 'Anaajina
(Maka 15:21-32; Ruku 23:26-43; Joni 19:17-27)

32 'Ejumakame pu vai'i 'unamutoi ea pina Saimani Sairini orijaho
piunamareja 'ejahaume hura korosia ka'ene Jesu 'anahuna kajaho
tapana va'ana. 33 'Ejumakame pu Hu apena va'e kwaa iha Korukata
'wavujino va'ara. Ijí Korukata 'wavujihuni maijaho Húmata 'Ata
'wavura. 34 'Ejumakame pu ijino ajina riha kisina'e icha maritaji'i ahume
amairiu va'ume Jesu mahume Hu ma'uako ina henarena pataarorahana.
35 'Ejumakame pu iji'a ichi 'ahi 'anaara.
'Ene Huni ateha pipi vene 'ekara 'úmana.
36 Ijá vejuma parajumakavi'i pu asuma hine 'aiha veji'i hijara. 37 Pu Hu
namaha jihuni maijaho Huni húmata huri icha 'aha kajino asura venareja
ika'ina 'waravara. Ikaho Jesu ka'ene Jua puni Kinijina 'wavara. 38 'Enareja
vea nikwinu'ina kajino ea no'ohe'i nesa apeji'ina Jesuni mana'inaja'i 'anae 'ee
pina ana'inija'iji 'anaara. 39 'Ejumakame ea ka'ene ijí rora kaji ro va'ajijahija
Hu kame nuana achiachihi'i ira sisea kajino Hu 'waravara. 40 'Eji'i ijá 'wava
'Ú A ike Jua puni vu'a 'wavuri sea kakaho veje tira'usahakavi'i na'ia no'opisu
vajijikano veje kú'o 'urine nami'ena 'iame ijá 'warumana. 'Enakúne A Godoni
Hariha re'amajaho ivi'a orono ni'ajarame korosia 'aha kajino rene ariha roa
kava 'wavara. 41 'Ejumakame 'unama nikwisu'ina kajino pirisitia mama'ina
'ee Sikuraipia 'ee emaapuni ea mama'ina 'u'o matahi'i ijá 'wava 42 Hu areri ea
'aho'a ni'aji'ena vo Hu ori'ini ni'ajarahuna niho'o areria pa'amaa. Hu nimai
Isureri Puni Kini ijí re'amajaho maka'eje ijí korosi 'aha kaji ariha roakame
nú iji'a kamareja Hu nimaa roja. 43 Hu Godi nimaa ronunakúne are'eje Hu
ura re'amajaho Hura ni'ajahe ijí rena ariha roa kava. Ijihuni maijaho Hu ijá
'úmune Na Godoni Hariha 'úmuna 'wavara. 44 'Ejume ea nesa rukina ka'ene
Hu hu'úmo 'ania kajipo pu 'u'o ira sisea ani ani Hu 'waravara.

Jesura Kwamajina
(Maka 15:33-41; Ruku 23:44-49; Joni 19:28-30)

45 'E'eme ve'iri'a kajino mwe'a kakaho ni'aha kwino nutuma na'ima
namana. 'E'eme na'ima nama apena va'u va'ume va'e vea tahunaname

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

hareha 'aha karakaro naminuji 'e'unana. 46 Vea hareha 'aha karakaro
ariha va'e nami'eme Jesura ira ajira ijá 'umena Irai Irai rama sapakatani
'umenana. Ijaho Nuni Godi Nuni Godi A Rakijihuna'e Na Pataaroriho?
'wama avanana. 47 'Ejumakame ea ka'ene Huni rori namija kajipo ijí
hinareja ijá 'wava Ooo ea kajaho Iraija 'umenu 'wavara. 48 'Ejumakame ea
kwinu'wi ninuma va'arena icha ka'ene 'oasuna ijihuni toi amairi'inijaho
apena roe ajina riha kisina vaji apúsame 'enapene Hura i'amarono
apena mahana. 49 'Enakaivo ea 'ahopo ijá 'wava Are'eje Iraijara roareje
Hu ni'ajahe kava 'wavara. 50 'Ejumakame Jesuho ira ajira 'ume'i kaivo
iji'a kwamana. 51 Ijá ve'eme ni'aha kwinu Temiporu vaji ateha ka'ene
rira mu'oijano pu uranavujaho ni'aha kwinu kahe huriji rene ro va'e
kame hariji 'onarene rira kaja pucha'usaharena ronu ronu ro va'ara.
'E'eme mwevarivuri roarena muna kakija ni'aha kwinu mutuusahe ronu
ronu va'ara. 52 'E'eme euchi jara'eme Godoni ea nimaa nimaa ka'ene
kwamasahajija 'urijara. 53 Vea ka'ene Hura kwama 'urinani veiji ea ka'ene
nitama kwamasahajija ijí pu pu'úmo 'urinareja akuavuri ari ea mapoka
puni una'i va'ume kivara. 54 'Ejumakame amia natohwa 'ee ea 'aho'a
ka'ene pu pu'úmo Jesu 'ajoha namijajipo mwevarivura 'ee uneunecha
'aho'a ka'ene rejajija kimareja tea junavume ijá 'wava Nimaa! Ikaho
Godoni Hariha 'wavara. 55 'E'eme napara mapoka ka'ene Karari Jesu
ni'ajahura ka'ene Hu 'ararihaa roajija kamakaru hinareja kavi'i hijara.
56 'Ene napara 'aho'a ka'ene ijihipuni vaji hijajijahija Meri Matarini 'ee
Meri ka'ene Jemisiho 'ee Josapiho puni ohijaho 'ee Sepati oni harihiji
jihipuni ohijaho ijá hijara.

Jesu Kwananavajina
(Maka 15:42-47; Ruku 23:50-56; Joni 19:38-42)

57 'Ea pina kukua rukima'ura Josapina hu 'u'o Jesuni tisaiporua'omo
Arimatia rene nusire'eme roana. 58 Ea ikara hu Pairati oni va'e
Jesuni haha ape'iro jarimana. 'Ejume Pairatira hu mahuna 'wamana.
59 'Ejumakame Josapira va'e ateha ka'ene maiu'imaijino apene Jesuni
haha kajaho mwamana. 60 'Enarena Hu apena va'e Huni muna ara
maiu'ina ka'ene amairiajikano haha kajaho rana'ika'i hu muna ni'ima'ura
tahuma apena va'e ira kajikahi kuna'ika'i hu iji'a va'ana. 61 'E'eme napara
ka'ene Meri Matarini 'ee vu Meri pinijaho ijano eucha ropuna'ija'i hijara.

Sorutiapo Mutita 'Ajohajina

62 Pura Pasova amairiaravari sú'uhwijino pirisitia mama'ina 'ee
Parasia Pairati pu'úmo va'e rira kwinu ahuvara. 63 'Enareja pu Pairati
ijá 'wava Natohwe nú ivi'a vwihaju. Hu pakwa'ika'i mai'o hinani veijino
pisivisavi'inakara ijá 'úmane Na'ia no'opisu pa'are'eje Na kú'o 'uri'eju
'úmana 'wavara. 64 'Enajihuna'e 'warave ea 'aho'a irechamiakame

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

va'ajimareje ijí eucha kajaho hami 'ajohe tanuma paraha. 'E'eje va'e na'ia
no'opisu paramama. Vejuro'i Huni tisaiporuepo roe Hu nesi apena va'i
kaivo pu ea ijá 'warahuna Hu kwamajaho ni'urinana 'iavakame Hura
iviamaa pisimisamakara marako'a pisimúsumajaho asisama para'ena
'wavara. 65 'Ejumakame Pairatira pu ijá 'iama Joni ea 'ajoha'ina ijí hiju.
Ja ichá'ina vehunijaho nivwihaju. Va'e tanume kuma pijuha para'avara.
66 'Ejumakame pu va'e eucha kajaho niho'o tanume kuma kisima'ura vene
'ee ea ijí 'ajoha namihuna irechamie muna tanuvume paranana.

Jesura Kú'o 'Urinajina
(Maka 16:1-10; Ruku 24:1-12; Joni 20:1-10)

28 1 'Ejume Sapati pa'arejume Hurapoki sú'u sú'u vea nitu'eju'e
Meri Matarini'o vu Meri ka'ene napara pina iji'i pu no'o va'e ijí
eucha kaji ka'i 'ahiume roara. 2 'E'eme mwe'a varivura niho'o ni'ima'ura
ro'eme Natohwi jihuni ona oji'ini kahi akúpa 'ahi rena roarena muna
kajaho tahumapene rori rova'ika'i ijihuni toi asuma hinana. 3 'E'eme ijí
Huni hahijara hananajaho areri veapo pi'ivu kivuja'ina'e rene 'ee huni
atehijaho niho'o sajasa'imai renana. 4 'Ejumakame ea ka'ene ijí 'ajoha
namijajija niho'o simarame tea junama para'eme areri kwamasahu
ja'ina'e renaara. 5 'Ejumakame ona oji'ina kajara eha vene napara kajija
ijá 'iama Juvujaho areha. Na nihena kivu. Ja Jesu ka'ene pura icha 'ahi
'anaaji ka'i 'ahiume roajivara. 6 'Enakaivo Hu niho'o ikaho pahinu. Hu
nimaraku'a ja 'waravume hejaja'ina'e Hu ni'urinana. 'Enakúne roe Hura
tinia ka'ene namajaho kaha. 7 'Enareje marako va'ajime Huni tisaiporua
ijá 'iha Hu kwamajaho ni'urinana. Heha! Hu urana Karari va'una'omo ja
ijí Hu kahuna. Heha! Na ja 'waravu 'iamana. 8 'Ejumakame pu euchi rene
tea juname 'ee teamanama para'eme oharoharu ninukujaha va'e Huni
tisaiporua 'wara'i va'ara. 9 'Ene heha! Jesuho 'e'uru piunime 'ajoramana.
'Ejume pu Huni mumora 'uname Hu oja mahara. 10 'Ejume Jesu pu ijá
'iama Ja niho'o paju'i kaivo ninukujaha va'e Nuni vwehija 'waravakame
pu kami Karari vu'e Na kiha 'iamana.

Sorutiapo Rakaka Renaji 'Waravajina

11 'Ejume pu mai'o va'eme 'unamutoi vai'i ni'aha kwinu kivume ea
ka'ene eucha 'ajoha namijajija roe ari pirisitia mama'ina iraka ka'ene
renajaho ho'o 'waravara. 12 'Ejumakame pu roe emaapuni ea mama'ina
ahuma hine vu'a 'wame monia ni'ima'ura sorutia ka'ene 'ajoha kaji
vajihara. 13 'Ene ja ika'ina 'wara'avara. Huni tisaiporuepo na'ii nú notui
paki'eme roe Hu nesi apena va'ara 'i'avara. 14 'Enareje ijí vu'a kajara rena
apena va'e kwaa ara 'ajohi'ina natohwi jihuni atahuri aru'amajaho núra
hu hami 'warama amairiakame jonuna'a unenu'u pina pare'enakúnina
'iavara. 15 'Ejumakame monia kajija 'eke pura 'warava ja'ina'e vejara. 'Ene

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

ike vu'akaho ra'usaha apenaji Jua puni vaja kajaho 'ona apena rou va'o
iviamaa iki 'e'unu.

Jesura Huni Tisaiporu Puni Una'i Samaahiramajina
(Maka 16:14-18; Ruku 24:36-49; Joni 20:19-23; Akisi 1:6-8)

16 'E'ejume ijí tisaiporu kajija ea iropu ropu kwinu ijá va'e kami
Karari huri'a ka'ene Hura pu ijí va'avarono 'waramajino va'ajivara.
17 'Ejumakame pu ijí Hu kamareja pu Hu oja mahara. 'Enakaivo 'aho'a pu
ma'uaku panimai rojara. 18 'Ejumakame Jesura puni roarena Hu pu ijá
'iama Harura ka'ene mwe'akaki namuna 'ee kahi akúpi 'ahi namuna ijaho
ni'aha kwinu Na mihana. 19 'Enakúne kwaka mapokakino va'ajimareje
najahakame Nuni tisaiporu re'avara. 'Ene Amo Hariha 'Avena ijihipuni
ihi 'ahi 'unirama toi sama'avara. 20 'Ene pu najahakame iraka ka'ene Nara
ja 'waravujija pu ija kisi apena ve'avara. Parunami'avara. Na ja pu'úmo
na'ia mapoka mapoka hina apena va'u va'u va'e mwe'a pa'are'amani uriji
'e'uhuna 'iamana.

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Maka

Joni Papitisitara Najahajina
(Matiu 3:1-12; Ruku 3:1-18; Joni 1:19-28)

1 1 Jesu Keriso ka'ene Godoni Harihijihuni vu'a maijihuni aneja.
2 Poropetia Aisea nitama ika'ina'e heha vaji venana.
Heha! Na Nuni 'ona oji'ina oni una'i ranave hu oni 'unama
amairihuna. 3 Hu nechi'i namine ajira 'ume'ena Ja Natohwijara
rohunijihuna'e Huni 'unama amairie arira'e renama 'umehuna.
4 Joni Papitisita nechi'i 'waravume ea puni sisea vwihane temukavume areva
jihuna'e Joni pu 'unirame toa vaji samaume 'urijara. 5 'Ene ea mapoka Jutia ora
'ee Jerusaremi ora va'e toa iha Jotani puni sisea nahama 'waravume Jonira
'unirama toi samaume 'urijara. 6 'E'eme Joni kameru sapasi ateha vene 'ee huni
sisijino charia vejara'omo ijí same aneura riha 'ee púJúharu inuna. 7 Jonira najahe
ijá 'iama Ea pina ka'ene nuni túna'i roujaho Hu niho'o natohu kaivo na natohwa
pana. 'Enajihuna'e na Huni mumora hwana aja rasahuna areri pareniu. 8 Na ja
toi vaji samauta kaivo Hu ja Godoni 'Avenijino samahuna 'iamana.

Jesu Toi Apúsame 'Ee Vena Kamajina
(Matiu 3:13–4:11; Ruku 3:21-22; 4:1-13)

9 Ijí vea kajino Jesuho Nasareti Karari vaji rene roume Jotani Jonira 'unama
toa vaji apúsamana. 10 Hu ni'aha kwino toa vaji rene 'uriji'i kavume akúpa
jara'eme Godoni 'Avena marahu'ora puna'i ariha Huni roana. 11 'E'eme ira kahi
akúpa 'ahi rena roe ijá 'wama A Nuni Hariha'omo Na A oja mahu. 'Ene Na A
kavujaho niho'o teamanimu 'wamana. 12 'Ejume ni'aha kwino Godoni 'Aveni
'ejahae Jesuho nechi ahema va'ana. 13 Hu na'ia mapoka (40) nechi'i hi'eme
Setanira roe Hu vena kamana. Hu hanuha nea pu'úmo hi'eme 'ona oji'inapo roe
Hu 'ajoahara.

Jesura Najahe 'Ee Tisaiporua Amura Aheramajina
(Matiu 4:12-22; Ruku 4:14-15; 5:1-11)

14 Joniho tipura vaji hi'eme Jesuho Karari roe Godoni vu'a 'waramana. 15 Hu
ijá 'iama Vea niapejume ja 'ajoha'inijaho Godi niranavume roana. Joni sisea

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

vwihane are'i kaivo Godoni vu'a mamaa nimai ro'avara 'iamana. 16 'Ejume Jesu
Karari rori vai'i kavume Saimaniho 'ee huni 'u'ua Enituru'o úa vesavi'ina'omo
puni namea soha vaji 'oname hijara. 17 'Ejume Jesu ijá 'iama Ja Na 'ararihie roe
Nara ja najahe jara kija'e 'ekuja'ina'e ea ahera'ejakúna 'iamana. 18 Pu ni'aha
kwino namea puna irecha'i kaivo 'urina Hua'e 'ararihae va'ara. 19 'Ejume Hu toa
kajihuni rora kaji vai'i kivume Jepati huni harihija Jemisi huni 'u'ua Joni sisima
'ahi hine puni namea turamana'omo pu ijí hine hwearikara. 20 Hu pu ni'aha
kwino 'umenaume oma puna Jepatiho sisima vaji pwehwa pu'úmo irechami'i
kaivo pu Hu 'arariha va'ara.

Ea 'Avena Sisei Rosamajina
(Ruku 4:31-37)

21 'Ejume pu va'e Kapeniami usevajaho Sapatia vea'omo Jesuho aruma va'e
Sinakoku vaji hine najahana. 22 Hu pu najahume pu hene oja hwa'usahara.
Ijihuni maijaho Hu niho'o haruriji'i pu najahana. Areri Sikuraipiepo najahu ja'ina
pana. 23 'E'eme ijí Sinakoku vaji ea 'avena sisei ajivi'ini 'urine chirivi'i ijá 'wama
24 Jesu Nasareti orikera 'ú A iraka vetú'ena? 'Ú A núa'e ruaru 'ahaume roane?
A ea iraho na nikavu. A Godoni arira maijina 'wamana. 25 Jesura hu 'urarahe
ijá 'wama Iruno'a are'i kaivo ariha va'a 'wamana. 26 'Ejume 'avena sisea kajara
ea kajaho 'anaa pi'onavume mwe'i nama kuchikuchivuma kavi'i 'avena sisea
kajaho eruhi'i ro 'e'ume va'ana. 27 'Ejume ea mapoka oja hwa'usahaume 'urina
pira'arame ijá 'wava Ikaho irake? 'Unama maiu'ina harusina'e najuhu. Hu he
paraji'ina ijihuni hahi 'avena sisea 'u'o 'waravu'e pu Huni ira hena veju 'wavara.
28 Hu ijá venajihuni vuijaho Karari vaja marako he parajara.

Jesura Ea Mapoka Venaume Maraniajina
(Matiu 8:14-17; Ruku 4:38-41)

29 'Ejume pu Sinakoku are'ika'i Saimani'o Enituru puni sei Jemisi'o Joni
pu'úmo va'ara. 30 'E'eme Saimani oni jura paranahijaho atama 'uname haha
ohoa re'eme namajaho Hu 'waravume henana. 31 Hu iji 'unama apena 'urijume
atama ni'aha kwinu pa'are'eme hu 'urine mataume 'iruma amairia vajihume
ijara. 32 Ijí nusirea kajino pu aneja vene atakina 'ee ea ka'ene 'avena sisesapo
ajima'ina mapoka'e aherame Jesuni roara. 33 'E'eme ijí nusirea kajino ea ka'ene
ara kajino hijujija ijí vwichajiama kajaho niho'o rarene namana. 34 Jesura vejume
ea ka'ene atama navi'inijaho atama puna ni'aha kwino pa'arejara. Hu ea ka'ene
'avena siseapo ajima'inijija venaume ni'aha kwino va'ara. Hu 'avena sisesa
'waravume ira pa'wara'i ariha va'ara. Ijihuni maijaho pu Jesu kamareja arihara.

Jesura Karari Vaji Najahajina
(Ruku 4:42-44)

35 Jesuho sú'u vea mai'o aharasama kamino Huhusu 'urine va'e ruha
pini ea pa'ajino siporua 'onana. 36 'E'eme Saimaniho napuhwa pu'úmo

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Hu sama ojara. 37 'Enuva'o pu Hu piuname ijá 'wava Ea mapoka'e A
sarama oju 'wavara. 38 Jesu ijá 'iama Roe nú va'e ara 'aho'a mapoka
ka'ene ikehuni rori navuji 'u'o Na ira najahuma. Ijihuni maijaho Na
ijihuna'e routa 'iamana. 39 'Ejume Hu Karari araka mapoka kajino
Sinakoku vaji vu'a najahe 'ee 'avena siseapo ea ajima'iniji sioma
ato'arumana.

Jesura Ea Vejume Maranajina
(Matiu 8:1-4; Ruku 5:12-16)

40 'Ejume ea reporosia rukini roe Jesuni una'i nitupari savi'i ijá 'wama
A ura rena'amajaho venie na haha maa'e reniama 'wamana. 41 Jesuho
niho'o natohwa'e temu'eme ija hahi 'ahi ranavi'i ijá 'wama Na ura
reniuna'omo oni hahakaho marana'ena 'wamana. 42 Ni'aha kwinu ijí
reporosia kajaho pa'are'eme huni haha maranana. 43 'Ejume Jesu ajira ijá
'wama A viheno! A niho'o ea pina pa'wara'amana! 44 'Enakaivo va'e oni
haha pirisiti nahe 'ee Mosisira nitama ka'ene najaha ja'ina'e swasa veje ea
mapoka oni reporosia pa'arenajaho hena ka'avara 'wamana. 45 'Enakaivo
Hu va'e ea mapoka 'warama ape onajihuna'e Jesu araka mapoka kajaho
pa'urahonana kaivo Hu nechi'i rori hi'eme ea mapoka nianaapene Huni
roara.

Jesura Ea Ajuaravi'ina Vejume Maranajina
(Matiu 9:1-8; Ruku 5:17-26)

2 1 Ma vea icharu pa'are'eme Jesu kú'o 'uname Kapeniami ari roajaho
hejara. 2 'Ejume ea mapoka'e Huni vwichia kajaho ruha itu'ona
pa'are'eme Jesuho pu hine ira najahana. 3 'Ejume ea ka'ene irivi'inijaho
ea no'ona no'ona ijipo kima apena roara. 4 'Ejume pura 'unama ka'ene
apene va'e aruhuna areri parejumakame pu apene kahi ata huri tita
napamareja ea irivi'ina kajaho kichiji'i ijino apúsavume arihana. 5 Pu Jesu
nimaa roja kaji Hu kimarena irivi'ina kajaho ijá 'wama Nuni harihe oni
sisea vwihanae arevu'e pa'arenu 'wamana. 6 'Ejume Sikuraipia 'aho'a pu
pu'úmo hijajipo henareja oja vaji vwihaji'i ijá roja. 7 Hu ea ikaho iraka
vene ija'ina 'warumo? Hu Godi mataha avanu kaivo Godira Huhusu sisea
vwihanúa arehuna rojara. 8 Jesuho pura raka ka'ene vwihajujaho Hu
nimarako Huni 'avena vaji henarena ijá 'iama Ja iraka vene oja ija'ina
vwihajo? 'iamana. 9 Na ichá'ina'e irivi'inakaho 'wara'ejo? Na huni sisea
vwihana are'eju ho Na 'wave 'urina huni kicha apene va'ena? 10 'Enakaivo
Ema Puni Harihijaho iki mwe'i emaapuni sisea vwihania arehuni harura
apenana. 11 Hu irivi'inijaho ijá 'wama Na a 'waravu. 'Urine oni suha
apene ari va'a 'wamana. 12 'Ejume pu ka'eme hu 'urina huni suha apena
va'ume ea mapoka kame oja hwa'usahume pu Godi ta'aroha ijá 'wava Nú
unenu'u pina ija'ina pakivuri renu 'wavara.

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Jesura Rivai 'Umenajina
(Matiu 9:9-13; Ruku 5:27-32)

13 Hu kú'o soha rori va'eme ea mapoka Huni roume Hu hine najahana.
14 Hu ro vai'i kavume Aripiasi oni hariha Rivaiho takisia'e vejuri sei vaji
hijume Jesu ijá 'wama A Na 'ararihie roa 'wavume hu 'urine Hu 'ararihae
va'ana. 15 Jesuho tisaiporuepo pu'úmo Rivai oni sei 'iruma i'irono hi'eme
takisia apeji'ina 'ee ea sisesa mapoka roe pu pu'úmo 'iruma ine 'ee
Hu 'ararihaara. 16 Vea ka'ene Sikuraipi Parasi ijipo ka'eme Hu takisia
apeji'ina 'ee ea sisea pu'úmo 'iruma ijume pu Huni tisaiporu ijija aporame
ijá 'iava Hu iraka vene ea niho'o takisia apeji'ina 'ee ea sisea veji'inijihi
pu'úmo 'iruma ino? 'iavara. 17 Jesu ijí henarena ijá 'iama Ea ka'ene atama
pa'ajaho pu juketa paura renaura kaivo ea ka'ene atama rukinijipo juketa
ura renaura. 'Enajihuna'e Na ea mamaa ijihipuna'e parouta kaivo ea sisei
jihipuna'e routa 'iamana.

'Aura Arevuji Rona Apovajina
(Matiu 9:14-17; Ruku 5:33-39)

18 Na'ia pina Joniho 'ee Parasi puni tisaiporu ijija 'aura aremareja hi'eme
ea 'ahopo roe Jesuho ijá 'wava Irakijihuna'e Joniho 'ee Parasi puni tisaiporu
ijija 'aura are'eju'e oni tisaiporu ijija 'iruma paarevure? 'wavara. 19 Jesu eha
vene ijá 'iama 'Unama irakijino parua ka'ene napara samajaho sora save
na'eje ea ka'ene ijí i'irono roavajaho 'iruma 'aura areme hi'eja? Parua kajara
ijí hi'amajaho pu areri 'iruma 'aura pa'arehuna. 20 'Enakaivo túna'i parua
kajaho apena va'e pa'are'eje iji'a pu 'iruma 'aura arehuna 'iamana. 21 Hu ijá
'iama Ei pini huni ateha sahasa napa'amajaho hu maiu'ina pa'uhua anehuna.
Hu maiu'ini ane'amajaho ateha kú'o napamareje tita natohwa rehuna.
22 'Enakaivo ei pini 'wainia maiu'ina hanuha sisa sahasa vaji paverimuna.
Hu ija'ina'e ve'amajaho napamareje 'wainia kajaho arihuna. Ijihuni hahi
'wainia maiu'ina hanuha sisa maiu'ina vaji verivura.

Sapati Rona Apovajina
(Matiu 12:1-8; Ruku 6:1-5)

23 Jesuho Sapati veijino konesa juari 'uraha va'eme tisaiporuhwapo
konesa tuvara. 24 'Ejume Parasiapo Jesu ijá 'wava Ike kiha! Pu iraka vene
Jua puni varapi Sapati vei pavehuna ka'ene 'waravajaho vejo? 'wavara.
25 Hu ijá 'iama 'Ú Tevitira pwehwa pu'úmo vea ka'ene matuvume iraka
ka'ene venajaho ja vi taha kavare? 26 Apaiatara pirisitia rena hinani
veijino Tevitiho pwehwa pu'úmo matuvumakame Godoni sei vaji
varapa'omo pirisitiepo pupusu ijura'e 'eka ijajaho ja vi hejare? 'iamana.
27 Sapatijaho ema puna'e venana. 'Enakaivo emaijaho Sapati huna pana.
28 Ijihuni hahi Emaa Puni Harihijaho 'u'o Sapati huni Natohwa.

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Ea Ija Ajuaravi'iniji Vejume Maranajina
(Matiu 12:9-14; Ruku 6:6-11)

3 1 Jesu Sinakoku kú'o vai'i kavume ea ka'ene ija ajuaraji'inijaho ijí hinana.
2 'Ejume pu Jesu Sapati vei iraka veja ka'i 'ahiume Hu ea ija ajuaraji'inijaho
veje mara'ena 'aho pamara'ena ronareja hina kanavara. Jesu veje maraja kamareje
pu nama 'ahiume avajara. 3 Jesu ea ija ajuaraji'inijaho ijá 'wama A 'urina namina
roa 'wamana. 4 Jesu pu ijá 'iama 'Ú nú Sapati uneunecha mamaa vehuna ho
sisea vehune? Ea ni'ajihuna ho ea 'anie kwamasa'eja 'iavume pu varirareasahe
mahina nii ma kame ira pa'waravara. 5 Jesu pu kimajaho Hu oja ajimana kaivo
pu Jesu pata'arohajara Hu temumana. 'Ejume Jesu ea ija ajuaraji'iniji ijá 'wama
Oni ija ahasirima 'wavume hu ahasirivume maranana. 6 Parasi ijipo Heroti oni
kanisoruepo pu'úmo marako'a ma'ahi va'ajime ahuma hina Pu ichá'ina Jesu 'anaa
kwahuna'e 'wavara.

Ea Mapoka Karari Soha Rori Ani Renavajina

7 Jesu tisaiporuhwa pu'úmo sohi va'eme ea mapoka Karari ora 'ee Jutia
ora Hu 'ararihaara. 8 Ea mapoka Jerusaremi ora Itumea ora Jotani ona
kara'i hijura 'ee Taia Saitoni orapo Jesura raka ka'ene venaji hejajaho pu
ka'iro roara. 9 Jesu tisaiporuhwaha ijá 'iama Va'ajime sisima kame apena
roe ranave na'eje emaapo Na mwavahinami'avajaho Na ijí ajime vahuna
'iamana. 10 Hu ea mapoka veju'e marania jihuni hahi ea puni haha
siseijipo Jesu iji 'una'i 'ahiume tacharavara. 11 'Avena siseapo vea ka'ene
Jesu kavujaho mwe'i arihi'i A Godoni Hariha 'umejura. 12 'Ejume Jesu pu
ira kisi 'waravume Hu ea irana parone 'warahuna 'waramana.

Jesura Ea Iropuropu No'o Pijihajina
(Matiu 10:1-4; Ruku 6:12-16)

13 'Ejume Jesu va kahi huri'a 'ahi va'iro vai'i ea ka'ene Hu ura rejajija 'waravume
pu 'urine pu pu'úmo va'ara. 14 'Ejume Hu ea iropu ropu no'o iji pijihe pu pu'úmo
'urahojujija Hu irechamie ea najaha apenohuna. 15 'Ene Hu harura mihe pu 'avena
sisea siomahuna. 16 Hu ea iropu ropu no'o 'eka irechamia kajihipuni iha Saimani
iha pina Pita 'iamarena 17 Jemisi'o Joni'o Sepati oni harihija Jesu pu ea no'ona
kaivo iha nikwinu'ina kaji Poanejisi ahuma 'uriha 'waramana. Ihaka Poanejisina
'wavujihuni maijaho Akúpi 'Anúu Harihija 'wavura. 18 Enituru ho Piripu ho
Pataramiu ho Matiu ho Tomasi ho Jemisi ho Aripiasi oni hariha'o Tariasi ho
Saimani ho Kenani ora 19 Jutasi Isikariati Jesu niho'o nahamahajina.

Jesune 'Ee Pierisiparu
(Matiu 12:22-32; Ruku 11:14-23; 12:10)

20 'Ejume pu va'e sei 'iruma i'iro ve'eme ea mapoka mapoka kú'o ani
rejume pu 'iruma paijara. 21 Ea mapoka 'wamapenonu va'ume ijá 'wava

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Jesu nanamukúne 'wavajihuna'e Huni ehijijipo va'e ahe'iro va'ara.
22 'Ejume Sikuraipijipo Jerusaremi rena roajivi'i ira'atiji ijá 'iava 'Avena
sisea Pierisiparu ka'ene 'avena sisea 'ajoha'inijara Jesu ajivi'ina'omo
'avena sisea kajara Jesu ni'ajahu'ukame ea 'avena sisea ajima'inijija
siokunia ato'arumauna 'iavara. 23 Jesu pu 'umenaume Huni roume Hu
haa 'warama ijá 'iama Icháí'ina'e Setaniho Setani sioku'ena? 24 Ara
ahaama hina 'arahi'i hi'ipisa areri pa'areja'a. 25 Kachi'inapo 'urai'i hi'ipisa
pu ahaame hija'a. 26 'Eje Setani oni pwehija 'avena sisea'omo pu pu'úmo
'arahi'i hi'ipisa pu ahaama hinareje pa'areja'a. 27 'Ene ea roe ea ajisima'ori
jihuni sei ajima kukua 'eka'iro ro'ipisa hu marako ajisina kajaho kamo'i
kaivo ijia huni kukua 'etujaha'a. 28 Heha! Na nimaa ja 'waravu. Na emaa
puni sisea mapoka'e vwihanie arehuna. 'Ee sisea niho'o mapoka ani
ani'ina ea rona'avajaho Godi vwihanie arehuna. 29 'Enakaivo Godi oni
'Aveniji rona'avajaho Hu pavwihana arehuna kaivo majama eha sisei
mahuna 'iamana. 30 Hu ija'ina'e 'warama jihuni maijaho pu ijá 'wava
Jesuho 'avena sisei ajivi'ina 'wavara.

Jesuni Oha 'Ee 'U'uhwapo Roajina
(Matiu 12:46-50; Ruku 8:19-21)

31 'E'ejume oaha 'u'uhwa pu'úmo roe ma'ahi nami'i kaivo Hu
ro'amarono 'umejara. 32 Ea ka'ene Jesuni rori namijajipo Jesu ijá 'wava
Hena! Ohona 'u'uhuana roe ma'ahi A saravu 'wavara. 33 Jesu pu ijá 'iama
Nuni ohija 'ee 'u'uhija irahije? 'iamana. 34 Hu 'urina ea ka'ene Huni rori
hija kaji kimapenoji'i ijá 'iama Ike kiha! Nuni oha 'u'uhija ikena. 35 Ea
irahipo Godoni ira hena veji'inijija Nuni 'u'uhije 'ee Nuni ma'ipija 'ee
Nuni oha 'iamana.

'Ina 'Oji'inijihuni Haa
(Matiu 13:1-9; Ruku 8:4-8)

4 1 'Ejume Jesu kú'o va'e soha rori ea najahana. 'E'eme ea mapoka
rouma kimarena Hu sisima 'ahi ajima soha toi va hi'eme ea mapoka
soha rori hijara. 2 'Ene Hu uneunecha mapoka hai najahe ika'ina'e
'iamana. 3 Heha! Ei pini 'ina 'eka 'o'iro va'ana. 4 'E'eme ika'ina'e renana.
'Ina 'aho'a 'unama ahi arihume ukapo ro ijara. 5 'Ejume 'ina 'aho'a muna
'ahi mwe'a ma'uako namaji arihajija marako riavara kaivo chinuma jojora
parejara. Ijihuni maijaho muna 'aha mwe'a ma'uako namana. 6 'E'eme vei
'e'unarena ijaho chinuma jojora pa'ana'omo 'anae sarajara. 7 'Ina 'aho'a
ija sisea vaji arihajija riama ajivara kaivo ija sisea ka'ene oma rukina
kajipo raorihume siserane 'ina parejara. 8 'Enakaivo 'ina 'aho'a mwe'a mai
arihajaho riama marasahe 'ina 'aho'a mapoka (30) rejume 'aho'a mapoka
mapoka (60) rejume 'aho'a niho'o mapoka mapoka (100) rejara. 9 Hu ijá
'iama Ea irara areri he'iro ve'amajaho hu ataa apúsa'amana 'iamana.

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Haa Kajihuni Maijina
(Matiu 13:10-17; Ruku 8:9-10)

10 Hu tisaiporuhwaha 'ee ea 'aho'a pu'úmo hi'eme pu apoma ijá 'wava
Haa ijihuni maa irake 'wavara. 11 Hu ijá 'iama Godoni hema ijihuni maijaho
Hu ja mihu kaivo ea 'aho'a pu haaru heju kaivo ijihuni maa paheju.
12 Ijihuna'e pu ka'avajaho pu kahuna kaivo pu maa pavwihajura.
Hehunijaho pu hejura kaivo ijihuni maijaho pahejura. Pu ijihuni
maiji he'ipisa Godi pu vwihanie areva'a 'iamana.

Jesura 'Ina 'Oji'inijihuni Haiji Nahama 'Waramajina
(Matiu 13:18-23; Ruku 8:11-15)

13 'Ejume Hu pu ijá 'iama 'Ú ja haa kajaho pahejo? Ja haa kaji
pahe'avajaho 'ú ja ichá'ina haa 'aho'a he'eja? 14 Heha! 'Ina ka'ene ei 'onajaho
Godoni Ira. 15 'Ina ka'ene 'unama toi arihajihuni maijaho ea Godoni Ira
heju'ukivi'i Godoni Ira puni oja vaji navujaho marako Setanira 'etujihuna.
16 'Ina ka'ene muna 'ahi arihajihuni maijaho ea Godoni Ira marako hene
teamanavura. 17 'Enakaivo puni vaja chinuma pasama jihuna'e marako
pa'arenuna. Ijihuni maijaho Godoni Irijihuni hahi ea 'ahopo sise'i 'ahiura
ho hami pahi'avajaho marako arevura. 18 'Ina ka'ene ijí oma rukini vaji
arihajaho ea Godoni Ira hehuna kaivo 19 karokaha vehuniji vwihanune
'ee monia ichá'ina'e 'ekahuna ijí vwihanuna 'ee uneunecha mapoka kima
ura rena para'avajara oja vaja rareje Godoni Ira puni oja vaji marako
pa'arenuna. 20 'Ina ka'ene mwe'i mai 'ojajaho areri ea Godoni Ira hena pu
'eka oja vaji irechame veju. Ea pina hami (30) venune 'ee ea pina hami hami
(60) venune 'ee ea pina niho'o hami hami (100) venuna 'iamana.

Naheha Si'uara Hari Namajina
(Ruku 8:16-18)

21 Hu pina ijá 'iama Ea naheha enujaho 'ú hu si'uari vahanamune? 'O
suha hari ranamune? Pana hu samaumai ranavu'e hananuna. 22 Uneunecha
ka'ene paki'eju vaji navujijahija túna'i samaumaa rehuna. Uneunecha 'aho'a
a vahanamiu'e navura'omo túna'i samaumaa rehuna. 23 Ea irara areri he'iro
ve'amajaho ataa apúsama he'amana 'iamana. 24 'Ene Hu pina ijá 'iama Ja
raka ka'ene he'avajaho vwiha'avara. A 'unama ichá'ina'e ea 'ahi'ama ja'ina'e
nikwinu'ina kaja'ina'e a 'u'o hurahara ija'ina'e 'ahahuna.
25 Ea pina hu 'aho'a na'avajaho 'aho'a 'u'o 'ekuna. 'Eje ea pina huna
poku pana'avajaho maho'o 'etujahuna 'iamana.

'Ini Riama Ajimajihuni Haa

26 Hu pina ijá 'iama Godoni arijihuni 'unamijaho areri ika'ina. Ei juasi'i
soa samuja'ina. 27 Ea hu soa samare'e hu ro 'urahonujaho matauma onuna

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

kaivo 'unamaka marajujaho hu pahena pakamuna kaivo hu nena 'urina
va'eju'e 'urine marasahura. 28 'E'eju'e riama ajima a'a rasamare'e túna'i
'ina rejura. 29 'Enare'e tuma marasahukivi'i ijí mena ijura. Ijihuni maijaho
juara savuri veijara roana 'iamana.

Kwava 'Ina Huni Haa
(Matiu 13:31-32, 34; Ruku 13:18-19)

30 'Ejume Hu pina ijá 'iama 'Ú Godoni 'unama ichá'ina najahune?
'Ú haa iraki areri Godoni arijihuni 'unamijaho najuhune? 31 Godoni
'unamijaho areri kwava 'ina puna'i ma'u'umaa'omo mwe'i 'ahi 'ojura.
32 'Enakaivo 'ina kají mwe'i vaji 'onavujaho riama icha ni'ima'ura
renuna. Anuama ataukavi'i uka roe ajime nesa vene icha'a vaja kaji
hijura 'iamana. 33 Hu Godoni vu'a mapoka hai emaapo hehuni ja'ina'e Hu
'waramuna. 34 Hu ea haaru 'waramuna kaivo tisaiporuhwa pu'úmo hine
haa kajihuni maijaho najahuna.

Jesura Puura'e 'Waravume Ajuaranajina
(Matiu 8:23-27; Ruku 8:22-25)

35 Veaka nikwinu'ina kajihuni nusirei Hu Huni tisaiporu ijá 'iama
Nú karo'i toa ropuna'i va'ukúna 'iamana. 36 'Ejume pu ea mapoka toa
rori irechami'i kaivo pu Hu aheme sisima 'ahi ajime toi ropuna'i va'iro
vai'i kivajaho sisima 'aho'a pu pu'úmo va'ara. 37 Pu va'eme puura
ni'ima'ura hirame toa amenarena sisima kajaho toa itu'o'iro ve'eme
38 Hu sisima vipuna'ija'i ohaha vene ne'eme tisaiporuhwapo saa ijá 'wava
Najuhi'inikera A pavwihanú'eje nú kwamasa'eje? 'wavara. 39 'Ejume Hu
'urine ira ajira'e puura 'ee toa kajaho areha 'iamana. 'Ejume ni'aha kwinu
Huni ira 'ahi areme 'ee soha mamaa rena namana. 40 'Ejume Hu pu ijá
'iama Ja rakijihuna'e juvo? 'Ú ja panimaa rojo? 'iamana. 41 'Enakaivo pu
niho'o tea junama parajume pu 'wamapenoji'i ijá 'wava Ea irana'omo
veju'e puura 'ee soha Huni ira hejare? 'wavara.

Jesura Ema 'Avena Sisei Rosavi'ina Siomahajina
(Matiu 8:28-34; Ruku 8:26-39)

5 1 'Ejume pu soha sue ropuna'i kwaa iha Kerasinisi usevara. 2 Hu
sisima vaji ariha ro'eme ea ka'ene 'avena sisei ajivi'inijaho euchi
hinuna'omo roe piunamana. 3 Ea kajaho euchi hinuna'omo ea hu niho'o
senia areri pakamovura. 4 Na'ia mapoka'e ea kajaho anikuroa 'ee senia
kamovujaho hu turama useuna'omo ei pini hua 'ajoahuna areri pana.
5 Hu na'ia veiri'a euchia 'ee huri'a vaji emaavaji'i muna 'eke huni haha
puavi'i hinuna. 6 'Ejume hu kahakaro namiji'i Jesu kamarena ninuma
roe Huni una'i nitupari samana. 7 Hu ira ajira emaavaji'i ijá 'wama Jesu
Godi niho'o Natohwi jihuni Hariha A iraka na veti'ena? Na jarirama

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

'waravukúne A na pasise'i 'ahi'amana 'wamana. 8 'Avena siseijara
'warama jihuni maijaho Jesura 'avena siseakera eakaho rana'i kaivo
'e'una 'wamajihuna'e 'waramana. 9 'Ejume Hu ijá 'wama Oni iha irane?
'wamana. Hu eha vena ijá 'wama Nuni iha Rijani. Ijihuni maijaho
nú 'avena mapoka 'wamana. 10 Hu hina mi'imi'ivi'i Hu kwaa pina
pairechamúe va'a 'wamana. 11 Maha mapoka kahe 'iruma iji'i huri'a hari
hiju. 12 'Ejume pu mi'imi'ivi'i Hu ijá 'wava A irechamúe nú va'e maha
kahehi puni vaji va'a 'wavara. 13 'Ejume Jesu pu irechamiume 'avena
sisesa kajija ariha va'e maha ajimaume maha mapoka mapoka (2,000)
ni'aha kwinu 'urina ninukujaha va'e rarahi arihe soha vaji niname
imwasamiume kwamasahara. 14 Emaa ka'ene maha 'ajohi'inijija kimareja
juhaha ninuma va'e ari ora'e 'waramapenojume ea mapoka raka ka'ene
renaji ki'i 'ahiume roara. 15 Pu Jesuni roi kavume ea ka'ene 'avena sisei
ajivi'inijaho ateha iruhe húmata mara'eme masuani hijuma pu kamareja
niho'o tea junamana. 16 Ea ka'ene kavajipo 'avena sisei ajivi'ini jihuni
vu'a 'ee maha puni vu'a ni'aha kwino ari ora 'waravara. 17 'Ejume ari ora
kajipo aneja vene 'ejahae ijá 'wava A núni kwaa are'i kaivo va'a 'wavara.
18 'Ejume Hu 'urina sisima ajima va'iro vejumakavi'i ea ka'ene 'avena
sisei ajivi'ina kajara Hu hu'úmo va'irono 'waramana. 19 Hu tanurahe
pava'amarono 'waramana. 'Enakaivo Hu ijá 'wama Ehuapuni va'e raka
ka'ene Godira vetae ni'ajahajaho ijá ehuana 'wara'amana 'wamana.
20 'Ejume hu 'urina va'e Tikaparasi Jesura raka ka'ene hua'e vetiajaho ijá
najahume pu ea maho'o hena oja niho'o hwa'usahara.

Jairasi Oni 'Apaja 'Ee Napari Jesuni Ateha 'Unamajina
(Matiu 9:18-26; Ruku 8:40-56)

21 Sisima 'aha kajino Jesu kú'o sue toa ropuna'i va'eme ea mapoka
toa rora kajino nianaa roara. 22 Jairasi Sinakoku kaukara 'ajohi'ina
pina'omo roe Jesu kame nitupari satiana. 23 'Ene niho'o 'ejahae ijá
'wama Nuni 'apaja niho'o kwa'iro venu. A huni roe ija 'unave maraje
hinama 'wamana. 24 'Ejume Jesu hu hu'úmo va'eme ea mapoka roajime
'unama tanu'urahara. 25 Napara pina juara iropu ropu no'o 'ai vuaravu'e
hinuna. 26 'Ejukamare'e hu juketapo na'ia mapoka amairiahura kaivo
hu pamaranuna. Hu monia mapoka 'úsia 'imenuna kaivo venahujaho
pamarane 'ee niho'o siserana paranuna. 27 Ijá ve'eme napara kajaho
hiji'i hejume ea 'ahopo Jesura raka ka'ene venuji 'wavuma henarena
'urina ea vaja kajino 'uraha ruva'uvaume Jesuni túna'i namiji'i Huni
ateha 'unamana. 28 Hu ijá rona Na Huni atehake 'una'ujaho sonahi'ena
ronana. 29 'E'ikaivo hu ateha Huna kajaho uri 'unama kajino ni'aha
kwino 'aa huna kajaho pa'arenana. 'Ejume napara kajaho henajaho huni
haha vaja sonanana. 30 Ijá ve'eme Jesuni harura ma'uako pa'arejuma
henarena Jesu ta'arohe nia niriapenoji'i aporama ijá 'iama Irara Nuni

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

ateha 'unamane? 'iamana. 31 'Ejume tisaiporu epo ijá 'wava Ea mapoka
ani reja kajihipuni vaji A naminana'omo pura 'unaravara. 'Enakaivo
A raka vena Irara 'unirimana 'úmo? 'wavara. 32 Jesu kú'o nirie napara
ka'ene ateha 'unamajaho samapenonana. 33 Ijá ve'eme ijí napara kajaho
henajaho huni haha nisonavuma henarena juma simavi'i ni'aha kwino
Jesuni una'i oji'i nahama Jesu 'waramana. 34 Hu napara kajaho ijá 'wama
Naparakera a iraka ka'ene nimaa rona ijarahara vejume a maranaana. A
sonahaanakúna teamana'eje va'a 'wamana. 35 Hu hina vu'a 'wara'eme ea
'aho'a Sinakoku natohwijihuni sei rena roe ijá 'wava 'Apajuna nikwamana
kaivo rakijihuna'e Najahi'ina 'waravi'i hino? 'wavara. 36 'Enakaivo ea
kajipuhipo vu'aka 'waravajaho Jesu henarena Hu Sinakoku natohwa ijá
'wama A patea junamana kaivo nimaa ro'amana 'wamana. 37 'Ejume
Jesu ea mapoka ruravume hijumakivi'i Pita ho Jemisi ho 'ee 'u'ua huna
Jonina'omo ijihi pu'úmo va'ara. 38 'Ejume pu va'e Sinakoku natohwi
jihuni sei usevi'i hejume pu niramaruma piraname niho'o natohwa
temukavara. 39 'Ejume Hu ijí sei vaji ajima va'arena ijá 'iama Ja raka
venare'e niramaruvo? Napaiseakaho pakwamana kaivo hu nenu
'iamana. 40 'Ejume pu ijahume Hu pu ma'ahi irechamiuma va'ara. 'Ejume
Jesu Huni tisaiporu no'opisune oaha omaha aherame napaisea kajara
namajino va'ara. 41 Jesu napaisea ija 'unavi'i Arameka opuni iri ijá 'wama
Tarita Kumi 'wamana. Tarita Kumi ijihuni maijaho napaiseakera 'urina!
42 'Ejume ni'aha kwinu napaisea kajaho 'urina 'urahonana. Napaisea
kajaho juara iropu ropu no'o pa'arenana. Ijá vejuma kamarena ea ka'ene
ijí hijajaho niho'o natohwa oja hwa'usahara. 43 Jesu pu ajira ijá 'iama Ja
ike Nara vejukaho ea 'aho'a pa'wara'avara kaivo napaiseakaho 'iruma
i'imaha 'iamana.

Jesu Nasareti Vaji Pataarohajina
(Matiu 13:53-58; Ruku 4:16-30)

6 1 Hu kwaa kajaho arema 'urine Huni kwaa anejijino tisaiporuhwa
pu'úmo va'ara. 2 Sapati veijino Hu va'e Sinakoku ea najahana. Ea
mapoka sea kajaho ani re'eme Hu 'waramaji pu henareja oja hwa'usahara.
Pu ijá 'wava Hura 'waramu kajaho ichi apenane? Hu ichi kamane?
Irara Hu nahane? 'Ene ijí unekajihuni harura Hu ichá'ina veno? 3 'Ú Hu
kapinita? 'Ú Hu Meri oni Harihe? 'Ú Jemisi 'ee Josisi 'ee Jutasi 'ee Saimani
Huni 'u'uhije? 'Ú Huni ma'ipija iki hijo? 'wavara. 'Enajihuna'e pu Jesu
pataarohara. 4 Jesu pu ijá 'iama Ea ka'ene poropeti ijihuni araneji hijujija
'ee huni kachi'ina huni amuhija 'ee huni kwai ea ka'ene hijujija huni hura
pavejura 'iamana. 5 Kwaa kajaho Huni harura panajahana kaivo ea kwinu
kwino atama navajaho Hu ni'aha kwino ija puni haha 'ahi irechavume
maraniara. 6 Pu Jesu kamareja panimaa rojajaho Hu niho'o puruva renana.
Túna'i Jesu va'e arara kajino ea mapoka najahapene onana.

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Jesura Tisaiporua Irechamiume Usema Va'ajina
(Matiu 10:5-15; Ruku 9:1-6)

7 Jesu Huni tisaiporu iropu ropu no'o 'waravume roumakivi'i
irechamiume kwaaka mapokakino ea najahapene o'irono no'o no'o va'iro
vejumakivi'i Hu Huni harura tisaiporu mihe 'ee 'avena sisea siomahuni
harura 'u'o mihana. 8 Hu najaharena ijá 'iama Ja uneunecha mapoka
pa'eka'avara kaivo pijuharu 'eka'avara. 'Iruma pa'eke suvaikia pa'eke
monia tuja vaji pa'eka'avara. 9 'Enakaivo siripasieru same 'ee ateha
no'o pa'eka'avara 'iamana. 10 Hu pu ijá 'iama Ja ara pini useme sea pini
aji'avajaho sea kaji hinuva'o ara kaji are'irono are'avara. 11 Ja ara pini
va'e pu ja pataararorahe joni vu'a pahe'i 'ahie veja ki'avajaho nijinakúne
joni mumora hari túa taireve ariha kimareje ea mapoka hene kimareje
ijá 'wahune Ea kajija puni vu'a paheju kamare'e avaju 'wahuna 'iamana.
12 'Ejume pu va'ajime ea najahe pu sisea are'avarono najaho'i va'ara. 13 Pu
'u'o 'avena sisea ajivi'inijaho 'avena siomahe 'ee ea atama navi'inijaho
'werui 'onahuma sonahiara.

Joni Papitisitara Kwamajina
(Matiu 14:1-12; Ruku 9:7-9)

14 Kini Heroti Jesu oni pinana ni'ima'ura rena onajaho hinarena hu
ijá 'iama Joni Papitisita kwamana'e hura 'urinana'omo ike harurakaho
huni vaji renu 'iamana. 15 'Ejume ea 'aho'a Hu Iraijana 'wavura. 'Ee ea
'aho'a Hu poropeti pina 'wavura. 16 'Enakaivo Heroti hu henarena ijá
'iama Joni ka'ene nara uroa ahatumahujara vukú'o 'urinana 'iamana.
17 Herotiasi oni hahi Herotira huni iri 'waravume Joni kamome tipurai
ranamana. Herotiasiho 'u'uaha Piripu oni napara'e 'wahana. 18 Ijihuni
hahi Jonira Heroti ijá 'wama Ara oni 'u'uijihuni napara ka'ene Herotiasi
'wahajaho areri parenu. 19 'Enajihuna'e Herotiasi Joni'i sena venana. 'Ene
hu 'anae kwahuna ura renana kaivo hu areri parenana. 20 Herotiho Joni
juhamana. Ijihuni maijaho hu henajaho hu ea niho'o mamaa 'ee arira
ijihuna'e hu Joni 'ajoahana. Heroti Jonira iraka ka'ene 'waramujaho
hu ura he'i 'ahauna kaivo hu hene niho'o natohwa'e haha henuna.
21 'Ene Herotiasira vea ka'ene ura renaja'ini nitu'eme Heroti nahejari
vea rejume hu 'iruma niho'o mapoka mapoka vene irecha'eme ea kwaa
'ajohi'inijijahija 'ee Heroti oni namikia 'ee Karari opuni ea mama'ina
Heroti oni roara. 22 'Ejume Herotiasi oni 'apaja roe javavume Herotiho
ea ka'ene Heroti oni roajijahija kame niho'o ura rena paranana. 'Ejume
Heroti napara kajaho ijá 'wama A iraki ura rena'amajaho na ijí mahuna
'wamana. 23 Heroti nahama 'warama ijá 'wama Godira na kimuna'omo
a iraka ura rena'amajaho na nuni ara kwaa pwinana'a maho'o a ma'eju
'wamana. 24 'Ejume napara kajara oahoni va'e ijá 'wama Na iraka hu

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

'warahune? 'wamana. 'Ejume hu ijá 'wama A Joni Papitisita oni húmata
'uhua miha 'wa'amana 'wamana. 25 Napara kajara vea panisa'ika'i ninuma
va'e Heroti ijá 'wama Joni Papitisita oni húmata tevua 'ahi ranamareje
apena ro mi'amana 'wamana. 26 'Ejume Heroti niho'o natohwa temumana.
'Enakaivo hu ea mapoka puni una'i nahama 'warama jihuna'e hu napara
kajaho papataarohana vo venana. 27 'Ene ni'aha kwinu Hu huni pwea
ranama ijá 'wama Va'e Joni oni húmata 'uhue apena roa 'wamana. 'Ejume
pwea kajara va'e tipura ara vaji Joni oni húmata 'uhuana. 28 Hu tevua 'ahi
apena roe napara kaji mahume napara kajara apena va'e oaha mahana.
29 Joni oni tisaiporu epo henareja roe huni haha apena va'e kwananavara.

Jesura Ea Mapoka (5,000) Túasamahajina
(Matiu 14:13-21; Ruku 9:10-17; Joni 6:1-14)

30 Apasorua kú'o nianae roajime pura raka ka'ene vene 'ee najahajaho
Jesu 'waravara. 31 Hu pu ijá 'iama Ja roajive nú kwaa pina ea pahijujino
ma'uako siheria veja. Ijihuni maijaho ea mapoka roi va'uma kimareja
pu 'iruma ihuni vea parenana. 32 Pu sisima 'ahi ajime kwaa ka'ene ea
pahiji'inijino va'ara. 33 Pu va'aji'eme ea niho'o mapoka kimareja Jesu
sisima 'ahi va'ume pu mumori ninukujaha arara kaji roe useme hi'eme
Jesu roume piunavara. 34 Jesu roe 'e'uji'i kimajaho niho'o temume oja
tura'i 'ahaana. Ijihuni maijaho pu sipi 'ajohi'ina pa'anepo hina ojuja'ina'e
vejara. 'Ejumakame Hu iji'a uneunecha mapoka najahana. 35 Vea 'o'iro
va'eme Huni tisaiporuepo Jesuni rori va'areja ijá 'wava Kwaa ikaho ea
pa'ana kaivo vea iviamaa nipa'are'i venukúna 36 Ea mapoka irechamie ara
arakino va'ajime uneunecha 'imena ija 'wavara. 37 Jesu eha vene ijá 'iama
Jara pu uneunecha vaji'avara 'iamana. Pu ijá 'wava 'Ú nú va'e monia
mapoka mapoka (200 kina) puretia 'imenareje pu vajihe i'eje 'wavara.
38 Jesu aporama ijá 'iama Joni puretia icharo navo? Va'a kiha 'iamana. Pu
saramapene onu va'ume iji'a ijá 'wava Iropune 'ee kija no'ona 'wavara.
39 Jesu 'waravume ea mapoka va'e karasi 'ahi niku niku hijasavara.
40 Nia 'aho'a ea mapoka'e (100) hijume nia 'aho'a ea mapoka (50) hinape
ojara. 41 Jesu puretia iropune 'ee kija no'o 'eke akúpi 'ahi nia nirii Godoni
siporua 'oji'i merajahana. 'Ejume puretia tuachame Huni tisaiporu
vajihume pu 'eke ea kajaho vajihapene ojara. 'Ene kija kaji 'u'o ija'ina
venana. 42 'Ejume pu ijume tea hianavara. 43 'Ejume puretia 'ee kija pwina
ka'ene navajaho nianae katija iropu ropu no'o vejume itusahara. 44 Parua
ka'ene puretia kaji ijajijahija ea mapoka (5,000).

Jesura Toa 'Ahi Namina Va'ajina
(Matiu 14:22-33; Joni 6:15-21)

45 Hu Huni tisaiporu ijá 'iama Ja marako sisima va'ajimareje kami
toi ropuna'i ara iha Petasaita va'eje Na ea irechami'i kaivo vu'ejukúna

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

'iamana. 46 Hu ea 'ajorame irechamiuma va'umakivi'i va kahi huri'i hine
siporua 'onana. 47 Vea nusire'eju'e sisima soha riri na'eju'e Jesu Huhusu
kari amari hinana. 48 Hu kimajaho sisima veje vahuni 'unamijaho pu
puruva renana. 'Ejume asiasia ijiki nina'eje ijikari vahunijaho areri
parenana. Nitunituhi puni ro'i 'ahaume Hu toi 'ahi roana. 'Enarena Hu
pakivi'i asitahu ja'ina venana. 49 Vea ka'ene pu kavume Hu soha 'ahi
namina roajaho pu vwihajajaho 'avena sisea raka 'wa'ika'i emaavajara.
50 Pu ea mapoka Hu kame niho'o tea junava jihuna'e Hu marako ijá 'iama
Naranakúne masuani hi'i kaivo juvujaho areha 'iamana. 51 'Ejume Hu roe
ijí sisima vaji aji'eme asiasia ka'ene hwasihajaho pa'arejume pu oja niho'o
hwa'usaha'eme hina vwihajara. 52 Puni oja kaisini jihuna'e Hura puretia
ka'ene tuachama vajiha jihuni maijaho pu niho'o pahena pakavara.

Jesura Kenesareti Atama Rukina Vejume Maranajina
(Matiu 14:34-36)

53 Pu toa ropuna'i va'e Kenesareti useme sisima puna anika vena hijara.
54 Pu sisima vaji rena rarihumakivi'i ea mapoka kajija marako Hu samai
kavara. 55 'Ejume ni'aha kwino arara kajino ninukujaha va'ajime atakina
kichame Jesura hinujihija kichiji'i irechavara. Kwaaka mapoka kajino Hu
va'ujaho pu nijaimaru vejura. 56 'Ejume Hura ara mama'ina ma'u'umai
ara rora kajino ea atakina 'eka roe maketi tinia irechavi'i Huni ateha uri
'unahuniji jarima 'waravara. 'Ejume ea mapoka Hu ateha uriji 'unavajaho
sonahiara.

Emahwapuni Tamana Najahajina
(Matiu 15:1-9)

7 1 Parasi 'ee Sikuraipi ijihi pu'úmo ahuma Jerusaremi rena Jesuni
roara. 2 'Ejume Huni tisaiporu kivume ija paso'i kaivo hina 'iruma
ijara. 3 Parasi 'ee Jua mapoka emahwapuni tamana'omo pu ija so'avajiana
kaivo paso'avajija 'iruma paijura. 4 Pu vea ka'ene maketi rena roujaho
pu 'iruma paijura kaivo ija somare'e iji'a ijura. 'Ene pu sahwapuni
tamana ijí venare'e puni tevua some si'uara some 'ee kapusia some
ijá vejura. 5 Parasi 'ee Sikuraipiepo Jesu apome ijá 'wava Rakijihuna'e
tisaipuruhuana ema tamapo vejuja'ina pavejure? Pu 'iruma i'i vejujaho
ija paso'i kaivo maijura 'wavara. 6 Hu eha vena ijá 'iama Ja niho'o
ira'asima'ura Aisea nitama heha 'ahi ja rona ija'ina 'waramana. Aisea ijá
'iama

Ea kijahija iraru hohovura kaivo oja punijaho ani va'ura. 7 Pu mairiji
Na ta'arorihura kaivo pu Nuni tamana ura pave'i 'ahiura 'iamana.

8 Pu vwihajujaho emaa puni tamanijaho Godoni tamana 'wa'i kaivo ijí
ea najahura 'iamana. 9 'Ene Hu pu pina ijá 'iama Ja Godoni tamanijaho
ani rana'i kaivo joni tamanijino ea najahura. 10 Mosisi nitama ijá 'iama

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Ohune'o omune'o puni hura veti'amana. Ea irara oahe'o omahe'o
siripa'amajaho hu 'anaa kwa'amana 'iamana. 11 'Enakaivo ja ani najaha
ijá 'wava Ea pini unenu'u pina na'eje Godoni katua i'i kaivo omahe'o
oahe'o pani'ajihareje mi'amajaho ja ijaho mamaa 'wahuna 'iavara. 12 Ja
ija'ina 'warava jihuna'e ja hu ruha pa'aremahu'e omahe'o oahe'o puni
unenua 'aho'a pavenu. 13 Ja ija'ina najahujaho Godoni ira 'uhu'i kaivo joni
tamana ranavu. Uneunecha mapoka iviamaa ja vejuja'ina 'iamana.

Uneunecha Ka'ene Veju'e Emahuni Kara Siseranujina
(Matiu 15:10-20)

14 Hu kú'o ea mapoka 'umenaume Huni rouma ijá 'iama Nuni vu'a
hena vwiha'avara. 15 Ea uneunecha samai rena vaji va'ujipo veju'e hu
siserahuna pana kaivo huni vaji rena roa usevujara veju'e hu sisea
renuna. 16 Ea irara areri he'iro ve'amajaho ataa apúsa'amana 'iamana.
17 Jesu eaka mapoka kajaho irechami'i kaivo sei vaji va'ume tisaiporuepo
haa ijihuni maijaho apovara. 18 Hu aporama ijá 'iama 'Ú ja 'u'o pahejo?
'Ú ja pahena pakavujaho ea uneunecha samai rena vaji va'ujipo veju'e hu
siserahuna pane? 19 Ijihuni maijaho 'iruma ijujaho oja vaja pava'una kaivo
tei vaji va'una. 'Ena'omo túna'i va'e tiheju'e pa'arenuna. 'Enajihuna'e
'iruma mapoka niho'o mamaa 'iamana 20 Hu ijá 'iama Irakijara emaapuni
vaji rena roa usevujara veju'e hu sisea renuna. 21 Ijihuni maijaho
uneunecha mapoka sisea oja vaji navujihuna'e ijí sisea vwiha'eju'e oja
'urinau'ukamare'e napara turame 'asúra aheramone ea 'ania kwamasahe
22 nesa apene ea pipuni uneunecha ki'eje ituname uneunecha sisea vene
pisivie majikari karokaha vehuna vwihanune nia sisea kime jarika
orahone ira'atiji namahe ira'ata vene jarika rene 'uraha ojura. 23 'Ene
ike mapoka sisea kaji oja vaji rena roa usevujara veju'e ea sisea rejura
'iamana.

Sairopinisia Naparijihuni Nimai Roijina
(Matiu 15:21-28)

24 Jesu kwaa kajaho are'i kaivo Taia opuni kwai va'ana. Hu ijí va'e sei
pini ajime Hu ura ea paka'avarono venana kaivo ijí tanuhuni 'unama
pa'ana. 25 'E'eme patetapa'a napara pipuni 'apaja 'u'ua 'avena sisei
ajivi'ina'omo Jesu henarena Huni una'i mwe'i 'onana. 26 Napara kajaho
Jenitaru Sairopinisia ora. Hu jarima ijá 'wama Nuni 'apaja 'avena sisea
ajivi'inakúne A 'avena sisea tasioma pi'onamaha 'wamana. 27 'Ene Hu
ijá 'wama Marako sesamai 'iruma vajihe pu ine tú'avara. Sesamaa puni
'iruma pwina 'eka va'e 'ua vajihuna niho'o areria pa'ana 'wamana.
28 Napara kajara Hu eha vene ijá 'wama I'a. Natohwe 'Ua 'u'o teporu hara
sesamaa puni 'iruma túa ijura 'wamana. 29 Hu ijá 'wama A ijá 'warima
jihuna'e oni 'apaja 'avena sisea ariha va'ana 'wamana. 30 Napara kajaho

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

huni sei va'i kavume 'apajaha 'avena sisea ka'ene ajimajaho ariha va'eme mamaa nenana.

Jesura Ataa 'Ee Ira Pa'ana'e Vejume Maranajina

31 Jesu kú'o 'urine kwaa iha Taia are'i kaivo Saitani 'e'une va'e Karari
Tikaparasi vaji va'ana. 32 'Ejume ea 'ahopo ea ira hami pa'waravi'iniji'o
ataa pa'areji'iniji'o aherame Jesuni va'ara. Pu 'ejahae ijá 'wava Oni ija huni
húmata 'ahi ranama 'wavara. 33 'Ejume Jesura ea mapoka kajija irechami'i
kaivo ahema 'urina va'e ani hiji'i Huni ijijino ea kajihuni ataa vajijino ronu
ronu irechame 'ee kú'o Huni cheriji 'ene ea kajihuni mitari 'ahi tanihana.
34 'E'ika'i Hu nia akúpi 'ahi nirie siporua 'oji'i ijá 'wama Epata 'wamana.
Epata ijihuni maijaho jara'usaha. 35 'E'eme ni'aha kwino huni ataa mitara
jaraume marajume ira hami 'waramana. 36 'Ejume Hu ira kisina ijá 'iama
Nara iraka ka'ene vejujaho ja ea pa'wara'avara. Hu 'waramajaho pu ira
tuma'i kaivo kehi kehi 'waravara. 37 Pu oja niho'o hwa'usaha'eme ijá 'wava
Hu uneunecha mapoka mapoka hami ve paranu. 'Ene Hu ea ataa pa'ana
venau'e vu'a hene 'ee ira pa'waravi'inijija venau'e ira 'waravu 'wavara.

Jesura Ea Mapoka (4,000) Túasamahajina
(Matiu 15:32-39)

8 1 Kú'o ijipini ea mapoka va'e ahuma hijara kaivo pura 'iruma ka'ene
ihunijaho pa'ana. 'Ejume Jesu Huni tisaiporu 'umenaume rouma ijá
'iama 2 Ea ka'ene nú pu'úmo hijukaho hi'eme na'ia no'opisu pa'arejara kaivo
'iruma ka'ene pu ihunijaho pa'ajihuna'e Na punijihuna'e temuka apeju.
3 Ea 'aho'a kwaa jojori rena roajihuni hahi Na irechamie va'avajaho pu va'e
vwamu toi matunave kwamasa'eja 'iamana. 4 Tisaiporuepo Jesu eha vena ijá
'wava Kwaakaho 'iruma pa'ane 'imejuri tinia pa'ajihuna'e nú ichihi 'iruma
'eke eakaho areri vajihe i'eja 'wavara. 5 Jesu aporame ijá 'iama Puretia
icharo navo? 'iavume pu ijá 'wava Iropu no'o navu 'wavara. 6 Hu ea mapoka
kajaho 'waravume mwe'i hijasavara. Hu puretia iropu no'o 'eke siporua
'one teimani 'wa'i kaivo iji'a tuachame Huni tisaiporua vajihume pu 'eke ea
mapoka kajaho ijá vajihapenojara. 7 'Ejume kija kwinu kwino navara'omo
Hu 'eke ijí 'u'o siporua 'ona teimani 'wa'i kaivo 'waravume 'eke ea mapoka
vajihara. 8 'Ejume ea mapoka kajaho ina tea hianavumakivi'i puretia
paiji'inijaho 'eka katija iropu no'o vejume itu'o'ujume irechavara. 9 'Enakaivo
ea mapoka mapoka (4,000) ijara'omo irechamiume va'ara. 10 'Ejumakavi'i
Hu tisaiporuhwa pu'úmo sisima 'ahi ajime Taramanuta opuni kwai va'ara.

Ea Areri Pavejuji Veje Ka'i 'Ahiume Mi'imi'ivajina
(Matiu 16:1-4)

11 Parasiapo roajime Jesui ninakarame vena ka'i 'ahiume ijá 'wava A
aacha pina akúpi 'ahi najuha kavava 'wavara. 12 Jesu oja areri pare'eme

ijá 'iama Ea iviamaa urijakihija rakijihuna'e aacha pina veje ka'i 'ahiu'e
'warivu? Na nimaa nimaa ja 'waravu Na aacha pina niho'o ea ka'ene
iviamaa urijakihija panajahuna 'iamana. 13 Hu pu irechami'ika'i 'urine
sisima ajime toa ropuna'i va'ana.

Parasi 'Ee Heroti Oni Isitijina
(Matiu 16:5-12)

14 'Ejume tisaiporu harava runami'eme pa'eki kaivo kwinu'wi apena
sisima vaji ranama roara. 15 Jesu pu nahama 'warama ijá 'iama Ja
hami hena kaha. Parasi puni isitia 'ee Heroti oni isitia hami ki'avara.
16 Pu 'urine pira'arame apenoji'i ijá 'wava Hu ija'ina 'warumu ijihuni
maijaho nú puretia pa'ana rone 'warumu 'wavara. 17 Pura 'wava kaji Jesu
henarena aporama ijá 'iama Ja irakijihuna'e nú puretia pa'ana 'wame
pira'aravo? Na 'waravujaho 'ú ja pahejo? 'Ú ja hami pavwihajo? 'Ú joni
oja majaa kaisina rena navo? 18 Ja nia rukina vo pakivo? Ja ataa rukina
vo pahejo? Ja ira ka'ene kivajaho pavwihajo? 19 Vea ka'ene Na puretia
iropu tuachavumakame ea mapoka mapoka (5,000) ijajaho ja vi vwihajo?
Ea puretia ijuma tua'eme puretia pwinana'a ka'ene navajaho katija icharo
vejume itusahare? 'iamana. 'Ejume pu eha vena ijá 'wava Iropu ropu
no'ona 'wavara. 20 Vea ka'ene Na puretia iropu no'o tuachame vajihume
ea mapoka mapoka (4,000) ijajaho katija icharo pwinana vejume
itusahare? 'iamana. 'Ejume pu eha vena ijá 'wava Iropu no'ona 'wavara.
21 'Ejume Hu ijá 'iama Ja majama pavwihaju 'iamana.

Jesura Petasaita Ora Nia Pa'aji Vejume Maranajina

22 Pu Petasaitai ro'eme ea 'ahopo ea pina nia supavi'inijaho apena
roe 'ejahae Huni iji 'una'amarono 'waravara. 23 'Ejume Jesu huni ija
'unavume apene ari uri va'ana. Hu cheri nia 'ahi pisoti'i kaivo ija nia 'ahi
ranama ijá 'wama A uneunecha vikimo 'wamana. 24 Hu nia ahasirime
nirie ijá 'wama Na ea kivujaho icha puna'i 'urahoju 'wamana. 25 Jesu kú'o
Huni ija ea kajihuni nia 'ahi irechavume hu nia niriajaho marane ea nia
hami kimana. 26 'Ejume Hu huni sei va'umakavi'i ijá 'wama A ara vaja
pavahuna 'wamana.

Pitara Jesu Rona 'Waramajina
(Matiu 16:13-20; Ruku 9:18-21)

27 Jesu Huni tisaiporu pu'úmo va'e ara iha Sesaria Piripai va'iro vai'i
Jesu Huni tisaiporu aporama ijá 'iama Ea pu vwihajujaho Na rarane
'wavure? 'iamana. 28 Pu eha vena ijá 'wava Ea 'ahopo vwihajujaho A
Joni Papitisita 'wavu'e 'ahopo vwihajujaho A Iraija 'wavu'e 'ahopo
vwihajujaho A poropeti pina rojura 'wavara. 29 'Ejume Jesu ijá 'iama
'Enakaivo ja vwihajujaho Na rarane? 'iamana. 'Ejume Pita ijá 'wama

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

A Kerisona 'wamana. 30 'Ejume Jesu ijá 'iama Ja ijaho ea pa'wa'avara
'iamana.

Jesura Ahia Apene 'Ee Kwahuniji Rona 'Waramajina
(Matiu 16:21-28; Ruku 9:22-27)

31 Jesu Huni tisaiporu najaha ijá 'iama Ea mai'o Emaa Puni
Harihijaho 'unama sisesa ani ani'ina 'ahahuna. 'Ene emakina 'ee
pirisiti 'ee Sikuraipijipo pataarohuna. 'Ene pu Hu 'anae kwahuna
kaivo na'ia no'opisu pa'are'eje kú'o 'urihuna 'iamana. 32 Hu samaumai
najahumakame Pita Jesu ahema ro va'e 'urarahana. 33 Hu ta'arohe Pita
túchaha'ika'i Huni tisaiporu kivi'i Pita 'uraraha ijá 'wama Setani, Nuni
túna'i ruva'a! Oni vwihijaho Godoni vwiha pana kaivo ema puni vwiha
'wamana. 34 Jesu ea mapoka 'umenaume roe Huni tisaiporu pu'úmo
Huni nini ahuma hijumakivi'i Jesu ijá 'iama Ja ea pini Nuni túna'i ro'i
ve'amajaho huni ojijihuni urijaho maka'ika'i huni korosi tapane Nuni
túna'i 'ararihie ro'ama. 35 Ea irara huni hiiji ori ni'ajara'amajaho huni
hiijaho ranahuna. 'Ene ea irara huni hiiji Nunijihuna'e Godoni vu'a
maa maiu'ini jihuna'e ranamajaho hu huni hia 'unanahuna. 36 Ei pini
uneunecha ka'ene mwe'a kakehunijaho huna rerana'eje hia nimaa
nimaiji asina'ipisa hu mamaa iraka apeja'e? 37 'Ene ea iraka vejujihuna'e
majama hihuna asinahune? 38 Ea mapoka ka'ene iviamaa iki hijukija
Godi pataarohe 'ee sisea 'unama ani ani veji'i hiju. Ea irara Nunijihuna'e
Na pataarorihe 'ee Nuni ira pataaro'amajaho vea ka'ene Ema Puni
Harihijara 'ona oji'ina arimaa 'ee Amoni hanaji'iniji'i ro'amajaho hu 'u'o
pataarohuna.

9 1 Jesu ijá 'iama Na nimaa nimaa 'waravu. Ea 'aho'a ike namijukija
pu marako'a Godira haruriji'i 'ajoha'i roa kamareja'e túna'i
kwamasahuna 'iamana.

Ta'arohe Ani'ina Renajina
(Matiu 17:1-13; Ruku 9:28-36)

2 Vea iropu kwino pa'are'eme Jesura Pitane Jemisine Jonine ijá
aherama va'e huri'i ajima va'ume pu Huni haha kavajaho ta'arohe ani'ina
renana. 3 Huni atehijija ahaniha sajasa'imaa rejara. Ei pini mwe'i súhui
sovu'e rejuja'ina pa'ana. 4 Ija'ina re'eme Iraija'o Mosisi'o Jesu pu'úmo hina
vu'a 'wavara. 5 Pita 'urina Jesu ijá 'wama Najuhi'ine mamaa vene nú ja
pu'úmo hiju. Nú joni sosura ara venahuna. Pina Ona vene pina Mosisi
ona vene pina Iraija ona vehuna 'wamana. 6 Pu tea junava jihuna'e hu
puruva re'eme ija'ina 'waramana. 7 'Imitia satu'uri'eme ira 'imiti vaji
ijá 'iama Ikaho Nuni Hariha Na Hu oja mahu. 'Enajihuna'e Huni ira
he'avara 'iamana. 8 Ni'aha kwinu ijá re'eme nia niriapenojajaho ea 'aho'a
paki'eme Jesu Huhusu kavara. 9 Pu huri'i rene ariha roi'i Jesu ijá 'iama

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Ja iraka ka'ene kavajaho ea pa'wara'avara kaivo Ema Puni Harihijara
kwamareje kú'o 'uri'eje iji'a 'wara'avara. 10 Hura 'waramajaho pu hena
puni vaji irechavara kaivo pu hina kwama 'urihuni jihuni maijaho irake
'wamareje pu pira'aravi'i hijara. 11 Pu Jesu apoma ijá 'wava Irakijihuna'e
Sikuraipiepo 'waravajaho Iraija marako rohuna 'wavara. 12 Jesu ijá 'iama
Nimaa Iraija nimarako roare'e 'unama arira amairiu. Irakijihuna'e nitama
Godoni heha 'ahi venarena ijá 'iama

Ema Puni Harihijaho sise'i 'ahaareje Hu niho'o ura parenahuna
'iamana.

13 'Enakaivo Na ja 'waravu Iraija niroana kaivo pu iraka sise'i 'aha'i
vejajaho pu vejara'omo heha 'ahi ija'ina namu 'iamana.

Jesura Paruisea Ka'ene 'Avena Sisei Rosamaji Vejume Maranajina
(Matiu 17:14-21; Ruku 9:37-43)

14 Jesu 'urina tisaiporuhwa puni roarena ru'e'uji'i ea mapoka ahuma
hi'eme kivume Sikuraipijijahija hina Jesuni tisaiporu epu'úmo ninakaravi'i
hijara. 15 'E'eme ea mapoka kajijahija Jesu kame tatovi'i ninuma va'e ija
apena 'ajovara. 16 Jesura Sikuraipijija aporama ijá 'iama Ja raka pu pu'úmo
ninakaravi'i hijo? 'iamana. 17 'Ejume ea mapoka puni vaja kajino ei pini
ijá 'wama Najuhi'ina na nuni hariha Oni apena roujihuni maijaho 'avena
sisea ajimarena ira pa'arena jihuna'e apena routa. 18 Ichihi chihi 'avena
sisea kajara ajimujaho 'unamapena mwe'i ranavu'e irasapa ani rene upaja
nii'i haha tanuka ape'asahe haha kaisima'ura renuna. Na Oni tisaiporujija
'warave 'avena sisea 'ararihihunijaho areri parenu 'wamana. 19 Jesu ijá
'iama Ja iviama ike 'urina hijukija niho'o panimaa roji'ina. 'Ú Na na'ia
icharu ja pu'úmo hijo? Na na'ia icharo masuani ja pu'úmo hina apena
route? Sesamaa kajaho ahema Nuni roha 'iamana. 20 'Ejume pu sesamaa
kajaho aheme Huni roume 'avena kajara Jesu kamarena sesamaa kajaho
apena pi'onavume mwe'i 'ona kuchikuchivi'i ira sapa ani renana. 21 Jesu
omaha apoma ijá 'wama Na'ia icharo ija'ina renane? 'wamana. Omahi ijá
'wama Nitamatama sesamu'uru nija'ina renana. 22 Na'ia mapoka'e 'avena
sisea kajarahara 'unama pi'onavu'e veni rene 'ee toi 'ona kwa'amarono
venuna. A areri rene 'ee temuka'amajaho ni'ajúhe veje mara'amana
'wamana. 23 Jesu hu ijá 'wama A nimaa ro'amajaho arerina. Ea irara nimaa
ro'amajaho uneunecha ani ani'ina hununaa areri rehuna 'wamana. 24 'Ejume
sesamaa kajihuni omijara 'urina ijá 'wama Na nimaa rojukúne na nimaa
parojujaho ni'aji'amana 'wamana. 25 Jesu ki'eme ea mapoka ka'ene hina
vu'a heja kajipuhipo nianaa apene ronuronu roajivuma kivi'i Jesu 'avena
sisea kajaho 'urarahi'i ijá 'wama 'Avena sisea ka'ene ira pa'a ataa pa'akera
ariha va'amana kaivo a túna'i kú'o pa'unama ro'amana 'wamana. 26 'Ejume
'avena sisea kajaho kú'o emaavaji'i sesamaa kajaho apene pi'onamana. Iji'a
ijá venarena are'i kaivo hu va'ana. Sesamaa kajaho kwamuja'ina rejume

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

ea mapoka ijá 'wava Hu nikwamana 'wavara. 27 Jesu sesamaa kajaho iji
'unamapena 'urijume 'urina naminana. 28 'Ejume Jesu sei va'e tisaiporuhwa
pu'úmo pupusu hiji'i pu Hu ijá 'wava Irakijihuna'e 'avena sisea kajaho nú
areri patasiomahare? 'wavara. 29 Jesu eha vene ijá 'iama 'Avena sisea ija'ina
siomahunijaho 'unama nikwinu'wi siporui reje siomahuna 'iamana.

Jesura Kwama 'Urihuniji Rona 'Waramajina

30 Pu kwaa kajaho are'i kaivo 'urina Karari vaji usema va'ara. Kwaa
ka'ene Hura hinuji erapo kame hehunijaho Hu ura parenana. 31 Ijihuni
maijaho Hu tisaipuruhwaha najaharena
Noinijá 'iama Emaa Puni Harihijaho ea 'ahopo apene ea 'aho'a mihe
pu Hu 'anaa kwamareje vea no'opisu mwe'i vaji namareje kú'o 'urihuna
'iamana. 32 'Enakaivo Hu pu 'warama jihuni maijaho pahenareja pu Hu
apohunijaho junavume paapovara.

Irara Natohwane?
(Matiu 18:1-5; Ruku 9:46-48)

33 Pu 'urine Kapeniami va'ajime Hu sei vaji hi'i kaivo Hu pu aporama ijá
'iama Ja vwama toi roajaho iraka 'wamapena roare? 'iamana. 34 'Enakaivo
pu eha pa'warava jihuni maijaho pu 'unama toi pira'aramareja Irara
natohwana 'wavajihuna'e eha pa'wavara. 35 'Ejume Jesu asuma hi'i kaivo
tisaiporuhwaha iropu ropu no'o 'umenauma roumakivi'i ijá 'iama Ea irara
amura re'i ve'amajaho hu túchamai rehune 'ee 'eka mapoki jihipuni pwea
rehuna 'iamana. 36 Jesu sesamaa pina 'waravume puni una'i namijumakavi'i
Hu ija haha 'unavi'i ijá 'iama 37 Ea irara sesamaa ija'ina Nuni iha 'ahi
ni'aja'amajaho hu Na ni'ajihe avahuna. Ea irara Na apeni'amajaho hu nimaa
Godi ka'ene ranamiume Na roaji ape'ena 'iamana.

Ea Irara Nú Pu'úmo Paninakaramujaho Hu Núna
(Ruku 9:49-50)

38 Joni Jesu ijá 'wama Najuhi'ine nú ea pina kavume hu Oni ihi 'urahi'i
'avena sisea siomahume kavara. Hu núni pwina pa'ajihuna'e nú hu
roturahara. 39 'Enakaivo Jesu ijá 'iama Ja hu parotura'avara. Ea irara
Nuni ihi 'urahi'i mamaa ve'amajaho hu túna'i Nununa'i sisea pa'wara'ena.
40 Ea irara nú pu'úmo paninakaramujaho hu núni ea. 41 Ea irara a Keriso
onijihuna'e kapusi toa 'e ma'amajaho Na nimaa nimaa 'waravu hu huni
ea paasinahuna.

Sisea Ve'avarono Vena Kivujina
(Matiu 18:6-9; Ruku 17:1-2)

42 Sesamaa pini Na nimaa ro'eje ei pini sisei veje hu nimaa ro'amaji
are'amajaho maijaho ja aji apene muna ahisima'uri huni oroi vevahame

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

soha vaji pi'onave o'ipisa ja mamaa veja'a. 43 Oni iji veje a Godoni
'unama pataaro'amajaho a 'uhuna'amana. Maijaho a ija rona kwinu
apene hia mamaa apehuna kaivo ija no'ohe'i re'amajaho veni renuni
kwaa ka'ene vena pa'utarotisavi'ini ijino va'ena. 44 Ara kajaho hucha
pakwamasahi'ine 'ee vena pa'utarotisavi'ina. 45 Oni mumori veje a
Godoni 'unama pataaro'amajaho 'uhuna'amana. Maijaho a mumora
kwinu apene hia mamaa apehuna kaivo mumora no'ohe'i re'amajaho veni
renuni kwaa ka'ene vena pa'utarotisavi'ina ijino va'ena. 46 Ara kajaho
hucha pakwamasahi'ine 'ee vena pa'utarotisavi'ina. 47 Oni nii veje a
Godoni 'unama pataaro'amajaho a oni nia 'anae supa'amana. Maijaho
a nia kwinu apene hia mamaa apehuna kaivo nia no'ohe'i re'amajaho
veni rehuni kwaa ka'ene vena pa'utarotisavi'ina ijino va'ena. 48 Ara
kajaho hucha pakwamasahi'ine 'ee vena pa'utarotisavi'ina. 49 Godi ea
mapoka veni vena kihuna. 50 Misa mamaa kaivo misa kajihuni vweijara
pa'are'ipisa 'ú nú ichá'ina veje kú'o vwea reja'e? Emaa misa puna'i vwea
rukina re'avajaho ja joni oja hami 'ajohe 'unama maa vejajihuna'e ja ea
mapoka pu'úmo hami hihuna.

Jesura Parua Napara Ranaravuji Najahajina
(Matiu 19:1-12; Ruku 16:18)

10 1 Jesu kwaa kajaho are'i kaivo 'urina Jotani 'ona kara'i Jutia va'ana.
Ea mapoka kú'o nianaa Huni roume Hu najahu ja'ina'e najahana.
2 'Ejume Parasipo Jesuni roe vena ka'i 'ahiume apoma ijá 'wava Ei pini
napara huna rana'ipisa areri reja'e? 'wavara. 3 Hu eha vene aporame ijá
'iama Mosisi hu ja raka vehuna 'waramane? 'iamana. 4 Pu ijá 'wava
Mosisira 'warumajaho ea napara ranahuna asura ve ma'i kaivo
ranave vahuna'e 'warumana 'wavara.
5 'Enakaivo Jesu ijá 'iama Hu nitama heha 'ahi ija'ina 'warama jihuni
maijaho joni oja kisima'uri jihuna'e hu venana. 6 'Enakaivo nitama
anejijaho Godira uneunecha mapoka vene 'ee parua vene 'ee napara
venana. 7-8 Ijihuni hahi parui napara 'wa'amajaho opwaha irechami'i
kaivo pu no'o nikwino rehuna. 9 Godi raka ka'ene ihenamiajaho ea pina
patura'amana 'iamana. 10 Pu kú'o sei vaji va'ajimareja huni tisaiporu
ijí vu'a kajaho apovara. 11 'Ejume Hu ijá 'iama Parua irara huni napara
rana'i kaivo napara pini 'wa'amajaho hu huni napara ka'ene amuriji
niho'o sise'i 'ahaa avahuna. 12 Napara irara huni parua rana'i kaivo parua
pina ve'amajaho hu niho'o sise'i 'ahaa avahuna 'iamana.

Jesura Sesamaa Merajihajina
(Matiu 19:13-15; Ruku 18:15-17)

13 'Ejume ea 'aho'a sesamaa 'eka Jesuni roume Hu iji 'unirame
meraji'iro venana kaivo tisaiporuepo ea kajija 'urarahara. 14 Jesu

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

kimarena niho'o sevuma ijá 'iama Sesamaa paroturi'avara kaivo maki'eje
Nuni ro'avara. Ijihuni maijaho Godoni arijaho ea ka'ene sesamaa puna'i
vejujihipuni ara. 15 Na nimaa ja 'waravo. Ea irara Godoni ariji sesamaa
puna'i paape'amajaho hu ijaho pavahuna 'iamana. 16 'Enarena Hu
sesamaa kajaho mwachame Huni ija puni haha 'ahi irechavi'i merajihana.

Ea Uneunecha Rukima'urijina
(Matiu 19:16-30; Ruku 18:18-30)

17 Jesu va'i 'ahauma va'eme ea pina ninuma roajino Huni una'i
nitupari sa'i kaivo apoma ijá 'wama Najuhi'ina Mamaa'e na ichá'ina'e
vene majama hihunijaho ape'ejo? 'wamana. 18 Jesu ijá 'wama
Irakijihuna'e a Na mamaa 'wimo? Eaka mapokakaho mamaa pana kaivo
nikwino Godira mamaa. 19 A Godoni tamana nihenuna. A ea pa'anaa
kwa'amana 'ee a napara patura'amana. A nesa paape'amana. A ea
pina panama'amana. Ohuna omuna ijihipuni hura ve'amana 'wamana.
20 'Ejume hu ijá 'wama Najuhi'ine na nitama sesamu'uru rene tamana
kajaho hami venapena routa 'wamana. 21 'Enakaivo Jesu hu kamajaho
Hu oja mahe ijá 'wama A unenu'u pina kwino mai'o areri pa'ana. A va'e
oni uneunecha mapoka 'eke 'imenareja'e monia ona 'eke ea uneunecha
pa'aji vajihakame oni eha maa akúpi 'ahi na'eje roe Na 'ararihi'amana
'wamana. 22 Hu ijí henajaho niho'o temume oja tura'i 'aha'eme
va'ana. Ijihuni maijaho hu uneunecha mapoka rukina. 23 'E'eme Jesu
niriapenoji'i Huni tisaiporua kima ijá 'iama Ea ka'ene uneunecha
mapoka rukina re'avajihuna'e pu Godoni ari vahuna kisina rehuna
'iamana. 24 Jesu 'waravume Huni tisaiporua hena oja hwa'usahana.
'Ejume Jesu kú'o eha vene pu ijá 'iama Sesahu Nune ea pu nimaa
rohuna kaivo pu uneunecha mapoka rukina re'avajihuna'e pu Godoni
ari vahuna kisina rehuna. 25 Maha nitirua titi aru'ipisa areri reja'a kaivo
ea hu nimaa rohuna kaivo hu uneunecha mapoka rukina re'amajihuna'e
hu Godoni ari vahuna kisina rehuna 'iamana. 26 Pu ijí henareja oja
niho'o hiana'eme ijá 'wava 'Ú Godi ea irá ni'aja'ena? 'wavara. 27 Jesu
pu kivi'i ijá 'iama Emapo areri vehuna pa'ana kaivo Godiho arerina.
Godira areri uneunecha ve paranuna 'iamana. 28 Pita Hu ijá 'wama Ike
hena nú uneunecha mapoka irecha'i kaivo A 'ararihae roara 'wamana.
29 Jesu ijá 'iama Na nimaa ja 'waravo. Nuna 'ee Godoni vu'ijihuna'e ei
pini huni mwe'a ara omaha oaha pokaha 'u'uaha ma'inaha sesahwaha
irechami'amajaho 30 hu túna'i areri mwe'a mapoka mapoka ara mapoka
mapoka oma mapoka mapoka oha mapoka mapoka poka mapoka
mapoka 'u'ua mapoka mapoka ma'ina mapoka mapoka sesamaa mapoka
mapoka rehuna. Ea hu sise'i 'aha'eja kaivo hu Godoni ari va'e majama
hihuna. 31 'Enakaivo ea irahipo urasa'avajaho pu túchamai rehuna kaivo
ea irahipo túchamai re'avajaho pu urasahuna 'wamana.

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Jesura Kwahuni Vu'a No'opisuji Rona 'Waramajina
(Matiu 20:17-19; Ruku 18:31-34)

32 Pu Jerusaremi va'iro va'eme Jesu urana va'eme Huni tisaiporu
túna'i va'ajimareja oja hianamana. 'Ee ea ka'ene pu 'ararihia va'ajaho
tea junamana. 'Ene Hu kú'o ea iropu ropu no'o aherame ani ro va'e
iraka ka'ene Hua rehunijaho 'waramana. 33 Hu ijá 'iama Ja heha! Nú
Jerusaremi va'ajive ea 'ahopo Ema Puni Harihijaho apene pirisiti
mama'ina 'ee Sikuraipi ijihi mihe pu apena 'anae kwahuna 'wa'ika'i
pu Jenitaru mihuna. 34 Pu Hu matahe chera pisotie hisi hijahe 'anae
kwahuna kaivo vea no'opisu mwe'i vaji namareje iji'a kú'o 'urihuna
'iamana.

Jemisi'o Joni'o Jarima 'Waravajina
(Matiu 20:20-28)

35 'Ejume Jemisi'o Joni'o Sepati oni harihija'omo ijí pu roajime Jesu
ijá 'wava Najuhi'ina nú unenu'u pina raka'e A 'wara'avajaho A ve'amana
'wavara. 36 'Ejume Hu ijá 'iama Ja ura iraka Na jona vena'ejo? 'iamana.
37 Pu ijá 'wava Na'ia pini a ea mapoka 'ajoha'amajino nú ea pina Oni ija
mana'inija'i hije 'ee ei pini ana'inija'i hi'ejakúne 'wavara. 38 'Enakaivo
Jesu pu ijá 'iama Oneka ka'ene ja Na 'warivu kajihuni maijaho ja paheju.
'Ú ja areri Na kapusi toa ka'ene ihunijaho i'eja? 'Ene Na toa apúsamie
'uriuja'ina'e ja 'u'o toi samae 'uri'eja? 'iamana. 39 Pu ijá 'wava Nú arerina
'wavara. Jesu ijá 'iama Nara kapusi toa ka'ene ihunijaho ja nimaa ihuna.
'Ene 'u'o Na toi apúsamie 'urihuni ja'ina'e ja nimaa toi samae 'urihuna.
40 'Enakaivo ea pina Nuni mana'ini hije 'ee ea pina Nuni ana'ini hihunaka
'warivujaho Nara vajihuna pana kaivo emaa puna'e iji pijiha amairie
irechavu navu 'iamana. 41 'Ejume ea iropu ropu ijí henareja pu Jemisi
Joni puna'i sena vena 'urarahara. 42 'Ejume Jesu 'umenaume pu rouma
ijá 'iama Ja niheju. Jenitaru ea mama'ina rejajaho pu majikari 'ajoahura.
Puni ea mama'ina 'waravu'e ea mapoka puni ira hena vejura. 43 'Enakaivo
ja ija'ina pana kaivo ea irara ura joni natohwa re'i ve'amajaho hu
joni pwea re'amana. 44 Ea irara ura'i ve'amajaho hu ea mapoka puni
pwea re'amana. 45 Ema Puni Harihijara roajaho ea mapoka Huni pwea
pare'avarono roana kaivo Hu puni pwea re'i 'ahauma roana. Hu Huni hia
ea mapoka'e mihana. Areri emaa 'imenaana 'iamana.

Jesura Patimeasi Ka'ene Nia Supavi'iniji Vejume Maranajina
(Matiu 20:29-34; Ruku 18:35-43)

46 'Ejume pu Jeriko ro 'e'une usema va'iro vai'i Jesuho Huni tisaiporu
'ee ea mapoka 'ee Patimeasi nia supavi'ina ka'ene Timiasi oni hariha'omo
vwama rori jariravi'i hinana. 47 Hu hejume Jesu Nasareti ora'omo

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

roume hu ijí he'ika'i ijá 'umena A Teviti Oni Hariha A na temuka'amana
'umenana. 48 Pu hu ijá 'umeja Iruno'a 'arema 'umejara kaivo hu niho'o
pasonananavi'i ijá 'umena Teviti Oni Hariha'omo A na numiri'amana
'umenana. 49 Jesu henarena masuani namiji'i ijá 'iama 'Umeje ro'ama
'iamana. 'Ejume pu ea nia supavi'ina kajaho ijá 'umeja Teamana'eje 'urina
Hu a 'umenaukúne 'umejara. 50 'Ejume hu marako huni ateha irecha 'o'i
kaivo 'urina Jesuni roana. 51 Jesu hu apoma ijá 'wama A ura raka'e Na
veta'ejo? 'wamana. 'Ejume ea nia supavi'inijara ijá 'wama Najuhi'ina A
veje na kú'o nia niriuma 'wamana. 52 Jesu hu ijá 'wama A nimaa ronajara
veju'e maranaukúna va'a 'wamana. 'E'eme ni'aha kwino huni nia
marajume hu Jesu'i va'ana.

Niho'o Temaraji'i Jerusaremi Vaji Roe Arumajina
(Matiu 21:1-11; Ruku 19:28-40; Joni 12:12-19)

11 1 Pu Jerusaremi rori roe Petapeje'o Petani'o puni rori huri'a Arivi
useme Jesu Huni tisaiporu no'ohe'i irechamiuma va'umakivi'i Hu
ijá 'iama 2 Ja va'e ara pina kama'aji usevi'i kave tonikia 'u'ua ea ijihuni
toi pahiji'ina ka'eje aji i'ivananave namija ka'avajinakúne rasamapene
ro'avara. 3 'E'eje ea pina ja aporamareje ijá 'iava Ja rakijihuna'e tonikia
'u'ua apejo? 'i'amajaho ja ijá 'wa'avara Nú apena va'e núni Natohwijara
unenu'u pina venareja'e iji'a kú'o marako ranave ro'ena 'wa'avara
'iamana. 4 'Ejume pu no'o vai'i kavume tonikia 'u'ua vwicha rori
i'ivananava jaho kamareja rasavara. 5 'E'eme ea 'aho'a ka'ene namija
kajipo ijá 'iava Ja no'o raka vene tonikia 'u'ua kajaho rasavo? 'iavara.
6 'Ejume Jesura raka ka'ene 'waramajaho pu ijá 'waravume pu maki'eme
pu no'o apena va'ara. 7 'Ejume pu tonikia 'u'ua apene Jesuni roume pu
puni atehiji tonikia 'ahi irechame Jesu ijihuni 'ahi hinana. 8 'E'eme ea
mapoka kajipuhipo puni ateha 'ee icha tuame 'unama kajino tahitavara.
9 Ea mapoka urasaha va'ume ea 'aho'a túna'i va'a kajipuhipo mwasirivi'i
ijá 'umeja

Hosana A Godoni iha 'ahi roajihuna'e Hu A merajahu. 10 Nuni oma
Tevitira kwaa ara 'ajohuna ka'ene rohunijaho Godi merajaho
Hosana niho'o ichutoa mai hinu 'umejara.

11 Jesu roe Jerusaremi Temiporu ajimarena vea nipa'arena jihuna'e
maniriapenonu va'ume 'urine Huni tisaiporua iropu ropu no'o aherama
Petani va'ara.

Jesura Mataka'e Sirimajina
(Matiu 21:18-19)

12-13 'Ena'omo sú'o Petani rena 'unama roaji'eme 'unama toi Hu
matumana. Hu niri'i kamajaho mataka kamarena Hu vwihanajaho 'ina ijí
navu ro'i kaivo vai'i kamajaho 'ina paki'eme a'aru rena namana. Ijihuni

maijaho mataka kajara 'ina rehuni vea pana. 14 'Ejume Hu icha kajaho
ijá 'wama Ea kú'o oni 'ina paihuna 'wamana. Hu ijá 'waravume Huni
tisaiporu hejara.

Jesura Temiporu Vaji Va'e Amairiajina
(Matiu 21:12-17; Ruku 19:45-48; Joni 2:13-22)

15 Pu Jerusaremi va'ajimareja Jesu Temiporu aruma vai'i kivume ea
mapoka hina 'iruma 'imeji'i hijumakivi'i Hu va'aji ea monia senisu veji'ini
jihipuni 'aiju 'unama pita'arohe ea uka 'imeji'inijijahija 'ee ea mapoka
arukunie 'ararihiume pitapa juhahara. 16 Hu ea 'aho'a Temiporu vaja
uneunecha 'aho'a pa'eke roe aruma vahuna'e Hu tanumana. 17 Hu ea
mapoka najahi'i ijá 'iama Godira heha vaji ijá 'úma Nuni seijaho eaka
mapokijihipo Nuni siporua 'ohuni sea kaivo ja vejume seakaho nesapejuri
sea renana 'úmana 'iamana. 18 'Ejume Sikuraipia 'ee pirisitia mama'inapo
Jesu 'anaa kwahuni 'unamiji savara. Pu Jesu 'anaa kwahuna kaivo ea
mapoka Hu najahu'e Huni túna'i va'ujihuna'e pu Hu juhavara. 19 Vea
nusire'eme pu Jerusaremi arema va'ara.

Matakijara Najuhajina
(Matiu 21:20-22)

20 Sú'u 'urine vai'i kavume mataka sarana paranana. 21 'Ejume Pita
kama vwihana ijá 'wama Najuhi'ine kare kama. Mataka ka'ene Ara
sirimajaho niho'o saranana 'wamana. 22 Jesu ijá 'iama Ja Godi nimaa
ro'avara. 23 Nimaa Na ja 'waravu Ea irara huri'a kare ijá 'wa'amajaho
'auma va'e sohi 'ona 'wa'i kaivo huni oja vaja papuruva reti'i kaivo
nimaa ro'amajaho iraka ka'ene hura 'waramujaho rehuna. 24 Ijihuni hahi
Na ja 'waravu Iraka ja siporua 'ona 'waravajaho nimaa roji'i nú ni'eku
rojakamareje ja 'eka'avara. 25 Vea ka'ene a 'urina siporua 'o'amajaho ara
ea 'ahoa sise'i 'ahiajaho vwihania arevakame oni Oma ka'ene akúpi 'ahi
hinujaho oni sisea vwihana are'amana. 26 'Enakaivo erapo ja sise'i 'ahie ja
puni sisea pavwihana are'avajaho joni Oma ka'ene akúpi 'ahi hinuji 'u'o
joni sisea pavwihania arehuna 'iamana.

Jesuni Haruriji Rona Apovajina
(Matiu 21:23-27; Ruku 20:1-8)

27 'Ejume pu kú'o 'uname Jerusaremi roajime Jesu Temiporu vaji
'uraho'eme pirisiti mama'ina 'ee Sikuraipi 'ee emaipo ni'aha kwino Huni
roajivara. 28 Pu Hu apoma ijá 'wava Irara 'waravume ija'ina venane 'ee
Irara harura mahume A ija'ina venane? 'waravara. 29 Jesu pu eha ijá
'iama Na ja apora'ejukúna ja eha 'warivakame iji'a Na harura irakijino
vejujaho Na ja 'warahuna. 30 Irara 'waravume Joniho ea toi samauma
'urijare? Godira 'waramana 'aho ei pini 'waramane? Ja eha 'wariha

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

'iamana. 31 Pu hina ira kukari ijá 'wava Nú akúpi 'ahi rena roana
'wa'avajaho Hu ijá 'úhune Irakijihuna'e ja hu panimaa vetiare? 'ú'ena.
32 'Enakaivo nú ema puni rena roana 'wa'eja vo pu ea mapoka'e juhavara.
Ijihuni maijaho ea mapoka'e vwihajujaho Joniho nimaa'e poropetia.
33 'Ene pu eha vene Jesuho ijá 'wava Nú puruva retúu 'wavara. 'Ejume
Jesura pu ijá 'iama Ijina'omo Na 'u'o harura iraki apene uneunechake
vejujaho pa'wara'eju 'iamana.

Aja Juara 'Ajohi'inijihi Puni Haa
(Matiu 21:33-46; Ruku 20:9-19)

12 1 Hu aneja vene pu haa 'warame ijá 'iama Ei pini juara menarena
ajina 'one vera irame nú'úha vene hu ea 'aho'a irechamiume
juara kajaho 'ajoha hi'eme hu kwaa pini va'ana. 2 'Iruma kajara maranani
veijino huni pwea ranavume va'e ajina 'eka'i va'ana. 3 'Ejume ea ka'ene
juara kaji 'ajohujipo 'urina 'anau va'o piranavume maisu va'ana. 4 Vu
kú'o huni pwea pina ranavume va'ume ea ka'ene juara kaji 'ajoha kajipo
muni 'eka huni húmati 'ahi 'anaume hija'aravumakavi'i pu apena sise'i
'ahau va'ume piranavume va'ana. 5 Hu pina ranavume pu 'anauma
kwamana. 'Ejume hu vu kú'o pwehwaha 'aho'a irechamiume va'ume pu
'aho'a hijiha'e 'ee 'aho'a 'aniuma kwamasahara. 6 'E'eme hu ea kwino
ranave vahuna hinana. Huni hariha ka'ene niho'o oja mahi'inijina.
Hu túchamaijaho raname ijá 'iama Pu nuni hariha kehuni hura ve'eja
'iamana. 7 'Enakaivo ea ka'ene juara kaji 'ajohujipo 'wamapenoji'i ijá
'wava Ea ka'ene kahe rou kahehunakúne roe 'anae kwa'eje núni aachia'e
re'ena 'wavara. 8 'Ejume pu hu 'anauma kwavume pi'onavume vera hana'i
va'ana. 9 'Ejumakame juara anesura kajaho ichá'ina ve'ena? Hu roe ea
ka'ene huni juara 'ajohi'ina kajija 'anie kwamasa'eje hu ea 'aho'a juara
kajaho mihuna. 10 Ja nihejara Godoni heha vaji ijá 'iama

Ea ka'ene ara veji'inijipo kuteja ka'ene pi'onavajara ara kajihuni
kúrúti kuteja kaji rena naminana. 11 Ikaho Natohwi jihuni rena
roajihuna'e nú kivujaho mavarasa'ina rejura 'iamana.

12 Hura haa ka'ene pua'e ronarena 'waramaji 'waramana. Pu ura
henareja Hua ape'irono savara kaivo pu emaa'e juhamareja arema va'ara.

Takisia Vejuji Rone Apovajina
(Matiu 22:15-22; Ruku 20:20-26)

13 Pu Parasi 'ee Heroti oni pwehijijihi pu'úmo irechamiume va'e Jesu
'waravi'i pisivi'i 'ahiuma va'ara. 14 Pu va'ajimareja ijá 'wava Najuhi'ine
nú niheju A nimaa nimaa. A eakaho natohwa 'ee eakaho ma'u'ua
ija'ina paronu jihuna'e A ea mapoka areri kwinu'wi kaivo A Godoni
'unamaru arira najuhuna. Nú unenu'u pina aporavu. 'Ú nú Sisa takisi
vaja'avajaho areri re'ena 'aho pane? 15 'Ú nú ve'eja 'aho nú pave'eja?

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

'wavara. 'Enakaivo Hu henajaho pu ira'ata vejuma henarena ijá 'iama Ja
rakijihuna'e Na vena kivo? Monia oma kwino miha Na kavuma 'iamana.
16 'Ejume pu mahume Hu moni kama ijá 'iama Ikaho irahuni pikisa'e
'ee asuri namo? 'iamana. 'Ejume pu Hu ijá 'wava Sisa ona 'wavara.
17 'Ejume Jesu ijá 'iama Sisa oni uneunechijaho Sisa vajaha 'ee Godoni
uneunechijaho Godi vajaha 'iavume pu ijí hene oja hwa'usunahana.

Kwamasahe 'Urihuniji Rone Apovajina
(Matiu 22:23-33; Ruku 20:27-40)

18 'Ene Sajusi 'ahopo ea ka'ene kwamasahi'inijipo kú'o 'urijujaho
panimaa rojura. Jesu apoma ijá 'wava 19 Najuhi'ine Mosisira vu'a pina
heha 'ahi vena ijá 'úma Ei pini napara 'wahe naparahijaho amuja pave'eje
hu kwa'amajaho 'u'uahi aheva kamareje ijara pokahoni hariha nahehuna
'úmana. 20 Nitama ea pipuni hariha iropune no'ona'omo pokijara napara
'wahana kaivo huni napara amuja pave'eme hu kwamana. 21 'Ejume
huni nijahijara ahevume amuja pave'eme hu 'u'o kwamana. 22 'Ejume
ijihuni nijahijara ahevume amuja pave'eme hu 'u'o kwamana. Ija'ina
vena apena va'o va'ume túchamai jara ahevume amuja pave'eme parua
kajaho kwavume napari ijí 'u'o kwamana. 23 Vea ka'ene ea mapoka
kwamasahajipo kú'o 'uri'avajaho hu irahuni napara re'ena? Ijihuni
maijaho ea iropune no'o hu 'wahara 'wavara. 24 Jesura eha vena ijá 'iama
Ja pahejujihuna'e Godoni ira pahene 'ee Godoni harura 'u'o paheju.
25 Vea ka'ene kwamasahi'ina kajipo kú'o 'uri'avajaho napara pasahuna
kaivo areri Godoni 'ona oji'inapo akúpa 'ahi hijuja'ina'e hihuna. 26 Ea
ka'ene kwamasahi'inijipo kú'o 'urihuni jihuni vu'a ka'ene Mosisi oni heha
vaji vejajaho patahara raka? Vu'a ka'ene icha renani vaji Godira Mosisi
ijá 'wama Na Eparahami oni Godi 'ee Aisiki oni Godi 'ee Jekapi oni Godi
'wamana. 27 Hu Godi ka'ene kwavi'inijaho pana kaivo Hu Godi ka'ene
mai'o hiji'ini jihipuna. Ja vu'a ira'ata 'wavura 'iamana.

Varapa Natohwijina
(Matiu 22:34-40; Ruku 10:25-28)

28 Sikuraipi kwino ro hi'eme ea mapoka kajipo vu'a ka'ene Jesu 'waravajaho
hu henana. 'E'eme Jesu pu eha hami 'waravume hu Jesu aporama ijá 'wama
Godoni tamana mapokijaho ichara natohwe? 'wamana. 29 Jesu eha vene ijá
'wama Godoni tamana natohwijaho ikena. Isureri ora ja hami heha. Núni
Godijaho Natohwe 'ee nikwinu'wina. 30 Joni Natohwa Godiho 'aveniji'i maho'o
oja mahe 'ee vwihaji'i maho'o oja mahe 'ee haruriji'i maho'o oja mahe 'ee ojiji'i
maho'o oja ma'avara. 31 Ikaho ijihuni nijahijina. Ja ojono oja ma'aravu ja'ina'e
joni rori ea ka'ene hijujija 'u'o oja mi'avara. Tamana 'aho'a ike no'ohe'i ikija
paasitahara 'wamana 32 'Ejume Sikuraipijara Jesu ijá 'wama Najuhi'ine ijaho
nimaa nimaa 'warimu. Oni vu'a ariramaa. Godi kwinuna kaivo pina pana Hu

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Huhusuna. 33 'Ejume ja Hu ojiji'i maho'o oja mahe 'ee joni vwihaji'i maho'o
oja mahe 'ee haruriji'i maho'o oja mahe 'ee ea ka'ene oni rori hijujija oja mihe
areri ja ojono oja ma'aravu ja'ina. Ijipo swasa ka'ene 'eka roe swasa vejujaho
maho'o asitahana 'wamana. 34 Jesu kamajaho hu eha arira vene Huni vu'a
arira hejuma kamarena Hu ijá 'wama A kwaa jora pahinu kaivo a Godoni ara
rori hinu 'wamana. 'Ejume ijá rene ea 'aho'a kú'o paapovara.

Keriso Rone Apovajina
(Matiu 22:41-46; Ruku 20:41-44)

35 'Enakaivo Jesu Temiporu vaji hina najaha ijá 'iama Rakijihuna'e
Sikuraipi Kerisoho Teviti oni Hariha 'wavure? 'wavara. 36 Teviti ori'ini
Godoni 'Avena vaji ika 'waramana
Natohwijara nuni Natohwiji ijá 'wama A Nuni ija mana'inika'i asuma
hi'eje Na Oni nana'eji'ina Oni mumora hari irechavuma 'wamana.
37 Tevitira huhusu Hu Natohwa 'iamana. 'Ena'omo 'unama ichá'inijino Hu
Teviti oni Harihe? 'iamana. Hu 'waravume ea mapoka hena teamanavara.

Jesura Varapa Tamana Najahi'iniji Jujuvua 'Waramajina
(Matiu 23:1-36; Ruku 20:45-47)

38 Jesu najahi'i ijá 'iama Ja Sikuraipi hami ki'avara. Pu ura emaapo
kime puni hura vene 'ajora'avarono ateha jojora same maketi va'e
'urahojura. 39 'Ene pu ura Sinakoku vaji una'i asuma hi'i 'ahie 'ee erapo
ahaja ijuri veijino tinia mama'inijino hihuna ura renaura. 40 Pu amuna
pisimisame puni ara 'eke 'ee emaapo ki'avarono siporua jojora 'ojura'omo
ea ijá kajija túna'i niho'o eha sisemaa 'ekahuna 'iamana.

Amunijihuni Swarijina
(Ruku 21:1-4)

41 Jesu va'e katua savuri tevua rori ijí hina ea mapokapo monia ka'ene savaji
kivi'i hi'eme ea ka'ene monia puna ani reji'ina kajipo puni monia mapoka
'eka roe savara. 42 'E'eme amuna ka'ene uneunecha pa'amaa kaivo monia
sahura oma no'o ma'u'umai areri monia toia oma no'o erusamana. 43 'Ejume
Jesu Huni tisaiporu 'umenaume pu Huni roume Hu ijá 'iama Nimaa Na ja
'waravu amuna kajarahara uneunecha pa'amai monia eaka mapoka kajipo roe
katua ka'ene savajaho asita ranamana. 44 Ea pu monia mapoka vajahajihuni
maijaho pu monia rukini jihuni hahi avajara kaivo amuna kajaho uneunecha
pa'ajihuna'e huna ka'ene areri navuji samana 'iamana.

Jesura Temiporui Tira'usahuna 'Waramajina
(Matiu 24:1-2; Ruku 21:5-6)

13 1 Jesu Temiporu rena va 'e'u'eme Huni tisaiporu kwinu ijá 'wama
Najuhi'ine ike kiama! Muna ikijahija 'ee sea ikijahija niho'o

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

mavarasa'ina 'wamana. 2 'Ejume Jesu ijá 'wama Sea ka'ene kimukaho
túna'i tira'usaha para'eje kutejaru nami'eja 'wamana.

Ahia 'Ee Sisei Hihunijina
(Matiu 24:3-14; Ruku 21:7-19)

3 Jesu va'e huri'a Arivi Temiporu ropuna'ija'i Pitaho Jemisiho
Joniho Enituruho ijá pu pu'úmo hiji'i hemi apoma ijá 'wava 4 Vea
raki uneunechakija ija'ina re'eja? A aacha pina naju'irakúne nú ijí
ka'avajaho sisea ka'ene rehunaka 'warumajaho nitu'u renu 'wa'ejakúnina
'wavara. 5-6 'Ejume Jesu ijá 'iama Ja hami ki'avara. Ea 'ahopo pisimia
ve'ejakúne 'ee ea 'ahopo Nuni ihiji 'urahi'i Na Jesuna i'i kaivo ea mapoka
pisimihuna. 7 Vea ka'ene ja ajira vehuna hene 'ee erapo ajira vehuni
pinana 'warava he'avajaho oja pahiana'avara. Ajira rena vu'a ani ani
re'ena kaivo mai'o 'urijaho paroa tu'u rehuna. 8 Kwakwa mapokakija
mai'o ara'eja 'ee ararakija mai'o ara'eja. Ara kwaa 'aho'a mwevarivura
roe 'ee ora vea re'ena. Ike uneunechakija ea hianahuni jihuni aneja.
9 'Enakaivo ja ojono hami 'ajo'avara. Ijihuni maijaho pu 'eka va'e hirisima
puni nini va'e 'ee Sinakoku majikari hijihahuna. Ja Nuni eijihuna'e pu
ja kamatia ka'ene 'ajohi'ini jihipuni nini 'eka va'akivi'i raka ka'ene ja
kima hejujaho pu najahuna. 10 'Enakúne Godoni vu'a maiu'ina kwaa
ara mapokakino naja'avara. 11 Pu ja 'eke 'otua ve'iro va'avajaho ja va'e
uné raka ka'ene 'warahuniji pavwiha'avara. 'Enakaivo ja 'otua ve'iro
ve'eje vu'a pina vwiha'avajaho ja pavwihahuna kaivo Godoni 'Aveni
vaji'enakúne 'wara'avara. 12 Popwapo 'warave erapo 'u'uhwaha 'anie
kwamasahe omahwapo 'warave erapo sesahwaha 'anie kwamasahe
sesahwapo 'warave erapo opwaha 'anie kwamasahuna. 13 Ja Nuni
eijihuna'e ea mapoka ja niho'o ki'avajaho senahuna. 'Enakaivo ea irara ija
kisi 'unama va'e uri 'e'u'amajaho hu marahuna.

Sisei Ni'ima'uri Rehuni Veji'ina
(Matiu 24:15-28; Ruku 21:20-24)

14 Vei pini Sinakoku niho'o sisemaa pakavi'inijara tinia ka'ene
panamihunijine namija ka'avajaho ea ka'ene Jutia hi'avajaho vekaji ni'aha
kwino juhaha huri'i 'ahi va'avara. Ijihuni hahi ea irara ike ta'amajaho
hami vwiha'avara. 15 Ei pini atahuri hi'amajaho hu paariha va'e sei vaji
uneunecha pa'eka'amana kaivo aseha va'amana. 16 Ei pini juasi'i hi'amaji
'u'o pa'unama va'e ari huni ateha 'eka'amana kaivo ase'amana. 17 'Enakaivo
vea kaji ea ka'ene hari'ina 'ee hariha musa iji'inijija niho'o pivusahuna.
18 'Enakaivo siporua 'o'irakúne siseakaho atuata veijaho pare'amana. 19 Vea
kajino sisemaa ka'ene rehunijaho nitama Godira mwe'a 'ee akúpa vejume
hinapena roajino sisea ija'ina parenajara rehuna. 'Enareje iji'a túna'a kú'o
ija'ina parehuna. 20 Natohwijara vea kaji patu'ua ve'amajaho ei pina mai'o

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

pahihuna. Ea ka'ene Hura iji pijihajihi puni hahi Hu veje vea kajaho tu'u
rehuna. 21 Ei pini ja ijá 'i'amajaho Keka! Keriso ikena karena 'i'amajaho ja
niho'o panimaa ro'avara. 22 Túna'i ea 'ahopo ira'atijino na Kerisona 'iave vu
ea 'ahopo ira'atijino na poropeti 'iahuna. Pu ija'ina venareje aacha mapoka
veje ea mapoka oja hianava kivi'i pisivie ea mapoka nimaa rohuna. Pu ea
ka'ene Hura iji pijihajihija pisivihuna vo areri parehuna. 23 Hami heha!
Mai'o raka ka'ene rehunijaho Na ni'waravuta.

Emaa Puni Harihijara Rohunijina
(Matiu 24:29-31; Ruku 21:25-28)

24 Sisemaa kajaho pa'are'eje vea na'ive 'ee masapa pahanahuna.
25 China jaheusunahe arihe akúpa puni harurijihija 'unirama usihuna.
26 'E'eje pu Emaa Puni Hariha ka'eje Hu 'imitia vaji harura ni'ima'ura
niho'o hanana para'eje rohuna. 27 Ija'ina ve'eje Hu Huni 'ona oji'inijihija
irechamia kamareje pu roe ea ka'ene Hura iji pijihajihija arara
mapokijaho akúpa 'aha mwe'a vaja ichihichihi hijujija eparahuna.

Matakijara Najahajina
(Matiu 24:32-35; Maka 11:20-26; Ruku 21:29-33)

28 Na ja haa 'waravu. Ja tavo'a naheju'e kivujaho vea mara'i venu
'wavura. 29 Ijihuna'e vea ka'ene ike uneunechakipo reja ki'avajaho Hu
niroe vwicha jiami rou roha. 30 Na nimaa ja 'waravu. Eaka kijahija
maho'o pakwamasa'eje uneunecha ikijahija rehuna. 31 Akúpa mwe'ijaho
pa'arehuna kaivo Nuni Irijaho papa'are'ena.

Ei Pini Veaho Vea Mukiji Hena Kahuna Pana
(Matiu 24:36-44)

32 Vea vecha rehunijaho ea pahena pakavu'e Godoni 'ona oji'inijija
pahena pakavu'e Godoni Harihiji 'u'o pahena pakamu kaivo Amora vea
kajaho Huhusuma hena kamuna. 33 Heha! Vea kajaho ja pahena pakavi'ini
jihuna'e hina 'ajihi'i ka'avara. 34 Vea kajaho areri ei pini epuni ari va'i
kaivo huni ara raname huni pwehija irechamiu'e kaukara raka raka
ka'ene vehunijaho najahe 'ee vwicha 'ajohi'ina hami nia niri'i 'ajohuna'e
'waramana. 35 Nia hami niri'i hi'avara. Ijihuni maijaho sea anesurijara
'unama rohunijaho nusireina ho na'ia ririna ho 'u'ora 'umenujina ho vea
nitu'eje rohuna. 36 Vejuro'i ja ne'eje hu roe tatatia ve'ena. 37 Na ja 'waravu
ja'ina'e ea mapoka 'u'o 'waravo. Hami nia niri'i hi'avara.

Jesu 'Anai Hemi Kosarama Ojajina
(Matiu 26:1-5; Ruku 22:1-2; Joni 11:45-53)

14 1 Vea no'o pa'are'eje Pasova 'ee puretia isitia pa'aji ijihipuni
vea re'amarono pirisiti mama'ina 'ee Sikuraipi jihipo 'unama

ichá'ina Jesu pisimie 'anaa kwahuniji savara. 2 Pu ijá 'wava Nú iviamaa
vea natohwa ikaho pave'eja. Vejuro'i ea mapokapo sena vene 'araha
ve'avarono pave'eja 'wavara.

Jesu Peteni Senisi 'Onahajina
(Matiu 26:6-13; Joni 12:1-8)

3 Vea ka'ene Jesu Petani Saimani ka'ene reporosia rukini jihuni sei
ojuta hwene hijara. 'E'eme napara pini kavapwa senisia rukina monia
ni'ina 'imenana'omo apena roe jarae Jesuni húmata 'ahi usetiana.
4 Ea 'aho'a ka'ene ijí hijajipo ijí kamareja niho'o ajinavume ijá 'wava
Irakijihuna'e senisiakaho nisamo? 5 Nú monia maha húmata no'opisu
'imene ea ka'ene 'iruma pa'ajihi ni'ajihuna sa'ina'e avanu 'wame
'urarahara. 6 'Enakaivo Jesu ijá 'iama Makaha! Ja ichá vena hu 'uraraho?
Hu Nununa'i mamaa venana. 7 Ea uneunecha pa'ajijahija ja pu'úmo
majama iki hihuna'omo ja ura pununa'i mamaa ve'i ve'avajaho ve'avara.
'Enakaivo Na ja pu'úmo majama pahi'eju. 8 Naparakaho unenu'u pina hu
areri renajaho hu nivenana. Nara kwahuniji hu Nuni haha amairihana.
9 Na niho'o nimaa nimaa ja 'waravu. Kwaaka mapokakino Godoni vu'a
maa maiu'ina ichihichihi 'wa'avajaho ijí napara kajara venaji 'u'o pu
'wame vwihahuna 'iamana.

Jutasira Jesu Nahamahuna'e Nimaa Venajina
(Matiu 26:14-16; Ruku 22:3-6)

10 Iji'a Jutasi Isikariati ka'ene ea iropu ropu no'o ijihipuni ea pina'omo
va'e pirisiti mama'ina kajihi pu'úmo 'wame nimaa vene Jesuho nahame
mihunijaho 'waramana. 11 'Ejume pirisiti mama'ina kajija ijí hejajaho
niho'o teamanama parajumakame monia hu vaja'iro nahama 'waravume
hu aneja vene Jesu pu mihuni 'unama samana.

Jesura Pwehwa Pu'úmo Pasova 'Iruma Ijajina
(Matiu 26:17-25; Ruku 22:7-14, 23-24; Joni 13:21-30)

12 Puretia isitia pa'ajihuni vea rejumakavi'i pu Pasova sipi 'u'ua 'anae
Godoni swasa ve'eme Huni tisaiporu Jesu ijá 'wava Nú ichihi va'e Pasova
'iruma amairiakame A i'ena 'wavara. 13 Hu tisaiporu no'ohe'i irechamie
ijá 'iama Va ari natohwi use'eje ei pini toata apena ro piuniva ka'avajaho
pu pu'úmo sea ka'ene hu va'amajino 'arariha va'avara. 14 'Enareje sea
ka'ene hura aji'amajihuni sea anesurijaho apome ijá 'waha Najuhi'ini
aporame 'waravarono 'warumana'omo 'waravu. Ea suja puni ruha ka'ene
Nara Nuni tisaiporu pu'úmo Pasova 'iruma ihunijaho ichine? 'wame
apo'avara. 15 'Eje sea anesuri ruha natohwa ka'ene ichuto uneunecha
areri rene navi'iniji najahakame ja ijí 'iruma amairiara'avara 'iamana.
16 'Ejume Huni tisaiporu ara natohwi va'e Jesura 'warama kaja'ina

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

rejume kamarena 'iruma kajaho amairiaravara. 17 Nusiremai Jesuho
Huni tisaiporu iropu ropu no'o pu'úmo sea kají va'ara. 18 Pu ahuma ojuta
hwene 'iruma iji'i Jesu ijá 'iama Na ja nimaa nimaa 'waravu ja ei pini Na
nahamihuna Na hu'úmo 'iruma inu 'iamana. 19 'Ejume pu temuka'eme
aposarame ijá 'wava Ei pini narane 'iavume ei pini narane 'iavume
'wamapene ojara. 20 Hu ijá 'iama Ja ea iropu ropu no'okipo ea kwino Na
nahamihuna. Ea ka'ene puretia apene Na hu'úmo tevua vaji apúsama
inu karahara Na nahami'ena. 21 Emaa Puni Harihijaho kwahuna. Areri
Godoni ira vaji 'warama ja'ina'e kaivo ea ka'ene Na nahamihunijaho eha
sisea apehuna. Maijaho oaha hu panaheja'a 'iamana.

Natohwijara Kwamaji Vwihaji'i 'Iruma Ihunijina
(Matiu 26:26-30; Ruku 22:14-20; 1 Koritia 11:23-25)

22 Pu 'iruma iji'i hi'eme Jesu puretia apene Godoni siporua 'ona
teamani 'wa'i kaivo tuama Huni tisaiporu vajihi'i ijá 'iama Ikaho areri
Nuni hahakúne 'eka iha 'iamana. 23 'Ene Hu kapusi apene kú'o Godoni
siporua 'one teamani 'wa'i kaivo vajihume pu ijumakivi'i ijá 'iama
24 Ikaho areri Godira nitama nahama 'waramana'omo Nuni 'aa ka'ene
ea mapokijihi puna'e arihunijina. 25 Na niho'o nimaa nimaa 'waravu.
Na ajina riha kú'o paihuna kaivo Na Godoni ara va'areja'e kú'o maiu'ina
ihuna 'iamana. 26 Pu javaa vejuma parajume pu Arivi huri'i va'ara.

Jesu Pitara Hemahuniji Rona 'Waramajina
(Matiu 26:31-35; Ruku 22:31-34; Joni 13:36-38)

27 'Ejume Jesu ijá 'iama Ja Nunijihuna'e oja hene ranamie vahuna areri
Godoni iri vaji 'warama ja'ina'e
Nara sipia 'ajohi'ina 'anae 'ee sipia juhaha ani ani va'eja 'iamana.
28 'Enakaivo Na kwama vea no'opisu namareja'e iji'a Na kú'o 'urina
Karari marako va'eje ja iji'a vuhuna 'iamana. 29 'Ejume Pita 'urina Jesu
ijá 'wama Ea mapoka ranamaa va'avajaho na mai'o A paranamaa vahuna
'wamana. 30 'Ejume Jesu Pita ijá 'wama Na a nimaa nimaa 'waravu. Iviasi
na'ii a 'aha no'opisu hemareje Na pakimuna i'eje 'u'ora 'aha no'ohe'i
'umehuna 'wamana. 31 'Ejume Pita oja 'urina para'ejume ira ajira ijá
'wama Na A hu'úmo kwahuna re'ujaho na A pahemahuna 'wamana.
Pitara 'warama ja'ina'e tisaiporu 'u'o maho'o ija'ina 'waravara.

Jesura Ketasimani Siporua 'Onajina
(Matiu 26:36-46; Ruku 22:39-46)

32 Pu Ketasimani va'ajimareja Jesu Huni tisaiporu ijá 'iama Ja iki
hi'eje Na siporua 'ojuma 'iamana. 33 'E'ikaivo Jesu Pita ho Jemisi ho 'ee
Joni ijá aherama va'eme Jesu oja pa'are'eme niho'o temuma paranana.
34 'Ejume Hu pu ijá 'iama Na temukimu. Nuni oja turame kwa'i 'ahiu.

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

'Enakúne iki Na 'ajiha niri'i hi'avara 'iamana. 35 Hu kahá irechami'i
kaivo mwe'i one siporua 'ona ijá 'wama Oni ura re'amajaho veje Na vea
mukakaho asinavuma 'wamana. 36 Hu ijí siporua 'one ijá 'wama Amo
Amo A uneunecha mapoka areri veji'ina. 'Enakúne veje ike kapusia
ka'ene Nununai namuji ape va'a. 'Ene Nuni ura ijaho pana kaivo oni
ura ijara renama 'wamana. 37 Hu siporua 'one 'unama roi'i kimajaho
pu notuma kime Hu Pita ijá 'wama Saimani a neji'i hino? A vea muka
ma'uako areri niri'i hi'ena ho pane? 38 Ja niri'i siporua 'oji'i hi'irakúne
vwiha sisesa pairisami'amana. 'Avenijaho ura rena paranu kaivo hahijaho
ajuaranu 'iamana. 39 Hu kú'o 'unama va'e siporua marako 'onaja'ina'e
'onana. 40 Hu kú'o 'unama roe kimajaho pu majama hine notui'i navara.
Ijihuni maijaho puni nia niho'o vahima paranana. 'Ejume pu eha iraka
'warahuna puruva renana. 41 'Ejume Hu 'aha no'opisuji 'unama roe kime
ijá 'iama Ja siheria vena notuu raka? Vea muka niroa apenana. Emaa
Puni Hariha ei pini nahamahe ea siseijihi mihuna. 42 'Urija nú va'ava. Ea
ka'ene Na nahamahunijaho nirou 'iamana.

Jesu Kamovajina
(Matiu 26:47-56; Ruku 22:47-53; Joni 18:3-12)

43 Jesu ijá 'wara'eju'e pirisiti mama'ina Sikuraipi 'ee emakinepo
'waravume Jutasi ea iropu ropu no'o ijihipuni ea pina'omo hura
ea mapoka aherame so'wa hajaa vene roara. 44 Ea ka'ene Hu
nahamahunijaho hu pu maraku 'waramana. Ea ka'ene na ura mina
veja ka'avajaho ijinakúne apena va'i kaivo hami 'ajo'avara 'iamana.
45 'Ejume Jutasi vea panisa'ika'i va'e Jesuni nini va'i kaivo ijá 'wama
Najuhi'ine 'wa'i kaivo ura mina venana. 46 'Ejumakavi'i pu ijiji 'unama
apejara. 47 Ijá ve'eme ea ka'ene ija naminajara ni'aha kwino huni haha
'ahi so'wa mavana apene 'anaume sosia 'ajohi'ina ni'inijihuni pwea ataa
'uhu'usunahana. 48 Jesu ijá 'iama 'Ú ja ea nesa apeji'ina ape'iro 'ahiume
so'wa hajaa vena roare? 49 Na'ia mapoka'e Na ja pu'úmo Temiporu
vaji hina najahujaho ja Na pa'unirivara. 'Enakaivo iviamaa iraka
ka'ene renukaho Godoni ira vaji 'waramajara renu 'iamana. 50 'Ejume
Huni tisaiporu Hu rana'ika'i juhaha va'ara. 51-52 Kivasa pina ateharu
raananame haha maisu Jesu 'ararihae va'ume pu hu 'u'o aharu 'onavume
huni ateha tajahe'une 'o'eme maisu aseha va'ana.

Jesu Aheme Kanisoru Puni Una'i Roajina
(Matiu 26:57-68; Ruku 22:54-55, 63-71; Joni 18:13-14, 19-24)

53 'Ejume pu Jesu apena va'e pirisiti ni'ini jihuni va'umakivi'i pirisiti
mama'ina 'ee Sikuraipija 'ee emainijihi pu'úmo nianaa ijí roara. 54 'E'eme
Pitaho Jesu túna'i 'ararihia va'e pirisiti ni'ini jihuni sei va'ana. 'Ene
hu pirisiti kajihuni pwehijijihi pu'úmo vena iruha hinana. 55 Pirisiti

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

mama'ina kanisoru epo pu'úmo ea irahipo Jesu namaha kamareje
apena 'ana'i 'ahiume ijihuni 'unama savajaho papiunavara. 56 Ea
mapoka ira 'atijino namahara kaivo puni vu'a ani ani renarena nimaa
parejara. 57 Ea 'aho'a 'urina namiji'i Jesu ira'atijino namaha ijá 'wava
58 Nú hejuma Hu ijá 'waramana Temiporukaho emaapo vejara'omo Na
veje tira'usuna'ira'omo na'ia no'opisu pa'are'eje Na pina veje ma'ori
rena nami'ena 'wavara. 59 'Enakaivo puni vu'a ani ani renarena nimaa
parejara. 60 'Ejume pirisiti ni'inijara Jesu apoma ijá 'wama 'Ú A ea pina
eha pa'waramo? A iraka sisea vejume pu kavara'omo 'waravo? 'wamana.
61 'Enakaivo Jesu masuani hi'i kaivo ira pa'waravume pirisiti ni'inijara
kú'o apoma ijá 'wama 'Ú A Keriso ka'ene Nimerajaha jihuni Harihe?
'wamana. 62 Jesu ijá 'wama I'a Na ijina. Ema Puni Harihijaho ka'eje
harura rukima'uri jihuni mana'inija'i asuma hi'eje ichutoi 'imitiji'i rena
rohuna. 63 'Ejume pirisiti ni'inijaho ijí henarena Huni ateha isokuji'i ijá
'iama Ja paki'eje ea 'aho'a kú'o vu'a 'aho'a 'eka roava. 64 Ja nihejare Jesu
Godi mataha avanana. Ja ichá vwihajo? 'iamana. Pu maho'o namahe Hu
kwahuna 'wavara. 65 'Ejume ea 'aho'a Hu cheri 'otie 'ee urania hwamahe
haisi 'anai'i ijá 'wava Irahipo 'anaukúne 'waruva heja 'wavara. 'Eji'i
sorutiapo ninu tahijahara.

Pitara Jesu Hemahajina
(Matiu 26:69-75; Ruku 22:56-62; Joni 18:15-18, 25-27)

66 Pita majaa ara hari nami'ejume pirisiti ni'inijihuni pweijaho
napara'omo roana. 67 'Enarena hu kamajaho Pitaho ijí vena iruhi'i
hijumakame niho'o nia hami kavi'i ijá 'wama Ea ikere a 'u'o Jesu ka'ene
Nasareti oriji'i 'uraha oji'ina 'wamana. 68 'Enakaivo Pitaho niho'o hema
parana ijá 'wama Pana! A uneka ka'ene 'warimu kajaho na niho'o
pahejura 'wa'ika'i samai va'ana. 69 Napara kajara Pita kamarena hu ea
'aho'a ka'ene ijá namijajija kú'o ijá 'iama Ea ikaho Jesuni ea 'iamana.
70 'Enakaivo Pita kú'o hemana. 'Ejume ma'uako hinareje ea pina Pita oni
rori naminajara ijá 'wama A nimaa nimaa puni ea pina. 'Ene a 'u'o nimaa
nimaa Karari ora 'wamana. 71 'Enakaivo hu sirikaravi'i ichutoa pikime
'urarahi'i ijá 'wama Na niho'o ea ka'ene ja rona 'warivu kajaho pakavura
'iamana. 72 'E'eme ijakaru 'u'ora 'aha no'o 'umenana. 'E'eme iji'a Pitaho
Jesura vu'a ka'ene 'waramajaho vwihanana. 'U'ora mai'o 'aha no'o
pa'ume'eje a 'aha no'opisu Na pakimuna i'ena 'wamajaho vwihanarena
niho'o ni'ima'ura niramana.

Jesu Aheme Pairati Oni Una'i Roajina
(Matiu 27:1-2, 11-14; Ruku 23:1-5; Joni 18:28-38)

15 1 Sú'u sú'u vea mai'o ahara sa'eme pirisiti mama'ina 'ee emaina
'ee Sikuraipia 'ee kanisorua maho'o pu pu'úmo hina vu'a 'wame

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

areri renareja pu Jesu kamome apene Pairati mahara. 2 'Ejume Pairati
Hu apoma ijá 'wama 'Ú A Jua puni Kinie? 'wamana. Hu eha vene ijá
'wama A ni'waramu kajina 'wamana. 3 'Ejume pirisiti mama'inapo aneja
vene sisemaija Jesu namahara. 4 'Ejume Pairati kú'o apoma ijá 'wama Ea
mapoka A namahu kaivo 'ú A eha pu pa'waramo? 'wamana. 5 'Enakaivo
Jesu vu'a pina eha pa'waravumakame Pairati niho'o vwiha pa'arenana.

Jesu 'Anaa Kwahuna Nimaa Vejajina
(Matiu 27:15-26; Ruku 23:13-25; Joni 18:39–19:16)

6 Jua puni tamana'omo sora ijuri vea rejukavi'i tipurea irá ea
mapoka'e ura renaujaho ranavu'e samai va'una. 7 Nimarako kamati
pu'úmo Parapasi 'arahareja ea 'aniuma kwamasahume tipura hijara.
8 Eaka mapokijipo roe rora kaji nami'i kaivo ijá 'umeja Pairati a nitama
venuja'ina'e iviamaa 'u'o ija'ina vena 'umejara. 9 'Ejume Pairati eha
vena ijá 'iama Ja ura na Jua puni Kiniji rana'ejo? 'iamana. 10 Pairati
henajaho pirisiti mama'ina Jesuna'i senama parania jihuna'e hu mahara.
11 'Enakaivo pirisiti mama'ina vejume ea mapoka Pairatira Parapasi
ranahuna'e 'waravara. 12 'Ejume Pairati kú'o eha vena ijá 'iama Ja ea
ka'ene Jua puni Kinia 'úvukaho na Hu ichá ve'ejo 'iamana. 13 Pu ajira
ijá 'umeja Icha 'ahi nerui 'anaa 'umejara. 14 'Ejume Pairati ijá 'iama
Rakijihuna'e? Hu iraka sisea venane? 'iamana. 'Enakaivo pu niho'o
ajira ijá 'umeja Icha 'ahi nerui 'anaa! 'umejara. 15 Pairatira ea mapoka
teamana'amarono Parapasi ranavuma va'ana. Hu 'waravume pwehwapo
Jesu hijahe 'ee hirisima mihume pu apena va'e korosia 'ahi 'anahuna.

Sorutiapo Jesu Sipana Asutiajina
(Matiu 27:27-31; Joni 19:2-3)

16 'Ejume sorutiapo Jesu apena va'e ea natohwijihuni sei rana'i kaivo
sorutia mapoka 'umenaume nianaa roara. 17 'Enareja iji'a pu ateha
jopatu'uma'ura kaivo avi'ina niho'o mavarasa'ina apúsamahe 'wija ehima
apene húmata 'ahi apúsamahara. 18 'Ejume pu 'ijahareja 'ajoma ijá 'wava
Esi A Jua puni Kinia 'wavara. 19 Pu puapi 'uhua apene húmata 'ahi 'anae
cheri 'otie Huni una'i nitupari same nuana vetiara. 20 Pu Jesu matahareja
iji'a ateha avi'ina jopatu'uma'ura kajaho tasioma'i kaivo Huni ateha
sahasa samahara. Ijá venareja iji'a Jesu apena va'e icha 'ahi nerui 'ana'iro
va'ara.

Jesu Korosi 'Anaajina
(Matiu 27:32-44; Ruku 23:26-43; Joni 19:17-27)

21 Saimani Sairini ora hu Arekisanita'o Rupasi'o puni oma'omo nechi'i
rena roe vwama rori namijuma kamareja sorutia kajipo hu 'ejahae Jesuni
korosia tapana va'a 'wavara. 22 'Enareja pu Jesu apena va'e Korukata

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

va'ara. Korukata 'wavajihuni maijaho Húmata Ata 'wavura. 23 'Ejume pu
ajina riha kisini 'úsiji'i ahuma amairiareja Jesu mahara kaivo Hu painana.
24 Iji'a pu Hu korosia 'ahi 'anaareja Huni ateha 'eke pipi vejume ea ani ani
'ekara. 25 Sú'u vea ajima ro'eme pu Jesu korosia 'ahi 'anaara. 26 Pu korosiaka
Hu 'anaari 'ahi huriji asura ika'ina vejara Ikaho Jua Puni Kinia 'wavara.
27 Ea no'o ea 'anie nesa apeju jihuna'e Jesu pu'úmo korosia 'ahi pina Huni
ana'inija'i 'anae pina Huni mana'inija'i 'anaara. 28 Nitama Godoni irijara
'waramarena Hu ea sisea pu'úmo icha 'ahi 'ana'eja 'iamajara roe nimaa
renana. 29 Ea kajija korosia aneja kaji ruvai'i matahe nuana achihe ijahi'i
ijá 'wava Eeee! Ara Temiporu veje au'ira'omo na'ia no'opisu pa'are'eje A
'warave ara kajaho kú'o ve'ena 'úmanakúna 'wavara. 30 Orono korosi 'aha
kaji ni'ajarame ariha roe kava 'wavara. 31 'Unama nikwinu'ina kajino pirisiti
mama'ina 'ee Sikuraipiepo Hu matahareja ijá 'wava Hu ea 'aho'a ni'ajihu
ja'ina'e Hu ori'ina areri pani'ajaramu 'wavara. 32 A nimaa Keriso Isureri
opuni Kiniakúna A iviamaa orono ariha roa kamareje nú A nimaa roja
'wavara. Ea ka'ene korosia 'ahi pu pu'úmo 'aniajija 'u'o Jesu sivaa 'waravara.

Jesura Kwamajina
(Matiu 27:45-56; Ruku 23:44-49; Joni 19:28-30)

33 Vei riri kwaaka mapoka kajaho na'ima namapena va'o va'ume
nusirei vea tiria koroku apenana. 34 'E'eme nusirei vea tiria korokuijino
Jesura ajira ijá 'umena Eroi Eroi rama sapakatani 'umenana. Jesu
ija'ina 'warama jihuni maijaho Nuni Godi Nuni Godi iraki jihuna'e A Na
pataaroriho? 35 Hura 'umena kaji ea ka'ene rori namija kajipo henareja
ijá 'wava Heha! Hu Iraija 'umenu 'wavara. 36 Ea kwino ninuma va'e
'oasuni apene icha 'ahi vevaha'ika'i ajina riha kikisima'ura vaji apúsame
i'amarono apena ma'iro ve'ika'i hu ijá 'iama Ja mare'e Iraijara ro 'unaa
mwe'i ranava kava 'wavara. 37 'E'eme Jesu niho'o ajira 'ume'i kaivo
kwamana. 38 Temiporu vaji ateha ka'ene uranavujaho rira mu'oi kahi huri
rene isome va'e kami tihi 'e'une no'ohe'i rejara. 39 Sorutia puni namikii
Jesuni una'i namiji'i kavume Jesu oja suavuma kamarena hu ijá 'iama
Niho'o nimaa nimaa Ea ikaho Godoni Hariha 'iamana. 40 Napara 'aho'a
'u'o Karari namiji'i kavara. Ijihipuni vajijaho Meri Matarini Saromine 'ee
napara pina Meri ka'ene Josisi huni 'u'ua Jemisi puni oha'omo napara
kajihi pu'úmo namijara. 41 Vea ka'ene Jesura Karari hinajaho napara
kajija Hu 'ararihae one 'ee Huni ira hene vene 'ee ni'ajahura. 'Ee napara
'aho'a mapoka ka'ene pu pu'úmo Jerusaremi roajija 'u'o ijí namijara.

Jesu Kwananavajina
(Matiu 27:57-61; Ruku 23:50-56; Joni 19:38-42)

42 Sapati vea re'avarono amairiara'eme nusiremana. 43 Josapi ka'ene
Aramatia ora kanisorua pina ea mapoka hu hena kavura'omo hu Godoni

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

arijara rohuniji 'ajaha hiji'ina'omo hu roe pajuvi'i Pairati oni va'e Jesuni
hahiji ape'i 'waramana. 44 Pairati Hura marako kwamaji henarena
niho'o puruva renana. 'Ejume sorutia puni namikia apoma 'waramana
'Ú Jesuho nikwamana ho pane? 'wamana. 45 'Ejume namikia kajara
Jesu nikwamana 'wavume Pairati henarena Josapi 'waravume hu apena
va'e kwanana'iro va'ana. 46 'Ejume Josapi va'e ateha 'imene roe hu Jesu
korosi 'ahi apene ateha kaji mwame apene va'e muna ara ka'ene mai'o
'uhuajihuni vaji rana'ika'i muna tahuma apene ira tanunanamana.
47 Napara pina huni iha Meri ka'ene Matarini 'ee pina Meri ka'ene Josisi
oni oha'omo pu no'o Jesuni ruha ka'ene ranavajaho hami kavara.

Jesura Kú'o 'Urinajina
(Matiu 28:1-8; Ruku 24:1-12; Joni 20:1-10)

16 1 Sapati vea nipa'are'eme Meri Matarini 'ee Meri ka'ene Jemisi
oni oha 'ee Saromi ijipo senisia amua rukina 'imene Jesuni haha
'ona'iro 'ahiume va'ara. 2 Hurapoka niho'o sú'u sú'umai pu muna ari ea
ranavaji ro 'e'u'eme vea ajimana. 3 Pu vai'i ijá 'wava Muna ka'ene vwicha
kunavajaho irara tahuma apena ruva'ena? 'wavara. 4 'Enakaivo pu vai'i
kavajaho muna ni'ima' ura kajaho nitatiraha ruva'ara. 5 'Ejume pu va'e
muna ara kajihuni vaji aruma vai'i kavajaho kivasa pina ateha jopatu'ura
saja sa'ina apúsame mana'inija'i asuma hijume pu kama tatavara.
6 'Ejume hu pu ijá 'iama Juvujaho areha. 'Ú ja Jesu Nasareti ora ka'ene
pu korosi 'ahi 'anauma kwamaji savo? Hu kú'o 'urinana. Hura namajaho
ikena kaivo Hu ikaho pahinu. 7 'Enakúne va'e Huni tisaiporua 'ee Pita
ho ijá 'waraha. Hu ja ni'warama ja'ina'e Hu Karari urana va'ukúne ja ijí
Hu piunaha iha 'iamana. 8 Pu muna ari vaji rene juhaha useme va'ajime
simarame 'ee oja hwa'usahaume ea ira pa'warava jihuni maijaho pu tea
junavara.

Jesura Meri Matarini Oni Una'i Samahiramajina
(Matiu 28:9-10; Joni 20:11-18)

9 Jesura Hurapoki sú'u sú'u 'urinajaho Meri Matarini ka'ene 'avena
sisea iropu no'o siomahaji huni una'i marako samaahiramana. 10 'Ejume
hu va'e ea ka'ene Hu Hu'úmo ojura ka'ene niramaruvi'i chora'e hijajihi
'waramana. 11 Hu kú'o 'urina hinuji kama roe 'waramaji hejajaho pu
panimaa rojara.

Jesura 'Unamutoi Ea No'ohe'i Puni Una'i Samahiramajina
(Ruku 24:13-35)

12 Ijihuni túna'i ea no'ohe'i rori va'iro va'eme Hu 'unamutoi haha
ani'ina apúsarame roe pu piunime pu pu'úmo va'ara. 13 Pu 'uname va'e
napuhwaha 'aho'ijija 'waravara kaivo pu 'u'o niho'o panimaa rojara.

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Jesura Tisaiporu Puni Una'i Samahiramajina
(Matiu 28:16-20; Ruku 24:36-49; Joni 20:19-23; Akisi 1:6-8)

14 'Ene ijihuni túna'i ea iropu ropu kwinu hina 'iruma i'eme Hu puni
roume pu kavumakivi'i Hu pu 'uraraha jihuni maijaho Hu 'urina hinaji
ea mapoka Hu kama 'waravara kaivo puni oja kisima'ura rejumakame
pu panimaa rojajihuna'e avanana. 15 Hu ijá 'iama Ja kwaaka mapokaki
va'ajime eaka mapokakihi Godoni vu'a maa maiu'ina 'wara'avara. 16 Ea
irara nimaa roje toi apúsave 'uri'amajaho hu majama hihuna. 'Enakaivo
ea irara panimaa ro'amajaho hu 'otua vene eha sisea apehuna. 17 Ea
irahipo nimaa ro'avajaho aachakipo najahuna. Eje pu Nuni ihi 'ahi 'avena
sisesa siomahe 'ee ira maiu'ina 'wahuna. 18 'Ene pu tapara iji 'unirame 'ee
toa atama rukina i'avajaho pu sisea parena'a. 'Ene ea atama rukina pu iji
'unira'avajaho maranihuna 'iamana.

Jesura 'Urina Akúpa 'Ahi Va'ajina
(Ruku 24:50-53; Akisi 1:9-11)

19 Jesu ka'ene Natohwijara pu 'waravuma pa'arejume Jesu apejume
akúpa 'ahi va'e Hu Godoni ija mana'inija'i asuma hinana. 20 'Ejume pu
kwaaka mapoka kino ea mapoka naja'eme Natohwijara pu pu'úmo va'e
pu ni'ajihe vejume pu aacha ani ani'ina najahumakame Huni ira nimaa
renana.

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Ruku

Vu'a Anejijihina

1 [1] Ea ni'ina Tiapirasi ese. Ea mapoka'e uneunecha mapoka ka'ene
núni vajakino nimaa renajaho heha 'ahi nivejara. [2] Nú raka ka'ene
pu 'waravaji pu heha 'ahi vejare 'ee raka ka'ene nitama aneji ea 'ahopo
puni nii ki'eme rejaji 'waravara'omo pu heha 'ahi vejare 'ee raka ka'ene
vu'a 'waravi'inijipo 'waravaji pu heha 'ahi vena apena roara. [3] Na
vwihajujaho mamaijaho na heha 'ahi uneunecha iraka ka'ene kahi aneji
rene vena apene roaji ve'ipisana ronare'e veju. Ijihuni maijaho ijí iraka
nimaa ka'ene rejajija na hami hami kime hejuta. [4] Na ike vu'akaho ona'e
vejujihuni maijaho pu raka maa ka'ene a najahaji he parahuni jihuna'e
veju.

Joni Papitisita Nahehuna Nahama 'Waravajina

[5] Vea ka'ene Herotira Jutia opuni kinia renani veijino pirisitia pina
Jakaraiasi 'wavujaho hu Apaijara pirisitia ka'ene renaja'ina'e renana.
'Enakaivo huni naparijaho Eroni oni amuja. Huni ihijaho Irisapetina.
[6] Pu Godoni una'i niho'o arira 'urahe ojure 'ee Natohwi jihuni tamanijara
'waramu ja'ina'e ojura. [7] Pu no'o amuja pa'ana. Ijihuni maijaho Irisapetiho
amuja paveji'ina'e renana 'ee pu no'o ni ema paranaha'e rejara. [8] Na'ii
pini Jakaraiasi huni ehi pu'úmo kaukara vehuni vei rejume pirisitiepo
Godoni una'i vejuja'ina'e venana. [9] Pirisitia puni tamana'omo pu pipia
vene hu iji pijaha jihuna'e hu Temiporu vaji va'e Natohwi jihuni inisenisia
jaana. [10] Vea ka'ene inisenisi jaari veijaho ea mapoka ka'ene samai
hijajija hine siporua 'ojara. [11] 'E'eme Natohwi jihuni 'ona oji'ina huni roe
inisenisia jauri 'aijua rori mana'inija'i naminana. [12] Vea ka'ene Jakaraiasi
hua kamajaho niho'o tea juma paranana. [13] 'Enakaivo 'ona oji'ina
kajara ijá 'wama Jakaraiasi tea junamujaho arema. Godiho oni siporua
henana'omo oni napara Irisapetiho oni hariha nahehuna. 'Enajihuna'e
a huni iha Joni 'i'amana 'wamana. [14] Vea ka'ene hu nahe'amajaho a
niho'o teamaname mari'uhuna 'ee ea mapoka teamanahuna. [15] Hu niho'o
Godoni rori ea ni'ima'ura mavarasa'ina'e 'urihuna. Hu niho'o 'wainia

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

'ee toa kikisina paihuna. Hu nahe'avari anejijino rene Godoni 'Aveni
samahe tinia apena parahuna. 16 Hura kú'o Isureri oni harihija aherama
ta'arohe Godi ka'ene puni Natohwi jihuni rohuna. 17 'Enajihuna'e hura
Iraija oni oja 'ee harura ijí same Huni una'i vahuna. 'Ene emahwa puni
ojijija ta'arohe harihwaha 'ee ea ka'ene vuataa paheji'inijija veje ea arira
maa rehuna. 'Ee ea aherame veje Natohwi jihuni 'unama amairiarahuna
'wamana. 18 'Ejume Jakaraiasira 'ona oji'ina kajaho ijá 'wama Na
ikaho ichá'ina'e hena ka'ejo? Na ni emamaa 'ee nuni napara 'u'o ni
paranamaa renu 'wamana. 19 'Ejume 'ona oji'inijara eha vena ijá 'wama
Na Kepireruna. Na Godoni rori namijura'omo Hura ranamiume na aa'e
vu'a maiu'ina mamaake 'wara'i routa. 20 'Enakúne hena! Vea ka'ene nuni
vu'ijara nimaa rena roe 'e'u'amajaho nimaa re'ena kaivo a nuni vu'a
panimaa ronujihuna'e a iviamaa ira pa'wara'ika'i hi'eje vea ka'ene hariha
nahe'amajino ira 'warahuna. 21 'E'eme ea mapoka Jakaraiasi Temiporu
vaji 'ajaha hijajaho 'aha jopatu'uma'ura re'eju'e hu iraka vene marako
parou ronareja vwihajara. 22 'Enakaivo vea ka'ene hu ro'e'unajaho hu
ira areri pa'waramana. 'Ejume pu marako ka'ika'i ijá 'wava Hu visoni
Temiporu vaji kamare'e ijihuna'e avanu 'wavara. Hu ira pu pa'wara'ika'i
ijaru 'waravi'i hinana. 23 Huni kaukara parajumakame kú'o 'unama huni
sei va'ana. 24 Ijihuni túna'ijino na'ii pini huni napara Irisapetiho hari'i
nena searu hi'eme masapa iropu pa'arejara. 25 'Ejume hu ijá rona Iviamai
Natohwijara na túchamai ika'ina vwihaniana. Na hariha panaheju
jihuna'e eriri nuni vahi'a apena va'ana ronana.

Jesu Nahehuna Nahama 'Waravajina

26 'Enakaivo ivi'a masapa iropu kwinu pa'are'eme 'ona oji'ina
Kepireriho Godira ranavume Karari vaji ara natohwa ka'ene Nasaretina
'wavuji roana. 27 Hu Josapi ka'ene Teviti oni amujijara 'asúra ka'ene
'wahuni jihuni vu'a apena roana. 'Asúra kajihuni ihijaho Merina.
28 'Ejume 'ona oji'inijara huni roe ijá 'wama Esi. A maiji ani'ina'e
vwihanaajina. 'Ene Natohwijaho a hu'úmuna 'wamana. 29 Hu vu'a ka'ene
'waramaji henajaho niho'o puruva rene teajuvume huni vwiha vaji ijá
rona Iraki reni'amarono 'ajorime 'warimu ronana. 30 'Ejumakame 'ona
oji'inijara ijá 'wama Meri tea junamujaho arema! Godiho a maiji ani'ina'e
vwihanaana. 31 'Enakúne hena! A hari'i nenareje hariha nahene huni
ihijaho 'ime Jesuna 'wa'amana. 32 Hu niho'o Natohwa rene 'ee Hu maho'o
Ichuto Maijihuni Hariha 'wahuna. 'Ene Godi ka'ene Natohwijara Teviti
oni ruhijaho Hu mahuna. 33 'Eje Hu Jekapi oni amuhi puni Natohwa'e
majama rehuna 'ee Hura kwaa ara ka'ene 'ajo'amajaho niho'o majama
nahuna 'wamana. 34 'Ejume Merira 'ona oji'iniji ijá 'wama Ijaho ichá'ina'e
re'ena? Ijihuni maijaho na 'asúra 'wamana. 35 'Ejume 'ona oji'inijara
eha vene ijá 'wama Godoni 'Aveni samahuna. 'Ee harura ka'ene maho'o

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Ichuto Maijihunijara raorahuna. Ijihuni hahi Hariha ka'ene arira maiji
nahe'amajaho Godoni Hariha 'wahuna. 36 'Enakúne hena! Oni vwina
ka'ene Irisapetiho amuja pa'ana 'wavura vo hu iviamaa niparanaha reji'i
hari'i nena hi'eju'e masapa iropu kwinu pa'arenu. 37 Ijihuni maijaho
unenu'u pini Godi oni una'i kisina pa'ana 'wamana. 38 'Ejume Merira ijá
'wama Na niheju. Na Natohwi jihuni pweakúne ara iraka ka'ene 'warimu
ja'ina'e veje reniama 'wamana. 'E'eme ona'oji'inijaho iji'a ranama va'ana.

Merira Irisapeti Ka'i Va'ajina

39 Ijí vea kajino Meriho marako 'urine ara natohwa Juta vaji kwaa
ka'ene huri'a rukiniji va'ana. 40 Hu Jakaraiasi oni sei va'e arume Irisapeti
'ajomana. 41 Vea ka'ene Merira 'ajomaji Irisapeti he'eme hariha huni tea
vaja kají pipijuku'eme Godoni 'Aveni Irisapeti oni vaja ruha apenana.
42 'Ejume hu ira ajira'e ijá 'wama A napapuni vajijino niho'o merajaha
paranana. 'Ee Hariha ka'ene oni hahi vaji hinujaho nimerajahana. 43 'Ú
irakijihuna'e nuni Natohwi jihuni ohakaho na uvani'i roane? 44 Ike hena!
A 'ajorivume na he'eme harihaka nuni tea vaji hinujaho teamavume
pipijukumana. 45 Natohwijara raka ka'ene hua'e rone 'waramajara roe
nimai rehuniji hu nimaa ronajihuna'e merajahana 'wamana.

Merira Godi Ta'arohe Javaa Venajina

46 'Ejume Meri ijá 'wama Nuni oja Natohwiji ta'arohu. 47 Nuni
'avenijaho Godi ka'ene na ni'ajiha jihuna'i temaranu. 48 Ijihuni maijaho
huni pweijara masuani ajuarana hinajihuna'e Hu huni hura venana.
Heha! Iviasi rene amuja amuja na rone merajihana 'wahuna. 49 Ijihuni
maijaho Natohwijara uneunecha mapoka mama'ina nuna'e venana. 'Ene
Huni ihijaho niho'o aririjina 'wavura. 50 Ijihuni maijaho amuja amuja
kwinu kwinu irahipo Huni hura vejujaho Hu numirama apena rouna.
51 Hu Huni iji uneunecha mama'ina vene 'ee ea ka'ene kehi kehi oji'ini
jihipuni oja vwiha veju'e ani ani va'ura. 52 Hura ea mama'ina veju'e
puni ruha mama'inijija pa'arejura 'ee Hu ea ka'ene masuani hiji'inijihi
'unirame ahasirimauna. 53 Hu ea ka'ene matunavi'inijija uneunecha
mamaa areri vajihuna. 'Ene ea ka'ene uneunecha ani reji'inijija
irechamiu'e ija maisu va'ajivura. 54 Hu huni pwea Isureri ni'ajahuna.
'Ene Hura pu numiramuji vwiha'amarono ni'ajahuna. 55 'Ene opunúna'e
Eparahamiho 'ee huni sesahwahiji 'warama ja'ina'e majama 'waramu
'wamana. 56 'Ene Meriho masapa no'opisu hinarena kú'o 'unama huni ari
va'ana.

Joni Papitisita Nahejajina

57 Ivi'a Irisapetira hariha nahehuni vea roume hu hariha nahenana.
58 'Ejume huni amuja ea ka'ene huni rori hijura 'ee huni vwea vwina

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Natohwijara hu numimarena venaji henareja pu pu'úmo temarasahara.
59 'Enarena vea oma iropu no'opisu para'eme pu hariha kajaho sisa
'uhua'irono apena roara. 'Enareja pu omahoni iha Jakaraiasi 'i'i 'ahiume
vejara. 60 'Enakaivo huni ohijara ijá 'iama Pana. Huni iha Jonina 'wa'eja
'iamana. 61 'Ejume pu hu ijá 'wava Ijaho oni vwea vwina pina iha ija'ina
'uraha 'wahuna pana 'wavara. 62 'Ejume pu huni omijaho ijaru ijá 'wava A
iha irá 'ihuna ura renao? 'wavara. 63 Jakaraiasi heha 'waravume mahume
hu ika'ina venamana. Huni iha Joni venana. 'Ejumakame pu ea mapoka
niho'o oja hwa'usahara. 64 Ijihia kajakaro rena Jakaraia oni ira ka'ene
pa'arenajaho ira 'warame 'ee Godi ta'arohana. 65 'Ejumakame ea ka'ene
rora rora kají hijujija niho'o tea junama paranana. 'E'eme Jutia huri'a
vaja kajaho raka ka'ene renaji 'wamapenojara. 66 Ea ka'ene ijí hejajija
pira'arame ijá 'wava Sesamaakaho ichá'ina'e re'ena? Ijihuni maijaho
Natohwijara Hu 'ajohau 'wavara.

Jakaraiasira Túna'i Rehuniji 'Waramajina

67 Huni oma Jakaraiasiho Godoni 'Aveni tinia apejume raka ka'ene
iji'a rehunijaho ika'ina 'waramana. 68 Natohwa ka'ene Isureri opuni
Godi ijí ta'aroha. Hu ehwaha'e uvanie 'ee kú'o 'unama 'imenae 'eka'i
roana. 69 Huni pwea Teviti oni amuja vajijino núni Ni'ajúhi'ina Natohwa
vejume 'urinana. 70 Ikaho Hura nitama iraka ka'ene Huni poropetia
arimaijihi puni vaji 'waruvara. 71 Hu núni naka 'ee ea ka'ene nú kúme
senavi'inijihi puni vaji ni'ajú'i roana. 72 Ijihuni maijaho Hu opunúna
numirame 'ee Hura nahama 'waramaji vwihanuna. 73 Hu nimaa nimaa
núni oma Eparahami nahama 'waramana. 74 'Ene Hu núni nakapuni
vaji Hu nú ni'ajúhuna nahama 'warumana. 'Ejakame nú pajuhavi'i Huni
kaukara vehuna. 75 'Ene Huni una'i arimaa 'ee nimaa nimaa núra hi'avari
veijaho hina vena apene vahuna. 76 'Ene harihakere a poropetia ka'ene
maho'o Ichuto Maijihuna 'wahuna. Ijihuni maijaho a urana va'e Natohwi
jihuni 'unamiji amairiahuna. 77 A Huni ehija ka'ene Hura ni'ajihuniji
najahakame puni sisea vwihane arehuniji kama hehuna. 78 Ijihuni hahi
Godi ka'ene swasi ma'urijara nú numirume vea kahi ichutoi ranave
rina roe hananúhuna. 79 'Ene ea ka'ene nutuvi'ini hijujija 'ee ea ka'ene
nikwamasa'iro vejujihija hananihuna. 'Ene Hu núni mumora 'ajohuakame
nú matauma hihuni 'unamiji vahuna 'iamana. 80 'Ejume hariha 'u'ua
kajaho emarena ajime 'ee huni vwiha 'u'o emarena paranana. 'E'eme hu
nechi'eru hinonu va'u iji'a amura Isureri puni una'i sama hiramana.

Petirihemi Jesu Nahejajina
(Matiu 1:18-25)

2 1 Ijí vea kajino kamati Sisa Aukasitasira 'waravume ea ka'ene hura
kwaa ara ka'ene 'ajohaujija iha ta'irono ea mapoka nianae va'avarono

'waramana. 2 Vea ka'ene Kwiriniasi Siria opuni 'ajohai'ina renani vajijino iha
amura'e aneja vene tahara. 3 Ea mapoka puni aranejijino iha ve'irono va'ara.
4 'Ejume Josapi 'u'o Nasareti Karari vaji rene Jutia ara natohwa Petirihemi
ka'ene Teviti oni araneji va'ana. Ijí hu va'ajihuni maijaho hu Teviti oni amuji
jihuna'e va'ana. 5 Pu no'o Meri ka'ene hura 'wahuna'e nahama 'waravara
ka'ene hari'i nenaji'i puni iha ve'irono va'ara. 6 'Ene pu ijí hijari vea kajino
hura hariha nahehuni vea niroa apenana. 7 'Ejumakame hu ijí huni Hariha
ka'ene amurijaho nahenana. 'Enareja hu apena ateha hwame 'ee hanupo
'iruma ijuri ruhi ranavume hinana. Ijihuni maijaho pura ruha ka'ene
hihunijaho pa'ajihuna'e avajara.

Sipia 'Ajohi'ina 'Ee 'Ona Oji'inijihina

8 'Ejumakame ea ka'ene sipia 'ajohi'ina 'aho'a kwaa kajino vea kajihuni
na'iijino puni sipia'e 'ajohi'i hijara. 9 'E'eme Natohwi jihuni 'ona oji'ini roe
puni una'i nami'eme Natohwi jihuni hanaji'inijara pura namija kajaho
hanana apene tauhuhana. 'Ejume pu niho'o natohwa'e tea junama paraniana.
10 Ona'oji'inijara ijá iama Juvujaho are'ika'i heha! Na joni vu'a maiu'ina
mamaa'e apena routa. 'Ee ijara veje ja 'ee ea mapoka ka'ene kwaa araka
mapoka kakino hijukija teamanama parahuna. 11 Ike iviasi na'iakino Teviti
oni ara natohwijino joni Ni'ajihi'ina nahejara. Hu Keriso ka'ene Natohwijina.
12 Jara ijí hena kahunijaho ja vai'i kave pu atehi apene Hariha 'u'ua kajaho
hwame hanupo 'iruma ijuri ruhi ranavu'e hinuna'omo ja ijí kahuna 'iamana.
13 Ijá ve'eme ni'aha kwino 'ona oji'ina kajaho 'ee 'ona oji'ina 'aho'a mapoka
mapoka kahi akúpi 'ahi Godi ta'arohe javaa vejara. 14 Pu javaa ika'ina vejara
Godi ka'ene niho'o Ichuto Maiji huni pinana 'urinu. 'Ene ea ka'ene
Godira iki mwe'i kime teamanamujihi matauvi'inijaho mihu
'wame ta'arohara.
15 Ona'oji'inijija akúpa 'ahi va'umakivi'i sipia 'ajohi'inijipo ijá 'wava
Roe ma arira'e Petirihemi va'e ike unekaka reju'ukame Natohwijara roe
nú 'warumuke kava 'wavara. 16 'Ejume pu marako vai'i kivume Meri
ho Josapi ho Hariha 'u'ua kajaho ijano ijí hanuhapo 'iruma ijuri ruha
kajino hijara. 17 Vea ka'ene sipia 'ajohi'ini jipuhipu Hariha 'u'ua kaji
kavajaho raka ka'ene Hariha 'u'ua kaji rona 'waravajaho pu 'waravara.
18 Ea mapoka'e sipia 'ajohi'inijipo vu'a kaji 'waravume hejajaho niho'o
oja hwa'usunahara. 19 'Enakaivo Merira ijí henarena huni oja vaji
vwihananama apena va'ana. 20 Sipia 'ajohi'ina kajija 'unama vai'i uneka
ka'ene pu kame hejaji Godi ta'arohe Huni pinana 'unama ahasirivara.

Jesu Temiporui Iha 'Iavajina

21 Na'ia iropu no'o pisu pa'arejume iji'a sisa 'uhu'avarono iha 'iame
Jesuna 'wavara. Hu iji'a mai'o tei vaji muna'amarono ona'oji'inijara iha
kajaho mahana.

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Jesu Temiporui Godoni Ija Tahi Ranavajina

22 Vea kajara apejume Josapi'o Meri'o Mosisi oni tamani iraka ka'ene
'waramaji vene 'ee hariha ara hinajaho pa'are'eme pu Sesamaijaho
isinara iramahe Jerusaremi Natohwiji ma'i 'ahiume va'ara. 23 Ikaho
Natohwi jihuni tamana vaji ika'ina 'warumana. Hariha ka'ene amurijihi
nahena'avajija Godi vajahuna 'úmana. 24 'Ene Natohwi jihuni tamana
vaji 'warama ja'ina'e marahu'ora no'ohe'ina 'aho unea no'ohe'i 'eka va'e
swasa vejura. 25 Heha! Ea pina huni ihijaho Simionina hu Jerusaremi vaji
hinuna. Hu ea arira 'ee huni kaukara oja mahi'ina'omo hu Isureri opuni
Mesaia 'ajaha hinuna. 'Ena'omo Godoni 'Avena hu samahana. 26 'Ejume
Godoni 'Avenijara hu nahama 'waramajaho hu pakwa'ika'i hi'eje Natohwi
jihuni Kerisora roa kahuna 'wavume hinana. 27 Hu 'Aveni vaji Temiporu
roana. Vea ka'ene emahwapo Hariha Jesu aheme roajaho varapa tamana
ve'i roara. 28 Simioni Hariha kajaho tapane apene huni ija 'ahi rana'ika'i
Godi teimani 'wamana. 29 Hu ika'ina 'waramana Natohwe iviamaa Ara
Oni ira vaji nahama 'warumajaho renu. 'Enakúne A Oni pwea veje
matauma va'ama. 30-31 Ara Oni Ni'ajúhi'ina ka'ene ea mapokakihi puni
una'i amairiaramajaho na nuni niakino kavu. 32 Hu ira ka'ene Jenitaru
hananie najahunijina 'ee Hu Oni ehija Isureri opuni Hanani'inijina
'wamana. 33 Emahwapo vu'a ka'ene Hua rone 'waravaji hejajaho oja
hwa'usahara. 34 Simionira pu merajihe 'ee Meri Huni ohijaho ijá 'wama
Hena! Ike Harihakaho Isureri opuna pijahana. Hu Isureri ora 'aho'a veje
arihe 'aho'a ajihuna. 'Ene Hu aacha'omo ea mapoka ijí kame Hu ninahuna.
35 'Eje ja temuka'amajaho areri so'wa 'usa rukina joni oja 'ahi naminau
ja'ina'e rehuna. Ijihuni maijaho oja vaji hema vwiha roe samaumaa rehuna
'wamana. 36 Napara poropeti Ana Panueri oni 'apaja 'ee Asa oni amuja.
Hu paranamaa paruahe'i hinajaho juara iropu no'o pa'arenana. 37 'E'eme
hu amuna hinajaho juara mapoka mapoka (84) pa'arenana. Hu niho'o
Temiporu paranamuna 'ee veiri'a na'ia rira 'aura areme 'ee siporua 'onuna.
38 Nijihijakura hu roe Godi teimani 'wamana 'ee ea ka'ene Jerusaremi puni
Ni'ajihi'ina 'ajoha hijajihi majaa Hu rone 'waramana.

'Unama Nasareti Roajina

39 'Ejume pu Natohwi jihuni tamanijara 'waramajaho ve paranareja
vukú'o 'unama Karari puni ara natohwa Nasareti va'ara. 40 'E'eme
Sesamaa kajaho haruriji'i emarena ajime 'ee Huni vwiha 'u'o emarene 'ee
Godoni maiji vwihanii'inijaho Hu hu'úmo majama namana.

Jesu Paruisea'e Jerusaremi Temiporu Vaji Hinajina

41 Juara kwinu kwino pa'are'eju'e emahwaha Jerusaremi Pasova
sora i'i va'ura. 42 Vea ka'ene Hu juara iropu ropu no'o renajino pu kú'o

tamanijara ve'avarono 'waramu ja'ina'e sora i'iro kahi va'ara. 43 Pura
na'ia icharu hihuni veijaho nipa'arejume pu kú'o 'unama ari puni va'eme
Jesuho Jerusaremi hinana kaivo Huni emahwahijija ijaho pahena
pakavara. 44 Pu vwihajajaho Hu ea mapoka kajihipuni vaji va'u ronareja
pu 'urina kwaa jora'e na'ia kwino va'areja ijí pakamareja aneja vene puni
napuhija 'ee vwea vwina puni vaja kajino savara. 45 Pu Hu pakamareja
kú'o 'unama Jerusaremi sama va'ara. 46 Vea no'opisu pa'are'eme pu Hu
Temiporu vaji najahi'inijipo najahaji hene 'ee aporavi'i hi'eme piunavara.
47 Ea mapoka Hura eha mavarasa'ina ka'ene 'waramaji hejajaho pu niho'o
oja hwa'usunahara. 48 Pu ijí kame hejajaho pu 'u'o oja hwa'usunahara.
'Ee oahi ijá 'wama Hariha nuna A iraka vene 'unama ika'ina 'ahúane?
Nú omune'i niho'o oja hianu'eme Aa'e sarame apenojara 'wamana.
49 Hu pu ijá 'iama 'Ú ja raka vena Na sarivo? 'Ú Na Oma Nunijihuni sei
hihunijaho ja pahejo? 'iamana. 50 'Enakaivo Hura raka ka'ene 'warama
jihuni maijaho pu pahejara. 51 'Ejume Jesuho pu pu'úmo 'uname Nasareti
va'ana. 'Enarena Hu emahwapuni ira hene venana. Oahi raka ka'ene
hena kamajaho oja vaji vwihaji'i hinonana. 52 'Ejume Jesuho 'urine
emakina rene 'ee vwiha vaji emarene 'ee Godiho 'ee emaa Hu ura rejura.

Joni Papitisitara Najahajina
(Matiu 3:1-12; Maka 1:1-8; Joni 1:19-28)

3 1 Sisa ka'ene Taipiriasina 'wavujara natohwa rena hinajaho juara
iropu ropu'a mumora rona kwinu rejume Ponachasi Pairati Jutia
puni natohwa rejume 'ee Herotira Karari ora 'ajohau'e 'ee huni 'u'ua
ka'ene Piripura Ituria 'ee Tekonaitasi 'ajohau'e 'ee Raiseniasira Apirini
ora 'ajohauna. 2 'Ejume Anasi'o Kaiapasi'o pirisitia mama'ina rejari vea
kajino Godoni vu'a Joni ka'ene Jakaraiasi oni harihaka nechi'i hinonu
jihuni roana. 3 'Eju'e hu Jotani rori ara ka'ene hijuji roe emaapo puni
sisea vwihana are'eje toi samahuni vu'a 'waramana. 4 Poropetia Aiseara
ika'ina huni heha vaji venana.

Ea pina nechi'i hine 'ume'ena Natohwi jihuni 'unama amairie
'ee veje arira renama. 5 Isoha same 'ee huri'a veje amara reja
'ee 'unama ka'ene 'ajovi'inijaho veje arira reja. 'Unama ka'ene
'onajivi'inijaho amara renama. 6 'Eje ea mapoka Godi oni
ni'ajúhi'inijaho kavava 'úmana.

7 Ea mapoka huni roajivakame hura 'unirame toi vaji sama'e
'uri'avarono roajivajihi ijá 'iama Ja tapara ka'ene siseijihipuni harihija.
Joni eha sisea ni'ima'ura ka'ene túna'i roujaho irara ja 'waravukame
ja juhame iki roajivare? 8 'Ina rukina re'avara! Joni 'unama sahasijaho
ta'arohareje niare'i kaivo ea maiu'ina re'avara Ja vwiha ika'ina
pavwiha'avara. Eparahami núni oma'omo nú areri rena hiju paro'avara
kaivo Godira areri veje ike muna ikihipo Eparahami oni harihija

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

rehuna. Ijihuna'e nú areri rena hiju paro'avara. 9 Iviamai taupa icha
aneji namuna'omo icha kajija 'ina maa pare'avajaho 'umareje 'uhue
veni ato'aruhuna 'iamana. 10 'Ejume ea mapoka kajipo apoma ijá 'wava
'Ena'omo nú ichá'ina'e ve'eja? 'wavara. 11 'Ejume hu eha vene pu ijá 'iama
Ea irara setia no'ohe'i re'amajaho ea pina ka'ene pa'aji pina ma'amane 'ee
ea irara 'iruma rukina'e re'amajaho 'u'o ijá ve'amana 'iamana. 12 'Ejume
ea ka'ene takisia apeji'ina 'u'o hu 'unirame toi sama'avarono roara'omo
ijipo apoma ijá 'wava Najahi'ine nú ichá ve'eja 'wavara. 13 Hu ijá 'iama
Ja takisia'e ape'avajaho icharu 'eka'avarono 'waravajiru 'eka'avara
'iamana. 14 'Ejume sorutia 'ahopo apoma ijá 'wava 'Enakaivo núa. 'Ú nú
ichá'ina'e ve'eja? 'wavara. Hu ijá 'iama Ea 'ahopuni monia pamajikari
'ejahie 'etuji'avara. 'Ee ea pina pamajikari nama'avara. 'Ee joni anejijaho
teamana'avara 'iamana. 15 Ea mapoka kajija 'ajohe vwihaji'i hijura'omo pu
Joni kavari veijaho puni oja vaji ijá roja Vejuro'i Kerisora re'ama rojara.
16 'Ene Joni eha vene ijá 'iama Na ja toa vaji samauta kaivo Ea ka'ene
nuni túna'i roujara samahunijaho Godoni 'Avena 'ee haruriji'i samahuna.
Na Hu Hu'úmo areria pana 'ee nara Huni mumora hwana jahenahuna
areria pana. 17 'Enakaivo soa Huni ija tahi namuna'omo Hura 'witia
mutuuri ruhijino mutuareje maijaho niana'ika'i siseijijahija vena ka'ene
pautaruti sa'ika'i namujiano ato'aruhuna 'iamana. 18 Na'ia mapoka'e hu
vu'a maa maiu'ina ea najahe 'ee vu'a 'aho'a ani'ina ni'ajihe najahana.
19 'Enakaivo hu ea natohwa ka'ene Heroti 'uraraha 'waramana. Ijihuni
maijaho hu Herotiasi huni 'u'uijihuni napara turame 'ee uneunecha sisea
mapoka'e Heroti venajihuna'e 'uraraha 'waramana. 20 Hu kú'o sisea pina
ka'ene huri venajaho Joni apene tipurai ranamajina.

Jesu Toi Apúsavajina
(Matiu 3:13-17; Maka 1:9-11)

21 'Enakaivo ea mapoka'e toa vaji samauma para'eme iji'a Jesu 'u'o
toa vaji apúsavume 'urinana. Hu hine siporua 'o'eme akúpi 'ahi vwicha
jaraana. 22 'E'eme Godoni 'Avena areri marahu'ora puna'i jaima ariha roe
huni haha 'ahi ajimana. 'E'eme ira akúpa 'ahi rene roe ijá 'wama A Nuni
Hariha ka'ene Na oja mahujina. Na A niho'o teamanimu 'wamana.

Jesuni Amuhijijina
(Matiu 1:1-17)

23 Jesuho juara mapoka mapoka (30) pa'are'eme iji'a Hu Huni kaukara
aneja venana. Ea mapoka Jesuho Josapi oni Hariha 'wavura.
Josapi oni oma Iraina Irai oni oma Matatina 24 Matati oni oma
Rivaina Rivai oni oma Merikaina Merikai oni oma Jenaina Jenai
oni oma Josapina Josapi oni oma Matataiasina 25 Matataiasi oni
oma Emasina Emasi oni oma Nehamina Nehami oni oma Esirina

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Esiri oni oma Nekaina Nekai oni oma Meatana [26] Meata oni
oma Marataiasina Marataiasi oni oma Semainina Semaini oni
oma Josekina Joseki oni oma Jutana Juta oni oma Joananina
[27] Joanani oni oma Resana Resa oni oma Jerapaparina Jerapapari
oni oma Setiarina Setiari oni oma Nerina Neri oni oma Merikaina
[28] Merikai oni oma Atina Ati oni oma Kosamina Kosami oni oma
Erimatamina Erimatami oni oma Erina Eri oni oma Josuana
[29] Josua oni oma Eriesana Eriesa oni oma Jorimina Jorimi oni
oma Matatina Matati oni oma Rivaina Rivai oni oma Simianina
[30] Simiani oni oma Jutana Juta oni oma Josapina Josapi oni
oma Jonamina Jonami oni oma Iraiakimina Iraiakimi oni oma
Mereana [31] Merea oni oma Menana Mena oni oma Matatana
Matata oni oma Netanina Netani oni oma Tevitina Teviti oni
oma Jesina [32] Jesi oni oma Operina Operi oni oma Poasina Poasi
oni oma Sarimonina Sarimoni oni oma Nasionina Nasioni oni
oma Aminatapuna [33] Aminatapu oni oma Ataminina Atamini
oni oma Ramana Rama oni oma Hesiranina Hesirani oni oma
Peresina Peresi oni oma Jutana Juta oni oma Jekapina [34] Jekapi
oni oma Aisikina Aisiki oni oma Eparahamina Eparahami oni
oma Terana Tera oni oma Nehorina Nehori oni oma Serukina
[35] Seruki oni oma Reuna Reu oni oma Perekina Pereki oni oma
Hiparuna Hiparu oni oma Sirana Sira oni oma Kenanina [36] Kenani
oni oma Aripakasarina Aripakasari oni oma Semina Semi oni
oma Noana Noa oni oma Ramekina Rameki oni oma Metusarana
[37] Metusara oni oma Inakina Inaki oni oma Jeratina Jerati oni
oma Mahararina Maharari oni oma Kenanina Kenani oni oma
Inosina [38] Inosi oni oma Setina Seti oni oma Atamuna Atamu
Godoni hariha.

Jesu Vena Kamajina
(Matiu 4:1-11; Maka 1:12-13)

4 [1] Jesuho Jotani rene Godoni 'Aveni ruha apena para'eme 'Avena
kajara aheme nechi'i va'ana. [2] Hu ijino na'ia mapoka mapoka (40)
hi'eme Setani Hu vena kamana. Hu vea kajija 'iruma painajihuna'e Hu
matuma paranana. [3] 'Ejume Setanijara Hu ijá 'wama A Godoni Hariha
re'amajaho muna ike veje puretia rejakame ina 'wamana. [4] 'Ejume Jesura
eha vene ijá 'wama Godoni Irijara ija 'úma Ema mai'o puretieru reje
hihuna pana 'úmana 'wamana. [5] 'Ejume hu Jesu ahema va'e huri'a 'ahi
namine kwaa ara mapoka kajaho ni'aha kwinu nahana. [6] 'Ene Setanira
Hu ijá 'wama Na harura 'ee kwaa ara mapokakaho vajahuna. Ikaho
naa'e mihara'omo nara ea ka'ene na ura reni'amaji mahuna. [7] A na oja
mi'amajaho ike mapokakaho Ona'e rehuna 'wamana. [8] 'Ejume Jesura eha

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

vene ijá 'wama Godoni Irijara a Natohwa ka'ene oni Godi ijiru oja mahe
Hunaru vena'amana 'wamana. 9 'Ejume hu Hu ahema va'e Jerusaremi
Temiporu 'ahi ranavume namijumakavi'i ijá 'wama A Godoni Hariha
re'amajaho iki kami mwama pi'onama 'wamana. 10 Godoni Ira vaji
'waramajaho
Hura Huni 'ona oji'ina irechamie pu A 'ajohahuna 'wamana. 11 Pura
puni iji 'ahi'enae A Oni mumora muna 'aha pa'anaarahuna 'úmana
'wamana.
Noin 12 Jesura eha vene ijá 'wama Godoni Ira vaji ijá 'úma
A Oni Godi Natohwijaho pavena ka'amana 'úmana 'wamana.
Noin 13 Setaniho Jesuho 'unama ani ani vena kamajaho iji'a are'i kaivo
ma'uaku ranama ruva'ana.

Jesura Huni Kaukara Karari Vaji Aneja 'Emajina
(Matiu 4:12-17; Maka 1:14-15)

14 'Ejume Jesuho kú'o 'unama Godoni 'Aveni jihuni haruriji'i Karari
va'ana. 'Ejume Huni pinanijaho 'urijume kwaa ara mapoka kajaho he
parajara. 15 'Ene Hu aneja vene puni Sinakoku vaji najahume ea mapoka'e
Hu ta'arohara.

Jesu Nasareti Vaji Pataarohajina
(Matiu 13:53-58; Maka 6:1-6)

16 'Enarena Hu 'uname Nasareti Huni araneji Hura emakina'e renajino
va'ana. Sapati hu nivenu ja'ina'e Sinakoku vaji Hu heha ta'iro 'urinana.
17 Heha ka'ene poropetia Aisea onijaho Huni ijatahi ranavume Hu rasame
ika'ina kama tahana.
18 Natohwi jihuni 'Avenijaho Na hu'úmo hinu. Hura Na ea ka'ene
uneunecha pa'ajihi vu'a ka'ene mamaiji naja'urono ranamiana.
Ea ka'ene i'ivani'inijihi rasamie 'ee ea ka'ene nia supavi'iniji veje
niri'avarono routa. 'Ene ea ka'ene sisei hiji'inijihi ni'ajihe hanasina
ape'avarono routa. 19 Juara ka'ene Natohwijara ni'ajihuniji 'wara'i
routa 'úmana 'iamana.
20 'Ejume heha tahuhe ea ka'ene naminaji ma'ika'i asuma hinana. 'E'eme
ea mapoka ka'ene Sinakoku vaji hija kajija nia tajahena apene Hua'e mahara.
21 'Ejume Hu aneja vene ika'ina 'waramana Joni atai he'eme heha ka'ene Na
tahujaho iviamaa nimaa renu 'iamana. 22 Ea mapoka ka'ene ijí hijajaho niho'o
oja hianame 'ee vu'a ka'ene Huni iri vaji rena roe arihume hejajaho niho'o
teamanavara. 'Ejume pu ijá 'wava 'Ú eakaho Josapi oni Harihijine? 'wavara. 23 Hu
pu ijá 'iama Na niheju. Ja Na areri juketakúne orono veje maranaama 'wihuna.
Ja Na ijá 'wihune Ara Kapeniami uneka ka'ene vejume nú pinana ka'ene hejuji
ikine oni ari veja kava 'wihuna 'iamana. 24 Na nimaa nimaa 'waravu ea ka'ene
poropetia huni ara vajijaho hami paapene 'ajovura. 25 Na ja nimaa 'waravo.

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Nimai Iraija oni veijaho amuna mapoka'e Isureri vaji ani re'eme juara no'opisune
masapa iropu kwinu neha papi'eme kwaa ara kajaho ora vea re'eme matuna
hijara. 26 'Enavo Iraijaho mai'o amuna mapoka ijí hijara kaivo hu puna pava'ana
kaivo hu Saitoni vaji ara iha Sarepatina 'wavujino amuna kwinu'wi ijí hinuna'omo
ijí ni'aja'iro va'ana. 27 Poropetia Iraisa oni veijaho ea mapoka reporosia rukina
Isureri vaji hijura vo niho'o ea pina marahuna pana kaivo Nemani ka'ene Siria
orijiru huhusu maranana 'iamana. 28 Ea ka'ene Sinakoku vaji hija kajipo ijí
hejajaho pu niho'o ajinamana. 29 Pu 'urimarame Hu tairie apene ma'ahi 'useme
aheme va'e huri'a ka'ene puni ara ijihuni toi vejari 'ahi rarahi apúsa'i 'ahiume
vejara. 30 'Enakaivo Hu puni rira kajino ro 'e'une va'ana.

Ea 'Avena Sisei Rosamajina
(Maka 1:21-28)

31 'Ejume Hu Kepeniami Karari vaji va'e Sapati vei ea najahana. 32 Pu Huni
vu'a ka'ene niho'o harura rukiniji hejajaho oja hwa'usahara. 33 Ijí Sinakoku vaja
kajino ea pina 'avena sisei ajivi'ina hinana'omo hu niho'o ira ajira'e emaavanana.
34 Haee! Jesu ka'ene Nasareti orakere A nú iraka'e vetú'irono roane? 'Ú A núa'e
'eka ruaru 'ahaume roane? Na A nihena kavu. A Godoni arira maijina 'wamana.
35 'Enakaivo Jesu 'uraraha ijá 'wama Irano'a are'i kaivo ema kajaho rana'i kaivo
ariha va'a 'wamana. 'Ejume ijí 'avena sisea kajaho hu unenu'u pina pave'ika'i ema
kajaho pi'onavume ea mapoka kajihipuni una'i 'ojumakavi'i ro 'e'una va'ana. 36 Ea
mapoka ijí kamareja niho'o oja hwa'usunahara. 'Ejume pu ijá 'wava Ike vu'akaho
ichá'ine? Harura 'ee ajira rukina'omo ike eakara 'ananajihe 'ee pikinakavi'i 'avena
sisea 'waravu'e usevura 'wavara. 37 'Ejume ijí Huni vu'a kajaho kwaa ara rora rora
kajaho marako re'unana.

Jesura Ea Mapoka Venaume Maraniajina
(Matiu 13:53-58; Maka 1:29-34)

38 'Ejume Hu 'urina Sinakoku kajaho are'ika'i Saimani oni arijino va'ana.
Saimani oni jura paranahijaho haha ohoa natohwa'e rejume pu Jesura
ni'aja'amarono huni iha 'ahi 'ona vejara. 39 'Ejume Hu va'e Huni ruha rorijino
nami'i ijí haha ohoa kajaho 'ararihaana. 'Ejume haha ohoa kajaho pa'are'eme hu
'urine 'iruma amairia pu vajihana. 40 Nusirei vea va 'o'i ve'eme ea mapoka ka'ene
atama ani ani'ina 'ekajija aherame Jesuni roume Hu ea kwinu kwino puni haha
'ahi Huni ija irechavume pu maraniara. 41 'Ejume 'avena sisea mapoka'e Hura
vejume usevi'i ijá 'umejare A Godoni Hariha 'umejara. 'Ejume Hu 'ararihie vejume
pu ira pa'waravara. Ijihuni maijaho Hu Kerisoho pu nihena kavura.

Jesura Sinakoku Vaji Najahajina
(Maka 1:35-39)

42 Vea nitumajino Hu kwaa kajaho are'ika'i va'e kwaa ka'ene ea
pahijujino va'ana. 'Ejume ea mapoka kajipo hina samuva'o piuname pu

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

ura Hu 'unanavakame paranamie va'amarono vejara. 43 'Enakaivo Hu pu
ijá 'iama Na va'e ara 'aho'a Godoni ara rona 'waramaji najahuna. Ijihuni
hahi Na ranamiume Na ikaho routa 'iamana. 44 'Enarena Hu majaa Jutia
Sinakoku mapoka vaja najahana.

Jesura Tisaiporua Amura 'Umenajina
(Matiu 4:18-22; Maka 1:16-20)

5 1 Na'ia pini Hu Jenesareti soha rorijino namine vu'a 'wara'eme ea
mapoka Godoni vu'a kaji he'i 'ahiume ijí kahi piijaravi'i roajivara.
2 Hu kivume sisima no'ohe'i soha rori na'eme ea ka'ene úa vesavi'inijija
puni namea 'eke arihe sovi'i hijara. 3 'Ejume Hu Saimani oni sisima pini
vaji aji'ika'i 'waravume piijahume ma'uako karokaro soha riri va namana.
Hu ijihuni vaji hiji'i ea mapoka kajija najahana. 4 Hu vu'a 'wara para'ika'i
Hu Saimani ijá 'wama Oni sisima piijahe úa riri va'e joni namea same
kija siriraha 'wamana. 5 'Ejume Saimani eha vene ijá 'wama Natohwe nú
iviasi na'iakaho hine ojuta pahwe'i nú úa kaji vesavara vo niho'o kija pina
pa'ejara kaivo A 'warimu jihuna'e na namea sahuna 'wamana. 6 Pu puni
namea samareja kija niho'o mapoka mapoka siriravume namea aneja
vene turamana. 7 'Ejume pu napuhwaha ka'ene sisima pina 'ahi hijajija
'umenaume pu roe ni'ajihara. Pu roajime puni sisima no'ohe'i vejume
itusahe sisima kajija aneja vene tusa'i vejara. 8 Saimani Pitaho ijí hura
uneka ka'ene vena kaji kamarena Jesuni una'i nitupari sa'ika'i ijá 'wama
Natohwe na ea sisea veji'inakúne nuni rori roujaho are'i kaivo ani va'a
'wamana. 9 Ijihuni maijaho Hua 'ee ea 'aho'a ka'ene pu pu'úmo hijajipo ijí
kija mapoka kaji kivajaho niho'o oja hwa'usahara. 10 Saimani oni napuhija
Joni'o Jemisi ka'ene Jepati oni harihija no'o 'u'o oja hwa'usahara. 'Ejume
Jesura Saimani ijá 'wama Tea junamujaho arema. Iviamaikano rene a
emaa sirirahuna 'wamana. 11 'Ejumakame pu puni sisima 'eka roe amari
irechame 'ee puni uneunecha mapoka are'ika'i Hu 'ararihaa va'ajivara.

Jesura Ea Vejume Maranajina
(Matiu 8:1-4; Maka 1:40-45)

12 Na'ii pini Hu ara pini va'eme ea pina reporosia rukina Jesu kamarena
Huni una'i mwe'i 'oji'i jarima ijá 'wama Natohwe A ura rena'amajaho
veje na maraniama 'wamana. 13 Jesura ija jorane 'unavi'i ijá 'wama Na
ura reniukúne marana'ama 'wavume ni'aha kwino ea kajihuni reporosia
pa'arenana. 14 Jesura ijá 'wama Ikaho ea 'aho'a pa'wara'amana kaivo
va'e pirisiti nahareje iji'a va'e Mosisira 'warama ja'ina'e Godoni swasa
ve'amana. 'Ejakame ea mapoka oni reporosia ka'ene pa'arenajaho hena
ka'avara 'wamana. 15 'Enakaivo Huni pinanijaho ara mapoka henareja
ea mapoka'e Huni vu'a hene 'ee atama puna veje pa'are'amaro roajivara.
16 'Enakaivo Hu na'ia 'aho'a va'e ea pahijuri kwai siporua 'onuna.

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Jesura Ea Ija Ajuaravi'ina Vejume Maranajina
(Matiu 9:1-8; Maka 2:1-12)

17 Na'ia pini Hu hine naja'eme ijihuni vaja kajino Parasia 'ee ea ka'ene
tamana najahi'inijija ijí hijara. Pu ara kwinu kwino Karari vaja 'ee Jutia vaja
'ee Jerusaremi vaji rena roe ijí hijara. 'Ejume Natohwi jihuni harurijaho ijí
vea kajaho Jesura ea'e veje marani'amarono namana. 18 'E'eme ea 'ahopo
ea pina haha ajuaravi'ina apene kime Jesuni una'i rana'i 'ahiume apene sei
roajivara. 19 'Enakaivo ea mapoka'e itu'ona namajihuna pura hua'e apena
vahuna 'unama pa'arenana. 'Enajihuna'e pu ea kajaho apene atahuri va'e tita
napame ea kajaho huni kicha 'ahi na'eme apúsavume 'onu va'o Jesuni una'i
ea rira kajino namana. 20 Hu ichá'ina'e pu nimaa rojuji kimarena ema kaji ijá
'wama Napura nunakera Oni sisea Na vwihana arevu 'wamana. 21 Parasia 'ee
Sikuraipia pu aposarame ijá 'wava Ikaho ea irana'omo Hu Godi matahare'e
avano? Ea irara sisea vwihane arehune? Godira Huhusuna 'wavara. 22 Jesuho
pura iraka ka'ene aposaravajaho nikimarena ijá 'iama 'Ú ja iraka vene joni
oja vaja aposaravo? 23 Na ichá'ina'e 'wara'ejo? Na huni sisea vwihana are'eju
ho Na 'wave 'urina va'ena? 'iamana. 24 'Enakaivo jara Ema Puni Harihijihuni
harura ka'ene iki mwe'i ea vwihanie arevuji hena ka'avarono Hu haha
ajuaraji'inijaho ijá 'wama Na a 'waravukúne 'urine oni suha apene ari va'a
'wamana. 25 'Ejume ni'aha kwino ea kajaho puni una kajino 'urine iraka
ka'ene hura ijihuni toi namajaho apene ari Godiho ta'arohi'i va'ana. 26 Pu
niho'o oja hwa'usahaume Godi ta'arohe tea juna'eme ijá 'wava Nú iviasi
uneunecha mavarasa'ina kivara 'wavara.

Jesura Rivai 'Umenajina
(Matiu 9:9-13; Maka 2:13-17)

27 Ijihuni túna'ijino Hu vai'i kavu'e ea ka'ene takisia apeji'ina iha Rivaiho
takisia apejuri seijino asuma hinana. 'Ejume Hu ijá 'wama 'Ararihie roa
'wamana. 28 Hu huni uneunecha mapoka maki'ika'i 'urine Hu 'ararihaa
va'ana. 29 'Enarena Rivaira huni sei 'iruma natohwa Jesuna'e vejume ea ka'ene
takisia apeji'inijija 'ee ea 'aho'a mapoka'e pu pu'úmo 'iruma ijara. 30 Parasia
'ee Sikuraipia ijipo aneja vene Huni tisaiporu 'uraraha ijá 'iava Ja iraka vene
ea ka'ene takisia apeji'ina 'ee ea sisea pu'úmo 'iruma ijo? 'iavara. 31 Jesura
eha vene ijá 'iama Ea ka'ene atama pa'ajija juketaija ura parenaura kaivo ea
atakinijipo juketaija ura renaura. 32 Na ea arira maa veji'inijihipuni parouta vo
Na ea sisea ka'ene puni sisea vwihane temukavi'ini jihipuni routa 'iamana.

'Aura Arevuji Rone Apovajina
(Matiu 9:14-17; Maka 2:8-22)

33 Ea 'ahopo Jesuho ijá 'wava Joni oni tisaiporujija na'ia kwinu kwino
'aura areme 'ee siporua 'oju'e Parasi puni tisaiporu ijija 'u'o ija'ina'e

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

vejura kaivo Oni tisaiporu ijija 'iruma toa ma ijí ijura 'wavara. 34 Jesura ijá
'iama Ja vwihajujaho ea ka'ene napasi nejujihipuni 'iruma vejujaho huni
napuhija ka'ene ijí ki'iro roajivujijahija 'aura arevura araka? 35 'Enakaivo
vea ka'ene napasi neji'ina kajara ijí pu pu'úmo pahi'i kaivo ani va'akama'e
pu iji'a 'aura arehuna 'iamana. 36 Hu haa 'waramarena ijá 'iama Ea mai'o
ateha maiu'ina isome sahasiji'i pasuhura. 'Enakaivo ija'ina'e ve'avajaho
ateha kajija isome ani'ina rehuna. 37 'Ene vukú'o 'wainia maiu'ina 'eke
hanuha sisa sahasa vaji veri'avajaho hanuha sisa sahasa kajaho napame
'wainia arihuna. 38 'Enakaivo 'wainia maiu'ina hanuha sisa maiu'ina vaji
verivura. 39 Ea 'wainia sahasa ijujaho 'wainia maiu'ina ura parenaura. Pu
ijá 'warahuna Sahasijaho arerina 'wahuna 'iamana.

Sapatia Rone Apovajina
(Matiu 12:1-8; Maka 2:23-28)

6 1 Vei pini Sapati veijino Hu konesa juasi'a 'uraha va'eme Huni
tisaiporua konesa tuame iji tanihi'i 'inijaho ijara. 2 'E'eme Parasia
'aho'a ijá 'iava 'Ú ja iraka vene varapijara Sapati veijino pave'avarono
'warumajaho vejo? 'iavara. 3 Jesura eha vene ijá 'iama 'Ú ja Tevitira huni
ehi pu'úmo matuvumakame iraka ka'ene vejajaho ja pataha hejare?
4 Hu Godoni sei va'e puretia ka'ene Godi vajahajaho 'eke huna i'ika'i
'aho'a ehwaha vajihana. 'Enavo ijaho tamana'omo ea mamaha paijura
kaivo pirisitiepo pupusu ijura 'iamana. 5 'Ejume Hu ijá 'iama Ema Puni
Harihijaho Sapati huni Natohwa 'iamana.

Ea Ija Ajuaravi'ina Vejume Maranajina
(Matiu 12:9-14; Maka 3:1-6)

6 Na'ii pini Sapati veijino Hu va'e Sinakoku vaji najahana. Ema pina ijí
hinajaho huni ija mana'inijaho 'irivi'ina. 7 Sikuraipi 'ee Parasia Hu ea pina
ijí Sapatia vea kajino veje marajakame nama'i 'ahiume nii vevirinavara.
8 'Enakaivo Hu pu raka ka'ene vwihajajaho Hu kimarena ea ka'ene ija
irivi'ina kajaho ijá 'wama 'Urine iki una'i roa 'wamana. 'Ejume hu 'urine
ijino va'ana. 9 'Enarena Jesura pu ijá 'iama Na ja aporavu Joni tamanijaho
Sapati veijaho nú mamaa ve'eja ho sisea ve'eja? Ea ni'aji'eja ho ea 'anae
kwa'ena? 'iamana. 10 Hu 'urine nami'i kaivo ea kwinu kwino kima apena
vu'u va'ume irivi'inijaho ijá 'wama Oni ija nipima 'wamana. 'Ejume hu
ija'ina'e vejume huni ija maranana. 11 Pu niho'o ajinavume pu hine Jesu
iraka ka'ene vetihuniji 'wama apenojara.

Jesura Apasorua Iropu Ropu No'o Pijihajina
(Matiu 10:1-4; Maka 3:13-19)

12 Vea kajino Hu va'e huri'a 'ahi siporua 'o'i va'ana. Hu na'ia kajaho
Godoni siporua hine 'o'eme vea nitumana. 13 Vea nituvumakavi'i Hu Huni

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

tisaiporu 'umenaume rouma ea iropu ropu no'o iji pijiharena iha ihame
Apasorua 'iamana. 14-16 Puni ihijaho
Saimani ka'ene Pitana 'wavujaho
'ee huni 'u'ua Enituruho
'ee Jemisi ho
'ee Joni ho
'ee Piripu ho
'ee Pataramiu ho
'ee Matiu ho
'ee Tomasi ho
'ee Jemisi ka'ene Apiasi oni harihijaho
'ee Saimani ka'ene Seratina 'wavujaho
'ee Jutasi ka'ene Jemisi oni harihijaho
'ee Jutasi Isikariati ka'ene Jesu nahamahunaijina.

Jesura Kaukara Iraka'e Venajina
(Matiu 4:23-25)

17 Hu pu pu'úmo ariha roe amari namiji'i kivume Huni tisaiporu niho'o
mapoka mapoka kajihija 'ee ea niho'o mapoka mapoka Jutia rori hijura
'ee Jerusaremi rori hijura 'ee ara ka'ene soha rori Taia 'ee Saitani roara.
18 Pu roajime Huni vu'a hene 'ee puni atama veje pa'are'amarono roara.
'Ene ea ka'ene 'avena sisea ajima'inijija 'u'o roume Hu vejume maraniara.
19 'Ejumakame ea mapoka Huni haha 'una'iro vejara. Ijihuni maijaho
Huni harura ni'ima'ura Huni vaji rena roe ea mapoka vejume maraniara.

Temara 'Ee Temuka
(Matiu 5:1-12)

20 Hu 'arohe Huni tisaiporu kivi'i aneja vene ijá 'iama Ja ea ka'ene
pivusahujija ivi'a tea manamama. Ijihuni maijaho Godoni arijaho
ivi'a jona'e renu. 21 'Ene ja ea ka'ene iviamaa matunavujaho ivi'a
teamanamama. Ijihuni maijaho Godira veje ja tú'ahuna. 'Ene ja ea ka'ene
niravujija ivi'a tea manamama. Ijihuni maijaho ja ijasahuna. 22 Ja Emaa
Puni Harihijihuni hahi emaapo kima sename 'ee pataarorahe 'ee ira sisea
namahe erapo ira sisea 'warame ja 'ararihie vu'a sisea ani ani'ina 'ee
joni iha 'urihi'i sisea vwihaja ki'avajaho ja teamanamama. 23 Vea kajaho
ja niho'o teamanama para'eje mari'uvi'i ohurikusaha. Ijihuni maijaho
joni eha mamaa kahino Godoni ara akúpa 'ahi namu. Puni sahipo nijano
poropetia ka'ene marako hijajija sise'i 'ahiaja'ina'e ja 'u'o sise'i 'ahihuna.
24 Ja ea ka'ene iviamaa uneunecha mapoka ani re'eju'e hijujaho niho'o
sisea piunahuna. Ijihuni maijaho ja iviamaa hami hihunijaho maho'o
apeju. 25 Ja ea ka'ene iviamaa túavujaho niho'o sisea piunahuna. Ijihuni
maijaho ja matunahuna. Ja iviamaa ea ka'ene hine ijasahujaho sisea

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

piunahuna. Ijihuni maijaho ja chora hine niramaruhuna. 26 Ja ea ka'ene
iviamaa joni vu'a mamairu 'wavujaho sisea piunahuna. Ijihuni maijaho
nitama puni sahipo niareri ija'ina'e poropetia ka'ene ira'asinijija 'ahiara.

Naka Oja Mihunijina
(Matiu 5:38-48; 7:12)

27 'Enakaivo Na ja ea irahipo hejuji Na 'waravu. Joni naka oja mihe 'ee
ea irahipo jaa'e senavujija hami 'ahie 28 'ee ea ka'ene jaa'e siripa'avajija
merajihe 'ee ea ka'ene ja sise'i 'ahi'ava jihipuni siporua 'o'avara. 29 Ea
pini a noa 'ahi tahijaha'e ka'amajaho maka'eje ropuna'a 'u'o 'ana'amana.
Ea 'ahopo oni kosetia ape'avajaho maki'ika'i oni setia 'u'o mi'amana.
30 Ea irara uneunecha jarirave ka'amajaho ma'amana. 'Ene oni kukua'e
ei pini ape'amajaho kú'o paape'i 'ahae 'wara'amana. 31 Ea 'ahopo jona'e
vena'avarono ja ura renuja'ina'e ja ea 'ahopuna vena'avara. 32 Ja ea
ka'ene jaa'e oja mihujiru oja mi'avajaho ja maa iraka vejare? Ijihuni
maijaho ea sisea 'u'o ea ka'ene pu oja vajihujiru oja mihura. 33 'Ene ja
ea ka'ene jaa'e hami 'ahiujiru hami 'ahi'avajaho ja iraka'e maa vejare?
Ijihuni maijaho ea ka'ene sisea veji'ina 'u'o ija'ina'e vejura. 34 'Ene ja ea
ka'ene eha vajihunijiru uneunecha vaja'avajaho ja iraka maa vejare?
Niho'o maa pavenana. Ea ka'ene sisea veji'ina kú'o eha areri 'ekahuna
vwihaji'i ea ka'ene sisea veji'inijaho vajihura. 35 'Enakúne joni naka oja
mihe 'ee pununa'i hami vene 'ee eha 'ekahuna pavwihaji'i vaji'avara.
Ijihuni maijaho ja eha natohwa'e kahi akúpi 'ahi apene 'ee ja Godi ka'ene
niho'o Ichuto Maijihuni harihija'e rehuna. Godiho ea ka'ene Hu patea
manavi'inijija 'ee ea ka'ene sisea ni'ima'ura veji'inijija hami 'ahiuna.
36 Joni Omijara ea 'aho'a numiramu ja'ina'e ja ea 'aho'a numirahuna.

Ea 'Aho'a Namahujina
(Matiu 7:1-5)

37 Ja ea 'aho'a panama'irakúne Godi ja panamahuna. Ja ea 'aho'a
parona'irakúne Godi ja 'u'o parona'amana. Ea 'ahopuni sisea vwihane
are'irakúne Godira joni sisea vwihana are'amana. 38 Ja ea vaji'avajaho
ja 'u'o vajihuna. Ja hami swara ve'avajaho areri ija'ina'e niho'o nipia
nirisame tihitihivajame ajima roe ameurahe arihi'ina'e ja vajihuna. Ja ea
'aho'a'e vajiha ja'ina'e ja 'u'o vajihuna 'iamana. 39 'Enarena Hu haa 'u'o
ika'ina'e pu 'waramana. Ea ka'ene nia supavi'inijaho ea pina ka'ene nia
supavi'inijaho areri ahema va'ena raka? Pu no'o areri ma'oa paarihuna
raka? 40 Sikuru pwea huni najahi'inijaho paasimuna. 'Enakaivo ea irara
nahu'e hena kamare'e iji'a huni najahi'ina kajihu vare'ina renuna. 41 A
iraka'e vene oni nia vaji taura ni'ima'ura ka'ene navujaho pakama 'wa'i
kaivo vweu puni nia vaji taura ma'u'ua ka'ene namujaho kame 'waramo?
42 A 'unama ichá'inijino oni vwea ijá 'wa'ena Vwee veje na oni nia vaji

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

taura ka'ene namujaho 'e'onavuma. 'Enakaivo vu oni nia vaji taura ka'ene namujaho a pakamo? A niho'o ira'asinakúne oni nia titi taura ni'ima'ura ka'ene namujaho marako 'e'ona'i kaivo areri hami niriareje iji'a vweu puni nia titi taura ka'ene namujaho 'wara'amana.

Icha 'Ee Huni 'Ina
(Matiu 7:16-20; 12:33-35)

43 'Enajihuna'e icha mamaijija mai'o 'ina sisea parejura. 'Ene icha
siseijija mai'o 'ina mamaa parejura. 44 'Ene icha mapokakipo 'ina ka'ene
rejujaho nú icha raka sa'inijija 'ina kaji kima hejura. Ja mataka 'wija 'ahi
rena navu'e ja va'e mene roe ijure? Manu'a mitota 'ahi rena navu'e ja va'e
mene ro ijura raka? 45 Ea ka'ene oja mamai ijaho uneunecha mamaa puni
oja vaji rena roe ajima arihura. 'Enakaivo ea siseijijahija puni oja vaja
sisea ka'ene namujiru roe ajima arihura. Ira vaja kakino raka ka'ene roa
ajima arihujija puni oja vaji ichá'ina ka'ene navujipo roe ajima arihura.

Ea No'o Ara Vejajina
(Matiu 7:24-27)

46 Ja iraka vene Natohwe Natohwe 'wi'i kaivo Nara raka ka'ene
'waravujaho pavejo? 47 Ea ka'ene roe Nuni ira hena venujaho hu ea
ichá'inijaho Na jaa'e najahuna. 48 Hu areri ei ara'e venuja'ina. Hu mwe'a
'uma ariha va'u va'u muna 'ahi aneja vene tukeja kikisina samuna. Neha
ni'ina pine sai natohwi hiramarena ara kajaho ninamana kaivo niho'o
pavarimana. Ijihuni maijaho ara kajaho niho'o hami hami muna 'ahi
rena vejara. 49 'Enakaivo ea ka'ene Nuni ira henare'e pavenujaho areri ea
ka'ene huni ara tukeja hami hami pasamuja'ina. 'Ena'omo vea ka'ene sai
hirame ninamujaho ni'aha kwino 'aumuna. Niho'o majikari umatematu
'onana 'iamana.

Jesura Romu Puni Natohwi jihuni Pwea Vejume Maranajina
(Matiu 8:5-13)

7 1 Jesuho ijaho emaa 'waravume pa'arejumakavi'i 'urine Kapeniami
va'ana. 2 'E'eme vea kajikano sorutia natohwijihuni pwea mamaijaho
atama 'unama rena kwa'i 'ahauma venana. 3 Vea ka'ene hu hejume
Jesuho rou 'wavuma heji'i hu Jua 'aho'a irechamiume roe Hu jarime
'warave vu'e huni pwea kaji veje mara'amarono irechamiume roara. 4 Pu
Jesuni roe jarime ijá 'wava Eakaho nimaa nimaa'omo Ara hu ni'aja'ipisa
A mamaa veja'a. 5 Hu ehu núna oja miharena huhuso Sinakoku núna
venuhana 'wavara. 6 'Ejume Jesuho aneja vene pu pu'úmo va'ana. Hu
ara rori samatu'u re'eme ijí sorutia natohwa kajara napuhwaha 'aho'a
irechamiume roara. Pura roe Hu ijá 'wava Natohwe haha paahina'amana.
Ara nuni sei rohuna areria pana. 7 Ijihuni hahi na vwihajujaho na ea

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

sisea'omo nara Oni vuhuna areria pana. Ara ma iraru 'warave nuni
pwea kajaho maranama. 8 Na 'u'o harura rukina'omo sorutia 'aho'a nuni
harura hari hijura. Nara ea 'aho'a ijá 'iavure Va'a! 'iavu'e pu va'ura. 'Ene
pina Roa! 'wavu'e hu rouna. Na nuni pwea ka'ene kaukara veji'inijaho
ike vena 'wavujaho hu venuna 'wama 'wamana. 9 Jesura ijí henajaho oja
hwa'usahume aroma ea mapoka kajija ijá 'iama Eakara nimaa ronuja'ina'e
ike Isureri opuni kwaa vajakaho ea hua'ina papiunavuta 'iamana. 10 Ea
ka'ene ona apena roa kajijahija sei 'unama vai'i kavajaho huni pwea
ka'ene atami 'unamajaho nimaranana.

Jesura Amunijihuni Hariha Vejume 'Urinajina

11 Ijihuni túna'ijino Jesuho ara iha Naini va'eme Huni tisaiporua 'ee
ea mapoka pu pu'úmo va'ajivara. 12 Hu ijí ara kajihuni vwichajiami va
'e'u'eme pu ea'e kwanana'i 'ahiume apena roara. Ijí ea ka'ene kwamajaho
amuna pipuni hariha kwinuna'omo ijara kwavume ea mapoka pu pu'úmo
roajivara. 13 'Ejume vea ka'ene Natohwijara hu kamajaho Hu niho'o
temuvume ijá 'wama Niramujaho arema 'wamana. 14 'Enarame hu va'e
ea ka'ene suhi mwavi'inijaho iji 'unavume ea ka'ene kima va'ajaho arema
namijara. 'Ejume Hu ijá 'wama Kivasakera Na 'waravukúne 'urina!
'wamana. 15 'Ejume ea ka'ene kwama kajaho kú'o 'urine asuma hiji'i
vu'a 'waravume Hu apenapi kú'o oaha'e mahana. 16 Ea mapoka niho'o
tea junavume pu Godiho ta'aroha ijá 'wava Núni vajakino poropetia
ni'ima'ura núni roana 'ee Godiho ehwaha ura veti'i roana 'wavara.
17 'Ejume ike Huni pinana kajaho 'wama apene va'e Jutia useme 'ee ijí ara
rora kajaho he parajara.

Joni Papitisita Oni 'Ona Apena Roara
(Matiu 11:2-19)

18 Joni oni tisaiporuepo uneunecha mapoka ka'ene rejume pu
kivajaho Joni ni'wara parajara. 19 'Ejume Jonira huni tisaiporua no'ohe'i
'umenaume roume irechamiume Natohwiji apoma he'i va'ara. Pu va'e
ijá 'wava 'Ú A ea ka'ene rohuna'e 'waruvajina ho nú ea pina'e sa'eja?
'wavara. 20 Pu roe Jesuho piuname apoma ijá 'wava Joni Papitisitara
irechamúume nú apora'i 'ahúume roara. 'Ú A ea ka'ene Jonira rohuna'e
'warumajina ho nú ea pina 'ajahe hi'eja? 'wavara. 21 Vea ijiha kajaho Hu
ea mapoka vejume atama sonahie 'ee haha hianavi'ina vejume sonahie
'avena sisea siomahe 'ee ea mapoka vejume nia niriara. 22 'Ejume Hu
eha vene ijá 'iama 'Unama va'e uneka ka'ene ja kime 'ee hejajaho Joni
'wara'avara. Ea ka'ene nia supavi'ina nia niriu'e 'ee irima'ina namina
oju'e 'ee ea reporosia rukina maraniu'e 'ee ataa pa'ana veju'e maraniu'e
'ee ea ka'ene kwamasahi'ina veju'e 'urina hiju'e 'ee Godoni vu'a mamaa
ka'ene ea pivusahi'ina najahuji 'wara'avara. 23 Ea irara Nuni hahijihuna'e

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

paju'amajaho niho'o hu merajahi'ina 'iamana. 24 Joni oni tisaiporu
va'umakivi'i Hu Joni ronarena ea mapoka kajija 'waramana. Hu ijá 'iama
Vea ka'ene ja nechi'i va'ajivajaho ja iraka'e ka'i va'are? 'Ú kurika asiasia
'anae varivarimuji ka'i va'are? 25 Ja ijaho iraka'e ka'irono va'are? Ea pini
uneunecha mamaa sama hija ka'i 'ahiume va'ara raka? Heha! Ea ka'ene
ija'ina'e hijujija ateha mavarasa'ini same 'ee ara mamaa ka'ene kiniepo
hijujino hijura. 26 Ja ijino va'ajaho iraka'e ka'irono va'are? 'Ú poropetia
kavare? Kaena. Na ja 'waravu. Hu poropetia asitaha hunanuna. 27 Hua
ronarena heha vaji ika'ina'e vejara.

Heha! Na nuni 'ona oji'ina ranave hu mako Oni una'i va'e Oni
'unama amairi'ena 'úmana 'iamana.

28 Na niho'o nimaa nimaa ja 'waravu Ea ka'ene napapo nahenaari
vajijaho ei pini Joni asihuna areria pana. 'Enakaivo ea ka'ene iviamajai
Godoni ari ma'u'ua renujara niho'o Joni asima paranuna 'iamana. 29 Ea
ka'ene takisia'e apeji'ina 'ee ea mapoka kajija Godoni 'unama mamaa
aririji hene vejume Jonira ija 'unirame toa vaji samahana. 30 'Enakaivo
Parasia 'ee roia Godoni maiji pataarohume Joniho toa pasamana. 31 Jesu
ijá 'iama 'Ú Na ea ka'ene iviamaa urijakihija iraki manura vene pu ea
ichá'inijaho ki'ejo? 32 Pu areri sesamaapo maketi vaji hine uma'aravi'i
hijuja'ina. Pu ijá 'umejure Nú hurisia jona'e hwasihajaho ja pajavavara.
Nú virisia vejura kaivo ja paniravura. 33 Joni Papitisita roe 'iruma 'aura
areme 'ee toa kisina paijume ja kame ijá 'wava 'Avena sisei ajimana
'wavara. 34 'Ejume Emaa Puni Hariha roe 'iruma ine 'ee toa iju'e ja ijá
'wavo Ea ike kaha. Hu 'iruma huhuso maha puna'i ine 'ee toa kisina
mapoka ina nanamuna 'ee ea ka'ene takisia'e apeji'inijija 'ee ea sisesa
pu'úmo napura venuna 'wavu. 35 Na nimaa nimaa'e vwihanare'i 'waravu.
Ea ka'ene hena vwiha rukinijija pura ichá'ina vejujara najahujaho pu
hena kavi'ina 'iamana.

Jesura Saimani Ka'ene Parasi Ijihuni Sei Hinajina

36 'Enakaivo Parasia pini Hu va'e huni sei 'iruma i'amarono 'wamana. 'Ejume
Hu Parasi ijihuni sei 'iruma i'i 'ahaume va'e asuma hinana. 37 Ijí ara natohwa
vaja kajino napara pina sisea veji'i hinuna. Hu hejume Jesuho roe Parasia
kajihuni sei 'iruma inu 'wavume henarena senisia kavapwa rukina apene roana.
38 'Ene roe Jesuni túna'i mumora rora Hunijino namine niravi'i Huni mumora
'aha huni nitua ariha 'aruvume huni húmata sapasa kajikano ijaho ukunahi'i
Huni mumora tituhi'i senisia 'onahana. 39 'Ejume Parasia ka'ene Jesuni ona
vejume roajara kamarena ijá rona Eakaho poropetia re'ipisa Hu naparakaho
irane 'ee ea ichá'inijara Hu 'unamujaho hena kava'a. Ijihuni maijaho hu ea sisea
veji'ina ronana. 40 Jesura ijá 'wama Saimani Na ura unenu'u pina a 'wara'i 'ahiu
'wamana. 'Ejume hu ijá 'wama Najahi'ine 'warima 'wamana. 41 Jesura ijá 'wama
Ea no'ohe'i ea monia'e vajihi'ini jihuni monia 'ekara. Ea pina monia mapoka

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

(K100) 'ekume 'ee pina monia mapoka (K10) 'ekana. 42 Pu no'o ijí monia kajaho
eha areria pavenahume hu pu ni'ajihe 'waravume pu eha pavajahara. 'Ú ea
iraka sa'inijara hu oja niho'o natohwa'e mahane? 'wamana. 43 Saimanira eha
vene ijá 'wama Na vwihajujaho ea ka'ene monia natohwa'e 'ekajarana 'wamana.
'Ejume Hu ijá 'wama Oni eha ijaho nimaa 'wamana. 44 'Ejume Hu aroma napara
kaji kavi'i Saimani ijá 'wama 'Ú a naparakaho nikamo? Na oni sei routa vo a
Nuni mumora kehuni toa pamihana kaivo hu huni nitui Nuni mumora some
'ee huni húmata sapasi Nuni mumora sirua ukunana. 45 A Na pa'ajorime ura
manura veniana kaivo Na iki rouji rene hu hine Nuni mumora tituhi'i hinana.
46 A senisia paapena Nuni húmatakaho onihana kaivo hu Nuni momora senisi'i
'onihana. 47 Na nimaa nimaa 'waravo Huni sisea mapokijaho niho'o vwihajume
pa'arenana. Ijihuna'e hu Na oja natohwa'e mihana. Ea irahuni sisea ma'uako
pa'arenajaho hu ma'uaku'wi oja mihuna 'wamana. 48 'Ejume Jesura napara
kajaho ijá 'wama Oni sisea vwihane arevu 'wamana. 49 'Ejume ea 'aho'a ka'ene
ijí asuma hija kajipo kosarame ijá 'wava Eakaho irana'omo sisea 'u'o vwihane
aremo? 'wavara. 50 'Enakaivo Jesura napara kajaho ijá 'wama Ara nimaa
ronujara vejume maranaanakúne matauma va'a 'wamana.

Napara Ka'ene Jesui Pu'úmo Va'ajina

8 1 Na'ii pini Hu ara mama'ina 'ee ara ma'u'umaa kajino 'urahe oji'i
Godoni vu'a maa maiu'ina ka'ene Godoni ariji huni vu'a najahana. Huni
tisaiporu iropu ropu no'o pu pu'úmo va'ara. 2 Napara 'aho'a ka'ene 'avena
sisea ajimahi'ina 'ee 'aho'a puni atama vejume marani'inijihi pu'úmo va'ara.
Meri ka'ene Matarinina 'wavujihuni haha 'aha kajino 'avena sisea iropu no'o
hi'eme siomahana. 3 'Ene Chusa ka'ene Heroti oni kukua 'ajohi'ini jihuni napara
Joanaho 'ee Susana 'ee napara 'aho'a kajipuhipo puni monijikano pu ni'ajihara.

'Ina 'Oji'inijihuni Haa
(Matiu 13:1-9; Maka 4:1-9)

4 Ea mapoka ara 'oi'oi vaji roe Hu ka'i 'ahiu'e roajivume Hu haa
ika'ina'e 'waramana. 5 Ea pina huni 'ina 'o'i 'ahaume va'ana. Hu 'ina
kajaho ato'aruvume 'aho'a arihe 'unamutoi navume emaapo tautiume
'ee 'aho'a ukapo roe ijara. 6 'Aho'a muna 'ahi arihara 'ee pu riama ajivara
kaivo sirua pa'ajihuna'e sarasahara. 7 'Aho'a ija sisea oma rukina vaji
arihe riavara kaivo ija kajara 'urine raurihume pamarasahara. 8 'Enakaivo
'aho'a mwe'a mavarasa'ina 'ahi arihe riame maa mapoka mapoka'e (100)
rejara 'iamana. 'Ee Hu ijá 'iama ja ataa rukina re'avajaho heha 'iamana.

Haa Kajihuni Maijina
(Matiu 13:10-17; Maka 4:10-12)

9 'Ejume Huni tisaiporu apoma ijá 'wava Ike haa ikehuni maijaho
iraka'e rona 'warumo? 'wavara. 10 'Ejume Hu ijá 'iama Godoni ira ka'ene

vaji namujaho ja samaumai 'waravu'e ja hena kavu kaivo ea 'aho'akija
hai 'waravu'e ijihuni maijaho pahena pakavu.

Jesura 'Ina Oji'inijihuni Haiji Nahama 'Waramajina
(Matiu 13:18-23; Maka 4:13-20)

11 Ike haa ikehuni maijaho ikena. 'Inijaho Godoni Irakena. 12 'Ina
ka'ene 'unamutoi arihajihuni maijaho ea pu Godoni ira heju kaivo 'avena
siseijara roare'e ijí vu'a kajaho oja vaja puna kajino 'etujiha va'una.
Vejuro'i pu
Noinnimaa roje Godira pu ni'aji'amarono avanuna. 13 'Ina ka'ene muna
'ahi arihajihuni maijaho ea Godoni ira hene teamana'eju'e apejura kaivo
ira kajaho mai'o hamia oja vaja puna chinuma pasamuna. Pu ma'uako
nimaa rojura kaivo vea ka'ene sisei puni haha 'ahi renujaho pu marako
rana va'ura. 14 'Ina ka'ene ija sisea oma rukina vaji arihajihuni maijaho ea
Godoni ira hejura kaivo puni temuka vwihane 'ee uneunecha 'ee monia'e
vwihane 'ee temarijara rareju'e pataarohura. 'Eju'e puni 'ina renuna
vo mai'o patuvura. 15 'Ina ka'ene mwe'a mamai arihajihuni maijaho ea
Godoni ira hene puni oja vaji irechavukame pu hina vena apena va'u
va'u'e va'e pu 'ina niho'o maa rejura.

Naheha Si'uara Hari Namajina
(Maka 4:21-25)

16 Ea mai'o ira 'ene si'uara vaji paapúrinanavura 'aho puni suha
harijino ranavu'e namuna kaivo Hu ira kajaho ira'e irechavu'e navujino
navukame pu ea ijino kavi'i roajivura. 17 'Ene unenu'u pina apúrinanavu'e
namujaho roe samaahirahuna 'ee unenu'u pini hemi nave pakahuna
kaivo mapoka kajija samaahirave kihuna. 18 'Enakúne hami heha! Ea
irara mapoka rukina'e re'amajaho kú'o mapoka huri vajahuna. 'Enakaivo
ea irara pa'ana'e re'amajaho huna ka'ene ma'uako navujaho 'etujahuna
'ee kukua 'aho'a 'eka'iro vwihaji'i hi'amajaho 'etujahuna.

Jesuni Oha 'Ee 'U'uhija
(Matiu 12:46-50; Maka 3:31-35)

19 Huni oha 'ee 'u'uhwaha roara ka'i ea niho'o ani rejumakame pu paroe
Huni roara. 20 Ea 'ahopo Hu ijá 'wava Ohuna 'ee 'u'uhuana kameho ma'ahi
Aa'e ka'irono 'úvi'i namiju 'wavara. 21 Hu eha vene ijá 'iama Nuni oha 'ee
Noin'u'uhija ea ka'ene Godoni ira hene veji'inijina 'iamana.

Jesura Puura'e 'Waravume Ajuaranajina
(Matiu 8:23-27; Maka 4:35-41)

22 Na'ii pini Hu Huni tisaiporu pu'úmo sisima 'ahi ajima ijá 'iama Roe
ja pu'úmo kara'ahuni va'a 'iavume pu aneja vene va'ara. 23 Pu va'aji'eme

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Hu ariha va'e sisima vaji nenana. 'E'eme puura natohwa ijí soha 'aha
kajino hiramarena soha kajara ameurahe sisima vaji ariharena itu'o'iro
'ahaume vejumakame pu niho'o vahuna areri parenana. 24 'Ejume pu
'urina va'e Hu sae ijá 'wava Natohwe! Natohwe! Nú nikwamasa'i veju
'wavara. 'Ejume Hu 'urine puura kajaho 'urarahume areme 'ee soha
ka'ene amenajaho pa'are'eme soha kajaho niho'o mavarasa renana.
25 'Enarena Hu pu ijá 'iama 'Ú jara nimaa rojujaho ichine 'iamana kaivo
pu niho'o oja hwa'usahe tea junavume aposarame ijá 'wava 'Ú ikaho Ea
irane? Hu puura 'ee soha 'u'o 'waravu'e Huni ira hene veju 'wavara.

Jesura Ea 'Avena Siseapo Rosavaji Siomahana
(Matiu 8:28-34; Maka 5:1-20)

26 'Enareja pu va'e Kekasinisi puni kwai Karari ropuna'i va'ara. 27 Hu
karino amari varihajaho ara kaji'ura ea pina 'avena sisei 'aha jora
ajivi'ina piunamana. Hu vwiha pa'a 'uraha one 'ee ara pahinuna vo va'e
euchi hinonuna. 28 'Ena'omo vea ka'ene Jesu kamajaho hu 'ona arihe
mwe'a 'ahi Huni una'i ninavi'i ira ajira ijá 'umena Jesu ka'ene Godi
niho'o Natohwijihuni Harihakera A na ichá'ina 'ahi'iro ura renao? Na A
jariravukúne paruarihe sise'i 'ahi'amana 'umenana. 29 Hu ija'ina 'warama
jihuni maijaho Jesura 'avena sisea ka'ene huni haha vaji hijajaho 'ejahie
ariha 'iamana. Na'ia mapoka'e ea kajaho jihevu'ukame ea 'aho'a hu apene
kamome ranavu'e namuna kaivo hu 'urine senia kajaho turame irecha'ika'i
nechi'i va'una. 30 Jesura apoma ijá 'wama Oni iha irane 'wavume hu ijá
'wama Nuni iha Mapoka 'wamana. Ijihuni maijaho 'avena sisea mapoka'e
hua ajivara. 31 Ijí 'avena sisea kajipo Hu jarimaa ijá 'wava Paato'arumu'e
nú ma'oa vaji va'avara 'wavara. 32 Maha mapoka'e puni rori hareha 'aha
kajino 'iruma ine 'urahojara'omo ijí 'avena sisea kajipo Hu jarimaa ijá
'wava Nú irechamúe kare maha karehi súmaha 'wavara. 'Ejume Hu pu
irechamiume va'ara. 33 'Ejume 'avena sisea kajija useme maha kajihipuni
vaji va'ume maha kajija hareha 'aha kajino ninukujaha va'e rarahi arihe
úi imwasamiume kwamasahara. 34 Ea ka'ene ijí maha 'ajoha hija kajipo
uneka ka'ene rena kaji kamareja va'ajime ea ka'ene ari hijujija 'warame
'ee ea ka'ene ijino rori hinojajija 'u'o 'waravara. 35 Ea mapoka Hura raka
ka'ene vejume renaji ka'i 'ahiume va'ajivara. 'Ejume pu roi'i kavu'e ea ka'ene
'avena sisei súmahi'inaka Jesura vejume maranajaho Jesuni mumora rora
kajino vwiha irame asuma mavarasa'ina'e hijume pu ijí kavajihuna'e tea
junamana. 36 Ea ka'ene 'avena sisei ajivi'iniji vejume maranaji kavajipo ea
mapokijija 'waravara. 37 Kekasinisi ora ea mapoka kajija tea junavume Hu
va'amarono 'waravara. 'Ejume Hu sisima 'ahi ajima toa ropuna'i 'unama
va'ana. 38 'Ejume ea ka'ene Hu vejume 'avena sisea usevajara Hu hu'úmo
va'i 'ahaume jarima ijá 'wama 'Warive na A hu'úmo vu'uma 'wamana kaivo
Jesura hu raname ijá 'wama 39 'Unama ari va'e Godira iraka ka'ene a vetaaji

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

ea 'wara'amana 'wamana. 'Ejume ea kajaho ara mama'ina mapoka vaja kajino va'e Jesura iraka ka'ene hua'e vetiajaho 'waramana.

Jairasi Oni 'Apaja 'Ee Napari Jesuni Ateha 'Unamajina
(Matiu 9:18-26; Maka 5:21-43)

40 'E'eme Jesuho toa 'ona kara'i va 'e'ujume ea mapoka ka'ene ijí Hua'e
'ajaha hijajipo Hu 'ajovara. 41-42 'E'eme heha! Ea pina Jairasina 'wavura.
Hu Sinakoku 'ajohi'ina natohwa'omo roe ijí 'e'unana. 'Ene hu mwe'i 'ona
arihe Jesuni mumora rori navi'i jarime ijá 'wama Nuni 'apaja juara huni
iropu ropu no'ona vo kwa'i venukúne nuni sei roe veje maranama 'wamana.
Jesuho va'eju'e ea mapoka Huni rora kajaho ani rejara. 43 'E'eme napara
pina juara iropu ropu no'o 'ai vurajukame hu va'e juketa puni na'ia mapoka
amairiahura kaivo hu pamaranuna. Hu monia mapoka 'úsia 'imenuna kaivo
venahujaho pamaranuna. 44 Hu ea vaja kajino Huni túna'i rou va'o Huni
ateha 'unavume huni 'aa ka'ene vuramajaho ni'aha kwino pa'arenana.
45 Jesura ijá 'iama Ea irara Na vwenimane? 'iavume pu ea mapoka'e hevara.
'Ejume Pitara ijá 'wama Natohwe ea mapoka Oni rori ani rejujihuna'e puruva
renu 'wamana. 46 'Enakaivo Jesura ijá 'iama Oo ea pini Na vwenimana.
Ijihuni maijaho Nuni harura va 'e'unu 'iamana. 47 Napara kajaho nikavuma
kimareme tatovi'i roe Jesuni una'i ariha ninamana. 'Ejume ijí ea rira kajino
nahame irakijihuna'e Hu vwevumakame ichá'ina'e ni'aha kwinu maranajaho
nahama 'waramana. 48 'Ejume Hu ijá 'wama Nuni 'apaje ara nimaa ronujara
vejume maranaana. 'Enakúne matauma va'a 'wamana. 49 Hu ijí hine
'wara'eme ea pina Sinakoku 'ajohi'ini jihuni sei rene ro ijá 'wama A hine
Najuhi'ina apene iha vetiuna arema. Oni 'apaja nikwamanakúna 'wamana.
50 'Enakaivo Jesura ijí henarena Jairasi ijá 'wama Jumujaho are'i kaivo nimaa
rojakame oni 'apaja mara'ena 'wamana. 51 Pu va ijí usemareja Hu sea vaji va'i
'ahaume ea 'aho'a tanurihume pu vaja pava'ara ka'i Pita ho Jemisi ho Joni ho
'ee huni oma 'ee oaha ijano 'waravume vaji va'ara. 52 Ea ka'ene ijino hijajaho
chora hiji'i niramaruvara. 'Ejume Jesura ea kajija ijá 'iama Niramaruvujaho
areha. Napaiseakaho mai'o pakwamana kaivo manenukúna 'iamana. 53 Pu
Hu niho'o apena 'ijahara. Ijihuni maijaho pu hena kavajaho hu nikwama
jihuna'e pu Hu 'ijahara. 54 'Enakaivo Jesura Huni ija kajino 'unama apene
'uriji'i ijá 'umena Napaisekera 'urina 'umenana. 55 Huni 'avena kú'o 'unama
roume hu ni'aha kwino 'urijume Jesura ijá 'iama 'Iruma vajaha 'iamana.
56 Huni oha 'ee oma niho'o oja hianavara kaivo Jesura ea 'aho'a iraka ka'ene
renajaho pa'warahuna'e 'waramana.

Jesura Tisaiporua Iropu Ropu No'o Irechamiume Usema Va'ajina
(Matiu 10:5-15; Maka 6:7-13)

9 1 Hu Huni tisaiporu 'umenaume harura ka'ene 'avena sisea
siomahuna 'ee atama'e veje sonahihunijaho mihana. 2 'Enarena Hu

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

irechamiume pu va'e Godoni arijihuni maijaho ea mapoka'e ea 'aho'a
najahe ea atama rukiniji veje sonahi'avarono va'ajivara. 3 Jesura ijá 'iama
Ja va'aji'avajaho uneunecha pa'eka va'avara. Pijuha ka'ene pijumojujaho
pa'eka'avare joni tuja pa'eka'avare joni 'iruma pa'eka'avare joni monia
pa'eka'avare 'ee setia 'aho'a pa'eka'avara. 4 Ja va'aji'eje ea irahipo ja
hami 'ajorave ki'avajaho puni sea kajiru hinuva'o ara kajaho are'i kaivo
'urine ara pini va'avara. 5 'Enakaivo ea irahipo ja pa'ajorame vu'akake
pahe'avajaho ara kajaho are'i kaivo joni mumora 'ahi túa ka'ene navujaho
taireve ari'amana. 'Ejakame ijara pu namahuna 'iamana. 6 Pu arename
va'ajime arara kajino Godoni Ira mamaa kaji najahe 'ee ea atama
'uniravi'inijijahija vejume maraniara.

Heroti Puruva Retiajina
(Matiu 14:1-12; Maka 6:14-29)

7 Heroti ka'ene 'ajoha'inijara uneka ka'ene renuji henajaho ea 'ahopo
ijá 'wava Joni kú'o 'urinana 'wavuma henarena hu puruva rejumakame
niho'o jumana. 8 Ea 'aho'a ijá 'wavare Iraija kú'o 'unama roana 'wavume
'aho'a ijá 'wava Poropeti nitama 'waravi'inijara kú'o 'urina roana
'wavara. 9 Herotira ijá 'iama Nara Joni oni húmata ahatumahuta kaivo Ea
ka'ene iviamaa pinana 'uriju'e na hejukaho irarane? 'iamana. 'Enarena hu
Jesu ka'i 'ahau'e niri'i hinuna.

Jesura Ea Mapoka (5,000) Tuasamahajina
(Matiu 14:13-21; Maka 6:30-44; Joni 6:1-14)

10 'Enarena apasoru 'unama roe Jesu pura raka ka'ene vejajaho
'waravara. 'Ejume Hu pu aherame ara ka'ene Petasaita 'wavujino pu
pusumano va'ajivara. 11 'Ejumakame ea mapoka kajipo henareja pu
'ararihia va'ajivara. Hu pu 'ajorame 'ee aneja vene Godoni arijihuni
vu'a 'warame 'ee ea ka'ene venae maranihuna ura renajija vejume
maraniara. 12 Vea va'o'irono ve'eme Huni ea iropu ropu no'o roe ijá
'wava Ea ikija irechamie arara ijino va'e 'iruma sarame ine 'ee notua.
Ijihuni maijaho ike kwaakaho savasakúna 'wavara. 13 'Enakavi'i Jesura
ijá 'iama Jara 'iruma vajihe ija 'iamana. Pu eha vene ijá 'wava Nú kija
no'one 'ee puretia iropu ijano navu. A ura rena'amajaho nú va'e 'iruma
'imene roe ea kija vajihe ija 'wavara. 14 Parua niho'o mapoka mapoka'e
(5,000) hijara. Hu Huni tisaiporu ijá 'iama 'Warave pu nia ani ani ea
mapoka (50) ruha pini hije vu ruha pini ea mapoka (50) hina apena va'a
'iamana. 15 Huni tisaiporu Hura 'warama ja'ina'e vene 'waravume pu
asuma hijara. 16 Jesura puretia iropune kija no'o 'eke akúpi 'ahi nia niri'i
Godiho teamani 'wa'i kaivo tuachame Huni tisaiporua vajihume pu 'eke
ea kaji vajihara. 17 Pu ijume tú'amana. 'Ejume pu pwina ka'ene tú'avume
irechavajaho tuja iropu ropu no'o 'eke vejume itu'usahara.

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Pitara Jesu Rona 'Waramajina
(Matiu 16:13-19; Maka 8:27-29)

18 Na'ii pini Jesuho huhusu Huni tisaiporua pu'úmo hine siporua
'onana. 'Enuva'o Hu pu aporama ijá 'iama Ja vwihajujaho ea mapokakija
Na ea irane 'wavure? 'iamana. 19 Pu Hu ijá 'wava Ea 'aho'a A Joni
Papitisitana 'wavume ea 'aho'a A Iraijana 'wavu'e ea 'aho'a A poropetia
nitama hijajipo kú'o 'urine hinu 'wavura 'wavara. 20 'Enakaivo Hu pu
aporama ijá 'iama Ja ichá'ina vwihajo? Ja Na irana rojo 'iamana. Pitara
ijá 'wama A Keriso ka'ene Godoni rena roajina 'wamana.

Jesura Ahia Apene 'Ee Kwahuniji Rone 'Waramajina
(Matiu 16:20-28; Maka 8:30–9:1)

21 'Ejume Hu rurame ea pa'wara'avarono 'waramana. 22 Hu pu ijá
'iama Ema Puni Harihijaho ea mama'ina 'ee Sikuraipia epo veje haha
ni'ima'ura hiame 'ee pu pataaro'eja. 'Ene pu Hu 'anae kwame na'ia
no'opisu namareje kú'o 'urihuna 'iamana. 23 'Enarena Hu pu ijá 'iama
Ea irara Nuni túna'i ro'i ve'amajaho hu huni oja makame mwe'a kakino
huni uneunecha mapoka maki'i kaivo hu huni korosia apene Nuni
túna'i ro'amana. 24 Ea irara huni hiiji ori ni'ajara'amajaho huni hiijaho
ranahuna. 'Ene ea irara huni hiiji Nunijihuna'e Godoni vu'a mai maiu'ini
jihuna'e rana'amajaho hu huni hia 'unanahuna. 25 Ei pini uneunecha
ka'ene mwe'aka kehunijaho huna rerana'eje hia nimaa nimai ijí
asina'ipisa hu maa iraka apeja'e? 26 Ea irara Nunijihuna'e Na pataarorihe
'ee Nuni ira pataaro'amajaho vea ka'ene Emaa Puni Harihijara Huni
harura 'ee 'ona oji'ina arira maijihipuni harura 'ee Amoni harura vaji
ro'amajaho hu 'u'o pataarohuna. 27 Na nimaa nimaa ja 'waravu. Ea ka'ene
ja ike namijukija 'aho'a mai'o pakwamasa'eje Godoni Ara roe kahuna
'iamana.

Ta'arohe Ani'ina Renajina
(Matiu 17:1-8; Maka 9:2-8)

28 Hura 'waramajaho na'ia iropu no'opisu pa'are'eme Jesura Pita ho
Joni ho 'ee Jemisi ho ijano aherame huri'a 'ahi siporua'e 'o'i 'ahaume
va'ana. 29 Hu hine siporua'e 'o'eme Huni niura niho'o ta'arohe ani'ina
rene 'ee Huni ateha niho'o sajasa'ina'e 'ee hanaji'ina'e renana. 30 Ni'aha
kwino ea no'ohe'i pu pu'úmo namine vu'a 'wavara. Ea kajija Iraija'o
Mosisi una. 31 Pu niho'o hanana para'eme namine Hu hu'úmo Hura raka
ka'ene mai'o Jerusaremi venareje vahunijihuni vu'a 'wavara. 32 Pita ho
napuhwa pu'úmo nii vahivume notuara'omo 'urine nia niriuni'eme Huni
hanaji'ina 'ee ea no'ohe'i pu pu'úmo namijajija kivara. 33 Ea kajija Hu
raname va'eju'e Pitara Jesuho ijá 'wama Natohwe nú mamaa vena ro

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

hijara. Nú ara vene pina One pina Mosisi one pina Iraija ona'e vehuna
'wamana. 'Enakaivo hu nimaa raka ka'ene 'waramajaho pavwihaji'i
'waramana. 34 Hu ijí 'wara'eme 'imiti puni huri saturihume Huni pwehija
niho'o tea junamana. 35 'E'eme ijí 'imitia vaja kajino ira rena rouma
he'eme ijá 'iama Ikaho Nuni Hariha ka'ene Nara iji pijahujinakúne Huni
ira he'avara 'iamana. 36 'E'eme vu'a ka'ene hejajaho pa'are'eme Jesuho
Huhusu ijí naminana. Ijihuna'e pu irano'a areme ira parasahareja uneka
ka'ene vea kajino pu kavajaho ea 'aho'a pa'waravara.

Jesura Paruisea 'Avena Sisei Rosamaji Vejume Maranajina
(Matiu 17:14-18; Maka 9:14-27)

37 Ijihuni sú'uha kajino huri'a are'i kaivo arihe ro'eme ea mapoka kajipo
roe Hu piunavara. 38 Heha! Ea pina ea rira kajino namine ijá 'umena
Najuhi'ine na A jariravukúne nuni hariha ike kama. Hu nuni hariha
nikwinu'wina. 39 Ike kama! 'Avena sisei kajara ajivu'e emaavaji'i 'unama
apene onavu'e mwe'i 'one kuchikuchivi'i ira sapa ani re'eju'e namuna.
Hu majamano veju'e hu hiamuna kaivo na'ia kwinu kwino paajima
rurahuna. 40 Na Oni tisaiporua jarirame pura veje use'avarono 'waravura
kaivo pu areri pavejara 'wamana. 41 Jesura eha vene ijá 'iama Panimaa
roji'ina ka'ene ea sisemaakije panimaa rojo? Na na'ia icharu ja pu'úmo
hi'ejo? 'Ene Na na'ia icharu ja najaha apene va'ejo? 'iamana. 'E'ikaivo
vu iji'a ea kajaho ijá 'wama Oni hariha ikino ahema roa 'wamana. 42 Hu
sesamaa kajaho ro'eme 'avena sisea kajara 'anaa pi'onavume mwe'i 'one
kuchikuchimana. 'Ejume Jesura 'avena sisea kajaho 'waravume 'ariha
va'ume sesamaa kajaho marajumakavi'i omaha mahana.

Jesura Kwahuniji Kú'o Nahama 'Waramajina
(Matiu 17:22-23; Maka 9:30-32)

43 Ea kajipo ijí Godoni harura natohwa kaji kavajaho oja hwa'usahana.
Pu ea mapoka ijí Hura uneunechaka mapoka ka'ene venaji kamareja oja
hwa'usaha'eme Hu Huni tisaiporua ijá 'iama 44 Nara 'waravujaho niho'o
parunami'avara. Emaa Puni Hariha apena ea 'ahopuni ija tahi ranahuna
'iamana. 45 'Enakaivo Hura 'warama jihuni maijaho mai'o pahejara. Pura
hehunijaho vaji namujara juvumakame pu pahejara. 'Enakaivo pu tea
junavume paapovara.

Irara Natohwane?
(Matiu 18:1-5; Maka 9:33-37)

46 'Enarena Huni tisaiporu puni vaja kajaho ea irara ni'ina 'wamareja
hine nakaravara. 47 Jesura pu iraka ka'ene vwihajujaho kimarena
sesamaa pina apena roe Huni rori ranavume nami'eme ijá 'iama 48 Ei
pini Nunijihuna'e sesamaa ikera'ina hami 'aha'amajaho hu Naa'e hami

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

'ahihuna. 'Ene ea irara Naa'e hami 'ahi'amajaho Godi ka'ene Naa'e ranamiume rouji 'ajome hami 'ahaa avahuna. Ea irara ma'u'ua rena joni vajakino hi'amajara ea natohwa rehuna 'iamana.

Ea Irara Ja Pu'úmo Paninakaramujaho Jona
(Maka 9:38-40)

49 Jonira eha vena ijá 'wama Natohwe nú ka'eme ea pina Oni ihi
'urahi'i 'avena sisea siomahume nú hu are'amarono 'waravara. Ijihuni
maijaho hu nú pu'úmo pa'urahe onuna 'wamana. 50 Jesura hu ijá
'wama Ja paki'eje tanu'ura'ava. Ijihuni maijaho ea irara ja pu'úmo
paninakaramujaho hu ja pu'úmo renuna 'wamana.

Sameria Vaji Ara Pini Jesu Pataarohajina

51 Hura vahuni vea nitura'eme 'urine aneja vene Jerusaremi vahuna
vwihaji'i hinana. 52 Hu ijí va'amarono ea nimako irechamiume pu va'e
Sameria opuni ari uneunecha 'eke amairi'irono va'ajivara. 53 'Enakaivo
ara kaji'urijija pataarohara. Ijihuni maijaho Hu Jerusaremi va'ujihuna'e pu
pataarohara. 54 'Ejume pu ijí kamareja Huni tisaiporu Jemisi'o Joni'o ijá
'wava Natohwe A ura rena'amajaho nú 'warave vena kahi akúpa 'ahi rena
ariha roe pu rena'ena 'wavara. 55 'Ejume Hu aromakivi'i pu 'uraraha ijá 'iama
'Avena iraka sa'inijara avanujaho ja mai'o pahena pakavu? 56 Ijihuni maijaho
Ema Puni Harihijara roajaho emaa puni hia patiraku'i 'ahaume roana kaivo
emaa'e ni'aji'i roana 'iamana. 'Enareja pu ari pini va'ara.

Jesu Pa'arariha'iro 'Unama Savujina
(Matiu 8:19-22)

57 'Ejume pu 'unama toi va'eme ea pini Jesu ijá 'wama Kwaa ichihichihi
va'amajaho na A hu'úmo vuhuna 'wamana. 58 'Ejume Jesura ijá 'wama Achi'a
mwe'i vaji ahejure 'ee uka nesa rukina kaivo Ema Puni Harihijara ruha ka'ene
nene 'ee siheria vena hihuna pa'ana 'wamana. 59 'Ejume Hu ei pina ijá 'wama
'Ararihie roa 'wamana. 'Enakaivo hu ijá 'wama Natohwe ijinakúne asinamie
na marako va'e nuni oma apene kwananavuma 'wamana. 60 'Enakaivo Hu ijá
'wama Ea ka'ene kwavi'ina kajaho maka'eje kwamasahuna kajipo apena va'e
ranava kaivo a va'e Godoni arijihuni vu'a ea 'aho'a 'wara'amana 'wamana.
61 'Ejume ea pina 'u'o ijá 'wama Natohwe na 'arariha'ejakúne 'wive na va'e
kachihu nuna marako'a 'ajorame rouma 'wamana. 62 'Ejume Jesura ijá 'wama
Ea irahipo aneja vene juara meji'i hine majamano aroma niriujija niho'o
Godoni 'unamijino vahuna areri pana 'wamana.

Jesura Ea Mapoka Irechamiume Va'ajina

10 1 Ijihuni túna'i Natohwijara ea mapoka mapoka (70) iji pijihe ea
no'o no'o irechamiume pu urasahe Hura ara 'ee kwaa ka'ene

rohunijino va'ajivara. 2 Hu pu ijá 'iama 'Iruma mapoka marana navu
kaivo ea ka'ene ijihi 'eke ahuma usehunijaho niho'o kwinu kwinuna.
'Enajihuna'e ja Natohwa ka'ene 'iruma anesuri jihuni siporua 'ojakame
Hura ea 'aho'a irechamie ijí 'iruma kaji 'eka ahuma use'avara. 3 Heha!
Va'ajiha! Na ja irechamiujaho areri sipia 'u'ua 'uanea puni vaji irechamiu
ja'ina'e irechamiu. 4 Ja pausia pa'eke tuja pa'eke mumora hwana
pa'eke 'ee ea 'unamutoa pa'ajora'avara. 5 Ja va'ajime ea 'ahopuni sei
va'avajaho maraku'a 'ajorame ijá 'i'avara Matauvi'inijaho seikino ja
pu'úmo na'amana. 6 Ea ka'ene sea kajino hinujaho matauma hijujaho
oja mahi'ina'e re'amajaho ara 'u'o matauma hihuna ka'ene 'ajomajaho
makave ijino hu hu'úmo na'amana. 'Enakaivo pa'ana'e re'amajaho oni
matauvi'inijaho kú'o apene va'amana. 7 Ijí sea kajino hiji'i 'iruma iraka
ka'ene vaji'avajaho i'avara. Ijihuni maijaho ea ka'ene kaukaraa veji'ina
puni eha apejura. 'Ene ja paarihe sei pini ajima ariha ajima ariha o'avara
kaivo sea nikwinu hi'avara. 8 Ja ari va'eje ea irahipo 'ajorame 'iruma
iraka'e joni una'i irechave ki'avajaho i'avara. 9 Atakina ka'ene ara kajino
hijujija veje maranie 'ee ea kajija ijá 'waraha Godi oni arijaho joni romai
roana 'i'avara. 10 'Enakaivo ja ara pini va'eje pu ja pa'ajorave ki'avajaho
va'e ma'aha riri naminareje ijá 'i'avara. 11 Núni mumora hari saina ka'ene
amama navujija taireve ari'eje Godoni ara nimaa nimai joni rori roana
kaivo ja pataarohu 'i'avara. 12 'Enakaivo Na nimaa nimaa 'waravu. Vea
ka'ene 'otua ve'avari veijaho ea kijahija niho'o ni'ina ani'ina rehuna.
Kwaa ka'ene Satami 'wavujino renajaho asimareje niho'o ani'ina rehuna.

Ara Ka'ene Panimai Roji'inijihina
(Matiu 11:20-24)

13 Ja ea ka'ene Korasini hine 'ee Petasaita hijujija eha sisea apehuna.
Ijihuni maijaho Na joni ari uneunecha ea areri pavejura veju'ukame ja
panimaa roju kajihuna'e ja eha sisea apehuna. Na Taia 'ee Sairani ija'ina'e
ve'ipisa pu niho'o maraku'a puni sisea niaremamaa areva'a. 14 'Ena'omo
na nimai ja 'waravu. Vea ka'ene Godira mwe'akaki 'otua venuni veijaho
kwaa iha Taia 'ee Sairani ijija jara eha ka'ene ni'ima'ura ape'avaja'ina'e
paapehuna. 15 'Enakaivo 'ú ja Kapeniami orakija ja ma joni haha kakino
'eka kahino Godoni ari va'iro avajo? Ja niho'o kwaa ka'ene veni renuni
kwaa ijino (Hetisi) vahuna. 16 Ea irahipo joni ira he'avajaho pu Nuni
ira hene avahuna. Ea irahipo jaa'e pataarora'avajaho Naa'e pataarorihe
avahuna. Ea irara Naa'e pataarori'amajaho hu Godi ka'ene Naa'e
ranamiume rouji pataarohe avahuna 'iamana.

Ea Mapoka Ijipo 'Uname Temarasahi'i Roajina

17 Ea mapoka mapoka (70) ka'ene irechamiume va'ajija 'uname
mari'uvi'i ijá 'wava Natohwe Oni ihi rejume 'avena sisesa núni ira

niho'o hene vejara 'wavara. 18 'Ejume Hu ijá 'iama Na ka'eme Setani
kahino akúpa 'ahi vea puna'i pi'i'eme 'onana. 19 Ike heha! Nara ja harura
mihujihuna'e ja tapara 'ee suaka sisea ka'ene amari hiju jihipuni 'ahi
namihuna kaivo pu pavenae kwamasahune 'ee naka mapoka ka'ene
hijujija mai'o ja paruarahihuna. 20 'Enakaivo 'avena siseapo joni ira hene
vejajihuna'e ja patea mana'avara kaivo joni iha ka'ene kahi akúpa 'ahi
veju'e namujihuna'e teamana'avara 'iamana.

Jesura Mari'umajina
(Matiu 11:25-27; 13:16-17)

21 Ijí vea kajino Godoni 'Avenijara vejume Hu teama'eme siporua 'one
ijá 'wama Amo ka'ene akúpa mwe'a ijihuni Natohwiji'o Na teimani
'wavujihuni maijaho Ara uneunechakija ea ka'ene hene vwihaji'inijihija
nuhiume vaji navume pu pakavumakivi'i kasimaaru najahana. Amo
Oni ura ijaho ijara ura renana. 'Ejumakame A avanana. 22 'Enakaivo
uneunecha ka'ene mapokijija Amora Nuni ija tahi irechamana. Ijihuna'e
eaka mapokijija Godoni Harihijaho pakama pahejura kaivo Amora hena
kamuna. 'Eju'e eaka mapokijija Amoho pakama pahejura kaivo Hariahi
kama henuna. 'Enakaivo Hariahi ura renujiru Omaha najahuna 'wamana.
23 'Enarame Jesuho aroma Huni tisaiporu kivi'i hemi ijá 'iama Nia ka'ene
jara kivuke kihunijija merajihana. 24 'Enajihuna'e nitama poropetia 'ee
kinia mapoka pu ura jara kivuja'ina'e pu ki'iro 'ahiara vo pu niho'o areri
pakivara. 'Ene pu jara heju kaja'ina'e he'iro 'ahiara vo pu niho'o areri
pahejara 'iamana.

Sameria Ora Ea Mamaijihuni Haa

25 'Enakaivo heha! Roia pini roe Hu vena ka'i 'ahaume ijá 'wama
Najahi'ine na ichá'ina'e vene majama hihuna ape'ejo? 'wamana. 26 Hu ijá
'wama Varapa vajijaho iraka'e vejare? A ichá'ina taha kamo? 'wamana.
27 'Ejume ijí ea kajara eha vena ijá 'wama
A oni Natohwa ka'ene Godiho ni'aha kwinu oni oja 'ee oni 'avena
'ee oni harura 'ee oni vwihaijaho maho'o vaja'amana. 'Ene ara
oni haha'e vwihanu ja'ina ea ka'ene oni rori hijujija oja mi'amana
'wamana.
28 Hu ijá 'wama Oni ehijaho niho'o nimaikúne ijá venareje a majama
hihuna ape'ena 'wamana. 29 'Enakaivo ea kajara huni 'unama'e amairia
'ahaume Jesuho apoma ijá 'wama 'Ú nuni rori hinujaho irane? 'wamana.
30 Jesura eha vene ijá 'wama Ea pini Jerusaremi rene Jeriko va'eme
anuameji'inapo piunamareja hu apene 'anae 'ee ateha isokunahe
'anauva'o ranavume ijino kwame ojaru 'oji'i namana. 31 Hu ija'ina ve'eme
pirisiti pina 'unama kajihuna kajino vai'i kavu'e ea kajaho navu kavi'i rori
tatumahe va'ana. 32 'Unama kwinu'ina kajino ea ka'ene Rivai 'wavujaho

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

ijihuna kajino roe ea kajaho kamarena hu 'u'o nii tihi kakavi'i tatumahe
rori va'ana. 33 'Enakaivo Sameria ora ea pini 'unama kajihuna kajino roe
ea kajaho kame hu niho'o temume oja tura'i 'ahaana. 34 Hu huni va'e
'weru 'ee 'wainia usetie 'ee panesia hwamaharena apene huni tonikia 'ahi
raname va'e nú'úha pini raname 'ajoaha hinana. 35 Ijihuni sú'uhijino hu
monia oma no'ohe'i sirirame ijí ea ka'ene ara'e 'ajohi'ina kaji vajahana.
Hu ijí ea ka'ene ara kaji 'ajohi'iniji ijá 'wama A eakaho 'ajoha hi'amana.
'E'eje na kú'o 'unama roe ara huni hahi oni monia ka'ene ato'aru'amajaho
na eha mahuna 'wamana. 36 Iji'a ijá 'wama A vwihanujaho ijí ea no'opisu
vaja kajino irara huni romaijahune? 'wamana. 37 'Ene hu ijá 'wama Ea
ka'ene hu numimajina 'wamana. 'Ejume Jesura ijá 'wama Va'e ija'ina
ve'amana 'wamana.

Jesura Mata'o Meri'o Ki'irono Va'ajina

38 Pu va'ajime va'e ara pini use'eme napara iha Matara 'ajorame huni
sei aherame va'ana. 39 Huni 'u'ua iha Merina'omo hu Natohwi jihuni
mumora rori asuma hine ataa apúsame Huni vu'a henana. 40 Mataho
kaukara mapoka ka'ene hu venajara túkiravume roe Hu ijá 'wama
Natohwe nuni 'u'ua kaukara mapokakija maki'eju'e na nanasumano
vejujaho A ichá vwihano? A hu 'warave roe na ni'ajihama 'wamana.
41 Natohwijara eha vena hu ijá 'wama Mata Mata a uneunecha niho'o
mapoka'e hine vwihanare'e oja hianavu kavu. 42 'Ene uneunecha kwinu
kwino mama'ina navu. 'Enakaivo nimaijaho nikwinu'wina. Ijihuna'e
Meriho 'unama nimaiji piunamana'omo niho'o paapena ruvahuna.

Jesura Siporua 'Ohuna Najahajina
(Matiu 6:9-13; 7:7-11)

11 1 Na'ia pina Hu kwaa pini hine siporua'e 'onana. Hu 'ojume
pa'are'eme Huni tisaiporu pini roe ijá 'wama Natohwe areri
Jonira huni tisaiporu najaha ja'ina'e siporua'e 'ohuniji najuha 'wamana.
2 Hu ijá 'iama Ja siporua ika'ina 'o'avara.

Amo Oni iha niho'o nimaa nimaa'omo A roa nú 'ajohua. 3 Vea kwinu
kwinu 'iruma ka'ene areri ihuniji vajúha. 4 Núni sisea vwihanúa
arema. Ijihuni maijaho nú 'u'o ea 'ahopo sisei 'ahúujaho nú
vwihanie arevura. 'Ene paaherume vena kivuri vajijaho va'amana
'iamana.

5 Hu pu ijá 'iama Ja ei pini napura rukina'e re'ira'omo na'ia rira mu'oi
va'e ijá 'wava'e napura nune puretia no'opiso vaji'irakúne na túna'i
oni puretia eha vajahuna. 6 Ijihuni maijaho nuni napura kwaa jori rene
roe iviamaa nuni sei roana kaivo nara unekaka mahuna pa'ajihuna'e
'waravu 'wamana. 7 'E'eje oni napura kajara kahino sea vaji eha
vene ijá 'wa'ipisa Siuna arema na vwicha nikume sesahu nu pu'úmo

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

ninejura'omo na pa'urine uneunecha 'eka vajahuna 'wava'a. 8 Na jaa'e
'waravu. Hu pa'urine pureti pamaha kaivo a huni napuri roe paju'ika'i
hine jarimujihunihahi hu 'urine uneunecha mapoka ka'ene hu icháru ura
renujaho vajaha'a. 9 'Enajihuna'e Na jaa'e 'waravu. Ja hine jari'avajaho
vajihuna. Ja hine sara'avajaho piunihuna. Ja hine 'ana'ana'avajaho
tirausahuna. 10 'Ene ea irara jarimujaho hu 'ekuna. 'Ene ea irara
samujaho hu piunimuna. 'Ene ea irara 'ana'anaujaho jara'usahuna. 11 'Ú
ja omahwaha harihu jopo roe kija'e jarira'ipisa ja tapara'e vajiha'e?
12 'Enavo pu 'u'ora kuha'e jarira'ipisa ja suaka vajiha'e? 13 'Enakaivo ja ea
siseakija joni harihija swara mamai vaji'avajaho joni Oma ka'ene akúpa
'ahi hinuji jari'avajaho Hura Huni 'Avena mihuna 'iamana.

Jesune 'Ee Pierisiparu
(Matiu 12:22-30; Maka 3:20-27)

14 Hu 'avena sisea ka'ene ira pa'waravi'inijaho 'waravume 'e'una va'eme
ema kajaho aneja vene ira 'waramana. 'Ejume ea mapoka kajija niho'o
oja hwa'usahara. 15 Ea 'aho'a ijá 'wava Ea ikaho Pierisaparu 'avena sisea
puni natohwijara harura mahu'e 'avena sisea 'waravu'e usevu 'wavara.
16 'Ejume ea 'aho'a Hu vena ka'i 'ahiume 'ejahae ijá 'wava Veje aacha pina
akúpa 'ahi rene roa kava 'wavara. 17 'Enakaivo Jesura iraka ka'ene pura
vwihajajaho nikimarena ijá 'iama Kwaa ara irahipo irecharame va'e nia
ani ani hine 'arahi'i hi'ipisa pa'areja'a. 'Ene ara irahipo ahaama hi'ipisa
ariha pa'areja'a. 18 'Enajihuna'e Setanira ahaama hi'ipisa huni kwaa
arijaho ichá'ina'e namija'e? Ijihuni maijaho ja ijá 'wavo Na Pierisiparu oni
iha 'ahi 'avena sisea 'waravu'e usevu 'wavu. 19 'Enakaivo ja vwihajujaho
Nara Pierisiparu oni iha 'ahi 'waravu'e 'avena sisea usevu 'wavu kaivo
joni harihija irahuni iha 'ahi 'waravu'e usevure? Ijihuni hahi pura joni
'otua vehuna. 20 'Enakaivo Nara 'avena sisea ka'ene 'waravu'e usevujaho
Godoni ijijara reju'e avaujaho Godi oni arijaho ni joni roana. 21 Ea ka'ene
harura rukinijara huni ara juha hajaa vene 'ajohujaho huni kukua
mamaa navura. 22 'Enaka'i ea ajisina huni ajira asimajara roe 'anae huni
juha hajaa ka'ene hura 'eke tarera veji'i hinujaho 'etujahe huni kukua
vajúsarama 'ekura. 23 'Enakaivo ea ka'ene Na hu'úmo parenujaho hu Nuni
pwina pana. 'Ene ea Na hu'úmo parene ea nianaujaho hu veju'e pu jirijiri
varanavura.

'Avena Sisei Kú'o 'Unama Roajina
(Matiu 12:43-45)

24 Vea ka'ene 'avena sisea emahuni haha 'ahi hinujara ru'e'unujaho
hu va'e kwaa toa pa'ajino va'e ojuta hwehuna samujaho pakamuna.
25 'Enare'e hu ijá rohune Na kú'o 'unama va'e ruha ka'ene nara hijujino
va'uma. Hu 'unama vai'i kavu'e ruha kajaho ea pahiju kaivo túa 'anae

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

amairiana. 26 'Enareje hu va'e napuhwaha 'avena sisea 'aho'a iropu no'o
ajisinijija aherama roe ijí hihuna. 'Ena'avo maraku'ijaho eakaho sise'i
hinana vo iviamaa sisei maa hina parahuna 'iamana.

Temara Nimaijina

27 Jesuho ijá 'warame pa'are'eme napara pini ea rira kajino 'urina ira
ajira ijá 'umena Napara ka'ene Aa'e nahenae 'ee A musa vajahajaho Godi
merajahana 'umenana. 28 'Enakaivo Hu ijá 'wama Ea ka'ene Godoni vu'a
hene vejujaho ijihija Godi merajihuna 'wamana.

Emapo Areri Pavejuji Veja Ka'irono Mi'imi'ivajina
(Matiu 12:38-42)

29 Ea mapoka kajija Huni rora kajano ani re'eme Hu aneja vene ijá
'iama Ja ea ka'ene iviamaa 'urijakija niho'o sisea. Ja aacha sarama
'warivu kaivo aacha pina pamihuna kaivo Jona oni aachajiruna. 30 Areri
Jonara Ninava opuni aacha renaja'ina'e Ema Puni Harihijaho iviamai ea
ka'ene hiju jihipuni aacha rehuna. 31 'Ene vukú'o vea ka'ene Godira 'otua
ve'amani veijino vea va'e 'onu karo'i puni kwinia ka'ene hinujara Godoni
una'i ja pu'úmo namine namahuna. Ijihuni maijaho ike kwinia karo'i
kwaa jori hinujaho roe Saramanira kora mamaiji 'waravume henana.
'Enakúne heha! Ea ka'ene Saramani asimani eijaho iviamaa iki joni vaji
hinu. 32 'Enakaivo vea ka'ene Godira 'otua ve'amani veijino ea ka'ene
Ninava orijija pu Godoni una'i ja pu'úmo namine ja namahuna. Ijihuni
maijaho Jonara najahaji pu hena nimaa ronareja puni sisea arevara.
'Enakúne heha! Ea ka'ene Jona asimani eijaho iviamaa iki joni vaji hinu.

Haha Huni Hanaji'inijina
(Matiu 5:15; 6:22-23)

33 Ea pina naheha pa'ene si'uara vaja irechavu'e navura kaivo pu
icha ka'ene naheha'e 'unamiuji 'unavu'e ea mapoka kavi'i roa ajivura.
34 Hahijihuni naheha ijaho niijina. 'Ena'omo joni nia kajara marana
paranujaho joni hahaka mapokijaho maho'o hanana paranuna. 'Enakaivo
joni nia sisera'amajaho joni hahaka mapokijija maho'o nutuma nahuna.
35 Joni haha vaji hanaji'ina ka'ene namujaho paveje nutuvi'ina re'amana.
36 Joni haha mapokijaho hanana na'i kaivo pina panutu'ipisa niho'o
natohwa'e hanaja'a areri ja naheha 'ena irechavu'e namare'e hanana
paraju ja'ina'e reja'a 'iamana.

Jesura Parasia 'Ee Varapa Tamana Najahi'iniji Namahajina
(Matiu 23:1-36; Maka 12:38-40)

37 Hu ijaho 'waravume pa'are'eme Parasia pini va'e huni sei 'iruma
i'amarono ona 'waramana. Hu va'e 'aijua rori asuma hine 'iruma i'i

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

'ahaume venana. 38 'E'eme Parasia Jesu ka'eme Hu Huni ija paso'i ijume
kamarena hu niho'o tatamana. 39 'Ejume Natohwi hu ijá 'wama Parasia
kapusia 'ee tevua huraru sovura kaivo joni vajijaho niho'o nesa 'ee
sisei ani rene navura. 40 Vwiha pa'akije 'ú Godi ka'ene hura venajaho
vaja 'u'o pavenane? 41 'Enakaivo joni vaji iraka ka'ene navujaho ea
ka'ene uneunecha pa'ajihi vajihakame joni uneunecha mapokakija
mamai reja. 42 'Enakaivo Parasia joni eha sisea niho'o ni'ima'ura namu.
Ijihuni maijaho ja taisia ka'ene Godi vajahajaho senisia 'ee siaa ani
ani'ina juasi'i navujija vajihura kaivo ja 'unama maijaho pataarohe 'ee
Godi oja pamahura. 'Enakaivo ikaho uneka ka'ene ja veji'i ea 'aho'a
paasinamihune sa'ina avajura. 43 Ja Parasia joni eha sisea niho'o
ni'ima'ura namu. Ijihuni maijaho ja Sinakoku vaji una'i ikikami hihuni
tiniji ura renaura. 'Ene ja maketia vaji emaapo pu ja 'ajorahuna'e ura
renaura. 44 Joni eha niho'o sisei namu. Ijihuni maijaho ja areri eucha
ka'ene ea savaji pahena paki'i kaivo ijihuni toi 'urahoju ja'ina veju
'wamana. 45 'Ejume roia pini eha vene ijá 'wama Najahi'ine A ija'ina'e
'warumujaho núa'e 'uraruhe avanu? 'wamana. 46 'Enakaivo Hu ijá 'iama
Ja roia 'u'o joni eha sisea niho'o ni'ima'ura namu. Ijihuni maijaho ja ea
ahija mama'ina vaji'i kaivo ni'ajihe iji 'unira 'urihuna pana. 47 Joni eha
niho'o ni'ima'ura namu. Ijihuni maijaho ja eucha mavarasa'ina poropeti
epuna vejura kaivo emahu jopo 'aniume kwamasahara. 48 Joni amuhipo
poropetia ka'ene 'aniajaho ja nihena kimare'e pura raka ka'ene veja
kajaho nijina 'wavu. Ijihuni maijaho ja hine puni eucha amairie veju.
49 Ijihuni hahi Godira Huni vwiha vajijino ika'ina 'warumana. Nara Nuni
poropetia 'ee apasoru irechamie vu'akame ea 'aho'a pu 'anie kwamasahe
'ee ea 'aho'a ruarahuna. 50 'Enajihuna'e ea ka'ene iviamaa 'urijajipo vea
ka'ene mwe'a'e aneja vejajino rene poropetia 'aniajihuni eha apehuna.
51 Eporu ka'ene ea aririjihuni 'aa arihaji rena roe Jakaraia oni 'aa ka'ene
Temiporu 'ee swasa vejuri 'aijua rira mu'oa kaji 'anaji ro 'e'unana. Na
ja 'waravu. Ijihuni eha ijaho eaka iviamai hijukipo apehuna. 52 Ja roia
joni eha sisea niho'o ni'ima'ura namu. Ijihuni maijaho hena kahuni
kiijaho ja apena ruva'ara kaivo ja 'u'o pava aruvara. 'Ee ea 'aho'a ka'ene
va'e aru'i vejajaho ja tanuvara 'iamana. 53 'E'eme Hu ara kajaho are'i
va'ajaho Sikuraipia 'ee Parasia Jesuho niho'o apene 'urarahe uneunecha
mapoka'e ani ani'ina apovara. 54 Ijihuni maijaho Hura unenu'u pina sisea
'waravakame Hua'e apena nama'irono avajara.

Aroaroti Namijuji Ronarena Jujuvua 'Waramajina
(Matiu 10:26-27)

12 1 Ea mapoka'e Huni rora kajaho ani rene ajime ateji tauta'aravi'i
hi'eme Hu Huni tisaiporu amura Peresi rone ijá 'iama Ja
hami Parasia puni isitia ki'avara. Ijihuni maijaho pu ira'asina.

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

2 Uneunecha mapoka ka'ene vaji navu'e ea mapoka pakivura'omo túna'i
samahirahuna. 'Ene ea mapoka hemi navujaho ni'i ni'i hena kihuna.
3 Vu'a iraka ka'ene nututi jahejajaho ja samaumai 'wara'avara. 'Ene vu'a
ka'ene sei vaji koravajaho ja ata huri namine 'ume'avara.

Irá Juhahunijina
(Matiu 10:28-31)

4 Ehu nune Na nimaa ja 'waravu. Ike haha huriji erapo 'anaa kwahuniji
ja ju'ava. Pu areri ijihuni túna'ijaho unenu pina pavehuna. 5 'Enakaivo ja
irá juhahunijaho Na ja 'warahuna. Godi ka'ene areri 'anaa kwavakavi'i
pi'onama'e veni vahuniji juha'avara. I'a Na ja 'waravu. Hua'e juha'avara.
6 'Enakaivo 'ú ea uka iropu ma'u'u maa toia no'o 'imejure? 'Ena'avo
Godira ijí uka ma'u'u maa kajija hena ki'eju'e hijura. 7 'Ene ijí joni húmata
sapasa icharo namujaho Hu nihena kamu. 'Enakúne ja paju'avara. Ijihuni
maijaho jara uka ma'u'u maa kajija asitahara.

Keriso Nimai Rone 'Warahuna Ho Pataarohunijina
(Matiu 10:19-20, 32-33; 12:32)

8 'Ena'omo Na nimaa ja 'waravu. Ea irara Na ronareje ea mapoka puni
una'i 'wara'amajaho Emaa Puni Harihijara 'u'o ea kaji rone kahino akúpa
'ahi Godoni 'ona oji'ini jihipuni una'i nahama 'warahuna. 9 'Enakaivo
ea irara Na hemihareje ea 'aho'a panaja'amajaho ea kaji 'u'o Godoni
'ona oji'ini jihipuni una'ijaho panahama 'warahuna. 10 'Ene ea irahipo
Emaa Puni Harihi jihuna'i ira sisea 'wa'avajaho puni sisea vwihanie
arehuna kaivo Godoni 'Aveni jihuna'i sisea 'wa'avajaho Hu niho'o puni
sisea pavwihana arehuna. 11 'E'eje pu ja 'eka va'e Sinakoku 'ajohi'ina
'ee ea mama'ini jihipuni una'i nama'iro va'a ki'avajaho vu'a raka ka'ene
'warahunijaho oja pahiana'avara. 12 Ijihuni maijaho ijí vea muka kajino
iraka ka'ene jara 'warahunijaho Godoni 'Avenijara naja'eje 'warahuna
'iamana.

Uneunecha Rukima'ura Ka'ene Puruva Reji'inijihuni Haa

13 Ea pini ijí ea rira kajino ijá 'wama Najahi'ine nuni poka 'wave nuni
aachia ka'ene nuni omijara irechamaji ahaama nuna vajihama 'wamana.
14 Hu ijá 'wama Ea ikera! Ea irara Na joni 'otuae hehuna iji pijihane?
'wamana. 15 Hu pu ijá 'iama 'Unama ani ani'ina ka'ene niho'o ituname
urarena parajujija hami 'ajohe ki'avara. Ijihuni maijaho ema ijihuni
hiijaho kukua mapoka ka'ene huni navujipo reje hihuna pana 'iamana.
16 'Enarena Hu ike haakaho 'waramarena pu ijá 'iama Ea 'iruma niho'o
mapoka ani reji'ini jihuni mwe'i soa savu'e juara 'urina paranana. 17 Hu
hine hu husumano vwihanu va'o ijá rona Nara nuni 'iruma'e irechahuni
ruha itu'ona paranana'omo na ichá ve'eju ronana. 18 Hu ijá rona Na

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

ika'ina'e ve'eju. Na nuni ara tirasame mama'ina'e vene ijino nuni 'iruma
'ee kukua 'aho'a irecha'eju ronana. 19 'Enarena hu ori'ini ijá rona Na
niho'o ea teamanima paraji'ina renareje na hi'eju. Na uneunecha ka'ene
juara mapokijino ura renia parahunijaho 'ekuta. 'Enajihuna'e masuani
hine 'iruma ine 'ee toa kisina ine teamani'eje hi'eju ronana. 20 'Enakaivo
Godira ijá 'wama Ike niho'o vwiha pa'akera. A iviasi na'iakino
kwa'amajaho ea irara ike kukua ka'ene ara irechama hinujaho 'eka'ena
'wamana. 21 'Enajihuna'e ea ka'ene mwe'a kakino uneunecha mapoka
rukina renujaho hu Godoni una'ijino areri uneunecha pa'ana'e renuna.

Godi Nimaa Vetihunijina
(Matiu 6:25-34)

22 'Enarena Hu Huni tisaiporu ijá 'iama Na ja 'waravukúne jara ichá'ina
hihunijaho pavwiha'avare 'ee ika'ina pavwiha'avara. Nú 'iruma iraki i'eja
pavwiha'avara. 'Ene joni haha ika'ina pavwihana 'wahuna. 23 Nú iraki
núni haha nuha'ara'eja? pa'wahuna kaivo ijí 'iruma kajara venuakame
majama hihuna pane 'ee ateha kajara venuakame majama hihuna pana.
24 'Enakúne ikaho vwihaha. Uka ka'ene jaijasaha oju kare kiha. Pu niho'o
puni 'ina pa'one 'ee puni 'iruma pa'eke rira kwino ahuma irechavu kaivo
Godira 'iruma vajihu. 'Enakaivo jara uka niho'o asitaha parajara. 25 Ja ea
irahipo hine vwihananavi'i temuka ape'avajaho 'ú ijí temuka kajara veje
joni hia vea pina kú'o huri ranave hi va'eja? 26 Ja uneunecha ma'u'umai
areri pave'avajaho ja irakijihuna'e uneunecha 'aho'akija vwihajo? 27 Ike
heha sinara ka'ene nechi orijija ma'opuipo 'urijura kaivo pu opuina
harura pavene 'ee opuina majikaria pamarasahura. 'Enakaivo Na nimaa
nimai ja 'waravu. Saramaniho nitama huni haha sarira 'enana kaivo
ijí hura sarira ka'ene 'enajaho areri sinara huni nia vaja'e kimuja'ina
paasimana. 28 'Ena'omo Godira sinara ka'ene iviasi mai'o navura'omo
niari ato'uve veni rehunijija 'ajoha'amajaho Hu ichá'ina'e ja 'ajohahuna
vwihajo? Ema ka'ene joni nimairoa ma'u'umaakije! 29 'Enakúne
jara 'unama ka'ene 'iruma 'eka ine 'ee toa ihunijaho pahine sarame
vwiha'avara. 30 Ike uneunecha kijahija ea ka'ene kwaa ara mapokakino
hijujija hina saravura. 'Enakaivo joni Oma ka'ene kahi akúpa 'ahi
hinujara uneunechaka mapoka ka'ene ja pivusahujija nihe paranuna.
31 'Enakaivo ja maraku'a Huni ara 'unamiji 'ee Huni 'unama ka'ene
arimaiji saravakame iji'a uneunechaka mwe'akaki jara pivusahujaho
Hura vajihuna.

Akúpa 'Ahi Kukua Rukina Rehunijina
(Matiu 6:19-21)

32 'Enakúne eakije niho'o patea juna'avara. Ijihuni maijaho joni Omijaho
ura rene teamama para'eju'e Huni arijaho ja mihu. 33 Joni uneunecha 'eke

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

'imenareje monijaho ea ka'ene 'iruma pa'ajihi vajiha. Ja ojono tuja ka'ene
panapavi'iniji 'eka'avara. 'Ee joni uneunecha kahino akúpa 'ahi irechave
ea panesi eke kapura pa'uhusa'avara. 34 Joni uneunechaka mamaa kajipo
na'avari tinijikano joni oja 'ee vwihijaho 'u'o ijí nahuna.

Pwea 'Aiha Veji'ine 'Ee Amairiaravi'inijina

35 Ja joni kukua same amairiarama parane joni naheha 'ena pijinamie
hana'eje hiha. 36 'Ene areri pwehwapo puni natohwijara ea mai'o napasi
nejujihipuni sori va'ana'e ro'amarono 'ajoha hijuja'ina. Hu roe vwicha
'ana'ana'amajaho pu vwicha ni'aha kwino tirasamahuna. 37 Pwea ka'ene
puni natohwijara kú'o 'unama ro'amarono amairiarame 'ajaha hijujija
niho'o teamana'eju'e hiju. Na nimaa nimai ja 'waravu. Hu huni ateha
apúsame 'warave asuma hi'eje hura 'iruma 'eke vajihe ihuna. 38 'Ena'omo
Hu na'ia rimai ro'ena 'aho sú'usú'u vea aharasa'amaji ro'amajaho
pwehwaha ka'ene niamairiarame areri rena hijajija teamanahuna.
39 'Enakaivo ja niheju sea anesurijara he'eje nesa apeji'inijara vea muka
irakiji roe nesa ape'iro'ipisa hu tanurahakame hu paroe huni sea ruarahe
nesa apeja'a. 40 Ijihuni hahi amairie nirisave areri rena para'eje 'ajaha
hi'avara. Vea muka ka'ene Ema Puni Harihijara rohunijaho ja pakame
paheji'inakúne ijá ve'avara 'iamana.

Pwea Ka'ene Uchaha Pa'aji'o Uchaha Rukiniji'o Puni Vu'a
(Matiu 24:45-51)

41 Pitara ija 'wama 'Ú Natohwe A núa'e haakaho 'warumu 'uho eaka
mapokakihi 'waramo? 'wamana. 42 Natohwijara ijá 'wama 'Ú pwea
irara pasevi'ina 'ee vwiha hami vwihaji'ine huni natohwijara huni pwea
'ajohe 'iruma vea 'ahi areri vajihuna'e ranamane? 43 'Enareje pwea irara
kaukaraa kaji hine veji'i hi'eje vea ka'ene huni natohwijara ro ka'amajaho
hu merajahuna. 44 Na nimaa nimai ja 'waravu. Hu ranave huni kukua
mapoka kajija maho'o hura 'ajohuna. 45 'Enakaivo pwea siseijaho hu oja
vaji ika ronu nuni Natohwijaho paro'eju'e 'aha jora renu ro'ika'i aneja
vena huni pwea parui napari 'anie 'ee 'iruma ma ina hine 'ee toa sisea
ine nana'ena. 46 'Ene Hu hine ijí ve'i kaivo pavwihane pave'eje Huni
Natohwijaho ro 'e'uhuna. Vea muka ka'ene Hura rohunijaho pakame
paheji'ina. 'Enareje Hura heha eha mahareje ranave ea ka'ene ira'asini
jihipuni tini ijino vahuna. 47 Pwea ka'ene huni Natohwijara 'waramujaho
henareje paamairiarava 'aho huni natohwijara iraka ka'ene 'waramuji
pavenajaho niho'o 'aha mapoka hijahuna. 48 'Enakaivo pwea irara uneka
sisea ka'ene hu puruva re'eme venana re'amajaho eha ma'uako apehuna.
Ea irahija'e uneunecha mapoka vaji'amajaho hu areri vajiha kaja'ina'e
'ekahuna. Ea irara niho'o mapoka mapoka'e vajihujaho ea kajaho areri
vajiha kaja'ina'e mapoka mapoka 'ekahuna.

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Jesura Veju'e Ahaavura
(Matiu 10:34-36)

49 Na mwe'akake veni 'ena apena jae re'amarono routa. 'Enakaivo
iviamai kakaro re'ipisa areri rena paraja'a. 50 Na vea kisini vaji va
aruhuna namu. 'Enajihuna'e ijí hine vwihajujaho nuni oja ahisina'e
renuna'omo ijara ro pa'arehuniji kavi'i hiju. 51 Ja vwihajujaho Na
matauma hihuniji apene iki mwe'i route? Na nimai ja 'waravu.
Matauvi'ina pana kaivo Na ahaama hihuniji apena routa. 52 Iviamaikaka
renareje kachi'ina iropu re'avajaho no'opisu 'urine no'ohe'i irechamia
va'e no'ohe'i 'urine no'opisu irechamia vai'ina rehuna. 53 Omahi hariaha
ninave 'ee hariahi omaha ninave 'ee oahi 'apajaha ninave 'apajahi oaha
ninave sasahi sasaha ninahuna. 'Eje pu ahaama hihuna 'iamana.

Veiji Hena Kahuni Vu'a
(Matiu 16:2-3)

54 Hu ea mapoka kajija ijá 'iama Ja 'imitia ka'eju'e vea 'onuja'i savu'e
kavujaho ja ni'aha kwino ijá neha pi'i venu 'wa'eju'e neha pinuna.
55 'Enakaivo ja he'eju'e asiasia kama'ahuni rene ikikahi 'anau'e hejujaho
vea 'e'ui venu 'wa'eju'e vea 'e'ununa. 56 Ja ira'asinakije! Ja akúpa 'ee
mwe'a kimare'e ijihuni maijaho 'waravura kaivo 'ú ja iviamaa iraka
ka'ene rejujaho pakivo?

Ea Ka'ene Onuna'i Sena Venuji'i Amairina'amana
(Matiu 5:25-26)

57 Ja irakijihuna'e ojono irakijara nimaijaho pa'eke mina vene kivo?
58 'Ene ei pini a 'otua veta'iro vejakame ja no'o 'unama toi va'avajaho
ja hu hu'úmo 'wame amairi'avara. Ijihuni maijaho hu a apena va'e
'otua veji'ina natohwi jihuni ija tahi ranamaa ve'enakúne. 'Ejakame
ijí 'otua veji'ina natohwa kajara hirisima mihakame pu apena va'e
tipura ranamahuna. 59 Na nimai ja 'waravu. Ja ijí pu pu'úmo pa'wame
amairi'avajaho ja ijí tipura kajino hinu va'o 'imeja pa'are'eje ijí roe samai
usehuna 'iamana.

Joni Sisea Are'avajiana Vo Kwamasahuna

13 1 Vea kajino ea 'aho'a ijino hijara'omo pu Jesuho ijá 'wava Karari
ora 'aho'a hine Godoni swasa'e ve'eme Pairatira 'anie puni 'aa
swasa ka'ene pura vejajihuni toi ahumana 'wavara. 2 'Ejume Hu eha vene
ijá 'iama Ja vwihajujaho Karari ora ikihi puni siseijara vu Karari 'aho'a
puni sisea asitaha raka? 3 'Enakaivo Na ja ijá 'iavo Pana! Ja joni sisea
pavwihane ta'arohe nahama 'wara'avajaho ja 'u'o ija'ina'e kwamasahuna.
4 'Enakaivo ja vwihajujaho ea 'aho'a (18) ka'ene Sairoami ari 'aume

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

'aniume kwamasaha jihipuni siseijara ea ka'ene Jerusaremi hijujihipuni
siseijaho asitahane? 'iamana. 5 'Enakaivo Na ja ijá 'iavo Pana! Ja joni sisea
pavwihane ta'arohe nahama 'wara'avajaho ja 'u'o ija'ina'e kwamasahuna
'iamana.

Tavo'a Ka'ene 'Ina Pa'ajina

6 'Enarena Hu haakaho 'waramarena ijá 'iama Ea pina tavo'a huni
juasi'i 'onavume naminuna'omo hu va'e maa 'eka amena i'i 'ahau'e
va'ujaho mai parenuna. 7 'Ena'omo hu huni juara'e 'ajohi'iniji ijá 'wama
Na juara no'opisu 'ina 'eka'irono saravuta kaivo pina paapejuta. Ijihuni
hahi mwe'a'e nisamukúne vwina pi'onama 'wamana. 8 'Enakaivo ea
ka'ene juara kaji 'ajohi'inijara ijá 'wama Natohwe! Maka'eje juara
kwinu namijakame Nara 'úsia aneja kajino irechavakame mara'amana.
9 'Ejakame juara pinijino tavo'akara maa re'amajaho mavarasa'ina'e
rehuna kaivo maa pare'amajaho vwi'eju 'wamana 'iamana.

Sapati Jesura Napara Túpa Irivi'ina Vejume Maranaajina

10 Na'ia pina Jua puni Sapatia veijino Jesu Jua puni Sinakoku vaji hine
najahana. 11 'E'eme napara pina juara mapoka (18) 'avena sisei vejume huni
túpa nivunama navukame arini namina ohuna areria pana. 12 'Ejume vea
ka'ene Jesura kamarena 'umejume roume ijá 'wama Napara karere oni
atama iviamaa maranau 'wamana. 13 'Enarena Huni ija haha 'ahi ranavume
ni'aha kwino huni túpa arira'e rejume Godi ta'arohana. 14 'Ejumakame
ea natohwa ka'ene Sinakoku 'ajohi'inijaho Jesura ea vejume Jua puni
Sapatia veijino marajumakame ajimana. 'Ejume Hu ea kajihi ijá 'iama Ja
na'ia iropu kwinu vajijino kaukaraa vehunakúne ijino roajivakame veje
marania'a kaivo Jua puni Sapati veijaho paro ve'avara 'iamana. 15 'Ejume
Natohwijara eha vene ijá 'wama Ea ira'asinakera ja ea kwinu kwino Sapati
veijino joni toniki 'ee purumakau toa hu'ipisa ja Sapatia vea'omo parasame
ahema apene va'e toa maha ija'a raka? 16 'Ena'omo iviamaa ike Eparahami
oni 'apajakaho Setani rosavu'e juara mapoka (18) pa'arenajaho hu areri
Sapati veakaho paveje mara'ena? 'wamana. 17 'Enaka'i Hura eha ka'ene
'waramajara vejume ea ka'ene Huni nakijija junamana kaivo ea mapoka'e
Hura uneunecha ka'ene venajihi kimareja teamanavume mari'uvara.

Kwava 'Ina Huni Haa
(Matiu 13:31-32; Maka 4:30-32)

18 'Enajihuna'e Hu ijá 'iama Godoni arijaho icháine? 'Ú Na Godoni
arijaho irakijino mina veji'i 'warahune? 19 Godoni arijaho areri kwava
'ina sa'ina. 'Ena'omo emai apena va'e huni juasi'i 'onamana. 'Ena'omo
riamare'e niho'o icha natohwa'e reju'e ukapo roe ijihuni anuama 'ahijino
nesa vene hijura 'iamana.

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Isitia Huni Haa
(Matiu 13:33)

20 Hu kú'o ijá 'iama Na Godoni arijaho irakijino mina veji'i 'warahune?
21 Ijaho areri napari isitia ka'ene harava 'eke puretia venare'e 'onahukame
hwena ajivuja'ina 'iamana.

Vwicha Ma'u'uijina
(Matiu 7:13-14, 21-23)

22 Hu ara mama'ina 'ee ma'u'umaa ijino najahi'i Jerusaremi va'i
'ahaume va'ana. 23 'E'eme ea 'ahopo ijá 'wava Natohwe ea makwinu
kwino majama hihuna apehuna raka 'wavara. 'Ejume Hu ijá 'iama
24 Na nimai ja 'waravukúne hami hami vena kamareje vwicha ka'ene
niho'o ma'uatituijaho va'e aru'avara. Ea mapoka'e aru'i 'ahie vehuna
kaivo mai'o areri parenahuna. 25 'Ejume sea anesurijara 'urine vwicha
kuna'eje ja ma'ahi namine vwicha 'ana'anae ijá 'wahune Natohwiji
vwicha tirasamúha 'wave anesurijara ijá 'iahune Na ja suja. Ja ichihi
rene roajivajaho na pahena pakivurakúne 'iahuna. 26 'Ejakame ja ijá
'wahune Nú oni una'i 'iruma ine 'ee toa ijura. 'Ee a roe nuni ari ma'ahi
vu'a najuhuna 'wahuna. 27 'Ejakame Hu kú'o ijá 'iahune Ja ichí rene
ro'ajaho Na suja. 'Enakúne ike sisea veji'inikije usema va'ajiha. 28 Ja
ruha ka'ene niramarume upaja ja'i'uji'i nahunijino hiji'i Eparahami ho
Aisiki ho Jekapi ho 'ee poropeti ki'eje Godoni ari 'uraha oja kihuna kaivo
jajasu ato'aruma'e usehuna. 29 Ea ka'ene vea ajimuja'i hijura vea 'onuja'i
hijura kama'i hijura 'ee kaha'i hijujipo roe Godoni ari 'iruma ine hihuna.
30 Heha! Ea ka'ene iviamaa túchamai rejujija urasahuna 'ee ea ka'ene
urasahujija túchamai rehuna 'iamana.

Jesura Jerusaremi Oja Mahajina
(Matiu 23:37-39)

31 Vea nikwinu'ina kajino Parasia 'aho'a Jesuni roe ijá 'wava A iviamaa
ikaho are'i kaivo kwai pini va'amana. Ijihuni maijaho Herotiho A
'ana'i 'ahaukúna 'wavara. 32 'Ejume Hu ijá 'iama Va'e 'ua nea kajaho ijá
'waraha. Na 'avena sisea siome ato'aruma'e 'ee atama ani ani'ina'e iviasi
ea veju'e maranie 'ee niara 'u'o venareje nitui Nuni kaukaraa pa'arehuna.
33 'Enakaivo iviasi aneja vene va'ira'omo niari 'unamutoi va'iri nitui va
'e'uhuna. Ijihuni maijaho poropetia kajaho samaumaa pa'anaahuna kaivo
Jerusaremi vaji 'anae kwahuna. 34 Oo Jerusaremi ore Jerusaremi ore jara
poropeti ka'ene irechamiume joni vu'ajija 'aniume kwamasahare 'ee ea
'aho'aka irechamiu'e joni va'ajaho muni 'aniume kwamasahara. Na'iaka
mapoka kikano Na ura joni sesamaa aherame rira kwino irecha'i 'ahiuna.
Areri 'u'orapo 'u'uhwaha'e huni taha vaji irechavu'e ahuma hijuja'ina'e

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

ve'iro vejujaho ja niho'o ura parenaura. 35 Heha! Joni ara kajaho josu
pare'eje ranave savasa rehuna. Na ja 'waravu. Ja Na niho'o pakimu
va'u'e iji'a ja ika'ina 'wahuna. Natohwijihuni iha 'ahi ea ka'ene roujaho
merajaho 'wahuna 'iamana.

Sapati Jesura Atakina Vejume Maranajina

14 1 Sapati vea kwino Jesuho Parasia ea natohwa pipuni sei 'iruma'e
i'i 'ahaume va'eme ea mapoka'e Hu 'ajohareja vevirinavara.
2 'E'eme ea pina ka'ene haha hweji'inijara Huni una'i hinana. 3 Jesura
eha vene roia 'ee Parasia ijá 'iama Mosisi oni tamana ea Sapatia vei veje
maranihunijaho areri rehuna 'warumana ho pane? 'iamana. 4 'Enakaivo
pu ira pa'waravume Hu ea kajaho vejume marajumakavi'i ranavume
va'ana. 5 'Enarena Hu pu ijá 'iama Ea pipuni harihina ho purumakaui
Sapati vei 'ma'oi o'ipisa ja ea pina pava'e 'enapi ranava'a raka? 'iamana.
6 'Enakaivo pu ijihuni eha areri pa'waravara.

Masuani Hine 'Ee Ea Hami 'Ahihunijina

7 Vea ka'ene Hu kivume ea ka'ene 'waravume roajipo ruha mamaa
ka'ene ea mama'inapo hijuri ruhiji 'eke hi'irono nirie 'ojuma kimarena Hu
aneja vene haa ika'ina 'waramana. 8 Ea 'ahopo ja napara mai'o 'wahajihuni
sori va'avajaho ruha ka'ene ea mama'inapo hijuri ruhijija pa'eke hi'avara.
Ijihuni maijaho ea ni'ina pina ka'ene hura 'waramajara ro'amajaho a
'uri'eje eakara ruhakaho hinama. 9 'Ea ka'ene ja no'o 'waravuma roajara
roareje a ijá 'wahune Ruhakaho ea ike aremaha 'wave a niho'o juna'eje
va túna'i hi'ena. 10 Vea ka'ene ea a 'warave va'amajaho va'e ruha ka'ene
túchama ijí apena hi'amana. 'E'irakúne ea ka'ene a 'waravume va'ajara
ro'amajaho hu ijá 'wahune Napura nune kahakaro ruha maa kahi va
hina 'wave iji'a ea mapoka ka'ene 'aijua rori hijujija a kame ta'arorahuna.
11 Ea irara ori'ini huni pinana ahasiri'amajaho vetie hu ajurana ohuna.
'Enakaivo ea irara ori'ini ajuarana o'amajaho vetie huni pinana 'urihuna.
12 'Enarena Hu ea ka'ene huni sei 'waravume va'ajaho ijá 'wama A ea
'aho'a'e 'iruma vaji'i ve'amajaho oni napuhija vwehija amuhija 'ee ea
ka'ene 'iruma ani reji'inaka oni rori hijujija vejuro'i pu a eha veta'ejakúne
pa'wara'amana. 13 A ahaja i'i 'ahae ve'amajaho ea ka'ene uneunecha pa'ana
irivi'ina nia supavi'ina 'ee atama 'uniravi'ina 'umena'amana. 14 'E'irakúne
a meraja'amana. Ijihuni maijaho pu oni eha areri pavehuna. Vea ka'ene ea
mamaa ka'ene kwamasahajipo 'uri'avajino a eha vajahuna 'wamana.

Sora Ni'ima'ura Ijuri Haa
(Matiu 22:1-10)

15 Ea pina ijino pu pu'úmo hinana'omo ijara henarena Hu ijá 'wama Ea
irahipo Godoni ari 'iruma ihunijaho nimerajihane? 'wamana. 16 'Ejume

Hu ijá 'wama Ea pini ahaja'e i'i 'ahaume ea mapoka 'umenana. 17 'Iruma'e
ihuni veijino ea ka'ene ahaja anesurijara huni pwea ranavume ea
ka'ene puni ona'e vejajihi ahera'irono va'e ijá 'iama Roha! Uneunecha
amairiaravarakúne roajiha 'iamana. 18 'Enakaivo pu ea kajija niho'o
'unama ani ani'ina mapoka'e saravara. Ea pini pwea kajaho ijá 'wama Na
mwe'a maiu'ina'e 'imejuta'omo ijí ka'i 'ahiu'e va'ukúne maki'eje va'uma
'wamana. 19 'Ejume pini ijá 'wama Na purumakaua iropu 'imejuta'omo
na ijí 'eka irechama ki'i va'ukúne maki'eje va'uma 'wamana. 20 'Ejume
ei pini ijá 'wama Na iviamaakano napara 'wahuta'omo ijihuna'e na
pavuhuna 'wamana. 21 'Ejume pweijaho 'unama va'e huni natohwijaho
ijá 'waramana. 'Ejume huni natohwijaho ajivume huni pwea ijá 'wama
Marako va'e 'unamutoi 'ee ara mama'ina puni utorijino ea ka'ene
'iruma pa'ana 'ee irivi'ina 'ee nia supavi'inijihi aherame roa 'wamana.
22 'Enarena ijí pwea huna kajara ijá 'wama Ara 'warimajaho na nivejuta
kaivo ruha mapoka'e navu 'wamana. 23 'Ejume natohwijara ijá 'wama
Va'e 'unamutoa 'ee juara arijino ea kimareje 'warave roa kame nuni sea
itu'onama 'wamana. 24 Na nimaa 'waravuta'omo ea ka'ene nara marako
ona vejume paroajija 'iruma ikehuni sahura paihuna 'wamana 'iamana.

Tisaiporu Rehuni 'Ahijijina
(Matiu 10:37-38)

25 Ea mapoka Hu tamatihe va'eme Hu ta'arohe ijá 'iama 26 Ea irara
Nuni ro'i 'ahae ve'amajaho hu omaha oaha huni napara harihwaha
ma'ipwaha 'ee huni haha 'u'o ori'ina pase'amajaho hu Nuni tisaiporua
areri parehuna. 27 Ea irara Na'e 'ararihie sisea piunamareje niho'o
pakisina rene nami'amajaho hu Nuni pwea rehunijaho areria pana. 28 Ea
irara ara'e ve'i 'ahaujaho 'ú hu marako asuma hine monia icharo 'imene
'ee monia areri reje 'imé parahuniji vwihanune? 29 Vejuro'i hararu ve'ika'i
pavesirihe ea mapoka kama 'ijahareje ijá 'wahuna 30 Eakaho nami'une
ve'irepuna'i venana kaivo hu pave para'eju'e namu kaji kaha 'wahuna.
31 'Enaho kini irara kini pina'i 'ara'i venujaho 'ú hu marako paasuma
hine pira'aramuva'o huni ea mapoka (10,000) ijaho 'ee pipuni ea mapoka
(20,000) ka'ene hu hu'úmo 'ara'iro roujaho hu areri rehunijaho kama
henare'e iji'a va'une? 32 Hu areri harura pare'amajaho ea irechave pura
va'e ea natohwa pina mai'o kwaa jori ro'eje piuname ruramareje are'ika'i
mataume hiha 'ihuna. 33 'Enajihuna'e ja ea irara huni uneunecha mapoka
ka'ene navujipo pase'amajaho hu Nuni tisaiporu areri parehuna.

Misa Vwea Pa'ajina
(Matiu 5:13; Maka 9:50)

34 Misa niho'o mamaa kaivo vea ka'ene ijihuni vwea pa'are'amajaho
'ú ichá veje vwea vukú'o re'ena? 35 Ijí misa kajara mwe'a usetie mwe'a

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

marahuna pane 'ee teachaha usetie teamarahuna pana. 'Enakúne ea irara ataa rukina re'amajaho ataa apúsame he'amana 'iamana.

Sipia Raname Savajina
(Matiu 18:12-14)

15 1 Na'ia kwino ea ka'ene takisia apeji'ina 'ee ea sisea maho'o roe
Huni rori vu'a he'i roara. 2 'Ejume Parasia 'ee Sikuraipi niho'o
hine sui'i ijá 'wava Ea ikaho ea sisea aherame pu pu'úmo 'iruma inuna.
3 'Ejumakame Hu ike haakaho 'waramana. 4 'Ena'omo ja ichá'ina vwihajo?
Ei pini sipia mapoka mapoka (100) nami'ira'omo kwinu paka'ipisa hu
ichá veja'e? 'Ú hu 'aho'a ka'ene (99) ijija huri'i irechami'i kaivo va'e
kwinu'wi sava'a raka? 5-6 Vea ka'ene hu piunamujaho teamavu'e apene
twaitoi raname rouna. Vea ka'ene ari roujaho napuhwaha 'ee ea ka'ene
huni ara rori hijujija ijá 'iama Na nuni sipia ka'ene ranama savujaho
nipiunavutakúne nú pu'úmo mari'uha 'iamana. 7 Ea arira ka'ene (99) ijija
pana kaivo ea kwinu'wi huni sisea nahama 'warame ta'arohujaho akúpa
'aha niho'o ni'ima'ura mari'uvura.

Monia Ranama Savajina

8 'Enaho napara pina monia siriva iropu ropu na'ira'omo oma kwino
'o'ipisa hu ichá'ina'e veja'e? Hu ira 'ene túa anasavi'i masuanu'wi sea
vajaka mapoka kajino tinuva'o kame apeja'a. 9 Hu ijí kama ape'ama
jihuna'e huni napuhija 'ee ehwaha 'umenae roajima ahuma hijakivi'i hu
pu ijá 'iava Nú pu'úmo mari'uha! Ijihuni maijaho na nuni monia kwinu
ranavujaho na nikame apejuta. 10 'Unama nikwinu'ina kajino Na ja
'waravu. Ea sisea kwinu huni sisea vwihane temuvume nahama 'warama
jihuna'e niho'o Godoni ona'oji'ina puni una'i teamarasahe mari'uvura
'iamana.

Hariha Ranama Savajina

11 'Ejume Hu ijá 'iama Ea pina harihwaha no'ohe'ina. 12 'Ena'omo
'u'uijara omaha ijá 'wama Amo nuni aachi'ijaho iviamai vajiha 'wavume
omahi aachia punijaho ahaame pwina'a 'u'ua'e vajahe 'ee pwina poka'e
vajahana. 13 'Ejume na'ia josua pa'are'eme 'u'uijara 'urinajaho huni kukua
mapoka kajaho 'eke kwaa jori va'e hine huni kukua mapoka kajaho
majikarino hine ato'aruvume paranana. 14 Hu monia mapoka ka'ene
hununa'i navajaho niho'o ato'aruma paranana. 'E'eme kwaa ara kajaho
ora vea ni'ima'ura rejumakame matuna'e hijara. 'Ejume hu matupuna'e
pivunanamana. 15 'Ejume hu va'e aea pihuni kaukara'e ve'i 'ahaume
'waravume hu ranavume va'e huni maha mapoka 'ajoha'i va'ana.
16 'Ejume hu ijí asuna ka'ene maha'e vajihaji kimajaho niho'o mamaa'e
rejume i'i 'ahaana. Ijihuni maijaho ea hu 'iruma ihuna pavajahara.

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

17 'Ejumakame hu hine vwihanu va'o ijá rona Ea ka'ene nuni omijihuni
kaukara'e vejujija 'iruma mapoka'e i'eju'e na iviamai ike matupuna'e
kwa'i 'ahiu'e veju. 18 'Ena'omo na iviamaa 'urina va'e amoho ijá 'wahune
Amo na Godiho sise'i 'aha'e 'ee A sise'i 'ahauta. 19 'Enakúne na oni
hariha pa'wi'amana kaivo ara ea ka'ene oni kaukara'e vejujihi 'ahiu
ja'ina'e 'ahi'amana 'wahuna ronana. 20 'Enarena hu 'urine omahoni
'unama va'ana. Hu mai'o kwaa jori ro'eme omahi kamarena natohwa'e
temuvume ariha ninuma va'e hariaha aharu 'oname ura mina vene
nirisamana. 21 'Ejume hariahi ijá 'wama Amo na Godiho sise'i 'ahae 'ee
a sise'i 'ahauta. 'Ena'omo na oni hariha 'wihunijaho mai'o areri parenu
'wamana. 22 'Enaka'i omahi pwehwaha ijá 'iama Mamako va'e ateha
mavarasa'inijino apena roe apúsamaha. 'Ene rinia apena roe arinamahe
'ee mumora hwana hwanamaha. 23 'Enareje purumakau 'u'ua poma
paraji'inijino 'anae iji'i temarasaha. 24 Ijihuni maijaho hariha nunakaho
nikwamana kaivo 'urina roana 'ee hu niranavuma va'e paranana vo
vukú'o piunavuta 'iamana. 'Ejume pu aneja vene ahaja iji'i niho'o
temarasaha parajara. 25 Pu hine 'iruma'e i'eme hariha ka'ene pokijaho
juasi'i 'urahonana. 'Ena'omo hu 'uname ara rori roi'i chaja irumuna
ka'ene javavajaho henana. 26 'Ejume hu pwea pina 'umejume roume
apoma ijá 'wama Kahaho iraka'e vejo? 'wamana. 27 'Ejume pwea kajara
ijá 'wama Oni 'u'uijara unenu'u pina pare'eme 'unama roajihuna'e omuni
purumakau 'u'ua poma paraji'ina 'anae inare'e ijihuna'e irano'a apeju
'wamana. 28 'Ejumakame hariaha pokijaho niho'o ajima parajume sei
vahuna ura parejume omahi ariha roe pokijara va'e sea vaji aji'amarono
'ejahaana. 29 'Ejume hu omaha eha vene ijá 'wama Na juara mapoka'e
ikino a hu'úmo hine oni pwea puna'i kaukaraa vejura. 'Ene mai'o na'ia
kwinu a papataarorahuta. 'Enakaivo a iraka'e na mihane? A niho'o kotia
kwinu'wi pamihume na napuhu nú pu'úmo 'iruma vene ijuta. 30 'Enakaivo
ike oni hariha kajaho ara kukua ka'ene vajahajaho 'eka va'e paranaha'e
saravi'i ato'aruma parane kú'o 'unama rou'e a purumakau 'u'ua
povi'inakaho huna'e 'anaana 'wamana. 31 'Enakaivo omahi ijá 'wama
Nuni harihe a ikino nú pu'úmo hinujihuna'e uneunecha mapokakija
nunijaho ona. 32 'Enakaivo nú iviamaa 'iruma ine teamanuhuni jihuni
maijaho oni 'u'uijaho nikwamana kaivo vukú'o 'urine 'ee niranavuma
va'e paranana vo iviamaa kú'o kavara 'wamana 'iamana.

'Ajohi'ina Ka'ene Ariramaa Pa'ajina

16 1 Hu Huni tisaiporu ijá 'iama Ea pina kukua ani reji'ini ea pina
apene huni monia'e 'ajo'amarono ranamana kaivo hu he'eme ea
'ahopo ijá 'wava Ea ka'ene oni monia 'ajohi'inijaho monia majikarino
ato'arumu 'wavume henana. 2 'Enarena hu 'umejume roume ijá 'wama
Vu'a ka'ene ike 'wavu'e na hejukaho nimaae? Na a ranama'iro vejukúne

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

iviamaa va'e nuni monia ka'ene ichihichihi va'ajihuni 'unamijaho
amairiu va'o apena ro najiha kavuma 'wamana. 3 Hu ijá rona Nuni
natohwijaho na'e ranami'i venuna'omo na vi ichá ve'eju ronana. Na
harura pana'omo na mwe'a areri pa'uhune 'ee na va'e ea'e jarirahuna
junimu. 4 Na kaukara ranami'eje nara iraka ka'ene vehunijaho na
nivwinimu. Na kaukara ranami'avajaho napuhu nupo 'ajorime puni
sei aherima ajihuna. 5 'Enarena hu ea ka'ene huni natohwiji monia
vajahunijija 'umenaume roajivara. 'Ejume ea pina apoma ijá 'wama A
'weru icharo nuni natohwa vajahane? 'wamana. 6 Hu ijá 'wama Na 'weru
mapoka mapoka (100) 'ekuta 'wamana. 'Ene hu ijá 'wama Ara moni
icharo vehuni heha ijaho ikenakúne asuma hine (50) vena 'wamana. 7 Hu
ea pina apoma ijá 'wama A nuni natohwijaho icharo vajahane? 'wamana.
Hu ijá 'wama Na 'witia pekia mapoka (100) 'ekuta 'wamana. 'Ejume ea
ka'ene ijí kaukara 'ajohi'inijara napusa'i 'ahauma ijá 'wama Ara moni
icharo vehuni heha ijaho ikenakúne asuma hine (80) vena 'wamana. 8 Ea
ka'ene kukua anesurijarahara ea ka'ene kaukara 'ajohuji kamarena ijá
rona Niho'o pisivie paraju kavu ronana. 'Enarena hami vwihaha. Areri
ija'ina'e ea ka'ene mwe'a ikino hijujaho 'unama ija'ina'e ea pisimiura
kaivo ea ka'ene hanaji'ini hijujija ija'ina pavejura 'iamana. 9 'Enarena
Na ja 'waravu. Monia puni 'unama ariri jihuniji napura ve'irakúne
ijara ni'ajihe sisea pave'avara. Ijihuni maijaho 'unama ija'ina'e vene
ni'ajihareje ara ka'ene majama hihunijino vahuna. 10 Ea irara uneunecha
ma'u'umaa hami vene ihajinanamujaho hu uneunecha mama'ina 'u'o
hami vene ihajinanamiuna. 'Enakaivo ea irara uneunecha ma'u'uma
'eke arira pavenujaho hu mama'ina 'u'o arira pavenuna. 11 Ijihuni hahi ja
monia ka'ene 'unama sisei jihunijaho arira pa'ajo'avajaho ea irara monia
ka'ene aririjaho ja vaji'ena? 12 'Ene ja uneunecha ea 'ahopunijija hamia
pa'ajo'avajaho irara vu jona rehunijaho vaji'ena? 13 Pwea pina mai'o
mama'ina no'ohe'i puni kaukara pavehuna. Hu ea pina oja ma'ika'i pina
sehuna. 'Ee ea pina teama'i kaivo pina sehuna. Ijihuni hahi ja Godi oja
mahe 'ee monia oja mahuna areria parehuna 'iamana.

Jesura Vu'a 'Aho'a Ka'ene 'Waramajina
(Matiu 11:12-13; 5:31-35; Maka 10:11-12)

14 'Ejume Parasia ijí henareja Hu apene 'ijahara. Ijihuni maijaho pu
monia'e oja mihuni jihuna'e avajara. 15 'Ejume Hu pu ijá 'iama Ja emaapo
ki'eju'e hami 'urahe oju kaivo Godira joni oja vaja nihe paraji'ina. Ijihuni
maijaho iraka ka'ene emaapo vwihaju'e mama'ina rejujaho Godira
kimujaho ijijahija niho'o sisemaa. 16 Nitama rene varapa tamana 'ee
poropetiapo 'waramape rouva'o roe Jonira hinaji 'e'ujara. Vea kaji rene
Godoni arijihuni vu'ijaho najahukame ea mapokakaho ijí 'unama kajino
va'aru'iro piijaravu. 17 Mwe'a 'ee akúpakaho pa'arehuna kaivo Godoni

ira niho'o papa'arehuna. 18 'Enajihuna'e parua ka'ene huni napara kaji
ranamajara veje hu parua pina ve'amajaho pu sisea vehuna. 'Ee ea irara
napara ka'ene ranavi'iniji 'wa'amajaho hu 'u'o sisea vehuna.

Uneunecha Mapoka Rukiniji'o Rasarasi Puni Vu'ijina

19 Nitama ea pina ateha niho'o mavarasa'ini same 'ee uneunecha
mapoka ani re'eju'e ara mavarasa'ini 'iruma mamai iji'i hinuna.
20-21 'E'eju'e ea pina pivuji'ina huni iha Rasarasina 'wavujaho niho'o
'iruma pa'ana 'ee matana reji'ina'omo roe ea ka'ene 'iruma ani reji'ina
kajihuni vwicha jiami 'iruma sahura ka'ene arihuji i'i 'ahau'e roe hinuna.
'E'eju'e 'uapo roe huni matana sihura. 22 'Enuva'o ea ka'ene 'iruma
pa'ajaho kwavume Godoni 'ona oji'inapo apene va'e Eparahami oni rori
rana'eme ea ka'ene 'iruma ani reji'inija 'u'o kwavume kwananavara.
23 Hu vena ka'ene pautarutusavi'inijino reji'i a'ama kavume Eparahami
oni rori Rasarasiho hinana. 24 'Ejume hu ijá 'umena Nuni oma Eparahami
na numirime Rasarasi ranave roe ija toi apúsame nuni mitara 'ahi ranave
ohoa ka'ene renujaho paha renama. Ijihuni maijaho na niho'o ni'ima'ura
hiani'eju'e vena rirakino hijukúne 'umenana. 25 'Enakaivo Eparahamira
ijá 'wama Harihe a mwe'i hinajaho vwiha'amana. A mari'uvi'i hinana.
'Ene uneunecha mamaa 'ekana kaivo Rasarasiho sisea'e piunama jihuna'e
hu iviamaa mamaa piuname teama'eju'e a haha ni'ima'ura hianamu.
26 'Ene nú areri ea ka'ene ika'ahuni hijukija kara'ahuna pavu'e 'ee
karahuni hijujija ika'ahuna parohuna. Ijihuni maijaho raraha natohwa
ronu ronu rejara'omo ijí apúsama kara'i ajihuna niho'o areria pana
'wamana. 27-28 'Ejume ea ka'ene uneunecha mapoka ani reji'inijara ijá
'wama Oma nune na jarirame 'waravukúne Rasirasiho ranave nuni
omijihuni sei va'amana. Ijihuni maijaho popu nuna iropu hijukúne
'warave pu ike ara ka'ene haha hianavi'inakaho ea pina paro'amana
'wamana. 29 Eparahamira ijá 'wama Popuana Mosisiho 'ee poropeti
'waravi'inijija hijukúne ijipo 'warave heja 'wamana. 30 'Ejume hu ijá
'wama Pana. Nuni oma Eparahami ijaho mai'o areri pareni'ena kaivo
ei pini kwamani 'urina va'e 'wara'ipisa pu areri puni sisea ta'aroha'a
'wamana. 31 Pu areri Mosisiho 'ee poropeti panimaa rojuji'huna'e ei pini
kwamani 'urina va'e 'waramajaho pu panimaa rohuna 'wamana.

Sisea 'Ee 'Unama Ichá'ina'e Vehunijina
(Matiu 18:6-7, 21-22; Maka 9:42)

17 1 Jesura Huni tisaiporu ijá 'iama Siseijaho na'ia mapoka namuna.
'Enakaivo ea ka'ene ijí veju'e ea sisea vejujaho túna'i eha sisea
ni'ima'ura apehuna. 2 Ea ka'ene veju'e sesamakihi sisea vejujaho muna
natohwa apene oroa 'ahi vevahame soha vaji pi'onave kwa'ipisa areri
reja'a. 3 'Enakúne ojono hami hami 'ajo'avara. 'Ene joni ei pini sisea

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

ve'amajaho 'urarahe hu huni sisei temu'amajaho vwihane are'amana.
4 'Enareje hu vea nikwinu'ina vaja kajino 'aha iropu no'o ja sisea vetiareje
hu roe siseaka vena kajara temuve are'irono nahama 'warava ka'avajaho
vwihana are'avara 'iamana.

Nimai Roa

5 Apasorupo Natohwijaho ijá 'wava Núni nimaaroiji veje natohwa'e
renama 'wavara. 6 Natohwijara ijá 'iama Jara nimaa rojujaho kwava 'ina
sa'ina'e re'ipisa ja maraa 'warave joni ira hene tanapi tajahene va'e sohi
vaji namija'a.

Pwehuni Kaukaraijina

7 Pwea joni pini juasi'i soa samoja ho sipia'e 'ajoho'ira'omo ro'ipisa ja
ija'ina pa'wava'a Marako roe hine 'iruma ona ina pa'wava'a. 8 'Enakaivo
ja ijá 'wava'a Marako nuni 'iruma amairie 'aijua 'ahi irechamihe na
'iruma ija kama'e iji'a túna'i oni 'iruma i'amana 'wava'a. 9 'Ejakame huni
natohwijaho mai'o pweaha kajaho patea mani 'wava'a. Ijihuni maijaho
ijaho huni kaukara ijihuna'e hu venuna 'iamana. 10 Ija'ina'e ja Nara
'warauti Nuni ira 'ahijiru ve'i kaivo ja ojono joni oji pa'ene ve'avajaho nú
pwea sisea 'waha 'ee nú núni kaukara ijihuna'e vejara 'waha 'iamana.

Jesura Reporosia Rukina Ea Iropuropu Vejume Maraniajina

11 Hu Jerusaremi va'i 'ahaume Sameria ropua navume Karari ropuna'i
na'eme Hu riri va'ana. 12 'Enarena Hu ara pini va'e 'e'u'eme ea iropu
ropu reporosia rukina piunimajaho pu karori namijara. 13 'Ene pu ira
ajira ijá 'umeja Jesu ka'ene Natohwiji'o nú numiruma 'umejara. 14 'Ejume
Hu kima ijá 'iama Ja va'e pirisiti joni haha naja'avara 'iamana. 'Ejume
pu 'unamutoi va'eme puni reporosia ni'aha kwino pa'arenaara. 15 'E'eme
ea kwino huni haha'e kamajaho huni reporosia pa'arenana kamarena
'uname roi'i Godiho niho'o ira ajira'e ta'arohana. 16 'Ena hu roe Huni
una'i kajino ona apena arihe niname Jesuho teimani 'wamana. Ea ka'ene
ijá venajaho Sameria ora. 17 'Ejume Jesura eha vene ijá 'wama Ea ja iropu
ropu maraniana kaivo ea iropu no'ona no'o ijano ichihune? 18 Iraka vene
ike ea apiorakara huhuso 'unama roe Godiho ta'aro'i roane? 'wamana.
19 'Enarena Hu hu ijá 'wama 'Urine va'a! Ara nimaa ronujara venaume
maranaana 'wamana.

Kini Huni Arijara Rohunijina
(Matiu 24:23-28, 37-41)

20 Parasia Hu apoma ijá 'wava Vea vecha Godoni arijaho roe aneja
re'ena 'wavara. 'Ejume Hu ijá 'iama Godoni arijaho aacha ani ani'ina
pare'eje rohuna. 'Ejakame ja pakahuna. 21 Ea mai'o ija'ina pa'iahuna.

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Heha! Ikena karona pa'iahuna. Ijihuni maijaho Godoni arijaho ijí joni
vajina 'iamana. 22 'Enarena Hu Huni tisaiporu ijá 'iama Mai'o na'ia pini
Emaa Puni Hariha kahuna ura renahuna kaivo ja Hu ikaho pakahuna.
23 'Ejakame ea 'ahopo ijá 'iahuna Karohunakúne kaha 'ee ikehunakúne
kaha ijá 'iava he'avajaho ja pausema va'e ki'avara. 24 Areri vei akúpi
'ahi kama'i pi'ima ro va'e karo'i 'onu kaja'ina'e Ema Puni Harihijihuni
veijaho ija'ina rehuna. 25 'Enakaivo Hu maraku'ijaho haha natohwa
hiame 'ee ea ka'ene iviamai hijujija Hu kame pataarohuna. 26 Vea ka'ene
Emaa Puni Harihijihuni veijaho ea ka'ene iki mwe'i hi'avajaho areri
ea ka'ene Noara mwe'i hi'eme hijaja'ina'e hihuna. 27 Noa oni veijino ea
mapokakija hine 'iruma'e ine 'ee toa sisea ine 'ee napasinene 'ee napara
same areme apene va'eme Noaho huni sisima vaji va'eme sai hirame ea
mapoka kajija 'aniume kwamasahara. 28 Vukú'o areri Rati oni veijino ea
ka'ene hijaja'ina'e hihuna. Ea mapoka kajija hine 'iruma ine 'ee toa sisea
ine uneunecha 'imene 'ee ea 'aho'a 'imenae 'ee soa same 'ee ara veji'i
hijara. 29 'E'eme vea ka'ene Ratira ara iha Satami arema va'eme vena
kahino akúpa 'ahi rena roe ea mapoka kajija re paranana. 30 Ija'ina'e
vea ka'ene Emaa Puni Harihijara ro'amani veijaho ijá rehuna. 31 Vea
kajaho ea pina atahuri nami'amajaho hu kú'o paariha va'e huni kukua
ekahune 'ee ea pina juasi'i o'amajaho hu pa'unama ara vahuna. 32 Rati
oni napari venaji vwihaha. 33 'Eje ea irara huni hiiji ori ni'ajara'amajaho
huni hiijaho ranahuna. 'Ene ea irara huni hiiji ori rana'amajaho hu huni
hia 'unanahuna. 34 Na ja 'waravu. Na'ia kaji ea no'o ahuma notura'omo
ea pina apena va'eje ea pina ranahuna. 35 'Ene napara no'o hine ahuma
kaukara ve'ira'omo pina apena va'eje pina ranahuna. 36 Ea no'o juasi'i
'urahe o'ira'omo pina apene va'eje pina ranahuna 'iamana. 37 'Ejume pu
Hu eha vene ijá 'wava Natohwe vea vecha ijaho re'ena 'wavara. 'Ejume
Hu ija 'iama Unenu'u pini kwama na'amajaho púrúha ijá 'emojura
'iamana.

Napara Amunijaho 'Ee 'Otua Heji'inijihuni Haa

18 1 'Enarena Hu ike haakaho 'waramana. Ijihuni maijaho Hu
ura renajaho pu majamano hine siporua pasena'eje 'o'avarono
'waramana. 2 Ara natohwa pini ea 'otua heji'ina pina Godiho pajuhame
'ee ea 'ahopuni hura paveji'i hinuna. 3 'Ena'omo amuna pina 'u'o
ijí ara kajino hinuna'omo hu na'ia mapoka'e va'e 'otua ve'i 'ahau'e
pasonananamuna. Napara kajara hu ijá 'wamune Ea pini na hine sisei
'ahiukúne ni'ajiha 'wamuna. 4 'Enaka'i nitama rene hu hine napara
kajaho pataarohana kaivo na'ia kwino hu ijá rona Na Godiho pajuhame
'ee ea 'ahopuni hura pavejura. 5 'Enakaivo amunakaho majama roe
'warimu jihuna'e hura ura renuji na vehuna. Ijihuni maijaho hura
pasonanavakame na siseranihuni jihuna'e na ni'ajahuna ronana.

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

6 'Enarena Natohwijara ijá 'iama Ea ka'ene 'otua heji'ina siseijara iraka
ka'ene 'waramaji heha! 7 'Ú Godiho Huni ehija ka'ene Hura iji pijihajipo
iraka ka'ene veiri'a na'ia ijikano siheria pave'i kaivo jarivi'i navujaho Hu
arimaa pamihuna raka? 'Ú Hu hine tetamu va'u'e iji'a vajihuna raka? 8 Na
nimai ja 'waravu. Iraka ka'ene arira maijino Hu pu marako vajihuna.
'Enakaivo vea ka'ene Emaa Puni Harihijara ro'amajaho ea vi icharo iki
mwe'i nimaa roji'ina hihuna 'iamana.

Parasia 'Ee Takisia 'Eki'ina Puni Haa

9 'Enarena Hu haa ike 'u'o ea ka'ene pu pusumano arira maa ro'ika'i
ea 'aho'a senavujihi 'waramana. 10 Na'ia pini ea no'o kahi Temiporu vaji
siporua'e 'o'i 'ahiume va'ara. Ea pina Parasia 'ee ea pinijaho takisia'e
apeji'ina. 11 Ea ka'ene Parasi ijaho huhusu namiji'i siporua ika'ina'e
'onana. Godi teimani 'wavujaho na ea 'aho'a ka'ene pu pusumano
vwihane 'ee ira'ata apene 'ee napara hurichavu ja'ina pana. Na A teimani
'wavu. Ijihuni maijaho na ea ka'ene takisia'e apeji'ina ka'ene kame
naminu kaji vare'ina pana. 12 Na hura kwino vaji 'aha no'o 'aura areme
'ee uneunecha ka'ene na 'ekujaho 'aho'a taisia veji'i hijura 'uáme 'onana.
13 'Enakaivo ea ka'ene takisia apeji'inijaho karori namine huni niura
akúpa 'aha paniri'i kaivo túra 'ahi 'anai'i ijá 'wama Godi na ea siseakúne
numirima 'wamana. 14 'Enajihuna'e Na ja nimaa 'waravu. Ea kajaho arira
rena huni sei va'ana kaivo pinijaho pana. 'Ena'omo ea irara ori'ini huni
pinana ahasiri'amajaho Godira vetie hu ajuarana ohuna. 'Enakaivo ea
irara ori'ini ajuara'amajaho Hu vetie huni pinana 'urihuna 'iamana.

Jesura Sesamaa Merajihajina
(Matiu 19:13-15; Maka 10:13-16)

15 'Enakaivo ea 'aho'apo kasimaa aherame 'eka roume Hu Huni ija puni
húmata 'ahi irechami'amarono roajivara kaivo Huni tisaiporuepo eaka
mapoka kajija 'urarahara. 16 'Enakaivo Jesura ijá 'iama Kasima kajija
maki'eje Nuni roajiva kaivo ja patanu'uriha. Ijihuni maijaho Godoni
arijaho kasimaa ikipo vejuja'ina'e vejujihipuni ara. 17 Na nimaa nimai
ja 'waravu. Ea irara sesamapo Godoni ara apeju ja'ina'e paape'amajaho
Godoni ara pavahuna 'iamana.

Ea Uneunecha Rukima'urijina
(Matiu 19:16-30; Maka 10:17-31)

18 Jua puni ea natohwi Hu apoma ijá 'wama Najuhi'ina mavarasa'ine
na unenu'u pina maa ichá'ina'e venareje majama hihunijaho ape'ejo?
'wamana. 19 'Ejume Jesura ijá 'wama Irakijihuna'e a Na mamaa 'wimo?
Godira nikwinu'wi Huhuri mamaana. 20 A Godoni tamana nihenuna. A
napara patura'amane 'ee ea pa'anaa kwa'amane 'ee nesa paape'amane

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

'ee a ea pina sisea panama'amana. 'Ene omuna 'ee ohuna ijihipuni ira
hena ve'amana 'wamana. 21 'Ejume hu ijá 'wama Na nitama sesamu'uru
rene tamana kajaho hami venapena routa 'wamana. 22 'Enakaivo Jesu ijí
henarena Hu ijá 'wama A unenu'u pina kwinu mai'o areri pa'ana. A va'e
oni uneunecha mapoka 'eke 'imenareja'e monia ona 'eka ea uneunecha
pa'aji vaji'amaji'a oni uneunecha mamaa akúpa 'aha nahuna. 'E'eje iji'a
roe Na 'ararihi'amana 'wamana. 23 Ea kajaho ijí henarena temumana.
Ijihuni maijaho hu niho'o kukua mapoka rukini jihuna'e avanana.
24 'E'eme Jesura ea kajaho kavi'i ijá 'iama Ea ka'ene uneunecha mapoka
rukinijipo Godoni 'unami vahunijaho niho'o kisina. 25 'Enakaivo mahi
nitirua huni titi vaji aruma vahuna samaa kaivo ea kukua uneunecha
rukima'urijara Godoni ari vahunijaho kikisima'ura 'iamana. 26 Ea
'aho'a ijí henareja ijá 'wava Ea irahipo majama hihuna ape'eja 'wavara.
27 'Enakaivo Hu ijá 'iama Emapo ija'ina vehuna niho'o areria pana kaivo
Godira Huhuso ijá kajaho vehuna 'iamana. 28 'Ejume Pitara ijá 'wama
Hena! Nú núni ara are'i kaivo A 'ararihae oju 'wamana. 29 'Ejume Hu
ijá 'iama Na nimaa nimai ja 'waravu. Ea pina mai'o huni ara napara
vwehwaha emahwaha 'ee sesahwaha Godoni arijihuna'e irechamiajara
30 hu niho'o iviamaa iki 'aha mapoka 'ekareje túna'i majama hihuna
apehuna 'iamana.

Jesura Kwahuni Vu'a No'opisuji Rona 'Waramajina
(Matiu 20:17-19)

31 'Enarena Hu ea iropu ropu no'o aherame ani va'arame ijá 'iama
Heha! Nú Jerusaremi va'iro vejura'omo poropeti nitama Ema Puni
Harihiji uneunecha ka'ene rehunaka vejajaho nimaa'e rehuna. 32 'Ene pu
Hu apene Jenitaru mihe pu apene sipana asutie 'ee sise'i 'ahae 'ee chera
pisotihuna. 33 'Ee hisi vene hijahe 'ee pu Hu 'anae kwahuna kaivo vea
no'opisu mwe'i vaji namareje iji'a kú'o 'urihuna 'iamana. 34 'Ene pu niho'o
ma'uako pina pahejara. Ijihuni maijaho iraka ka'ene 'waramajaho ijihuni
maa vaji navumakame pu pahejara.

Jesura Nisira Rukina Ka'ene Nia Pa'aji Vejume Maranajina
(Matiu 20:29-34; Maka 10:46-52)

35 Hu Jeriko rori ro'eme ea pina nia supavi'ina 'unamutoi asuma hine
ea jariravi'i hinana. 36 Hu hejume ea mapoka'e ruva'ume henarame
aporame ijá 'iama Ikaho iraka'e vejo? 'iamana. 37 'Ejume pu ijá 'wava Jesu
ka'ene Nasareti orijara roa ruva'u 'wavara. 38 'Ejume hu ijá 'umena Jesu
ka'ene Teviti oni Harihakere numirima 'umenana. 39 Ea ka'ene urasahe
va'ajipo 'urarahe irano'a are'amarono 'waravara. 'Enakaivo hu ira ajira'e
ijá 'umena Teviti oni Harihe numirima 'umenana. 40 'Ejume Jesuho areme
nami'ika'i 'waravume pu ahema apene Huni ro'avarono 'waramana.

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Hu Jesuni rori ro'eme Hu apoma ijá 'wama 41 Na iraka'e a veta'urono
a ura renao? 'wamana. 'Ejume hu ijá 'wama Natohwe na ura kú'o nia
niri'i 'ahiu 'wamana. 42 'Ejume Jesura ijá 'wama Ara nimaa ronujara
veju'e maranaukúne nia niria 'wamana. 43 Hu ni'aha kwinu nia nirie
Jesu 'ararihae oji'i Godiho teimani 'wamana. 'Ejume ea mapoka kajija ijí
kamareja Godiho ta'arohara.

Jesu'o Sakiasi Puni Vu'ijina

19 1 Hu Jeriko ari ma'aha rira kajino va'ana. 2 Ea pina takisia'e
apeji'ina ni'ine 'ee monia niho'o ani reji'ina iha huna
Sakiasina'omo ara kajino hinuna. 3 'Enakaivo ea kajaho ea tu'umaa'omo
Jesu ka'i 'ahaume venana kaivo eaka mapokijipo nuhaume pakamana.
4 'Enarena hu urane ninuma va'e turipa 'ahi Jesura vahuni jihuniji va'e
ka'i 'ahaume hinana. 5 'E'eme Jesura roe hura hinani hari nami'ika'i
a'ame kamarena ijá 'wama Sakiasi mamako ariha roa. Ijihuni maijaho
Na iviasa oni sei vu'e hi'ejukúne 'wamana. 6 'Ejume hu mamako ariha
roe Hu 'ajomana. 7 'Ejume pu ea mapoka ijí kamareja su'aravi'i ijá 'wava
Hu ea ikaho ea sisea ikehuni sei va'u 'wavara. 8 'Ejume Sakiasira 'urine
Natohwijaho ijá 'wama Hena! Natohwe na nuni kukua pwinana'a ea
ka'ene uneunecha pa'ajihi vajihe 'ee nara ea 'ahopuni nesa'e apejujaho
na 'aha no'ona no'ona ijano huri eha venahuna 'wamana. 9 'Ejume Jesura
ijá 'wama Godoni Ni'ajihi'inijaho iviasi sea ikino roana. Ijihuna'e ea ike
'u'o Eparahami oni hariha renana. 10 Ijihuni maijaho Ema Puni Harihijara
ea ka'ene 'unama puruva renau'ukame pivusaha ojujihi sarame nianae
ni'aji'i 'ahaume roana 'wamana.

Korutia Oma Huni Haa
(Matiu 25:14-30)

11 'Enarena Hu ea ka'ene Huni vu'a kaji hejajihi ike haakaho 'waramana.
Pu vwihajajaho Godoni ara niro'i venu 'wavara. Ijihuni maijaho Hu
Jerusaremi rori va'ajiva jihuna'e pu vwihana 'wavara. 12 'Enarena Hu
ijá 'iama Ea pina ara pini va'e ea natohwa renareje 'unama ro'i 'ahaume
va'ana. 13 Hu iji'a va'i 'ahaume huni pwehija ea iropu ropuna'omo
'umenaume roajivume ea kwinu kwinu monia (K20) vajiha ijá 'iama
Na va'eje monia ikaho 'eka va'e unenu'u 'aho'a ve'eje na 'unama routa
'iamana. 14 'E'eme huni aea hura puni natohwa'e rehunijaho senavume
pu ea irechamiume ona'e apena va'e ijá 'wava Nú ara núni natohwa'e
rehunijaho senumu 'wa'i 'ahiume va'ajivara. 15 Ea kajaho natohwa
renarena hu kú'o 'uname roana. 'Enarena hu ni'aha kwino huni pwea
ka'ene hu monia vajihajaho pu monia ichá'ina'e vejaji ki'i 'ahaume
'umenaume roajivara. 16 'Ejume ea pini ijá 'wama Natohwe ara monia
(K20) ka'ene na vajiha ja'ina'e na kú'o areri ija'ina huri (K200) 'ekuta

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

'wamana. 17 Hu pwea kajaho ijá 'wama A niho'o mamaa'e venajihuna'e
a pwea mamaa. A uneunecha ma'u'umaa hami 'ajoha jihuna'e nara
ara mama'ina iropu ropu vajahe ara ijaho 'ajo'ena 'wamana. 18 Ea pini
roe ijá 'wama Ara monia (K20) ka'ene mihajino na apene huri vahame
(K100) 'eka routa 'wamana. 19 Hu ea kaji ijá 'wama A ara mama'ina iropu
'ajohuna 'wamana. 20 Ea pini roarena ijá 'wama Natohwe oni monia
na akisi mwama ranavutakúne apena. 21 A ea ajisina'omo soa ka'ene a
pasamajaho a juara samuna. 'Ee a oni ija pa'onajaho a menuna 'wamana.
22 'Ejume ijí ea kajara ijá 'wama Ike niho'o pwea ka'ene ea maa pa'akera
ara ichá'ina 'warama jihuni toi na eha mahuna. 'Ú a pahena pakimune?
Na ea kisina'omo na raka ka'ene pairechavujaho na 'ekure? 'Ene na nuni iji
pa'ojujaho 'ú na pamejure? 23 Iraka vene monia kajaho pa'eka va'e panika
vaji irecha'ira'omo na roe ijaho 'eke 'ee 'aho'a ijí huri 'eku'e? 'wamana.
24 'Enarena hu ea ka'ene ijá namijaji ijá 'iama Monia ka'ene nara vajahaji
kú'o 'eka va'e ea ka'ene monia (K200) venaji maha 'iamana. 25 'Enakaivo
pu hu ijá 'wava Natohwe huni monia (K200) namu 'wavara. 26 Na ja
'waravu. Ea irara uneunecha rukinijaho mapoka huri vajahuna. 'Enakaivo
ea irara pa'ana re'amajaho raka ka'ene hununa'i navujaho 'etujahuna.
27 'Enakúne iviamaa nuni naka ka'ene nara puni natohwa'e rehunijaho ura
parenajija aherame roe nuni una'i 'ania kwamasaha 'iamana.

Niho'o Temaraji'i Jerusaremi Vaji Roa Arumajina
(Matiu 21:1-11; Maka 11:1-11; Joni 12:12-19)

28 Jesuho ijá 'waravume pa'are'eme Hu urane Jerusaremi va'ana.
29 Hu roe huri'a iha Arivi 'wavuraka ara iha Petapeje Petani 'wavujihuni
roriji vai'i Huni tisaiporu no'ohe'i irechami'ika'i ika'ina 'waramana. 30 Ja
va'e ara pini usevi'i kave tonikia pirona i'ivananave namija ka'avajaho
ea mai'o ijihuni toi pa'oji'inakúne rasame apene ro'avara. 31 Ea 'ahopo
aporame ijá 'iava he'avajaho Ja iraka'e vene rasavo? 'iava he'avajaho ijá
'ia'avara. Nuni Natohwijara ura reju'e ijihuna'e avaju 'ia'avara 'iamana.
32 'Ejume pu vai'i kivume uneunecha mapoka kajija areri Hu 'warama
kaja'ina'e rejara. 33 Pu tonikia pirona kaji rasa'eme ea anesuri aporame
ijá 'iama Ja iraka'e ve'irono tonikia pirona kajaho rasavo? 'iamana.
34 'Ejume pu ijá 'wava Núni Natohwijara ura reju'e rasavu 'wavara. 35 'Ene
pu tonikia pirona kajaho apene Jesuni roajivara. 'Ene ateha ijí tonikia
'aha kajino risaremu va'o Jesuho ni'ajaha apene ranavume ajime asuma
hinana. 36 'Ene Hu va'eju'e pu ateha 'eke 'unamutoi risarevara. 37 Pu
va'ajime huri'a Arivi rori vutuijino tisaiporu mapoka'e piunime Godira
uneunecha mavarasa'ina ka'ene vejume pu kivajihuna'e teimani 'wame
'ee ta'arohi'i va'ajivara. 38 Pu ijá 'umeja

Kinia ka'ene Natohwi jihuni iha 'ahi roujaho merajaha! Matauvi'ina
'akúpi 'ahi name 'ee Godi Ichutomaijí ta'aroha 'umejara.

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

39 'Ejume Parasia 'ahopo ea rira kajino Hu ijá 'wava Najuhi'ine
Oni tisaiporu 'uraraha 'wavara. 40 'Ejume Hu eha vene ijá 'iama Na
ja 'waravu. Pu irano'a are'avajaho muna ikipo 'urine mwasirihuna
'iamana.

Jesura Jerusaremiumu Venajina

41 Hu ara natohwi jihuni rori roi kamarena niramana. 42 Hu ijá 'wama
A iviamaa uneka ka'ene venae matauma hihuniji ape'ipisa nimaa roja'a
kaivo iviamaa a areri pakahuna. 43 Vea ijihunijara ro'eje oni nakapo roe
a júhone rora rora kaji rene roaji'eje a 'e'u'amajaho pu tanu'urihuna.
44 Pu a niho'o tirakunahe 'ee oni sesamaa pu'úmo ea ka'ene ijihuni vaji
hijujaho ato'arumahe parane 'ee muna pina oni ruha panahuna. Ijihuni
maijaho Godira a ni'aja'i 'ahaume ro'ajaho a pakama jihuna'e avahuna
'wamana.

Jesura Temiporua Vaji Va'e Amairiajina
(Matiu 21:12-17; Maka 11:15-19; Joni 2:13-22)

45 Hu Temiporu vaji va'e ea ka'ene ijí 'ime'aravi'i hijajihija 'ararihiana.
46 Hu pu ijá 'iama Godira Huni ira vajijino ika'ina venana.
Nuni sea Nuni siporua'e 'ohuni ara. 'Enakaivo ja apene nesa apehuni
ara'e veju 'iamana.
47 Hu veku veku Temiporu vaji va'e najahuna. 'Eju'e pirisitia mama'ina
'ee Sikuraipia 'ee emaa puni mama'inijipo 'ana'i 'ahiu'e vejura.
48 'Enakaivo pu areri parenauna. Ijihuni maijaho ea mapoka roe Hura
vu'a ka'ene 'waramujaho niho'o ira avwanamie hejura.

Jesuni Haruriji Rona Apovajina
(Matiu 21:23-27; Maka 11:27-33)

20 1 Na'ia pini Hu Temiporu vaji hine najahe Godoni vu'a mamaiji
'wara'eme pirisitia mama'ina 'ee Sikuraipia 'ee ea mama'inapo
2 Hu ijá 'wava A harura irakijara reju'e 'ee irara harura ikaho mahu'e
A uneunecha ika'ina venujaho 'waruve heja 'wavara. 3-4 'Ejume Hu
eha vene ijá 'iama Ijinakúna ja mare'eje Na 'u'o ja aporave ja eha vene
'warihuna. Jonira ea toi samajaho akúpi 'ahi rena roana 'aho ema puni
rena roane? 'iamana. 5 Pu hine aposarame ijá 'wava Nú ika 'wa'avajaho
akúpi 'ahi rena roana 'wa'avajaho Hu ijá 'ú'ena 'Ene ja ichá vene panimaa
rojare? 'ú'ena 'wavara. 6 'Enakaivo nú 'emaa punina 'wa'avajaho ea
mapoka ikipo muni nú 'anúhuni jihuna'e pa'warahuna. Ijihuni maijaho
pu Joniho poropetia nimaa rojura 'wavara. 7 'Enajihuna'e pu eha vene
ijá 'wava Harura kajara ichihi rena roajaho nú puruva renu 'wavara.
8 'Ejume Jesura ijá 'iama Nijina'omo harura irakijara rejume avajujaho Na
pa'warahuna 'iamana.

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Aja'ina Juara 'Ajohi'inijihi Puni Haa
(Matiu 21:33-46; Maka 12:1-12)

9 'Ejume Hu ea mapoka'e haa ikaho 'waramana. Ea pina juara mene ea
'aho'a'e arema'i kaivo hu kwaa jori va'e 'aha jopatu'ura hinana. 10 'E'eme
juara'e sahuni vei roumakavi'i hu huni pwea ranavume va'e 'iruma
huna'e 'eka ro'i 'ahaume va'ana. 'Enakaivo ea ka'ene ijí juara 'ajoha
hijajipo ape hijahuva'o ranavume ija maisu va'ana. 11 'Ejume pwea pina
ranavume va'ume pu apene hijahe 'ee vejume hu vahi'a apejumakavi'i
ranavume ija maisu va'ana. 12 'Ejume hu huni pwea pina kú'o ranavume
ijí ea ka'ene juasi'i hiju kajipo 'anae pi'onavume va'ana. 13 'Ejume eaka
juara anesurijara ijá rona Na ichá'ina ve'ejo? Na nuni hariha ranave
va'akame pu huni ira hena ve'eja ronana. 14 'Enakaivo ea ka'ene ijino
juasi'i hijujipo kavume ariha roumakame pira'arame ijá 'wava Ea
kajara juarakaho túna'i 'ajo'enakúne roe 'anaa kwa'irakúne juasi'akaho
núna'e re'enakúna 'wavara. 15 'Enarame pu hu apena pi'onavume samai
va'umakavi'i 'anaume kwamana. 'Enajihuna'e juara anesurijaho pu ichá
'ahi'ena? 16 Hu roareje ea ka'ene juara 'ajohajija 'anie kwamasahe 'ee
juara kajaho apene ea 'aho'a'e mihuna 'iamana. 'Ejume ea kajipo henareja
ijá 'wava Niho'o areri pana 'wavara. 17 'Ejume Hu kimuva'o ijá 'iama

Ike Godoni ira vaji vu'a ka'ene 'waruma jihuni maijaho irake?
Ijí muna ka'ene ara veji'inapo pi'onava kajara iviamaikaho ara
kajihuni kúrúti tukeja natohwa'e rena namino? 'iamana.

18 Ea ka'ene ijihuni toi ariha ninavujaho niho'o pu'usahura 'ee muna
kajara ea irahuni toi 'o'amajaho hu túa rene va ranahuna 'iamana.

Sisana'i Takisia Vejuji Rone Apovajina
(Matiu 22:15-22; Maka 12:13-17)

19 'Ene Sikuraipia 'ee pirisitia mama'inijipo Hu nijihijakaro ape'i vejara.
Ijihuni maijaho ijí haa kajaho pua'e ronarena 'waravume henareja ape'i
vejara kaivo ea mapoka kajihi juhamareja arevara. 20 Pu Hu hami kavi'i ea
'aho'a ea mapoka puni vaji ira'atijino ea arira rene puni vaji 'urahojara. Hura
ira ichá'ina 'waravakame 'unama apene roe kavana ijí ma'irono 'urahojara.
21 Ijí ea kajipo Hu apoma ijá 'wava Najuhi'ine uneunecha ka'ene Ara 'warume
najuhujaho nimaa. Nú nihena kavu. A ea kwinu'wi vwihanuna pana kaivo
Godoni 'unama nimaiji najuhu. 22 'Ú nú Sisa oni takisia vehunijaho varapa
ho pane? 'wavara. 23 'Enakaivo Hu pura ira'ata ka'ene vejajaho kimarena ijá
'iama 24 Monia oma pina najiha kavuma. Ijihuni toijaho irahuni húmatiji'o
ihiji'o navo? 'iamana. 'Ejume pu Hu ijá 'wava Sisa ona 'wavara. 25 'Ejume
Hu pu ijá 'iama Sisa oni kukuijaho Sisa vaja'i kaivo Godoni kukuijaho Godi
vaja'avara 'iamana. 26 'Ejume pu emaa puni vaja kajino Jesu pisimihuna areri
parenana. Pu Huni eha kaji henareja oja hianavumakame irano'a pa'arejara.

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Kwamasahe 'Urihuniji Rone Apovajina
(Matiu 22:23-33; Maka 12:18-27)

27 Sajusi eaka kwamasahi'inijipo kú'o 'urihunijaho panimaa roji'ina'omo
Huni roajivara. 28 'Ena'omo pu Hu apome ijá 'wava Najahi'ine Mosisira
tamana ika'ina'e venana. Ei pini kwa'i kaivo naparaha hariha
pa'ana'e ranamana. 'U'uahi napara kajaho 'wahareje pokaha ka'ene
kwamajihuna'e hariha sarahuna. 29 Ea 'u'ua poka iropu no'o hijara.
'Ena'omo amurijara napara 'wahe napara hariha paape'eme hu 'u'o
kwamana. 30-31 'Ejume huni ninahijara 'wahana kaivo hu 'u'o napara
kajaho amuja pave'eme kwavume huni niijahijara 'wahana kaivo hu
'u'o kwamana. Ea iropu no'o napara nikwinu'ina kaji ahevara kaivo hu
amuja pave'eme pu kwamasa ranavara. 32 'E'eme napara kajaho ijí túna'i
kwamana. 33 'Ena'omo vea ka'ene ea kwamasahajipo 'uri'avajaho hu
irahuni napara re'ena? Ea iropu no'o hu 'wahara 'wavara. 34-35 Jesura
eha vene ijá 'iama Ea ka'ene ikino mwe'i hijujipo napasi nehuna kaivo
ea ka'ene kwamasahe 'urine majama hijujija panapasi nehuna. 36 Pu
areri Godoni 'ona oji'ina sa'ine 'ee pu Godoni harihija. Ijihuni maijaho
pu Godoni ehije 'ee pu kú'o 'urihuni jihuni harihija. 37 'Enakaivo nitama
Mosisira najuha ja'ina'e kwamasahi'inijija 'urijura. Ijihuni maijaho vea
ka'ene veni icha vaji reji'i namajino Mosisira Natohwijaho ijá 'wama A
Eparahami oni Godi 'ee Aisiki oni Godi 'ee Jekapi oni Godia 'wamana.
38 Ijihuni hahi Hu iviamaa kwamasahi'ina puni Godi pana kaivo Hu mai'o
hiju jihipuni Godi. 'Enakaivo Godira kimuni 'unamijaho ea mapoka mai'o
hiju 'iamana. 39 'Ejumakame Sikuraipia 'aho'apo pu eha vene ijá 'wava
Najahi'ine Oni eha niho'o mamaa 'wavara. 40 'Enareja pu unenu'u 'aho'a
kú'o apohuna harura pa'arenaume paapovara.

Keriso Rone Apovajina
(Matiu 22:41-46; Maka 12:35-37)

41 Hu pu ijá 'iama Ichá vene Kerisoho Teviti oni Harihe 'úvo?
42-43 Ijihuni maijaho Tevitira ori'ini heha ka'ene Samusi vaji 'waramana.
Natohwijara nuni Natohwiji ijá 'wama A Nuni ija mana'inika'i asuma
hi'eje Na Oni naka Oni mumora hari irechavuma 'wamana.
44 Tevitira Hu Natohwa 'wamu kaivo ichá'ina vene Hu huni Hariha
renane? 'iamana.

Jesura Varapa Tamaniji Najahi'iniji Jujuvu'a 'Waramajina
(Matiu 23:1-36; Maka 12:28-40)

45 Ea ka'ene mapoka kajija hine he'eme Hu Huni tisaiporu ijá 'iama
46 Sikuraipia hami ki'avara. Pu ateha jojora same 'ee pu maketi ea
'aho'apo pu kimareje oja mihe hura puna vene 'ee hami 'ajorame 'ee

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Sinakoku vaji ruha ka'ene mama'inijihi 'eke una'i kama hijura. 'Ee
ahaja ijuri veijaho pu ura kahe eaka mapoki jihipuni una'a kahi hi'irono
ura rena parajura. 47 'Ene pu amuna pisivisavi'i puni sea nesi 'eke 'ee
pisivisame erapo ki'avarono siporua jojora 'ojura. Ijihuna'e ja niho'o
ni'ima'ura namahuna 'iamana.

Amunijihuni Swarijina
(Maka 12:41-44)

21 1 Hu 'urine katua tevua rori ijí hina ea ka'ene uneunecha ani
reji'inijija roe puni swara savu kaji kivi'i hinana. 2 'E'eme amuna
ka'ene uneunecha pa'amaijaho urupa va'aa no'o (tu toia) eru samana.
3 'Ejume Hu ijá 'iama Na nimai ja 'waravu. Amuna uneunecha pa'amaa
kajarahara moniaka ea mapoka kajipo roe katua ka'ene savajaho asita
ranamana. 4 Ea pu monia mapoka vajaha jihuni maijaho pu monia rukini
jihuni hahi avajara kaivo amuna kajaho uneunecha pa'ajihuna'e huna
ka'ene areri navuji samajihuna'e hura eaka mapoka monia rukinijaho
asita ranamana 'iamana.

Jesura Temiporui Tira'usahuna 'Waramajina
(Matiu 24:1-2; Maka 13:1-2)

5 Pu ea 'aho'a Temiporu kaji kame 'ee muna mavarasa'ini 'eka vene
'ee swasa ka'ene ichá'ina'e vejuji hine 'wa'eme Jesura ijá 'iamana
6 Ike uneunecha ka'ene ja kivukaho vea ijihunijara mai'o ro'eje muna
mapokakija tira'usunahe 'arii para'eje muna niho'o kwinu huni ruha
panahuna 'iamana.

Ahija 'Ee Sisei Hihunijina
(Matiu 24:3-14; Maka 13:3-13)

7 'Ejume pu Hu apoma ijá 'wava Najuhi'ine ikaho vea vecha re'ena?
'Ee vea kakara pa'are'iro ve'amani urijaho marako'a aacha iraki reja
ka'eja? 'wavara. 8 'Ejume Hu ijá 'iama Ja hami ka'avara. 'Ejakame pu
ea ja papisimi'avara. Ijihuni maijaho ea mapoka'e Nuni iha 'ahi roe
ijá 'iahune Na Kerisona'omo vea niape'i venu 'iava he'avajaho niho'o
pa'ararihi'avara. 9 'Ejakame ja he'eje kwaa araka mapokija ajira vehune
'ee ijí ajira vehuni pinana kajaho 'urina rohuna. Ija'inijaho re'ena
vo urijaho mai'o pava'a 'e'u'enakúne ja niho'o paju'avara 'iamana.
10 'Enarena Hu kú'o ijá 'iama Kwaa ara 'ahopo 'urine 'aho'a ninamahune
'ee ara 'ahopo 'urine ara 'aho'a ninamahuna. 11 Kwaa ara mapoka
mwevarivura mama'ina rohuna. 'Ene sisemaapo roe 'ee kwaa ara mapoka
'ora vea rene 'ee atama siseapo kwaa ara mapokakaho ani rene 'ee aacha
mama'ina ani'ina mapoka sisea akúpi 'ahi kihuna. 12 Uneunecha mapoka
ikija mai'o re'i ve'eje Nuni ihijihuna'e ja aherama va'e sise'i 'ahie 'ee

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

tipurai irechamie 'ee aherama va'e Sinakoku vaji aporame 'ee aherame
kinia 'ee kavana epuni una'i vahuna. 13 Ja vea kajino areri Godoni
vu'a mamaijaho pu najahuna. 14 'Enajihuna'e ja nimarako vwihanareje
jara vu'a iraka ka'ene 'warahunijaho pavwiha'avara. 15 Ijihuni maijaho
Nara vu'a ka'ene ara 'warahuna vajahakame oni naka ara vu'a ka'ene
'wara'amajaho hene pu areri patanu'urahe 'ee pu niho'o unenu'u pina
areri pa'warahuna. 16 'Enakaivo emahu jona vwehu jona ehu jona napuhu
jonapo nahamahe ea 'ahopo ja 'anie kwamasahuna. 17 Nuni ihijihuna'e ea
'ahopo ja senahuna. 18 'Enakaivo joni húmata sapasa kwisu patausiuhuna.
19 'Enajihuna'e ata kirasahe naminareje ja majama hihuna ape'avara.

Jesura Jerusaremi Tira'usahuni Vu'a Ka'ene 'Waramajina
(Matiu 24:15-21; Maka 13:14-19)

20 Ja kave Jerusaremiho amiapo outihe nava ka'avari veijaho ja ika
ro'avara. Ara kajara tira'usahuni vea nikehuna ro'avara. 21 'Ejakame ea
ka'ene Jutia hijujija juhahe nahari 'ahi va'e 'ee ea ka'ene ara natohwa
kajino hijujija 'usema va'aji'avare 'ee ea ka'ene nechi'i hijujija ara
natohwa kajaho paro'avara. 22 Ijihuni maijaho eha ka'ene mihuna'e
Godoni heha vaji 'waramajara nimaa rehuna. 23 Napara ka'ene hari'inijija
'ee napara ka'ene hariha musa iji'inijija vi ichá'ina'e ve'eja? Vea kajaho
kwaa arakaho ea mapoka ajirijara siserana parajakame ea ikija ni'ima'ura
siseisei temuka'eje hihuna. 24 Pu so'wi pijihe kwamasahe 'ee tipurai
aherame kwaa ara ani ani'ini vahuna. 'E'eje Jenitaruepo Jerusaremiho
ajima tautia apena va'eje Jenitairu puni vea pa'arehuna.

Emaa Puni Harihijara Rohunijina
(Matiu 24:29-31; Maka 13:24-27)

25 'E'eje masapa 'ee china 'ee vea 'ee akúpa 'ahi aacha ani'ina kihuna.
'E'eje ea mapoka ka'ene mwe'i hijukija soha ka'ene sisea ani'ina'e
amenareje ira ani'ina 'ume'amaji henareje tea juname 'ee niho'o puruva
reti'eje hihuna. 26 Emaa ijí uneka ka'ene iki mwe'i re'amaji kamareje
niho'o juma paranareje kwapihuna. 'Ene uneunecha ka'ene akúpa 'ahi
navujija akúpa kakara varivarimareje 'unirame usimahuna. 27 'E'eje Ema
Puni Harihijaho 'imitia vaji Huni harura 'ee Huni hanaji'iniji'i maho'o
roe ea mapoka kahuna. 28 Vea ka'ene uneunecha kajipo ika'ina'e reja
ki'avajaho 'urine nuana ahasirime a'ama niri'i hi'avara. Ijihuni maijaho
jara matauma hihuni vea nitu'u rena paranu 'iamana.

Matakijara Najahajina
(Matiu 24:32-35; Maka 13:28-31)

29 'Enarena Hu haa ikaho 'waramana. Ja kaha! Mataka 'ee icha
'aho'ijihi kiha! 30 Ijipo 'anaura'omo mai'o naheji'i sisira apúsavu'e

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

kimare'e vea mara'i venu. 31 Vea ka'ene ijí aneja ki'avajaho Godoni
ari rohunijaho tu'u rehuna ro'avara. 32 Na nimai ja 'waravukúne
vwiha'avara. Eaka kijahija maho'o pakwamasa rana'eje ija'ina rehuna.
33 Akúpa mwe'ijaho pa'arehuna kaivo Nuni Ira kakaho papa'are'ena.

'Aiha Hami Veji'i Hiha

34 Ja hami hami 'ajohareje pahine joni kaukararu vene 'ee toa sisea
ine 'ee jara iviamaa 'unama ka'ene ichá'ina'e hami hihuna pavwihaji'i
hi'avara. Ijihuni maijaho ja ija'ina hi'eje vea kajaho areri ni'aha kwino
kwavaha puna'i asuma va hihuna. 35 Vea kajara re'amajaho ea maho'o
mapoka ka'ene mwe'a 'ahakino hijujija renahuna. 36 'Enakúne veku veku
hine 'ajohe nia nirie siporua 'oji'i hi'irakúne ja areri harura rena'eje
uneka ka'ene re'iro vejujaho asima va'e Emaa Puni Harihijihuni una'i
nami'avara 'iamana. 37 Hu veiri'ijaho hine Temiporu vaji najahuva'o
na'ivukavi'i va'e huri'a ka'ene Arivina 'wavujihuni 'ahi va'una. 38 'Eju'e
ea mapoka'e sú'usú'u arihe va'e Temiporu vaji Huni vu'a he'i 'ahiu'e
va'ajivura.

Jesu 'Ana'i Hemi Kosarame Ojajina
(Matiu 26:1-5; Maka 14:1-2; Joni 11:45-53)

22 1 Puretia isitia pa'ana ka'ene Pasova 'wavujihuni sora 'ehuni vea
roe turanana. 2 'Ejume pirisitia mama'ina 'ee Sikuraipia Hu 'anae
kwahuni 'unama savara. Ijihuni maijaho pu ea mapokijihi juhavara.

Jutasira Jesu Nahamahuna'e Nimaa Venajina
(Matiu 26:14-16; Maka 14:10-11)

3 'Ejume Huni tisaiporu pina ka'ene Jutasi Isikariatina 'wavujaho
Setanira rosamana. 4 'Ejume Jutasira va'e hura ichá'ina'e Jesu
nahamahuniji pirisitia mama'ina 'ee sorutia pu'úmo 'unama amairiara.
5 Pu niho'o teamanavume eha monia vaja'i 'waravara. 6 Jutasi puni ira
hene teamavumakame 'unama ka'ene Hu nahamahuniji hami hema
parajakame ea niho'o areri pahehuniji samana.

Jesura Pasova 'Iruma I'irono Amairiaramajina
(Matiu 26:17-25; Maka 14:12-21; Joni 13:21-30)

7 Puretia isitia pa'ajihuni vea aneja rejumakavi'i pu sipi 'u'ua 'anae
swasa vehuna. 8 'Ejume Hu Pita'o Joni'o irechamie ijá 'iama Va'e Pasova
ihuniji amairie nú ija 'iamana. 9 'Ejume pu apoma ijá 'wava Nú va'e ichihi
'iruma amairi'eja? 'wavara. 10 Hu ijá 'iama Ike heha. Ja ari va'eje ea
pina toa 'ene vu'e piuni'ena. 'Ejakame ja hu 'arariha va'e sea ka'ene hu
aji'amajino va'avara. 11 'Ene ja ika'ina sea anesura 'wa'avara Najahi'inijara
ika'ina'e a 'waramana. 'Ú 'iruma ijuri tinia ka'ene Nara Nuni tisaiporu

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

epu'úmo Pasova ihunijaho ichine? 'waha 'iamana. 12 'Ejakame hura ruha
ka'ene ichuto niamairiarame namuji najahakame ijino amairiara'avara
'iamana. 13 'Ejume pu va'ajime uneunecha mapoka areri Hura 'warama
kaja'ina'e rejume pu Pasova ka'ene ihunijaho amairiaravara.

Natohwijara Kwamaji Vwihaji'i 'Iruma Ihunijina
(Matiu 26:26-30; Maka 14:22-26; 1 Koritia 11:23-25)

14 Vea kaji apejume Hu Huni apasorua pu'úmo roe 'aijua rori asuma hijara.
15 'Ejume Hu pu ijá 'iama Na ja pu'úmo Pasovakaho inareje iji'a haha hiana
apehuna ura reniu. 16 'Enajihuna'e Na nimai ja 'waravu Na kú'o 'iruma painu
va'u'e Godoni ari jara roe nimaae rejakame iji'a ihuna 'iamana. 17 'Enarena
Hu kapusia apene Godiho teimani 'wa'ika'i ijá 'iama Ike apene vajúsarame
iha. 18 Ijihuni maijaho ajina riha ikaho Na painuva'o vea ka'ene Godoni arijara
ro'amaji ihuna 'iamana. 19 'Enarena Hu puretia apene Godi teimani 'wa'ika'i
tuame vajihi'i ijá 'iama Ikaho Nuni haha'e jonijihuna'e vajihukúne ina veji'i Na
vwihani'avara 'iamana. 20 Areri puretia ija'ina'e Hu toa kapusi rukina mihi'i
ijá 'iama Ike kapusia toa rukinakaho Nuni 'aa ka'ene jonijihuna'e arihuna'e
maiu'inaka nahama 'waramajina 'iavi'i mihana. 21 'Enakaivo heha! Ea ka'ene
Naa'e nahamihunijaho iviamaa ikino nú pu'úmo 'aijua rori hinu. 22 Ijihuni
hahi Ema Puni Harihijaho Godira vwihana ja'ina vehuna kaivo ea ka'ene Hu
nahamahunijaho niho'o eha sisea ni'ima'ura apehuna 'iamana. 23 'Ejume pu
pusumano ea ka'ene nahamahunijaho ea irarana 'warahuniji ka'i 'ahiume
'wamareja puni vaja kajino pira'aravara.

Ea Irá Natohwiji Ka'i'ahiume Vahacharavajina

24 Ea irara natohwa'e rehuniji puni vaja kajino hine pira'aravara. 25 'Ejume Hu
pu ijá 'iama Jenitaru puni kinia ka'ene iki mwe'i hijujija ea 'ajohahuna harura
rukina. 'Ee 'ajohi'ina kajija swara rukinijina 'wavura. 26 'Enakaivo ja ija'ina
parehuna kaivo ea irara joni vaji natohwa'e re'i 'aha'amajaho hu areri sesamaa
puna'i rene 'ee areri pwea sa'ina'e re'amana. 27 'Ú ea icharo natohwane? Ea
ka'ene asuma hine 'iruma inujarana ho ea ka'ene namine 'iruma'e 'eka roe
vajahujarane? Ea ka'ene asuma hine 'iruma'e inujaho natohwa kaivo Na ea
ka'ene arini namine jaae 'iruma vajihujina. 28 Vea ka'ene Na sisei hijujaho ja nú
pu'úmo Nuni rori namijara. 29 Nuni omijara Na Nuni kwaa 'ajohuna mihaja'ina'e
Na 'u'o ja mihu. 30 'Enajihuna'e Nara ja pijihakame ja Nú pu'úmo Nuni ari 'aijua
'ahi ahuma toa 'iruma ine 'ee ja Isureri puni amuja ka'ene iropu ropu no'o ruha
ka'ene pua'e 'otua vetihunijino hine 'otua vetihuna 'iamana.

Jesu Pitara Hemahuniji Rona 'Waramajina
(Matiu 26:31-35; Maka 4:27-31; Joni 13:36-38)

31 'Ejume Hu Saimani ijá 'wama Saimani hena! Setani aa'e apena'e areri
'witia ruarahu ja'ina'e ruara'i 'ahau'e ura reju'e ro 'ejahie 'warimana.

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

32 'Enakaivo Na oni siporua 'ojura'omo ara nimaa ronujaho pa'ohuna.
'Enareje a kú'o 'uname Nuni ro'amajaho ara Nuni ehijakija najahakame
pura nimaa rojujaho ija kisi apena puni una'i saname vehuna 'wamana.
33 'Ejume Pitara ijá 'wama Natohwe na niareri rena hijura'omo A tipurai
va'amajaho na A hu'úmo vahuna. 'Ee A kwa'amajaho na A hu'úmo
kwahuna 'wamana. 34 'Ejume Hu ijá 'wama Pita Na nimaa aa'e 'waravu.
'U'ora iviasa mai'o pa'ume'eje a 'aha no'opisu Na pakimuna 'ia'eje iji'a
'u'ora 'umehuna 'wamana.

Pausia Tuja 'Ee So'wa

35 'Enarena Hu pu ijá 'iama Vea ka'ene Na ja irechamiume pausia 'ee
tuja 'ee mumora sisa pa'a va'ajaho ja vi pivusahara raka? 'iamana. Pu
ijá 'wava Niho'o pana 'wavara. 36 'Enakaivo Hu pu ijá 'iama 'Enakúne
iviamaa ea irahuni pausia 'ee tuja na'amajaho 'eka va'amana. 'Ene ea
irara so'wa pa'ana'e re'amajaho huni ateha 'eka va'e 'imenareje monia
'eke huni so'wa 'ime'amana. 37 Ijihuni maijaho heha vaji venareje Naa'e
ronarena 'waramajaho rehuna. Hu 'u'o ea sisea veji'ina pu'úmo tahuna
'úmajaho iviamai Nuni vaji nimaa roe rehuna 'iamana. 38 'Ejume pu ijá
'wava Natohwe kama! So'wa no'ohe'i ikenakúne kima! 'wavara. 'Ejume
Hu pu ijá 'iama Ijaho arerina 'iamana.

Jesura Arivi Huri'a 'Ahi Siporua 'Onajina
(Matiu 26:36-46; Maka 14:32-42)

39 'Enarena ru'e'une nikú'o Hu venuja'ina'e huri'a Arivi va'ume Huni
tisaiporu Hu 'ararihae va'ara. 40 Hu va'e ruha kajino 'e'unarena Hu pu
ijá 'iama Ja Godoni siporua 'oji'i hijakame ja pavena ki'avara 'iamana.
41 'E'ika'i Hu pu irechami'ika'i va'e karokaro muna pi'onave va'e 'ohune
sa'inijakaru nitupari same hiji'i siporua 'onana. 42 Hu ijá 'wama Amo A
ura rena'ipisa kapusiakaho Nuni rora apena ruvaa'a. 'Enakaivo Nuni ura
pana kaivo Oni ura ija'ina'e ve'amana 'wamana. 43 'E'eme 'ona oji'ina
akúpa 'ahi rena roe Hu harura mahana. 44 Hu hine oja hia'eme siporua
'ojumakame haha natohwa'e hiame huni piropa 'aa muka sa'ina'e mwe'a
'ahi arihana. 45 Hu siporua 'onuva'o 'urine Huni tisaiporu puni va'i
kimajaho pu hine temuki 'aninamiume notuara. 46 'Ejume Hu pu sie ijá
'iama Ja iraka vene notui'i navo? 'Urine siporua 'o'irakúne ja pavena
ki'avara 'iamana.

Jesu Kamovajina
(Matiu 26:47-56; Maka 14:43-50; Joni 18:3-11)

47 Hu mai'o hine ijí 'wara'eme ni'aha kwinu Jutasi ka'ene iropu ropu
no'o pinijara ea mapoka'e aherame roe hu Jesu ura mina ve'i 'ahaume
roana. 48 'Ejume Jesura hu ijá 'wama 'Ú Jutasi a Na Emaa Puni Hariha

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

nahamahare'e ura mina vena avano? 'wamana. 49 'Ejume ea ka'ene
pu pu'úmo namijajipo uneka ka'ene re'i venaji kimareja pu ijá 'wava
'Ú Natohwe nú núni so'wi piji'eja? 'wavara. 50 'Enarena ea pini huni
so'wi mavane 'urine pirisiti ni'inijihuni pwea pinijihuni ataa ka'ene
mana'inijaho 'anaume 'uhu'usahana. 51 'Enakaivo Jesura eha vene ijá
'wama Ijá kajaho arema 'wa'ika'i Hu huni ataa iji 'unavume maranana.
52 'Enarena Jesura pirisitia mama'ina 'ee sorutia Temiporu 'ajohi'inijija 'ee
emakina ka'ene Hua ape'i roajihi ijá 'iama 'Ú Na ea nesa apeji'ina'omo ja
so'wa hajaa 'eke Naa'e apeni'i 'ahiume roare? 53 Na veku veku ja pu'úmo
Temiporu vaji hijura kaivo ja Na paapeniura. 'Enakaivo iviamaa ike vea
mukakaho 'ee mwe'a ike nutuvi'ina kehuni harurijaho jona 'iamana.

Pitara Jesu Hemahajina
(Matiu 26:57-58, 69-75; Maka 14:53-54, 66-72; Joni 18:12-18, 25-27)

54 Pu Hu kamome apene pirisitia ni'inijihuni sei va'ume Pitaho ma
kameri naminakivi'i 'arariha va'ana. 55 'E'eme vena nú'úha riri jaumakame
Pitaho pu pu'úmo asuma hinana. 56 'E'eme hu ijino asuma hijume napara
pwei pini Pita nia kanavi'i ijá 'iama Ea ike 'u'o Hu hu'úmo onuna 'iamana.
57 'Ejume hu heme ijá 'wama Napare niho'o na Hu pahene pakavi'ina
'wamana. 58 Hu 'aha josu pare'eme emai pini kamarena ijá 'wama A
'u'o Huni ea pina 'wamana kaivo Pitara ijá 'wama Parue na niho'o pana
'wamana. 59 Hu vea muka kwinu pa'are'eme ea pini roe pasonananavi'i
ijá 'iama Na nimaa 'waravu. Ea ika 'u'o Hu hu'úmo 'urahe onuna. Ijihuhi
maijaho hu Karari ora 'iamana. 60 'Enakaivo Pitara ija 'wama Parue ara
iraka ka'ene 'warimujaho na mai'o suja 'wamana. Hu ijí 'wara'eme ni'aha
kwino 'u'ora 'umenana. 61-62 'E'eme Natohwijara aroma Pita ka'eme Pitaho
iji'a Natohwijara iraka ka'ene 'waramajaho vwihanana 'U'ora mai'o 'ume'i
'ahae ve'eje a 'aha no'opisu Na pakimuna 'i'ena 'wamana. 'Ejume Pitaho ijí
vwihanarena samai va'e'une niho'o natohwa'e niramana.

Jesu 'Ijahe 'Ee Hijahajina
(Matiu 26:67-68; Maka 14:65)

63 Ea ka'ene Jesu 'ajoha hijajipo apene 'ijahe 'ee hijahara. 64 Pu Hu
apene nia hwamahe 'anai'i ijá 'wava A unenu'u 'aho'a ka'ene vaji navujija
hena kimuna 'úmunakúne ea irara A 'anaajaho 'waruva nú heja 'wavara.
65 'Ene pu uneunecha niho'o mapoka'e Hu niname 'ee 'urarahe ira sisea
'waravara.

Jesu Aheme Kanisoru Puni Una'i Roajina
(Matiu 26:59-66; Maka 14:55-64; Joni 18:19-24)

66 Vea nituvume emaa puni mama'ina 'ee pirisitia mama'ina 'ee
Sikuraipia roe kanisoru puni nú'úhi ahuma hi'eme Jesuho puni una'i

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

aheme roajivara. 67 Pu apoma ijá 'wava 'Ú A Keriso re'amajaho 'waruma
'wavara. Hu ijá 'iama Na ja 'wara'ujaho ja panimaa rohuna. 68 'Ene Na
jaa'e apora'ujaho ja eha pavene 'wari'eja. 69 'Enakaivo iviamaa rene Emaa
Puni Harihijaho ija mana'ina ka'ene Godoni harurija'i asuma hihuna
'iamana. 70 Pu Hu apome ijá 'wava 'Ú A Godoni Harihe? 'wavara. 'Ejume
Hu pu ijá 'iama Ja Na 'warivu kajaho Na nimaa ijina 'iamana. 71 'Ejume
pu ijá 'wava Nú ea 'ahopo Hua'e ronareje namahuji hehuna pana. Ijihuni
maijaho nú onúno Huni irijaho núni ataa ikino hejara 'wavara.

Jesu Aheme Pairati Oni Una'i Roajina
(Matiu 27:1-2, 11-14; Maka 15:1-5; Joni 18:28-38)

23 1 'Enarena ea mapoka kajipo 'urine Hu aheme Pairati oni
va'ara. 2 Pu aneja vene Hu namahi'i ijá 'wava Nú ka'eme ea
ikaho ehu núnakija pisimie 'ee Sisa oni takisia pavehuna'e 'warume 'ee
Hura 'warumujaho Hu Keriso ka'ene Kinijina 'úmuna 'wavara. 3 'Ejume
Pairatira Hu apoma ijá 'wama A Jua puni Kinie? 'wamana. 'Ejume Hu
eha vene ijá 'wama Ara 'warimu kaja'ina 'wamana. 4 'Ejume Pairatira
pirisitia mama'ina 'ee ea mapoka kajihi ijá 'iama Na ea ikehuni vaja sisea
mai'o papiunavu 'iamana. 5 'Enakaivo pu hina pasonananavi'i ira ajira'e
ijá 'wava Hu ikaho ea mapokakihi najahu'e oja 'urinauna. Hu Karari rene
najahe va'e Jutia vaja maho'o najahe onuva'o kwaa ike 'u'o iviamaa roana
'wavara.

Jesu Ranavume Heroti Oni Va'ajina

6 Pairatira ike henarena aporame ijá 'iama 'Ú ea ikaho Karari ore?
'iamana. 7 Hu henajaho Jesuho Herotira kwaa ka'ene 'ajohujino rena
roana henarena hu ranavume Heroti oni va'ana. Ijihuni maijaho Heroti
roe Jerusaremi hinana. 8 Herotiho Jesu kamajihuna'e niho'o natohwa'e
teamamajihuni maijaho Hura raka ka'ene venuji henujihuna'e Hu
aacha pina veja ka'i 'ahaume avanana. 9 'Ejume Herotira 'aha jora'e
Hu apomana kaivo Hu eha pavenana. 10 'Ejume pirisitia mama'ina 'ee
Sikuraipiepo ijí namine niho'o natohwa'e ajina'eme Jesuho namahara.
11 'Enarena Herotiho 'ee huni sorutia pu'úmo Jesuho apene 'urarahe 'ee
sise'i 'ahae 'ee ateha niho'o mavarasa'ina apúsamahe ranavume Pairati
oni 'uname va'ana. 12 Maraku'ijaho Heroti'o Pairati'o naka vejura kaivo
vea kajino pu no'o napura vejara.

Jesu 'Anaa Kwahuna Nimaa Vejajina
(Matiu 27:15-26; Maka 15:6-15; Joni 18:39–19:16)

13 'Ejume Pairatira pirisitia mama'ina 'ee emaapuni ea mama'ina 'ee ea
mapoka 'waravume ahuvara. 14 'Ejume ijá 'iama Ja ea ikaho apene nuni
roara. Hura veju'e ea oja 'urinau'e ea sisea vejura 'wa'i ahema roara.

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

'Enakaivo na joni una'i vena kavujaho na ea ikehuni vaja sisea mai'o
papiunavu kaivo jara Hua'e namahujiruna. 15 Heroti 'u'o vena kamajaho
Hu sisea pavenana'e kamarena nuni 'unama kú'o roana. Heha! Ea ikaho
unenu'u pina sisea pavena jihuna'e Hu areri pakwahuna. 16 'Enajihuna'e
na hijahareje ranave va'ena 'iamana. 17 Puni tamani jihuna'e sora ijuri
vea reju'ukavi'i tipura ea kwinu ranavu'e samai va'una. 18 Ea mapoka
kajipo ni'aha kwinu ahuma ijá 'umeja Ea ike ape'i kaivo Parapasi ranave
samai ro 'e'unama 'umejara. 19 Parapasiho ara natohwa vaja kajino hine
'arahe 'ee ea'e 'aniume kwamasaha jihuna'e ranavume tipurai hinana.
20 Pairatira ura renajaho Jesu ranave vahuna'e ura rejume ea mapokijihi
kú'o 'waramana. 21 'Enakaivo pu ira ajira'e ijá 'umeja Icha 'ahi 'anaa!
Icha 'ahi 'anaa! 'umejara. 22 'Ejume hu 'aha no'ohe'i ni'waramana'omo
kú'o 'aha pina ijá 'iama Irakijihuna'e 'ana'uro 'umejo? Hu unenu'u pina
sisea iraka'e venane? Hu unenu'u pina ve'ira'omo na 'anae kwahuna
na pakavu. 'Ena'omo na 'warave pu hijaha ranave vahuna 'iamana.
23 'Enakaivo pu hine majama pasonananavi'i icha 'ahi 'anae kwa'amarono
'umenu va'o pura harura vene rarejara. 24 'Ejume pura raka ka'ene ura
renajaho Pairatira ve'avarono 'waramana. 25 'Ejume Pairati ea ka'ene ara
natohwa vaji 'arahe 'ee ea 'aniu'e kwamasahi'ina ka'ene tipurai hinana
ka'ene pura rana'amarono ura renaji rana'ika'i Jesuho puni ura ijino
ve'avarono mihana.

Jesu Korosi 'Anaajina
(Matiu 27:32-44; Maka 15:21-32; Joni 19:17-27)

26 'Ejume pu Jesuho ahema va'eme Saimani ka'ene Sairini orijaho huni
ari rene ro'eme pu iji 'uname icha kajaho apena pimahe 'ejahaume apene
Jesuni túna'i va'ana. 27 Ea niho'o mapoka mapoka'e va'aji'eme napara
'aho'a puni rira kajino virisia vene niramaruvi'i 'ararihia va'ara. 28 'Ejume
Jesura ta'arohe ijá 'iama Napara ka'ene Jerusaremi orakije Nunijihuna'e
niramaruvujaho are'i kaivo joni harihija 'ee ojono nira'ahusaraha.
29 Ijihuna'e heha! Vea mai'o nituma roe sa'eje ja ika 'wa'eja Napara ka'ene
hariha pa'eke 'ee panahena'e 'ee hariha pa'ajohai'inijija teamanahuna
'wahuna. 30 Ijaho vea ka'ene emaapo aneja vene nahara'e ika'ina jarima
'warahunijina 'Auma arihe ninamuha 'ee huri'a roe vahúha 'wahuna.
31 'Enajihuna'e pu icha maiu'ina vajijiano uneunecha ija'ina'e ve'avajaho
vu pu icha sahasa vajijaho ichá ve'eja? 'iamana. 32 Pu ea sisea no'ohe'i
Jesu pu'úmo 'ania kwamasa'avarono aherame va'ajivara. 33 'Ejume pu
roajime kwaa ka'ene Húmatata 'wavujino useme Jesuho icha 'ahi 'anae
'ee ea sisea pina mana'inija'i 'anae 'ee pina ana'inija'i 'anaara. 34 'Ejume
Jesura ijá 'wama Amo pu raka ka'ene vejukaho puruva reti'eju'e vejukúne
Noinvwihanie are'amana 'wamana. 'E'eme pu pipia vene Huni ateha
swara vena 'ekara. 35 Ea mapoka kajija namine ki'eju'e puni mama'inijipo

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Jesuho apene 'ijahe ijá 'wava Hu ea 'aho'a ni'ajihu ja'ina'e maka'eje Hu
Keriso ka'ene Godira iji pijahaji re'amajaho Hu ori'ini ni'ajara'amama
'wavara. 36 'Ejume sorutia ijija 'u'o Jesu apene 'ijahe toa sisea 'eka roe
vajahi'i 37 pu ijá 'wava A Jua puni Kinia re'amajaho orono ni'ajarama
'wavara. 38 Ira ika'ina'e Huni hurijino vejara. Ikaho Jua Puni Kinijina.
39 'E'eme ea sisea pina ka'ene ropuna'i 'anaume namajara vu'a sisea Hu
'warame ijá 'wama 'Ú A nimaa Keriso re'amajaho A orono ni'ajarame
nú 'u'o ni'ajúha 'wamana. 40 'Enakaivo ea pina ka'ene ronuna'i namajara
'urarahe ijá 'wama 'Ú a Godiho pajuhamo? Nú 'u'o iki pu pu'úmo areri
ahume kwamasahu. 41 Nú eha apejujaho nijina. Ijihuni maijaho nú sisea'e
vejajihuna'e eha apeju kaivo Hu unenu'u pina sisea pavenana 'wamana.
42 'Enarena hu ijá 'wama Jesu vea ka'ene Ara Oni ari va'e'umajaho A na
vwihani'amana 'wamana. 43 'Ejume Hu ijá 'wama Nara nimaa a 'waravu
jihuna'e a iviasi Na hu'úmo Parataisi hihuna 'wamana.

Jesura Kwamajina
(Matiu 27:45-56; Maka 15:33-41; Joni 19:28-30)

44 Ija'ina'e ve'eme vea va'e riri nami'eme kwaa mapokakaho vea na'ima
namuva'o vea va'e hareha 'aha karohi naminana. 45 'E'eme vea na'i'eme
Temiporu vaji ateha natohwa ka'ene 'uranavume namajaho rira mu'oi
kajino isome no'ohe'i renana. 46 'E'eme Jesura ira ajira'e ijá 'umena Amo
Oni ija 'ahi Na Nuni 'Avena ranavu 'wa'ika'i oja sumana. 47 'Ejume sorutia
puni Natohwijara iraka ka'ene renaji kamarena Godi ta'arohi'i ijá 'wama Ea
ikaho nimaa ariramaa 'wamana. 48 'Ejume ea mapoka ka'ene ijí ka'i 'ahiume
ahuvajija Jesura kwavumakame tea junavume túrata puna 'anai'i 'uname
ari va'ara. 49 'E'eme Huni napuhija maho'one 'ee napara ka'ene Karari rene
Hu tamatihe roajija kameri namina raka ka'ene rena kajaho kavi'i namijara.

Jesu Kwananavajina
(Matiu 27:57-61; Maka 15:42-47; Joni 19:38-42)

50 'E'eme ea pina iha huna Josapina Hu kanisorua pine 'ee hu ea
mamaa 'ee arimaa. 51 Hu pura vu'a ka'ene amairie 'ee raka ka'ene
vejajaho hu panimaa venana. Hu Juapuni ara natohwa ka'ene Arimatia
'wavujino rena roana'omo Godoni arijara rohuniji 'ajaha hinuna.
52 'Enajihuna'e ea ikara va'e Pairati jarime Jesuni haha'e ape'irono
'waramana. 53 'Ene hu roe Jesuni haha apene atehi mwame apena
va'e muna ara maiu'ina ka'ene ea mai'o pairechavi'inijino ranamana.
54 Vea kajaho Sapati amairiaravuri veijina. 'Ene Sapatia mai'o aneja ve'i
'ahaume vejajina. 55 'Ejume napara ka'ene Karari rena roajija pu pu'úmo
va'e eucha kajaho kame 'ee Huni haha ichá'ina'e mwame ranavajaho
kavara. 56 'Ejume pu 'unama va'e ari senisia 'ee iona amairiarame
Sapatia'omo puni tamanijara 'warama ja'ina'e vene ojuta hwejara.

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Jesura Kú'o 'Urinajina
(Matiu 28:1-10; Maka 16:1-8; Joni 20:1-10)

24 1 Hura natohwi sú'usú'u napara kajija senisia ka'ene pura amairia
irechavajaho 'eke muna ara kajino roara. 2 Pu vai'i kavajaho
muna ka'ene vwicha'e kunavajaho tahuma apene ruva'ara kavara.
3 'Enakaivo pu va'e vaji aruvajaho Jesu ka'ene Natohwi jihuni haha
pakavara. 4 Pu puruva renaume ijá nami'eme ni'aha kwino ea no'ohe'i
ateha sajasa'imaa savi'ina puni nina kajino namijara. 5 Napara kajija
niho'o tea juna'eme nuana vetiume parua kajipo ijá 'iava Ja ichá vene
ea ka'ene kwamasahi'ina kihipuni vaji ea ka'ene mai'o hiji'inijaho savo?
6 Hu ikaho pana kaivo Hu ni'urinana. Hu Karari hiji'i ja 'waramajaho
ja pavwihajo? 7 Hu ja ijá 'iamane Ema Puni Harihijaho apene ea sisea
veji'ina'e mihe icha 'ahi 'anaa kwama namuva'o na'ia no'opisu pa'are'eje
kú'o 'urihuna 'iamajaho ja pavwihajo? 'iavara. 8 'Ejume napara kajija iji'a
Huni vu'a vwihajara. 9 'Ene eucha are'i 'unama va'e ea iropu ropu kwinu
'ee ea 'aho'iji 'u'o uneunecha mapoka kajaho ijano 'waravara. 10 Napara
kajija Meri Matarini ho Joana ho Meri ka'ene Jemisi oni ohijaho 'ee
napara 'aho'a ka'ene pu pu'úmo 'urahe ojujipo apasorua uneunechakaho
'waravara. 11 'Enakaivo vu'a ka'ene pura 'wara'avajaho mavumaa sa'ina
rejume pu panimaa rojara. 12 'Enarena Pitara 'urine ninuma va'e muna
ari 'e'une aruhi kamajaho ateharu navume kimana. 'Enarena hu 'uname
huni ari vai'i uné raki renana ronarena vwihaji'i va'ana.

Imeasi Va'ajina
(Maka 16:12-13)

13 Vea nikwinu'ina kajino ea no'ohe'i ara iha Emeasi va'ara. Ara
kajaho Jerusaremi rena va'ujaho kwaa jora'omo (11 kiromita) 14 pu vai'i
uneunecha mapoka ka'ene renaji 'wama apena va'ara. 15 Pu ijí 'wavi'i
va'eme Jesuho roarena pu pu'úmo va'ana. 16 'Ejume puni nia nuhiume
pu kavara kaivo pahena pakavara. 17 'Enarena Jesura pu ijá 'iama Ja
no'o jajasumano vu'a iraka'e 'wavi'i va'ajivo? 'iavume pu no'o nina
kaja'a ajuarasa'eme namijara. 18 'Ejume ea iha Kariopasira eha vene Hu
ijá 'wama 'Ú A Asumano ikaho Jerusaremi ura vene roana'omo uneka
ka'ene vea ikino rejajaho A pahenane? 'wamana. 19 'Ejume Hu pu ijá
'iama 'Ú uné raki renane? 'iamana. 'Ejume pu Hu ijá 'wava Uneka ka'ene
Jesuka Nasareti ora'e renajaho A vi henane? Ea ikaho poropetia 'ee ea
uneunecha ani'ina mapoka'e mama'ina vene 'ee Godiho 'ee ea mapoka'e
ikihipuni una'i vu'a mama'ina 'waramuna. 20 'Enakaivo núni pirisitia
mama'ina 'ee ea 'ajoha'ina mama'inijipo apene 'anaa kwa'amarono
mihume pu Hu icha 'ahi 'anaume kwamana. 21 'Ejume nú vwihajajaho
Hu roe Isureri ora 'imena 'eka'i 'ahaume roana. 'Enakaivo ijiru pana

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

vo uneunechakipo rejajaho iviasi na'i no'opisu pa'arenu. 22 'Enakaivo
napara 'aho'a ka'ene nú pu'úmo ahuma oji'inijipo sú'o euchi va'e roe
tatatúara. 23 Pu Huni haha pakamareja roe ijá 'úva Pu 'ona oji'ina visoni
vaji kivume pu Hu mai'o hinu 'úvara 'wavara. 24 'Ejume ea 'aho'a ka'ene
nú pu'úmo ahuma hijajipo eucha kaji va'ara kaivo niareri napapo 'waruva
ja'ina'e Hu pakavara 'wavara. 25 'Ejume Hu pu ijá 'iama Ea ka'ene niho'o
pavwihaji'inakije uneunecha mapoka ka'ene poropetiepo 'waravajaho
ja marako'a panimaa rojara. 26 Kerisoho uneunecha mapoka sisea Huni
haha 'ahi marako rejakama'e iji'a Huni ara ka'ene hanaji'iniji vahuna
'iamana. 27 'Enarena Mosisi oni aneja rene roe poropetia maho'o puni
vaji Godoni irijara Hua'e rone 'waramaji maho'o najahana. 28 Puni
ara ka'ene pu va'iro va'ajaho usehuna nituranana. 'Ejume Jesuho Hu
maihename va'i 'ahaume venana. 29 'Enakaivo pu ijá 'wava Vea nusirevu'e
vea nipa'arenukúne nú pu'úmo hina 'wavara. 'Ejume Hu pu pu'úmo
va'e hinana. 30 'Ejumakame Hu pu pu'úmo ahuma 'iruma'e i'i 'ahaume
puretia apene siporua 'one teimani 'wamarena tuama vajihana. 31 'Ejume
puni nia ka'ene nuhiajaho jaraume pu Hu kavara kaivo Hu puni rora
kajano va'ume pakama arevara. 32 'Enareja pu hine pira'arame ijá 'wava
Hu 'unamutoi 'warume 'ee Godoni ira vaji namuji naju'eju'e núni oja
vaja hianuma parajara 'wavara. 33 'Enarena pu vea muka kajino 'urine
Jerusaremi ea iropu ropu kwinu 'ee 'aho'a ka'ene pu pu'úmo ahuma
hijujino 'unama va'e ijá 'iava 34 Natohwijaho nimaa nimaa 'urinana'omo
Saimani oni una'i samaahiravume

Noinkamana 'iavara. 35 'Enarena ea no'ohe'i kajipo iraka ka'ene
'unamutoi vene 'ee pu ichá'ina'e Jesu marako kavajaho pahena pakavara
kaivo Hu puretia tua'eme ni'aha kwinu pu Hu kavaji rone 'waravara.

Jesura Huni Tisaiporu Puni Una'i Samahiramajina
(Matiu 28:16-20; Maka 16:14-18; Joni 20:19-23; Akisi 1:6-8)

36 Pu hine ijí 'wara'eme ni'aha kwino Jesuho puni rira kajino
naminana. 37 Pu niho'o tea juna'eme ijá roja Pu 'avena kavu rojara.
38 'Enarena Hu pu ijá 'iama Ja iraka'e vene puruva retio? 'Ee ja ichá vene
joni oja vaja ma'uako panimaa rojo? 39 Nuni ija momorakake piuhiha
kiha! Naranakúne! 'Ene haha 'unirime kiha. Ijihuni maijaho 'avena haha
'ee ata areri Nuna ika'ina pana 'iamana. 40 Hu ija'ina 'waramarena Huni
ija mumora najahana. 41 'Enakaivo pu hina teamanama parajara kaivo
pu ma'uako panimaa ronareja hine vwihajara. 'Ejume Jesu aporame ijá
'iama 'Ú ja unenu'u 'aho'a ihuna vi navo 'iamana. 42-43 'Ejume pu kija
reji'ina mahume Hu apene puni una'a kajino inana. 44 'Enarena Hu pu ijá
'iama Uneunecha ikehija Na ja pu'úmo hijujino 'waravuta. Uneunecha
ka'ene Mosisiho poropetiapo 'ee Samusi vaji Na rona 'waravajara nimaa
iviamaa renu 'iamana. 45 'Enarena Hu puni vwiha ijija Godi oni iriji

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

hami he'avarono jaraana. 46 'Ejume Hu pu ijá 'iama Ikaho iraka ka'ene
Godoni ira vaji vejajina Keriso sise'i 'ahae 'anae kwamareja na'ia no'opiso
pa'are'eje kú'o 'urihuna. 47 'Ene Huni iha 'ahiji Jerusaremi rene va'e eaka
mapoka ka'ene kwaaka mapokakino hijujija najahe pu puni sisea vwihane
temukave aremamaa arevakame Godira puni sisea vwihanie arehuna.
48 'Enajihuna'e ja uneunecha mapokakipo rejajija ja nihene kivara.
49 Heha! Na Nuni Omijara raka ka'ene nahama ja 'waramajaho Nara
ranave joni ro'enakúne ja ara natohwa ikino hi'eje Godoni harura kahino
akúpa 'ahi rene roe ja sama'amana 'iamana.

Jesura 'Urina Akúpa 'Ahi Va'ajina
(Maka 16:19-20; Akisi 1:9-11)

50 'Enarena Hu aherame ara kajaho are'i kaivo va'e Petani rori hi'eme
ija ahasirime merajihana. 51 Hu pu hine merajiharena irechamie va'ana.
52-53 'Ejume pu 'uname Jerusaremi niho'o teamanama para'eme mari'uvi'i
roareja na'ia mapoka kajaho Temiporu vaji hine majamano Godi teamani
'wama ta'arohi'i hijura.

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Joni

Majama Hihuni Irijina

1 1 Nitamatama anejijaho Irijina. Irijaho Godi ahuma hinana. 'Ene Irijaho
Godina. 2 Hu nitama anejijaho Godi ahuma hinana. 3 'Ene uneunecha
mapoka ka'ene maho'o iki mwe'i navujaho Hura venana. Uneunecha
mapoka ka'ene iki mwe'i navujaho Hununa'i parena rohuna pana. 4 Majama
hihunijaho Huni vaji rena roane 'ee majama hihunijaho emaa puni
hanaji'ina. 5 Hanaji'ina kajara nututa hananuna. Nutumujara hanaji'ina
kaji utahuna areri pana. 6 Ea pina Godira ranavume roana. Huni ihijaho
Jonina. 7 Hu Ira kaji rone 'wara'i roana. 'Ejakame ea maho'o huni vaji hena
nimaa rohuna. 8 Hu Hanaji'inijaho pana kaivo hu Hanaji'ina kaji rone 'wara'i
'ahauma roana. 9 Ijí Hanaji'ina nimaa kajaho iki mwe'i roana'omo ea mapoka
hananiuna. 10 Hu iki mwe'i roe hinana. 'Ene mwe'akaho Hura venana kaivo
eaka mapokaka mwe'i hijukija Hu pahena pakavara. 11 Hu ehwapuni roana
kaivo Huni ehija Hu hami paapejara. 12 'Enakaivo ea mapoka irahipo Hu
hami apejajija nimaa Hu pu harura mihume Godoni harihija rejara 'ee ea
ka'ene Huni ihiji nimaa rojajija 'u'una. 13 Godoni harihija rejujijahija emaa
puni 'ai tuhuna pane 'ee hahijihuni ura ijino nahehuna pane 'ee ei pini save
nahehuna pana kaivo Godira Huni ura ijino venau'e Huni harihija rejura.

Ira Kajara Haha Apenajina

14 'Ejume Irijaho roe haha apene nú pu'úmo ahuma hijume nú Huni
hanaji'ina kavara 'ee Huni Hariha nikwinu'wi maa kajihuni hanaji'inijaho
Amo ka'ene maiji vwihanúe 'ee nimaijihuni rena roana. 15 Joniho Hua'e
rone ijá 'iama Ea ka'ene na ja 'waravujaho Ea ka'ene túna'i roujaho Hu
niho'o Natohwa'omo na asitihana. Ijihuni maijaho na mai'o panaheni'ini
Hu niiji hinana. 16 Hu nú maiji vwihanúi'ina ka'ene itu'ona parana jihuni
vajiji nú maho'o hura hara maiji vwihanúujaho 'ekura. 17 Varapa tamana
Mosisi oni vajijino múhana kaivo maiji vwihanúe 'ee nimaijaho Jesu
Keriso oni vaji rena roara. 18 Vei pini emai Godi kahuna niho'o pana
kaivo Huni Hariha nikwinu'wi ka'ene Omahoni vaji hinujara Hu kame ea
'aho'a najahe 'waramuna 'iamana.

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Joni Papitisitara Najahajina
(Matiu 3:1-12; Maka 1:1-8; Ruku 3:1-18)

19 Ikaho Jonira ea 'waramajina. Jua ka'ene Jerusaremi hijujipo pirisitia
'ee Rivai irechamiume va'e Joni apo'i va'ara. A irarane? 'wavara.
20 'Ejume hu pahekajihana kaivo nahama ijá 'iama Na Kerisoho pana
'iamana. 21 Pu apoma ijá 'wava 'Ena'omo a irarane? A Iraijarane? 'wavara.
Hu ijá 'iama Na hu pana iamana. 'Ejume pu kú'o apoma ijá 'wava A
poropetie? 'wavara. 'Ejume hu eha vene ijá 'iama Pana 'iamana. 22 'Ejume
pu hu ijá 'wava A irarane? Ea ka'ene nú irechamúume roajihija'e eha
ka'ene 'warahuniji múha. 'Ú a orono a ea irane 'imune? 'wavara. 23 Hu ijá
'iama

Na ea ira anuka ka'ene kahi nechi riri namina ira ajira'e ika'ina'e
'umenajina Natohwi jihuni 'unama veje arira renama 'úmana
ka'ene poropetia Aiseara 'waramajina 'iamana.

24 Pu Parasipo irechamiume roara. 25 Pu hu apoma ijá 'wava A Keriso
ho pana 'ee Iraija ho pana 'ee poropetia pa'ana re'amajaho a rakijihuna'e
ea toi vaji samane? 'wavara. 26 'Ejume Jonira eha vene pu ijá 'iama Na toi
vaji samauta kaivo Ea ka'ene ja pu'úmo ahuma naminu kajaho ja pahena
pakavura. 27 Ea ka'ene nuni túna'i roujaho nara Huni mumora hwana
rasamahuna areria pana 'iamana. 28 Ijaho Petani Jotani ona kara'i Jonira
ea toi samajino avajara.

Godoni Remuijina

29 Ijihuni sú'uhijino hu ka'eme Jesuho roe huni nini roume ijá 'iama
Heha! Ikaho Godoni Remua ka'ene mwe'a kehuni sisea apehunijina. 30 Ea
ka'ene nuni túna'i roume nara 'waravujaho ikena. Na panaheni'inijaho
Hu ijí hinana kaivo na Hu hu'úmo areria pana. 31 Na Hu pakavura kaivo
Isureri opo kama hehuni jihuna'e na ea toi samauta 'iamana. 32 'Ejume
Jonira kamaji ijá 'iama Na ka'eme Godoni 'Avena kahi akúpi 'ahi rene
marahu'ora puna'i ariha roe Huni haha 'ahi hinana. 33 Na Hu pakavura
kaivo Godia ka'ene na ranamiume roe ea toi samaujara ijá 'wima A
ka'eje Godoni 'Avena kahi akúpi 'ahi rena 'ariha roe Huni haha 'ahi hija
ka'amajaho ijara ea Godoni 'Avenijino samahuna. 34 Na kavuji ja 'waravu.
Ikaho Godoni Hariha 'iamana.

Tisaiporua Amurijina

35 Kú'o sú'uhijino Joniho huni tisaiporu no'o pu'úmo naminana. 36 'Eji'i
hu kavume Jesuho va'umakame hu ijá 'iama Kaha! Godoni Remuijaho
karehuna 'iamana. 37 'Ejume pu ijí hene tisaiporuhwaha no'o 'urine Jesu
'ararihae va'ara. 38 'Ejume Jesu aroma kimajaho pu Hu 'ararihae va'ara.
'Ejume Hu aporama ijá 'iama Ja iraka savo? 'iamana. 'Ejume pu eha ijá

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

'wava Rapai (ijihuni maijaho Najahi'ina) A ichihi hinune? 'wavara. 39 Hu
pu ijá 'iama Roe kaha 'iavume pu pu pu'úmo va'e Hura hinujaho kavara.
'Ee pu vea kajaho ijí pu pu'úmo hijara. Vea karohi va 'o'irorena hareha
'ahi naminajaho pu ijí hijara. 40 Ea no'ohe'i ka'ene Jonira 'waravume
henareja Hu 'ararihae va'ajija pina Enituruna Saimani Pita oni 'u'ua.
41 Hu maku'ijaho huni poka Saimani piuname ijá 'wama Nú Masaia
piunavara 'wamana (Masaiaho Keriso rona 'wavura). 42 Hu Saimani
aheme Jesuni roana. 'Ejume Jesu kame ijá 'wama Saimani ka'ene Jona
oni harihakera oni iha Sipasi re'ena 'wamana. Sipasina 'wavujaho Pita
rona 'wavura.

Jesura Piripu'o Nataneru'o 'Umenajina

43 Ijihuni sú'u Jesu Karari va'e Piripuho piuname ijá 'wama Na
'ararihie roa 'wamana. 44 Piripuho Petasaita ora kwaa ka'ene Eniturу'o
Pita'o rena roaji'ura. 45 Piripura Nataneru piunama ijá 'wama Mosisiho
'ee poropetiepo nitama heha 'ahi vejajaho nú nipiunavara. Ijaho Jesu
Nasareti ora ka'ene Josapi oni Harihijina 'wamana. 46 Natanerura hu ijá
'wama 'Ú unenu pina mamaa Nasareti rena roane? 'wamana. 'Ejume
Piripu ijá 'wama Orono ro kama 'wamana. 47 Jesu ka'eme Nataneru Huni
roume hu rone ijá iama Kaha! Ikaho niho'o Isureri ora nimaa nimaijina.
Hu niho'o ira'ata pa'a mai 'iamana. 48 Nataneru Jesu ijá 'wama A ichá'ina
na hena kimane? 'wamana. 'Ejume Jesura eha vene ijá 'wama Piripura
mai'o 'umena'i ve'eme Na mataka hari a kavuta 'wamana. 49 'Ejume
Nataneru eha vene Hu ijá 'wama Najuhi'ine A Godoni Hariha 'ee A
Isureri opuni Kinia 'wamana. 50 Jesura eha vene hu ijá 'wama Nara a
mataka hari kavuji 'waravu'e a Na nimaa rono? A túna'i uneunecha
mama'ina areri ike asivara kihuna 'wamana. 51 Hu hu ijá 'wama Na
nimaa nimaa a 'waravu. A ki'eje 'ona oji'ina kahi akúpa 'ahi vwicha
re'eje Emaa Puni Harihijihuni 'ahi ariha roe ajima vai'i hihuna 'wamana.

Kenai Napara 'Aja'aravajina

2 1 Na'ia no'opisu pa'are'eme Kena Karari vaji napasi nejume Jesuni
oha 'u'o ijí hinana. 2 Jesuho Huni tisaiporu pu'úmo ea ka'ene
napasi neja kajipo 'waravume roara'omo ijí hijara. 3 'Ejume pu 'wainia
isi parajara. 'Ejume Jesuni ohi Jesu ijá 'wama Puni 'wainia nipa'arenana
'wamana. 4 'Ejume Jesura ijá 'wama Napare Na ona iraka vena'ejo? Nuni
vea mai'o paroi'ina 'wamana. 5 Jesuni ohi pwea kajija ijá 'iama Hura raka
'waramujaho veha 'iamana. 6 Toata ka'ene muni vejajija iropu kwino Juapo
puni sosia tamana vene ija sovujija ijá navara. Ijí toata kajija areri rita
mapoka (100). 7 'Ejume Jesu pu ijá 'iama Toata kajino toa eje itu'usa'avara
'iavume pu toa 'ejuma itu'usahara. 8 'Enarena Hu pu ijá 'iama Ja iviamaa
'ene apena va'e ea ka'ene ahaja anesuriji ma'avara 'iavume pu ijá vejara.

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

9 'E'ejume pu toa ka'ene 'wainia rena kajaho 'eka va'ume ahaja anesurijara
usea ina henana. 'Enarena ijí 'wainiakaho ichihi rena roajaho hu pahenana
kaivo pwea ka'ene toa kaji 'ejajipo hejara. Ijihuna'e ahaja iji'ina 'ajohi'inijara
napasi neji'ina 'umejuma rouma ijá 'wama 10 Ea 'aho'a puni 'wainia mamai
marako'a inare'e iji'a sisea ijura kaivo a marako'a sisei inare'e iviamaa
maa inu 'wamana. 11 Kwaa iha Kena Karari vaji Jesu aneja vene emaa areri
pavehuni aacha 'ee harura najahana. 'Ejume Huni tisaiporua pu kame Hu
nimaa vetiara. 12 'E'eme Hu ijihuni túna'i Jesuho oaha 'ee 'u'uhwaha 'ee
Huni tisaiporu pu'úmo Kapeniami va'e na'ia tu'u hijara.

Jesura Temiporui Vaji Va'ajina
(Matiu 21:12-13; Maka 11:15-17; Ruku 19:45-46)

13 Jua puni Pasova aneja re'i ve'eme Jesu Jerusaremi va'ana. 14 Hu va'e
Temiporu vai'i kimajaho pu ea hine uka 'imene purumakau 'imene sipia
'imene monia senisu veji'i hijara. 15 'Ejumakivi'i Hura va'e ijí arumajino hisi
vene hijihaume purumakaua 'ee sipia 'useme ma'ahi va'ara. 'Ene puni monia
'unirame 'usekunihe 'ee puni 'aijua 'unamapi 'aronamana. 16 'Ene Hu ea
ka'ene uka 'imejajija ijá 'iama Uneunecha kija 'eka va'ajiha! Nuni Omijihuni
seijaho paveje 'imejuri ara renama 'iamana. 17 Jesu hina ija'ina venaji Huni
tisaiporua iraka ka'ene nitama Godoni ira vaji vejajaho vwihajara.
Na Oni vu'a 'wavuri sei ura renia paranu jihuna'e oja Nuna 'urina
paranu 'iamaji pu vwihajara.
Noin 18 'Ejume Juapo Jesu ijá 'wava A ija'ina venajihuna'e aacha pina
najuha kava 'wavara. 19 'Ejume Jesura pu eha ijá 'iama Temiporua veje
tira'usunaha kamareje na'ia no'opisu Na kú'o veje 'urina namihuna
'iamana. 20 'Ejume Juapo ijá 'wava Nú ijí Temiporu kajaho juara mapoka
(46) pa'are'eme ve parajara kaivo 'ú A na'ia no'opisu pa'are'eje ve
parahuna 'úmo? 'wavara. 21 'Enakaivo Hu Temiporua ka'ene Huni hahiji
rona 'waramana. 22 'Ena'omo vea ka'ene Hu kwama 'urinajino Huni
tisaiporuepo vwihanareja Godoni ira nimaa rone 'ee Jesura ira raka
ka'ene 'waravume pu hejajaho nimaa rojara.

Jesuho Emapuni Karaijaho Nihena Kima Paraji'ina

23 Hu Jerusaremi Pasova vea rejume hiji'i Jesura aacha ka'ene venaji
pu ea mapoka kamareja Huni iha nimaa rojara. 24 'Enakaivo Jesu
pu panimaa vetiana. Ijihuni maijaho Hu ea mapoka nihena kimuna.
25 Ijihuni maijaho Hu emaapuni vaja nihena kimujihuna'e ei pini emaa
ichá'iniji rone Hua 'warahuna areri pana.

Jesu'o Nikotimasi Puni Vu'a

3 1 'Ene Parasi pina huni iha Nikotimasiho hu Jua puni natohwa.
2 'Ena'omo Nikotimasi na'ii roe Jesu ijá 'wama Najuhi'ine nú niheju

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

A Godoni rene roajihuna'e Ara venuja'ina'e ei pini areri vehuna pana.
'Enakaivo Godira Hu hu'úmo hi'amajarana 'wamana. 3 Jesu eha vene ijá
'wama Na nimaa nimaa a 'waravu. Ea kú'o panahe'avajaho hu Godoni
ara pakahuna 'wamana. 4 Nikotimasira Hu ijá 'wama Ichá'ina'e ea ka'ene
niemakina renajaho kú'o nahehune? 'Ú hu 'uname oahoni tea vaji va'e
kú'o nahehune? 'wamana. 5 Jesura eha vene ijá 'wama. Na nimaa nimaa
a 'waravu. Ea toa 'ee Godoni 'Avenijara nahe'amajiana vo hu Godoni
ara pavahuna. 6 Hahi jihuniji nahenaujaho hahi jihuna kaivo Godoni
'Avenijara nahenaujaho 'Aveni jihuna. 7 A niho'o kú'o nahenahuna'e
'wavujaho mai'o oja pahwa'usaha'amana. 8 'Asiasiapo pu ura renau
ja'ina'e hwasihu'e nú nihijura. 'Ene nú nikivura kaivo ijaho ichihi rene
roe 'ee va'ujaho nú pahena pakavura. 'Unama nikwinu'ina kaja'ina'e
Godoni 'Avena vaji kú'o nahenaujaho ija'ina 'wamana. 9 Nikotimasira
eha vene ijá 'wama Ijaho ichá'ina re'eja 'wamana. 10 Jesura eha vene ijá
'wama A niho'o Isureri opuni najahi'ina kaivo 'ú a ijija niho'o paheji'ine?
11 Na niho'o nimaa nimaa a 'waravu nú raka ka'ene hena kivujiru 'waravu
kaivo a niho'o núra 'waravujaho pahenuhu. 12 Na iki mwe'i uneunechaka
navuji rone 'waravu'e a panimai ronujaho vu Na kahi akúpa 'ahi navuji
rone 'wara'ipisa a ichá'ina nimaa roja'a? 13 Ike heha! Ea pina akúpa 'aha
niho'o pava'ana kaivo Emaa Puni Harihijara Huhusu ijí akúpa 'ahi rena
roana. 14 Mosisira nechi'i tapara ichi 'ahi raname apena sanama ja'ina'e
Emaa Puni Harihijaho ichi 'ahi raname apena sanahuna. 15 Ea irara Hu
nimaa ronujaho hu majama hihuna apenu. 16 Godi mwe'a kakaho oja
niho'o mahajihuna'e Huni Hariha nikwinuna kaivo Hu múhana'omo ea
irara Hu nimaa ronujaho hu papa'arehuna kaivo hu majama hihuna.
17 Godi Hariaha ranavume iki mwe'i 'otua pave'i roana kaivo mwe'akara
huni vaji mara'amarono roana. 18 Ea irara Hu nimaa ronujaho hu 'otua
pavehuna kaivo ea irara Hu panimaa ronujaho hu eha niapenana. Ijihuni
maijaho hu Godoni Hariha nikwinu jihuni iha panimaa ronajihuna'e
avanana. 19 Ikaho 'otua vehuni jihuni 'unamijina. Hanaji'ina iki mwe'i
roana kaivo ea pu nutuvi'ina oja mahajihuna'e pu hanaji'inijaho
pataarohara. Ijihuni maijaho puni 'unama ka'ene pura vejajija sisea.
20 Ea irahipo sisea vejujaho pu niho'o hanaji'ina senavura. Pu hanaji'ini
parohuni jihuni maijaho vejuro'i pura sisea ka'ene vejujipo samaa
hira'avarono paroura. 21 'Enakaivo ea irara nimaa nimaiji venujaho hu
hanaji'ini hinu. Ijí hanaji'ina kajara veju'e hura iraka ka'ene venajaho
Godoni vaji venana'e kivura 'wamana.

Jesu'o Joni Puni Vu'a Túchamaijina

22 Ijihuni túna'i Jesuho Huni tisaiporu pu'úmo kwaa iha Jutia
va'ara. Na'ia pina Hu ijí pu pu'úmo hi'eme pu ea 'unirame toi samaara.
23 Joni 'u'o ea toi samaume 'urijara. Kwaa iha Enani Serimi rori ijihuni

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

maijaho ijí kwaa kajaho toa mapoki jihuna'e ea mapoka ijí va'uma hu
toi samaana. 24 Joniho mai'o tipura paranavume hinana. 25 Jua Joni oni
tisaiporu epu'úmo tamana ka'ene ija sovuji 'wame nakaravara. 26 'Ejume
pu Joni oni va'e ijá 'wava Najuhi'ine Hena! Ea ka'ene kara'ahuni Jotani
na'ija'i a Hu rone nú 'warumajaho Hu ea toi samau'e ea mapoka'e Huni
nianaa rou 'wavara. 27 'Ejume Joni eha vene ijá 'iama Ea pina uneunecha
pamajikari 'ekuna kaivo kahi akúpa 'ahi rene vajihujiruna. 28 Ja nihe'eme
na ja 'waravujaho na Kerisoho pana 'ivuta kaivo Hu mai'o paro'eme
ranamiume urana roujina. 29 Ea irara napara rukinijaho hu napasina.
'Ena'omo napasina napuhwa pu'úmo ahuma hine napasi neju kaji Hura
'waramuji pu hene niho'o teamanama paraju. Ijihuni hahi na Huni ira
hejujaho niho'o teamanima paranu. 30 Ijihuna'e Hu natohwa re'eje na
ma'u'ua rehuna.

Hu Akúpa 'Ahi Rena Roajina

31 Ea irara kahi akúpa 'ahi rena roajaho Hu niho'o ni'ima'ura.
'Enakaivo ea irara iki mwe'i rena roajaho hu mwe'a kehuna. Ijihuni
hahi hu mwe'a kehuneru 'warahuna kaivo Ea irara kahi akúpa 'ahi
rene roajaho Hu ni'ima'ura. 32 Ijihuna'e Hu raka ka'ene kima henujaho
'waramuna kaivo pu pahene vejura. 33 Ea irara Huni ira hene apenujaho
hu kamujaho Godiho nimaa nimai. 34 Ea ka'ene Godira ranavume roajara
Godoni irijaho 'waramuna. Ijihuna'e Hu Huni 'Avena mina pave'ika'i
mamahuna. 35 Omahi Hariaha oja maharena uneunecha mapoka maho'o
Huni ija tahi vajahana. 36 Ea irara Godoni Hariha nimaa ronujaho
hu majama hihuna kaivo ea irara Godoni Harihijihuni ira henare'e
pavenujaho hu majama pahihuna. 'Ejukame Godoni sena huni haha 'ahi
namu.

Sameria Ora Napariji'o Jesu Puni Vu'a

4 1 Vea ka'ene Natohwijara he'eme Parasiapo Jesura tisaiporua
mapoka vene 'ee toi samaujara Jonira samajaho 'asimaji
hejajaho henana. 2 'Enakaivo Jesuho Hu ea toa pasamaana kaivo Huni
tisaiporuepo samaara. 3 Iji'a Hu ijí Jutia are'ikaivo kú'o 'urine Karari
va'ana. 4 'Ene Hu va'e Sameria 'e'une va'ana. 5 'Enarena Hu roe Sameria
puni ara ni'ina ka'ene Saika 'wavujino mwe'a ka'ene Jekapira hariaha
Josapi mahajihuni rori va'ana. 6 Ijí 'unama kajaho jopatu'ura'omo Hu
ro'eme haha sevume roe Jekapi oni toúja rora'omo ijí 'ojuta hwe'eme vea
rira renana. 7 Napara pina Sameria ora toa kaji 'e'i roana. 'Ejume Jesu ijá
'wama Toa 'e mihe Na ijuma 'wamana. 8 Ijihuni maijaho Jesuni tisaiporu
Hu raname ari natohwi 'iruma 'ime'i va'ara. 9 Sameria napara kajara Jesu
ijá 'wama Na Sameria ore A Jua kaivo A irakijihuna'e toa na ma'urono
jaririmo? 'wamana. Napara kajara Hu 'warama jihuni maijaho Jua

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Sameria'o pu'úmo uneunecha paahuma vejura. 10 Jesura eha vene hu ijá
'wama A Godira ea'e swara ka'ene mihaji hene 'ee ea irara a toa jarirame
toa miha 'wamuji hena ka'ipisa a Hu toa jarivakame Hu toa ka'ene
majama hihunijaho maha'a 'wamana. 11 'Ejume ijí napara kajara Hu ijá
'wama Ijihuni maijaho toa újakaho vamaijihuna'e Ara toa 'ehuna areri
pana. 'Ú A ichihi toa ka'ene majama hihunijaho 'ehune? 12 'Ú A nuni oma
Jekapi asimane? Ijaho hura toa úja núa múhana. 'Enare'e hu ori'ina 'ee
harihwaha 'ee huni purumakaua ijipo ijara 'wamana. 13 'Ejume Jesura eha
vene hu ijá 'wama Ea irara toake i'amajaho hu kú'o huahuna. 14 'Enakaivo
ea irara toa ka'ene Nara mahuji i'amajaho hu kú'o toa pahuahuna. Ijí toa
ka'ene Nara hu ma'ujara huni oja vaji namareje toa úja ajime arihareje
ijara vejakame majama hihuna 'wamana. 15 'Ejume napara kajara Hu
ijá 'wama Nimaakúne toa kaji mi'irakúne na toa pahuanive pa'unama
roe toakaho 'e'ejukúne 'wamana. 16 Hu napara kají ijá 'wama A va'e
paruuna 'umenareje iki kú'o 'unama ro'amana 'wamana. 17 'Ejume napara
kajara eha vene ijá 'wama Na parua pa'ana 'wamana. 'Ejume Jesura hu
ijá 'wama A nimaa 'warimare'e na parua pa'ana 'wimu. 18 'Enakaivo a
parua iropu venana. 'Enavo ea ka'ene iviamaa a hu'úmo nenujaho oni
parua pana'omo a nimaa 'warimana 'wamana. 19 'Ejume napara kajara
Hu ijá 'wama Na kavujaho A nimaa poropetia. 20 Emahu núna Godiho ike
huri'a 'ahakino oja mahe ta'arohura. 'Enakaivo jara 'waruvujaho Godiho
Jerusaremi oja mahe 'ee ta'arohuna 'úvura 'wamana. 21 'Ejume Jesu
hu ijá 'wama Naparakere Na nimaa veti'amana. Vea mai'o rouna'omo
rosa'eje ja Amoho ike huri'a 'ahakaho 'ee Jerusaremiru paoja mahe 'ee
ta'arohuna. 22 Ja raka ka'ene oja mahe 'ee ta'arohujaho ja pahejura kaivo
nú raka ka'ene oja mahe 'ee ta'arohujaho nú hejura. Ijihuni maijaho ea
ni'ajihi'inijaho Jua puna'i rena rou. 23 Vea rouna'omo rosa'ena iviamaa
vea ikaho ea Amo nimaa oja mahe ta'arohunijipo Amoho oja 'Avena 'ee
nimaijino oja mahe ta'arohuna. Ijihuni maijaho Amoho ea ijakajipo oja
mahe ta'aro'avarono saramu. 24 Godiho 'Aveni jihuna'e ea irahipo Hua'e
oja mahe ta'aro'avajaho oja 'Avena 'ee nimaijino oja mahe ta'arohuna
'wamana. 25 'Ejume napara kajara Hu ijá 'wama Na hejujaho Masaiaho
rohuna. Huni iha Kerisona. Vea ka'ene ijara ro'amajaho Hu uneunecha
mapoka maho'o nú najuhuna 'wamana. 26 Jesura ijá 'wama Ea ka'ene ara
rone 'warimujaho Nana 'wamana. 27 Hu ijí napara kaji 'wara'eme Huni
tisaiporu ro useme kamareja pu niho'o oja hwa'usunahara. 'Enakaivo
ea pina Hu paijá 'wama A raka samo? A rakijihuna'e hu hu'úmo hine
vu'a 'wavi'i hino pa'waravara. 28 'Ejume napara kajaho toata huna ijí
rana'ika'i va'e parua ka'ene ari hijajija ijá 'iama 29 Roe ea pina nara
raka ka'ene maho'o vejujihija'e nahama 'warimaji kaha! Vi ea kajaho
Kerisona rakakúne 'iamana. 30 'Ejume pu ni'aha kwino ara natohwa
are'ikaivo Huni roara. 31 'E'eme ijihi'a kajano Huni tisaiporuepo 'iruma

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

i'iro 'ejahae ijá 'wava Najuhi'ine 'iruma ina 'wavara. 32 'Enakaivo Hu
ijá 'iama 'Iruma ka'ene Nara ihunijaho ja pahene pakivura 'iamana.
33 'Ejume pu pira'arame apenoji'i ijá 'wava 'Ú ea 'aho'a vi 'iruma 'eka
roahare? 'wavara. 34 Jesu ijá 'iama Nuni 'irumijaho Godi ka'ene Na
ranamiume roujihuni uriji vene 'ee Huni kaukara ijí veje parahuna. 35 Ja
'warivujaho masapa no'one no'o ijá pa'are'eje juara sama ihuna 'warivu
kaivo ike heha! Iviamajaa ja rora rora ikine nia ahasirime kiha! Iviamai
juara nituma sahe areri rena navu. 36 Ea ka'ene va'e juara samujaho eha
niapenana 'ee hu 'ina majama hihuna'e nianae irechamu 'ee ea ka'ene
ijí soa samujine 'ee ea ka'ene ijí juara samaji'o ahuma teamarasahuna.
37 Ijihuni hahi ika'ina 'úvujaho nimaa ei pini soa savu'e 'ee ea pini
juara samuna. 38 Na ja juara sa'avarono irechamiukúne va'ajime juara
ka'ene ja soa pasavaji sa'avara. Ea 'ahopo ni soa savarakúne ja mava'e
ijí uramara'avara 'iamana. 39 'Ejume ea mapoka ka'ene Sameria ora
kajijahija Hu nimaa rojara. Ijihuni maijaho napara kajara raka ka'ene
venaji Hu nahama 'warama jihuna'e pu nimaa rojara. Hu uneunecha
mapoka ka'ene nara vejujaho nahama 'warimana. 40 Hu ijí hi'eme
Sameria opo roajime jarima pu pu'úmo hi'amarono 'wavara. 'Ejume
Hu pu pu'úmo na'ia no'o hinana. 41 'Eji'i ea 'aho'a mapoka 'u'o Hura ira
ka'ene 'waramaji henareja nimaa rojara. 42 'Ejume pu napara kají ijá
'wava Ara raka ka'ene 'warumajaho pana kaivo nú nimaa rojujihuni
maijaho nú onúno Hura raka ka'ene 'warumaji hejajihuna'e nimaa roju.
Nú nihejujaho Hu nimaa eaka mapokakihi Ni'ajihunijina 'wavara.

Jesura Natohwa Pihuni Hariha Vejume Maranajina

43 Na'ia no'o pa'are'eme iji'a Hu ijí rene Karari va'ana. 44 Jesura ori
hena kamajaho poropetia huni ara kwaa ijaho huni hura pavejura
'iamana. 45 'Ejume Hu Karari roume Karari opo Jerusaremi Pasova veijino
uneunecha mapoka ka'ene Hura vejume pu kavajihuna'e hami apejara.
46 'Ejume Hu kú'o va'e Kena Karari vaji Hura toa vejume 'wainia renaji
va'ana. 'E'eme Kapeniami ea natohwa pipuni hariha atami 'unamana.
47 'Ejume hu henajaho Jesu Jutia rene Karari roume ijí Huni va'e jarima
'warave ro arihe huni hariha veje sona'amarono va'ana. Ijihuni maijaho
hura kwahuna niho'o nitu'u renana. 48 'Ejume Jesu ijihuna ijá 'wama
Na aacha pina ani'ina ja panaja'ipisa ja unenu pina nimaa paroja'a
'wamana. 49 'Ejume ea natohwa kajara Hu ijá 'wama Nuni harihi kwama
ve'enakúne maraku roa 'wamana. 50 Jesura hu ijá 'wama Oni hariha
pakwamu kaivo mai'o hinukúne va'a 'wamana. 'Ejume ea kajaho Jesuni
ira nimaa venarena aneja vene va'ana. 51 Hu mai'o va'eme huni pwehipo
roe piuname ijá 'wava Oni hariha ni'urina hinu 'wavara. 52 'Ejume hu
pu aporama ijá 'iama Hu vea oma raki 'urinane? 'iamana. 'Ejume pu
ijá 'wava Niari vea karaa tahunana'eme huni haha uhoa pa'arenana

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

'wavara. 53 'Ejumakamarena omahi henajaho vea oma ka'ene Jesura hu
'waramarene Oni hariha mai'o hinukúne 'wamani vea omiji henana.
'Enarena Hua 'ee huni kachi'ina maho'o nimaa rojara. 54 Jesu kwaa Jutia
rene Karari roajino Huni aacha pinakaho kú'o ea najahana.

Úa Rori Ea Vejume Maranajina

5 1 Uneunecha ikeja vejume pa'are'eme ijihuni túna'i Jua puni vea
natohwa rejume Jesu Jerusaremi va'ana. 2 Ijí Jerusaremi sipia
maketia vejuri vwicha jiami toa pina nahúna namuna. 'Ena'omo ijí
Hipuru opuni iri 'urahujaho Patesita 'wavura. Ijihuni rora ruha iropu
navura. 3 Ijí sea kajihipuni urotijino ea atami 'uniravi'ina mapoka ijí
hiju'e ea nia pa'ana mumora sisea 'ee 'aho'a ija mumora irima'ina ni'aha
kwino toa kajara sisupa tuava ka'i 'ahiu'e 'ajaha hijura. 4 Na'i 'aho'i
Natohwi jihuni 'ona oji'ini vea ape'eju'e ijí toa vaja kaji va'e arihare'e
veju'e nivavukavi'i ea pina ka'ene toa vaja kaji marako urane va 'onajaho
maraju'e roe ajimuna. 5 Ea pina atami 'unavume na'ejume juara mapoka
(38) pa'arenana. 6 'Ena'omo Jesura kamajaho hu ijí namana. 'E'eme Hu
henajaho ea kajaho atama majama namuna'e henana. 'Enarena Hu ijá
'wama 'Ú a atama kajaho sonahahuna ura renao? 'wamana. 7 'Ejume ea
ka'ene atakina kajara eha vene ijá 'wama Toakara nivamuni veijaho ea
ka'ene na apenia va'e toa vaja kaji apúsamihunijaho pana'omo na 'urina
va'eju'e ei pini marako tatiha 'oju'e na arema hijura 'wamana. 8 'Ejume
Jesu ijá 'wama 'Urine oni suha apene namina va'a 'wavume 9 ni'aha
kwino ea kajaho sonajume hu 'urine huni suha apene aneja vene namina
va'ana. Ijí vea kajaho Sapati avanana. 10 'Ejume Juapo ea ka'ene maranaji
ijá 'wava Iviasa Sapatia'omo ija'ina pavehune sa'ina'e a raka vene oni
suha apena va'o 'wavara. 11 'Enakaivo hu eha vene ijá 'iama Ea ka'ene na
veniume sonahiajara ijá 'wima A 'urine oni suha apene va'a 'wivume na
ijihuna'e 'urine nuni suha apene rou 'iamana. 12 'Ejume pu hu apoma ijá
'wava Ea iraka sa'inijara a oni suha apene 'urina va'amarono 'wamane?
'wavara. 13 'Enakaivo ea kajaho irara hua vejuma sonanajaho puruva
renana. Ijihuni maijaho Jesuho eaka mapoka kajihipuni taurura kajino
va'ana. 14 Túna'i Jesu ea kajaho Temiporu vaji piunamarena ijá 'wama
Hena! A ivi'a maranaanakúne a kú'o sisea pave'amana. 'Ejakame unenu
pina sisemaa kú'o oni haha 'aha parena'amana 'wamana. 15 'Ejume ea
kajaho va'e Jua ijá 'iama Jesura vejume maraniana 'iamana. 16 Jesura
Sapati vei ea vejume sonana jihuna'e Juapo Jesuho sise'i 'ahae ruarahara.
17 'Ejume Hu eha vene pu ijá 'iama Nuni Omijaho na'ia mapoka'e kaukara
venujihuna'e Na 'u'o veju 'iamana. 18 Ijí Hu ijá

Noin'warama jihuna'e Jua Hua 'ana'i 'ahiara. Hura Sapati vea
ka'ene paakumajiru pana kaivo Godi Huni oma 'iame Hu areri Godia
'iamajihuna'e pu Hu 'anae kwa'amarono 'unama savara.

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Harihijihuni Harurijina

19 'Ejume Jesu eha vene ijá 'iama Na nimaa nimai ja 'waravu. Godoni
Hariha Hu Huni vwiha ijaho niho'o pavenu kaivo raka ka'ene Hu
ka'eju'e Omahi venujiru venuna. Uneunecha mapoka ka'ene Omahi
venujaho Hariaha 'u'o ija'ina venuna. 20 'Ena'omo Omaha Hariaha oja
mahare'e Hura uneunecha mapoka ka'ene venujaho nahuna. 'Enare'e
uneunecha mama'ina ka'ene vehunijaho nahuna. 'Ejukame ja ijí kame
oja hwa'usahau. 21 Areri Omahi vejume kwamasahi'ina hijuja'ina'e
Hariahi ea ka'ene Hu ura renujija 'u'o majama hihuna mihuna. 22 Ijihuni
maijaho Omaha 'otua pavetihuna kaivo Hu Hariahi ea 'otua vetihuni
harura maho'o mahana. 23 'Ejakamareje ea mapoka Omaha ta'arohu
ja'ina'e Hariaha 'u'o ta'arohuna. Ea irara Jesu paaromahujaho Hu Omaha
ka'ene Hua ranavume roajaho pata'arohu. 24 Na niho'o nimaa nimai ja
'waravu. Ea irara Nuni ira hene nimaa rone Godi ka'ene Na ranamiume
rouji nimaa ronujaho hu majama hihuna niapenana. Ijihuna'e hu 'otua
pavehuna kaivo Hu kwahunijaho niare'ika'i majama hihuni ruhijino
roana. 25 Na nimaa nimai ja 'waravu vea mai'o rou kaivo iviamaa
nitu'u renu. 'Ena'omo ea ka'ene kwamasahi'inijija Godoni Harihijihuni
ira he'avajaho kú'o 'urihuna. 26 Ijihuni maijaho Omahi majama
hinuja'ina'e Hariaha 'u'o majama hihuna mahana. 27 'Ene Hu Emaa Puni
Harihijihuna'e Hu harura ka'ene ea 'otua vetihunijaho mahana. 28 Ja
ike he'avajaho oja pahwa'usunaha'amana. Ijihuni maijaho vea mai'o
roujihuna'e ea kwamasahi'ina ka'ene euchi navujaho Huni ira hehuna.
29 'Ejakame pu ijí euchi rene 'urihuna. 'Enareje ijí ea ka'ene mamaa
veji'inijija 'urina majama hihuna. 'Enakaivo ea ka'ene sisea vejujija
'urinareje 'otua vehuna.

Jonira Nimai Venajina

30 Na Nuni vwiha ijaho majikaria unenu pina pavehuna kaivo Na
hejuja'ina'e Na ea eha mihura. 'Ene Nara eha ka'ene mihujaho niho'o
arira. Ijihuni maijaho Na Nuni ura ijaho pavejura kaivo Godi ka'ene
Na ranamiume roujara ura renujiru vejura. 31 Na onuno raka ka'ene
vejuji rone 'wara'ujaho nimaa pana. 32 Ea pini Na rona 'waramujaho
Na niheju. Hu Na rona 'waramujaho nimaa nimaa. 33 Ja ea irechavume
va'e Joni apovumakame Na iraho Hu nimaa nimai nahama 'waramana.
34 'Enakaivo Nara emaa puna'i hejuta'e 'warahuna pana. 'Enakaivo
Na uneunecha ike 'waravujaho jara hene nimaa rone marani'amarono
'waravo. 35 Hu ira ka'ene rena ea hananiajina. 'Ejume ja ura rena'eme
temarasahi'i huni hanaji'ina vaji hijara. 36 'Enakaivo Jonira raka ka'ene
Na rone ja 'waravume hejajaho Nara uneunecha ka'ene ve'ujarahara ijaho
asihuna. Kaukara ka'ene Na ve'urono Amora vajihajaho Na ijí veje ja

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

kime nimaa nimaa Amora ranamiume routa 'wahuna. 37 Amo ka'ene Na
ranamiume roujara Huhusumano Na rona 'waramana. 'Enakaivo ja Huni
ira niho'o pahejure 'ee Hu ichá'inijaho pakavura. 38 'Enajihuna'e Huni Ira
joni oja vaja panamu. Ijihuni maijaho Ea ka'ene Hu ranavuma roajaho ja
panimaa roju. 39 Ja Godoni Ira tahe saravu jihuni maijaho ja vwihajujaho
ijihuni vaji majama hihunijaho ape'eja roju. 'Enakaivo ijí ira kajaho
Naa'e rone 'waramuna. 40 'Enakaivo ja Nuni roareje majama hihuniji
apehunijaho ja ura parenau. 41 Emapo Nuni pinaniji 'unama ahasirivujaho
Na panimaa vetiu. 42 'Enakaivo Na ja nihena kivu. Godoni oja ka'ene
ea oja mihujaho joni vaja mai'o panamu. 43 Na Nuni Omijihuni iha 'ahi
roujaho ja Na paapeniu vo vu ea pini huni iha toi ro'amajaho ja hu hami
apehuna. 44 Ja ojono ta'arosara'i kaivo Godi ka'ene nikwinu'wi maijara ja
ta'arorahunijaho pasara'avajaho ja ichá'ina'e nimaa ro'eja? 45 Nara Amo
oni una'i namahuna pavwiha'avara. Ja Mosisi nimaa rojujihuna'e ea ja
namahuna. 46 'Enakaivo ja Mosisi nimaa ro'ipisa ja Na 'u'o nimaa roja'a.
Ijihuni maijaho hu Na rone heha 'ahi vena najahana. 47 'Enakaivo ja
Mosisira heha 'ahi vena najahaji panimaa rojajaho vu ja ichá'ina'e Nuni
vu'ijija nimaa ro'eja? 'iamana.

Jesura Ea Mapoka (5,000) Túasamahajina
(Matiu 14:13-21; Maka 6:30-44; Ruku 9:10-17)

6 1 Uneunecha ikija vejume pa'are'eme ijihuni túna'i Jesuho va'e toa
Karari 'ona ropuna'i va'ana. 2 'E'eme ea mapoka'e Hua 'arariha
va'ara. Ijihuni maijaho aacha ka'ene Hura ea mapoka ka'ene atama
'uniravi'ini jihipuni haha 'ahi veju'e maraniuji kimareja va'ara. 3 'Ejume
Jesuho Huni tisaiporu pu'úmo ajima va'e huri'i hinana. 4 Ijaho Pasova
Jua puni sora ijuri vea nituranana. 5 Jesuho Huni nia ahasirima kivume
ea mapoka mapoka Huni rouma kimarena Piripu ijá 'wama 'Ú nú ichihi
puretia 'imene roe ea ikija vajihe i'eja? 'wamana. 6 Ijaho Hu hua'e vena
kama avanana. 'Enakaivo Hura iraka ka'ene vehunijaho Hu nikamana.
7 'Ejume Piripura eha vene Hu ijá 'wama Nú monia mapoka mapoka
(K200) puretia 'ime'avajaho ea mapoka mapoki jihuna'e pu niho'o
sahuraru ijakame areria parenahuna 'wamana. 8 'Ejume Huni tisaiporu
pina Enituru Saimani Pita oni 'u'uijara Hu ijá 'wama 9 Sesamaa ka'ene
ike hinukara pari vejari puretia iropune 'ee kija no'ona ijá irechama hinu
kaivo ijaho ichá'ina'e ea mapokakija vaji'eja? 'wamana. 10 Jesura ijá 'iama
Ea ikija 'iave asuma hija. Ijaho karasia ni'ina 'urinana'omo ea mapoka
mapoka (5,000) ijihuni 'ahi asuma hijara. 11 'E'eme Jesu puretia 'eke Godi
teimani 'wa'ika'i iji'a ea ka'ene asuma hija kajija vajihana 'ee 'unama
nikwinu'ina kajino kija 'u'o ija'ina vejume pu ine areri rejara. 12 'Ejume
pu ijume tú'avara. 'Ejumakimarena Hu Huni tisaiporu ijá 'iama Ja 'urina
va'ajime 'iruma pwinaka navu kajija nianae sahura túa pina niho'o

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

paasina'avara 'iamana. 13 Puretia ka'ene pari iropuna kaivo ijume areri
renana. 'E'ikaivo sahura túaka navajaho katija iropu ropu no'o vejume
itu'usahara. 14 'Ejume ea mapoka Hura aacha ka'ene najahaji kamareja
ijá 'wava Ikaho Poropetia nimaa ka'ene iki mwe'i rohuna'e 'waruvajina
'wavara. 15 Pu túna'i roe Jesuho harura vene 'ejahae puni Kinia'e rehuniji
hena kimarena Hu kú'o irechamie huri'a 'ahi Huhusu va'ana.

Jesura Toa 'Ahi Namina Va'ajina
(Matiu 14:22-33; Maka 6:45-52)

16 'E'eme nusirevume Huni tisaiporu kami soha rori va'ara. 17 'Ene
vea va 'o'eme pu Kapeniami va'iro sisima 'ahi va'eme Jesuho mai'o
puni paro'eme vea nutu'o'unana. 18 'E'eme pu ijí sohi 'ahi hi'eme puuri
ni'ima'uri hiramarena soha ajira 'urinana. 19 'E'eme pu toa 'ahi kwaa
jopatu'ura vai'i kavume Jesuho toa 'ahi puni ro'i 'ahaume roe sisima
rori ro'eme pu Hu kamareja niho'o juvara. 20 'Ejume Hu ijá 'iama Ikaho
Naranakúne juvujaho areha 'iamana. 21 'Ejume pu Hu sisima 'ahi
aji'amarono ura renaara. 'Ejume Hu ro aji'eme ni'aha kwino sisima ijaho
va'e kwaa ka'ene pura va'iro va'aji naminana.

Emapo Jesu Savajina

22 Ijihuni sú'uhijino ea mapoka ka'ene ijí soha ropuna'i hijajija nihejara.
Ijí sisima ka'ene Huni tisaiporuepo hijajihuni vajijaho Jesu pahinana
kaivo sisima 'aho'a ijihi'a panavara. 23 'Ejume pu ea mapoka ki'eju'e sisima
ma'u'umaa 'aho'a Taiperiasi rene va'e ruha ka'ene Natohwijara puretia 'eke
Godi teimani 'wa'ika'i vajihume pu ijajine rene roume kivara. 24 Vea ka'ene
ea mapoka kajipo Jesuho Huni tisaiporua ijí sisima 'aha kaji pakimareja pu
sisima ma'u'umaa 'aha kajino ajima Jesu sama Kapeniami va'ara.

Jesu Puretia Ka'ene Majama Hihunijina

25 'Enareja soha 'ona kara'i pu Hu piunavara. 'Enareja pu ijá 'wava
Najuhi'ine A vecha ika roane? 'wavara. 26 'Ejume Jesu eha vene pu ijá
'iama Na ja nimaa nimaa 'waravu. Ja Na sarivajihuni maijaho Nara Nuni
aacha ka'ene najahuji kimareje sarihuna pana kaivo ja puretia ijume
tú'ava jihuna'e Na sarivu 'iamana. 27 Ja 'iruma ka'ene pa'arehuni jihipuni
kaukara pave'avara kaivo 'iruma ka'ene majama nahuni jihipuni kaukara
ve'avara. Ijaho Emaa Puni Harihijara ja vajihuna. Huni haha 'ahi Amo
ka'ene Godiho Huni tatua ranamana. 28 Pu ijihuna'e ijá 'wava Nú iraka'e
ve'avajino Godi oni kaukara vena'eja? 'wavara. 29 Jesu eha vene pu ijá
'iama Godoni kaukara ikena. Ea ka'ene Hura ranavume roaji ja Hu nimaa
nimaa ro'avara 'iamana. 30 Ijihuna'e pu Hu ijá 'wava A aacha pina iraka'e
najuha kamareje nú nimaa ro'eja? 'Ene A kaukara iraka ve'ena? 31 Emahu
núna puretia ka'ene mana 'wavujaho nechi riri ijara ka'ene nitama heha

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Noin'ahi vejajaho Hu puretia akúpa 'ahi rene vajihume pu ijara
'wamana. 32 'Ejume Jesu pu ijá 'iama Na nimaa nimai ja 'waravu. Puretia
ka'ene akúpi 'ahi rena roajaho Mosisiho ja pavajihana kaivo Nuni
Omijara Puretia nimaa nimaa akúpi 'ahi rena roajaho mihana. 33 Godira
Puretia ka'ene mihajaho kahi akúpi 'ahi rene roana. Hu majama hihuniji
ea mapoka mihuna 'iamana. 34 'Ejume pu ijá 'wava Natohwe na'ia mapoka
puretia kaji vajúha 'wavara. 35 Jesu 'ija 'iama Na Puretia ka'ene majama
hihunijina'omo ea irara Nuni ro'amajaho hu kú'o pamatuhune 'ee ea
irara Na nimaa nimaa ro'amajaho hu kú'o toa pahuahuna. 36 'Enakaivo
Na ikaho ja 'waravu ja Na nikivu kaivo mai'o panimaa roju. 37 Ea ka'ene
Amora Na vajihajija Nuni roajihuna. 'Ejakame ea irahipo Nuni ro'avajaho
Na niho'o pamakihuna. 38 Na kahi akúpi 'ahi rene roujaho Na Nuni ura
pave'i routa kaivo Godi ka'ene Na ranamiume roujara ura renujiru ve'i
routa. 39 Ikaho Nuni Oma ka'ene Na ranamiume roujara ura renujina. Ea
ka'ene Hura vajihajijahija Na kwinu paranahuna kaivo mwe'akara mai'o
paare'amani veijaho Na veje pu ni'aha kwinu 'urihuna. 40 Ikaho Nuni
Oma ka'ene Na ranamiume roujara ura renujina. Ea irara Hariaha kame
nimaa nimaa ronujaho hu niho'o majama hihuna. Ijihuni hahi mwe'akara
mai'o pa'are'amani veijino Na onuno veje pu ni'aha kwinu 'urihuna
'iamana. 41 Jua ajinava jihuni maijaho Hura ika'ina 'iama jihuna'e Na
puretia ka'ene kahi akúpi 'ahi rena roujina 'iama jihuna'e ajinavara.
42 Pu ijá 'wava 'Ú Hu Jesu ka'ene Josapi oni hariha 'ee oahe'o omahe'o
nú kivi'inijija pane? 'Enakaivo Hu iviamaa raka vene Na akúpa 'ahi rena
routa 'úmo? 'wavara. 43 Jesu eha vene pu ijá 'iama Ja niho'o pakukari
su'avara. 44 Ea pina Nuna pamajikari rohuna kaivo Amo ka'ene Na
ranamiume roujara hu tairie Nuni rohuna. 'E'ira'omo vea túchamaijino
Na veje hu ni'aha kwinu 'urihuna. 45 Nitama poropetiepo ika'ina heha
'ahi vejara. Pu ea maho'o ijá 'iava

Ea mapoka Godira najahuna 'iavara.

Noin'Eje ea mapoka ka'ene Amo una'i hene vejajija Nuni roura. 46 Ea
pini Amo kahuna pana kaivo ea ka'ene Godoni rene roajara Amoho
kamuna. 47 Na nimaa nimai ja 'waravu Ea irara nimaa ronujaho hu
majama hihunijaho apenana. 48 Na puretia ka'ene majama hihunijina.
49 Emahu jona nechi'i mana inareja kwamasahara. 50 Ikaho puretia
ka'ene akúpi 'ahi rena roajina'omo ijí ei pini i'amajaho hu pakwahuna.
51 Na majama hihuni puretia ka'ene kahi akúpi 'ahi rena roajina. Ea
irara puretia kaji i'amajaho majama hihuna. Nara puretia vajihujaho
Nuni haha iki ea mapoka mihuna. 'Ejakame pu majama hihuna 'iamana.
52 Pu Jua niho'o ajinavume nakaravi'i ijá 'wava Ichá'ina'e Hu Huni haha
múhe nú ihuna 'warumo? 'wavara. 53 'Ejume Jesu ijá 'iama Na nimaa
nimai ja 'waravu ja Emaa Puni Hariha kajihuni haha paine 'ee Huni 'aa
pai'avajaho ja majama hihuna joni vaja pa'ana. 54 Ea irara Nuni haha ine

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

'ee 'aa i'amajaho hu majama hihuna. 'E'ira'omo vea túchamaijino Nara
veje hu ni'aha kwinu 'urihuna. 55 Nuni hahijaho puretia nimaa nimaa
'ee Nuni 'aijaho toa nimaa nimaa. 56 Ea irara Nuni haha ine 'ee Nuni
'aa i'amajaho hu Nuni vaji hije 'ee Na huni vaji hihuna. 57 Oma ka'ene
majama hiji'inijara Na ranamiume routa. Nara hijujihuni maijaho Amora
hinujihuna'e hiju. Ea irara Na ini'amajaho Nara rejujihuna'e hu majama
hihuna. 58 Ike puretiakaho kahi akúpi 'ahi rena roajina areri emahu
jopo inareja kwamasaha ja'ina pana kaivo ea irara puretia ike i'amajaho
hu majama hihuna 'iamana. 59 Hu uneunechakihi ronarena Kapeniami
Sinakoku vaji najahana.

Majama Hihunijihuni Vu'ijina

60 Huni tisaiporu ijí henareja ijá 'wava Ijí vu'a kajaho niho'o kisina.
'Ena'omo ea irara ijaho he'ena? 'wavara. 61 'Enakaivo Jesu henajaho
Huni tisaiporu hine kukaravi'i hijara. 'Ejume Hu pu ijá 'iama 'Ú Nara
vu'a ka'ene 'waravujara veje ja pitachinami'eja? 62 'Enakaivo ja ka'eje
Emaa Puni Harihijara kú'o ajima va'e kwaa ka'ene Hura marako hinaji
va'ipisa ja ichá veja'e? 63 Godoni 'Avenijara majama hihuna mihuna
kaivo hahakara unenu pina vehuna niho'o pana. 'Enakaivo Nara vu'a
ka'ene 'waravujaho Godoni 'Avenijina'omo majama hihuna. 64 'Enakaivo
ja ea 'aho'a panimaa roju 'iamana. Nitama anejijino ea irahipo Hu
panimaa rohunijaho Hu nihena kime 'ee ea irara Hua'e nahamahunijaho
Hu nihena kamana. 65 'Ejume Hu ijá 'iama Ea pina niho'o mají Nuni
rohuna pana kaivo Amora venau'e roajivu 'iamana. 66 'Ejume ijihuna'e
Huni tisaiporu ijí henareja 'aho'a ani va'ika'i kú'o pu pu'úmo pava'ara.
67 'Ejume Jesu ea iropu ropu no'o ijí ijá 'iama Ja 'u'o ijihuna'e Na ranamie
ani va'eja? 'iamana. 68 'Ejume Saimani Pitara Hu eha vene ijá 'wama
Natohwe nú irahuni va'eja? Oni vaji majama hihuni vu'ijaho namu.
69 'Ena'omo iviamaa nú nihene 'ee nimaa rojujaho A ariramaa ka'ene
Godoni rena roajina. 70 Jesu eha vene pu ijá 'iama 'Ú Na onuno ja ea
iropu ropu no'o iji papijihute? 'Enakaivo joni vajaki ea kwinu 'avena sisea
'iamana. 71 Jutasi Isikariati ka'ene Saimani oni harihiji rone 'waramana.
Ijihuni maijaho hu ea iropu ropu no'o puni vaji ea ka'ene Hua'e
nahamahunijina.

Jesuho 'Ee Huni 'U'uhipuni Vu'a

7 1 Ijihuni túna'i Jesuho Karari 'urahonana kaivo Hu Jutia pava'ajihuni
maijaho Juapo Hu 'ana'i savajihuna'e pava'ana. 2 Iviamai Jua puni
harai ara vejuri veijaho niroe turanana. 3 'Ejumakame Huni vwehipo
Hu ijá 'wava Ike kwaa kakaho are'ika'i roe Jutia va'a. 'Ejakamareje oni
tisaiporu 'u'o raka ka'ene Ara venujaho pu hena kahuna. 4 Ea irara ea
mapoka'e hena kahuna'e ura renujaho hu hema uneunecha pavenuna.

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

'Enakúne Ara iraka ka'ene venujaho ea mapokakija najaha 'wavara.
5 Ijihuni maijaho Huni vwehija 'u'o niho'o Hu panimaa rojajihuna'e
avajara. 6 'Ejume Jesu pu ijá 'iama Nuni vea mai'o paroi'ina kaivo joni
vea niroana. 7 Mwe'a kakaho ja kimujaho pasemu kaivo Na semu. Ijihuni
maijaho Na hine 'waravujaho raka ka'ene hura venujaho sisea 'wavukame
avanu. 8 Nuni vea mai'o paroi'ini jihuna'e ijí ahaja iju kajaho Na iviamai
pavu'ejukúne jajasu va'avara 'iamana.

Jesuho Harai Ara Huni Vei Rejume Va'ajina

9 Hu ijá 'wara'i kaivo Hu ijí Karari hinana. 10 'Enakaivo Huni vwehija
ijí ahaja ija kaji va'umakivi'i Hu 'u'o huhusu ijí hemi 'aji 'e'une va'ana.
11 'E'eme Jua Hu sora ijari vaja kajino samapene oji'i ijá 'wava Hu
ichihune? 'wavara. 12 Ea mapoka Hunijihuna'e rone natohwa su'arama
apene ojara. 'Ejumakivi'i ea 'aho'a ijá 'iava Hu ea maa maa 'iavara.
'Ejume ea 'aho'a ijá 'wava Pana Hu ea mapoka'e aherame pisivie ani
va'u 'iavara. 13 'Enakaivo ea 'aho'a Jua juhamareja niho'o samaumai
Hu parona 'wavara. 14 Ahaja ni'ina rira re'eme Jesu va'e Temiporu
vaji aneja vene najahana. 15 Jua Hura 'warama kaji pu henareja oja
hiana'eme ijá 'wava Ike eakaho Hu sikurua pavenana kaivo Hu ichá'ina
he paranane? 'wavara. 16 'Ejume Jesu ijihuni hahi puni eha vene ijá
'iama Nara uneka ka'ene najahujaho Nuna pana kaivo Godi ka'ene Na
ranamiume roujihuna. 17 Ea irara Huni ura ijí ve'i ve'amajaho Na raka
ka'ene najahu jihuni maijaho hu hehuna. Ijí Nara najahu kajaho Godoni
rena roana'e re'amajaho ijá hehune 'ee nuni vwiha'e 'wara'ujaho ijá
hehuna. 18 Ea pina hu huni vwiharu 'waramujaho hu ura ea natohwa
re'i 'ahau'e avanu. 'Enakaivo ea irara Godi ka'ene Na ranamiume
rouji ta'arohujaho hu niho'o nimaa ariramaa'e 'ee sisea pa'ana. 19 'Ú
Mosisi tamana ja pavajihane? 'Eju'e 'ú ja ea pina niho'o tamana kajaho
pavenune? 'Enakaivo ja irakijihuna'e Na 'ani'iro sarivo? 'iamana. 20 Eaka
mapoka kajipo eha vene ijá 'wava 'Avena sisei A ajimana'e kavu. Irara A
'ana'iro veno? 'wavara. 21 'Ejume Jesu eha vene ijá 'iama Nara unenu'u
pina natohwa vejume ja kavajihuna'e ja oja hwa'usahauna. 22 Mosisira
ja joni harihija sisa 'uhua'avarono 'waramana. Ijaho Mosisi niho'o
pamihana kaivo emahu jopuna. 'Ene Sapati veijaho ja ea sisa 'uhuahura.
23 Ja Sapati ea sisa 'uhuahujaho nijina 'wavuri jihuni maijaho Mosisi oni
tamani jihuna'e avajura kaivo ijí ea kaji Sapati Na vejume sonanajaho ja
rakijihuna'e ajinamo? 24 Ja pamajikari nama'avara kaivo nimaa nimaijiru
nama'avara 'iamana.

'Ú Hu Kerisone?

25 'Ejume Jerusaremi ora 'ahopo ijá 'wava 'Ú ikaho Ea ka'ene 'ana'irono
savujine 'wavare? 26 Irakijihuna'e Hu samaumai namina 'waramo? 'Eju'e

ea pina unenu'u pina pavetio? 'Ú núni ea mama'ina ikaho nimaa Keriso
pu nihena kavu raka? 27 'Enakaivo ea ikara kwaa ka'ene rena roajaho nú
nihejura. 'Enakaivo Kerisora ro'amajaho Hu ichá rena roujaho ea 'aho'a
niho'o pahehuna 'wavara. 28 'Ejume Jesu ajira Temiporu vaji najahe
'umeji'i ijá 'iama Ja Na nihena kime 'ee Nara rena roujaho ja niheju.
'Enakaivo Na Nuna'e 'wara'i 'ahie rohuna pana kaivo Godi ka'ene Na
ranamiume roujaho nimaa nimai ja Hu pahene pakavura. 29 Na Hu hena
kavura. Ijihuni maijaho Hura Na ranamiume Na Huni rena routa 'iamana.
30 Pu 'unama ka'ene Hu ape 'anahuniji savara kaivo ea pina huni ija
Huni haha 'aha paranava jihuni maijaho Huni vea mai'o paroa jihuna'e
avajara. 31 'Ejumakame ea mapoka Hu nimaa rojara. 'Ene pu ijá 'wava
Vea ka'ene Kerisora ro'amajaho Hu uneunecha mapoka Eakara venujaho
asima kaha'aja ve'ena raka? 'wavara.

Sorutia Irechamiume Jesu Kamo'i Va'ajina

32 Parasi ijipo hiji'i he'eme ea mapoka hine Hu rona 'wavara.
'Ejumakame Parasi 'ee pirisiti mama'inijipo sorutia irechamiume Hu
ape'iro va'ara. 33 'Ejume Jesu ijá 'iama Na ja pu'úmo ma'uako hinareje Na
kú'o Godi ka'ene Na ranamiume roujihuni vahuna. 34 Ja Na sari'avajaho
pakihuna. 'Ene Nara hi'ujaho ja pavu'ajihuna 'iamana. 35 'Ejumakame
Juapo ijí 'wama apenoji'i ijá 'wava Hu ichihi va'akame nú pakahuna
'úmo? 'Ú Hu va'e Jua ka'ene Kuriki puni vaji hijujihipuni va'areje Kurikia
naja'ena? 'wavara. 36 Pu ijá 'wava Vu'a ka'ene Hu ijá 'warumajaho ja
Na sarihuna kaivo pakihuna 'ee kwaa ka'ene Na va'ujaho ja pavuhuna
'úmujihuni maijaho irake? 'wavara.

Majama Hihuni Toa

37 Ahaja ijari vea ni'ina ka'ene túchamaijaho pa'are'iro ve'eme Jesu
nami'ika'i ajira 'umena ijá 'iama Ea irara toa hua'amajaho hu Nuni roe
Na mahe i'amana. 38 Godoni iri nitama ijá 'warumana. Ea irara Na nimaa
ronujaho huni oja vaji toa ka'ene majama hihunijaho hirame arihuna
'iamana. 39 Ijaho Hu Godoni 'Aveniji'i rone 'warama avanana. Ea irahipo
Hu nimaa nimaa ro'avajipo pu Godoni 'Avena kajaho apehuna. 'Avena
kajaho mai'o paroi'ina. Ijihuni maijaho Jesu mai'o pavai'ini jihuna'e
paroana.

Emapuni Vajijaho Ahaamajina

40 Ea mapoka kajihipuni vaja kaji ea 'ahopo he'eme ijí 'waravuma
henareja pu ijá 'wava Nimaa Ea ikaho Poropeti 'wavara. 41 'Ejume ea
'aho'a ijá 'wava Hu Kerisona 'wavara. 'Ejume 'aho'a ijá 'wava Keriso
ichá'ina'e Hu Karari rena ro'ena? 'wavara. 42 'Ejume ei pini ijá 'iama 'Ú
nitama Godoni Irijara ika'ina'e pa'waramane? 'Ú Kerisoho Teviti oni

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

amuja'omo Petirihemi Teviti oni arijino nahehune? 'iamana. 43 'Ejume ea
mapoka Huni hahijihuna'e ahaama hijara. 44 Pu ea 'aho'apo ura Hua'e ape
'ana'i 'ahiara kaivo ea pina Hu ija pa'unavara.

Jua Puni Mama'inijipo Panimai Rojujina

45 'Ejume hirisima pu kú'o 'uname Parasi 'ee pirisiti mama'ini jihipuni
va'ume pu ijá 'iava Ja rakijihuna'e Hu paapena roare? 'iavara. 46 Hirisimapo
eha vene ijá 'iava Ea pina ike Ea ikara 'warumu ka'ina pa'warumuna 'iavara.
47 Ijí Parasi kajipo eha vene ijá 'iava Hu ja 'u'o papisimiane? 48 'Ú ea mama'ina
'aho'a 'ee Parasi 'aho'a Hu nimaa rojure? 49 'Enakaivo ike ea kijahija Mosisi
oni tamana pahena pavejura'omo ijihuni hahi pu eha sisea apehuna 'iamana.
50 Nikotimasiho ea pina ka'ene na'i va'e Jesuho kamajina. 'Ena'omo hura
pu ijá 'iama 51 Núni tamana ea unekaka hu venujaho maraku huni ira hene
hu raka ka'ene venujaho kamare'e iji'a túna'i 'otua vetiura 'aho ichá vejure
'iamana. 52 'Ejume pu eha vene hu ijá 'wava A 'u'o Karari ore? Ijinakúne va'e
Godoni ira vaji rasama taha ka'amana. Poropetia pina Karari pa'urihuna
'warumana 'wavara. 53 'Ejume ea mapoka kajija 'uname puni ari va'ara.

Napara Ka'ene Parui Ahema O'eme Piunavajina

8 1 'Ejume Jesuho Arivi huri'i va'ana. 2 'Ena'omo sú'o vea mai'o ahara
sama kamino kú'o 'unama va'e Temiporu vaji va'eme ea mapoka nianaa
roume Hu asuma hine najahana. 3 Sikuraipia 'ee Parasiapo napara pina parua
turavumakame aheme apene roe puni rira mu'oi ranavume naminana. 4 Pu
Hu ijá 'wava Najahi'ine naparakaho parua turame 'o'eme nú piunavara.
5 Mosisi oni tamana ija'ina 'warumana. Napara ija'inijija muni 'eke 'anie
kwamasahuna 'úmana. Nú ichá'ina vehuna'e A vwihano? 'wavara. 6 Pu Hu
'warava jihuni maijaho pu vena kave Hu ichá'ina veja ka'avajaho ijihuni 'ahi
namiji'i Hua'e nama'i 'ahiume avajara. 'Enakaivo Hu sarasaru hine mwe'ahi
Huni iji asura venana. 7 'E'eme pu ijá namine apoma pasonananavume Hu
ahasirima 'uriji'i ijá 'iama Ja namijuri vajaki ea pini sisea niho'o pavenuna
vwi'amajara marako'a muna apene hu 'ana'amana 'iamana. 8 'E'ika'i Hu kú'o
sarasaru hiji'i mwe'a 'ahi asura venana. 9 'E'eme pu ijí henareja ea kwinu
kwino emakiniji rene va'e va rana'ika'i Jesu Huhusu napara ka'ene rira mu'oi
hu hu'úmo namina kaji'i irechamia va ranavara. 10 'Ejume Jesu 'uriji'i napara
kajaho ijá 'wama Napare ea ka'ene a namahujija ichihune? 'Ú ea pina pahine
a namahane? 'wamana. 11 Hu ijá 'wama Natohwe ea pina pana 'wamana.
'Ejume Jesu ijá 'wama Na 'u'o a panamahunakúne va'a. 'Enakaivo iviamaa
rene kú'o sisea pave'amana 'wamana.

Jesuho Mwe'a Kehuni Hanaji'inijina

12 Jesu kú'o ijá 'iama Na mwe'a kehuni hanaji'ina. 'Ena'omo ea irara Na
'ararihi'amajaho hu nututa niho'o areri paohuna. 'Enakaivo hu ira ka'ene

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

majama hihunijaho apehuna 'iamana. 13 'Ejume Parasijipo ijá 'wava A
orono ronare'e 'warumajaho niho'o nimaa pana 'wavara. 14 Jesu eha
vene ijá 'iama Pana Na onuno ronare'e 'waravujaho nimaa nimai. Ijihuni
maijaho Nara ichihi rena roujaho Na nihene 'ee Nara ichihi vahunijaho
niheju kaivo ja niho'o Nara ichihi rena roujaho paheji'ine 'ee Nara ichihi
vahunijaho ja paheji'ina. 15 Ja haha huni 'unamiji namahura kaivo Na ea
pina panamahu. 16 'Enakaivo Na ea nama'ujaho Nara namahujija nimai.
Ijihuni maijaho Nanasu pana kaivo Nuni Oma ka'ene Na ranamiume
rouji'i Nú rene namahura. 17 Joni tamana heha 'ahi asura ika'ina vejara.
Ea no'o kavara'e re'amajaho nimaa 'wavura. 18 Na onuno hena kavuji
rone 'warame 'ee Amo ka'ene Na ranamiume roujara hena kimuna'e
'waravu 'iamana. 19 'Ejume pu Hu ijá 'wava Omuna ichihune? 'wavara.
'Ejume Jesu eha vene ijá 'iama Ja Na pahene pakivu jihuna'e Nuni Oma
'u'o pahene pakavura. Ja Na hena ki'ipisa ja Nuni Oma 'u'o hena kava'a
'iamana. 20 Temiporu vaji ruha ka'ene katua irechavujino ira ikijahija
najahajaho ea haha 'aha ija paranavara. Ijihuni maijaho Huni vea mai'o
paapenana.

Nara Va'ujaho Ja Areri Pavuhuna

21 'Enarena Hu kú'o pu ijá 'iama Na vahuna. 'E'eje ja Na sarihuna
kaivo ja joni sisei jihuna'e kwamasahuna. Ja Nara kwaa ka'ene va'ujaho
pavuhuna 'iamana. 22 'Ejume Juapo ijá 'wava Hura ijá 'úmujaho Nara
kwaa ka'ene va'ujaho ja pavuhuna 'úmujaho 'ú Hu ori'ini 'ana'arahuna'e
'warumo? 'wavara. 23 Hu pu ijá 'iama Ja mwe'a harake ora kaivo Na
ichutohuna. 'Ene ja mwe'a kehuna kaivo Na mwe'a kehuna pana.
24 Ijihuna'e Na ijá 'iavujaho ja joni sisei jihuna'e kwamasahuna. Ja Na
panimaa ro'avajaho Na ea Ijina'omo ja joni sisei jihuna'e kwamasahuna
'iamana. 25 'Ejume pu ijá 'wava A irarane? 'wavara. 'Ejume Jesu ijá 'iama
'Ú Na kami aneji rene iraka 'warame apene route? 26 Na uneunecha
mapoka ja 'warame namahuna kaivo Godi ka'ene Na ranamiume roujaho
nimaa nimaa'omo Na raka ka'ene Huni hejujiru mwe'aki 'waravu
'iamana. 27 Hu Omaha rona 'waramajaho pu pahejara. 28 'Ejume Jesura ijá
'iama Vea ka'ene ja Emaa Puni Harihiji 'unama apena ahasiri'avajino ja
Na Ea iraho hena kihuna. Nara unenu'u pina Nuni vwihai vehuna pana
kaivo Amora najihajiru Na veju. 29 Godi ka'ene Na ranamiume roujaho
Nú hu'úmo hinuna. Hu niho'o Na paranamie ani va'u. Ijihuni maijaho
uneunecha ka'ene Nara na'ia mapoka vejujara Hu teamamuna 'iamana.
30 Hu uneunecha kaji 'waravumakame ea mapoka roe nimaa rojara.

Nimaijara Venae Maranihunijina

31 'Ejume Jesura Jua ka'ene Hu nimaa rojajija ijá 'iama Nuni Ira
ka'ene joni oja vaji namuji ja venapene va'avajaho ja nimaa nimaa Nuni

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

tisaiporua. 32 Ijihuni hahi ja nimaa nimaiji he'avajaho nimaa nimaa
kajara veje ja sisea huni harura hara pahihuna 'iamana. 33 'Ejume pu
eha vene Hu ijá 'wava Nú Eparahami oni amuhija'omo nú ea 'ahopuni
pwea parejara. 'Ena'e a ichá vene ja sisea huni harura hara pahiha
'úmo? 'wavara. 34 'Ejume Jesu eha vene pu ijá 'iama Na nimaa nimai ja
'waravu. Ea ka'ene sisea vejujaho sisea kajihuni pwea rejura. 35 'Enakaivo
pwea ea kachi'ina pu'úmo majama pahinuna kaivo hariha ijara sea
vaja majama hinuna. 36 'Ena'omo Harihijara veje ja sisea huni harura
hara pahi'avajaho ja nimaa nimaa sisea huni harura hara pahiju. 37 Na
nihejujaho ja Eparahami oni amuhija. 'Enakaivo Nuni ira joni oja vaji
panamu jihuna'e ja ura Na 'ani'iro 'ahiu'e sarivu. 38 Na raka ka'ene Amo
oni una'i kivuji 'waravu kaivo ja 'u'o joni omijara vejume ja kivaji veju
'iamana. 39 'Ejume pu Hu ijá 'wava Eparahamiho núni oma 'wavara.
'Ejume Jesu ijá 'iama Ja Eparahami oni amuhija re'ipisa ja Eparahamira
venujiru veja'a. 40 Na ea ka'ene Godina'i nimaiji hena 'waravujina.
'Ena'omo ja Na 'ani'irono sarivu. Eparahami ija'ina paveja'a. 41 Ja joni
omijara raka ka'ene venuji veju 'iamana. 'Ejume pu Hu ijá 'wava Nú Oma
pa'ana pana kaivo núni Oma Godina 'wavara. 42 'Ejume Jesu pu ijá 'iama
Godiho joni Oma re'ipisa ja Na oja miha'a. Na Godoni rena routa. Ijihuni
maijaho Na Nuni oja pa'ene routa kaivo Godira ranamiume routa. 43 Ja
rakijihuna'e Nara raka ka'ene 'waravujaho pahejare? Ijihuni maijaho ja
Nuni ira pahejura. 44 Ja oma jona ka'ene Setani oni harihija. Ijihuni hahi
ja ura oma jona kajara venuja'ina ve'iro 'ahiu. Nitama anejijino rene
hu ea 'aniuna. 'Enakaivo hu 'unama nimaa nimaijaho niho'o pahihuna.
Ijihuni maijaho nimaa nimaijaho huni oja vaja panamuna. 'Eju'ukame
huni vaja ira'ati rarena jihuna'e hu ira'ataru 'waramuna. Ijihuni maijaho
hu ira'asine 'ee ira'asine puni oma. 45 Na nimaa nimaa 'waravu'ukame
ijihuna'e ja Na panimaa roju. 46 Ja ea irara iviamaa Nuni sisea 'wari'ena?
Na nimaiji 'waravu kaivo ja irakijihuna'e Na panimaa rojo? 47 Godoni
eijija pu Godoni iraru hejura. Ja Godoni ira paheju jihuni maijaho ja
Godoni ea pana 'iamana.

Jesu'o Eparahami Puni Vu'ijina

48 'Ejume Juapo eha vene Hu ijá 'wava Nú A Sameria ora 'wame
'ee 'avena sisea A ajimai'ina 'wavujaho nimaa'e 'wavure? 'wavara.
49 Jesu eha vene ijá 'iama Na 'avena sisea pa'ajimi'ina kaivo Nara
Amoni iha ta'arohu kaivo ja veju'e Na junimu. 50 Na Nuni iha onuno
pata'arosaravura kaivo Godira Nuni iha ta'arohe 'ee mina vena kimuna.
51 Na nimaa nimai ja 'waravu. Ea irara Nuni ira ike ija kisi 'uname huni
vaji rana'amajaho hu kwahuna pakahuna 'iamana. 52 'Ejume Juapo ijá
'wava Nú nihejujaho A 'avena sisei ajimana. Eparahami kwavume 'ee
poropetia 'u'o kwamasahara kaivo A ijá 'úmo Ea irara Nuni ira hene

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

venujaho niho'o pakwa'ena 'úmu. 53 'Ú A Eparahami ka'ene natohwijaho
'ee poropetia ka'ene kwamasahajija asitahane? A ea rana rone avano?
'wavara. 54 Jesura pu eha vene ijá 'iama Na Onuno Nuni pinana 'uname
ahasiri'ipisa Nuni pinana maa pa'ana'e reja'a kaivo Nuni Omijara Nuni
pinana 'unama ahasirimu. 'Eju'e ja ijá 'wavo Hu núni Godia 'wavu. 55 Ja
mai'o Hu paheji'ina kaivo Na Hu heji'ina. Nara ijá 'wara'ipisa Na Hu
pahejura 'i'ipisa jara ira'ata vejuja'ina veju'u. 'Enakaivo Na Hu nihene 'ee
Huni Irijaho vejura. 56 Joni oma Eparahamiho Nuni veiji kahuni jihuna'e
niho'o teamama paranana'omo hu kamarena teamamana 'iamana.
57 'Ejume Juapo Hu ijá 'wava A mai'o Oni juara mapoka (50) papa'arena
kaivo 'ú A Eparahamiho nikamane? 'wavara. 58 'Ejume Jesu ijá 'iama Na
nimaa nimai ja 'waravu. Eparahamiho mai'o panaheji'ini Na ni ijí hijuta
'iavume 59 pura muni 'eka 'ana'iro vejara kaivo Jesu Temiporu vaja kajino
taname nesi paka'eme puni vaja kajino va 'e'une va'ana.

Jesura Nia Pa'ana Vejume Maranajina

9 1 Hu asima ro va'i kavume ea pina oahoni tei vaji rene nia supama
roajaho kamana. 2 'Ejume Huni tisaiporuepo apoma ijá 'wava
Najuhi'ine ea irahuni sisei rejume hu nia supavi'ina'e nahejare? 'Ú ea
ikehunina ho emahwapunine? 'wavara. 3 'Ejume Jesu eha vene ijá 'iama
Eakaho pane 'ee emahwaha 'u'o sisea pavejara kaivo Godira Huni
haruriji ea kehuni vaji naja'irono avanana. 4 Nú Godia ka'ene ranamiume
roujihuni kaukara iviamaa vea nituma namukeno vehuna. Ijihuni maijaho
na'ia rouna'omo ea areri kaukaraa pavehuna. 5 'Enakaivo Na iki mwe'i
hijujihuna'e Na mwe'a kehuni hanaji'ina 'iamana. 6 Hu ijí 'waravume
paarejume Hu mwe'aki chera piso'ika'i tanihu va'ume saina kaji 'ene ea
kajaho nia 'ahi 'onahana. 7 'E'ika'i ea kajaho ijá 'wama Va'e oni nia toa
iha Sairoami soma 'wavume hu va'e

Noinsomarena nia marajume nirii'i kú'o 'unama roana. 8 'Ejumakame
ea ka'ene huni rori hijajija marako'a hu nia supavu'e hine jariravi'i hiju'e
kavura'omo ijá 'wava 'Ú eakaho jarisaravi'i hinujina raka? 'wavara.
9 'Ejume ea 'ahopo ijá 'wava Ijaho hurana 'iavara. 'Ejume vu ea 'ahopo ijá
'wava Hu pana kaivo areri hua'ina 'iavara. 'Enakaivo hu majama ijá 'iama
Narana 'iamana. 10 'Ejume pu hu ijá 'wava A ichá vejume oni nia jaraane?
'wavara. 11 'Ejume hu eha vene ijá 'iama Ea ka'ene Jesuna 'wavujara
saini 'ene nuni nia 'ahi 'oni'ika'i ijá 'wima Va'e toa iha Sairoami soma
'wivume na va'e ijí sovume maraniana 'iamana. 12 'Ejume pu ijá 'wava Hu
ichihune? 'wavara. Hu ijá 'iama Na puruva reniu 'iamana.

Parasiapo Iraki Rejume Maranaji Savajina

13 'Ejume pu ea ka'ene marako nia supavi'ina kajaho apene Parasi puni
roara. 14 Ijaho Sapati vei Jesura ea mwe'i vejume huni nia jaraana. 15 Ijí

Parasi kajipo kú'o ea ka'ene marako nia supavi'ina kajaho apovara. Hu
ichá'ina vejume huni nia maranaji apovara. 'Ejume hu ijá 'iama Hu saini
'ene nuni nia tanihiume na va'e toi somarejo nia niriuta 'iamana. 16 'Ejume
ijihuna'e Parasi 'ahopo ijá 'wava Hu Sapati vea paakumu jihuna'e Godona
parena roana 'wavara. 'Ejume vu ea 'ahopo ijá 'wava Ichá'ina ea sisea
veji'ina aacha ija'ina venane? 'wamareja pu puruva rejumakame puni
vaja kajino ahaavara. 17 'Ejume pu kú'o nia supavi'inijaho ijá 'wava Hu
oni nia vejume maranaajaho a Hu irana ronane? 'wavume hu ijá 'iama
Hu Poropetia rojuta 'iamana. 18 Jua ijí ea kaji nimarako nia supamana'e
vejume maranajaho pu panimaa ronareja oahe'o omahe'o 'umenaara.
19 'Ejume pu ijí emahwaha aporama ijá 'iava 'Ú ike joni harihakaho nijaa
nia supavi'ina nahejare? 'Enakaivo hu iviamaa ichá vene nia nirio? 'iavara.
20 'Ejume emahwapo eha vene ijá 'iava Nú heju hu nuni harihakaho nijaa nia
supavi'ina nahejara. 21 'Enakaivo hu iviamaa ichá'ina vene nia niriajaho nú
pakama pahejara. Ea irara vejume huni nia ka'ene maranajaho nú pakavara.
Hu emakinakúne apove ori 'waramama 'iavara. 22 Ija'ina emahwapo
'warava jihuni maijaho pu Jua juhama avajara. Ijihuni maijaho Juapo ika
'iava jihuna'e ea irara Keriso rone 'wara'amajaho hu Sinakoku tanu'urahe
pavu'e aruhuna 'iava jihuna'e avajara. 23 Ijihuni hahi emahwapo ijá 'iava Hu
emakinakúne apoma heha 'iavara. 24 Ea ka'ene nia marako supavi'iniji pu
kú'o ijá 'wava Iviamai Godi a venaume maranaa jihuna'e a Hu ta'aro'amana.
Nú niheju ea kajaho sisea veji'inakúna 'wavara. 25 'Ejume hu eha vene pu
ijá 'iama Hu sisea veji'ina ho pa'ajaho na pakama paheji'ina. 'Enakaivo na
hena kavujaho na nii supamiana vo na niriu 'iamana. 26 'Ejume pu ijá 'wava
Hu a iraka vetaane? Hu ichá'ina'e vejume oni nia jaraane? 'wavara. 27 Hu
eha vene ijá 'iama Na ja ni'waravuta kaivo ja pahejara. Rakijihuna'e na
kú'o 'wara'ejo? Ja Huni tisaiporua rehuna ura renau raka? 'iamana. 28 Pu
hu ira sisea 'waramareja ijá 'wava A Huni tisaiporua kaivo nú Mosisi oni
tisaiporu 'wavara. 29 Godira Mosisi 'waramajaho Nú niheju. Ijí ea kajaho Hu
ichihi rena roajaho nú pahejura 'wavara. 30 Ea kajara eha vene ijá 'iama Ja
ea kajaho ichí rene roana 'wivuji na hejujaho niho'o ani'ina'e reju'e heju.
'Enakaivo Hu nuni nia vejume jaraiana. 31 Nú niheju. Godi ea ka'ene sisea
veji'inijipo 'waravujaho Hu pahenu kaivo ea ka'ene Godi juhavi'ina 'ee
Hura ura renuja'ina'e vejujipo 'waravujaho Hu henu. 32 Nitama mwe'akara
aneja renajine ei pini ike mwe'aki ea ka'ene nia supavi'ina nahenaji veje
marahuna niho'o pa'amaa. 33 Ike eakaho Godoni parena ro'ipisa Hu unenu
pina areri paveja'a 'iamana. 34 'Ejume pu eha vene ijá 'wava A niho'o sisea
vaji nahenana kaivo a nú najuho? 'wa'ikaivo hu ranavume samai va'ana.

'Avena Huni 'Unamiji Pahena Pakavujina

35 Jesura henajaho pu ranavume hu samai va'ana'e henana'omo
piunamarena ijá 'wama 'Ú a Emaa Puni Harihijaho nimaa rono?

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

'wamana. 36 'Ejume hu eha vene ijá 'wama Natohwe Hu ea irane? 'wariva
henareje na Hu nimaa rojuma 'wamana. 37 'Ejume Jesu ijá 'wama A Ea
kajaho nikamana'omo Hu iviamaa a hu'úmo 'wavi'i naminu 'wamana.
38 Natohwe na nimaa nimaa roju 'wa'i kaivo hu oja mahana. 39 Jesu ijá
'wama Na mwe'aki eha mi'i routa. Ijihuna'e ea nia supavi'ina nia nirihune
'ee nia nirii'ina veje nia supahuna 'wamana. 40 'Ejume Parasi 'aho'a ijí pu
pu'úmo ahuma namijara'omo ijipo vu'a kaji henareja Hu ijá 'wava 'ú nú
nia supavi'ina raka? 'wavara. 41 Jesu ijá 'iama Ja nia supavi'ina re'ipisa
ja sisea pa'ana reja'a kaivo ja nia niri'ina 'wivujihuna'e joni sisea majaa
navu 'iamana.

Sipia 'Ajohi'ina Mamaijihuni Haa

10 1 Na nimaa nimaa 'waravu. Ea irara sipi epuni vwichi
paaru'ikaivo ani ajima arihujaho hu areri nesa apeji'ina.
2 'Enakaivo ea ka'ene vwichi arume va'ujija pu sipi 'ajohi'ina. 3 'Eju'ukame
ea ka'ene vwicha 'ajohi'ina kajara vwicha tirasa'eju'e hu huni sipi ihi
'uriha 'umenau'e pu huni ira hene kavukivi'i hu aherame samaumai
va'una. 4 'Ejukivi'i hu huni sipia irechavu'e usevukivi'i hu urane va'eju'e
huni sipia huni ira hene 'ararihaura. 5 Pu niho'o ea ani'ina puni túna'a
pa'ararihie va'ura kaivo pu juhama juhaha va'ura. Ijihuni maijaho pu ea
'ani'inijihipuni ira paheju jihuna'e avajura 'iamana. 6 Jesura haa ikaho
'waramana kaivo Hu raka ka'ene 'waramajaho pu pahejara.

Jesuho Sipia 'Ajohi'ina Mamaa

7 'Ejumakame Jesu kú'o 'waramarena ijá 'iama Na nimaa nimaa
'waravu Na sipia epuni vwicha. 8 Ea maho'o ka'ene nimaraku roajija
nesa apeji'ini jihuna'e sipi puni ira pahejura. 9 Na vwicha'omo ea irara
roe Nuni vaji aru'amajaho Na hu ni'ajahuna. 'Ejakame hu roe arume 'ee
va 'e'uji'i 'iruma piunihuna. 10 Ea nesa apeji'inijara roujaho hu nesa ape'i
roe 'ee ea 'anie kwamasahe karokaha vehunijiru roana kaivo Na iviamaa
roujaho majama hihuna apena routa. Ea niho'o nimaa nimaa majama
hina vahuna areri rena paranihuna. 11 Na niho'o sipi 'ajohi'ina mamaa.
Sipia 'ajohi'ina mai huni oja sipia kajihi mihujihuna'e ijí sipia kajihipuni
jihuna'e Hu kwa'ena. 12 Ea hu eha apehunijiru vwihaji'i kaukara venujaho
hu sipia pa'ajohi'ina'e 'ee hu sipia anesura pana. 'Ena'omo 'ua neapo
roajivu'e kimujaho hu aseha va'ika'i sipia irechamiu'e 'ua kajipo sipia
kajija mwatumiu'e juhaha ani ani va'ajivura. 13 Ea eha apehunijiru
vwihaji'i kaukara venujihuna'e hu sipia puni oja hami pavwihanuna
kaivo aseha va'una. 14 Na sipia 'ajohi'ina mamaa 'ee Na Nuni sipia hena
kivu'e pu Na hena kivura. 15 Areri Amora Na hena kimuja'ina'e Na
Amo hena kavura'omo Na sipia punijihuna'e kwahuna. 16 'Ee Nuni sipia
'aho'a ka'ene iki mai'o pahijujaho 'u'o Na aherama roakame pu Nuni

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

ira hehuna. 'Ejakame pu ahuma hije sipia 'ajohi'ina kwinu rehuna. 17 Na
Nuni haha ranave pa'arejakavi'i kú'o 'unama apehuni jihuna'e Amo Na
oja mihu. 18 Ei pini Na apenie va'a 'anihuna pana kaivo Na Nuni ura
ijino pu mihakame pu 'anihuna. Nuni harura areri namuna'omo Na pu
mihe 'anihuna kaivo Nuni harura areri namujihuna'e Na kú'o 'unama
apehuna. Ike vu'akaho Amouna'i apejuta 'iamana. 19 Ijí Huni vu'a kaji
henareja Juapuni vaja kú'o ahaamana. 20 Ea mapoka pu ijá 'wava Hu
'avena sisei ajivukame nanamu. Rakijihuna'e ja Huni vu'a hejo? 'wavara.
21 'Enakaivo ea 'ahopo ijá 'wava Ea ka'ene 'avena sisei ajima'inijija vu'a
ija'ina areria pa'waruvura. 'Ú ea ka'ene 'avena sisei ajima'inijija ea ka'ene
nia supama'inijija areria venau'e maraniure? 'wavara.

Jesu Pataarohajina

22 Ijí vea kajaho Jerusaremi sosi vea renana. 23 'Ene atuatahuni vea
re'eme Jesuho Temiporu ka'ene Saramani oni 'urotiji 'urahonana.
24 'E'eme Juapo roe outihe nami'i kaivo ijá 'wava A vea icharo nú pisimúe
A rane pa'úmo? 'Ú A Keriso re'amajaho nahama samai 'waruma 'wavara.
25 'Ejume Jesu eha vene pu ijá 'iama Na ja ni'waravuta kaivo ja niho'o
panimaa roju. Uneunechaka Nara Nuni Omijihuni iha toi vejujipuhipo
Na Ea iraho najahu. 26 'Enakaivo ja panimaa rojujihuni maijaho ja Nuni
sipi pa'ajihuna'e avaju. 27 Nuni sipia Nuni ira hejura. 'Eju'e Na pu heju'e
pu Nuni túna'i 'ararihie ojura. 28 Na pu majama hihuna vajihu jihuna'ee
pu papa'arehuna. 'Ee pu Nuni ija tahi hijujihuna'e ea 'ahopo 'etujihuna
areria pana. 29 Ijihuni maijaho Amora pu Na vajiha jihuna. Hu niho'o
harura rukina'omo ea pina Hu niho'o paasimana. Ea ka'ene Amoni
ija tahi hijujijahija niho'o ei pini areri pa'etujahuna. 30-31 Na Amo'i
nikwinuna 'iavume Juapo muni 'eke kú'o Hu 'ana'i vejara. 32 Jesu eha
vena ijá 'iama Amouna'i uneunecha mapoka mavarasa'i rena roume
Na najahuta kaivo uné rakijihuna'e ja Na muni 'ani'iro vejo? 'iamana.
33 'Ejume Juapo eha vena ijá 'wava Nú A uneunecha mamai ka'ene
venajihuna'e nú muni 'ana'i vehuna pana kaivo A emaa kaivo A Godi
'úmujihuna'e avaju 'wavara. 34 Jesu eha vena ijá 'iama Joni tamana vaji
ika'ina vejara Na ja godia 'iavute? 'iamana. 35 Hu pu godia 'ia'amajaho
Godi oni Ira pununa'i rena roajihuna'e Godi oni Ira areri paruarahuna.
36 Ja Ea ka'ene Amora iji pijaharena ranavume iki mwe'i roaji 'ijaha
avajo? Ijihuni maijaho Na Godoni Hariha 'iavu jihuna'e avajo? 37 Na Nuni
Omijihuni kaukara paveja ki'avajaho ja Na panimaa ro'avara. 38 'Enakaivo
Na Huni kaukara veja ki'avajaho ja Na panimaa ro'avajaho nijina kaivo
kaukara mapoka ka'ene Na vejujaho hene kimareje nimaa ro'avara.
'Enareje Amoho Nuni vajine Na Amo oni vajijaho hena kiha 'iamana.
39 'Ejume ijihuni hahi pu kú'o apene 'ana'iro vejara. 'Enakaivo pu Hu ape'i
vejumakivi'i puni vaja kaji naminu va'o asitaha va'ume niho'o pakame

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

paape'eme 'e va'ana. 40 'E'ikaivo kú'o va'e Jotani toa ona kara'i ruha
ka'ene Jonira ea maraku toi samaajino va'e hinana. 41 'E'eme ea mapoka
Huni roara. 'Eji'i ijá 'wava Joni uneunecha ani'ina ika'ina pavenana kaivo
Jonira Ea kake rona 'warumajaho nimaa nimaa 'úmana 'wavara. 42 'Ene
ea mapokaka ijí hijajija nimaa rojara.

Rasarasira Kwamajina

11 1 Ea pina huni iha Rasarasi hu Petani ora atami 'unamana. Ijaho
Meri'o Mata'o puni ara. 2 Ijaho Meri ka'ene Jesuni mumora
senisi 'onahe huni húmata sapasi 'umaha jihuni ma'ina Rasarasi atami
'unamana. 3 'Ejume pu ea pina ranavume va'e Hu ijá 'wama Natohwakera
Hena! Oni napura ka'ene A oja mahi'inijaho atami 'unamu 'wamana.
4 'Ejume Jesuho ijí henarena Hu ijá 'iama Hu ma atami 'unamuna'omo
hu pakwahuna kaivo ijaho Godi ta'arohe avanu. Ijara reje ea mapoka
Godoni Hariha ta'arohuna 'iamana. 5 Jesu Mataho 'ee pokaha 'ee Rasarasi
ijá oja mihana. 6 Hu ijí Rasarasi atami 'unama kaji henarena Hu ijí kwaa
ka'ene Hu hina kaji na'ia no'o huri hinana. 7 'Enarena Huni tisaiporu ijá
'iama Roe kú'o 'uname Jutia va'a 'iamana. 8 'Ejume Huni tisaiporuepo ijá
'wava Najuhi'ine ahu'ukakaru Juapo A muni 'ana'iro saravara. 'Enavo
'ú A kú'o 'uname ijí va'i 'úmo? 'wavara. 9 'Ejume Jesu eha vena ijá 'iama
'Ú veiri'a vea oma iropu ropu no'ona raka? Ea hu veiri'i 'urahonujaho
hanajukame mumora papituma 'ohuna. Ijihuni maijaho mwe'a kehuni
irijara hanavukame hu papituma 'onuna. 10 'Enakaivo hu na'ii vea
Noinnutuma na'eje va'ipisa mumora pitumareje 'oja'a. Ijihuni maijaho
irijaho huni vaja pa'ana. 11 'Ejume Hu ijá 'waravume parajume Hu pu
ijá 'iama Na iviamai va'areje Nuni napura Rasarasiho nenuna'omo
sae 'urihuna 'iamana. 12 'Ejume Huni tisaiporu ijá 'wava Natohwe
hu mane'amajaho hu mara'ena 'wavara. 13 Jesuho hu kwamaji rona
'waramana kaivo Huni tisaiporu vwihajaho hu manenu rojara.
14 'Ejumakame Jesuho pu samaumai nahama 'warama ijá 'iama
Rasarasiho nikwamana. 15 Na ijí pahi'eme hu kwamajaho Na jonijihuna'e
niho'o teamanimu. Ijihuni maijaho Nara veje marajakame ja Na nimaa
rohuni jihuna'e avajuta. 'Enakúne iviamaa 'urije ijí huni va'ajiva 'iamana.
16 Tomasi ka'ene Titimasina 'wavujara tisaiporu 'aho'a ijá 'iama Roe
va'ajime Hu Hu'úmo kwamasaha 'iamana.

Jesuho 'Urihunijine 'Ee Majama Hihunijina

17 'E'ejume Jesuho ijí va 'e'unajaho Rasirasi kwavume na'ia no'ona no'o
ijá muna ari vaji ranavara'e henana. 18 Petaniho Jerusaremi rorina kaivo
kwaa jora pana. 19 'Ena'omo puni ma'ini kwamajihuna'e Jua mapoka roe
Meri'o Mata'o chora kivara. 20 'E'eme Mataho Jesura rouma henarena
hu va'e 'unamutoi piunamana. 'Enakaivo Meriho ijí sei hinana. 21 'E'eme

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Mataho Jesu piuname ijá 'wama Natohwe A iki hi'ipisa nuni ma'ina
pakwava'a. 22 'Enakaivo na niheju. Iviamai hu nikwamana kaivo A raka
Godi jarima 'waramajaho Godi A vajahuna 'wamana. 23 'Ejume Jesura hu
ijá 'wama Oni ma'ina kú'o 'uri'ena 'wamana. 24 'Ejume Mata ijá 'wama
Na niheju. Vea túchamaa ka'ene ea mapoka kú'o 'uri'avari vea kajino hu
'urihuna 'wamana. 25 'Ejume Jesu ijá 'wama Na ea ka'ene kwamasahi'ina
vena'e kú'o 'urihunijina 'ee Na majama hihunijina. 'Ena'omo ea irara Na
nimaa ronujaho hu kwahuna vo majama hihuna. 26 'Enakaivo ea ka'ene
Na nimaa roji'i hijujaho pu pakwamasahuna. 'Ú a ijaho nimaa rono?
'wamana. 27 'Ejume hu ijá 'wama I'a Natohwe na niho'o nimaa nimaa
roju. A Keriso Godoni Hariha'omo A iki mwe'i roana 'wamana.

Jesura Niramajina

28 'E'eme hu ijí 'waramarena 'urine va'e pokaha Meri 'umenana. 'Ene
hemi ijá 'wama Najuhu'ini roana. 'Enare'e Hu aa'e aporimu 'wamana.
29 'Ejume hu ijí henarena marako 'urine Huni va'ana. 30 Jesuho mai'o
pa'urine ara va'i kaivo ijí ruha ka'ene Matara piunama kaji hinana.
31 'E'eme Jua ka'ene ijí Meri'i pu'úmo chora hija kajija ka'eme Meri
'urina va'uma kamareja pu vwihajajaho hu muna ari va'e nira'i 'ahau
va'u ro'i kaivo pu 'urine huni túna'i 'arariha va'ara. 32 'E'eme Meriho
va'e ruha ka'ene Jesura hinaji va'ana. 'Ene hu Jesu kamarena Huni
una'i nitupari samana. 'E'ika'i hu ijá 'wama Natohwe A iki hi'ipisa nuni
ma'ina pakwava'a 'wamana. 33 'E'ikaivo hu niravume Jua 'aho'a ka'ene
pu pu'úmo roajivajija 'u'o niramaruvara. 'Ejumakamarena Hu niho'o
oja tura'i 'ahae 'ee oja henana. 34 'Ejumakame Hu ijá 'iama Ja hu ichihi
ranavare 'iamana. 'Ejume pu ijá 'wava Natohwe roe kama 'wavume
35 Jesu niramana. 36 'Ejumakame Juapo ijá 'wava Kaha! Hu niho'o oja
maha paraji'ina 'wavara. 37 'Enakaivo ea 'ahopo ijá 'wava Hura ea ka'ene
nia supavi'inijaho vejume maranana 'omo Hu ea ike 'u'o veje pakwava'a
raka? 'wavara.

Rasarasiho Vejume 'Urinajina

38 'Ejume Jesuho vu kú'o oja tura'i 'aha'eme ijí muna ara kaji roana.
'Enarena ijí muna ara kajaho muni tanuma namana. 39 Jesura ijá
'iama Ijí muna kajaho apene ruvaha 'iamana. 'E'eme Mataho ea ka'ene
kwamajihuni ma'ina'omo hu ijá 'wama Natohwe iviamai hu niamu'umu.
Ijihuni maijaho hu na'ia no'ona no'ona ijá namana 'wamana. 40 Jesu ijá
'wama 'Ú a nimaa rojakame Godoni haruriji kahunijaho Na pa'waravuta
raka? 'wamana. 41 'Ejume pu muna tahuma apene ani ruva'eme Jesu Huni
nia ichutoi niri'i siporua 'oji'i ijá 'wama Amo A Nuni ira henujihuna'e
Na teamani 'wavu 'wamana. 42 'Ena'omo Na niheju A na'ia mapoka Nuni
ira henuna. 'Enakaivo Na ike 'waravu jihuni maijaho ea mapoka ka'ene

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

ike nuni rori namijukipo henareje A Na ranamiume rouji pu nimaa
rohuni jihuna'e 'waravu 'wamana. 43 Hu ijá 'warama are'i kaivo ira ajira
ijá 'umena Rasarasi 'e'una roa! 'umenana. 44 'Ejume ea ka'ene kwama
kajaho ro 'e'unana. Jesu ijá 'iama Huni mumora ija 'ee ateha ka'ene
tahuhahajaho 'ee huni niuri ateha ka'ene ranama vejaji'i sio'eje va'ama
'iamana.

Jesu 'Ana'i Heme Kosarame Ojajina
(Matiu 26:1-5; Maka 14:1-2; Ruku 22:1-2)

45 Jua mapoka ka'ene roe Meri pu'úmo chora hija kajipo Hura rakaka
vena kaji kamareja nimaa rojara. 46 'Enakaivo ea 'aho'a va'e Parasi
ijihija Jesura raka ka'ene venaji 'waravara. 47 'Ejume pirisiti mama'ina
'ee Parasia 'ee kanisorua ijipo ahuma ijá 'wava Nú ichá ve'eja? Eakaho
hine aacha mapoka ea areri pavejujaho venu. 48 Nú maka'eje Hu hine
ijí vena apene va'amajaho pu ea maho'o nimaa rojakame Romu opo
roareje núni ara kwaa ape'eja 'wavara. 49 'Enakaivo juara kajaho
Kaiapasi pirisiti natohwa pina'omo ijara ijá 'iama Ja unenu'u pina
pahena pakavi'ina. 50 'Ene ja niho'o ika'ina pavwihaju. Ei pini nú eaka
mapokakehi ni'ajúhareje kwa'ipisa ijara núnuna'i mamaa reja'a. 'Ejakame
nú ea mapoka areri papa'arehuna 'iamana. 51 Hu ijaho huni vwiha ijiru
pa'waramana. Ijihuni maijaho hu juara kajaho pirisiti Natohwi jihuna'e
poropetia puni iri Jesura ea ka'ene mapokijihi puna'e túna'i kwahuniji
rona nahama 'waramana. 52 Hu Jua punijiru pakwa'ena kaivo kwaaka
mapokaki Godoni eaka hinojujija Hu veje pu ni'aha kwinu kachi'ina
kwinu rehuna. 53 Ijí vea kaji rene pu Hu 'ana'irono 'wame amairiaravara.
54 Ijihuna'e Jesuho Jua puni vaja samaumaa pa'urahonana. 'E'ikaivo
Hu va'e nechi'i ara iha Ipiremi ijino Huni tisaiporu pu'úmo hinana.
55 Vea ka'ene Jua puni Pasova nitu'u rejume kame puni ea mapoka'e
ara are'ika'i va'e Jerusaremi Pasova ijihuna'e puni haha amairiaravara.
56 'Enareja pu Jesu samapene oji'i Temiporu vaji namiji'i opuipo
aposarame ijá 'wava 'Ú ja ichá vwihajo? Hu ike ahaja ijuri veakaho ro'ena
ho paro'ene? 'wavara. 57 Pirisiti mama'ina 'ee Parasi ijihi pu'úmo ijá 'iava
Ja ea 'ahopo Hu ka'eje hi'amajaho 'waruve nú Hu apeja 'iavara.

Jesu Peteni Senisi 'Onahajina
(Matiu 26:6-13; Maka 14:3-9)

12 1 Jesuho Pasova rehuna na'ia iropune kwino na'eme Petani
roana. Ijaho Rasarasi ka'ene Jesura vejume kú'o 'urinajaho ijí
hinuna. 2 'Ejume pu Huni 'iruma i'í vejara. 'E'eme Mataho 'iruma 'e'eju'e
Rasarasiho Hu hu'úmo 'aijua ka'ene 'iruma ihunijino asuma hijara.
3 Merira senisia ka'ene iha Natia huni ahija monia natohwi 'imejara kaivo
niho'o mavarasa'ina 'omo apene usee Jesuni mumora 'ahi 'ona'i kaivo huni

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

húmata sapasa kajino mumora 'ukunahana. 'Ejumakame senisia amua
kajara sea vaja rarenana. 4 Huni tisaiporu pina Jutasi Isikariati ka'ene
túna'i Hu nahamahunijara ijá 'iama 5 Rakijihuna'e senisia kajaho paapena
va'e moni natohwa (K300) 'imene ea ka'ene uneunecha pa'ajihija'e ni'ajihe
vajihunijaho avajo? 'iamana. 6 'Enakaivo hu ija'ina 'warama jihuni maijaho
hu ea ka'ene uneunecha pa'ajihi vwihanie 'warahuna pana kaivo hu nesa
rukina 'ee hu moni panika 'ajohe 'ee monia ka'ene ijí savujaho hu nesi
'ekuna. 7 'Ejume Jesu ijá 'wama Makama! Nara kwave ranamihuni jihuna'e
Nuni haha amairiihe avanukúne. 8 Ea ka'ene uneunecha pa'ajija na'ia
mapoka ja pu'úmo hijura kaivo Na na'ia mapoka pahihuna 'wamana.

Rasarasi 'Ana'irono Hemi Kosaravajina

9 Jesu ijí hinaji pu henareja Jua ea mapoka roara. Huhusu pana kaivo
Rasarasi ka'ene kwavume Hura vejume 'urina kaji ka'i 'ahiume roara.
10 'Ejume ea ka'ene Jua puni pirisitia mama'inijipo ura Rasarasi 'u'o 'anae
kwa'amarono 'wame amairiaravara. 11 Ijihuni maijaho hu 'urina kaji
henareja Jua mapoka Jesu nimaa rojumakame ijihuna'e 'ana'i 'ahiara.

Niho'o Temaraji'i Jerusaremi Vaji Roe Arumajina
(Matiu 21:1-11; Maka 11:1-11; Ruku 19:28-40)

12 Ijihuni sú'u ea mapoka ka'ene ahaja ijume va'ajipo Jesura Jerusaremi
rohunijaho hejara. 13 'Ejume pu ea mapoka haraja'a 'eke ninukujaha
piuna'i vai'i ijá 'umeja
Hosana! Kinia ka'ene Natohwi jihuni iha 'ahi roujaho merajahu!
'umejara.
14 Jesu tonikia 'u'ua piuname ijihuni toi ajime hinana. Nitama Godoni
irijaho ika'ina 'warame ijá 'iama
15 Saiani 'apahije ja pajuha kaivo Heha! Joni Kinia iviamai tonikia
'u'ua 'ahi asuma hine rou 'wamana.
16 Huni tisaiporu ikaho maraku'a pahejara kaivo Jesura kwamarena
'urina va'eme iji'a túna'i pu vwihajara. Ijí uneunecha ka'ene pura
Hununa'i vejara 'ee Godi oni ira vaji marako Hua'e rone nahama
'waramajaho iji'a pu vwihajara. 17 'E'eme ea mapoka vea ka'ene Hura
Rasarasi muna ari vaji na'eme 'umejume 'urijume ea mapoka kajipo
kavara'omo ijí rone 'waravara. 18 Hu Huni aacha ike najahume hejajihuna
ea mapoka va'e Hu piunavara. 19 'Enareja Parasiapo iji 'wamapene oji'i ijá
'wava Ijaho ja nikavo nú unenu'u pina areria pave'eju'e ea mapoka Huni
túna'i va ranavara 'wavara.

Kurikia 'Ahopo Jesu Savajina

20 Kuriki ora ea 'aho'a ahaja ija kajino Godi ta'arohara. 21 'Enareja
pu roe Piripuho Petasaita ora'omo Karari vaji pu aneja vene apoma

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

ijá 'wava Nú ura Jesu ka'i 'ahúu 'wavara. 22 'Ejume Piripu roe Enituru
'waravume pu no'o va'e Jesuho 'waravara. 23 'Ejume Jesu eha vene pu ijá
'iama Emaa Puni Harihi jihuni pinana 'urihuni vea niroana. 24 Na nimaa
nimai ja 'waravu. 'Witia 'ina mwe'i vaji pa'o'eje na'avajaho manavu
kaivo mwe'i vaji 'onavajaho 'ina mapoka rehuna. 25 Ea irara huni hiiji oja
ma'amajaho hu ranave pa'arehuna kaivo ea irara huni hia ka'ene mwe'i
hinuji se'amajaho hu 'ajoha va'e majama hihuna. 26 Ea irara Nuni kaukara
ve'amajaho maka'eje Na 'ararihi'amana. 'E'irakúne kwaa ka'ene Nara
hi'ujino hu 'u'o hi'amana. Ea irara Nuni kaukara ve'amajaho Amora huni
iha 'unama 'urihuna.

Jesura Kwahuniji Rona 'Waramajina

27 Iviamai Nuni oja tura'i 'ahiu. Na ichá 'wara'ejo? Amo vea iviamai
roujaho ni'ajihe 'ajohia Na paare'uta kaivo ike vea ka'ene rou kehuni
maijihuna'e Na routa. 28 Amo veje Oni iha huni pinana 'urinama. Ijihuna'e
ira kahi akúpa 'ahi rena roa ijá 'wama Na Nuni iha huni pinana veju'e
'urinuna'omo Na kú'o veje 'urihuna 'wamana. 29 Ea mapoka ka'ene ijá
namijajipo hejajaho akúpi 'onuja renana. 'Ejume ea 'ahopo 'wavajaho
Godoni 'ona oji'ini Hu 'waramu 'wavara. 30 'Ejume Jesu eha vene ijá 'iama
Ijí ira kajaho Nunijihuna'e pa'waramu kaivo jonijihuna'e 'waramana.
31 Iviamaakaho vea ka'ene mwe'a kehuni 'otua vehuni vei nirenu. Iviamai
mwe'a kehuni natohwijaho pi'onahuna vei renu. 32 Vea ka'ene ea Na
apenie ichutoi ahasirimi'avajino Na ea mapoka aherame Nuni rohuna
'iamana. 33 Hu ijí 'warama jihuni maijaho 'unama ka'ene Hura kwahuniji
rona 'waramana. 34 'Ejume ea mapoka kajipo eha vene ijá 'wava Nú
hejajaho Godoni ira ijá 'warumane Keriso majama hihuna 'úmana kaivo
A ichá'ina 'warumo? Emaa Puni Hariha apena ichutoi ahasirihuna 'úmo?
'Ú ike Emaa Puni Harihijaho irane? 'wavara. 35 'Ejume Jesu pu ijá 'iama
Hanaji'inijaho ja pu'úmo 'aha josu'a pahihuna. Iviamai hananukino 'urahe
o'avara. 'E'irakúne nututijaho ja areri pana'irati'amana. Ijihuna'e ea irara
nutuvi'ini 'urahonujaho hura 'unama ka'ene ichá vahunijaho puruva renu.
36 Hanaji'ina iki hinukúne nimaa ronareje ja Hanaji'ina kajihuni harihija
reha. 'Ene Jesuho uneunechakija 'waramarena Hu va'e tanumana.

Emapo Panimai Rojajina

37 Hu niho'o aacha mapoka mapoka puni una'i najahana kaivo pu
panimaa rojura. 38 Ijihuni maijaho poropeti Aisea nitama 'waramajara
roe nimaa'e re'amarono ijá 'iama

Natohwe ea irahipo núra vu'a ka'ene 'waravajaho nimaa rojare? A ea
irahija'e Natohwi jihuni harura najahane? 'iamana.

Noin 39 Pu niho'o panimaa rojajihuni maijaho Aisea kú'o ika'ina 'iama
jihuna'e panimaa rojara.

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

40 Hu puni nia supamahana 'ee Hu puni oja vejume kisima'ura'e
renana. Vejuro'i pu puni niiji kime 'ee puni ojijino vwihane nimaa
roje Nara veje maranihuni jihuna'e avajuta 'iamana.
Noin 41 Aisea nitama ijí 'warama jihuni maijaho hu Huni pinanijaho
nihena jihuna'e hu ijí rona 'waramana. 42 'Enakaivo ea mapoka ka'ene
ea 'ajoha'ina mama'ina pu Hu nimaa rojara kaivo pu Parasi juhamareja
pu panahama 'wavara. Pu panahama 'warava jihuni maijaho Sinakoku
vaji roturihuni jihuna'e avajara. 43 Pu niho'o emaapo ta'arorahuniji
oja vwihajujaho teamanamuna kaivo Godira pu ta'arora hunijaho
pavwihajura.

Jesuni Irijara Eha Mihuna

44 'Ejume Jesu ajira ijá 'iama Ea irara Na nimaa roniujaho hu Nanaru
pana kaivo Godi ka'ene Na ranamiume rouji 'u'o nimaa ronu. 45 Ea irara
Na kimujaho hu Godi ka'ene Na ranamiume rouji kamu. 46 Na mwe'a
kehuni hanaji'ina rena routa. 'Ena'omo ea irara Na nimaa ronujaho hu
nutuvi'ina pahinuna. 47 Ea irara Nara 'waravujaho he'ika'i panimaa
ro'amajaho Na iviamaa hu 'otua pavetihuna. Ijihuni maijaho Na
mwe'akino 'otua ve'i rohuna pana kaivo mwe'ake ni'aja'i routa. 48 Ea irara
Nara 'waravuji pata'arorihe 'ee Nuni Ira pahenihujaho ijara hu namahe
'otua vetihuna. Ike raka ka'ene Nara 'waravukipo vea túna'i 'otua
vetihuna. 49 Na Nuni vwihaijaho ja pa'waravu kaivo Nara raka ka'ene
'waravukaho Amo ka'ene ranamiume Na roujara raka ka'ene 'wara'urono
'warimaji 'waravu. 50 Na niheju. Hura raka ka'ene 'waramajara veje
majama hihuna. Nara raka ka'ene 'waravujaho Amora Na 'warima
ja'ina'e 'waravu 'iamana.

Jesura Huni Tisaiporua Mumora Somahajina

13 1 Pasova vea mai'o paape'eme Jesu henajaho Huni vea ka'ene
kú'o Omahoni va'ika'i mwe'ake arehunijaho niroe apenana.
'Ena'omo Hu Huni ea Humaa ka'ene mwe'i hijuji oja miha apene va'u
va'o va'e 'urí 'e'unana. 2 Pu hine 'iruma i'eme 'avena siseijara Jutasi
Isikariatiho Saimani oni harihi jihuni oja vaji Hu nahama 'warahuni
vwiha niranamana. 3 Amoho uneunecha mapoka Huni ija 'ahi irechame
'ee Hu Godi oni rena roana'omo Hu kú'o 'unama Godi oni vahunijaho
nihena kamana. 4 'Iruma i parane 'urine Huni ateha jahe'ika'i taverui
'ahi iramana. 5 'Enarena Hu toa tevua vaji usearena Huni tisaiporu puni
mumora somahi'i taverua ka'ene Hura 'ahi iramajino sirua 'umahana.
6 'Enarena Hu Saimani Pita oni roume Pitara ijá 'wama 'Ú Natohwe A
nuni mumora somi'ena? 'wamana. 7 'Ejume Jesu eha vene ijá 'wama Nara
veju kehuni maijaho a iviamaa pahenu. 'Ena'omo a túna'i hena kahuna
'wamana. 8 Pita ijá 'wama A niho'o nuni mumora pasomihuna 'wamana.

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

'Ejume Jesura eha vene hu ijá 'wama Na oni mumora pasoma'ujaho a
Nuni pwina pana 'wamana. 9 'Ejume Saimani Pitara ijá 'wama Natohwe
nuni mumoraru pana kaivo nuni ija 'u'o somihe 'ee húmata somi'amana
'wamana. 10 'Ejume Jesu hu ijá 'wama Ea ka'ene toa nirúhi'inijija kú'o
toa parúhura kaivo mumoraru sovura. 'Enakaivo ja chiha pa'ana kaivo
ja ea maho'o ija'ina pana. 11 Ea ka'ene Hu nahamahunijaho Hu nihenana.
Ijihuna'e Hu ijá 'iama Joni vaja kaji ea kwinu'wi chiha rukina 'iamana.
12 Hu puni mumora somahume pa'arejume Hu Huni ateha apúsame va'e
'aiju 'ahi kú'o asuma hiji'i Hu ijá 'iama 'Ú Nara raka ka'ene vetiujaho
ja nihena kavo? 13 Jara Na natohwa 'wime 'ee Najuhi'ina 'wivujaho ja
nimaa 'waravu Na ija'ina. 14 Na joni Najahi'ine 'ee Natohwa. 'Ena'omo
Na ja mumora somahuta. 'Enakúne ja 'u'o napuhu jopuni mumora
soma'avara. 15 Jara ija'ina ve'avarono Na ja najaha avajuta. 'Enakúne ja
'u'o Nara vejuja'ina ve'avara. 16 Na nimaa nimai ja 'waravujaho pwea
huni Natohwiji'i areri pana. 'Ena'omo ea ka'ene ranavu'e roujaho ea
ka'ene hua'e ranavume roajaho paasimuna. 17 Ja uneka kehi hena kime
ve'avajaho ja teamanahuna. 18 Na ja eaka mapokakaho parona 'waravu
kaivo Nara iji pijihujaho Na nihena kivu. 'Enakaivo Godoni ira vaji
ika'ina ka'ene 'waramajara roe nimaa renu.

Ea ka'ene puretia Nuna'e inujara huni ateja tajahene Na ninamiana.
19 Ike Na iviamaa 'waravukaho mai'o pareji'ina. 'Enakúne ijara reja
ka'avajaho Na Hurana ronareje nimaa ro'avara. 20 Na nimaa nimai ja
'waravu. Ea irara ea ka'ene Nara irechamiuji 'eka'amajaho hu areri Na
apenihu 'ee ea irara Naa'e apeni'amajaho hu Godi ka'ene Na ranamiume
rouji apenu 'iamana.

Jesura Hua Nahamahuniji Rona 'Waramajina
(Matiu 26:20-25; Maka 14:17-21; Ruku 22:21-23)

21 Jesu ijí 'waramajino Hu oja tura'i 'ahaume Hu ijá 'iama Na nimaa
nimai ja 'waravu. Ja ei pini Na nahamihuna 'iamana. 22 'Ejume Huni
tisaiporua aneja vene kakaravi'i ijá 'wava Hu irá rone 'warumo? 'wavara.
23 Huni tisaiporua kwinu Jesura oja mahi'ina'omo hu Huni haha 'ahi
mena hinana. 24 'E'eme Saimani Pita ea kaji iji 'warame ijá 'wama Hu
ea irá rona 'warumukúne a maapoma hena 'wamana. 25 'Ejumakame ea
ka'ene Jesuni 'ahi mina hina kajara irana va'e Jesu apoma ijá 'wama
Natohwe ijaho ea irarane? 'wamana. 26 'Ejume Jesu eha vene ijá 'iama Ea
ka'ene Nara puretia tuamareje apúsame mahunijina. Hu puretia kajaho
tuame apúsame apene Jutasi Isikariati Saimani oni hariha mahana. 27 Hu
puretia ape i'eme Setani hu ajimana. 'Ejume ijihuna'e Jesura ijá 'wama
A raka ve'i 'aha'amajaho mamako vena 'wamana. 28 Ea ka'ene 'iruma
ijuri 'aijua rori asuma hijajija Hu rakijihuna'e hu 'waramajaho pu puruva
retiana. 29 Pu ea 'ahopo vwihajajaho Jutasira moni panika 'ajohu jihuna'e

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

pura ahaja i'i vejajihuna'e 'iruma 'ime'amarono 'waramu rojara. 'Ee ea
ka'ene uneunecha pa'ajihi vajihuna'e 'ime'amarono 'waramu rojara.
30 'E'eme hu puretia kajaho ape inarena na'imaa na'eme ni'aha kwinu
samai va 'e'unana.

Varapa Maiu'inijina

31 Hu ma'ahi va 'e'u'eme Jesu ijá 'iama Iviamai Emaa Puni Harihijihuni
pinana 'uri'eje Godoni pinana Huni vaji 'urinu. 32 Godoni pinana Huni
vaji 'uri'amajaho Godira Jesuni pinana 'u'o veje Huni vaji 'urihuna. 'Eje
ni'aha kwino Jesura Godi oni pinana 'unama 'urihuna. 33 Sesahu Nune
Na ja pu'úmo ma'uako hinareje va'e ja Na pakima sarihuna. Nara Jua
'waravu ja'ina Na ja 'u'o 'waravu. Nara va'ukaho ja pavuhuna. 34 Na
tamana maiu'ina 'u'o ja mihu. Oja ma'ara'avara! Nara ja oja mihuja'ina'e
ja 'u'o oja ma'ara'avara. 35 'Ejakamareje ea mapoka hena ki'avajaho ja
Nuni tisaiporua 'wahuna. Ja ojono oja ma'arava jihuna'e ea mapoka hene
ki'avajaho ja Nuni tisaiporua 'wahuna 'iamana.

Jesu Pitara Hemahuniji Rona 'Waramajina
(Matiu 26:31-35; Maka 14:27-31; Ruku 22:31-34)

36 Saimani Pitara Hu ijá 'wama Natohwe A ichihi va'o? 'wamana.
'Ejume Jesura eha vene ijá 'wama Na va'u kajaho a iviamaa pavuhuna
kaivo túna'i a ijí vuhuna 'wamana. 37 'Ejume Pitara ijá 'wama Natohwe
rakijihuna'e na iviamaa Ona pavuhune? Na niho'o Onijihuna'e kwahuna
'wamana. 38 'Ejume Jesu ijá 'wama 'Ú a nimaa Nunijihuna'e kwa'ena? Na
nimaa nimaa a 'waravu a 'aha no'opisu Na pakimuna 'i'eje ijí túna'i 'u'ora
'umehuna 'wamana.

Jesuho Amo Oni Vahuni 'Unamijina

14 1 Joni oja paveje tura'avara kaivo ja Godi nimaa rone Na 'u'o
nimaa ro'avara. 2 Nuni Omijihuni ara ruha mapoka navu. Ija'ina
pana'ipisa Na ija'ina pa'waravu'u. Na va'e joni ruha amairi'i va'u. 3 Na
va'e joni ruha amairiareje Na vukúo roe onuno ja aherama vahuna.
'Eje Nara hi'ujano ja 'u'o hihuna. 4 'Unama ka'ene Nara va'uji vuhuni
'unamijaho ja niheju 'iamana. 5 'Ejume Tomasi ijá 'wama Natohwe Ara
kwaa ka'ene va'u kajaho nú paheju. 'Ena'omo nú ichá'ina 'unama kajaho
he'eja? 'wamana. 6 'Ejume Jesura ijá 'wama Na 'uname 'ee nimaa nimaa
'ee majama hihunijina. 'Ena'omo ei pini 'unama ani'ina venareje Amo uni
rohuna areri pana kaivo nikwisu Nuni vajaruna. 7 Ja Na hena ki'ipisa ja
Amo 'u'o hena kava'a. Ja iviamaa Hu nikame 'ee heju 'iamana. 8 'Ejume
Piripura ijá 'wama Natohwe Amo najuha. 'Eje ijara nú areri renuama
'wamana. 9 Jesu hu ijá 'wama Piripu Na ja pu'úmo jora hijuta kaivo
rakijihuna'e ja mai'o Na pahejo? Ea ka'ene Na kivujija Amo nikavu kaivo

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

rakijihuna'e a Amo najuha 'wimo? 10 Amoho Nuni vaji hiju'e Na Amoni
vaji hijujaho ja panimaa roju'u raka? Vu'a ka'ene Nara ja 'waravujaho
Nuni vwihajaho pana kaivo Amo ka'ene Nuni vaji hinujara Huni kaukara
vene avanu. 11 Na Amo oni vaji hiju'e Amora Nuni vaji hinujaho nimaa
ro'avara. 'Enakaivo ja ike panimaa ro'avajaho kaukara ka'ene Nara
vejujija nimaa ve'avara. 12 Na nimaa nimai ja 'waravu. Ea irara Na
nimaa roni'amajaho kaukara raka ka'ene Na vejuja'ina hu 'u'o vehuna.
'Ene kaukara ka'ene Nara vejukija asitahareje mama'ina vehuna. Ijihuni
maijaho Na Amo oni va'ujihuna'e 'waravu. 13 'Ena'omo ja raka Nuni ihi
'urahe jariri'avajaho Na vehuna. Ijihuna'e Amo uni pinana Hariahoni vaji
'urihuna. 14 Ja uné raka Nuni ihi 'urahi'i jariri'avajaho Na vehuna.

Godoni 'Aveniji Nahama 'Waramajina

15 Ja oja Na mi'avajaho ja Nuni tamana veji'i hihuna. 16 'Eje Na Amo
jarivakame Hura joni Ni'ajihi'ina pina mihe Hu ja pu'úmo majama
hihuna. 17 Godoni 'Avena ka'ene nimaa nimaijaho mwe'akaho Hu
niho'o paapehuna. Ijihuni maijaho mwe'akaho Godi pahene pakavu
jihuna'e paapehuna. 'Enakaivo Hu ja pu'úmo joni oja vaji hinujihuna'e
ja Hu niheju. 18 Na ja 'oja epuna'i pairechamihuna vo Na joni rohuna.
19 'Enakaivo Na iki ma'uako hihuna kaivo ea ka'ene mwe'aki hijujija
pakimamaa pakihuna kaivo ja Na kihuna. Ijihuni maijaho Na majama
hijuja'ina'e ja 'u'o ija'ina majama hihuna. 20 Vea kajino ja hehuna. Na
Amo oni vaji hiju'e ja Nuni vaji hiju'e Na joni vaji hiju. 21 Ea ka'ene
Nuni tamana hena venujaho hu Na oja miha avanana. Ea ka'ene Na oja
mihujaho Amora hu oja mahe Na 'u'o hu oja mahuna. Na ichá'inijaho hu
nahuna 'wamana. 22 'Ena'omo Jutasi Isikariati pana kaivo Jutasi pinijara
ijá 'wama Natohwe rakijihuna'e A ichá'inijaho nú naju'i kaivo eaka
mapoka ka'ene mwe'aki hijujaho panajaho? 'wamana. 23 'Ejume Jesura
eha vene ijá 'wama Ea irara Na oja mi'amajara Nuni ira hena vehuna.
'Eje Amora hu oja mahuna. 'Eje Nú huni roe pu pu'úmo hihuna. 24 Ea
ka'ene Na oja pami'amajaho hu Nuni ira pahena pavehuna. Ijí ira ka'ene
ja hejakaho Nuni ira pana kaivo Amo ka'ene Na ranamiume roujihuni
ira. 25 Na ikijahija ja pu'úmo iviamaa hiji'i 'waravu. 26 'Enakaivo joni
Ni'ajihi'inaka Godoni 'Avenijaho Amora ranave Nuni iha 'ahi ro'amajara
uneunecha mapoka najahune 'ee Hura Nara 'waravujaho veje ja
vwihahuna. 27 Na matauvi'inijaho jonuna'i ranavu. Nuni matauvi'inijaho
Na ja mihu kaivo mwe'akara ja vajihu ja'ina pana. 'Eje ja paveje joni oja
tura'i 'ahi'avara 'ee paju'avara. 28 Ja nihe'eju'e Na ijá 'ivo Na va'ura'omo
Na kú'o joni rohuna. Ja Na oja mi'ipisa ja teamanava'a. Ijihuni maijaho
Na Amo oni va'u. Amoho natohwa kaivo Na Hu paasivuta. 29 Ijaho mai'o
re'iro venu kaivo Na ni'waravuta. Ijihuni maijaho ijara re'amajaho ja
kama nimaa rohuna. 30 Na 'aha josu'a ja pu'úmo vu'a pa'wahuna. Ijihuni

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

maijaho mwe'a kehuni natohwa rou. 'Enakaivo huni harura pina Nuni
vaja pa'ana. 31 'Enakaivo Amora 'warima ja'ina Na vejura. Ijihuni hahi
mwe'akara henujaho Na Amo oja mahu. 'Enakúne 'urija va'ajiva 'iamana.

Jesuho Aja Nimaijina

15 1 Na aja nimaa nimaa 'ee Nuni Omijaho juara anesura. 2 Nuni
anuama ka'ene 'ina parejajaho Hu 'eke ato'arumuna. Nuni
anuama ka'ene 'ina rehunijija Hu hami 'uhue amairie 'ajohukame 'ina
huri niho'o mapoka mapoka rehuna. 3 Nara vu'a ka'ene 'waravujara
vejume joni mwina nipa'arejara. 4 Ja Nuni vaji hije Na joni vaji hijuma.
Areri anuama ka'ene aja 'aha kaji naminuji taurina'ipisa 'ina pareja'a
kaivo ijí aja 'aha kaji namina na'amaji'a rehuna. 'Ena'omo ja Nuni vaji
hi'avajina vo ja 'ina parehuna. 5 Na aja kaivo ja anuama. Ea ka'ene
Nuni vaji hije 'ee Na huni vaji hi'ujaho hu 'ina mapoka rehuna. Na
pa'a ja unenu pina areri pavehuna. 6 Ea irara Nuni vaji pahinujaho
hu areri anuama ato'aruve sarasahukame nianae 'eke veni jau'e
rejuja'ina. 7 Ja Nuni vaji hije Nuni ira joni vaji na'amajaho ja raka
ura renauji jariri'avajaho Hu jona venahuna. 8 'Ejakamareje ja 'ina
mapoka re'avajaho ijara Amo oni pinana 'urihuna. 'E'avajihuna'e ijara
naja'amajaho ja Nuni tisaiporu. 9 Areri Amora Na oja mihaja'ina'e Na
ja 'u'o oja mihutakúne Nuni oja mihuri vajijino hi'avara. 10 Ja Nuni
tamana veji'i hi'avajaho ja Nuni oja mihuri vajijino hihuna. Areri Nara
Amo oni tamana hene venare'e Huni oja mihuri vajijino hijuja'ina'e
hi'avara. 11 Ike uneunechakija Na ja ni'waravu jihuna'e Nuni temarijaho
joni vaji nahuna. 'Eje joni temari niho'o rarena parahuna. 12 Ikaho Nuni
tamanijina Nara ja oja mihuja'ina'e ja ea 'aho pu'úmo oja ma'ara'avara.
13 Ja napuhu jona nimaa nimaa oja miha para'avajaho ja puni
hahijihuna'e kwamasa'avara. 14 Ja raka ka'ene Na 'waravuji ve'avajaho ja
napuhu Nuna. 15 Na ja kú'o pwea pa'iahuna. Ijihuni maijaho pwea huni
Natohwi venujaho pakamu jihuna'e pahehuna. 'Enaka'i Na ja napuhu
Nune 'iahuna. Ijihuni maijaho raka ka'ene Amo una'i hejujaho Na ja
ni'waravuta. 16 Ja Na iji papijihara kaivo Nara ja iji pijihuta. 'Ene Na ja
irechamiu. 'Enakúne ja va'e 'ina mapoka re'avara. 'Ejakame joni 'ina
kajija majama hihuna'e re'avara. 'E'ira'omo ja Nuni ihi 'urahe raka Amo
jari'avajaho Hu ja vajihuna. 17 Ikija Na ja 'waravukúne ea 'aho pu'úmo oja
ma'ara'avara.

Mwe'a Ikara Ichá'ina'e Tisaiporua Puna'i Vehunijina

18 Mwe'akaki eaka hijujipo ja sena'avajaho ja niheju ja'ina'e pu
Na nimaraku'a seniva jihuna'e avaju. 19 Ja mwe'a kehuna re'ipisa ja
hunijihuna'e hu ja oja miha'a. Ja mwe'a kehuni vajakino Nara ja iji pijihe
'ekauta. Ijihuna'e mwe'akaho ja senavu. 20 Nara vu'a ka'ene 'waravujaho

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

vwiha'avara. Pwea huni Natohwiji'i areria pana. Pu Na sisei 'ahia ja'ina'e
ja 'u'o sisei 'ahihuna. 'Enakaivo pu Nuni ira hena vejajija joni ira hena
vehuna. 21 'Enakaivo Nuni ihijihuna'e pu ija'ina 'ahihuna. Ijihuni maijaho
pu Godi ka'ene Na ranamiume roujaho paheju jihuna'e avahuna. 22 Na
paroareje pu pa'wara'ipisa pu sisea paveja'a. 'Enakaivo iviamai pu puni
sisea areri pavahahuna. 23 Ea ka'ene Na semujaho hu Nuni Omiji 'u'o
semuna. 24 Na puni una'i ike ea areri pavehuni ja'ina ka'ene vejujaho Na
ija'ina pave'ipisa pu sisea paveja'a. 'Enakaivo pu ki'eme Na ijí vejujihuna'e
pu Na sename 'ee Nuni Omiji 'u'o senavu. 25 Pu ika'ina ka'ene vejajihuni
maijaho Godi oni ira vaji 'waramajara roe nimaa re'amarono aranana.
Ijaho ika'ina'e 'waramana Pu Na vu'a pa'a senamana. 26 'Enakaivo joni
Ni'ajihi'ina ka'ene Nara Amo una'i rene ranave ro'amajaho Godoni
'Avena ka'ene nimaijina. Hu Amo una'i rena rohuni jihuna'e Hu Na rone
'warahuna. 27 'Eje ja 'u'o Na rone ea 'aho'a najahuni jihuni maijaho ja nú
pu'úmo kami aneji rene hina apene roajihuna'e najahuna.

16 1 Na uneunechakija ja 'waravu jihuna'e ja ani paruva'avara. 2 Pu
ja Sinakoku vaja roturihuna. Vea nituma rouna'omo rosa'eje ea
irara ja 'ani'amajara vwiha'amajaho hu Godoni kaukara'e vene avanu
ro'ena. 3 Pu Amo pahena kame Na pahena pakivu jihuna'e pu ja ijá
'ahihuna. 4 'Enakaivo Na uneunechake ja 'waravu jihuna'e puni vei
ro'amajaho pu ijá vehuna. 'Ejakamareje ja Nara 'waravukaho vwihahuna.
Na anejijaho uneunechaka ja pa'waravuta. Ijihuni maijaho Na ja pu'úmo
hijujihuna'e avajuta.

Godoni 'Aveni Jihuni Kaukaraijina

5 'Enakaivo Na iviamaa Godi ka'ene Na ranamiume roujihuni va'u. 'Eju'e
ja ea pina A ichihi va'o? pa'wivu. 6 'Enakaivo Na uneunechakihi ja 'waravu
jihuna'e joni oja vaja temuki rarenu. 7 Na ja nimaa 'waravu. Ja maranihuni
jihuna'e va'u. Ijihuni maijaho Nara pava'ujaho joni Ni'ajihi'ina parohuna.
'Enakaivo Na va'ujaho Na Hu ranave joni rohuna. 8 Hura ro'amajaho Hura
vejakame mwe'a kehuni ea pu sisei jihuni maa hehuna 'ee arira maijaho
hehune 'ee 'otua vehuni 'unamijaho hehuna. 9 Sisea puniji najahuni jihuni
maijaho pu Na panimaa rojura. 10 Arimaiji najahuni jihuni maijaho Na
Amo oni va'ura'omo ja Na kú'o pakihuna. 11 'Otua vehuniji najahuni jihuni
maijaho mwe'a kehuni natohwijaho ni'otua vetiara. 12 Na uneunecha
mapoka 'warahuna ura reniu kaivo ja iviamaa areria pa'ekahuni jihuna'e
pa'waravu. 13 Godoni 'Avena ka'ene nimaa nimai ijara ro'amajaho Hura
nimaa nimai jihunijaho maho'o najahuna. 'Ee Hu Huni vwiha ijaho
pa'warahuna kaivo raka ka'ene Hu henujiru 'warame 'ee raka ka'ene mai'o
rehuniji najahuna. 14 Hu Nara raka ka'ene na'uji 'eke ja 'wara'ama jihuna'e
Nuni pinana 'urihuna. 15 Uneunecha maho'o ka'ene Amo Onijaho Nuna.
Ijihuni hahi raka ka'ene Nunijija Hu 'eke ja najahuna.

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Temuka 'Ee Temarijina

16 'Aha josu pare'eje ja Na pakihuna. 'Enareje kú'o 'aha josu'a pare'eje
ja Na kihuna. Ijihuni maijaho Na Amo oni va'ujihuna'e 'iamana. 17 'Ejume
Huni tisaiporu 'ahopo 'aho'a ijá 'iava Hu 'warumu kajihuni maijaho
irake? Na 'aha josu'a pare'eje ja Na pakihuna. 'Enareje 'aha josu'a
pare'eje kú'o ja Na kihuna. Ijihuni maijaho Na Amo oni va'ujihuna'e
'waravu 'úmujaho rakijihuna'e 'warumo? 'wavara. 18 'Ejume pu ijá 'wava
'Ú ikaho iraka'e rone 'warumo? Ikaho iraka'e rone 'aha josuna 'úmo?
Hura raka ka'ene rona 'warumujaho nú puruva renu 'wavara. 19 Jesu
kimajaho pu Hu apohuna kimarena Hu pu ijá 'iama Na ijá 'iavuta Na 'aha
josu'a pa'are'eje ja Na pakihuna. 'Enareje 'aha josu'a pa'are'eje ja kú'o
Na kihuna 'iavuta. 'Ena'omo ijí ja hina aposaravu raka? 20 Na ja nimaa
nimaa 'waravu. Ja niramarume hine 'úchia 'ehuna. 'E'eje mwe'akaho
hu mari'uhuna. 'E'eje ja niho'o temukama paranihuna. 'Enakaivo joni
temuka kajaho ta'arohe temara'e rehuna. 21 Napari vea ka'ene hariha
nahe'i venujaho hu niho'o haha hiamuna. Ijihuni maijaho hu vea ka'ene
haha hihunijara roukame avanuna. Hu hariha naheju'e pa'arenujaho hura
haha ka'ene hiamajaho pavwihanuna kaivo hariha ka'ene hura nahejume
ikino mwe'i roajihuna'e temaranuna. 22 Ijihuni hahi ja iviamaa ija'ina
temukamu. 'Enakaivo Na ja kú'o kive joni oja sonahihuna. 'Eje ea pina
joni vaji temara ijaho paapena ruvahuna. 23 Ijí vea kajaho ja Na unenu'u
pina paaporihuna. Na nimaa nimai ja 'waravu. Ja unenu'u 'aho'a'e Nuni
ihi 'urahi'i Amo jari'avajaho Hu vajihuna. 24 Ja marako'a unenu'u pina
Nuni iha pa'urahi'i jaririvara. 'Ena'omo ja jaririvakame Na vajihuna. 'Eje
joni vaja temari niho'o rarena parahuna.

Mwe'a Ikehuni 'Unamiji Asihuniji'i Nahama 'Waramana

25 Na uneunecha ikijahija ja hai 'waravu kaivo vea mai'o rouna'omo
rosa'eje Na kú'o ja haa pa'warahuna kaivo Na Amo oni vu'a samaumai
ja 'warahuna. 26 Ijí vea kajara ro'amajaho ja Nuni ihi 'ahi jarihuna.
'Enakaivo Na ja ika'ina pa'iavu Nara Amo jonijihuna'e 'warahuna
pa'iavu. 27 Amora ja oja mihu. Ijihuni maijaho ja Na oja mihe 'ee nimaa
rojujaho Na Amo oni rena routa. 28 Na kahi Amo oni rena roe iki mwe'i
routa. 'Ena'omo Na iviamai ike mwe'akaho areme kú'o kahi Amo oni
va'u 'iamana. 29 'Ejume Huni tisaiporu ijá 'wava Hena! A iviamaa haa
pa'waru'ika'i samaumai 'warumu. 30 Nú iviamaa heju. A uneunecha
maho'o nihe parana jihuna'e ei pini unenu'u pina Aa'e aporahuna
areria pa'ana. Nú ike henare'e A Godoni rena roaji nimaa roju 'wavara.
31 'Ejume Jesu eha vene pu ijá 'iama 'Ú ja iviamaa nimaa rojo? 32 Heha!
Vea muka ka'ene roujaho iviamaa niro 'e'unana. Ijihuna'e ja ea mapoka
ni'aha kwinu juhahe ani ani joni ara aneji va ranahuna kaivo ja Nanasu

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

piranamihuna kaivo Na Nanasu pahihuna. Ijihuni maijaho Amora nú
hu'úmuna. 33 Na uneunecha mapoka ikija ja ni'waravu jihuna'e ja Nuni
vaji matauvi'ina apehuna. Ja iki mwe'i hijujaho ja sisei hiju kaivo ata
kairasa'avara. Ijihuni maijaho mwe'akaho Nara ni asivuta 'iamana.

Jesura Hua Nimai Vetihuniji Puni Siporua 'Onajina

17 1 Jesu uneunechake 'waravume paarejume Hu nia ahasirime
akúpi 'ahi niri'i ijá 'wama Amo vea niroukúne A veje Harihu puni
pinana 'urinama. Harihuni veju'e Oni pinana 'urinukúne. 2 A Hu harura
ea mapoka asitahuna mahana. 'Enajihuna'e A ea ka'ene Hu vajahajija Hu
pu majama hihuna mihuna. 3 Ikaho majama hihunijina. Pu A Godi ka'ene
nikwinu'wi nimaa nimaiji hena kame 'ee Jesu Keriso ka'ene Ara ranavume
roaji hena kahuna. 4 Na iki mwe'i kaukara ka'ene A mihajaho nive paraju
jihuna'e Oni pinana natohwa 'urinu. 5 'Enakúne Amo veje Nuni pinana
natohwa 'urinama. Nú no'o nitama mwe'akaho pa'ajiri vejume Nuni
pinana 'urina ja'ina'e 'urinama. 6 Ea ka'ene Ara Na mwe'i vajihajija Na A
rone pu najahuta. Pu Oni ea kaivo A Na vajihajija pu Oni ira hena veju.
7 Pu iviamaa niheju. Uneunecha ka'ene A vajihajaho Oni rene roara. 8 Ara
Oni ira ka'ene Na vajihajija Na pu 'waravu'e pu hena vejara. 'Ene pu ijí
hejujaho nimaa nimaa Na Oni rena routa. 'Ee Ara Na ranamiume roujaho
pu nimaa nimaa roju. 9 Na puni siporua 'oju kaivo Na mwe'a kehuna
pa'oju. Ea ka'ene A Na vajiha jihipuna'e 'oju. Ijihuni maijaho pu Oni
eijihuna'e Na puni siporua 'oju. 10 Nunijijahija maho'o One 'ee Onijijahija
maho'o Nuna. Ijihuna'e pura veju'e Nuni pinana 'urinu. 11 Na iviamaa
mwe'akaho kú'o pahihuna. 'Enakaivo pu pupuso iki mwe'i hi'eju'e Na Oni
vu'u. Amo arimai ea ka'ene Ara vajihajija Oni iha 'ahi hami 'ajoha'amana.
'Ejakame Nú nikwinu'ini ja'ina'e pu 'u'o nikwinu'wi reja. 12 Na pu pu'úmo
hijuti veijino Na Oni iha 'ahi pu 'ajohauta. Ea ka'ene Ara vajihajija Na
pu hami 'ajohauta. 'Ejume ea pina niho'o paranamia va'ana kaivo ea
kwinu'wi sisemaa ijara va'ume pa'arenana 'Ejume Godoni irijarahara
'waramajaho ro nimaa'e renana. 13 'Enakaivo Na iviamaa Oni vu'u. Vu'a
ikejahija Na iki mwe'i 'waravu jihuna'e puni vajijaho Nú temarijara
rarena parahuna. 14 Na Oni ira pu ni'waravuta. Ijihuni hahi mwe'akaho pu
senamu. Ijihuni maijaho pu mwe'a kehuna pana. 'Ene Na 'u'o areri mwe'a
kehuna pana. 15 A mwe'akino pu 'eka ani vahuna pa'waravu kaivo 'avena
sisei ruara'enakúne 'ajoha'amana. 16 Areria Na mwe'a kehuna pana. Ija'ina
pu 'u'o mwe'a kehuna pana. 17 Oni ira nimaakúne A Oni ira apena vena'e
pu ea arira re'avara. 18 Ara Na ranamiume Na iki mwe'i rouja'ina'e Na pu
'u'o mwe'a ikino irechamiu. 19 Puni hahijihuna'e Na Nuni haha pu mihuta.
Ijihuni maijaho Oni ira ka'ene nimaijino veje pu ea arira re'avara. 20 Na
punaru siporua pa'oju kaivo pura raka ka'ene 'warave ea 'ahopo hene Na
nimaa ronihunijihipuna 'u'o 'oju. 21 'Enajihuna'e Na siporua 'ojukúne pu

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

maho'o nikwinu re'avara. Amo pu nikwinu nú pu'úmo re'avara. Areri
Ara Nuni vaji hiju'e Nara Oni vaji hijuja'ina'e pu 'u'o Núni vaji hihuna.
'Ejakame mwe'akaho Ara Na ranamiume rouji nimaa ro'avara. 22 Ara
pinana ka'ene mihajaho Na pu nimihuta. 'Enajihuna'e pu nikwinu rehuna.
Areri nú nikwinu'ina rejaja'ina'e rehuna. 23 Na puni vaji hiju'e A Nuni vaji
hinu. 'Ejukame pu niho'o nikwinu rena para'avara. 'Ejakame mwe'akaho
Ara Na ranamie 'ee oja ka'ene Na mihaja'ina'e A pu 'u'o oja mihujaho pu
hena ka'avara. 24 Amo A pu Na vajihajaho Nara hi'ujino pu 'u'o hihuna ura
reniu. 'Ejakame pu Nuni pinana ka'ene Ara mihajaho ka'avara. Nitama
mwe'akaho mai'o pavejajiri A oja mihana. 25 O Amo A arimaa mwe'akaho
A pahena pakamu kaivo Na A nihene kavura. Ara Na ranamiume roujaho
ea ikipo niheju. 26 Na A ichá'inijaho pu najahuta. Na majama A rone najaha
apena vahuni jihuna'e Ara Na oja ka'ene mihajaho puni vaja nave Na puni
vaji hiuta 'wamana.

Jesu Kamovajina
(Matiu 26:47-56; Maka 14:43-50; Ruku 22:47-53)

18 1 Jesu ikaho 'waravume pa'arejume Hu 'urine va'e Kitironi isoha
ona kara'i juasi'a'omo Huni tisaiporue pu'úmo ijí va'ara.
Noin 2 Jutasi ka'ene Hua nahamahunijaho hu ruha kajaho nihena
kamuna. Ijihuni maijaho Jesu na'ia mapoka Huni tisaiporu pu'úmo
ijí va'ura. 3 Pirisiti mama'ina 'ee Parasi ijipo Jutasi Romu puni sorutia
'ee hirisima vajahume aherame naheha 'ee tosia 'ee juha hajaa vene
roara. 4 'Ejumakame Jesu uneunecha maho'o ka'ene Hu re'iro vejajaho
nihenana. 'Enarena Hu ro 'e'une va'e pu ijá 'iama Ja irá savo? 'iamana.
5 'Ejume pu eha vene Hu ijá 'wava Jesu ka'ene Nasareti ora nú savu
'wavara. 'Ejume Hu ijá 'iama Ijaho Nana 'iamana. 'Ejume Jutasi ka'ene Hu
nahama 'waramajaho pu pu'úmo naminana. 6 'Ejume Jesu ijá 'iama Ijaho
Nana 'iavume pu henarame hiru'o'usaha kahakaro va'ika'i mwe'i arihara.
7 Jesu Hu kú'o aporama ijá 'iama Ja irá sama ojo? 'iamana. 'Ejume pu
ijá 'wava Jesu ka'ene Nasareti orijina 'wavara. 8 Jesu eha vene ijá 'iama
Na Huna 'iamana. 'Enajihuna'e ja Na sari'avajaho eakija irechamie va'a
'iamana. 9 Godoni iri nitama marako 'waramajaho iviamaa roe nimaa
renu 'wa'ika'i ijá 'wama Ara ea ka'ene Na vajihajijahija pina ani ani
pava'ara 'wamana. 10 Saimani Pita so'wa rukina'omo Marakasiho pirisiti
natohwijihuni pwea'omo so'wi 'anaume mana'inija'i ataa 'uhu'usunahana.
11 'Ejume Jesura Pita ijá 'wama Oni so'wa suta vaji ranama. 'Ú Na kapusia
ka'ene Amora mihajaho pai'ejo? 'wamana.

Jesu Aheme Anasi Ka'ene Pirisiti Jihuni 'Una'i Roajina

12 Romu puni sorutia 'ee puni mama'ina 'ee Jua puni hirisimapo Jesuho
'uname ija kamovara. 13 Marako'a pu Hu apena va'e Anasi oni va'ara.

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Ijihuni maijaho Anasiho Kaiapasi oni jurijihuna'e. Juara kajihuni vajijaho
Kaiapasira pirisiti ni'ina renana. 14 Kaiapasiho ea ka'ene Jua ea mapoka
marako'a ika 'waramajina Ea kwinu ea mapoka punijihuna'e kwahuna.
Ijaho niho'o mamaa vena avahuna 'iamana.

Pitara Jesu Hemahajina
(Matiu 26:69-70; Maka 14:66-68; Ruku 22:55-57)

15 Saimani Pita kaivo tisaiporu pina'i Jesu 'ararihae va'ara. Tisaiporu
pina kajaho pirisiti natohwijaho hu nihena kavi'ina'omo hu Jesu'i ahuma
va'e pirisiti natohwijihuni sei va'ana. 16 'E'eme Pitaho vwicha jiami
nami'eme tisaiporu pina kajaho pirisiti ni'inijaho hena kavi'ina 'omo hu
Pita ahema ro'irono napara ka'ene vwicha 'ajohajaho 'wara'ika'i ahema
vaji roana. 17 'Ejume napara ka'ene vwicha 'ajohajara Pitaho ijá 'wama 'Ú
a ea karehuni tisaiporu pina raka? 'wamana. 'Ejume hu napara kajaho ijá
'wama Na pana 'wamana. 18 'E'eme pwea 'ee hirisima 'aho'a atuatavume
vena jae iruhe hijara. 'E'eme Pita 'u'o ijí pu pu'úmo namine vena iruana.

Pirisitia Ni'inijara Jesu Apomajina
(Matiu 26:59-66; Maka 14:55-64; Ruku 22:66-71)

19 Pirisiti ni'inijara Jesuni pwehija rone Jesu apome 'ee Hura raka ka'ene najahuji
rone apomana. 20 'Ejume Jesu hu eha vene ijá 'wama Na samaumai ea mapoka
vu'a 'waravuta. Sinakoku 'ee Temiporu vaji Jua ahuma hi'eju'e Na najahura. Na
niho'o vu'a pina nesa pa'waravuta. 21 'Enakaivo rakijihuna'e a Na aporimo? Ea
ka'ene Na 'wara'eju'e hejujihija'e aporame hena. Na raka ka'ene 'waravujaho pu
nihejura 'wamana. 22 Hu ijá 'wara'eme hirisima kwino Jesuni rori naminana'omo
ijara Hu tahijahi'i ijá 'wama 'Ú 'unama ija'ina pirisiti ni'inijaho 'wara'eja? 'wamana.
23 'Ejume Jesu ijá 'wama Na vu'a sisea 'waravuta re'amajaho a ivi'a kú'o 'wariva
hejuma. 'Enakaivo Na vu'a maa 'waravuta re'amajaho a ichá vene 'anio? 'wamana.
24 'Ejume Anasira Hu kamoma ranavume Kaiapasi pirisitia ni'ini jihuni va'ana.

Pitara Jesu Kú'o Hemahajina
(Matiu 26:71-75; Maka 14:69-72; Ruku 22:58-62)

25 Saimani Pitaho vena irua nami'eme pu ijá 'wava 'Ú a Huni tisaiporu
pina raka? 'wavara. 'Ejume hu hema ijá 'wama Na niho'o pana 'iamana.
26 Pirisiti ni'ini jihuni pwea ka'ene Pitara 'anaume ataa 'uhu'usunaha
jihuni ea pini ijá 'wama 'Ú a Hu hu'úmo juasi'i kavute? 'wamana.
27 'Ejume Pita kú'o he'eme ni'aha kwino 'u'ora 'umenana.

Jesu Apene Pairati Oni Una'i Roajina
(Matiu 27:1-2, 11-14; Maka 15:1-5; Ruku 23:1-5)

28 Sú'u vea ka'ene uka 'umenajino pu Jesuho apene Kaiapasi oni sei
va'e 'otua vejuri sei va'ara. Jua pu 'otua vejuri sea vaja pava'ara kaivo

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

ma'ahi namijara. Ijihuni maijaho pu puni tamana ruarahareje Pasova'e
paihuni jihuna'e 'otua vejuri sea pava aruvara. 29 'Ejume Pairatira va'e
pu ijá 'iama Eakaho iraka'e ja namahareja apene roare? 'iamana. 30 Pu
eha vene hu ijá 'wava Ea ikaho Hu sisea paveji'ina re'ipisa nú ija'ina
paapena roa maha'a 'wavara. 31 'Ejume Pairati ijá 'iama Ja joni tamani
jihuni 'unamijino Hu 'otua veti'avara 'iamana. 'Ejume Jua kajipo ijá 'wava
Varapi jihuna'e nú ea pa'anie kwamasahuna 'wavara. 32 'Enajihuna'e
Jesura ichá'ina'e kwahuna ka'ene nimarako 'waramajara roe nimaa'e
renana. 33 'Ejume Pairati kú'o 'unama va'e 'otua vejuri ari va'e Jesu
'umena ijá 'wama 'Ú A Jua puni Kinie? 'wamana. 34 'Ejume Jesu eha vene
ijá 'wama 'Ú a ikaho oni vwihai vwihana 'warimu 'uho ea 'ahopo Na
rone 'waravara'e 'warimo? 'wamana. 35 Pairati eha vene ijá 'wama 'Ú na
Jue? Oni ehija 'ee pirisitia mama'inijipo A apene roe na mihara. Ijaho A
raka vejumakame pu A apena roe na mihare? 'wamana. 36 'Ejume Jesu
eha vene ijá 'wama Nuni ara kwaa ikaho mwe'a pana. Nuni ara kwaa iki
mwe'i re'ipisa Nuni pwehija pu areri ajira veja'a. 'Ejakamareje pu Juakija
Na niho'o paapenia'a. 'Enakaivo Nuni ara kwaa ikaho panamu 'wamana.
37 'Ejume Pairati Hu ijá 'wama 'Ú A Kinie? 'wavume Jesu ijá 'wama A Na
Kinia 'wimujaho Na ijí rehuna'e naheniara. 'Ee ijihuna'e Na iki mwe'i
routa. Na iki roujihuni maijaho ea mapoka ka'ene iki mwe'i hijujihija'e
raka ka'ene nimaa nimaiji 'wara'iro routa. Ea ka'ene nimaijihunijija Nuni
ira hejura 'wamana.

Jesu 'Anaa Kwahuna Nimai Vejajina
(Matiu 27:15-31; Maka 15:6-20; Ruku 23:13-25)

38 'Ejume Pairati Hu ijá 'wama Nimaa nimaijaho irake? 'wa'ika'i hu
'uroti va'e Jua kú'o ijá 'iama Na Ea ikehuni vaja sisea pina pakavu.
39 'Enakaivo joni tamana ja Pasova vea reju'ukivi'i na ea ka'ene tipura
hijujaho pina ranavu'e va'ura. 'Ena'omo na Eake Jua puni Kinia ranahuna
ja ura renao? 'iamana. 40 'Ejume pu ira ajira ijá 'umeja Ea kajaho pana vo
Parapasi ranama 'umejara. 'Enavo Parapasiho hu nesa apeji'inijina.

19 1 Pairatira Jesuho apene hijahana. 2 'E'eme sorutiapo 'wiji
ehimapi Huni húmata 'ahi apúsamahara. 'Ene pu kini epuni
ateha mavarasa'ina avi'ini apúsamahara. 3 'Enareja pu 'ijahe 'ajoma ijá
'wava Esi A Jua puni Kinia 'wavara. 'Eji'i puni iji varinu tahijahara. 4 Hu
Pairati kú'o 'uroti roe pu ijá 'iama Heha! Na Hu ahema roujihuni maijaho
na Huni vaja sisea pina pakama ahema rou 'iamana. 5 'E'ejume Jesuho
'wija 'ee ateha avi'ina ka'ene samahaji'i roe 'uroti samai 'e'unana. 'E'eme
Pairati ijá 'iama Eake kaha! 'iamana. 6 'Ejume pirisitia mama'ina 'ee Jua
puni hirisima pu Hu kavi'i ijá 'umeja Icha 'ahi 'anaa! Icha 'ahi 'anaa!
'umejara. 'Enakaivo Pairatira ijá 'iama Na Huni sisea pina pakavukúne
jara ojono apena va'e icha 'ahi 'ana'avara 'iamana. 7 'Ejume Juapo eha

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

vene hu ijá 'wava Núni tamana ika'ina ijihuna'e núni tamanijara 'waramu
ja'ina'e Hu kwahuna. Ijihuni maijaho Hu Godoni Hariha 'úmujihuna'e
nú Hu 'anaa kwahuna 'wavara. 8 'Ejume Pairatiho ijí vu'a kaji henarena
niho'o tea juma paranana. 9 'E'ika'i hu kú'o 'otua vejuri sei va'e arume
Jesuho apoma ijá 'wama A ichi rena roane? 'wamana kaivo Jesuho
huni eha pavenana. 10 Pairati ijá 'wama A irakijihuna'e na pa'warimo?
Nuni harura namuna'omo na areri A ranamae vahuna ho na A icha
'ahi 'anahunijaho A paheno? 'wamana. 11 'Ejume Jesu eha vene hu ijá
'wama A mai'o Nuni harura areri paasimana kaivo Godira a harura
ma'amajiana vo a Nuni harura paasimana. Ea ka'ene Na apenie roe
a mahajija pu sisea ni'ima'ura vejara 'wamana. 12 Pairati ijí henarena
'unama same Hu rana'iro venana. 'Enakaivo Juapo ijá 'umeja A eake
ranave va'amajaho a Sisa oni napura parehuna. Ea irara ori'ini hu kinia
'iamujaho Sisa'i ninakarame avanu 'wavara. 13 Pairati he'eme pu ijí
'waravume henarena Jesuho apena roe ma'ahi 'otua vejuri ruhi rana'ika'i
hu asuma hi'eme Jesu huni una'i naminana. Ijí ruha kajaho Hipuru puni
iri Kapata 'wavura. 14 Vea ka'ene Pasova amairiaravari vea kaji veiri'i hu
Jua ijá 'iama Joni Kinia kaha! 'iamana. 15 'Ejume pu ira ajira ijá 'umeja
Hu apena va'a! Hu apena va'a! Icha 'ahi 'anaa! 'umejara. 'Ejume Pairati
ijá 'iama Ja ura na joni Kinia icha 'ahi 'ana'ejo? 'iamana. 'Ejume pirisitia
mama'inijipo eha vene ijá 'umeja Nú kinia pana vo Sisarana 'umejara.
16 'Ejume hu Hu apene icha 'ahi 'ana'avarono mihana.

Jesu Korosi 'Anaajina
(Matiu 27:32-44; Maka 15:21-32; Ruku 23:26-43)

17 'Ejume pu Hu ahema va usevume Jesu ichaka Hu 'anahunijaho
tapana va'e kwaa iha Korukata 'wavuji va'ana. Ijaho Hipuru puni iri
Húmata Ata 'wavura. 18 Pu ijí Hu icha 'ahi 'anaara. 'Ene ea no'ohe'i pina
ronu'i 'anae pina 'u'o ronu'i 'anaara kaivo Jesuho riri 'anaara. 19 'E'eme
Pairati asura ira ika'ina vene korosia huri 'ananamana Jesu Nasareti Ora
Jua Puni Kinia 'wame venana. 20 Asura ka'ene hura venajaho Hipuru
Ratini 'ee Kuriki puni iri venana. 'Enavo kwaa ka'ene Jesu 'anaajaho
ara natohwa rorina'omo Jua mapoka vai'i asura kajaho kama tahi'i
va'ura. 21 'Enareja Jua puni pirisitia mama'inijipo Pairati ijá 'wava A Jua
puni Kinia venujaho arema kaivo Hura Na Jua puni Kinia 'iamanakúne
ijihuni toi ve'amana 'wavara. 22 'Ejume Pairati ijá 'iama Raka ka'ene
nara vejujaho na nivejume pa'arenana 'iamana. 23 Sorutia mapoka Jesu
icha 'ahi 'anaume pa'arejume sorutia Huni ateha jahene ahaame nia
no'ona no'o irechavara. Areri sorutia kwinu kwino ea no'ona no'o ijá
'ekahuna'e irechame 'ee Huni ateha mamaa ka'ene huri apúsamonujaho
pasuhara kaivo iji kahi rene hwena va'e kami usevara. 24 Ijí pu ijá 'wava
Roe nú Huni atehakaho paisova kaivo roe pipi vene kava. Ea irara mai

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

ape'amajaho hura ape'enakúne 'wavara. Ijí veja kajaho Godoni Ira nitama
ijá 'waramajaho nimaa renana.
Pu Nuni ateha 'eke ahaame vajúsarahuna. 'Ene Nuni ateha apene
pipi vehuna 'úmana.
25 'Ejume sorutiapo uneunechakija vejara. 'Enakaivo Jesu icha ka'ene
'anaari anejijino ea ka'ene namijajaho Huni oha 'ee Huni ohijihuni 'u'ua
'ee Meri ka'ene Karopasi oni napara 'ee Meri Matarini ijá namijara.
26 Jesu oaha kame 'ee Huni tisaiporu pinaka Hu oja mahujaho kavi'i
ijá 'wama Napara karere oni Hariha kama 'wamana. 27 'Ene Hu Huni
tisaiporua ijá 'wama Oni oha kama 'wavume hu ijí hene túna'i napara
kajaho aheme huni ari va'ana.

Jesura Kwamajina
(Matiu 27:45-56; Maka 15:33-41; Ruku 23:44-49)

28 Ijihuni túna'i Jesu henajaho uneunecha mapoka ka'ene Hura ve'iro
roajaho iviamaa nivesihana. 'Enavo Godoni iri nitama 'waramajaho ro
nimaa renana. 'Ejume ijá 'iama Na toa huanimu 'iamana. 29 'E'eme si'uara
ajina riha kisina rukina ijí namana'omo pu 'o'asuni ichi mwavahame 'ena
ape 'urine Hu iri vwevara. 30 'Ejume Jesuho ijí ajina riha kisina kajaho
inarena ijá 'iama Nipa'arenu 'i'ika'i húmata aruha arihajaho ni'aha kwinu
oja sumana.

Jesu Iana 'Ahi Pijahume Napamajina

31 'Ejume Juapo Pairati apoma ijá 'wava Nú ea ka'ene icha 'ahi navu
karaho 'anie mumora túachamihe kwamasahakivi'i 'eke mwe'i irechava
'wavara. Pu ijá vejajihuni maijaho puni Sapati jihuni vea natohwijara
rehuni jihuna'e avajara. 32 'Ejume sorutiapo roe urana namajihuni mumora
'ania tuamahe 'ee ea pina ka'ene ropuna'i Hu hu'úmo icha 'ahi 'anaajihuni
mumora 'ania tuamahara. 33 'Enakaivo pu Jesuni roi'i kavajaho Jesuho
nikwamana kavara. 'Enareja pu Huni mumora patumahara. 34 'E'eme
sorutia kwino juha apena roe iana hari pijahume ni'aha kwinu 'aa 'ee
toa iji'i arihana. 35 Ea ka'ene ijí re'eme kamajara ijí rone 'waramu. Ijí
hura rone 'waramujaho nimaa. 'Ene hu nihena kivi'ini jihuna'e hu nimaa
'waramu jihuna'e ja 'u'o hena nimaa rohuna. 36 Ijí uneunecha kajaho
vejuma pa'are'ejuma'e nitama Godoni ira ijá 'warumajaho Huni ata pina
paveje 'au'ena 'úmajaho nimaa renana. 37 Vukú'u nitama Godoni iri ijá
'warumane Pura Hu pijahajaho pu kahuna 'úmana.

Jesu Kwananavajina
(Matiu 27:57-61; Maka 15:42-47; Ruku 23:50-56)

38 Ijihuni túna'i Josapi ka'ene Arimatia orijaho Jesuni tisaiporu pina
kaivo Jua juhamare'e pasama hiramuna'omo hu roe Pairati Jesuni haha

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

ape'irono apoma 'waramana. 'Ejume Pairatira nijina 'wavume hu roe
Huni haha apena va'ana. 39 Nikotimasi ka'ene nitama na'ii Jesu va'e
kamajara 'u'o senisia mú 'ee aroi vejara ka'ene ahija rukinijaho apena
roana. 40 Pu Jesuni haha apene ateha senisia iji'i mwavara. Jua puni
tamana ea kwamasahi'ina ijá vejura. 41 Kwaa ka'ene Jesu icha 'ahi 'anaari
rorijaho juasi'a. 'Ena'omo juasi'a kajino mutita namuna kaivo ea 'aho'a
mai'o ijaho pairechamiara. 42 Mutita kajaho samatu'una'omo Juapo
Pasova huna'e amairiarahuni jihuna'e pu ijí Jesuho ranavara.

Mutita Vuata Namajina
(Matiu 28:1-8; Maka 16:1-8; Ruku 24:1-12)

20 1 Hura natohwi sú'u sú'o vea mai'o paahara sa'eme Meri Matarini
ijí mutita kaji vai'i kamajaho muna ka'ene vwicha kunavajaho
tatiraha apene ruvaara kamana. 2 'Enarena hu ninuma va'e Saimani
Pitaho 'ee tisaiporu pina ka'ene Jesura oja mahuji'i puni va'e ijá 'iama
Pu núni Natohwijaho mutita vaja niapene ani ranavara'omo pu ichihi
ranavajaho nú puruva renu 'iamana. 3 'Ejume Pita'o Huni tisaiporu pina
kaji'o mutita kaji va'iro va'ara. 4 Ea no'o ninukujahara kaivo tisaiporu
pinijara Pita ninuma asima urana va'e marako mutita rora kaji 'e'unana.
5 Hu va'e aruha amanena niriajaho ateha ijí navara kaivo hu vaja
paaruma va'ana. 6 'E'eme Saimani Pita 'u'o túna'i va 'e'unarena ijí mutita
vaji aruma va'i kamajaho ateharu navara. 7 'Enakaivo ateha pina ka'ene
Jesuni húmata mwavajaho ateha 'aho'apo navajaho panamana kaivo
hunano mwama va'e namana. 8 'Ejume tisaiporu pina ka'ene urana mutiti
roaji 'u'o ijí aruma va'e ateha kajaho kime nimaa ronana. 9 'Enakaivo pu
Godoni vu'a ka'ene Hu kwama 'urihunijaho pu mai'o majaa pahejara.
10 'Enareja tisaiporu kajija 'uname puni ari va'ara.

Jesura Meri Matarini Oni Una'i Samaahiramajina
(Matiu 28:9-10; Maka 16:9-11)

11 'E'eme Meriho ijí mutita rori namine niravi'i aruha arihe mutita
vaja kaji niriana. 12 'Eji'i kivume 'ona oji'ina no'ohe'i ateha sajasa'ini
same Jesu ranavari tinijino pina húmana'i asuma hijume pina mumona'i
asuma hinana. 13 'Ejume pu hu ijá 'wava Napara karera a raka vene
niramo? 'wavara. 'Ejume hu ijá 'iama Erapo nuni Natohwa apena va'e
ani ranavukame na puruva reniu'e ijihuna'e avaju 'iamana. 14 Hu ijá
'wara'ikaivo ura ta'arohi'i kamajaho Jesuho ijá naminana kaivo Jesura
naminu paronana. 15 'Ejumakamarena Jesura hu apoma ijá 'wama Napare
A rakijihuna'e niramo? A irá samo? 'wamana. 'Ejume hu vwihanajaho Hu
juara anesura ro'ikaivo ijá 'wama Ara reha Hu apena va'e ani ranamana'e
re'amajaho a ichá ranamajaho 'warive na va'e Hu apejuma 'wamana.
16 'Ejume Jesu ijá 'wama Meri 'wamana. 'Ejume hu ta'arohi'i Jua puni

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

iri ijá 'wama Raponai 'wamana. Ijihuni maijaho Najuhi'ine 'wamana.
17 Jesu ijá 'wama A Na pa'uniri'amana. Ijihuni maijaho Na mai'o Amo oni
pavai'inakúne a va'e vwehu Nuna 'wara'amana. Na Nuni Oma 'ee joni
Oma Nuni Godi 'ee joni Godi ijihuni va'u 'i'ama 'wamana. 18 'Ejume Meri
Matarini roe hura núni Natohwiji kamajaho Huni tisaiporua 'waramana.
'Ene Hura vu'aka 'warama kaji 'u'o 'waramana.

Jesura Huni Tisaiporu Puni Una'i Samaahiramajina
(Matiu 28:16-20; Maka 16:14-18; Ruku 24:36-49)

19 Hura Natohwa nusirei tisaiporu mapoka ahuma sei vaji vwicha kume
hijara. Ijihuni maijaho pu Jua juhamareja avajara. 'E'eme Jesuho roe
pura ahuma hija kaji rira mu'oi nami'i kaivo ijá 'iama Matauvi'inijaho ja
pu'úmuna 'iamana. 20 Hu ijá 'waramarena iji'a Huni ija najahe 'ee iana
'u'o najahana. 'Ejume Huni tisaiporua Natohwiji kamareja teamanama
parajara. 21 'Ejume Jesu kú'o ijá 'iama Matauvi'inijaho ja pu'úmuna.
Amora Na ranamia ja'ina'e Na 'u'o ija'ina'e ja irechamiu 'iamana. 22 Hu
ijá 'waramarena Hu iruhoa vetie ijá 'iama Godoni 'Avena apeha 'iamana.
23 Ja ea 'ahopuni sisea vwihanie are'avajaho puni sisea vwihana arevume
paranana. 'Enakaivo ja ea 'ahopuni sisea pavwihanie are'avajaho puni
sisea mai'o paparanana.

Jesu'o Tomasi Puni Vu'ijina

24 'Enakaivo Tomasi ka'ene Titimasiho ea iropu ropu no'o ijihi puni
ea pina'omo vea ka'ene Jesura roajaho hu ijaho pahinana. 25 'Ena'omo
tisaiporu 'ahopo hu ijá 'wava Nú Natohwijaho nikavara 'wavara kaivo hu
pu ijá 'iama Na nuni nii Huni ija ka'ene nerui 'aniajija kime 'ee nuni ija
ranave nerui va'ani 'unamiji va'e 'ee nuni ija Huni iana hari rana'ujiana
vo na panimaa roju 'iamana. 26 Na'ia iropune no'upisu pa'are'eme Huni
tisaiporua vwicha kume vaji Tomasi'i pu'úmo hi'eme Jesuho kú'o roe
puni rira mu'oi namiji'i ijá 'iama Matauvi'inijaho ja pu'úmuna 'iamana.
27 'Enarena Hu Tomasi ijá 'wama Oni ija miha. 'Ene Nuni ija kiama. Oni
ija miha. 'Enareje iana hari isama. Panimaa ronujaho are'ika'i nimaa
rona 'wamana. 28 'Ejume Tomasi eha vene ijá 'wama Nuni Natohwe 'ee
nuni Godi 'wamana. 29 'Ejume Jesu ijá 'wama A Na kimajihuna'e nimaa
ronu kaivo ea ka'ene Na paki'eja vo nimaa rojajaho Na merajihuna
'wamana.

Ike Puka kehuni Maijina

30 Jesu aacha 'aho'a ea areri pavejura Huni tisaiporu puni una'i vejume
kavara kaivo ike puka vajakaho pavejara. 31 'Enakaivo vu'a ike vejajihuni
maijaho Jesuho Kerisone 'ee Hu Godoni Harihijina 'omo ijí nimaa
ro'avajaho Huni iha 'ahi majama hihuna apehuna.

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Jesu Tisaiporu Iropu No'o Puni Una'i Samaahiramajina

21 1 Ijihuni túna'i soha iha Taipiriasi 'wavujino Jesuho Hu
ichá'inijaho kú'o Huni tisaiporua najahana. 'Unama ika'ina'e
Hu ichá'inijaho najahana. 2 Saimani Pitane 'ee Tomasi ka'ene Titimasina
'wavujaho 'ee Nataneru ka'ene Kena Karari orijine 'ee Jepeti oni harihija
'ee Huni tisaiporu no'ohe'i ijihi pu'úmo ahuma hijara. 3 Saimani Pita ijá
'iama Na va'e úa vesa'i va'u 'iamana. 'Ejume pu ijá 'wava nú 'u'o vu'ajivu
'wavara. 'Ejume hu pu pu'úmo va'e sisima 'ahi ajivara kaivo ijí na'ia
kajaho pu kija pasiriravara. 4 Sú'u sú'o vea mai'o ahasio'eju'e Jesuho ora
samai naminana kaivo tisaiporua Jesura naminu parojara. 5 'Ejume Jesu
pu ijá 'umena Sesa karijee ja vi kija siriravooo? 'iavume pu eha vene ijá
'wava Pana 'wavara. 6 'Ejume Hu pu ijá 'iama Joni namea sisima ropuna'i
mana'inija'i apúsamareje ja kija siriraha 'iamana. 'Ejume pu namea
'ene ropuna'i apúsavara. 'E'ikaivo pu tairiajaho areri parenana. Ijihuni
maijaho kija mapoka mapoka ijí puni namea vajijaho ani renajihuna'e
areria parenaara. 7 Jesura tisaiporu ka'ene oja mahajara Pita ijá 'wama
Ijaho Natohwi jarana 'wamaji Saimani Pita henajaho hu maisu kaukara
venonana'omo ateha ape apúsame mwamapi soha vaja kaji vajamana.
8 'E'eme tisaiporu 'aho'a sisima ma'u'ua 'ahi roe kija ka'ene namea vaji
itu'o'unana nama kajaho tairia karohi rori va'ara. (Ijihuni maijaho rori
vahuna mina areri 100 mita.) 9 Pu roe rori arihi'i kavume vena re'eme
kija 'ee puretia ijihuni toi reji'i navara. 10 'Ejume Jesura ijá 'iama Kija
ka'ene iviamaa jara sirirava kajaho 'aho'a 'eka roha 'iamana. 11 'Ejume
Saimani Pitara va'e ajime namea kajaho tairi apene iki samai roi'i
kavume kija mapoka mapoka mama'ina (153) ijihuni vaji navara kaivo
namea paturamana. 12 Iji'a Jesu ijá 'iama Roe 'iruma ija 'iamana. 'Ejume
pu nihena kavajaho Hu Natohwiji kamareja pu ea pina paapome A Ea
irarane? 'wavara. 13 'Enarena Jesura roe puretia 'eke tuama vajihe 'ee
kija 'u'o ijá venana. 14 Ijaho Jesura kwama 'urinani túna'ijaho Hu 'aha
no'opisu Huni tisaiporu najahajina.

Jesu'o Pita Puni Vu'ijina

15 Pu 'iruma ijume pa'arejumakavi'i Jesu Saimani Pita ijá 'wama
Saimani Joni oni harihe a Na oja mihujara ikija asitahane? Hu ijá 'wama
I'a Natohwe na A oja mahujaho A nihena kimu 'wamana. 'Ejume Hu
ija 'wama Nuni sipia 'u'ua piira'amana 'wamana. 16 Hu kú'o 'aha no'u
ijí ijá 'wama Saimani Joni oni harihe A Na oja miho? 'wamana. 'Ejume
hu ijá 'wama I'a Natohwe Na A oja mahujaho A nihena kimu 'wamana.
'Ejume Hu ijá 'wama Nuni sipia 'ajoha'amana 'wamana. 17 'Ene Hu 'aha
kú'o no'upisu ijí ijá 'wama Saimani Joni oni harihe a nimaa Na oja miho
'wavume Pitaho temumana. Ijihuni maijaho Hu 'aha no'opisu ijá 'wama A

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Na oja miho 'wamajihuna'e hu temuvume ijá 'wama Natohwe uneunecha
maho'o A nihena kimuna Na A oja mahujaho A nihenu 'wamana. 'Ejume
Jesu ijá 'wama Nuni sipi 'iruma vaji'amana. 18 Na a nimaa nimaa 'waravu
a vea ka'ene kivasa hinajaho a orono vwiha irame a ura ichihichihi
va'i 'ahaujaho ijí va'una kaivo a emaa re'amajaho a ichihichihi ura va'i
'aha'amajaho pu iji 'unaramone vwiha iramahe a kwaa ka'ene pava'i
'aha'amaji pu aherame vahuna 'wamana. 19 Hu ika'ina'e 'warama jihuni
maijaho hura ichá'ina'e kwavakame Godoni pinana 'urihuniji rone
'waramana. Hu ijá 'waramarena iji'a ijá 'wama Na 'ararihia 'wamana.

Jesuho 'Ee Tisaiporua 'Aho'ijihipuni Vu'ijina

20 'Ejume Pita ura ta'arohi'i kamajaho tisaiporu ka'ene Jesura oja
mahujaho 'ararihie roana. Ea kajaho vea ka'ene Jesu pu'úmo 'iruma ijari
veijino Huni túra 'ahi mena hinana'omo apoma ijá 'wama Natohwe ea
irara A nahama'ena? 'wamajina. 21 Pitara ea kaji kavi'i Jesu ijá 'wama
Natohwe eakaho ichá rehune? 'wamana. 22 Jesu ijá 'wama Na ura eakaho
hina apena va'eje Na kú'o rohuna re'ipisa ijaho oni kaukara panakúne
Na 'ararihia roa 'wamana. 23 Pu vwehwaha ijí henareja 'wama apene
oji'i ijá 'wava Ike tisaiporuakaho pakwa'ena 'wavara. 'Enakaivo Jesu
hu pakwa'ena pa'iamana. 'Enakaivo Na ura eakaho hina apene va'eje
Na kú'o rohuna re'ipisa ijaho Nuni kaukara 'wamana 'iamana. 24 Ike
tisaiporu ka'ene vu'ake venukaho hu hena kimujihuna'e najahe 'ee
asurakaho venu. 'Enakaivo nú niheju Hura raka ka'ene 'warumujaho
nimaa nimaa.

Vu'akehuni Urijina

25 'Enakaivo uneunecha mapoka ka'ene Jesura venaji maho'o heha 'ahi
ve'ipisa mwe'a ikaho puka kajihi irechahuna niho'o areri pareja'a. Nijina.

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Akisi

Vu'a Anejijihina

1 [1] Tiapirasi ese. Nimarako pasia pina ka'ene na vejujaho Jesura raka
ka'ene aneja vene 'ee ea najaha [2] apene va'u va'o va'e vea ka'ene
Hura kahi akúpa 'ahi va'aji va 'e'ujuta. Hu va'amarono Godoni 'Aveni
vaji Huni apasorua ka'ene Hura iji pijihajija raka ka'ene pu vehunijaho
'waramana. [3] 'Ene Hu kwama 'urinarena na'ia mapoka (40) Huni haha
'ahi ichá'ina renaji pu najahana. Hu nimaa 'urinana ro'avarorena 'unama
ani ani veji'i Godoni ariji rona najaha 'waramana. [4] 'Ene pu ahuma
hi'eme Hu ijá 'iama Ja niho'o Jerusaremi paareme va'avara kaivo ijí
'aja'eje Amora raka ka'ene ja mi'iro nahama 'waravume Na 'waravujaho
mihakama'e iji'a va'avara. [5] Ijihuni maijaho Joniho ja toi vaji samaume
'urijara kaivo na'ia josu'a pare'eje ja Godoni 'Aveni samahuna.

Jesura 'Urina Akúpa 'Ahi Va'ajina
(Ruku 24:50-53; Maka 16:19-20)

[6] 'Ejume pu roe ahuma hiji'i apoma ijá 'wava Natohwe A vea kajino kú'o
kwaa kakaho Isureri ora mi'ena? 'wavara. [7] 'Ejume Hu pu ijá 'iama Amora
ijí vea kajaho Hu henu 'ee Huni harurijino irechamana kaivo ijihija'e jara
hena kahuna pana. [8] 'Enakaivo Godoni 'Aveni roe ja samahakame ja harura
apenareja'e iji'a Jerusaremi 'ee Jutia 'ee Sameria Na rone najahuna. 'Ene
ike mwe'akaho maho'o najahuna. [9] Ijija 'waravume pa'are'eme pu ijá kavi'i
nami'eme Hu apene 'imita vaji va'ume 'imiti tanu'urihume pakavara. [10] Heha!
Hura va'ukame pu nia ka'ene akúpi 'ahi nirinamie nava kajaho pa'are'eme ea
no'ohe'i ateha sajasa'ini savajija ijá puni rori namijara. [11] 'Enareja ea kajipo ijá
'iava Karari orakije ja raka vene namina hine akúpa 'aha nirinama navo? Ijí
Jesuho iki joni rene apene akúpi 'ahi va'ukaho Hu kú'o 'unama ro'amajaho
'unama nikwinu'ina ka'ene jara Hu ka'eju'e va'u kaja'ina rohuna 'iavara.

Jutasi Oni Tini apenajina

[12] 'Ejume pu huri'a Arivi rene Jerusaremi roara. Arivi rena roe kamino
Jerusaremi usevujaho na'ia kwinuna kwaa jora pana. [13] Pu ijí Jerusaremi

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

roareja pura seaka huri hijujino va'ara. Pita ho Joni ho Jemisi ho Enituru
ho Piripu ho Tomasi ho Pataramiu ho Matiu ho Jemisi ka'ene Apiasi
oni harihijaho 'ee Saimani ka'ene Jerati 'wavujaho Jutasi ka'ene Jemisi
oni harihijaho ijá va'ara. 14 Pu ijí rira kwino napara 'ee Meri ka'ene
Jesuni ohijaho 'ee Huni 'u'uhijijihi pu'úmo ahuma vwiha kwisu rene
siporua 'oji'i hijara. 15 Ijá vejari veijino ea ka'ene Godi nimaa rojujijahija
mapoka (120) ahuma hi'eme Pitara puni rira kaji 'urine arini namiji'i
ijá 'waramana. 16 Vwehu nune Godoni 'Avenijara Teviti oni ira vaji
Jutasi rone 'waramajaho ivi'a Godoni irijaho nima'e renana. Jutasira
ea aherama roe najahume Jesuho apejara. 17 Hu nú pu'úmo hinone 'ee
kaukara ka'ene núra vejukehuni pwinana'a renana. 18 Ike ea ikaho monia
ka'ene sisea veju'e vajahajino apena mwe'a sisa pina 'imenana'omo
ijí una'i 'one huni tea jahausahume kwamana. 19 Ijihuna'e ea mapoka
ka'ene Jerusaremi hijujija kwaa kajaho iha Hakeratama 'wavura.
Puni iri Hakeratama 'wavujihuni maijaho 'Aa Mwe'a 'wama avajura.
20 Godoni ira ka'ene Samusi vaji ika'ina'e vejara. Veje huni ara kwaa
savasa'e renama. 'Eje ea pina pahinama 'ee huni kaukara ijaho ei pini
huni tinia apena venama 'úmana. 21 Ijihuni hahi nú ea pina ka'ene na'ia
mapoka'e núni Natohwa Jesui pu'úmo 'ajúha oji'iniji apehuna. 22 Ijaho
vea ka'ene Jonira ea toi samajino rene rou va'o Hu apena va'aji 'e'unaji
ea pina apejakame Hura kwama 'urinaji ronareje ea 'aho'a 'waravi'ina'e
rehuna. 23 'Ejume pu Josapi ka'ene Pasapasi ka'ene Jasitasina 'wavuji'o
Mataiasi'o 'eka roajivara. 24 'Ena'omo pu siporua 'one ijá 'wava Natohwe
A eaka mapoki jihipuni oja vaja nihenunakúne Ara ea ka'ene iji pijahaji
najuha. 25 'Ejakame hura kaukara ikehuni vaja tinia apene 'ee apasoru
huni kaukara ka'ene Jutasira are'i huni ruhi va'ajaho venama 'wavara.
26 'Enareja ijihuni túna'i pu pipia venareje Mataiasira tinia apenana.
'Ejumakame hura apasoru iropu ropu kwinu ijihi ni'ajinamiana.

Penitikosi Vea

2 1 Jua puni Penitikosi vea natohu rejume pu maho'o rira kwinu
ahuma hijara. 2 'E'eme ni'aha kwinu akúpa 'ahi 'o'ivajamajaho areri
puurapo hiravuja'ina rena ro'eme sea ka'ene pura hija kajaho 'ahí'ahí
vajamana. 3 'E'eme pu ki'eme ira ka'ene vena sa'inijipo rene roariharene
ea kwinu kwino puni haha 'ahi tirohara. 4 Godoni 'Aveni ruha apene
paranarena venaume pu ea maho'o aneja vene ira ani ani'ina 'wavara.
5 'Ejume Jua ka'ene Godi oja mahi'ina ka'ene kwaa ani ani rena roajija
ijí Jerusaremi hijara. 6 'Ena'omo vea ka'ene 'oa kaji henareja ea mapoka
kajija ahuma roe niho'o puruva retiana. Ijihuni maijaho ea 'oi'oi he'eju'e
puni imaijino hine 'wavara. 7 'Ejumakame pu oja pa'arena'e 'ee oja
hwa'usahaume ijá 'wava Ikaho ichá vejo? 'Ú ea ka'ene ike 'wavukija
Karari ora pane? 8 Pu ichá'ina vene núni imaa ka'ene nú nahenuajino

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

'wavujaho nú hejo? 9 Núa Patiani ore Miria ore Irami ore Mesopotemia
ore Kapatosia Ponitasi ore Jutia ore Esia ore 10 Pirijia ore Pamipiria Ijipiti
vajina'omo ijí ore Ripia opuni kwaa Sairini rorine ea 'aho'a Romu ora
'ee Jua 'ee Jua puni tamana hene vejujihuna'e roajivara. 11 Nú ea 'aho'a
Kuriti ore 'ee Arapia ora 'avo pu hine núni imai Godira uneunecha
mama'ina ka'ene venaji rone 'wavu 'wavara. 12 'Enareja pu oja hwa'usaha
niho'o puruva renaume aposaramapene oji'i ijá 'wava Ijaho iraki reno?
'wavara. 13 'Enakaivo ea 'aho'a pu ijí matihe ijá 'wava Ike eakija 'waini
vwea rukina'e ine nanamiu 'wavara.

Pitara Vu'a 'Waramajina

14 'Ejume Pitara 'urine ea iropu ropu kwinu puni rira kajino nami'i
kaivo ira ajira ijá 'umena Jutia ora 'ee ea maho'o Jerusaremi hijukije ataa
apúsame nuni ira ike heha. Nara raka ka'ene 'wara'i vejukaho ja ea 'aho'a
ijá 'wavo. 15 Ja vwihajujaho ea ikija nanamiu roju kaivo pana. Iviamai
sú'u sú'u vea hareha 'aha karakaro namijujaho ea pananamiura. 16 Ikaho
iraka ka'ene poropeti Joerura rone 'warumajina.

17 Mwe'akara mai'o pa'are'i ve'eje raka ka'ene rehuniji Godira ika'ina
'waramana. Nara Nuni 'Avena ea mapoka samahakame joni
harihija 'apahija Godoni 'waravi'ina rehuna 'ee joni kivasa raka
ka'ene túna'i rehunijaho visoni kihuna 'ee joni ema ijija mai'o
túna'i raka ka'ene rehunijaho navahi kihuna. 18 Nara Nuni pwea
ka'ene napara parua ijija Nuni 'Aveni samahakame ijí vea kajaho
pu Nuni vu'a 'waravi'ina rehuna. 19 Nara uneunecha ani'ina akúpa
'ahi vehuna 'ee aacha ani ani mwe'i najahuna 'ee 'aa 'ee vena
'ee venu'a ani rehuna. 20 Vea na'ime nutuma nave masapa niho'o
amapu'ura re'eje 'aa puna'i rena nahuna. Ijá re'amani túna'ijino
Natohwijaho rohuna. 21 Vea kajino ea irara Natohwi jihuni iha
'uraha 'ume'amajaho Hu ni'ajahuna 'wamana.

22 'Enakúne Isureri orakije ike vu'akaho hami heha. Jesu ka'ene
Nasareti ora ka'ene Godira nimaa vene iji pijahe ranavume roajihuni
vaji huni aacha ani ani'ina ea areri pavejujija joni vaji venajaho ja
ojono nihena kavu. 23 Ike eakaho nitama Godira hena kamarena ni
amairiaramana 'omo ja Hu ea sisesa mihume pu korosia 'ahi 'anaume
kwamana. 24 'Enakaivo Godira vejume Hu kú'o 'urinana. 'Enarena
kwamasahe haha ka'ene hehunijaho pa'arenana. Kwamasahuri harurijara
Hu 'unanahuna areri pana. 25 'Enakaivo Tevitira nitama Hu rone
'waramarena ijá 'iama

Na ka'eju'e Natohwijaho nuni una'i na'ia mapoka hinu. Hu nuni ija
mana'inija'i hinujihuna'e na oja pahianihuna. 26 Ijihuni hahi nuni
oja vajakaho niho'o teamanivu'e 'ee nuni mitara mari'umu. 'Eju'e
nuni haha 'u'o 'ojuta hami hwehuna'e vwihaji'i hiju. 27 Na niheju.

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

A Nuni 'avena paranave va'e ruha ka'ene veni renujaho vahuna.
Oni Ariramaijaho pamaka'eje sakara'ena. 28 'Enakaivo A majama
hihunijaho najihana. 'Ene na Oni una'i hi'ujara veje teamanima
paranihuna 'iamana.
29 Vwehu nune maki'eje na núni sasa rone 'waravuma. Tevitira
kwavumakame ranava jihuni húijaho ikeho majama núni rori namo.
30 Hu poropetia'omo Godira raka ka'ene nahama 'waramajaho hu he
paraji'ina renana. Godira nahama 'waramajaho Hu vejakame Teviti oni
amuhiji pini huni ruha apene hihuna 'waramana. 31 Teviti túna'i raka
ka'ene rehunijaho hu nihena kamarena hu Kerisora kwama 'urihuniji
ronarena ijá 'iama
Huni 'Avena paranave va'e ruha ka'ene veni renujaho vahuna. Huni
haha pasakarahuna 'iamana.
32 Godira vejume Jesura 'urinaji nú maho'o nihena kavajihuna'e ja
'waravu. 33 Godira vejume Hu Godoni ija mana'inija'i hinu. 'Eju'ukame
Amora Huni 'Avena ka'ene nahama 'waramaji Hu mihu'ukame jara
raka ka'ene iviamaa hena kavujaho Hura Huni 'Avena kaji usesamaana.
34 Tevitiho nitama mai'o akúpa 'aha pavai'ini hu ijaho 'waramarena ijá
'iama Natohwijara nuni Natohwa ijá 'wama
Nuni ija mana'inika'i asuma hi'eje 35 Nara Oni naka vena'e Oni
omora hari hija 'wamana.
36 Ijihuna'e 'warave ea mapoka ka'ene Isureri hijujaho niho'o hami
hami he para'avara. Godira Jesu vejume Natohwa rene 'ee Keriso renana
ka'ene jara icha 'ahi 'anaajina 'iamana. 37 'Ejume pu ea kajipo ijí henareja
pu oja 'urina parajume Pitaho 'ee apasorua 'aho'ijija ijá 'iava Nú ichá'ina
ve'eja? 'iavara. 38 Joni sisea vwihane aremamaa are'i kaivo ta'arohe Jesu
Keriso oni iha 'ahijino toi sama'e joni sisea pa'are'amana. 'E'eje ja swara
ka'ene Godoni 'Aveniji apeha. 39 Ijí nahama 'warama kajaho jone 'ee joni
harihipune 'ee ea ka'ene kwaa jojori hiju jihipune 'ee areri ea mapoka
ka'ene núni Godi Natohwijara Huna'e 'umena ijihipuna 'iamana. 40 'Ejume
Hu vu'a 'aho'a 'u'o 'waramarena hu 'ejahie ijá 'iama Mwe'a kehuni
siseijaho asinamie ruva'eje maraniama. 41 Ea ka'ene vu'a kaji hene vejajija
toi samahara. 'Ene ea ka'ene nimaa roji'ina mapoka (3,000) vea kajino
huri rejara. 42 'Enareja ijí apasorua kajipo najahajaho henareja pu veku
veku ahuma hine siporua 'one 'ee puretia tuachame iji'i hijura.

Nimai Roji'inapo Hia Ka'ene Hijajina

43 'Ejume Godira apasoru puni vaji aacha ani ani'ina ka'ene ea areri
pavejujipo rejumakame ea mapoka ka'ene hija kajija oja hwa'usahara.
44 Ea ka'ene ijí nimaa nimaa roji'ina kajija oja kwinu vwihane uneunecha
mapokaka punijaho vajúsaravi'i hijara. 45 'Ejume pu aneja vene puni
kukua 'ee aachia 'eke 'imene ea ka'ene pivusahi'inijihi ni'ajihara.

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

46 'Enareja veku veko Temiporui vaji ahuma hine vwiha kwino vwihane
'ee sea sea ijí va'e puretia tuachame ine 'ee 'iruma temarasahi'i oja kwisu
reji'i ijura. 47 Pu Godi ta'arohe ea 'ahopo pu kivajaho teamanavura 'ee
Natohwijara veju'e ea veku veko nimaa rojujija huri 'umanami'i namana.

Irivi'ina Ka'ene Jariravi'ina Vejume Maranajina

3 1 Nusirea ape'eju'e pu siporua 'ona 'ojura'omo Pita'o Joni'o ajima
va'e Temiporui siporua 'o'i va'ara. 2 Ea pina oahoni tea vaji
irivi'ina'e roana'omo erapo kima apena va'e veko veko Temiporu sea
vwicha jiami ranavura. Vwicha jiami ruha kajaho Mavarasa'ina 'wavura.
'Ena'omo ea ka'ene mumora siseraji'ina kajaho ijí vwicha jiama kajino
hi'eju'e erapo ijí Temiporu kajino va'iro va'ukivi'i moni jariramuna.
3 'Ena'omo Pita'o Joni'o va'areja Temiporu vaji arui vejumakivi'i hu pu
moni jariramana. 4 'Ejumakavi'i Pita'o Joni'o niima kanavi'i ijá 'wava
Nú kúma 'wavara. 5 'Ejume hu unenu'u pina pununa'i apehuna vwihaji
'urí ahasirima kimana. 6 'Enakaivo Pitara ijá 'wama Na siriva 'ee korutia
pa'ana kaivo raka ka'ene núnuna'i namuji na mahu. Jesu Keriso ka'ene
Nasareti orijihuni ihiji 'urahi'i 'waravukúne 'urina namina va'a. 7 Huni
ija mana'inija'i 'unama apene 'urijume ni'aha kwinu 'urina kajino huni
mumora 'ee atoka kajija marasahe harura rejara. 8 'Ejume hu ohurikune
namine aneja vene pu pu'úmo Temiporu vaji ohurikuna 'uraha oji'i
Godi ta'arohara. 9 'Ene ea mapoka maho'o ka'eme hu 'uraha oji'i Godi
ta'arohana. 10 Hu ea ka'ene mumora siseraji'ina ka'ene Temiporu vwicha
jiami Mavarasa'ina 'wavuji hine monia'e jariravi'i hinujina kaivo iraki hu
renaji kame puruvaretiume oja hwa'usahara.

Pitara Temiporu Vaji Vu'a 'Waramajina

11 'E'ejume Pita'o Joni'o aharu 'onamie nami'eme ea mapoka
ninukujaha roe ijí Saramani oni sea kajihuni orota 'wavuji namina kame
oja hwa'usahara. 12 'Ejume Pitara ijí kime eaka mapoka kajija ijá 'iama
Isureri ore ja rakijihuna'e hine oja hwa'usahu'e niimaru kúnamúo? Núra
núni harurijino veju'e eakaho maraju'e 'uraha onu rojare?

Pita'o Joni'o Tea Junahuni Vu'a 'Waramareja Irechamiajina

13 Ijaho Eparahami oni Godi 'ee Aisiki oni Godi 'ee Jekapi oni Godi
'ee núni sahiji jihipuni Godijara vejume Huni pwea Jesuni pinana
'urinana. Ea ka'ene ja apena Pairati oni una'i va'ume hu rana'i vejume
ja Hu pavavara. 14 'Ene ja Ea ka'ene arimaijaho pataarohara kaivo ea
ka'ene ea 'aniu'e kwamasahi'iniji mihuna ura renana. 15 'Ejume ja Ea
ka'ene majama hihuni anesurijaho 'anaara. 'Enakaivo Godira vejume
kú'o 'urinaji kavara'omo nú ijí rone nimaa 'waravu. 16 'Ena'omo nú Huni
ihiji nimaa rojujihuna'e nú ijí Jesuni iha kaji 'urahi'i 'waravume ea

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

ka'ene ja kame hejukaho maranana. 'Ene nimairoa ka'ene Huni vaji rena
roajara vejume ea ikaho maho'o joni una'i marana paranana. 17 'Ena'omo
vwehu nune ja puruva rena'eme ija'ina vejara. Areri joni ea mama'inapo
vejaja'ina'e vejara. 18 'Enakaivo ikija Godi nitama poropetia 'waramarena
ijá 'iamana. Huni Kerisora roe sisei hihunaka 'warumajaho iviamaa ijaho
Hu vejume nimaa renana. 19 Joni sisea are mamaa'e are'i kaivo ta'arohe
roha. 'Eje Godira joni sisea 'eke ato'arumama. 'Ejakame Natohwi jihuni
una'i vea ka'ene joni oja sonahunijaho rena roama. 20 'Ejakame Hu Jesu
Keriso ka'ene jonijihuna'e iji pijahajaho ranave joni roama. 21 Hu ijí akúpa
'ahi hi'eje Godira uneunecha maho'o ka'ene Huni poropetia arimaijihi
puni ira vaji nitama 'waramajija veje marasaha parahuna. 22 Mosisira
nitamatama ema ijá 'waramana. Joni Godi Natohwijara poropetia areri
na'ina pina joni vwehipuni vaja kajino veje 'urihuna. 'Enakúne Hura
raka 'warava he'avajaho hami he'avara. 23 Ea irara Poropetia kajihuni
ira pahe'amajaho hu emaa puni vaja kajino 'anae pa'arehuna. 24 Ijaho
ija'ina'e poropetia maho'o Samueri oni rene ijí kahi roa ijipo iviamaa raka
ka'ene rena roe 'e'unukaho 'waruvara. 25 Ja poropetia kajihipuni harihija.
'Ene Godira vehuna ka'ene emahu jona'e nahama 'warama ja'ina'e
iviamaa jona 'u'o venu. Hu Eparahami 'waramaja'ina Oni amuhipuni
vajijino kachi'ina maho'o mwe'akino hijujija merajihuna 'wamana.
26 'Enajihuna'e Godira Huni pwea vejume 'urine amura joni roana'omo
merajihakame ea mapoka joni 'unama siseijaho ta'arohe aré ranahuna.

Pita Kaivo Joni'o Kanisorupuni Una'i Aherama Va'ajina

4 1 Pita'o Joni'o va'a hine ea mapoka kajihi pu'úmo vu'a 'wavi'i hi'eme
pirisiti 'ee hirisima ka'ene Temiporu 'ajohi'inijine 'ee Sajusi ijija puni
roajivara. 2 'Enareja pu niho'o ni'ima'ura senavara. Ijihuni maijaho Pita'o
Joni 'o ea najahareja Jesuni vaji ea ka'ene kwamasa'avajija kú'o 'urihuna
'iavumakame senavara. 3 'Ejumakame vea na'í venajihuna'e pu 'unirame 'eka
va'e tipurai irechamiume hi'eme sú'o nitumana. 4 'Enakaivo ea ka'ene puni
vu'a kaji hene nimaa rojajaho parua mapoka (5,000) nimaa rojara. 5 Ijihuni
sú'uhijino puni emaina 'ee Sikuraipi 'ee puni mama'inijija Jerusaremi roe rira
kwino ahuvara. 6 Anasi ka'ene pirisiti natohwijaho 'ee Kaiapasiho Joni ho
'ee Arekisanita ho 'ee pirisiti natohwijihuni ituha pu'úmo ahuma hijara. 7 Pu
no'o aherame roe puni una'i irechami'i kaivo pu aporama ijá 'iava Rakijihuni
haruri vejare? Irahuni ihi 'urahume ijaho aranane? 'iavara. 8 'Ejume Pitaho
Godoni 'Avenijara ruha apena parajumakame emaina 'ee puni mama'ina ijá
'iama 9 Ja nú iviasi 'otui irechamú'irono avaju. Ijihuni maijaho nú ea ka'ene
mumora siseraji'ina vejume ichá'ina maranaji he'irono avaju? 10 Ja ea mapoka
'ee Isureri orakije ike he'avara! Ijaho Jesu Keriso Nasareti ora ka'ene jara icha
'ahi 'anaume kwamana'omo Godira vejume kú'o 'urina jihuni ihijara vejume
ea ka'ene joni una'i naminukaho maranana.

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

11 Hu muna ka'ene ja ea ka'ene ara veji'inijipo ura parenajina kaivo
ijaho muna ahisima'ura ka'ene ara 'unanahuniji rena naminu
'wamana.
12 Godoni ari vahuni 'unamijaho Iha nikwinu reje nú vahuna. Ei pini
mwe'aki nú ni'ajúhakame Godoni vahuna pana kaivo Godira Jesuho ea
mapoka ikehipuni ni'ajihi'ina mihana'omo ijara ni'ajihakame Godoni
vahuna 'iamana. 13 Emaa kajipo kivume Pita'o Joni'o puni una'i namine
paju'i kaivo ajira 'waravara. 'Ejumakame pu ea kajija sikurua pakavi'ina
'ee ea mamaha'omo ea najahaji kimareja niho'o oja hwa'usahura. 'Ejume
emaa kajipo hejajaho pu Jesu pu'úmo 'urahojura hejara. 14 'Ejumakame ea
ka'ene pu vejuma maranajaho ijí pu pu'úmo namijumakame emaa kajipo
'warahuna areri parenana. 15 'Ejume ema kajipo pu no'o irechamiume
ma'ahi va'eme pu hine 'wama apene pira'aravara. 16 'Enareja pu ijá 'wava
Eakija nú ichá'ina ve'eja? Pu no'o unenu'u pina vejume ea mapoka ka'ene
Jerusaremi hijujija nikivara. 'Ena'omo núra ijí hekajihuna areria parenu.
17 'Enakaivo ike vu'akara parausahe emaapuni vaja vahuna re'amajaho
roe ira kisima'ura'e 'waravakame pu ijí Huni iha kajaho kú'o pa'urahi'i
ea 'aho'a 'warahuna. 18 Pu 'umenaume va'umakivi'i ijá 'iva Ja kú'o Jesuni
iha kajaho pa'urahi'i ea 'warahune 'ee naja'avara 'iavara. 19 'Ejume
Pita'o Joni'o eha vene pu ijá 'iava Ja vwihajujaho 'unama ariramaa
raki jarane? Joni ira hena vehunijina ho Godoni ira hena vehunijine?
20 Nú raka ka'ene kame hejajaho areri pa'arehuna kaivo nú 'warahuna
'iavara. 21 'Ejume emaa kajipo pu no'o juvu vu'a ira ajira 'waramareja
irechamiume va'ara. Ea ka'ene mapokijaho pura raka ka'ene vejaji kame
Godi ta'aroha jihuna'e pura pua'e sise'i 'ahihuni 'unama pa'arenana.
22 Ea ka'ene ijí pu vejume marana kajaho juara mapoka mapoka (40)
pa'arenana.

Nimaa Roji'inijipo Pajuhuni Siporua Ka'ene 'Ojajina

23 Pu irechamiajaho napuhwa puni va'ara. 'Enareja pirisitia mama'ina
'ee emainijipo raka ka'ene pua 'waravajaho 'waravara. 24 'Ejume pu ijí
henareja ahuma hine siporua 'one Godi ijá 'wava Natohwa ka'ene akúpa
vene mwe'a vene soha vene uneunecha ka'ene ijihuni vaji hijujija venaji'o
25 nitama Oni 'Aveni vu'a pina apene núni oma Oni pwea ka'ene Teviti
oni ira vaji rene roa ijá 'úma
Irakijihuna'e Jenitarua hina sena vejo? 'Ene emaa 'unama aniani
maa pa'ajija vejo? 26 Kinia 'ee ea 'ajohai'ina ahuma namiji'i
Natohwijaho 'ee Huni Kerisoho ninavara 'úmana.
27 Nimae ike arakino Heroti ho Ponachasi Pairati ho 'ee Jenitarua 'ee
Isureri ora ahume Oni pwea ariramaa Jesu ka'ene Ara iji pijahaji ninavu.
28 Pura iraka ka'ene vejajaho Ara nitama vwihane amairiarama ja'ina'e
vejara. 29 Oo Natohwe iviamaa pura juha vu'a kisina ka'ene 'wavujaho

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

vwihana. 'Enareje nú Oni pwehijakaho ni'ajúha. 'Ejakame nú harura'e
Oni ira 'wara'avajaho paju'ika'i nú ea najaha. 30 Oni ija jorane ea veje
maranie 'ee aacha ani ani'ina oni pwea ariramaa ka'ene Jesuni iha
'ahi vena 'wavara. 31 Pu siporua 'ojume pa'are'eme ijí sea ka'ene pura
hija kajaho vari'eme Godoni 'Aveni puni vaji ruha apenana. 'Ejume iji'a
Godoni vu'a paju'i kaivo aneja vene najahara.

Nimaa Roji'inijipo Kukua Puna Swara Vejajina

32 Ea mapoka ka'ene nimaa roji'ina kajija puni oja 'ee vwiha nikwinu
vwihajara kaivo ea pina unenu'u pina nuna pa'iamana kaivo pu
uneunecha mapoka 'eke totari 'ojura. 33 Pu apasorua kajija haruriji'i Jesu
ka'ene Natohwijara kwama 'urinaji 'waravume Godi pu ni'ima'ura'e maiji
vwihaniana. 34 Puni vaja kajaho ea pina unenu'u pina panupivi'i hinana.
Ijihuni maijaho ea kajija maho'o mwe'a 'ee sea rukina'omo 'imenareja ijí
monia kajija 'eke roara. 35 'Ejumakame pu monia kajija 'eka roe apasoru
epuni una'i irechavume pu 'eke ea ka'ene uneunecha pa'ajihi pura
pivusahuji kivi'i 'oi'oi vajihara. 36 Ea pina huni iha Josapina kaivo Jesuni
pwehipo iha pina 'iame Panapasina 'wavura. Ijí Panapasi 'wavu kajihuni
maijaho Ni'ajihi'ina 'wavura. Hu Rivai oni amuja 'ee kwaa iha Saiparasi
nahejara. 37 'Ena'omo hu huni mwe'a pwina ea 'aho'a 'imenae monia
'ekana. 'Enarena hu monia kajaho 'eka roe Jesuni apasoru puni una'i
irechamana.

Ananaiasi 'Ee Sapara Puni Vu'a

5 1 'Enakaivo ea iha Ananaiasi'o naparaha ka'ene Sapairana 'wavuji'o
puni mwe'a 'imejara. 2 'Enareja Ananaiasiho ijí monia kajaho 'aho'a
hu 'eka'i kaivo 'aho'a 'eka roe Jesuni apasorua pisivia vajihumakame
naparaha hena kamana. 3 'Ejumakame Pitara ijá 'wama Ananaiasi'o a
irakijihuna'e Setani oni oja ruha apejumakame a oni mwe'aka 'imenarena
monia pwinana'a a 'ekivo Godoni 'Aveni jihuni una'i ira'ata venane?
4 Maraku'ijaho mwe'akaho omaa 'wa? 'Ene iviamaa monia 'imejake 'u'o
omaa 'wa? 'Enakaivo a rakijihuna'e oni oja vaji ika'ina'e vwihanane?
A nú emaa papisimúu kaivo a Godoni una'i ira'ata venana 'wamana.
5 'Ejume Ananaiasi ijí henarena ni'aha kwino mwe'i 'one kwamana.
'Ejume pu ea ijí hene tea junamana. 6 'E'eme kivapo roe huni haha apene
mwame apena va'e kwananavara. 7 'E'eme vea oma no'opisu pa'are'eme
nusirei huni napara roe raka ka'ene huni parua renajaho pahena pakavi'i
roana. 8 'Ena'omo Pitara ijá 'wama 'Ú jara mwe'a kajihuni monia ehaka
apejajaho ijarune 'wavume hu I'a nijana 'wamana. 9 'Enajihuna'e Pita
ijá 'wama Irakijihuna'e ja no'o paruune'i 'wame Natohwi jihuni 'Avena
vena kavare? Hena! Kivasa ka'ene iviamai roe vwicha jiami namiju
kajija paruuna apena va'e kwanana'i va'ara'omo pu a 'u'o apena vahuna

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

'wamana. 10 'Ejume hu ni'aha kwino 'one huni mumora rora kajano
kwama namana. 'Ejume kivasa kajipo roe aruvi'i kavajaho napara
kajaho kwamana kamareja pu apene va'e paruahoni rori kwananavara.
11 'Ejumakame sosia kajaho maho'one 'ee ea ka'ene ijí hejajija niho'o
ni'ima'ura'e tea junamana.

Emapo Areri Pavejujine 'Ee Oja Hwa'usahujina

12 Apasoru ahuma Saramani oni oroti hiji'i ea mapoka puni vaji
aacha ani ani'ina 'ee uneunecha ka'ene ema areri pavehunijaho vejara.
13 'Eju'ukame panimaa roji'ina 'aho'a paroe pu pu'úmo hiju kaivo pu
apasorua kajihipuni pinana hena 'ee pu ta'arorahara. 14 'Enakaivo
ea mapoka mapoka parui napari Natohwiji nimaa rojajija roe ijí huri
ahumahume ajima va'ara. 15 Ea pu atama 'uniravi'ina mapoka puni suha
ateha 'eka roe 'unamu toi kajino irechama apene va'eju'e Pitara puni rori
va'e huni 'avenijara atami 'uniravi'ina kajihi puni hura kaji niha rene
raurihuna. 16 Ea mapoka Jerusaremi rori hijujipo ea puna ka'ene atami
'uniravi'ina 'ee 'avena sisea ajima'ina aherama roume pu 'u'o vejume
maho'o maraniara.

Apasoru Ruaraha 'Eka Tipurai Irechamiari Vu'a

17 'E'eme pirisiti natohwa 'ee ea ka'ene Sajusia pu'úmo niho'o
ajinamana. 18 'Ejumakame pu 'urine apasorua 'unirame 'eke va'e tipurai
irechamiara. 19 'Enakaivo na'ii Natohwi jihuni 'ona oji'ini roe tipura ara
kajihuni vwicha tirasa'i kaivo aherama roe ma'ahi irechamiara. 20 'E'ika'i
ijá 'iava Ja va'e Temiporu vaji namine ea mapoka majama hihuni vu'a
kaji naja'avara 'iavume 21 pu ijí hene 'urijajaho sú'u sú'u vea mai'o ahara
sama kamino va'e Temiporu vaji najahara. 'E'eme pirisitia natohwa 'ee
puni ehijijipo Isureri opuni emaa 'umenaume roe rira kwino ahuma hi'i
kaivo ea irechamiume tipurai hiju ro'ika'i ahera'i va'ara. 22 'Enakaivo
ea ka'ene tipura 'ajohi'inijipo va'e kivara tipura vaja pakimareja roe
'waravara. 23 'Enareja ijá 'iava Nú kavajaho vwicha roku vene kisima'ura
vejume na'eme ea ka'ene tipura 'ajohi'inijija vwicha jiama kajino
namijara kaivo nú vwicha tiraha aruma va'ajaho ea pina niho'o ijaho
vaja pahinana 'iavara. 24 'Ejume pirisiti mama'inijija 'ee Temiporu puni
hirisima vu'a kaji henareja pu vwihajume puruva rejume ijaho ichá rene
aranane 'wavara. 25 'E'eme ea kwino roe ijá 'iama Heha! Ea ka'ene jara
tipurai irechamiajaho Temiporu vaji namine vu'a ea najahu 'iavara.
26 'Ejume hirisima natohwijaho 'ee huni hirisima va'e pu aheramana
kaivo pu ea mapoka juhamareja harura pavene irisava jihuni maijaho
ea mapoka ka'ene puni vu'a heja kajipo muni 'eke 'anihuna vwihanareja
ijihuna'e masuanu'wi aheravara. 27 'Enakaivo pu aherama roe kanisoru
puni una'i irechamiume namijumakivi'i pirisiti 'ajohi'ina natohwi

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

jihipuni una'i irechamiara. 28 Nú ja tanu'urihe ja Iha Ikaho pa'urahi'i
ea najahuna 'waravara kaivo kaha! Jara najahu kajara Jerusaremi
rarena paranana'omo nú Ea kajaho 'anaume kwamana 'wame namuhu
'iavara. 29 Pitaho 'ee apasoru ijipo eha vene ijá 'iava nú Godoni iraru
hene vehuna kaivo emaapuni ira pahehuna 'iavara. 30 Núni omijihipuni
Godijara ja Jesu ka'ene korosi 'ahi 'anaume kwavume Hu vejume
'urinana. 31 'Enarena Hu Godira 'unama apene Huni ija mana'inija'i
ranavu'e Natohwa rene ni'ajihi'ina'e renana'omo Isureri ora puni sisea
ta'arohe aremamaa are'avajaho Hu vwihania arehuna. 32 'Ena'omo
nú raka ka'ene Hu venuji kama hejaji rone ja najahu. Godoni 'Aveniji
'u'una. 'Ena'omo Godira ea irahipo Huni ira hene vejuji Hu mihuna.
33 Vea ka'ene kanisoruepo ijí hejajaho niho'o oja vaja 'uhusamiume pu
apasorua kajija 'ania kwamasa'avarono vejara. 34 'Enakaivo Parasia
pina huni iha Kamerieriho tamana'e najahi'ina'omo ea mapoka'e huni
hura veji'ina. 'Ena'omo ijara 'urí arini nami'ika'i ijá 'iama Pu irechamie
ma'ahi ma'uako va'ava 'iamana. 35 'Ejume hu ijá 'iama Ja Isureri orakúne
hami hami vwihaje areri re'eje iji'a ja unenu'u pina pu veti'avara. 36 Ja
nitama nihejara ea iha Tutasi oni pinana 'urine ijá 'iama Na harura
rukina 'i'i kaivo ea mapoka mapoka (400) aherama va'ana kaivo ea
'ahopo hu 'anaume kwamana. 'Ejume ea ka'ene hua nimaa rojajaho
juhaha ani va ranavara. 'E'eme kaukara ka'ene pura vejajaho pa'arenana.
37 Ijihuni túna'i ea tahari veijino Jutasi Karari orijihuni pinana 'urinana.
'Enarena hu ea mapoka aherama va'ana kaivo ea 'ahopo hu 'u'o 'anaume
pa'arenana. 'Ejumakame ea ka'ene hu nimaa rojujaho juhaha ani va
ranavara. 38 Ijá vejara'omo iviamaa na ja 'waravu. Ja ea ikihi puni
rora paruva'avara kaivo maki'eje pu pupuso hija. Ijihuni maijaho pura
raka ka'ene vwihane vejujaho ema puni rena roana'e re'amajaho roe
pa'arehuna. 39 'Enakaivo ijaho Godona re'amajaho jara ei pini tanuhuna
areria pa'ana. Ijihuni maijaho vejuro'i ja Godi'i pu'úmo 'araha ve'ejakúne
'iamana. 40 'Ejume pu huni vu'a kaji henareja iji'a 'umenaume apasorua
kajija roara. 'Ejume pu hijiha'i kaivo ira kisina'e 'warame tanu'urihe ijá
'iva Ja kú'o Jesuni ihijaho pa'urahi'i ea naja'avara 'i'i kaivo irechamiara.
41 Pu kanisoru puni una'i are'i kaivo arihe temaraji'i va'ajihuni maijaho
pu Jesuni ihijihuna'e ea pu sise'i 'ahie 'ee juha apeja jihuna'e avajara.
42 'Ejumakame pu veku veko Temiporu vaja 'ee sea sea ijino Jesuho
Kerisona 'iavi'i najahe 'ee 'warame apene ojara.

Ni'ajihi'ina Iropune 'Ee No'o Iji Pijihajina

6 1 Ijiha kajaho tisaiporua mapoka rena ajima va'eme Kuriki Jua 'ee
Hipuru Jua chicharavara. Ijihuni maijaho puni amuniji na veku veku
'iruma swara vejujaho vene asitahu jihuna'e avajara. 2 'Ejume ea iropu
ropu no'o ijipo 'umenaume tisaiporu 'aho'a roume ijá 'iava Nú Godoni

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

ira pa'wara'ika'i hine 'iruma vajihi'i hihuna areria pare'ena. 3 'Enakúne
vwehu núne joni vaja kajino ea iropu no'o ea ka'ene Godoni 'Aveni ruha
apena paraji'ina 'ee iha mamaa 'ee hami hami vwihaji'inijino pijihakame
ijipo ike kaukara ikaho 'ajo'avara. 4 'Ejakame nú onúno na'ia mapoka
siporua 'o'one Godoni vu'a 'warahunakúne 'iavara. 5 'Ejume ea mapoka
ijí vu'a kajaho ura renana. 'Ejumakame pu Sitivini iji pijahara. Hu
nimaa rona paraji'ine 'ee Godoni 'Aveni huni oja vaja rarena paraji'ina'e
pijahara. Ea pina Piripune 'ee Pokorasine 'ee Nikenorine 'ee Timonine
'ee Paramenasine 'ee Nikorasina. Nikorasiho Enitioki ora kaivo hu va Jua
renarena'omo Godoni ea rene ijí Jua pu'úmo hinana. 6 Ea kija aherama
roe apasoru puni una'i irechamiume pu ea kajihipuni siporua 'one 'ee ija
húmata 'ahi irechamiara. 7 'Enajihuna'e Godoni ira rausaha apene kwaa
ara mapoka va'ana. 'Ejume pirisitia mapoka 'u'o nimaa rojara. 'Ene ea
ka'ene Jerusaremi hijujija nimaa nimaa roji'ina mapoka mapoka rejara.

Sitivini Kamovajina

8 Sitiviniho maiji vwihanii'ina rarena parane 'ee harura rarena
parana jihuna'e Hu aacha ani ani'ina vene 'ee uneunecha ka'ene ea
areri pavehunijija epuni vaji vejume rejara. 9 Ea 'aho'a Sinakoku Ka'ene
Ripotini 'wavura'omo pu Sairini ora 'ee Arekisanituria ora 'ee Sirisia ora
'ee Esia rene roajipo 'urine Sitivini pu'úmo nakaravara. 10 Godoni 'Aveni
vejume Sitiviniho 'waramana. 'Ejume huni vwiha mamaa ka'ene hura oja
'aveniji'i 'waramajaho pu areri rarena 'warahuna areri parejara. 11 'Ejume
pu ea 'aho'a 'imenae 'waravume pu ijá 'iava Nú he'eju'e hu hine Mosisi'o
Godi'o matihana 'iavara. 12 'Ejumakame pu eaka ijihipuni oja ijumakame
ea mama'ina 'ee Sikuraipia ijipo roe hu 'unama tairia apene kanisoru
puni una'i va'ara. 13 Ea 'aho'a vu'a ira'ata 'wara'avarono irechamiume
va'e ijá 'iava Ea ikaho Mosisi oni tamane'o 'ee ruha akuavi'inikaho na'ia
mapoka mapoka hine matihuna. 14 'Enare'e nú heju'e hu ijá 'waramuna
Jesu ka'ene Nasareti orijara ijí arakaho tirakune 'ee Mosisi oni tamana
ka'ene hu nú vajúhajaho 'eka arohe ani 'waramu 'iamuna 'wavara.
15 Kanisoru ka'ene hija kajipo kavume huni ura niijaho areri ona'oji'ina
puni urania kivuja renana.

Sitivinira Huni Vu'a 'Waramajina

7 1 'Ejume ea ka'ene pirisiti natohwijara ijá 'wama 'Ú ikaho nimaae?
'wamana. 2 'Ejume hu ijá 'iama Heha! Vwehu nuna 'ee emahu
nunakije ja nuni irake hami heha. Nitama Eparahami ka'ene núni
omijaho mai'o Herani pava'ika'i Mesopotemia hinajiri Godi ka'ene
hanaji'inijaho huni roana. 3 Hu ijá 'wama

Oni amuhija irechamie 'ee oni kwaa are'i kaivo 'urine va'e kwaa
ka'ene Nara naja'ujino hi'amana 'wamana.

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

4 'Ejume hu Karutia opuni kwaa are'i kaivo va'e Herani hinana. 'E'eme
Eparahami oni oma kwavumakavi'i Godira hu vejume 'urina roe iviamaa
kwaake nú hijukino hinana. 5 'Enakaivo Hu mwe'a pina niho'o humaa
pamahana. 'Enakaivo hu mají apehuna pana. 'Enakaivo Godi túna'i
humaa mahuna nahama 'waramana. 'Ena'omo Hu huni amuhi jihipuni
rehuna kaivo Eparahamiho mai'o amuja pavenana. 6 'Ene Godi ika'ina
'waramana. Juara mapoka mapoka (400) vaja kajino oni amuhijijija ea
'ahopuni pwea rene 'ee sisei hihuna.
7 'Enakaivo túna'i ara irahipuni pwea ja re'avajaho Na 'otua vetihuna.
'Enakaivo mai'o túna'i pu kú'o 'unama roe kwaa ikino hine Na oja
mihe Nuni kaukara vehuna 'wamana.
8 Godira hu sisa 'uhuahuna maka nahana. 'Ena'omo Eparahami
Aisiki oni oma renana. 'Ene hu na'ia iropu no'opisu pa'are'eme hu
huni sisa 'uhuahana. 'Ejume Aisikiho Jekapi oni oma renana. 'Ene
Jekapi ea mama'ina iropu ropu no'o puni oma renana. 9 Amuhu núna
ea mama'ina kajipo Josapi sise'i 'ahae apena va'e ea 'aho'a 'imenaara.
'Ejume pu apene Ijipiti va'ara kaivo Godi hu hu'úmo hinana. 10 Hu sisei
hinajaho Godira ni'ajahana. 'Ejume Godira vejume Josapi vwiha maa
vwihaji'ina rejume Perora Josapi ura renajihuna'e Ijipiti opuni 'ajohi'ina
re'amarono Pero iji pijahana. 'Enareje Perora oni sei uneunecha mapoka
ka'ene navuji 'ajohi'ina re'amarono iji pijahana. 11 'E'eme Ijipiti kwaa 'ee
Kenani kwaa 'oravea renarena 'iruma pa'are ranamana. 'Ejumakame
amuhu núna kwaa ka'ene 'iruma 'ekahunijaho niho'o pa'arejumakame
sisesei hijara. 12 'Ejume Jekapi henajaho 'iruma Ijipiti navuma henarena
maraku'a omahu núna irechamiume ijí va'ara. 13 'Ena'omo vukú'o 'aha
pini va'ajino Josapi popwaha hu nahama 'waramana. 'Enarena Pero
roume 'waravumakame hu Josapi oni vwehija hena kimana. 14 'Ejume
Josapi 'ona 'waramana. Huni oma ka'ene Jekapi ona 'waravakame huni
kachi'ina mapoka kajaho ijá nianae Ijipiti ro'avarono 'waramana. Pu ijaho
ea ni'aha kwino mapoka mapoka (75). 15 'Ena'omo Jekapi Ijipiti va'e hu
amuhu núnijihi pu'úmo kwamasahara. 16 'Ejume puni hahijaho 'eka va'e
kwaa iha Sekemi irechavara. Ijí muna ara kajaho Sekemi Eparahamira
Hemori oni harihijihi puni 'imena apenana. 17 Godira Eparahami nahama
'waramajaho roa tu'u re'eme Isureri ora Ijipiti ea mapoka tuamana.
18 'E'eme kinia pina ka'ene Josapi pahena pakavi'ini Ijipiti opuni kinia
renana. 19 Ijí ea kajara núni amuhija pisivi'i rurahana 'ee hu emahu núna
sise'i 'ahie 'ee venaume sesahwaha samai kwamasa'avarono irechamiara.
20 Ijihuni vea kajiri Mosisiho nahejara. Hu niho'o hariha 'u'ua mamai
jihuna'e Godi hu ura renana. 'Ejumakame emahwapo puni seijino nesi
hami 'ajo'eme masapa no'opisu pa'arenana. 21 'Ejumakavi'i pu apena va'e
samai ranavajaho Pero oni 'apajijara kama apene va'e huni hariha vena
pimana. 22 Hu ijí sikurua vene 'ee Ijipiti opuni henaka'a mapoka kajaho

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

he parane 'ee hura raka ka'ene 'warame venujaho haruriji'i venuna.
23 'E'eme hu juara mapoka mapoka (40) re'i ve'eme hu ehwaha ka'ene
Isureri oni harihija ki'i 'ahaume vwihanana. 24 'Enarena hu vai'i kimajaho
huni ea pina Ijipiti ori vu'a pa'a apene rurahuma kamana. 'Ejumakame
hu ijara sevume 'urine hua vahame Ijipiti ora kajaho 'anauma kwamana.
25 Godi hu iji pijahume ehwaha kaji ni'aji'i roaji pu he'avarono ea kajaho
hu 'anaana kaivo pu niho'o ija'ina pavwihajara. 26 'E'ikaivo Mosisi ijihuni
sú'uhijino Isureri ora no'ohe'i 'ara'eme hu ijí va'ana. 'Enarena hu va'e
are'avarorena rurame ijá 'iama Ja no'o vwe'une'i raka vene 'araho?
'iamana. 27 'Enakaivo ea no'o 'araha kajipo ea kwinu Mosisi vajama
pi'ona'ika'i ijá 'wama Irara a venaume a roe nú 'ajohue 'ee namui roane?
28 A niari Ijipiti ora 'anaaja'ina'e na 'ani'iro avano? 'wamana. 29 'Ejume
Mosisi ijí hene Ijipiti opuni kwaa are'i kaivo aseha va'e Miriani opuni
kwai hinana. 'Enarena hu ijí hi'eme harihwaha no'ohe'i rejara. 30 Hu ijí
hi'eme juara mapoka mapoka (40) pa'are'eme Godoni ona'oji'ina huni
roe huri'a Sainai nechi'i icha oma rukina veni re'eju'e hu ijihuni vaji
naminana. 31 'Ejume Mosisi ijí kamarena Vi ijaho rakina? ronarena niho'o
ni'ima'ura oja hwa'usahana. 'Enarena hu ura va'e nini ka'i 'ahaume
va'eme Natohwi jihuni ira roana. Hu ijá 'wama 32 Na oni opijijihi puni
Godia. Na Eparahami oni Godi 'ee Aisiki oni Godi 'ee Jekapi oni Godia
'wamana. 'Ejume Mosisiho simame 'ee tea juvume ijaho nia pakamana.
33 'Ejume Natohwijara hu ijá 'wama Oni mumora hwana jahena. Ijihuni
maijaho ara ruha ka'ene naminujaho akuavuri mwe'a sisa 'ahi naminu.
34 Pu Nuni ehija ka'ene Ijipiti opo sise'i 'ahiajaho Na nikivuta. Pu
niramaruvaji 'u'o Na nihejuta. 'Enarejo ijihuna'e Na pu ni'aji'i routa.
'Enakúne a roe Na ranamae Ijipiti va'a 'wamana. 35 Ike Mosisiho pura
hu pata'arohe ijá 'wava Ea irara 'waravume a roe nú 'ajohue 'ee namui
roane 'wavajina. 'Ena'omo Godira hu kú'o ranavume va'e Isureri ora
'eke 'ajo'amarono Huni 'ona oji'ina ka'ene nechi'i icha vaji Godira
vejume vena rejumakavi'i ranavume ijihuni vaji naminajara ni'ajahana.
36 'Ejume ea ikara Ijipiti va'e vejume aacha ani ani 'ee ea areri pavejujija
veji'i Isureri ora aherama va'e soha ka'ene iha Avi'ina 'wavujaho vejume
'unama re'eme pu va'e juara mapoka mapoka (40) nechi'a kaji hina ojara.
37 Ike Mosisi ikara Isureri oni harihija ijá 'iama Godira poropetia naa'ina
joni vwehipuni vaji veje rene roajihuna. 38 'Ejume ike ea ikara ea mapoka
pu pu'úmo nechi'i ahuma hi'eme huri'a Sainai 'ona oji'ini vu'a 'waramana
'ee hu emahu nú pu'úmo hine 'ee hu vu'a ka'ene majama hihuna ja
vajihuna'e vajahana. 39 'Enakaivo núni amuhijihija pu Huni vu'a pahe'i
kaivo pu Hu vajama pi'onavara. Pu Ijipiti oja vwihanareja pu ura Ijipiti
'unama va'i 'ahiara. 40 'E'ikaivo pu Eroni ijá 'wava Núni godi 'aho'a
vejakame pura uranúhe aheruma va'a. Mosisi nú aheruma Ijipiti arema
roara kaivo hu iraki renajaho nú puruva renúu 'wavara. 41 Ijihuni vea

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

kajino pu unenu'u pina apene purumakau 'u'ua puna'i vene swasa 'eke
ijí godi ira'ata kajihuni roara. 'Ene pura puni iji veja kaji kimareja niho'o
mari'uvara. 42 'Ejumakame Godi pu túchahie pataarora'i ija irechamiume
pu china masapa vea ijihi oja mihara. 'Ejumakame areri poropetiepo
heha vaji vena 'warava ja'ina'e renana.

'Ú Isureri ora ja juara mapoka mapoka (40) nechi'i hinojajino swasa
ka'ene vejajaho núna'e vejare? 43 Pana kaivo ja Moraki opuni
harai ara vene china ka'ene Romapa joni godi rene unenu'u 'aho'a
'eke veju'e unenu'u 'aho'a puna'i reju'ukivi'i nuana vetie ijihipuni
swasa vejujihuna'e Na ja irechamie ja Papirani asima hana'i
vahuna 'iamana.

44 'Ena'omo emahu núpo harai ara ka'ene nechi'i vejajaho ea najahareje
Godira ijihuni vaji vu'a 'waramuna. Areri Hura Mosisi naharena
ve'amarono 'wamaja'ina'e venana. 45 'Ene emahu núpuni vea rejume pu
Josua pu'úmo apene ro'eme Godira ara 'ahosura kajija emahu núpuni
una'i ato'arumaume use'eme ijí nama apene rou va'o roe Teviti oni vei
usevara. 46 Godi Teviti kamare'e teamama paranuna. 'Ena'omo Tevitira
Jekapi oni Godi ijihuni harai ara ve'irono Godi apomana. 47 'Enakaivo
Saramanira arijaho venana. 48 'Enakaivo Natohwa ka'ene ichuto maijaho
emaapo ara ka'ene iji vejujaho pahinuna. Areri poropetijara 'waramajina.

49 Akúpa 'ahijaho Nuni asuma hijuri ruhijina kaivo mwe'ijaho Nuni
mumora ranavuri ruhijina. 'Ena'omo ja ara ichá'ina Nuna veni'eja?
Natohwijara ijá 'iama Nuni ruha ka'ene Nara 'ojuta hwehunijaho
ichine? 50 Nuni ija uneunecha kihija maho'o pavejuta raka?
'wamana.

51 Ja niho'o vu'ataa paheji'ina 'ee joni oja kisima'uri jihuna'e ja niho'o
pahena paraju. Emahu jopo Godoni 'Avena pataaroha ja'ina'e ja 'u'o
pataarohu. 52 Poropetia ea irahija'e emahu jona sisei pa'ahiare? 'Ejume
pu Ea ka'ene arimaijara rohuniji 'waravajija 'aniume kwamasahara. Ja Ea
kaji nahamahe 'anaume kwamajihina. 53 Ja ea ka'ene tamana 'ekujihi Hu
Huni 'ona oji'ina'e vajihu'e 'eka roura kaivo ja panimaa rone 'ee vejura
'iamana.

Sitivini Muni 'Ona Hijahajina

54 'Ejume pu ijí henareja Sitivini ajinama oja 'uhusamia para'ejume
upaja ja'iujume chanichani vaja'eme kavara. 55 'Enakaivo Sitiviniho oja
vaja Godoni 'Aveni ruha apena parajumakame akúpa 'ahi nia nirinama
kavume Godoni hanaji'ina kame 'ee Jesuho Godoni mana'inija'i
naminana. 56 'Ejume hu ijá 'iama Kaha! Na ka'eju'e akúpa 'aha vwicha
jara'eju'e Emaa Puni Hariha Godoni mana'inija'i naminu 'iamana.
57 'Enajihuna'e pu ira ajira ananaja'ika'i ataa pijuturame ni'aha kwinu
'urimaravajino ninukujaha va'e pu hu ija ija 'unavara. 58 Pu hu 'unama

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

piijahe apene samai va'areje muni 'eke 'ana'eme kivasa kwinu ijí puni
rori nami'eme pu puni ateha jahene huni una kaji irechavara. Ea kajihuni
ihijaho Soruna. 59 Sitivini muni 'anaumakivi'i hu Natohwiji 'urahe ijá
'umena Natohwa Jesu nuni 'avena ape'amana 'wamana. 60 'E'ikaivo hu
aruha arihi'i ira ajira ijá 'umenane Natohwe pu na sise'i 'ahiukúne A pu
eha pavetia 'ume'i kaivo kwamana.

8 1 'Ejume hu 'anaume kwamajaho Soru oja vaja teamama paranana.
Ijí vea kajaho sosia ka'ene Jerusaremi hijujaho ruarahume sisei
hijara. 'Ejume pu 'oi'oi ea 'aho'a Jutia vaji va'ume 'ee ea 'aho'a Sameria
va'eme apasoru eru irechamiara.

Sorura Sosi 'Ania Ruarahajina

2 'E'eme ea ka'ene Godi oja mahi'inapo Sitivini oni haha apena va'e
ranavara. 'Enareja pu niho'o huamu vene niramaruvara. 3 'E'eme Soruho
aneja vene sosi ruarahiana. 'Ene sea sea kaji ajime napara parui irisame
'eka va'e tipurai irechamiana.

Vu'a Maa Maiu'ina Sameria Vaji 'Waramajina

4 'E'eme ea ka'ene ani ani va'a kajija hine Godoni vu'a ea najahara.
5 'E'eme Piripuho Sameria va'e aneja vene Keriso rone najahana. 6 Ea
mapoka ka'ene ijí Piripu ipu'úmo hija kajija pu oja 'ee vwiha kwisu rene
hura 'warama kaji hene aacha 'ee uneunecha ka'ene hura vejume ani
ani reja kaji pu kivara. 7 Ea 'avena sisea 'ajima'ina mapoka ijí hijara'omo
Hura venaume ijí 'avena sisea kajipo niho'o ajira emaavara'i kaivo ariha
va'ara. Ea 'aho'a irima'ina 'ee haha ajuarani'ina vejume marasahara.
8 'E'eme kwaa kajaho niho'o ni'ima'ura'e temarasahara. 9 Ea pina huni
iha Saimanina'omo hu nimako atama veji'ina ea ni'ina iavi'i ara kajino
hiju'e Sameria ora oja hwa'usahura. 10 'Ejume pu maho'o sesamai rene
va'e emakini hu ta'arohe ijá 'wavure Hu Godoni harura ni'ima'ura
'wavura. 11 Hu nitama rene atama ani ani veju'e pu kavujihuna'e pu hami
huni vu'a hejura. 12 'Enakaivo vea ka'ene Piripura Godoni vu'a maiu'ina
ka'ene Godoni arijihuna 'ee Jesu Keriso oni ihiji rone 'waramajaho pu
nimaa rojara. 'Ejume hu parui napari ahuma toi samahara. 13 'Ejume
Saimani 'u'o nimaa ronajihuna'e hu toa apúsavume Piripui ahuma 'uraha
oji'i hura aacha 'ee uneunecha ka'ene ea areri pavehuna mama'ina
venaji kimarena oja hwa'usahana. 14 Apasoru ka'ene Jerusaremi hijajipo
hejajaho ea mapoka ka'ene Sameria hijajija Godoni ira hene apejuma
henareja pu Pita'o Joni'o irechamiume va'ara. 15 'Enareja pu no'o va'e ijí
ea ka'ene Godoni ira hene nimaa roja kajipo Godoni 'Avena ape'avarono
pu puni siporua 'ojara. 16 Hu mai'o puni vaja ruha paapenana kaivo pu
Natohwa Jesuni iha 'ahijino toaru samaara. 17 'Enajihuna'e pu aneja vene
puni ija ea kajihipuni húmata 'ahi irechamiume Godoni 'Avena apejara.

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

18 Saimani hina ki'eme apasoru kajipo ija irechami'eme Godoni 'Avena
ea samahuma kimarena hu monia 'eka roe 'ime'i 'iamana. 19 'E'ikaivo ijá
'iama Harura kaji na 'u'o miha 'e'irakúne na ea irahija'e ija irechamiujaho
pu Godoni 'Avena ape'avara 'iamana. 20 'Ejume Pitara hu ijá 'wama Oni
monia kaji'i kwa'ena. Ijihuni maijaho a vwihanajaho Godoni swarijaho
moni 'imejura ronuna. 21 A ikehuni pwina pana. Ijihuni maijaho oni oja
mai'o Godoni una'a arira pana. 22 'Enakúne oni sisea ka'ene oni oja vaji
namujaho vwihane aremamaa are'i kaivo ta'arohe Natohwi jihuni siporua
'ojakame Hura vwihanae are'amana. 23 Na kavu'e oni oja vaja kama'ajaho
niho'o sisea namuna'omo ijara a kamoramu 'wamana. 24 'Ejume
Saimanira eha vene ijá 'iama Ijinakúne ja Natohwi jihuna'i nuni siporua
'oniha! 'Ejakame uneunecha ka'ene jara 'warivu kajaho niho'o pina nuni
haha 'aha pareni'ama 'iamana. 25 Pu no'o Natohwi jihuni vu'a 'waravume
pa'arejume pu kú'o 'unama Jerusaremi va'iro vai'i Sameria opuni araka
mapoka kajino Godoni vu'a kajaho najaha apene va'ara.

Piripu Ka'i Itiopia Orijihipuni Vu'a

26 'E'eme Natohwi jihuni 'ona oji'inijara Piripu ijá 'wama 'Urine iki
kami nechunama ka'ene va'e Jerusaremi 'useme va'u kajino ariha Kasa
va'amana 'wamana. 27 'Ejume Piripuho 'urine va'u va'ume 'unamutoi
Uniki pina Itiopia ora piunamana. Ea kajaho Kanitasi ka'ene Itiopia
opuni kwinijihuni moni 'ajohi'ina'omo hu Jerusaremi Godi oja ma'irono
roana. 28 'Ena'omo hu kú'o huni ari va'irono huni chariati vaji asuma
hiji'i poropeti Aisea oni puka tahana. 29 'E'eme Godoni 'Aveni Piripuho
ijá 'wama Va'e chariati 'aha kajino hu hu'úmo ahuma hina 'wamana.
30 'Ejume Piripu ninuma ajima va'i hejume hu poropetia Aisea hine
tahume hu ijá 'wama 'Ú a raka ka'ene tahu kajihuni maijaho a niheno?
'wamana. 31 'Ejume hu ijá 'wama Na ichá'ina he'ejo? Ea 'ahopo
najihara'omo na ijihuni maa he'ejo? 'wa'i kaivo Piripuho 'waravume
ajima va'e hu hu'úmo asuma hinana. 32 Ijí puka vaja kajino hura Godoni
ira ka'ene tahajaho ikena.

Hu sipia 'ani'irono 'eka va'uja'ina'e ahema va'ara 'ee areri sipia 'u'ua
sapasa usimahi'ini jihuni una'i ira pa'arene naminu ja'ina'e Hu
ira pa'waramana. 33 Hu juha natohwa'e apenana. Ijihuni maijaho
pu Huni 'otua hamia pahejara. 'Enajihuna'e Huni ei pini hene
huni vu'a kaji 'warahuna pa'ana. Hu ikino mwe'i hinujaho pu
ni'anaume kwama va'ume pa'arenana vejara'e tahana.

34 'Enarena ijí Unikia kajara Piripu eha vene ijá 'wama Poropetia
kajaho hu huna'e rone 'waramana 'aho ea pina rone 'waramane?
'wamana. 35 'Ejume Piripuho Godoni vu'aka taha kaji aneja veji'i Jesu
rona 'waramana. 36 'Enareja pu 'unamutoi va'ari vaja kajino roe toa
rori usevi'i Unikia kajara ijá 'wama Kama! Toa karena kaivo rakijara

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

tanu'urihu'e na toa paapúsami'ena? 'wamana. 37 'Ejume Piripu ijá 'wama
A oni ojiji'i nimaa rona para'amajaho a arerina. 'Ejume hu eha vene ijá
'wama Na nimaa roju. Jesu Kerisoho Godi Oni Hariha 'wamana. 38 Ea
kajara 'waravume chariati nami'eme pu no'o Piripui ariha va'ume ea
kajaho toi 'unamape apúsamana. 39 'Enareja pu kamino toa vaji rene ajiru
use'eme Natohwi jihuni 'Avenijara Piripuho apene va'ana. 'Ejume Uniki
kajaho kú'o Piripuho pakamana. 'Enarena hu temaraji'i huni 'unama
va'ana. 40 'E'eme Piripuho ori'ini kakaramajaho hu Asotasi naminana.
'Enarena hu araka mapoka kajino Godoni vu'a najaha apene onu va'ume
iji'a Sesaria roana.

Sorura Ta'arohani Vu'a
(Akisi 22:6-16; 26:12-18)

9 1 'Ejume Soruho majama hine Natohwi jihuni tisaiporua juvu
vu'a 'warame 'ee 'anie kwamasa'avarono va'e pirisitia ni'inijaho
'waramana. 2 'Ejumakame hu pasia vene vajahe 'eka va'e Tamasikasi
Sinakoku mapokiji vajihe pu hu ni'ajahareje ea ka'ene 'Unama ikehunake
veji'ina parui napari piuni'avajaho pu 'eke Soru vajahe kamorame hura 'eka
Jerusaremi rohuna. 3 'Ejume hu Tamasikasi rori ro'eme ni'aha kwino akúpa
'ahi rene hanane huni haha 'aha 'ee huni rora kajaho hanana paranana.
4 'Ejume hu mwe'i 'oji'i hejume irijara ijá 'wama Soru Soru a rakijihuna'e Na
sise'i 'ahiu 'wamana. 5 'Ejume hu ijá 'wama Natohwe A rarane 'wavume Hu
ijá 'wama Na Jesu ka'ene ara sise'i 'ahaujarana. 6 'Enakúne 'urinareje ari
va'a. 'E'eje ara iraka ka'ene vehunijaho ijí 'wara'amana 'wamana. 7 'Ejume
ea ka'ene pu pu'úmo va'a kajija ijí ira pa'wanama'ika'i namine irijaho hejara
kaivo ea haha pakavara. 8 'E'eme Soruho 'urinana kaivo huni niijaho niho'o
nutuvumakame uneunecha pakimana. 'Ejume ea kajipo huni iji 'unama
apena va'e Tamasikasi ranavara. 9 'Ejume hu na'ia no'opisu nia panirie 'ee
'iruma paine 'ee toa painana. 10 'Enakaivo tisaiporu pina iha Ananaiasi
ijino Tamasikasi hinana'omo Natohujara visoni vaji ijá 'wama Ananaiasi'o
'wavume Ananaiasi ijá 'wama Natohwiji na ikeho hiju 'wamana. 11 'Ejume
Natohwijara ijá 'wama A 'urine 'unama ka'ene Arira 'wavujihunijiano va'u
va'o va'e Jutasi oni sei ea pina iha Soruho Tarasasi ora'omo hu ijí hine
siporua 'oji'i hinu. 'Enakúne a va'e ka'amana. 12 Hu 'u'o visoni ka'eme ea
pina huni iha Ananaiasi 'wavujaho va'e ijí arume huni ija huni haha 'ahi
irechavumakame huni nia kú'o niriana. 13 'Ejume Ananaiasi eha vene ijá
'wama Natohwe na nihejuta. Ike ea kehuni vu'ijaho hura Oni ehija ka'ene
Jerusaremi hijujihi 'eke sise'i 'ahiajaho na nihejuta. 14 Hu ea ka'ene pirisiti
mama'inapo harura mahume hu ea ka'ene oni iha 'urahujihi kamorai roana
'wamana. 15 'Enakaivo Natohwijara ijá 'wama Ijí ea kajihuni va'a Nara hu
Nuni kaukara ve'amarono iji pijahuta'omo hu Nuni iha apene Jenitaru 'ee
kinia 'ee Isureri oni harihija najahuna. 16 Nara Nuni ihijihuna'e hura haha

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

ni'ima'ura ka'ene hiahunijaho nahuna 'wamana. 17 'Ejume Ananaiasi sea
kajino va'e arumana. 'Enarena huni ija haha 'ahi ranamahi'i ijá 'wama
Soru vwea nunakera. Jesu Natohwa ka'ene ara 'unamutoi kamajara na
ranamiume routa'omo a kú'o nia niri'ena. 'Eje Godoni 'Avena oni oja vaja
ruha apena parahuna 'wamana. 18 'Ejume Soruho ni'aha kwino unenu'u pina
ka'ene huni nia 'ahi namajaho 'o'eme hu 'urine nia kú'o niriana. 'Enarena
hu 'urijume toi apúsavara. 19 'Enarena hu 'iruma ine harura apenana.

Sorura Tamasikasi Keriso Rona Najahajina

'Ejume Soruho ijino Tamasikasi tisaiporu pu'úmo na'ia no'onaho no'opisu
hinana. 20 'Enarena hu va'e Sinakoku vaji aneja vene Jesu rone najahe ijá
'iama Hu nimaa nimaa Godoni Hariha 'iamana. 21 'Ejume pu ea ijí hene oja
hwa'usunaha'eme pu ijá 'wava 'Ú ikaho ea ka'ene Jerusaremi ea ka'ene Jesu
nimaa roju'ukame hu pu ruarahu jarane? Hu iviamaa iki roe ea ka'ene Jesu
nimaa roji'inijihi kamorame va'e Pirisiti mama'ini jipuni irecha'i roajaho
ikene 'wavara. 22 'Enakaivo Soruho huni haha harura re'ejume aneja vene
Jua ka'ene Tamasikasi hijujihi Jesuho Kerisona 'iavume pu niho'o puruva
retiara. 23 'Ejumakame na'ia mapoka pa'are'eme Jua mapoka Soruho
'ana'irono 'wamapene ojara. 24 'Enakaivo pura raka ka'ene ve'iro vejajaho
Soruho nihenana. 'Eju'ukame pu hu 'ana'i 'ahiu'e na'ia veiri'a ijaho ara
vwichia kajino 'ajoha ojura. 25 'Ejumakame Huni Tisaiporuepo apene namea
vaji niarikara. 'Enareja ea ka'ene vwicha 'ajoha namija kajihi juhame apene
vera 'aha kaji ajima va'e karo'ahuni apúsavume va'ana.

Sorura Jerusaremi Va'ajina

26 Vea ka'ene hu Jerusaremi roajaho tisaiporu pu'úmo ahui venana
kaivo pu tea junamana. Ijihuni maijaho hura tisaiporua'e renajaho pu
panimaa rojara. 27 'Ejume Panapasira hu ahema apene apasoru puni roe
hura Natohwiji 'unamutoi ichá'ina ka'ene kavume Hura vu'a 'waramana
'ee Tamasikasi Jesuni iha 'ahi paju'ika'i 'waramajaho 'waramana.
28 'Ejume hu ijí pu pu'úmo mataume Jerusaremi paju'ika'i Natohwi jihuni
iha 'ahi vu'a 'warame ojara. 29 'Enarena hu Jua ka'ene Kuriki opuni iri
'waravujihi pu'úmo hina nakaravara. 'Ejumakame pu hu 'unama ka'ene
'anahuniji savara. 30 'Ejume vwehwapo ijí henareja pu hu ahema kami
Sesaria va'ara. 'Enareja pu hu ranavume Tarasasi va'ana. 31 'E'eme
sosia ka'ene Jutia hine Karari hine 'ee Sameria hijujija matausaha hiji'i
emarene 'ee Natohwiji juhavi'i hijara. 'Ejume Godoni 'Avenijara pu
soma'eju'e ea mapoka rena ajima va'ara.

Pitara Rita 'Ee Japa Najahajina

32 'E'eme Pitaho ara ara kajino nimaa roji'ina ka'ene hina apene oja
kajihi kima apena onuva'o Godoni ehija 'aho'a ijí Rita hijara'omo ki'i

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

va'ana. 33 'Enarena hu ijí va'e ea pina huni iha Eniasiho pa'uraha o'i
kaivo ijí sei vajaru hi'eme juara ija ronu no'opisu pa'arenana'omo ijaho
piunamana. 34 'Enarena Pitara hua ijá 'wama Eniasi! Jesu Kerisora veju'e
sonahaukúne 'urina oni suha mwama 'wavume hu ni'aha kwino 'urinana.
35 'Ejumakame Rita ora 'ee Sarani ora hua marana kaji kamareja pu
ni'aha kwinu maho'o Natohwiji huni ta'arohe ro ranavara. 36 Ara ka'ene
Japana 'wavujino tisaiporua pina Tapitana. 'Enakaivo Kuriki puni iri
'urahujaho Tokasina 'wavura. 'Ena'omo ike naparakaho hu ea hami 'ahie
'ee ea ka'ene uneunecha pa'ajihi ni'ajihuna. 37 Ijí vea kajiha kajano hu
atami 'unavume kwamana. 'Ejume pu huni hahijaho apene toi rúrahareja
ichutoi ruha pini ranavume namana. 38 'Enakaivo Japaho Rita rorina'omo
tisaiporu 'ahopo Pitara Rita hinaji henareja pu ea no'o irechamiume
va'e mamako nú pu'úmo roa 'wa'irono va'ara. 39 'Ejume Pitaho 'urine
pu pu'úmo va'ana. 'Enarena hu va'e 'e'ujume pu ahema ichutoi ruha
pipunijino va'ara. 'Ejumakame ijí amunaka mapoka ka'ene Pita oni rori
namija kajija ateha ka'ene Tokasira hu mai'o hinani veijino vena useaji
kima hine niramaruvara. 40 'Ejume Pitara 'waravume ma'ahi va'umakivi'i
hu atoki same siporua 'onana. 'Enarena hu iji'a ta'arohe napara kajihuni
hahi namaja'i kavi'i ijá 'wama Tapita 'urina 'wavume hu nia jarae Pita
kamajaho hu ni'aha kwino 'urine arini hinana. 41 'Ejumakavi'i hu huni
ija mahume 'unama apena 'urijume hu ni'aha kwinu 'uri arini naminana.
'Ejumakavi'i hu ea ka'ene nimai roji'ina 'ee amuna 'umenaume roume
hu ea mai'o hiji'ina kajaho pu mihana. 42 'Ejumakame Japa ea ka'ene
hijujija hene kavara. 'Enareja pu ea mapoka'e Natohwijaho nimaa rojara.
43 'Enarena Pitaho ijí Japa Saimani ka'ene hanuha sisa amairi'iniji'i na'ia
mapoka hinana.

Pita'o Koniriasi'o Sesaria Piunaravari Vu'a

10 1 Ea pina Sesaria hinuna kaivo huni ihijaho Koniriasina. Hu
Itari opuni amia puni natohwa. 2 'Ena'omo hu ea mamaa 'ee hu
kachihwa pu'úmo Godi juhame na'ia mapoka Jua ka'ene uneunecha
pa'amai ijija ni'ajihuna. 'Enare'e hu na'ia mapoka Godoni siporua 'onuna.
3 'Ena'omo na'i pini tiria koroku navaha puna'i samai kavume Godoni
'ona oji'ina huni roe Koniriasi'o 'wamana. 4 'Ejume hu oja hwa'usahe 'ee
tea juvume niimaru kavi'i ijá 'wama Natohwe irake 'wamana. 'Ejume
Godoni 'ona oji'ina kajara ijá 'wama Koniriasi ara siporua ka'ene 'one 'ee
ea ka'ene uneunecha pa'ajihi ni'ajihare'e vajihujaho ni ajima vu'e kahino
Godoni una'i navukame Hu nihena a vwihanau. 5 'Enakúne ea 'aho'a
irechamie va'e Japa Saimani ka'ene Pitana 'wavuji kamareje ahema
ro'avara. 6 Hu soha rori Saimani ka'ene hanuha sisa amairi'ini jihuni sei
hinu 'wamana. 7 'Enarena Godoni 'ona oji'ina kajaho vu'a 'waravume
pa'arejume hu va'ana. 'E'eme Koniriasiho huni pwea no'one 'ee sorutia

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

pina ka'ene Godi juhavi'ini ijihi pu'úmo 'umenaume roara. 8 'Enarena
uneunecha mapoka kajaho 'waramarena irechamiume Japa va'ara.
9 'Ena'omo ijihuni sú'uhijino pu niva'e ari 'use'i va'eme Pitaho vea rira
mu'oi nami'eme ajima ata huri siporua 'o'i va'ana. 10 Pu 'iruma amairiara.
'Eju'e hu matume 'iruma i'i 'aha'eme hu navaha puna'i kamana. 11 'E'eme
hu kavume akúpa vwicha jara'eme unenu'u pina ateha sa'ina natohwa
nupi'ijino 'una'eme ariha iki mwe'i roana. 12 Ijihuni vajijaho hanuha
ani'ina mwe'i namine ojura 'ee tirohe ojura 'ee uka ichutoi jaijasahe
ojura. Ijihuni toi ani rene namana. 13 'E'eme irijara ijá 'wama Pita 'urine
'ania ina! 'wamana. 14 'Ejume Pita ijá 'wama Natohwe niho'o pana. Na
uneunecha mapoka chiha rukina paine 'ee pasovi'ina paihuna 'wamana.
15 'Ejume kú'o irijara ijá 'wama Uneunecha ka'ene Godira veju'e mamaa'e
rejujija a paka'eje sisea ro'ama 'wamana. 16 Ijá 'aha no'opisu renareja
uneka kajaho kú'o ichutoi apena va'ara. 17 'E'eme Pitaho hu hine hura
navaha puna'i kama kajihuni maiji vwiha'eme ea ka'ene Koniriasira
irechamiume va'a kajija va'e ea Saimani oni sea aporavi'i va'e rou va'o
roe vwicha jiami namijara. 18 'E'ikaivo pu aporama ijá 'iava Saimani
ka'ene Pitana 'wavujaho ijí hinu ho pa'aniji he'irono aporavara. 19 'Ejume
Pitaho mai'o hura navaha puna'i kamaji vwiha'eme Godoni 'Aveni ijá
'wama Kima! Ea no'opisu a saravu. 20 'Enakúne 'urine ariha ma'ahi va'a.
Nara irechamiume roarakúne pu pu'úmo pavwiha'i kaivo va'amana
'wamana. 21 'Ejume Pitaho ariha va'e ijá 'iama Heha! Ea ka'ene ja
savujaho nana. 'Ene ja irakijihuni maijihuna'e ikaho roare? 'iamana.
22 'Ejume pu hu ijá 'wava Koniriasiho amia puni natohwa'omo hu ea arira
'ee Godi juhamuna. 'Eju'ukame Jua mapoka hu ta'arohura'omo Godoni
'ona oji'ina natohwijara nahumakame nú roe a aherama huni sei va'e
ara vua'e 'warave hu he'irono 'waruvume nú roara 'wavara. 23 'Ejume
hu pu ijí ruha aremahume notuara'omo sú'u 'urine pu pu'úmo va'eme
Japa ora vwehwaha 'aho'a pu pu'úmo va'ara. 24 Ijihuni sú'uhijino hu
Sesaria 'e'unana. 'E'eme Koniriasiho pu ajiha ehwaha 'ee huni napuhija
'waravume pu nianaa roe pu pu'úmo ahuma ajiha hijara. 25 'E'eme
Pitaho va'e ijino vaji aruvumakavi'i Koniriasi 'urine Pita oni una'i aruha
arihe nuana vetiana. 26 'Ejumakavi'i Pitara hu iji 'unama apene 'uriji'i ijá
'wama Na 'u'o emaa aa'inakúne 'urina 'wamana. 27 'Ejume hu huhu'úmo
vu'a 'waravi'i aruma va'i kimajaho ea mapoka ijí ahuma hijara.
28 'Ejumakame hu ijá 'iama Nú Jua ea 'aho'a pu'úmo ahuma pahine 'ee
puni kwaa pa'urahojura. Ijihuni maijaho núni varapa ija'ina kaivo Godi
na 'warimajaho na ea pina sisea chiha rukina pa'wa'urono 'warimana.
29 'Ejume na matauma pavwiha'ika'i routa. 'Enakúne a maa irakijihuna'e
pu irechamiume vu'are? 'wamana. 30 'Ejume Koniriasi ijá 'wama Nara
vea no'ona no'o nipa'arejajino ike vea mukakino na nuni sei tiria korokui
siporua 'oji'i navaha puna'i vaji ka'eme ea pina ateha hanaji'ini savi'ina

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

nuni una'i nami'i kaivo ijá 'wimana 31 Koniriasi'o Godiho ara siporua
'onujaho Hu nihenuna. 'Ene ara ea ka'ene uneunecha pa'ajihi vajihujaho
Hu vwihanu. 32 'Enakúne a ea 'aho'a irechamie va'e Japa Saimani ka'ene
Pitana 'wavujaho 'warave ro'ama. Hu Saimani ka'ene hanuha sisa
amairi'ini jihuni sea soha rori naminujino hu hinuna 'wimana 'wamana.
33 'Ejume pu a ahera'avarono na vea panisavuta vo irechamiuta. 'Ejume
a niho'o mamaa vene roana. 'Ena'omo nú ja pu'úmo ahuma Godoni una'i
hijukino Natohwijara vu'a ka'ene a 'waramaji 'waruma 'wamana.

Pitara Koniriasi Oni Kachi'ina Vu'a 'Waramajina

34 'Ejume Pitara ira ahasirime ijá 'iama Na nimai ja 'waravu na hejujaho
Godiho ea ronu kwino parenuna. 35 'Enakaivo ea irahipo Godi juhame
'unama ariramaa vejujaho Hu ura renu. 36 Hura Isureri oni harihijihi
puna'e vu'a ka'ene ranamajaho matauhuniji Jesu Keriso oni vaji najahuna.
Hu eaka mapokijihi puni Natohwa. 37 Jonira toi samani túna'ijine uné
raka ka'ene renajaho ja nihena kavu. Karari aneja rene va'e Jutia vaja
va'ana. 38 Ja nihejara Jesu ka'ene Nasareti Godira Huni 'Avena mahe 'ee
Huni harura iji'i mahana. 'Ejumakame Godi hu hu'úmo hinujihuna'e Hu
kwaaka mapokakino va'e mamaa vene ea ka'ene 'avena sisea ajimai'ina
siomahuna. 39 'Ena'omo nú uneunecha mapoka ka'ene Jua puni kwaa 'ee
Jerusaremi venaji 'u'o kavara. 'Ene pu Hua'e apene korosia 'ahi 'anaume
kwamajaho 'u'o kavara. 40 'Enakaivo vea no'opisu pa'are'eme Godira
vejume kú'o 'urinana 'ee samaahiravume kavara. 41 'Ejumakame Hu kú'o
'urinajaho pu ea mapoka pakavara. 'Enakaivo nú Hu kama heji'inijija
Godira marako nú iji pijúha jihuna'e Hu nú pu'úmo 'iruma ine 'ee toa
inana. 42 'Ejumakame Hu 'waruma jihuna'e nú Huni vu'a ea mapoka
samaumai najahu. Jesu ka'ene Godira iji pijahume ea ka'ene mai'o hijura
'ee kwamasahi'ina ijihipuni 'otua vehuni jihuni vu'a nú 'waravura.
43 Poropetia maho'o Hu rone 'waramareja ijá 'iava Ea irahipo nimaa
ro'avajaho puni sisea Huni iha vajijino vwihanie areve parahuna 'iamana.

Jenitarupo Godoni 'Avena Apejajina

44 Pitaho ijí hine 'waravi'i hi'eme Godoni 'Aveni ariha roe ea ka'ene
hine huni vu'a heja kajihipuni oja vaji samahana. 45 'Ejumakame Jua
nimaa roji'ina ka'ene Pita'i pu'úmo roajivajija oja hwa'usunahara. Ijihuni
maijaho Godoni swara ka'ene Huni 'Avenijaho Jenitarua 'u'o samaha
jihuna'e oja hwa'usahara. 46 'Ejume pu he'eme pu ira ani ani 'wavi'i
hine Godi ta'arohara. 'E'eme Pitara eha vene ijá 'iama 47 Núra Godoni
'Avena apeja ja'ina'e pu 'u'o apejara'omo pua'e toi samahunijaho irara
tanu'ena? 'iamana. 48 'Ejume hu 'waravume pu Jesu Keriso oni iha 'ahi
toi samahuna'e 'waramana. 'Enareja hu pu pu'úmo ijí na'ia no'una ho
no'upisu hi'amarono 'waravara.

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Pitara Iraka Ka'ene Renuji Jerusaremi Sosia 'Waramajina

11 1 'Ejumakame apasorua 'ee vwehwaha 'aho'a ka'ene Jutia
hijajipo hejajaho Jenitarua 'u'o Godoni vu'a hena apejajaho
hejara. 2 'E'eme Pitaho 'uname Jerusaremi va'ume Jua mapoka sisa
'uhuahi'inijipo hu namaha 'urarahara. 3 'Enareja pu hu ijá 'wava A va'e
ea ka'ene sisa pa'uhuai'inijihi pu'úmo 'iruma inana 'wavara. 4 Pitaho
aneja vene hami nirisame 'waramana. 5 'Enarena ijá 'iama Na kwaa
Japa hine siporua 'oji'i visoni ka'eme unenu'u pina ateha sa'ina kajaho
kahi akúpi 'ahi rene nupia nupiijino 'una'eme arihe nuni roana. 6 Ijihuni
vajijaho hanuha ani ani'ina mwe'i namine ojura 'ee tirohe ojura 'ee uka
ka'ene ichutoi jaijasahe ojura. Ijihuni toi ani rene namana. 7 'E'eme na
ira he'eme ijá 'warimana Pita 'urina 'anie ina 'wimana 'iamana. 8 'Ejume
na ijá 'wavo Natohwe niho'o pana. Na uneunecha chiha rukina mapoka
paine 'ee pasovi'ina nuni ira vaja pava'e arihura 'wavuta. 9 'Ejume kú'o
ira kahi akúpi 'ahi rene roe ijá 'wima Uneunecha ka'ene Godira veju'e
mamaa rejujija a paka'eje sisea ro'ama 'wimana. 10 Ijaho 'aha no'opisu
renarena kú'o apene ichutoi va'ara. 11 'Ene heha ijiha kajano ea no'opisu
Sesaria rena irechamiume na'e aheri'i roe sea ka'ene núra hijajino
usevara. 12 'Ejume Godoni 'Aveni 'warimarena ijá 'wima A unenu'u pina
pavwiha'amana kaivo va'amana 'wivume ea iropu kwinu vwehu nú
pu'úmo roe Sesaria ea kajihuni sei va'ara. 13 'Ejume hu 'warumajaho
hu Godoni 'ona oji'ina ka'eme ijara ijá 'wama A ea 'aho'a irechamie pu
va'e Japa Saimani ka'ene Pitana 'wavujaho aheme roa. 14 'Eje hura vu'a
'warave a 'ee oni kachi'inijihija maho'o maraniama 'wamana 'iamana.
15 Na ijí vu'a kaji aneja vene 'wara'eme Godoni 'Avena ariha roe pu
samahana. Areri amura'e nú samuha ja'ina'e samahana. 16 'E'eme na
Natohwijara raka ka'ene 'warumajaho vwihajuta. Joniho hu ja toa
vajaru samaume 'urijara kaivo ja Godoni 'Aveniji'i samahuna 'úmajaho
vwihajuta. 17 'Ejume nú Natohwa ka'ene Jesu Keriso nimaa rojumakame
Godira swara ka'ene nú múhaji pu nikwinu'ina kaji mi'amajaho na ea
irana'omo Huni 'unama tanu'ejo? 'iamana. 18 Pu vu'a kaji henareja pu
iruno'a are'i kaivo mataume Godi ta'arohi'i ijá 'wava Oo nijina Godira
vejume Jenitaru 'u'o puni sisea are'i kaivo taarohe majama hihuna
apehuna.

Enitioki Sosijina

19 Nimarako Sitivini 'anaume kwa'eme ea 'aho'a ka'ene nimaa roji'inijija
pu sise'i 'ahiume juhaha va'e Ponisia va'e 'ee Saiparasi va'e 'ee Enitioki
va'ara. 'Enakaivo pu vu'a kajaho ea 'aho'a pa'waravara kaivo Juaru
'waravara. 20 'Enakaivo ea nimaa roji'ina 'aho'a Saiparasi ore 'ee ea 'aho'a
Sairini ora'omo pu va'e Enitioki roe aneja vene Kuriki 'u'o Jesu ka'ene

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Natohwi jihuni vu'a maa najahara. 21 'Ejume Natohwi jihuni harura pu
pu'úmo navumakame ea mapoka nimaa ronareja ta'arohe Natohwi jihuni
roara. 22 'Ejume ijí vu'a kajara rena roe Jerusaremi sosiji rouma henareja
pu Panapasi ranavume Enitioki va'ana. 23 'Enarena hu ijí va'e'uji'i Godoni
maiji vwihaniiniji kamajaho niho'o teamama parajume hu pu ni'ajihe
ijá 'iama Natohwiji nimaa roji'i hi'avara 'iamana. 24 Hu ea mamae 'ee
nimaa roji'ine 'ee Godoni 'Aveni ruha apena paraji'ina'omo ea mapoka
Natohwi jihuni ea rejara. 25 'Ejume Panapasiho va'e Tarasasi Soru sama
va'ana. 26 'Enarena hu va'e kame ahema apene Enitioki va'ana. 'Enarena
pu no'o juara kwino ijí hijara. 'Ene ijino sosia epu'úmo piuna'arame ea
mapoka najahara. 'E'eme tisaiporu ijija amura'e Enitioki Keriso oni ehija
'wavara. 27 'E'eme ijihuni vea kajino poropetia 'aho'a Jerusaremi rene
kami Enitioki va'ara. 28 'E'eme poropetia pina huni iha Akapasiho Godoni
'Aveni ni'ajahumakame hu 'urine nami'i kaivo mwe'a kakino 'oravea
natohwa rehuna 'waramana. 'Ena'omo túna'i Karautiasira 'ajohani
veijino 'oravea renana. 29 'Ene tisaiporu ura renajaho pu ea kwino kwino
Jutia vwehwaha ka'ene hijujihi ni'ajihe uneunecha 'aho'a irechamihe
va'avarono ura renaara. 30 'Ejume pu ijá venareja Panapasi'o Soru'o puni
ija tahi irechavume pu 'eka va'e eruta vajihara.

Majama Ruarahe 'Ee Pita Tipura Apejajina

12 1 Ijihuni vea kajino kini Heroti ea 'aho'a ka'ene sosi kaji
hijujihija niho'o ni'ina'e sise'i 'ahiuna. 2 'Ene hu Jemisi ka'ene
Joni oni 'u'uiji so'wa pijahume kwamana. 3 'Eji'i kimajaho Jua ijí kame
teamanavuma kimarena hu va'e Pita 'u'o kamohuna vwihanana. Ijaho
puretia isitia pa'ajihuni vea re'eme hu ijá ve'iro venana. 4 Ijihuni túna'i
hu Pitaho apene tipurai ranamana. 'Ejume sorutia mapoka'e (16)
irechamiume pu ruha ka'ene Pita ranamaji 'ajoha hijara. Pasova vea
pa'arejakavi'i hu Pitaho apena va'e ea mapoki jihipuni una'i 'otua veti'i
'ahaume ranavuma hinana. 5 'Enakaivo Pitaho ijino tipurai hi'eme sosiepo
hine huna'e Godoni siporua 'oji'i hijara.

Pita Tipura Vaji Rena Ro 'E'unajina

6 Ijihuni sú'uhijino Heroti va'e Pitaho apene 'otua veti'i 'ahaume va'ana.
'E'eme na'ia kajino Pitaho sorutia no'o ijihipuni riri ne'eme pu hua senia
no'o ija mumora kamomapi ranavume namana. 'E'eme sorutia mapoka
ijí vwicha jiami naminareja hine tipura ara kajaho 'aiha vejara. 7 Heha!
Natohwi jihuni 'ona oji'ini ni'aha kwino huni rora kajano nami'eme ijí
tipura ara vaja kajaho hananana. 'E'eme hu Pita oni rorijano 'ana'anai'i
saa ijá 'wama Mamako 'urina 'wamana. 'Ejume senia ka'ene huni ija
kamovajaho ni'aha kwino ijá arihana. 8 'Ejumakavi'i Godoni 'ona oji'ina
kajara ijá 'wama Oni ateha apúsame mumora hwana sama 'wavume Hu

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

ijá vejumakavi'i ijá 'wama Oni ateha apúsamareja 'ararihie ro'amana
'wamana. 9 'Ejume hu ijí Godoni 'ona oji'ina kaji 'arariha va 'e'unana.
'Enakaivo raka ka'ene Godoni 'ona oji'inijara venajaho hu pahena
pavwihanana kaivo hu vwihanajaho visoni kavu ronana. 10 'E'ikaivo pu
no'o va'e ea ka'ene 'aiha amura vejajaho asitahe 'ee va'e ijihuni rori 'aiha
vejajija asitahe roe kami ajani vwicha ka'ene ari ma'ahi va'ujino ro'eme
vwicha kajaho ma'ori tirausahume pu no'o roe samai usevara. 'Enareja
ni'aha kwino 'ona oji'inijaho Pitaho raname va'ana. 11 'E'eme Pitaho
iji'a hena kamajaho nimaa Natohwijara Huni ona'oji'ina ranavume hura
roe na Heroti oni ija 'ahi aherimana. Ijihuni maijaho Juaka mapokijaho
Heroti pu'úmo na sise'i 'ahihuni jihuna'e aherimana roana. 12 'Enarena
hu ijá vwiha'ika'i iji'a va'e Joni ka'ene Makana 'wavujihuni oha Merina
'wavujihuni sei va'ana. Ijí ea mapoka ahuma hine siporua 'oji'i hijara.
13 'E'eme hu roe ijí vwicha jiama kajino 'ana'anaume napara pina huni
iha Rotana'omo ijara roe vwicha tirasa'iro venana. 14 'Eji'i henajaho Pita
oni ira henarena hu tatomajihuna vwicha patirasa'i kaivo ninuma va'e
karohi sei vaji arume ijá 'iama Pitaho karoho ma'ahi naminu 'iamana.
15 'Ejume pu hu ijá 'wava A niho'o nanama avanu 'wavara. 'Ejume hu
ira ajira pu ijá 'iama Nimaa nimaa hu karoho ma'ahi naminu 'iamana.
'Enakaivo pu ijá 'wava Ijaho huni 'ona oji'inina 'wavara. 16 'Enakaivo
Pitaho majama hine vwicha 'ana'anauma henareja pu vwicha tirasavi'i
kavajaho Pita kavara. 'Enareja pu niho'o oja hwa'usaha parajara.
17 'Ejuma kimarena Pitaho iji hararajihe iruno'a are'avarono ruramana.
'E'ikaivo hu Natohwijara hua apene roe samai ranamaji 'waramana. 'Ene
hu ijá 'iama Va'e Jemisiho 'ee vwehu nuna ka'ene nimaa roji'inijihija ijá
'wara'avara 'i'i kaivo kwaa pini va'ana. 18 'E'eme vea nitu'eme Pitara ichi'i
va'ajaho sorutia puruva rejumakame irano'a natohwa'e veji'i pira'aravara.
19 'E'eme Herotiho hu samana kaivo hu papiunamana. 'Enarena hu 'aiha
veji'inijija 'otua vetie 'ania kwamasahuna 'waramana. 'Enarena Pitaho
Jutia are'i kaivo hu kami Sesaria va'e hinana.

Herotira Kwamajina

20 'Enarena Herotiho Taia ora 'ee Sairani ora ki'eme hu ajimana.
'Ejumakame pu vwiha kwisu rene ahuma nianaa huni roara. Pu
Parasitasiho kini huni ara 'ajohi'ina'omo pu puni mama'inijihi pu'úmo va'e
matauma hihuni vu'a 'wame amairiara. Ijihuni maijaho pu puni 'iruma
kinijihuni ara kwai 'ekura'omo avajara. 21 'Ejumakame Heroti pu vu'a
'wara'irono na'ia kwino iji pijaha ranamana. 'Ena'omo ijí vea kajino hu
huni kini huni ateha same va'e kini huni ruha 'ahi hinana. 'Enarena hu
vu'a ni'ima'ura pu 'waramana. 22 'Ejume ea kajipo majama ijaho godoni
ira heju kaivo emaapuna pana 'umejara. 23 'E'eme ni'aha kwino Natohwi
jihuni 'ona oji'ini hu 'anaume huchapo apene ijuma kwamana. Ijihuni

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

maijaho hu Godoni pinana pa'unama 'urina jihuna'e avanana. 24 'Enakaivo
Natohwi jihuni irijaho niho'o rausaharena natohwa rena va'ana. 25 'E'eme
Panapasi'o Soru'o Jerusaremi hiji'i kaukara vejuma pa'arejume pu kú'o
'unama va'e Joni ka'ene Makana 'wavujaho aheme pu pu'úmo roara.

Panapasi'o Soru'o Iji Pijihe Irechamiajina

13 1 Enitioki sosia vajijaho poropetia 'ee najahi'inijija ijí hijara.
Panapasiho Simiani ka'ene ea ajijaho 'ee Rusiasi ka'ene Sairini
orijaho Manaini ka'ene Heroti oni napurijaho 'ee Soru 'u'o ahuma ijihi
pu'úmo hijara. 2 'E'eme pu Natohwiji oja vwihanareja pu 'iruma aura
areme siporua 'oji'i hi'eme Godoni 'Aveni ijá 'iama Panapasi'o Soru'o
irechamie kaukara raka ka'ene Na pura ve'avarono 'umenauji veja
'iamana. 3 'Ejume pu 'iruma aura areme 'ee siporua 'onareja pu 'urine
puni ija húmata 'ahi irechamiume pu no'o va'ara.

Panapasi'o Soru'o Saiparasi Hine 'Ee Soru Poru 'Ivajina

4 'Ene pu Godoni 'Aveni irechamiume va'e Serusia useme ijino
sisima ajima Saiparasi va'ara. 5 'Enareja pu va'e Saramisi useme Jua
puni Sinakoku vaji aneja vene Godoni vu'a najahara. 'Ene Joniho
pu ni'ajihuna'e ahevara. 6 'Enareja pu ijí Saiparasi opuni ara kwaa
kajaho 'uraho paranareja pu va'e ara iha ka'ene Pepasi 'wavuji ea pina
piunavara. Ijí ea kajihuni ihijaho Pajesuna. Hu poropetia ira'asina. Hu
atama ani ani'ina mapoka veji'ina. 7 'Ena'omo hu ea natohwa ka'ene
'ajohi'iniji'i hinuna. Hu niho'o hami vwihaji'ina. Hu Godoni vu'a
he'irono Panapasi'o Soru'o 'umenaume roara. 8 'Enakaivo Erimasi ka'ene
atama veji'inijara kanisoru nimaa ro'amarono 'unama same tanumana.
9 'Ejumakame Soru ka'ene Poruna 'wavujaho Godoni 'Aveni huni oja vaja
rarena parajumakame hu niimano kanavi'i 10 ijá 'wama A niho'o 'avena
sisei jihuni hariha. A uneunecha ka'ene mamaijihipuni nana'eji'ina. 'Ene
ira'ata uneunecha ka'ene siseijipo oni oja vajijaho rarejara. Ijihuna'e na'ia
mapoka a Natohwijihuni 'unama ariramaijaho a 'eke siseimaa venujaho
vecha are'ena? 11 Ijihuna'e Natohwijara Huni ija oni haha 'ahi ranamahe a
niho'o nia supama'ena. 'Eje a na'ia 'aho'a vea pakame pavehuna 'wa'eme
huni nia vaji 'imitia samarena nutuma na'eme huni nia kwino supamana.
'Ejumakame hu 'urahe ijino napapanama apene ijí oji'i ea 'ahopo iji
'unama apene va'avarono hu ea saramana. 12 'Ejumakame kanisorua
ijí kamarena hu nimaa ronana. 'Enarena hu Natohwiji rone najahaji
henarena oja hwa'usahana.

Panapasi'o Poru'o Pisitia Vaji Enitioki Hijajina

13 'E'eme Poruho 'ee huni napuhija ka'ene pu pu'úmo va'a kajihija
Pepasi rene sisima 'ahi Peka Pamipiria vaji use'eme Joniho pu irechami'i

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

kaivo 'unama Jerusaremi va'ana. 14 'E'eme Peka raname va'e Pisitia
Enitioki vaji usevara. 'E'eme ijí Sapati rejume pu va'e Sinakoku vaji
hijara. 15 'Ejumakame ea ka'ene Sinakoku 'ajohi'inijipo tamana 'ee
poropetia tahume pa'arejume ijá 'iava Vwehije ja vu'a 'aho'a ea ikihi
ni'ajihe 'warahuna'e re'avajaho 'waraha 'iavara. 16 'Ejume Poru 'urine
arini nami'i kaivo iji hararajihi'i ijá 'iama Isureri ora ka'ene Godi
juhavi'inakije ataa apúsama ike heha. 17 Godikara amuhu núna ka'ene
Isureri orijija iji pijihana. 'Enajihuna'e pu Ijipiti hi'eme Hura vejume pu ea
mapoka rejara. 'Enareja Hu Huni harurijino pu aherame ro samai roana.
18 Pu juara mapoka (40) nechi'i roajaho Godi pu mají 'ajoaha'eme roara.
19 'Ejume Hura ijino Kenani opuni kwaa ara kajino ara iropu no'ohe'i ea
mapoka 'aniume tiraa ranavara. 'E'eme Hu Huni ehija'e ijí mwe'a kajaho
ahaame 'oi'oi vajihana. 'Ene pu ijí hijajaho Hu 'ajoha'eme juara mapoka
(450) paarenana. 20 'E'eme ijihuni túna'ijino Hu puni 'otua heji'ina
irechamiume pu hinona apena va'u va'u va'e Samueri ka'ene poropeti
ijihuni veijino 'e'ujara. 21 'Enareja ijihuni túna'ijino pu kinia'e jarivume
Godira Soru ka'ene Kisi oni harihiji mihana. Hu Penijimani oni ituha'omo
ijara 'ajoha'eme juara mapoka (40) paarenana. 22 'Ejume Hu hu rana'i
kaivo Teviti vejume roe puni kinia'e renana. Hua'e rone Hu ijá 'waramana
Na Teviti ka'ene Jesi oni harihiji kavuta. Ea ka'ene Nuni ojijara ura
renujaho ijina. Hura Nuni ura ijaho vehuna. 23 Ninahama 'warama
ja'ina'e ea ikehuni amuja vaji Godira Isureri opuni ni'ajihi'ina Jesuho
mihana. 24 'Ena'omo Hu mai'o ro'amarono Joniho Isureri ora maho'o puni
sisea vwihane areme ta'arohakame toi samahuna 'waramana. 25 Joni
oni kaukara mai'o paare'i ve'eme hu eaka mapoka kajihi ijá 'iama Ja
vwihajujaho na rana rojo? Na Ea ka'ene ja hine 'ajahujaho pana kaivo
heha! Hu nuni túna'i rou nara Huni mumora hwana jahehuna areria
pareniu. 26 Vwehu nunakije ja Eparahami oni harihi jihipuni kachi'ina 'ee
ea ka'ene Godi juhavi'inaka iki ja pu'úmo hijujija Hu nú ni'ajúharena Hu
Huni vu'a nú múhana. 27 Ea ka'ene Jerusaremi hijujija 'ee puni 'ajohai'ina
Hua 'ee poropetiepo 'waravara ka'ene na'ia mapoka'e Sapati rejukavi'i
tahujaho pu mai'o pahena pakavura'omo ijara nimaa re'amarono pu
Hu apene 'otua vetiara. 28 'Enakaivo pu 'unama ka'ene venareje Hu
'anahuniji savujaho pakamareja Pairatira 'ana'amarono 'waravara.
29 'Enareja Hu rone 'waravaji pu Hu korosi 'ahi namajaho apene arihe va'e
muna ari ranavara. 30-31 'Enakaivo Godira vejume Hu kú'o 'urinana. Na'ia
mapoka ea ka'ene pu pu'úmo Karari rene Jerusaremi roajihipuni roana.
'Ena'omo ijí ea kajipo iviama Huni 'waravi'ina rejara. 32 'Ena'omo nú vu'a
maa maiu'ina ka'ene emahu núna nahama 'waramaji 'waravu. 33 Godira
raka ka'ene nahama 'waramajaho iviamaa sesahu núpuni veakino Jesuho
vejume 'urinana. Areri Samusi 2 vaji vejaja'ina.

Nara A saravu jihuna'e A iviasi Nuni Hariha renu 'wamana.

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

34 Godira vejume Hu kú'o 'uri'eme ika'ina 'warumana.
Hu kú'o pa'unama va'e mwe'a vaja pasakarahuna. Na Teviti
merajahu ja'ina'e ja 'u'o merajihuna 'iamana.
35 Ijihuna'e hu Samusi vaji kú'o ija'ina 'waramana.
A Oni Ea ka'ene ariramaijaho ranave mwe'a vaja pasakara'amana
'iamana.
36 Tevitiho Godoni ura ijaho hura hinani veijino ehwa puna'e veji'i hinu
va'o kwamana. 'Ejumakame pu apene va'e huni amuhija irechamiajino
ranavume sakaranana. 37 'Enakaivo Godira Hu vejume 'urinajaho
pasakaranana. 38 Ijihuna'e vwehu nune sisea vwihana arehuna ka'ene
Huni vaji rena roana ka'ene 'waravujaho heha! 39 Ja niheju ea mapoka
ka'ene Hua'e nimaa rojujaho ariramaa renauna. Mosisi oni tamanijara
ija'ina veje ariramaa rehuna areria pana. 40 'Enakúne poropetiepo
raka ka'ene 'waravajaho ja hami hami 'ajohakame ijija joni haha 'aha
pare'avara. 41 Pu ijá 'iava
Ja ea ka'ene Godoni ira matihi'inijija ijí vwihaji'i kwamasa'avara.
Na joni veijino kaukara pina veju kaivo kaukara kajaho ea 'ahopo
nirisajihe 'warahuna kaivo ja niho'o taina pina panimaa rohuna
'iamana.
42 Poru'o Panapasi'o 'waravume paarejume ma'ahi va use'i va'eme eaka
mapoka kajipo hura hara jarirame ijá 'iava Ja no'o Sapati piniji 'u'o roe
vu'a kajihuna kajaho 'waru'avara 'iavara. 43 'E'ikaivo ea mapoka ka'ene
ijí Sinakoku hija kajija ni'aha kwino ma'ahi usemareja Jua mapoka'e 'ee
ea 'aho'a ka'ene Jua rejara ka'ene Godi juhavi'inijija Poru'o Panapasi'o
'ararihie va'ara. 'Ejume pu 'ejahie ijá 'iava Ja Godira maiji vwihanúana
vajijino 'uraho'avara 'iavara. 44 Ijihuni túna'i Sapati re'i vejuma kamareja
araka natohwa kajaho ahuma hine Godoni vu'a he'iro roara. 45 'E'eme
pu ea mapoka ahuma hijuma kimareja Jua niho'o senama parajara.
'Ejumakame pu Poru oni vu'ijaho apene arohe ani 'warame Poru ira
sisea 'warame matahara. 46 'Ejume Poru'o Panapasi'o ira paju'ika'i ijá
'iava Nú mamaa vene Godoni ira ikaho ja marako 'waravara kaivo ja
majama hihuna apehunijaho niho'o sename hwe'i 'ahiu jihuna'e ijaho ja
ojono ka'eje nú Jenitarua puni vau. 47 Ikaho raka ka'ene Natohwijara nú
ve'avarono 'warumajina.
Nara ja Jenitaru puni ira sa'ina'e irechamiu 'ee ea ni'ajihuni vu'a
apene mwe'a kehuni urakino va'avara 'úmana.
48 'Ejakame ijí Jenitaru kajija pu vu'a kaji henareja temarasahe 'ee
Natohwi jihuni vu'ijaho ta'arohara. 'Ene ea ka'ene majama hihuna'e
Godira iji pijihajija nimaa rojara. 49 'Enarena Natohwi jihuni irijaho
kwaaka kajino maho'o rausaha va'ana. 50 'Enakaivo Juapo vejume
napara ka'ene iha rukina 'ee parua ka'ene ara kaji ura ni'ina pisimie oja
inaume Poru'o Panapasi'o rurahe 'ararihiume kwaa puna kajaho are'i

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

kaivo va'ara. 51 Pu 'urine puni mumora hari saina ka'ene navajaho pua'e
sise'i 'ahie tairevume arihumakivi'i pu Aikoniami va'ara. 52 'Ejumakame
tisaiporua Godoni 'Aveni ruha apena parajukame niho'o teamana'eju'e
hijura.

Panapasi'o Poru'o Aikoniami Hijajina

14 1 'Ejume pu va'e Aikoniami Jua puni Sinakoku vaji ahume hine
vu'a 'unama ani'inijino 'waravume ea mapoka Jua 'ee Kuriki
nimaa rojara. 2 'Enakaivo Jua 'aho'a panimaa rojara. 'Ena'omo ijipo
vejume Jenitaru ea ka'ene nimaa roji'inijija niho'o senavara. 3 Pu no'o
'aha jora ijino hine paju'ika'i najahume Natohwijara ni'ajihe Hura maiji
vwihaniaji najaharena aacha 'ee uneunecha ani ani'ina ka'ene ea areri
pavehunijaho vajihume pu vejume rejara. 4 'Ejumakame ea mapoka
ka'ene ara kaji'urijija ea 'aho'a Jua puna'i rejume ea 'aho'a apasorua
puna'i rejara. 5 'Ejume Jenitarua 'ee Jua 'ee puni mama'inijipo ni'aha
kwino 'urine apasorua kajihi ruarahe 'ee muni 'eke 'ani'irono vejara.
6 'Ejumakame pu no'o ijí henareja juhaha va'e kwaa iha Raikonia va'areja
ara iha Risitara Tepi 'wavuji va'ara. 'Ee ijí ara kajihipuni rori ara 'aho'a
kajino va'ara. 7 'Enareja pu ijino Godoni vu'a mai najahara.

Panapasi'o Poru'o Risitara Tepi Hijajina

8 Ea pina Risitara hinuna kaivo huni mumora irivi'ina 'omo oahoni tei
vaji nija'ina rene roajihuna'e hu panamina onuna. 9 'Ena'omo eakaho Poru
oni vu'a hami henana. 'Ejume Porura hu kanamarena nia pa'ahatihi'i
kanamajaho hu nimaa ronujihuna'e hu marahuna'e kamana. 10 'Enarena
hu ajira ijá 'wama 'Uri arini namina 'wavume hu ohurikune 'uri arini
namina 'uraha onana. 11 'Ejume eaka mapoka kajipo ijí Porura raka
ka'ene vena kaji pu kamareja pu Raikonia opuni iri ijá 'umeja godiepo
emaa rene núni roa karihi kiha 'umejara. 12 'Enareja pu Panapasiho
iha pina Suusi 'wame 'ee Poruho 'waravi'ina ijihuna'e Hemisi 'wavara.
13 Suusi oni Temiporua ijí ara kajihuni rori naminana'omo Pirisitia
purumakau 'eke ea mapoka kajihi pu'úmo sinara siaavi'ina 'eke swasa
ve'i 'ahiume vwicha jiami roara. 14 Vea ka'ene apasorua Panapasi'o Poru'o
hejajaho puna'e vehuna henareja pu no'o puni ateha 'unirame isoku'i
kaivo pu ninukujaha va'e ea mapoka kajihi puni vaji va'e ijá 'umejara
15 Ea ikije ja iraka'e ve'irono vejo? Nú 'u'o emaa areri jaa'ina. 'Enakaivo
nú Godoni vu'a maa maiu'ina ja 'waravu jihuna'e ja ikija nimaa panakúne
pata'arora'ika'i ta'arohe Godi nimaa ka'ene mai'o hiji'ina ka'ene akúpa
vene mwe'a vene soha vene uneunecha ka'ene ijí navujaho venajihuni
roha. 16 'Ene amuja ka'ene kama'ahuni hina apene roajija Hu maki'eme
eaka kwaa mapokakino hijajija Godi pataarorahe pu raka ka'ene ura ve'i
'ahiajaho vejara. 17 Hu nimaa paranamia va'a paranana kaivo Hu mamaa

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

'ahie ni'ajihe neha akúpi 'ahi veju'e pine 'iruma veju'e maraju'ukame
'iruma ine teamanavura. 18 Pu no'o raka ka'ene 'waravajaho ijí eaka
mapoka kajipo swasa puna ka'ene ve'iro vejaji tanuhuna niho'o kisina
renana. 19 'E'eme Jua 'aho'a ka'ene Enitioki 'ee Aikoniami rene roajipo
roe ea mapoka 'waravume pu ni'aha kwino muni 'eke Poruho 'anaara.
'Ene nikwamu ro'ika'i pu tairia apene va'e ara uri ranavara. 20 'E'eme
Tisaiporuepo roe huni rora kajino tauhuhe nami'eme hu 'urine ari vaji
va'ana. 'Ena'omo ijihuni sú'uhijino pu no'o Panapasi'i ara iha Tepi va'ara.

'Unama Siria Vaji Enitioki Roajina

21 'Enareja pu ijino Godoni vu'a maa maiu'ina ea najahume ea mapoka
tisaiporua'e rejara. 'E'eme pu 'unama Resitira 'ee Aikoniami 'ee Enitioki
va'ara. 22 'Ejume pu va'e ijino ea ka'ene tisaiporua ni'ajihe puni nimairoa
ija kisi 'uname hina vahuna'e 'warame ijá 'iava Haha natohwa'e hianame
'ee ea sise'i 'ahú'eje nú ja pu'úmo Godoni ara vahuna 'iavara. 23 Pu sosia
kwinu kwinu puni eruta pijihume paarejumakivi'i 'iruma 'aura areme
'ee siporu 'ojume paarejume 'eke Natohwa ka'ene pura nimaa rojujihuni
ija tahi irechamiara. 24 'Ejume pu va'e Pisitia useme 'ee Pamipiria
va'ara. 25 'Enareja pu Peka Godoni vu'a najahareja iji'a Ataraia va'ara.
26 'Enareja pu kú'o 'uname sisima 'ahi ajima Enitioki roara. Nimarako
iji pijihe Godoni maiji vwihaniaji huni kaukara vehuna'e irechamiume
va'ara'omo venareja kú'o 'unama roara. 27 Pu 'unama roe Enitioki useme
'waravume sosia roe ahuma hi'eme Godira pu pu'úmo uneunecha ka'ene
venajaho 'warame 'ee Jenitaruepo ichá'ina'e nimaa rohuni vwicha ka'ene
tirasamajaho 'waravara. 28 Pu 'aha jora'e ijí tisaiporu pu'úmo hijara.

Jerusaremi Piunarame Vu'a 'Wavajina

15 1 'E'eme ea 'aho'a Jutia rene aneja vene vwehwaha kajihi najahe
ijá 'iava Ja Mosisi oni tamani ja'ina'e sisa 'uhu'avajina vo ja
pamaranihuna 'iavara. 2 Poru'o Panapasi'o pu pu'úmo na'ia mapoka
ni'ima'ura'e ninakaravume 'ee ea ka'ene Godi nimaa roji'inijipo Poru ho
Panapasi ho 'ee ea 'aho'a ka'ene nimaa roji'inijihi pu'úmo iji pijihume
Jerusaremi apasoru 'ee ea eruta 'aho'a ka'ene hijajihipuni nini ike 'wama
amairi'irono va'ara.
3 'Ejume ijí sosia kajara irechamiume pu va'e Ponisia 'ee Sameria
ijino usevara. Pu ichá'ina'e Godi Jenitaru vejume Godoni ea rejaji
nirisajihe 'waravume Godoni ehija henareja teamanamana. 4 'Ejume pu
va'e Jerusaremi usevume sosia 'ee apasorua 'ee erutapo pu 'ajorame
aheravara. 'Ejume pu Godira pu pu'úmo uneunecha raka ka'ene vejajaho
pu 'waravara. 5 'Ejume Parasia 'aho'a ka'ene nimaa roji'inijipo 'urine
arini nami'i kaivo ijá 'iava Ja pu sisa 'uhuahe 'ee 'warave pu Mosisi
oni tamana ve'avara 'iavara. 6 'E'ikaivo apasoru eruta ijipo vu'a kaji

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

'wama he'irono roe ahuvara. 7 Pu natohwa 'wame nakara'eme Pitara
'urine arini nami'i kaivo ijá 'iama Vwehu nunakije ja nihejara. Nitama
Godira joni vaji na iji pijihume nuni irijino Jenitaru Godoni vu'a maa
maiu'ina najahume pu hene nimaa rojara. 8 Godira eaka mapoki jihipuni
oja vajijaho nihena ki paranarena pua'e najaharena Huni 'Avena nú
múhaja'ina'e pu mihana. 9 Hu kúmujaho núa 'ee pua ani'ina kaivo nimaa
roijara puni oja vaji sisea soma amairiahana. 10 'Enakaivo ja rakijihuna'e
Godi venakame 'ee tisaiporua ahija miho? 'Ene emahu nuna 'ee núa
areri paapehunijaho miho? 11 'Enakaivo Jesu ka'ene Natohwi jihuni maiji
vwihanúajara rejume nú maranúa ja'ina'e pu 'u'o 'unama nikwisu'ina
kajino vejume maraniana. 12 Eaka mapoka ka'ene ijí hija kajija pu
masuani varirareasaha Panapasi'o Poru'o Godira raka ka'ene pu pu'úmo
Jenitaru puni aacha 'ee ea areri pavehuna ka'ene vejaji 'waravume
hejara. 13 Pu vu'a 'waravume paarejume Jemisira 'urine namine eha vene
ijá 'iama Vwehu nunakije ike heha! 'iamana. 14 Saimani ja ni'waravume
ja nihejara. Godiho Jenitaru puni vaji ea 'aho'a Huni ihijihuna'e iji
pijihe 'ekana. 15 'Ejukame ike ira ikara poropetia puni iriji'i nimaa'e renu
'waravara.

16 Ike uneunecha kihipuni túna'i Na kú'o 'unama roareje Teviti
oni harai ara ka'ene auma tirausahe paranajaho kú'o vene
amairihuna. 17 Ija'ina vejakame ea 'aho'aka mapokijija
Natohwijaho sahuna. 'Ene Jenitaru ka'ene Nuni ihijara 'umenajija
'u'o sarihuna. 18 Nitama Natohwijara ike vu'akaho 'waramana'omo
Hu iviamai ija'ina kú'o 'waramu 'iamana.

19 'Enajihuna'e na vwihajujaho Jenitaru puni vaji Godoni ta'arohe
roujija nú ahija pamihuna. 20 'Enakaivo roe nú puni pasia vene 'warave
godi ira'ata puni 'irumaka vaji'avajaho paine 'ee 'uasa pavene hanuha 'aa
rukina pai'avara. 21 'Enajihuna'e na'ia mapoka'e Sapati veijino Mosisi rone
Sinakoku vaji tahujaho ja nihejura 'iamana.

Asura Jenitaru Nimaa Roji'ina Puna'e Venajina

22 'E'eme apasorua 'ee eruta 'ee sosia maho'o hejume nimaa'e rejume
pu ea puni vaja kajino Panapasi'o Porui pu'úmo Enitioki va'avarono
Jutasi ka'ene Pasapasi'o Sairasi'o nimaa roji'ina puni vaja kajino ea
uranii'ina'omo ijí ija pijihara. 23 Pu pasikaho apena va'ara.

Apasorua 'ee vwehu nuna ka'ene eruta ijipo vwehu nuna ka'ene
Enitioki 'ee Siria 'ee Sirisia Jenitarua ka'ene hijujihi 'ajorame
Esu'ua 'iavu. 24 Nú nihi'eju'e núni vajakino ea 'ahopu nú
pa'wara'eju'e vu'ajime ira ani 'waravu'e ja iviamaa joni vwiha
puruva retiu. 25 'Enajihuna'e nú ahuma hine 'wama amairiu'e
mamaa reju'e ea iji pijihe irechamiu'e Panapasi'o Porui pu'úmo
joni vu'u. 26 Ea ikija puni hia núni Natohwa ka'ene Jesu Keriso

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

oni ihijihuna'e hami pahijura. 27 Nú ijihuna'e Jutasi'o Sairasi'o
irechamiume joni vu'ura'omo ijipo pura puni irijino vu'a
nikwinu'ina kajaho 'warahuna. 28 Nú Godoni 'Avenijihi pu'úmo
vwihajujaho nú unenu'u pina ahisina joni haha 'aha paranavu.
'Enakúne ja ikeru ve'avara. 29 Ja godi ira'ata puni 'iruma ka'ene
vajihujaho paine 'ee 'aa paine 'ee hanuha ka'ene 'aa rukina paine
'ee 'uasa pave'avara. Ija'ina ve'avajaho ja mavarasa'ina vena
avahuna. Esu'ua 'iavara.
30 Pu ea kajija irechamiume kami Enitioki va'ara. 'Enareja pu sosia
'ivume roa ahuvume pasia kajaho mihara. 31 'Ejumakame pasia 'aha
kajino vu'a ka'ene ni'ajihe 'waravaji taha kamareja pu niho'o teamanama
parajara. 32 Jutasi'o Sairasi'o poropetia'omo pu no'o vu'a 'aho'a ijá
kajihipuni nimaa rojujara kisina'e re'amarono ni'ajihe 'waravara.
33 'Enareja pu no'o ijino 'aha josu hinareja iji'a vwehwapo irechamiume
'uname ea ka'ene pu irechamiume roajihipuni va'i vejumakivi'i pu
'ajoravume pu no'o va'iro vejara vo 34 Sairasiho hu ura ijino hi'iro
'ahaume hinana. 35 'Enakaivo Poru'o Panapasi'o ijino Enitioki na'ia 'aho'a
hine ea 'aho pu'úmo hine Natohwi jihuni vu'a najahe 'waravara.

Poru'o Panapasi'o Ranaramareja Va'ajina

36 'Ena'omo na'ia pini Poru Panapasi ijá 'wama Roe va'e araka
mapokakino Natohwi jihuni ira ka'ene nú no'o najahajija vwehu núna
ichá'ina veji'i hijukúne kiva 'wamana. 37 'Ejume Panapasira ura renajaho
Joni ka'ene Makana 'wavujara pu pu'úmo vahuna'e ura renana.
38 'Enakaivo Porura vwihanajaho mai'o areria parenana. Ijihuni maijaho
hu na'i pini pu pu'úmo va'u va'o va'e Pamipiria rene ranamúe 'unama ro'i
kaivo hu pu pu'úmo kaukara pavena va'ana. 39 'Ejumakame pu panimaa
vetiarame rana'arame Panapasira Makaho aheme sisima ajime Saiparasi
va'ana. 40 'Ejume vwehwapo 'urine Natohwi jihuni maiji vwihaniuni
vajijino irechamiume Porura Sairasi aheme va'ana. 41 'Ejume hu va'e
Siria 'e'une 'ee va'e Sirisia va'ana. 'Ene sosia ka'ene ijino hijujija ata kisi
nami'avarono vu'a ni'ajihe 'waramana.

Timotira Poru'o Sairasi Pu'úmo Va'ajina

16 1 'Enarena hu Tepi 'ee Risitara 'u'o roana. 'E'eme tisaiporua
pina ijí hinuna. Huni ihijaho Timotina. Huni ohijaho Jua 'ee hu
nimaa roji'ina kaivo huni omijaho Kuriki. 2 Ea ka'ene nimaa roji'inaka
Risitara hine Aikoniami hijujija Timoti ta'arohare'e hu ea maa 'wavura.
3 'Ejumakame Jua mapoka ka'ene ijino hijujipo hejajaho huni omijaho
Kuriki orijihuna'e Poruho ura Timotira hu hu'úmo va'amarono hu apene
sisa 'uhuahara. 4 'E'eme pu va'e arara kajino vai'i raka ka'ene Jerusaremi
apasorua 'ee emakinijipo 'warahunaka 'wama amairiajaho ve'avarono

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

'warama apena ojara. 5 'Ejume hu sosia ni'ajihume puni nimairoa kisina
re'eme veku veku ea roe ahumahi'i namana.

Turoasi Vaji Porura Masatonia Ora Visoni Kamajina

6 'Enareja pu Esia vu'a pa'wara'avarono Godoni 'Aveni rarejume pu
va'e Pirijia useme 'ee Karesia usevara. 7 'Ejume pu va'e Maisia va'areja
pu ura Pitinia va'i 'ahiana kaivo Jesuni 'Aveni tanu'urihana. 8 'Ejume
Maisia asime pu kami Turoasi roara. 9 'Enarena ijino na'i Poruho visoni
kavume ea pina Mesatonia ori arini namiji'i ijá 'wama A Mesatonia roe
nú ni'ajúha 'wamana. 10 Poruho visoni kajaho kavume pa'are'eme ni'aha
kwino 'urine 'unama ka'ene Mesatonia vahuniji samana. 'Ena'omo Godi
ura nú va'e Huni vu'a maa maiu'ina ea ka'ene Mesatonia hijuji najahuna
ura reju'e nú 'umenuu.

Piripai Vaji Ritiara Godoni Ea Renajina

11 'Ena'omo nú va'e sisima 'ahi ajime Turoasi rena arira va'e Samataresi
usevara'omo ijihuni sú'u kajino va'e Niaparisi usevara. 12 'Ejara'omo ijí
rena va'e Piripai usevara. Ijaho Mesatonia opuni kwaa ni'ina'omo nitama
Romuupo 'ajohara'omo nú ijino na'ia makacharo hijara. 13 Sapati veijino
nú ari vwicha asima tohurori vwihajajaho siporua 'ohuni tinia namu
ro'ika'i va'ara. 'Ene nú va'e asuma hine napara ka'ene ijino ahuvajihi
vu'a 'waravara. 14 'Enakaivo napara pina huni iha Ritiane 'ee hu Taiataira
ora kaivo hu ateha avi'ina vene ea 'aho'a 'imenauna 'ee Godi oja
mahi'ina'omo Natohwijara huni oja jaraume Porura 'waramajaho hene
venana. 15 Hua 'ee huni kachi'ina toi samaume 'urinareja ijá 'iama Ja na
kive na Natohwi jihuni ea nimaa'e ki'avajaho roe nuni sei hiha 'iamana.
Nú huni sei va'e hi'avarono hu niho'o 'ejahúana.

Piripai Tipura Ari Tipurea 'Ajohi'ini Godoni Ea Renajina

16 Na'i pini nú va'e siporua 'ojuri ruhijino va'iro va'i kavume napara
pina ea pipuni pwea'omo hu piunúmana. Ijí napara kajaho 'avena
sisea ajivi'ina'omo ijí 'avena sisea kajara hu veju'e hu vu'a ka'ene mai'o
rehunijija 'warame 'ee huni natohwijihuni monia mapoka'e venahuna.
17 Ike napara kajara nú Poru'i pu'úmo 'ararihua roi'i ajira ijá 'umena Ike
ea kijahija Godia ka'ene Ichuto Maijihuni pwehija pu nú Godira ni'ajihuni
'unamiji najuhu 'umenana. 18 Hu na'ia mapoka ijaiharu vejume Poru hene
sevume hu ta'arohe 'avena sisea kajaho ijá 'wama Na Jesu Keriso oni ihi
'urahi'i 'waravukúne ro 'e'una 'wamana. 'Ejume nijakaru roe 'e'unana.
19 Vea ka'ene huni mama'inijipo kavume pura monia'e kú'o 'ekahuni
'unama pa'arejumakame pu Poru'o Sairasi'o iji 'unirame irisamie maketia
vejuri tinijino va'e emakipo hijari una'ijino irechamiara. 20 'Enareja pu
'eka va'e 'otua heji'ina mama'ini jihipuni va'e ijá 'iava Ike Juakipo núni

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

ara ikaho veju'e niho'o puruva rene namu. 21 Pu no'o tamana ka'ene nú
Romu ora pavejuji nú ve'avarono pu roa 'waruvara 'iavara. 22 'Ejukame ea
mapoka ka'ene ijí ahuma hija kajija pu 'u'o namahara. 'Eju'ukame 'otua
hiji'ina ea mama'ina kajipo 'urine ateha jahenahe isokuni'i 'waravume
hisi apene hijihara. 23 'Enareja pu hijihareja iji'a pu tipurai irechamiareja
ea ka'ene tipura 'ajohi'inijara hami 'aiha venahuna 'waravara. 24 Hu
ijí hinarena hu pu no'o irechamiume tipura ara ka'ene vamaa kahino
hijara. 'Ejumakivi'i hu 'eke puni mumora kamorame irechamiume hijara.
25 'Ejara'omo na'ia rimai Poru'o Sairasi'o hine siporua 'one 'ee javaa vene
Godi ta'arohi'i hi'eme tipura ea 'aho'ijaho hine heji'i hijara. 26 'E'eme
ni'aha kwino mwe varivura ni'ima'uri roarena ijí tipura ara kajaho niho'o
erapo 'unamapene 'usivuja re'eme vwichaka mapoka kajaho ni'aha
kwino tirausahe 'ee senia ka'ene mumora 'ahi kamoravajaho ni'aha
kwino rausahe arihara. 27 'E'eme ea ka'ene ijí tipura ara kaji 'ajohi'inijaho
'uriji'i kamajaho vwicha mapokijaho tira'usunaha navuma kimarena
hu vwihanajaho eaka mapoka ka'ene tipura ea kajija ni useme juhaha
va'ara ronarena hu 'urine huni so'wa ta'arohe apene ori'ini pija'ara'i
venana. 28 'Enakaivo Porura ajira ijá 'umena A orono pa'anaara'amana.
Nú ikeho hijukúnina 'umenana. 29 'Ejume tipura ara 'ajohi'ina kajara
ajira ijá 'umena Ira ape roa 'umejume ape roumakivi'i ninuma vaji va'e
hu jume simavi'i 'ona apene arihe Poru'o Sairasi'o puni nini namana.
30 'Enarena hu pu no'o aherame va'e ma'ahi 'e'une ijá 'iama Eakije! Na
ichá'ina veje Godi na ni'ajihe maraniama 'iamana. 31 'Ejume pu hu ijá
'wava Jesu ka'ene Natohwiji nimaa rojakama'e aa'e oni kachi'ina 'u'o
ni'ajihe maraniama 'wavara. 32 'Enareja pu Natohu ijihuni vu'a hua 'ee
ea 'aho'a ka'ene huni sei hijajija najahara. 33 'Ejumakame ijí na'ia rira
kajino hu pu no'o aherama va'e puni túpa 'aha 'ai sama nama kajaho
somahana. 'Ejume pu ni'aha kwinu hua 'ee huni kachi'ina kajihi pu'úmo
'unirame toi samaara. 34 'Ejume hu pu no'o aherame huni sei va'e 'iruma
vajihume pu ijara. 'Ejume hu 'ee huni kachi'ina pu'úmo Godi nimaa
rojajihuna'e pu ni'ima'ura teamanavara. 35 'E'eme vea nituvume sú'o
ea ka'ene 'otua heji'ina 'ajohaujipo hirisima irechamiume pu roe ijá
'iava Ike eakija irechamie va'a 'iavara. 36 'Ejume ea ka'ene tipura ara
'ajohi'inijara vu'a kajaho hene roe Poru 'waramarena ijá 'wama Ea ka'ene
'otua heji'ina 'ajohujipo nú ja irechamie va'avarono 'waruvara. 'Enakúne
ike tipura arakaho are'i kaivo 'urine va'aha. 'Ejakame joni oja masuani
na'avara 'iamana. 37 'Enakaivo Poru pu ijá 'iama Nú Romu ora kaivo pu
nú unenu'u pina sisei veje 'otu vetúhuna pana. Pu majikari nú 'anúara.
Eaka mapoki jihipuni nia 'ahi. 'Enareja pu 'ekua roe tipurai samuara.
'Ena'omo iviamaa pu nesi 'wamonu va'o nú irechamú'irono avajo? Niho'o
areri parenu. Pu opuipo roe nú aheruma va'e ma'ahi irechamúhuna
'iamana. 38 'Ejume hirisima kajipo vu'a kajaho roe ea ka'ene 'otua heji'ina

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

puni 'ajoha'inijihi 'waravara. Pu ijá 'iava Pu Romu ora 'iavume hejajaho
pu niho'o tea junavara. 39 'Ejume pu temukavume va'e 'ajorame nirisamu
va'ume irechamiume pu ma'ahi va'ara. 'Ejume pu ijá 'iava Nijinakúne
va'ajiha 'iavara. 40 'Ejume pu tipura rene usema Ritia oni sei va'ara. 'Eji'i
kivume ea ka'ene nimaa roji'inijija ijino hijuma kimareja pu vu'a ni'ajihe
'waramareja iji'a va'ara.

Tesaronaika Vaji Hijajina

17 1 'Enareja pu va'e Emipiporisi asima va'e Aparonia asima va'e
Tesaronaikai Jua puni Sinakoku naminuna'omo ijí usevara.
2 'Ejume Poru oni tamana'omo hu puni va'e Sapati no'opisu pu pu'úmo
Godoni ira vaji tahe pira'aravara. 3 'Enarena hu pu Godoni vu'ijihuni
maiji najaharena hu ijá 'iama Godira vejume Keriso kajaho sise'i 'ahaume
kwamarena kú'o 'urinana. 'Enarena ike Jesu ka'ene na ja 'waravu
kajaho Kerisona 'iamana. 4 Pu ea 'aho'a nimaa ronareja Poru'o Sairasi
puna'i rejara 'ee Kuriki mapoka ka'ene Godi juhavi'ina 'ee napara
uranii'ina ka'ene ijí hijujija pununa'i rejara. 5 'Enakaivo Jua pu niho'o
senavumakame pu maketi ea sisea aherame ahuma hina ara vaja kajaho
karokaha vejara. 'Ene Jesani oni sei pu sarame aherame emaapuni
va'irono roara. 6 'Enakaivo pu papiunimareja pu Jesaniho 'ee ea 'aho'a
ka'ene nimaa roji'inijija pu irisama va'e ara kajihuni ea mama'ina puni
nini va'ara. 'Enareja pu ijá 'umeja Ea ka'ene mwe'akake 'unama apene
ta'arohujija 'u'o iki roara. 7 Jesanira Sisa oni varapa 'enare'e ea ikija
aherame ijá 'úvu Kinia pina Jesuna 'úvu 'umejara. 8 'Ejumakame eaka
mapoka ka'ene ara kajino hijura 'ee ara kajihuni ea mama'ina ijí henareja
pu niho'o 'urimaravume ani renana. 9 'Enareja pu Jesaniho 'ee ea 'aho'a
kajihi puni moni 'eka'i kaivo pu irechamiume va'ara.

Peria Vaji Hijajina

10 'Enareja ijihuni na'i kajino ea ka'ene nimaa roji'inijipo Poru'o Sairasi'o
irechamiume Peria va'ara. 'Enareja pu va'e usevajaho Jua puni Sinakoku
va'ara. 11 'Ejume ea ka'ene ijí hijujaho puni vwiha mamaa vwihaji'ina'omo
pura Tesaronaika ora asitahara. Ijihuni maijaho pu Godoni irijaho ura
rena parani'eme apene 'ee na'ia mapoka tahe 'ee 'eka manura vene
kivura. 12 'Enareja ea mapoka ijihuna'e nimaa rojume 'ee Kuriki napara
'ee parua 'aho'a ka'ene iha rukinijija 'u'o nimaa rojara. 13 'Ejumakame
Jua ka'ene Tesaronaika hijujipo hejajaho Poruho Godoni vu'a Peria 'u'o
najahuma henareja pu va'e eaka mapoka kajihipo varapa ve'avarono oja
inaara. 14 'Ejumakame ni'aha kwino ea ka'ene nimaa roji'ina kajipo Poruho
ranavume soha rori va'ana. 'E'eme Sairasi'o Timoti'o ijino hijara. 15 'E'eme
ea 'aho'a Poru ahema apene va'e Etenisi usevume hu ona vene ijá 'iama
Sairasi'o Timoti'o marako nuni ro'avara 'iavume pu va'ara.

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Etenisi Vaji Huri'i Vu'a 'Waramajina

16 'E'ikaivo Poruho ijino Etenisi pua ajiha hinajaho huni oja niho'o areri
parenana. Ijihuni maijaho ijí ara kajaho godia ka'ene iji vejajipo niho'o ani
rena navara. 17 'Ejumakame hu va'e Sinakoku vaji va'e Jua 'ee Jenitarua
ka'ene Godi juhavi'inijihi pu'úmo pira'arame 'ee maketi vaji ea irahipo roe
ijí hijujihi pu'úmo pira'aravara. 18 Epikuriani ora 'ee Sitoika ora ka'ene hena
kavi'inijipo Poru piuname pu pu'úmo nakaravara. 'Ejume ea kajihuni ea
'aho'ijipo ijá 'wava Ike eakaho iraka vene hina kasi'uamo 'wavara. 'Ejume ea
'ahopo ijá 'iava Nú vwihajujaho hu ea 'ahopuni Godi rona 'waramu. Ijihuni
maijaho Jesuni vu'a 'ee Huni 'urinaji rone 'warumu 'wavara. 19 'Enareja pu
Poruho ahema Eriopakasi puni roara. 'Enareja pu hu apoma ijá 'wava A raka
maiu'ina ka'ene najahujaho nú 'waruva heja? 20 Ijihuni maijaho a uneunecha
ani'ina ka'ene 'waruvu'e nú hejujihi puni maiji he'i 'ahúu 'wavura. 21 'Ejume
pu ea mapoka ka'ene Etenisi hijujaho 'ee ea 'aho'a ka'ene ara 'aho'i rena roe
ijino hijujija na'ia mapoka pu mahine vu'a maiu'ina hene 'ee 'wavi'i hijura.
22 'Ejume Poru 'urine Eriopakasi puni riri namiji'i ijá 'iama Etenisi orakije
na kivujaho ja 'unama jaa jaa akuma paraji'ina kivu. 23 Na iki joni ara vaji
hina 'urahoji'i ja uneunecha mapoka ka'ene veju'e unenu'u 'aho'a puna'i
reji'inijaho na nikivu kaivo ruha pinaka ja asura vejajaho Godi pina ka'ene
nú pakavu jihuni ruha 'wavara'e kavuta. Ja Godi kajaho pahejura kaivo ja
oja mahu kaji na Hu rone 'waravu. 24 Godira mwe'a vene uneunecha mapoka
ka'ene ijihuni toi navujaho venana. Hu akúpa mwe'a ijihuni Natohwa'omo
Temiporua ka'ene emaapo iji vejujihi puni vaja pahinuna. 25 Emapo
uneunecha ka'ene iji vejuji Huna'e venahuna pane 'ee unenu'u pina Hua ura
rehuna pana. Ijihuni maijaho Hura Huhusu hia 'ee uruhoa 'ee uneunecha
maho'o vajihuna. 26 Hu ea mapoka ka'ene kwaaka mapokaki hijujija
vejume ea kwinu huni rena roara. 'Enarena Hu vejume ea mapoka kwaaka
mapokakino va'ajime hijara. Hu pura mwe'a iki hihuni vea raname kwaa
ka'ene hina apena ohunijaho mwe'a sisa 'uhua vajihana. 27 'Enajihuna'e Hu
ea mapoka Huni rohunijara ura renu. 'Ene pu ura renakame Godi sa'avajaho
pu nimaa kahuna. Ijihuni maijaho Hu núni romai hinuna. 28 Ijihuni maijaho
Huni vajiji nú hine 'ee 'urahone 'ee hina apena va'u. Areri joni ea 'aho'a
ka'ene vu'a 'waravi'inijipo 'waramareja ijá 'úvare Nú Huni amuhija 'úvara.
29 Nú nimaa Godoni amuhija'omo nú ija'ina pavwihahuna. Huni kara ijaho
areri korutia 'ee siruva 'ee muna ijino emaapo iji vejara parohuna. 30 'Ene
Godi nitama kama'ahuni emaapo pahena pakavajaho pavwihanu kaivo Hu
'waramajaho eaka mapokake mwe'a kakino hijujija maho'o sisea aremamaa
are'i kaivo ta'arohuna'e ura renu 'iamana. 31 Ijihuni maijaho Hura mwe'ake
'otua arimaa ea ka'ene iji pijaha jihuni vaji vetihunijaho vea niranamana.
Hu ijí ea maho'o najaharena Hu vejume kwamajaho 'urinana 'iamana. 32 Pu
he'eme ijí kwama 'urina kaji 'waravume hejajaho ea 'aho'a ijasahume 'ee

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

ea 'aho'a ijá 'wava Nú kú'o vu'a ikaho he'i 'ahúu 'wavara. 33 'Ejume Poruho
puni vaja are'ika'i samai va'ana. 34 Ea 'aho'a pu pu'úmo rene nimaa rojara.
'E'eme puni vaja kajino Taionisiasi Eriopakite opuni ea 'ee napara pina huni
iha Tamarisi 'ee ea 'aho'a 'u'una'omo pu nimaa rojara.

Poru Koritia Vaji Hinajina

18 1 Ikihi puni túna'i hu Etenisi areme 'urine Koriniti va'ana.
2 'Enarena hu ijino Jua pina huni iha Akwiraho piunamana. Ea
kajaho Ponitasi nahejara. 'Ena'omo hu naparaha Pisira'i Itari rene roara.
Ijihuni maijaho Korotiasira Jua maho'o Romu are'avarono 'waramana.
'Ena'omo hu puni roana. 3 'Ejume hu pura kaukara ka'ene vejuja'ina'e hu
'u'o venuna'omo hu pu pu'úmo ahuma hine kaukara vejara. Ijihuni maijaho
pu harai ara veji'ina. 4 'Enare'e Sapati vea mapoka kajija hu va'e Sinakoku
vaji Jua 'ee Kuriki epo hununa'i ro'avarono 'waramana. 5 'E'eme Sairasi'o
Timoti'i Mesatonia rene roara. Poruho na'ia mapoka huni vea natohwa
Godoni ira toi raname hine Jua najahe ijá 'iama Jesuho Kerisona 'iamana.
6 'Ejume Jua kajija pu huni ira pataarohe pu hine ira sisea 'waravara.
'Ejume hu huni ateha túa tairevi'i ijá 'iama Joni 'aa ijaho joni húmata
'ahina'omo na ahija pa'ana. 'Ena'omo na iviasi rene Jenitaru puni vahuna
'iamana. 7 'Enarena hu ijaho are'ika'i va'e ea pina huni iha Taitasi Jasitasi
ka'ene Godi oja mahi'ini jihuni sei va'ana. Huni seijaho Sinakoku romaina.
8 'Enakaivo ea pina huni iha Karisipasina hu Sinakoku 'ajohi'ina'omo hu
Natohwijaho nimaa ronana. 'Ejumakame huni kachi'ina no'one 'ee Korinitia
ora mapoka hene nimaa rojara. Ijihuna'e pu toi samaara. 9 'E'eme na'ii
Natohwijara Poru visoni vaji ijá 'wama A niho'o paju'amana kaivo siheria
pave'ika'i 'wara'amana. 10 Na a hu'úmuna'omo ea pina niho'o a pasise'i
'ahahuna. Ijihuni maijaho Nuni ea mapoka'e ara ikino hiju 'wamana.
11 'Ejume Poruho juara kwinune masapa iropu'a kwino ijí hine Godoni
vu'a pu najahana. 12 'Enakaivo vea ka'ene Kario Akaia opuni ea Natohwa
renajihuni vea kajino Juapo 'urine Poruna'i sena vejara. Pu hu apena 'otua
asúki va'ara. 13 'Enareja pu hu namahe ijá 'wava Ike eakaho nuni tamana
pataarohe ea 'waravu'e pu Godi ani'ina oja mahu 'iavara. 14 'Ejume Poruho
mai'o 'wara'i ve'eme Kariora Jua ijá 'iama Ikaho unenu'u pina sisea re'ipisa
na joni ira hene veju'u. 15 'Enakaivo ja joni ira 'ee iha 'ee joni tamana
ijihuna apori'avajaho na pahe'ejukúne va'e ojono kaha 'iamana. 16 'E'ikaivo
hu 'otua asúka 'ararihiume pu usema va'ara. 17 'Enareja Sositanisi Sinakoku
kajihuni ea ni'ina'omo pu 'unama apena 'otua asúka una'i hijahara kaivo
Karioho kima pataarorahana.

'Unama Enitioki Va'ajina

18 'Ejume hu Poruho ijino 'aha jora'e hinarena ea ka'ene nimaa
roji'inijihija irechami'i kaivo sisima ajime Pisiraho 'ee Akwirai pu'úmo

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Siriai va'ara. 'Ene Senikeria 'e'une huni húmata sapasa 'uhuana. Ijihuni
maijaho hu varapa areme hinana. 19 'Enareja pu va'e Epasasi usemareja
hu pu ijí irechami'i kaivo hu va'e Sinakoku vaji arume va'e pu pu'úmo
hine 'wame pira'aravi'i hijara. 20 'Enareja pu hu ijí 'aha jora hi'amarono
pu jarivara kaivo hu rarenana. 21 'Enarena hu pu irechamie ijá 'iama
Godira kú'o na iki ro'urono ura re'amajaho na rohuna 'i'i kaivo hu
Epasasi rene sisima 'ahi ajima va'ana. 22 'Ene va'e Sesaria 'e'une ajima
va'e Keriso oni ea 'ajoramarena Enitioki va'ana. 23 'Enarena hu ijino
na'ia 'aho'a hinarena hu iji'a va'e Karesia 'ee Pirijia opuni ara ara
kajino va'ana. 'Enarena hu ea ka'ene nimaa roji'inijija ni'ajihe 'ata kisi
nami'avarono 'waramana.

Aporasi Epasasi 'Ee Koritia Vaji Hinajina

24 Jua ea pina huni ihijaho Aparasina. Hu Arekisanituria nahejara
'ee vu'a arira 'waravi'ina'omo hu roe Epasasi hinana. 'Ene hu Godoni
ira hena kavi'ina. 25 Hu Natohwi jihuni 'unama nahara'omo huni oja
vaja venakaka re'eju'e hu Jesu rone 'warame 'ee arira najahuna kaivo
hu Jonira ea toi samaajiru henuna. 26 'Ena'omo hu va'e Sinakoku vaji
paju'ika'i najahuna. 'Ejume Akwira'o Pisira'o henareja hu ahema va'e
Godoni 'unama huri kú'o hami nahara. 27 'Ejume hu Akea va'iro ura
rejume ea nimaa roji'ina ka'ene ijino hijujipo ni'ajahe tisaiporuapo
roe hu 'ajahe ahehuna'e vejara. Hu va'e ijí 'e'unarena ea ka'ene maiji
vwihani'ina vaji nimaa rojajija ni'ima'ura'e ni'ajihana. 28 Hu ea mapoka
kajihi puni una'i Jua ninama'e Godoni irijino najahi'i ijá 'iama Jesuho
Kerisona 'iamana.

Poru Epasasi Vaji Hinajina

19 1 Aparasiho Koriniti hi'eme Poruho 'unama hurunami Epasasi
roe tisaiporua 'aho'a piunimana. 2 'Enarena pu ijá 'iama 'Ú veaka
ja nimaa rojajaho ja Godoni 'Avena niapejare? 'iavume pu hu ijá 'wava
Pana. Nú Godoni 'Avena ijino hinu ho pa'ajaho puruva renu 'wavara. 3 Hu
ijá 'iama Ea irara toa samahajihunijino samahare? 'iamana. Pu ijá 'wava
Jonira toa samahajihunijina 'wavara. 4 'Ejume Porura ijá 'iama Jonira
ea samajaho emaapo puni sisea are'i kaivo ta'aro'avarono samai'i ijá
'iama Ea ka'ene nuni túna'i rouji nimaa ro'avara 'iamana. Ijaho Jesuna
'iamana. 5 'Ejume pu ijí henareja Jesu ka'ene Natohwi jihuni iha 'ahi toi
samaara. 6 'Ejume Porura huni ija puni húmata 'ahi irecha'eme Godoni
'Avena ariha roe pu samahume ira ani ani 'wame 'ee túna'i raka ka'ene
rehunijaho 'waravara. 'Ejume pu Godoni vu'a ea 'aho'a 'waravara. 7 Pu
ea ka'ene ija'ina vejajaho ea iropu ropu no'o avajara. 8 'E'eme hu va'e
Sinakoku vaji Godoni vu'a hine paju'ika'i naja'eme masapa no'opisu
pa'arenana. Hu venae pu Godoni ariji nimaa ro'avarono hu pu pu'úmo

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

hine pira'aramana. 9 'Enakaivo ea 'aho'a kirasaha parane 'ee vu'a pahene
'ee ira sisea 'Unama kaji rone ea mapoka puni una'i 'waravumakame
Poruho pu irechami'ika'i tisaiporua aherame va'e Tiranasi oni sikuru ari
najahe 'ee pira'aravi'i hijara. 10 'Ejumakame juara no'o vaja kajino Jua 'ee
Kuriki ora ka'ene Esia vaji hijujija Natohwi jihuni vu'a hejara.

Emapo Areri Pavejujipo Epasasi Rejajina

11 'Ejume Poruho Godira harura mahume hu uneunecha mapoka'e
ani ani ea areri pavehuna venana. 12 'Enare'e pu hununa'i akisia 'ee
ateha hasa ijino ea ka'ene atama 'uniravi'ina'e 'ee 'avena sisea 'ajima'ina
vajihu'e atama sonahiu'e 'ee 'avena sisea ariha va'ura. 13 'Eju'ukame
Jua 'aho'a ka'ene kwaaka mapoka kajino 'urahoji'i ea marirama apena
ojujipo Jesu ka'ene Natohwi jihuni ihi 'urahi'i ea ka'ene 'avena sisei
ajimahi'inijihi siomahe ijá 'iava Jesu ka'ene Porura najahu jihuni ihi
'urahi'i 'waravukúne useha 'iavara. 14 Ijaho Jua puni pirisitia ni'inijaho
Sivana'omo harihwaha ea iropu no'o ijipo ija'ina vejara. 15 'Enakaivo
'avena sisea kajara eha vene ea kajihi ijá 'iava Nú Jesuho nihene kame
'ee Poruho nihene kavura kaivo ja irahipune? 'iavara. 16 'Ejume ea ka'ene
'avena sisei ajivi'ina kajara ohurikune puni haha 'ahi ajime rarene 'anie
haha puachamie 'ee ateha isokuniume maisu sea kajaho areme juhaha
samai va'ara. 17 'Ejumakame ea ka'ene Jua 'ee Kuriki ora ka'ene Epasasi
hijajipo ijí vu'a kaji henareja pu tea junavara. 'Ejumakame pu Jesu ka'ene
Natohwijaho ta'arohara. 18 'Ejumakame ea ka'ene nimaa roji'inijipo puni
roajime pu raka ka'ene sisea vejuji samai nahama 'waravu. 19 'E'eme ea
mapoka ka'ene atama rukina 'ee 'úsia veji'inijihipo pu puni puka ka'ene
'úsia ichá'ina vejujija mapoka ni'aha kwinu 'eke eaka mapoki jihipuni
una'i veni jaara. Uneunecha ikija monia mapoka mapoka (50,000 kina)
'imejara. 20 'Ejume Natohwi jihuni vu'a emarene 'ee rausahe 'ee kisina'e
renana.

Epasasi Vaji 'Ura'aravajina

21 'E'eme ijihuni túna'ijino Poruho hina oja vaji vwihana ijá rona Na
va'e Mesatonia 'e'une va'e Akea 'e'une va'e Jerusaremi vahuna. 'Enareje
ijihuni túna'i na va'e Romu 'u'o kahuna ronana. 22 'Enarena hu Timoti'o
Irasitasi'o hu ni'ajahi'ina'omo nimarako irechamiume Mesatonia va'ara.
'E'eme hu ijino Esia vea ma'uako hinana. 23 'E'eme ijihuni vea kajino
ea 'aho'a Epasasi hijujija Natohwi jihuni 'unama senavumakame pu
hine niho'o ni'ima'ura 'uraara. 24 'E'eme ea pina huni iha Timiturisi
'wavura'omo ijaho siriva'i 'wavuji uneunecha venuna'omo huni kaukara
siriva kajino godia napara'e Aritimisi 'wavuji vesamuna. 'Eju'e ea
mapoka'e kaukara kajaho vejura. 25 'Enarena hu ea ka'ene kaukara
nikwinu'ina hura venu kaja'ina veji'inijihija 'umenaume ahuma roume

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

hu ijá 'iama Ehu nune ja niheju. Nú ike kaukara iki venare'e nú hami
mamaa hijura. 26 Ja nikama hejuja'ina'e Epasasieru pana kaivo Esia
maho'o ike Poru ikara venau'e ea mapoka ijá 'wavo godia ka'ene iji
vejujija godia pana 'úvu. 27 Ike núni kaukara ikara pa'arene 'ee varapi
rehuneru pana kaivo napara godia ira'ata natohwa ka'ene Aritimisi oni
Temiporua maa pa'ana reje 'ee Esia 'ee mwe'a ikino hua oja mahe 'ee
huni pinanaka mamaijaho niho'o pa'arena va'u 'iamana. 28 Vea ka'ene
pu ijí hejajaho niho'o ajinama parajume ira ajira ijá 'umeja Aritimisiho
Epasasi opuni ni'ina 'umejara. 29 'Enareja pu ea mapoka ka'ene ara
kaji'ura kajija pu urimaravume ani rejumakavi'i Keasi'o Arisitakasi'o
irisame 'eka va'e 'otua vejuri sei va'ara. Pu no'o Mesatonia ora kaivo pu
Poru oni napuhija'omo hu 'ajahe ojura. 30 'Ena'omo Poruho hu ura eaka
mapoka kajihipuni vaji va'i 'ahaana kaivo ea ka'ene nimaa roji'inijipo
tanu'urahara. 31 'Ejume Esia ora mama'ina 'aho'a ka'ene huni napuhijijipo
hura hara tanu'urahe nu'úha vaja pava'e aru'amarono 'waravara. 32 Ea
mapoka ka'ene ijí hija kajija puni vwiha ijaho puruva rene ani ani
vwihajara. Ea 'aho'a vu'a kwino vwihajume ea 'aho'a pu vu'a 'aho'a
'umejara kaivo pura roe ahuma hija kajihuni maijaho pahejara. 33 'Enareja
Juaka mapoka kajipo Arekisanitaho tairia apena va'e raname 'ejahaume
hu va'arena pu ni'aji'irono ija ahasirime ruramana. 34 'Enakaivo eaka
mapokijipo kama hejajaho hu Jua ora hejara. 'Enareja pu vea muka
no'ohe'i ea mapoka 'urina pakame ajira ijá 'umeja Aritimisiho Epasasi
opuni ni'ina'e 'umeji'i navara. 35 'E'eme Epasasi opuni ara huni karaka
ijara ea mapoka ruramarena ijá 'iama Epasasi orakije! Ja ea irara
Aritimisi ka'ene ni'ini jihuni Temiporua 'ee emaa sa'ina ka'ene kahi akúpa
'ahi rene 'onaji'i Epasasi opo 'ajohaujaho pahejure? 36 'Ena'omo ea pina nú
ike pavejura 'iahuna areria panakúne pavwiha'ika'i masuani hine 'ohura
paapeha. 37 Ja ea ka'ene aherama roakija pu unenu'u pina joni Temiporua
vaja kajaho nesi paapejara 'ee pu ira sisea pina muni napara godia
kehuna'a pa'waravara. 38 'Enakaivo ike 'otua vejuri ruhakaho vwicha
tatiranavu'e ea ka'ene 'otua veji'inijaho ijí hinuna'omo Timitiriasiho
'ee pwehwa pu'úmo ea irahija'e 'otua vetihuna re'avajaho roe 'otua
vetia. 39 'Enakúne joni vu'a 'aho'a na'avajaho kanisoruapo vea ka'ene pu
ahuma hi'avaji 'wama amairihuna. 40 Nú iki hine ani ani vejujihuni maa
panamuna'omo kamati mai'o 'otua ni'ima'ura nú vetúhuna. 'Eje nisi ike
nú roe ahuvukaho maa pa'ana'e rehuna 'iamana. Noinnisi ike nú roe
ahuvukaho maa pa'ana'e rehuna 'iamana. 41 'Ejume hu ijá 'wara'i kaivo ea
ka'ene ahuma hija kajija irechamiume va'ara.

Masatonia 'Ee Akaia Va'ajina

20 1 Ea kajipo irano'a ka'ene apejajaho pa'are'eme Porura tisaiporu
'waravume nianaa roume pu vu'a ni'ajihe 'waramarena

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

irechami'ika'i hu Mesatoniai va'ana. 2 'Enarena hu ijí ara ara kajino ea
ka'ene nimaa roji'ina ka'ene hinapene oju kajihi vu'a ni'ajihe 'warame roe
Kurisi 'e'unana. 3 'Enarena hu ijino masapa no'opisu hinarena hu 'urine
sisima 'ahi Siria va'i ve'eme Juapo hu 'anae kwahuna 'wavuma henarena
hu areme 'uname Mesatonia 'unami vahuna vwihanana. 4 Ea 'aho'a
Sopata ho Peria ora ka'ene Pairusi oni harihijaho 'ee Arisitakasi ho 'ee
Sekunitasi'o Tesaronaika ora 'ee Keasi ho Tepi ora 'ee Timoti ho Tichikasi
ho Turopimasi ho ijano Esia ora'omo pu pu'úmo va'ara. 5 'E'eme ikeja pu
urasaha va'e Turoasi 'ajúha hijara. 6 Puretia ka'ene isitia pa'ajihuni vea
pa'arejumakavi'i nú sisima 'ahi ajime Piripai rena va'eme na'ia iropu
para'eme pu Turoasi hi'eme nú ro ijí usevara. 'Enareja nú ijí hi'eme hura
kwino pa'arenana.

Porura Túchamaa Turoasi Va'ajina

7 Hura Natohwijino nú ahuma hine puretia tuachama i'i ve'eme Poruho
hu niari vahuni jihuna'e huni vu'a 'aha jora'e 'warama apene va'e na'ia
rimai aremana. 8 'E'eme ijí huri núra hija kajaho naheha mapoka'e
navara. 9 'E'eme Poruho hine vu'a 'waramapene va'eme ea pina huni
iha Utikasiho ichutoi 'witu 'ahi hina vu'a henana'omo niho'o nii nama
parajume ijino nisunama namu va'ume 'ona apena arihe kamino mwe'i
'ahi ninamana. 'Ejume pu hu 'unama apene 'uriji'i kavajaho nikwamamaa
kavara. 10 'Ejume Porura ariha va'e raurahe nami'ika'i apene tahurine
'uriji'i ijá 'iama Hu mai'o hinukúne ja pajume 'ee pavwihaha 'iamana.
11 'Enarena Poru kahi icha toi ajima va'e puretia tuchama ine vu'a
'wavi'i hi'eme vea aharajume va'ara. 12 'E'eme pu paruisea kajaho mai'o
hijumakame pu ni'ima'ura'e oja sonahiana.

Turoasi Rena Mairitasi Va'ajina

13 Poruho mumori vuhuna'e vwihana jihuna'e nú sisima 'ahi
urasahe ajima va'a kami Esosi 'aja'eje hu ijino ajivakame vahuna'e
amairiaramana. 14 Esosi roe piunúvume nú hu aheme sisima 'ahi ajime pu
pu'úmo Mitarini roara. 15 'Ena'omo ijihuni sú'uhijino nú va'e Kaiasi kara'i
na'eme ropuna'i usevara'omo ijihuni sú'uhijino nú Semasi usevara'omo
ijihuni sú'uhijino kú'o va'e Mairitasi va'ara. 16 Porura Esiai hihuna ura
parejume hu Epasasi asima roana. Ijihuni maijaho hu marako Jerusaremi
'e'u'eje Penitikositi vea rehuna'e ura renana.

Porura Epasasi Eruta Túchamaa 'Ajorama 'Waramajina

17 'Enakaivo nú Mairitasi hi'eme Poruho 'ona ranavume va'e Epasasi
sosi huni eruta puni 'ona vene ro'avarono 'waramana. 18 'Ejume pu
roume hu pu ijá 'iama Vea ka'ene na Esia roujino ja na kivara. Na
ichá'ina hine na ichá'ina 'urahone 'ee ichá'ina vejujaho ja nikivara.

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

19 Ja niheju. Juaka mapokijipo na sise'i 'ahiujaho na pavwihajura kaivo
na Masuani ajuarana nituaji'i Natohwi jihuni kaukara vejura. 20 Ja
niheju. Na niho'o vu'a kajaho parana'o'ujuta kaivo maiji najaha apena
va'u. Na uneunecha mapoka ka'ene ja ni'ajihunijaho 'waramare'e na
samaumai 'ee sea seakino najaha apena ojuta. 21 Na'ia mapoka vu'aka
rona 'waravujaho nikwinu'inake Jua 'ee Kuriki puni sisea aremamaa
are'i kaivo ta'arohe Godoni roe 'ee núni Natohwa Jesu Keriso nimaa roha
'iavura. 22 'Ena'omo heha! Na iviamaa nuni oja ahisina'e re'eju'e Godoni
'Aveni na apeniu'e Jerusaremi va'u. 'Enakaivo ijino iraki renihunijaho
na pahena pakavu. 23 'Enakaivo ara ara ikino na va'ujaho Godoni 'Aveni
'warimare'e ijá 'wimuna A tipurai hihuna 'ee ahisina apehuna ajaha
navu 'wimuna. 24 'Enakaivo na nuni hiijaho natohwa pakavura kaivo
Godira maiji vwihanúani vu'a mamaa ka'ene ea naja'urono Natohwa
Jesura mihaji na ve parahuniji kavu. 25 Heha! Na niheju. Ea ka'ene
na hu'úmo 'urahe o'eju'e na Godoni ariji najahujaho ja nuni varira
kú'o pakihuna. 26 'Enakaivo ea mapoka kehi puni 'aijaho nuni ija 'aha
panamu. 27 Na niho'o Godoni ura ijí 'wara'irono vejujaho na pajuvuta
kaivo na 'waravuta. 28 'Enakúne hami ojono 'ajoarame 'ee ea ka'ene
jara 'ajoha'avarono Godoni 'Aveni ja 'ajohai'ina'e irechamie 'ee Godoni
sosia ka'ene Hura Huni 'aijino 'imenajaho 'ajoha'avara. 29 Na niheju.
Na va'eje nuni túna'i 'uaneapo joni vaja iki roareje ja ruraharеje niho'o
pina paranahuna. 30 'Eje joni ehija 'aho'akipo 'urine ira ani ani 'warame
tisaiporua aherame puni túna'i vahuna. 31 'Enajihuna'e 'aiha veji'i
vwiha'avara. Juara no'opiso vajijino na'i veiri'a nituiji'i ihajinaname
ea kwinu kwino nimaiji najahe 'waravuta. 32 Godoni ija tahi irechamie
'ee Huni ira ka'ene mai ijí vaji irechamiura'omo ijara areri ni'aji'eje ja
emarene 'ee Godoni ehipuni vaji ja joni aachia 'ekahuna. 33 'Enajihuna'e
na niho'o siriva 'ee korutia 'ee ateha ea 'ahopuna paitunivura. 34 Ja
niheju. Na nuni ija ikino uneunecha onuno vene 'ee ea ka'ene na hu'úmo
ojujija ni'ajihura. 35 Nara uneunecha mapoka ka'ene vejujaho jara ija'ina'e
venareje ea ka'ene pivusahuji ni'aji'avarono najahuta. 'Ene Natohwa
Jesura Huni iri 'waramaji vwiha'avara. 'Ekujaho mamaa kaivo vajihujaho
mavarasa'ina vejura 'iamana. 36 'Enarena 'waravume pa'arejumakavi'i
hu nitupari same pu pu'úmo siporua 'ojara. 37 'Enareja pu Poruho aharu
'oname niramaruvi'i apene ura mina vetiara. 38 'Ejume niramarume
úchia 'ejajihuni maijaho ira ka'ene hura 'waramarena ja nuni urania
kú'o paka'eja 'iamajara temukama paraniana. 'E'ejume pu hu ahema va'e
sisima 'ahi ranavara.

Porura Maritasi Rena Jerusaremi Va'ajina

21 1 'Ejume nú pu 'ajoramareja irechamie va'ara. Nú va'e sisima
'ahi ajime arira va'e Kasi usevara. 'Ena'omo ijihuni sú'uhijino

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

'urina va'e Rotesi usemareja va'e Patara va'ara. 2 'Enareja nú ijino sisima
ka'ene Ponisia vahunijaho piunamareja ijihuni toi ajima va'ara. 3 'Enareja
nú Siria va'iro vai'i Saiparasi 'ana'inija'i kavi'i va'e Taia Siria vaja
kajina'omo va'ara. Sisima kukua 'aho'a irecha'irono va'ana. 4 'Enareja
ijino tisaiporuepo ijí hi'ava ronareja sarama kimareja hura kwino ijí pu
pu'úmo hijara. 'Ejumakame Godoni 'Avenijara 'waravume pu Poruho
Jerusaremi pava'amarono 'waravara. 5 'E'eme veijaho paare'i vejume pu
'urine va'e pu pu'úmo napahwaha 'ee sesahwaha ijihi pu'úmo ara kajaho
are'i kaivo va'e soha rori nitupari same pu pu'úmo hine siporua 'ojara.
'Enareja ea kwinu kwinu ija 'eka'e 'ajoravume va'ara. 6 'Enareja nú pu
pu'úmo 'ajosarame nú va'e sisima 'ahi ajivume pu kú'o 'unama ari va'ara.
7 'Enareja ijino Taia rene va'e kehi hijajaho Tarimeisi usevi'i kivajaho
ea ka'ene nimaa roji'inijija 'ajorame na'ia kwino pu pu'úmo ijí nejara.
8 Ijihuni sú'uhijino nú 'urina roe Sesaria usevara. 'Enareja Piripu ka'ene
Ivenijarisi jihuni sei va'ara. Hu ea iropu no'o pijihara vajijino ea pina
ka'ene pijahajina. 9 Ea ikehuni 'apahija no'ona no'ona parua paveji'ina
kaivo pu poropetia. 10 Nú ijino na'ia mapoka'e hi'eme ea pina huni iha
Akapasina 'wavujaho Jutia rena roana. Hu 'u'o poropetia. 11 'Ena'omo hu
núni roana. 'Enarena hu Poru oni charia ka'ene hu 'ahi iramajaho rasame
huni ija mumoraji'i vevahavi'i ijá 'iama Godoni 'Avena na ijá 'wima Ike
charia kehuni omijaho Juapo kahino Jerusaremi apene ika'ina vevahame
apene Jenitarua mihuna 'wimu 'iamana. 12 'Ejume núa 'ee ea mapoka
ka'ene ijino hijajija Poruho Jerusaremi pava'amarono rarejara. 13 'Ejume
Porura eha vene ijá 'iama Ja raka vene niramaruvu'ukame nuni oja tura'i
'ahio? Na Natohwa Jesuni ihijihuna'e Jerusaremi va'e tipura vahune 'ee
kwahunijaho pavwihaju 'iamana. 14 'Ejumakame núra ijí rarehuna areri
parenana. 'Ejume nú ijá 'wava Maka'eje raka ka'ene Natohwijara ura
renuja'ina venama 'wavara. 15 Nú ijihuni túna'i 'urine núni uneunecha
'eka Jerusaremi va'ara. 16 'Ejumakame tisaiporu 'aho'a Sesaria ora nú
pu'úmo vu'ajivara'omo pu nú aherume Nesani ka'ene Saiparasi orijihuni
sei va'ara. Hu niho'o nitama tisaiporua rene hinapene roajihuni sei hijara.

Porura Jemisi Ka'i Va'ajina

17 Nú va'e Jerusaremi usevume vwehu núna niho'o teamana'eme nú
'ajorume aheruvara. 18 'Ena'omo ijihuni sú'uhijino Poruho nú pu'úmo
va'e Jemisi ka'i vai'i kivajaho sosi puni eruta ijí hijara. 19 'Enarena hu pu
'ajoramarena Hura kaukara ka'ene venana vaji Godi raka ka'ene Jenitaru
ijihipuni vaji venajaho hine kwinu kwino tahe 'waramana. 20 'Ejume
pu ijí henareja Godi ta'arohara. 'Ene pu ijá 'wava Vwea núne Jua
mapoka mapoka nimaa rojura. 'Enakaivo pu Mosisi oni tamana vehuniji
niho'o harura veju. 21 Pu ijá 'wava Ara Jenitaru puni ari hina 'onuji'i
najahukame pu Mosisi oni tamana pataarohu. 'Ene pu puni harihija sisa

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

pa'uhu'avarono 'waravu. 'Ene Jua puni tamana pave'avarono 'waramuna
'wavara. 22 Ara roajaho pu nimaa he'eja. 'Ena'omo nú ichá ve'eja? 23 Nú
raka a 'warava he'amajaho ijá ve'amana. Ike ea no'ona no'o ikija 'aura
arevara. 24 Ara pu pu'úmo va'e pura raka ka'ene ve'avajaho a 'u'o ijá
ve'amana. Ara oni húmata 'usimareje ea no'ona no'o ikihi 'usimahakivi'i
a puni eha ve'amana. 'Ejakame pu ea mapoka hena kamareje oni vu'a
ka'ene hejajaho ira'ata re'amana. 'Enakaivo a 'u'o tamana kajaho 'ajohe
veji'ina'e ka'avara. 25 'Enakaivo Jenitaru ka'ene nimaa roji'ini jihipuni
pasi vene ijá 'waravara Pu 'iruma ka'ene godi ira'atiji vaji'avajaho paine
'ee 'aa paine 'ee hanuha 'aa rukina paine 'ee 'uasa pave'avara 'iavara
'wavara. 26 Ijihuni sú'uhijino Poru 'urine ea kajija aherame tamana kajaho
ijá vejara. 'Enareja pu va'e Temiporu vaji arume 'aura are'ira'omo vea
ka'ene kú'o 'aura kaji ihunijaho ija'ina nahama 'waravara. 'Enareja pu ea
kwinu kwino puni swasa venahara.

Poru Temiporua Vaji Kamovajina

27 Hura kwinu pa'are'i ve'eme Jua ka'ene Esia orijipo kavume hu
Temiporu vaji hijume kama pu aneja vene ea mapoka puni oja inaume
pu hu iji 'unavara. 28 'Enareja pu ira ajira'e ijá 'umeja Isureri orakije
roe ni'ajúha. Eakara kwaaka mapokijino eaka mapokijija ehu núna 'ee
núni tamana 'ee ruhakaho ninama 'waramujiru pana kaivo hu Kuriki
aherame núni Temiporua vaji rou'e akuavuri ruhakaho niho'o siseranu.
29 Pu ijá 'wavajihuni maijaho pu ki'eme Turopimasi ka'ene Epasasi oriji'o
Poru'o ijino ari 'urahojara. 'Enareja pu vwihajajaho Porura hu aheme
ijino puni Temiporu vaja kaji aruma va'ana ro'ika'i avajara. 30 'E'ikaivo
pu ea mapoka ajinama parajume ni'aha kwino ninukujaha roe ahumareja
pu aruma va'e Temiporu vaji Poruho 'uname tairie apena roe ma'ahi
ro'eme vwicha kajaho marako kuvara. 31 Pu hu 'ana'irono 'unama sa'eme
vu'arena va'e Romu puni sorutia ni'ini jihuni va'ana. 'Ejume Jerusaremi
niho'o mi'ija puna'i tamui namana. 32 Hu ni'aha kwino sorutia 'ee puni
mama'ina 'aho'a aherame ninukujahe puni va'ume pu sorutia 'ee puni
natohwiji kimareje Poru 'anaajaho arevara. 33 'Ejumakame ea ni'inijara
vu'e iji 'una'i kaivo 'waravume pu seni no'ohe'i 'eke kamome aneja
vene hu irane 'ee hu iraka'e venaji apovara. 34 Pu ea 'aho'a 'urine ani
'waravume pu ea 'aho'a ani ani 'waravara. 'Ejumakame ijí ea natohwa
kajaho 'unama ka'ene ichá'ina venareja ijí vejajaho puruva renana.
'Ejumakame hu huni ehija 'waravume pu Poruho aheme kahino huni sea
ka'ene amiapo hijujino va'avarono 'waramana. 35 Hu Poruho pu pu'úmo
'urina va'e kami vwicha jiami va'ume amia kajipo apene pikima ichutoi
'unama va'ara. Ijihuni maijaho eaka mapokijipo 'ana'iro vejumakame
avajara. 36 'Ejumakame ea mapoka puni túna'i vai'i 'anae kwamama
'umenapene va'ara.

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Porura Huni 'Unama Amairie Juapuni Una'i 'Waramajina

37 'Enare'e ijí sorutia kajipo Poruho apene puni sei vaji va'i vejumakivi'i
hu iji amia epuni ea natohwa kajaho ijá 'wama 'Ú na unenu'u pina a
'wara'ejo? 'wamana. 'Ejume hu ijá 'wama 'Ú a Kuriki puni ira henune?
'wamana. 38 Ivi'a a Ijipiti ora ka'ene ni'ahuka ea mapoka mapoka (4,000)
ka'ene ea 'aniu'e kwamasahi'ina oja ina'e aherame nechi'i va'ajaho pane?
'wamana. 39 'Ejume Poru ijá 'wama Na Jua Tarisasi ora Sirisia vajina
kaivo ara kajaho natohu varesima'ura. 'Enajihuna'e na ura ea mapoka
vu'a 'wara'i 'ahiu. 'Enajihuna'e na ura jarirame 'waravukúne ruha aremie
na ea ikija vu'a 'waravuma. 40 'Ejume hu ruha aremahe nijina 'wavume
Poruho ijí siasa 'aha kajino nami'i kaivo huni iji hararajihana. 'Ejume ea
mapoka iruno'a are'eme hu Hipuru puni iri 'waramarena ijá 'iamana.

22 1 Vwehu nuna 'ee emahu nuna. Nuni vu'ake ataa apúsama
heha. Nara raka ka'ene vejuji iviamaa joni una'i namine 'wara'i
veju 'iamana. 2 'Ejume hu huni vu'a Jua puni ira 'waravuma henareja
pu niho'o areme varira re'asahe hina hejara. 3 'Ejume Poru ijá 'iama
Na Jua nuni ohijara Tarisasi Sirisia vaji naheniana kaivo ike arakino
renarejo Kamerieri oni hari emahu nupuni tamana hena ka parajuta.
'Ena'omo ja iviasi Godoni jihuna'e sena veju kaja'ina'e na 'u'o ija'ina
vejuta. 4 'Enare'e na ea ka'ene 'Unama ikehunake vejajaho sise'i 'ahiura.
'Ene na ura pu 'anie kwamasa'avarono vejura. 'Ene na parui napari 'eke
tipurai irechamiura. 5 'Ene ea ka'ene pirisiti natohwa 'ee emakina ka'ene
kanisoru ijija vu'aka na iviamaa ja 'waravukaho pu nihena kavara. Ijihuni
maijaho pura pasi ka'ene veja kajara harura mihume na va'e Jua ka'ene
Tamasikasi hiju jihipuni va'e ea puna ka'ene ijí hijujihija'e kamorame
aherama Jerusaremi sise'i 'ahi'i va'uta.

Porura Juapuni Una'i Ori'ini Anakarame 'Waramajina
(Akisi 9:1-19; 26:12-18)

6 'Enarejo na va'e Tamasikasi va 'e'u'irono va'eme vea rira mu'oi
nami'eme ni'aha kwino kahino akúpi 'ahi rene hanana tauhuhiana. 7 'Ene
na ni'aha kwino 'ona apena arihe mwe'i ninavi'i hejume ira kahi akúpa
'ahi rena roe ijá 'wima Soru Soru a raka vena Na sise'i 'ahiu? 'wimana.
8 'Ejume na eha vene Hua apome ijá 'wavo Natohwe A rarane? 'wavume Na
Jesu ka'ene Nasareti orijina'omo a Na sise'i 'ahiu 'wimana. 9 'Ejumakame
ea ka'ene nú pu'úmo vu'a kajija ijí hanana kajaho kavara kaivo ira ka'ene
ea irara na 'warimajaho pahejara. 10 'Ejume na apoma ijá 'wavo Natohwe
iviamaa na ichá ve'ejo? 'wavuta. 'Ejume Hu ijá 'wima 'Urine Tamasikasi
va'e ea ka'ene ijí hinujara ara raka ka'ene ve'amarono Nara iji pijahujaho
hu a 'warava he'amana 'wimana. 11 'E'eme ijí hanana kajara vejume na
paniriarejo pivujume ea ka'ene nú pu'úmo roa kajipo na iji 'unirimapene

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Tamasikasi va'ara. 12 'Ejume ea pina huni iha Ananaiasiho puni tamana
hami hami vejukame Jua maho'o ka'ene ijino hijujija hua ea mamaa
'wavura. 13 'Ena'omo ijara roe nuni rori nami'i kaivo ijá 'wima Vwea nuna
Soru oni nia niria 'wivume nuni nia kú'o maranana. 'Ejume na hu kavuta.
14 'Ejume hu ijá 'wima Emahu nupuni Godijara a Huni ura ijí hena kame 'ee
ea ka'ene arimaa ijí hena kame 'ee Huni irititi vu'iji he'amarono iji pijahana
'wimana 'iamana. 15 'Ena'omo a raka ka'ene kama 'ee henajaho Hu rone
ea maho'o najahuna. 16 'Enakaivo a irakijihuna'e tetama hino? 'Urije Huni
ihijino 'urahi'i toi apúsama'e oni sisea soma'e pa'arenama 'wimana.

Porura Va'e Jenitaru Vu'a 'Waramarono 'Umenajina

17 'Ejume na kú'o 'unama Jerusaremi roarejo ijino Temiporu vaji hine
siporua 'oji'i navaha rojuta. 18 Ijí navaha kajino na kavume Hu ijá 'wima
Mamako Jerusaremi are'i kaivo 'urine va'a. Ijihuni maijaho a Nuni vu'a
iki naja'amajaho pu pahe'ejakúne 'wimana. 19 'Ejume na ijá 'wavuta
Natohwe pu na nihejura. Nitama na va'e Sinakoku pina aruma 'e'une 'ee
pina aruma 'e'uji'i ea ka'ene Aa'e nimaa ronaujija 'eke hijihae 'ee tipurai
irechamiuta 'wavuta. 20 'Ejume ea ka'ene oni vu'a 'waravi'ina hena
kavi'ina huni iha Sitivini oni 'aa ka'ene arihajaho na ijí nimaa veji'i ea
ka'ene hua'e 'anaajihipuni ateha 'ajoha namijuta. 21 Hu ijá 'wima Nara a
kwai natohwi Jenitaru puni kwai ranamaukúne va'a 'wimana 'iamana.
22 Pu hine huni vu'a kajaho henapena va'u va'u hu ijí 'waravuma heji'i pu
ira ajira ijá 'umeja 'Anaa kwamama! Ea ija'ina ikaho mwe'a pahihunakúne
pamaka'eje hinama 'umejara. 23 Pu ijano 'umena apene oji'i puni atehi 'eke
ato'arume 'ee útiti 'ene icha toi ato'aruvara. 24 Sorutia puni natohwijara
apene puni kwai roe hijahi'i apomakame irakijihuna'e pu hu mwasiritia
jihuni maijaho hu 'waramaro avajara. 25 'Ejume pu hu kamo'eme Porura
sorutia'e 'ajoha'iniji ijá 'wama 'Ú ja Romu ora areri 'otua pavene he'i kaivo
hijihaure? 'wamana. 26 'Ejume ea ka'ene 'ajohi'inijara ijí vu'a kajaho hene
va'e ea ka'ene Natohwijaho ijá 'wama Eakaho Romu ora'omo a iraka'e
ve'i veno? 'wamana. 27 'Ejume ea Natohwa kajara huni roe ijá 'wama 'Ú
a Romu ora re'amajaho 'warima 'wavume hu I'a 'wamana. 28 'Ejume ea
Natohwa kajara ijá 'wama Na roe Romu opuni ea re'i vejujaho monia
eha ni'ima'ura vejuta 'wamana. 'Ejume Porura ijá 'wama Na iki nahenia
jihuna'e na Romu ora rejuta 'wamana. 29 'E'eme ea ka'ene ijí hu apome 'ee
hua hija'i 'ahiume roajivajija ni'aha kwinu jumareja arevara. 'Ejume ea
Natohwa kajara vwihanajaho hu Poruho Romu ora 'ee majikari kamomana
ronarena hu tea jumana.

Poru Kanisoru Puni Una'i Ahema Va'ajina

30 Ijí ea Natohwa kajaho hu irakijihuna'e pu Jua Poru namahu ronarena
ijihuni maiji hami he'i 'ahaana. 'Ejume ijihuni sú'uhijino senia ka'ene hu

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

kamovajaho rasama'i kaivo 'ona ranavume ea ka'ene pirisiti mama'ina 'ee
kanisorua maho'o roe hi'eme hu Poru ahema apene roe puni una'i roana.
23 1 'Ejumakame Poruho nia ajira kanisoru kajija kivi'i ijá 'iama
Vwehu nunakije na Godoni una'i hami hinuva'o roe iviasi 'e'uju
'iamana. 2 Ananaiasi ka'ene pirisitia ni'inijara 'waravume ea ka'ene
huni rori namijajipo hu inu tahijahara. 3 'Ejume Porura hua'e ijá 'wama
Godira a 'anahuna. Kare ea ka'ene aroaroti namiji'ina karera. A oni
tamana 'ahakino namine na 'otua veti'i kaivo vu a oni varapa orono
tuama rena 'iavu'e na 'aniare? 'iamana. 4 'Ejume ea ka'ene huni rori
namija kajipo ijá 'wava A Godoni pirisitia natohwijaho ira sisea ija'ina
'waramune? 'wavara. 5 'Ejume Porura ijá 'iama Vwehu nune hu pirisiti
natohwijaho na pahejuta. 'Enakaivo Godira Huni ira vaji 'warumajaho
nú ira sisea ea 'ajoha'ina pa'wara'avarono 'warumana 'iamana. 6 Hu
kimajaho ea 'aho'a Sajusi 'ee ea 'aho'a Parasia kimarena hu kanisorua
kajija ijá 'umena Vwehu nune na Parasia 'ee Parasi puni hariha kaivo
ea ka'ene kwamasahujipo kú'o 'urihuniji na nimaa rojujihuna'e na
'otua vaja namiju. 7 Hu ijá 'waravumakame Parasia 'ee Sajusi puni vaji
nakaramareje ea maho'o kajaho ahaama namana. 8 'Ejume Sajusiapo
'waravajaho ea kwamasahajija kú'o pa'urihune? 'Ee 'ona oji'ina pa'ana 'ee
'avena pa'ana kaivo Parasia ike no'opisukija nimaa rojura. 9 'Enajihuna'e
pu iranoa ape'eme Sikuraipi 'aho'a Parasijihi puni ehija'omo pu ijá
naminareja ira ajira ijá 'iava Nú ea ikehuni vaja unenu'u pina sisea
pakavura'omo vi 'avenina ho 'ona oji'ini hu 'waramana raka? 'iavara.
10 'Ejumakame pu niho'o ni'ima'ura nakaravume Poru ija 'unave haha
puachama usehuna'e kimarena ea natohwijaho tea juvume huni sorutia
irechamiume pu haruri vene apene puni tinii va'ara. 11 Ijihuni na'ia kajino
Natohwijara roe huni rori nami'i kaivo ijá 'wama Paju'amana kaivo a
ichá'ina'e rone a iki Jerusaremi 'warama ja'ina'e Romu 'u'o 'wara'amana
'wamana.

Poru 'Anaa Kwa'amaro Kosaravajina

12 'E'eme vea nituvume pu Jua mapoka nesi ahuma hine 'wame 'iruma
toa pai'ika'i hinuva'o Poru 'anaareje iji'a ihuna 'wavara. 13 Ea ka'ene
Poru 'anae kwahuna kosarama ojajaho ea mapoka (40) asima huna'ina.
14 'Ejume pu va'e pirisiti mama'inijija 'ee ea mama'ini jihipuni va'e ijá
'iava Nú vu'a nimaae vejara'omo nú uneunecha 'aho'a paina apene va'u
va'u va'e vea ka'ene Poru 'anaa'avajino ihuna. 15 'Enakúne iviamaja ja
kanisoru pu'úmo 'ona ranave va'e ea natohwijara Poruho aheme joni
ro'amana. Ja ijá 'wara'avara Nú ura huni vu'ijihuni maiji he'i 'ahúu
'wa'avara. 'Enareje ja iki ahema ro'iro ro'eje nú vu'e 'unamutoi 'ajohe
'anaa kwa'ena 'iavara. 16 'Ejume Poru oni ma'ini jihuni harihijara ijí
pura júhi hine 'anahuni vu'iji henarena hu va'e sorutia puni tinii va'e

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Poru 'waramana. 17 'Ejume Porura ea ka'ene 'ajohi'ina pina 'umene ijá
'wama Ike kasimaa kaho unenu'u pina 'warahuna ura renukúne aheme
ea natohwa karohuni va'a 'waramama 'wamana. 18 'Ejume ea natohwa
kajara hu aheme apena va'e ea natohwa pinijihuni va'ana. 'Enarena
hu ijá 'wamana Poru ka'ene tipura eijara ike kasimaa ike nara aheme
oni ro'urono 'warivume na ahema routa. 19 'Ejume ea natohwa kajara
ea kajaho iji 'unama apena va'e kara rori pu no'o pu pusumano nami'i
kaivo hu apoma ijá 'wama A raka na 'warihuna ura renao? 'wamana.
20 'Ejume hu ijá 'wama Jua 'wama nimaa venareja 'warave ja Poru
niari aheme kami kanisoru puni va'e pu ira'atijino huni vu'iji he'irono
'wavi'i 'wara'eja. 21 'Enakúne a puni ira pahe'amana. Puni ea mapoka
(40) pu maraku hu 'anaa kwavakavi'i pu iji'a 'iruma ine toa i'iroreja
pu vua 'wama nimaa vene iviamaa 'ajoha hiji'i ara 'warave he'irono
'ajahu 'wamana. 22 'Ejume ijí ea natohwa kajara kasimaa kajaho rana
'ahaume ijá 'wama Ike vu'a ka'ene ara na 'warimukaho a pava'e ea 'aho'a
'wara'amana 'wamana.

Poru Ranavume Kavana Pirikisi Oni Va'ajina

23 'Ejume ijí ea natohwa kajara ea 'ajohi'ina no'o 'umenaume roume
hu pu ijá 'iama Ja no'o sorutia ea mapoka (200) 'eke 'ee hosi rukina 70
aherame 'ee ea juha rukina mapoka (200) ahera'avara. Iviasi na'i naina
koroki Sesaria vahuna amairiara'avara. 24 'Ene Porura hosi ka'ene ijihuni
toi ajihunijaho amairi'avara. 'Enareje ja hu hami hami ahema apene va'e
ea Pirikisi ka'ene kavana ijihuni nini va'avara 'iamana. 25 'E'ikaivo hu
pasia ika'ina venahana.

26 Pirikisi ka'ene kavana natohwiji'o esi. Na Karotiasi Risiasira ike
pasikaho veju. 27 Juapo ea ikaho apene 'anae kwa'amarono ve'eme
na va'e nuni sorutia pu'úmo hu ni'ajahe 'ee hejujaho hu Romu
ora'e hejuta. 28 Na ura pu iraka'e vene hu namahu jihuni maiji
he'irono ahema apene puni kanisoru ijihuni va'uta. 29 'Ejume
na hejujaho pu puni tamani ihuna'e hu namahara kaivo hua'e
'anae kwame 'ee tipurai ranahuna areri pana. 30 Iviamai puni
vu'a kajaho rene roume na hejuta. Pu nesi vu'a 'wamareja ea kaji
'anae kwahuna 'wavara. 'Ejukame ijihuna'e na hu ranavu'e oni
vu'u. Na ea mapoka ka'ene Poru namahu kajihija pu vu'e oni nini
'otua vene raka ka'ene Poru venaji a 'wara'avarono na 'waravu.
'Enakúne pu oni una'i vu'a kajaho amairiakame a he'amana.
Pirikisi ese 'wamana.

31 'Ejume ijí na'ia kajino sorutia kajipo Poruho apene Anitipatirisi
va'ara. 32 'E'eme vea nituvume sorutia 'aho'a 'unama puni ari va'ara kaivo
ea ka'ene hosi 'ahi va'ajipo Poruho aheme Sesaria va'ara. 33 'Enareja
pu va'e Sesaria usemareja pu Poruho aheme kavana ijihuni una'i rana'i

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

kaivo pasi mahara. 34 'Ejumakame kavana kajara pasia kajaho taharena
hu apoma ijá 'wama A ara ichi'ure 'wavume hu ijá 'wama Na Sirisia ora
'wamana. 35 'Ejume hu ijá 'wama Namahi'inijipo ro use'avaji'a na oni vu'a
he'eju 'wamana. 'Ejume hu 'waravume pu Heroti oni sei raname 'ajoha
hijara.

Poru Namahajina

24 1 'Ejume hu hi'eme na'ia iropu pa'are'eme pirisitia natohwa
ka'ene Ananaiasina 'wavujaho 'ee puni emakina 'ee ea ka'ene
'otua arimai 'waravi'ina 'ajohi'ina huni iha Taturiasi 'wavujihi pu'úmo
roe kavana ijihuni una'i Poru 'otua veti'i roara. 2 'Eju'e ea natohwijara
Poruho 'umejume roume Taturiasi hine 'otua veti'i 'ahaume aneja vene
hu namahe ijá 'wama

Kavana! Ara nú ni'ajúhu'e kame nú mamaa hina rou. Ara oni
vwiha ka'ene mamaijino nitama núni ehija ni'ajihu'e ararakino
veju'e siserasahujaho marasahara. 3 'Eju'ukame nú niho'o
'unama jajaa 'ee kwaa mapokakino ijaho 'wamare'e teamanuma
parajura. Ijihuna'e nú a Pirikisi ka'ene ea mamaakere teimani
'wavu. 4 'Enakaivo na hine veje a túkirahuna senumu. 'Ena'omo
a ichá'ina vehuniji 'waru'amarono jariravukúne a núni vu'ake
hena. 5 Nú kavujaho eakaho niho'o ani ani vene 'ee ruaruhuna.
'Eju'e Poruho veju'e Juaka mapoka ka'ene kwaaka mapokakino
hina apenojujijahija ajinama parajura. Hu ea sisea ka'ene Nasareti
'wavujihipuni húmatijina. 6 Hu Temiporu vejume chiha renana.
'Eju'ukame nú hu 'uname nuni tamanijara 'warumu ja'ina'e 'otua
vetihuna'e ura veju. 7 'Eju'ukavi'i Risiasiho Romu opuni sorutia
puni natohwijara roe harura vene núni ija tahi apetujúha va'ana.
8 'Eju'ukame hu ea mapoka 'waravu'e ea irahipo hu namahujaho
oni una'i roe 'otua vetihuna 'wamana. 'Ena'omo ara ea kajaho
apovakame hura huni irijino 'warave a hehuna. Núra raka ka'ene
hu namahare'e 'otua veti vejujaho hu 'warave a hehuna 'wamana.

9 'Ejumakame Jua 'aho'a vu'a kaji henareja pu 'u'o ijaho nimaa 'wavara.

Porura Pirikisi Oni Una'i Huni 'Unama Amairie 'Waramajina

10 'Ejume kavanaijara Porura 'wara'amarono 'waramana. 'Ejume Porura
ijá 'wama

Na niheju. A juara mapoka 'otua veji'ina'omo na teamani'eju'e vu'a
ikaho 'waravu. 11 'Enakaivo nara vu'a nimaa ka'ene 'waravuke
hena. Na'ia iropu ropu no'o pa'are'eme na Jerusaremi Godi oja
ma'i va'uta. 12 'Enakaivo Temiporu vajina ho Sinakoku vajina ho
ara vaja kakino na ea 'ahopu'úmo 'urae varapa vehuna pana.
13 'Ena'omo iviamaa pura vu'a ka'ene na 'otua vetihuni jihuni

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

maijaho pura a najahuna niho'o areri parenau. 14 'Enakaivo na
ura vu'a kwinu a 'wara'i veju. 'Unama ka'ene ea mapoka nimaa
rojujihunijaho pu sisea nimarako a 'warava kaji na a 'wara'i
veju. 'Enareja emahu nupo Godi ka'ene nimaa rojuji na oja
mahuta. 'Ene vu'a ka'ene tamana vaji navujija na nimaa rojura.
'Ene vu'a ka'ene poropetiepo vejajija 'u'o nimaa rojura. 15 Na
nimaa rojujaho ea ka'ene kwamasahi'inaka ea ariramaa 'ee ea
siseijipo kú'o 'urihunaka pura nimaa rojaja'ina'e na 'u'o nimaa
rojura. 16 'Enajihuna'e na na'ia mapoka harura vejukame nuni
vwiha veju'e Godoni una'a 'ee emaapuni 'una'i arira'e navu'e na
namihuna areri parenuna. 17 'Ejume juara 'aho'a pa'are'eme na
swara 'eke nuni ara kwaa kú'o nuni ehija'e vaji'irono routa. 18 Na
Temiporu vaji marani'ama tamana'e vejujaho ijihi'a ea mapoka
pane 'ee irano'a pana kaivo Jua ka'ene Esia rena roajipo kivara.
19 'Ena'omo ijipo iviamaa oni una'i namine unenu'u 'aho'a na
namihe 'ee 'otua vetihuna re'amajaho 'otua vetia. 20 'Enakúne ea
ka'ene ike namijukehi aporave na kanisoru puni 'una'i sisea raka'e
veje kivara'e re'avajaho pupusu 'warave hena. 21 'Ene unenu'u
pina kwinu puni una'i namiji'i 'umejujaho ikena. Na ea ka'ene
kwamasahi'inijipo kú'o 'urihuniji nimaa rojujihuna'e ja na iviasi
joni nini 'otua vetiu 'iavuta 'wamana.

22 Pirikisiho 'Unamijaho hami hena kavi'ini jihuna'e tanuma ijá
'iama Risiasi ka'ene sorutia puni natohwijara roe arihakame hura joni
'otujihuni ehijaho vwihane mihuna 'iamana. 23 'Enakaivo hu ea ka'ene
'ajohi'iniji 'waravume Poruho apene 'ajohai'i ranave 'urahoje Poru oni
napuhija roe uneunecha hu ni'aja'i ve'avajaho patanu'uri'avara 'iamana.

Porura Pirikisi Oni Una'i Naminajina

24 Pirikisi oni naparijaho Jua. Huni ihijaho Turusirana'omo Porura
roe Jesu Keriso nimaa rojuji 'warave he'irono roana'omo 'waramana.
25 'Ejume Porura 'unama ariramaaru vehuna 'warame 'ee hia hami
'ajohuna 'ee Godira 'otua túna'i ni'ima'uraka vehunijaho 'waravume
Pirikisiho ijí henarena tea juvume raname ijá 'wama Va hino'eje nara
kú'o 'umena heji'i ro'amana 'wamana. 26 'Ene veaka nikwinu'ina kajino
Pirikisira vwihanajaho Porura hua'e monia vaja'eje ranava va'amarorena
hu na'ia mapoka Poru 'umeju'e hu va'e hu hu'úmo vu'a 'wavura. 27 'E'eme
juara no'o pa'arejume Posiasi Pesitasira Pirikisi oni tinijaho apenana.
'E'eme Pirikisiho Jua teamana'avarono hu Poru tipurai rana'ika'i va'ana.

Porura Ea Natohwiji Ka'iro Jarima 'Waramajina

25 1 Pesitasiho huni kwai roe hi'eme vea no'opisu pa'arejume hu
Sesaria rene Jerusaremi va'ana. 2 'Ejume pirisiti mama'inijija

'ee Jua urani'inijija Poru namahareja 'ejaha hu 'waravara. 3 'Ene pu
ea Natohwa kajaho 'ejahae ijá 'wava A nú ni'ajúhareje a va'ika'i Poru
ranava Jerusaremi roe nú 'otua ve'avara 'wavara kaivo pu vwihajajaho
hu ro'amajaho pu 'unama toi 'anaa kwahuna vwihajara. 4 'Ejume Pesitasi
eha vene ijá 'iama Poruho Sesaria'i tipura ranavu'e hinuna'omo hu
mai'o túna'i vuhuna. 5 'Enakúne joni ea mama'ina irechamie nú pu'úmo
va'e heje ea kajara sisea venana he'avajaho ja iji'a hu apene nuni nini
'otua vetihunakúnina 'iamana. 6 'E'ikaivo hu na'ia ija ropune no'opisuna
ho ironu ronu raki ijí pu pu'úmo hinarena iji'a kú'o Sesaria va'ana.
'Enarena hu nenana'omo sú'u 'urine va'e 'otua vejuri sei hi'i kaivo Poruho
'umejume pu aheme roajivara. 7 'Ejumakavi'i Jua ka'ene Jerusaremi rena
roajivajipo huni rori nami'ika'i apene ira'ata kajino namahara. 'Enakaivo
pura Poru namahajaho mai'o nimaa parenana. 8 'Ejume Porura eha
vene ijá 'iama Na niho'o sisea pavejuta. Jua puni tamana ho Temiporu
vajina ho ea natohwa ka'ene Sisa ho na niho'o sise'i pa'ahiuta 'iamana.
9 'Enakaivo Pesitasira Jua teamana'avarono hu eha vene Poru ijá 'wama
A ura Jerusaremi va'e nuni una'i 'otua vehuna ura renao? 'wamana.
10 'Enakaivo Poruho ijá 'wama Na Sisa oni una'i 'otu vetihuna. Ijihuni
maijaho na Jua puni unenu'u pina sisea pavejujaho a nihenu. 11 Na
unenu'u pina sisea vejuta re'ipisa nijina'omo na 'anie kwahuna parare'eju
kaivo vu'a ka'ene pura na 'otua vetihuna nimaa pa'ana re'amajaho ea
pina na areri paapenie mihuna. 'Ena'omo na Sisa 'warave hura nuni
'otuijaho hehuna 'wamana. 12 'Ejume Pesitasira hine kanisoru pu'úmo
'wamuva'o ijá 'wama A ura Sisara oni 'otua hehuna re'amajaho a Sisa oni
va'amana 'wamana.

Porura Akuripa'o Penisi Puni Una'i Va'ajina

13 Vea 'aho'a pa'are'eme Kini Akuripa'o Penisi'o Pesitasi 'ajo'i 'ahiume
roajivara. 14 'Ejumakame pu ijino na'ia mapoka hi'eme Pesitasira Poru
oni vu'ijaho kiniji ijá 'wama Ea pina Pirikisira hinajiri tipurai ranavume
hinana. 15 'Ena'omo na Jerusaremi va'ume ea ka'ene pirisiti mama'ina
'ee Jua puni ea mama'inapo nara ea kaji ape mihakame 'otua vene
nama'irono 'warivara. 16 'Ejume na ijá 'iavo Romu opuni tamana nú ea
majikari pairechamiura kaivo ea ka'ene varapa rukinijihi puni vu'a hene
'ee ea ka'ene pu namahu jihipuni vu'a henare'e ijí tipurai irechamiura.
17 'Ejumakame ijihuna'e pu nianaa ro ikino ahuvara. 'Ejume na patetavuta
kaivo ijihuni sú'uhijino na va'e 'otua vejuri ruhijino hi'ika'i pu 'waravume
hu ahema roara. 18 Eaka hu 'otui ranavajipo 'urine nami'ika'i namahara
kaivo sisea ka'ene nara vwihaju ja'ina pu panamahara. 19 'Enakaivo
pu vu'a 'aho'a pura ichá'ina'e nimaa rojuji rone 'wame 'ee Ea pina
kwavi'ina ka'ene Jesuho Porura ijino mai'o hinu 'iavume panimaa
vetiara. 20 'Enakaivo ijá vejumakame nara 'unama ka'ene 'warahunijaho

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

puruva rejume na roe apoma hejuta. Hu Jerusaremi va'e 'otua ikija
kú'o ve'ena ho pa'aji he'irono apovuta. 21 'Enakaivo Poru ura renajaho
hu Sisa oni nini 'otua ve'i 'wimana. 'Eju'e huni vwiha ijí he'irono hiji'i
ranavu'e hinuna'omo na ranave Sisa oni vahuna 'wamana. 22 Akuripara
Pesitasiho ijá 'wama Na ura ea kajihuni vu'a he'i 'ahiu 'wamana. 'Ejume
Pesitasira ijá 'wama A niari he'ena 'wamana. 23 'Ejume nenana'omo sú'u
'urine Akuripaho no'o Penisi'i va'e 'otua vejuri ruhijino va'iro va'ajaho
ea 'ajorame kehi kehi 'otua asúki va'ana. 'E'eme sorutia puni natohwijija
'ee ea mama'ina ka'ene ara kaji orijija pu pu'úmo ijí ahuma aruma
va'umakivi'i Pesitasira 'waravume pu Poruho ahema puni roara. 24 'Ejume
Pesitasira Akuripaho 'ee ea 'aho'a ka'ene pu pu'úmo hija kajija ijá 'iama
Ea ka'ene nú pu'úmo hijukije Jua ka'ene Jerusaremi hine 'ee iki hijujipo
eakaho apene nuni una'i 'otua vetiara. 'Enareja pu ajira ijá 'umeja Eakaho
'anaa kwahuna! 'umejara. 25 'Enakaivo na kavujaho hura unenu'u pina
ve'ira'omo hura kwahuni 'unamijaho na pakavuta. 'Enakaivo hu ori'ini
Sisa 'warave huni vu'a hehuna 'wimana. Ijihuni hahi nara hu ranave
vahunijaho 'waravu. 26 'Enakaivo na mai'o huni vu'a pini samaumai
rejakame nara venareje nuni ea natohwijihuni ranava vahunijaho
papiunavuta. 'Enajihuna'e nara eakaho ja ea mapoka ikehipuni una'i
apena routa kaivo kini Akuripa na nimaa a naja'irono apena routa.
'Enakúne jara henu va'o nara vu'aka maa ka'ene veja vahunijaho sama
kavakame na veuta. 27 Nara tipurearu ranave va'eje vu'a maa ka'ene hu
'otua vetiajihuni maa paranave hu hu'úmo va'amajaho pamarahuna.

Porura Akuripa Oni Una'i Huni Vu'a Amairiajina

26 1 'Ejume Akuripara Poruho ijá 'wama Ivi'a a oni vu'a 'waruma
'wamana. 'Ejume Porura 'urine huni ija ahasiri'i kaivo hu huni
vu'a aneja vene 'waramana. 2 Uneunecha mapoka ka'ene Juapo na
namihujija na onuno vwihajujaho mamaa vene Kini Akuripa na iviasi
oni una'i 'wara'eju. 3 Ijihuni maijaho a tamana 'ee aposaraa ka'ene
Jua puni vaji navujaho a niho'o he paraji'ina. Ijihuni hahi na jarirame
'waravukúne masuani hine he'amana. 4 'Ena'omo Jua hia ichá'ina ka'ene
nara sesamu'uru rene hina apene roe iviasi 'e'ujijaho nihene kivura.
Na anejijaho ehu nu pu'úmo ike nuni kwaa Jerusaremi vajakino hijuta.
5 Pu marako 'aha jora'e na hena kivajihuna'e pu ura na rone 'wara'i
'ahi'amajaho pu 'warahuna kaivo na Parasi'e hijujaho nuni nimaa
roijihuni tamanijaho niho'o kikisima'ura. 6 Godira emahu nuna'e nahama
'waramajara roe nimaa rehuni jihuniji kavi'i hijujihuna'e iviamaa 'otua
vaji namiju. 7 Núni ituha iropu ropu no'o nahama 'waravajara roe nimaa
re'amarono 'ajaha hiji'i na'ia veiri'a siporua 'oji'i hijura. Oo kini ija'ina'e
na 'u'o nimaa rojujihuna'e Juakaho na namihe avaju. 8 Ja rakijihuna'e
Godira ea kwamasahi'ina veje 'urihunijija joni vaja panimaa rojo?

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

9 Nitama na ija'ina vwihajuta. Na uneunecha mapoka sisea areri parehuna
venareje Jesu ka'ene Nasareti orijihuni iha ruarahuna'e vwihajuta.
10 Ikaho iraka ka'ene Jerusaremi nara vejujina. Na ea ka'ene nimaa
roji'inijija tipurai samahunaru pana kaivo pirisitia mama'inapo harura
mihume ea 'aho'a 'aniume kwamasahajaho na 'u'o nimaa vene 'waravuta.
11 'Ene na'ia mapoka na Sinakoku mapoka vajijino pu sise'i 'ahiura 'ee
ira sisea 'wara'avarono 'ejahiura. 'Ene niho'o ajinima paranujaho va'e
apiopuni kwaa kajino 'anie ruarahura.

Porura Godoni Ea Renaji Rona 'Waramajina
(Akisi 9:1-19; 22:6-16)

12 'Ena'omo pirisiti mama'inijipo harura mihe ranamiume na
Tamasikasi va'iro va'uta. 13 Oo kinia vea uariri nami'eme 'unamu toi na
va'i kavume akúpa 'ahi ni'ima'ura hana'eme nuni haha hanana. Ijara
hananajaho veakara rinujaho asimana. 'E'eme ea ka'ene nú pu'úmo
va'ajija 'u'o hananiana. 14 'E'eme nú ni'aha kwinu mwe'i apúsama
navi'i na hejume ira kahi akúpi 'ahi rene roe Hipuru puni iri ijá 'wima
Soru Soru a irakijihuna'e Na sise'i 'ahiu? Ijí usa rukima'ura 'aha kajino
'anahuna areri pana 'wimana. 15 'Ejume na ijá 'wavo Natohwe A
irarane 'wavuta. 'Ejume Natohwijara ijá 'wima Na Jesu ka'ene a sise'i
'ahaujarana. 16 'Enakúne 'urine namina. Nara oni roujihuni maijaho a
Nuni kaukara veji'ina rene raka ka'ene Nara vejume a kamaji najahe
'ee Nara naja'uji 'wara'amana. 17 'Ene Nara Jua puna'ijaho 'ajoahe 'ee
Jenitaru puni Na a ranamau'e va'ujaho 'ajoahuna. 18 'Ejakame a veje puni
nia jaraahuna. 'Ene pu nututi hijujaho are'i kaivo ta'arohe hanaji'iniji
roajihuna 'ee Setani oni harura hari hijujaho are'ika'i Godoni rohuna.
'Ejakamareje sisea vwihanie arevujaho apene 'ee ea ka'ene nimaa
rojajihuna Na iji pijihujipo aachia ka'ene 'ekahunijaho pu 'u'o ijihuni vaji
'ekahuna 'wimana.

Porura Huni Kaukara Ijí Rona 'Waramajina

19 'Enajihuna'e O kini Akuripa akúpa huni visoni ka'ene kavujaho na
pauchavuta vo vejuta. 20 'Enakaivo na marako Tamasikasi najahuta.
'Enarejo iji'a roe Jerusaremi najahe va'e Jutia puni ara kwaa vaja
najahuta. 'Ene Jenitaru 'u'o najahuta. 'Enarejo Na ika'ina 'waravuta
Pu puni sisea niarevarepo hine ojuja'ina'e o'avarono 'iavuta. 21 Ijihuni
hahi Jua 'ahopo Temiporu vaji apene 'anie kwa'urono vejara. 22 'Eju'e
Godira ni'ajiha apene rou va'o roe iviamaa 'e'unukena. Ijihuna'e Godira
ni'ajihukame na iviamaa ikino ea ma'u'umae 'ee ea mama'ina puni nii
'ahi vu'a 'waravu. Ijí nara 'waravu kajaho ea ka'ene poropetia 'ee Mosisi
pu'úmo raka ka'ene rehuna'e 'waravaji na rone 'waravuta. 23 Pu ika'ina
'waravara. Kerisoho Hu sise'i 'ahae kwamareje kú'o 'urihuna kaivo

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Jua 'ee Jenitaru Hura amura'e vu'a ka'ene hanaji'iniji najahe 'wara'ena
'iamana. 24 Poruho huni vu'iji vahame 'waravume Pesitasira ira ajira ijá
'wama Poru! Oni henaka ni'inijara venau'e a nanamu 'wamana. 25 'Ejume
Porura ijá 'wama Pesitasi ka'ene ea natohwakera na niho'o pananavu
kaivo na vu'a nimaa 'waravu. 26 Kinijaho ike raka ka'ene rejajaho nihene
kimuna. 'Enajihuna'e na raka'e hu 'wara'i ve'uji 'u'o matauma 'warahuna.
Na nihejura raka ka'ene rejajaho hu nihena kivi'ina. Ijihuni maijaho ijí
vu'a kajaho nesi parejara. 27 'Ú kini Akuripa a poropetia nimaa vetiune?
Ara ija'ina ka'ene venujaho na niheju 'wamana. 28 'Ejume Akuripara eha
vene ijá 'wama Poru iviamaa vea tu'uakino a na venie na Keriso oni ea
re'i veju 'wamana. 29 'Ejume Porura ijá 'wama Ike senia ka'ene nuni haha
'ahi namujina vo Na vea tu'ua 'wara'eju 'uho jora 'wara'ujaho nijina.
Na Godi jarivu jihuna'e na ura a'asu pana vo ja ea mapoka ka'ene hina
nuni vu'a iviamaa heju kijahija nara rejuja'ina'e ja rehuna 'wamana.
30 'Ejume kinijine kavana ijine Penisine 'ee ea ka'ene ijí pu pu'úmo asuma
hijajija 'urijara. 31 'Ene pu 'urina kararu va'i aneja vene ijá 'wava Eakaho
unenu'u pina sisea ve'ira'omo kwahuna ho tipurai apehuna pana 'wavara.
32 'Ejume Akuripara Pesitasi ijá 'wama Ea kara Sisa oni va'e 'otua ve'irono
'waramajaho pa'are'ipisa a hu ranave va'a 'wamana.

Porura Sisimai Romu Va'ajina

27 1 'Enareja nú vea ka'ene Itari sisima ajima va'iro vejajino Poruho
'ee tipura ea 'aho'a Juriasi ka'ene Aukasitani opuni sorutia
ni'inijihuni ija 'ahi irechamiana. 2 Aturamitiami opuni sisima ka'ene
Esia va'iro venajino ea pina huni iha Arisitakasi ka'ene Tesaronaika vaji
Mesatonia orijaho nú pu'úmo va'ana. 3 'Ena'omo ijihuni sú'uhijino nú
kwaa iha Sairani usevara. 'Ejume Juriasi hu Poruna'i hami venarena hu
ranavume napuhwaha ki'i va'ana. Uneunecha ka'ene hu areria pa'ajihi
vaja'avarono va'ana. 4 Nú ijí rena va'eme puuri hiravumakame Saiparasi
hana'ija'i va'ara. 5 'Enareja nú va'e Sirisia 'ee Pamipiria puni soha rori
va'e Mara Risia vaji usevara. 6 Ijí ara kajino sorutia puni 'ajohi'ina kajara
Arekisanituria opuni sisima Itari vai vejume kame hu nú ijihuni toi
irechamúana. 7 'Ejume nú hine masuani vai'i hi'eme na'ia mapoka ijí
pa'arejara. 'Enareja nú harura ni'ima'ura vejume va'e Naitusi usevara.
'E'eme puuri hirama rena tanu'u rúhumakame nú kaha pava'ara kaivo
nú va'e Kuriti Saramoni hana'i va'ara. 8 Nú vea kisina soha 'aha apeji'i
asima roe Rasia ara ni'inijaho Pea Heveni rorina'omo ijí usevara. 9 Vea
ni'inijaho manisame pa'are'eme núra sisima 'ahi va'ajaho niho'o varapa
piunahuni 'unama renana. Ijihuni maijaho vea ka'ene 'aura arevujaho
'u'o niroe pa'arena jihuna'e Poruho pu nahame pava'avarono 'waramana.
10 'Ejumakavi'i Porura pu rurame ijá 'iama Ea kije na kavujaho nú
iviamaa va'ukaho sisea piunahune kukua 'ee sisima 'u'o pa'are'eje 'ee nú

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

'u'o kwamasahi'i ve'eja 'iamana. 11 'Enakaivo sorutia ijaho sisima anesura
'ee kaputini ijihipuni vu'a nimaa ro'ika'i Porura raka ka'ene 'waramajaho
pavejara. 12 Ruha kajaho sisei jihuna'e sisima na'ia mapoka nahunijaho
areri parenana. 'Enajihuna'e ea mapokijipo 'wame nimaa vejajaho ijí
ruha kaji areme vahuna ura renaara. 'Enakaivo pu ura renajaho mamako
va'e Pinikisi Kuriti vajina'omo useme ijino hihuna ura renajihuni maijaho
ijí sisimapo namijuri ruhijaho puura karo'ahuni vea 'onuja'i parene
'e'ununa.

Soha 'Ahi Puuri Hiramajina

13 'Enajihuna'e hwasisia kama'i ikikahi masuani ninavume pu
vwihajajaho sisima vahuni 'unama maranu ro'ika'i sisima anika tajahene
apena va'e Kuriti soha romai ijikari va'ara. 14 'E'eme 'aha josu pare'eme
ni'aha kwinu puura ni'ima'ura ka'ene Urakwiro 'wavujara hiramana.
15 'Ejume nú puura vaja kajino va'ajaho areri parejume nú ijá are'eme
maiji soha rira kajino va'ana. 16 'Enareja sisima ninuma va'e mutumutua
iha Karota rori va'ana. 'Enareja nú niho'o harura ni'ima'ura vene
eaha ma'u'ua ka'ene sisima 'ahi namajaho vevahanavara. 17 Pu niho'o
jumareja sisima ni'aja'amarono aja ni'ima'ura apene sisima 'aha mu'oa
kaji vevahavara. Pura juvajihuni maijaho Seritisi ajataki ajimareje kirana
nahuniji vwihanareja avajara. 'Enareja pu sisima kajihuni aja ka'ene
ateha vevahivajaho rasa'i sisima kajaho mapirana 'o'ojume mají va'ana.
18 Ijihuni sú'uhijino puura kajara majama hiramarena apena karohi kahi
vejumakame pu 'iruma ka'ene ijino sisima vaji navajaho 'eka ato'aruvara.
19 'Ejara'omo na'ia no'opisu paare'eme ijihuni sú'uhijino sisima kajihuni
aja 'ee ateha pu puni iji 'eke ato'aruvara. 20 Na'ia mapoka nú vea pakame
'ee china pakivara. 'E'eju'e puurijara natohwa majama hine hiravume
nú vwihajajaho núni iha nipa'arehuna 'wavara. 21 'E'eme ea mapoka
'iruma pai'i kaivo hi'eme na'ia mapoka pa'arenana. 'Ejume Porura 'urine
puni rira kajino nami'i kaivo ijá 'iama Eakije nuni irake heha. Nitama nú
Kuriti hijaji ja nuni ira hene ve'ipisa uneunecha mapoka pasiserasaha'a.
22 'Enakaivo na iviamaa ja 'waravukaho ja niho'o teamana'avara. Ja ea
pina pakwahuna vo sisima ijara huhusu parahuna. 23 Iviasi na'iakino Godi
ka'ene na Huni kaukara vene 'ee na Huni ea rejujihuni 'ona oji'ini roe nuni
'una'i naminana. 24 'Enarena ijá 'wima Poru jumujaho arema. 'Enakaivo
va'e Sisa oni una'i namine 'otua ve'amana. 'Ene hena! Ea mapoka ka'ene
ike sisima vaji hiju kakihija Godira a vajaha jihuna'e pu pakwamasahuna
'wimana. 25 'Enakúne ea kije ja teamana'avara. Na Godi nimaa roju. Ijihuni
maijaho Hura raka ka'ene rehuna 'warimajaho ija'ina rehuna. 26 'Ena'omo
nú va'e mutumutua pina 'ahi ninama sisima sisera'ena. 27 Na'ia iropu
ropu no'ona no'o ijino nú aherume Eturiatiki soha 'ahi va'ara. 'E'eme
na'ia riri sisima kaukara veji'inijipo vwihajajaho pu niroe amari 'ahi rou

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

rojara. 28 'Enareja pu mina vene kavajaho toa jopatu'uma'ura (40 mita)
kavara. 'Enareja pu ma'uako vanamareja iji'a kú'o mina vene kavajaho
toa ma'uako arii roe (30 mita) rejume kavara. 29 'Enareja pu veju ro'i
kaivo va'u va'o muna 'aha reha ninama ve'ena ronareja juvara. Pu ni'aha
kwinu anika no'ona no'o ijá sa'i kaivo pu hine vei nitu'amarono ura rena
parajara. 30 'Enareja ijí sisima kaukara veji'inijija sisima kajaho rana'ika'i
va'i 'ahiumakame pu hine 'unama savara. 'Enareja pu eaha kajaho ma'uako
ape karokaru ranavumakame ea 'aho'a ka'ene hija kajipo kivajaho pu
anika apúsavu rojara kaivo pu nesi apena va'i 'ahiumakame avajara.
31 'Ejume Porura sorutia 'ee sorutia puni natohwijihi pu'úmo ijá 'iama
Ea karipo sisima vajaki pahi'avajaho ea pina niho'o pahihuna 'iamana.
32 'Ejume sorutia kajipo eaha ka'ene sisima 'aha kajino vevahavajija aja
'uhusavume 'ona toa vaji va'ana. 33 Sú'o vea ajiru 'e'u'i ve'eme Poru ea
maho'o 'ejahie ijá 'iama Jara 'iruma pai'i kaivo hi'eme vea iropu ropu
no'ona no'o ijá pa'arenanakúne 'urine 'iruma 'ekaha! 'iamana. 34 Ijihuni
hahi na ja 'waravukúne ja areme 'iruma 'eka iha. 'Ejakame 'iruma kajara
reje joni harura namama. Ijihuni maijaho ja ea kwinu niho'o joni húmata
sapasa kwinu patausiuhuna 'iamana. 35 Hu ijá 'waravume pa'are'eme
puretia apene puni una'i Godi teimani 'wa'ika'i tuachame aneja vene inana.
36 'Ejumakame ea mapoka kajija niho'o teamana'eme pu 'iruma 'aho'a 'eka
ijara. 37 Nú ea ka'ene sisima vaji hijajaho ea mapoka mapoka (276) hijara.
38 'Enareja pu ijume eaka mapoka kajija tú'ama parajara. 'Ejume 'witia
ka'ene ijí sisima vaji navajaho ni'aha kwinu ato'aruvume sohi va'ara. Ijihuni
maijaho sisima kajara nasina re'amarono avajara.

Sisima Siseranajina

39 'E'eme vea ajiru 'e'u'ejume pu kwaa kaji kavajaho puruva renaana.
'Enakaivo pu tohwira ora sama kamareja pu ura va'e ijihunijino va'i
'ahiara. 40 'Ejumakame pu puni anika sirirame 'ee aja ka'ene sisima
vevahavajaho rasavara. 'Ejume sisima kajaho 'urina va'e asiasia roe
sisima vaji ariha vejume sisima kajaho iji'a va'e kari ora rori va'iro
va'ana. 41 'Enuva'o va'e toa kaha'a roe tohwira rejume kama'a sohi
amena roe piunaravajaho muna navara'omo ijihuni toi ajimarena
kirana namana. 'E'eme soha ka'ene ajira amena roajara vipuna'ija'i
ninamarena niho'o mutuusaha paranana. 42 'Ejume sorutia tipuraepo
ariha isume juhaha va'aji'eja ronareja 'ania kwamasahuna'e kosarame
'wavara. 43 'Enakaivo sorutia puni ea natohwijara Poru ni'aja'i 'ahaume
ruravume pu are'eme ea ka'ene areri isuavi'inijija ijá 'iava Ja marako
mwama ato'arume isuama va'a 'iavara. 44 'E'eme ea 'aho'a ka'ene ijí
hijajija 'urimarame sisima ka'ene ijí mutu'usaha jihuni hasijaho 'ekume
ea 'ahopo icha hasa 'eke ijihuni toi isuama va'ara. 'Enareja ea pina niho'o
unenu'u pina parenana kaivo nijaa ihena va'e kari amari va'ara.

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Moruta Mamaa Va'e Usevajina

28 1 'Ejume pu mamaa roe amari ajivara. Nú iji'a hena kavajaho ijí
mutumutua kajihuni ihijaho Morutana 'wavura'e hejara. 2 'Ejume ijí
ara kaji'urijipo nú hami hami 'ahúara. 'Ene nehi pina atuatuma jihuna'e pu
vena jae roe nú aheruma va'ume nú ijí rori hijara. 'Ejume pu nú 'ajoruvara.
3 Porura vena mwene iramana'omo tapara ijihuni vaji hi'eme apena va'e
veni aporuvume vena kajihuni ohoi rejuma aseha ru'e'une Poru oni ija 'ahi
mwatuma utiha namana. 4 'Ejumakame ara kajiupo ka'eme tapara kajara
Poru oni ija 'ahi mwatunanama kurima navuma kamareja pu aneja vene ijá
'wava Nimaa eakara ea 'aniu'e kwamasahara kaivo hu soha vaji roakaho
unenu'u pina pare'eme hami roana kaivo mamaijaho pamaka'eje hu mai'o
hihuna 'wavara. 5 'Enakaivo hu tapara kajaho ahaijiuvume va'e veni renana
kaivo hu unenu'u pina parenana. 6 'Ejumakame pu vwihajajaho hu kwa'ena
ronareja pu 'ajoha hina apene va'ajaho huni ija pahwene 'ee pa'ona kwamana.
'Ejumakame pu vwihajajaho hu godi 'wavara. 7 Kwaa ka'ene núra useva
kajaho ea natohwa ka'ene Pupiriasina 'wavujihuni mwe'a. 'Ena'omo hura
nú aheruma va'e huni sei irechamúe hami 'ajohu'i hi'eme na'ia no'opisu
pa'arenana. 8 'Enakaivo ijí ea kajihuni omijaho atami 'uname huni haha ohoa
ani rene tea arihe ijá venana. 'E'eme Porura va'e huni siporua 'one 'ee huni
ija ea kajihuni húmata 'ahi ranamahume ea kajaho maranana. 9 'Ejumakame
ea mapoka ka'ene mutumutua kaji'ura ka'ene atami 'uniravi'inijija nianaa
apene huni roume maraniara. 10 'Enajihuna'e pu núni hura vene 'ee mavarasa
veji'i hinuva'o sisima pina roume nú va'iro vejumakavi'i raka ka'ene núra
pivusahajija maho'o vajúhara.

Moruta Rene Romu Va'ara

11 'Enakaivo nú masapa no'opisu ijí ara kajino hi'eme vea ka'ene asiasia
'anauni veijino nú Arekisanituria opuni sisima ka'ene hwaharisina puni urania
navi'inijaho ijí mutumutua kajino namana'omo ijihuni 'ahi ajima va'ara. 12 Nú
va'e ara iha Serakusi usevara. 'Enareja nú ijino na'ia no'opisu hijara. 13 'Enareja
nú Serakusi are'i kaivo 'urina va'e Rijiami va'ara. 'Ena'omo ijihuni sú'uhijino
asiasia kama'i ikiki hwasihumakavi'i nú 'urine Putiori va'iro va'eme na'ia no'o
pa'arejara. 14 'Enareja ijí ara kajino Godoni ea 'aho'a piunivara. 'Enareja nú
ijino pu pu'úmo na'ia iropu'a no'ohe'i hi'avarono 'waruvume hijara. 'Enareja
iji'a Romu va'ara. 15 'Ejume Godoni ea ka'ene Romu hijajijahija ijí henareja
Apiasi oni maketia 'ee Hoteru no'opisu namijuji rene nú piurihe roara. 'Ejume
vea ka'ene Porura pu kimajaho niho'o Godi teimani 'wame oja sonanana.

Poru Romu 'E'unana

16 Nú va'e Romu usevajaho Poruho huhusumano sorutia pini 'ajoha'eje
hihuna'e 'waravara. 17 'E'eme vea no'opisu pa'are'eme Porura Jua puni

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

ea ka'ene urani'inijija 'umenaume pu roe ahuma hijumakivi'i hu aneja
vene ijá 'iama Ehu nunakije na ehu nuna ea 'aho'a pasise'i 'ahiuta. 'Ee
emahu núpuni tamana 'aho'a papataarohuta kaivo pu na Jerusaremi
tipura apenie Romu puni ija 'ahi ranamiara. 18 Pu na apenia Romu
mihumakame pu hejajaho nara unenu'u pina sisea vejakame pu na 'ania
kwahuna pahenareja ranamie vahuna ura renaara. 19 'Enakaivo Jua kajija
Romu opuni ira pata'arohumakame nuni 'unama pa'arenana. Ijihuna'e
na Sisa 'waravakame hura nuni vu'a kaji he'ena 'iavuta. 'Enakaivo nara
ehu nunijihi unenu'u pina vetihuna pana. 20 Ijihuni hahi na ja kivi'i
vu'a ijí 'wara'iro 'waravume ja iviasakaho roajivara. Isureri opo raka
ka'ene túna'i reje kahuna ka'ene vwihaji'i hijujihuni hahi senia ikaho
na kamorivara 'iamana. 21 'Ejume pu hu ijá 'wava Jutia ea 'ahopo oni
vu'a rone pasi veja rohuna pane 'ee núni ehija 'ahopo iki roajimareje
nahama 'waruhuna pa'ane 'ee oni vu'a sisea rone 'warahuna pana.
22 Nú ea ikihi puni vu'a ani'ina'e 'wamape ojukame nú ura oni vwiha
ijí he'i 'ahúu 'wavara. 23 'E'ikaivo vea ka'ene vu'a kaji 'wahunijaho iji
pijahara'omo vea kaji apejumakavi'i ea mapoka nianae apena roe sea
ka'ene hura hinaji roara. Hu Godoni arijihuni maiji najahe 'ee Mosisi oni
tamana tahe najahe 'ee poropetia puni vu'a taha vejakame pu Jesu nimaa
ro'avarono 'warama avanana. Hu vea sú'u sú'u rene vu'a 'warama va'e
vea nutu 'o'unaji aremana. 24 'Ejume ea 'aho'a nimaa rojume ea 'aho'a
nimaa parojara. 25 Pu paavacharame vai ve'eme Poru ijá 'iama Godoni
'Avenijara vejume poropeti Aisea oni vaji nimaa amuhu núna 'warama
ijá 'iama 26 Va'ajime eakihi ijá 'warahuna. Ja niho'o hehuna kaivo ijihuni
maa pahena pakahuna. 'Ene ja niho'o hine kihuna kaivo ijihuni maa
pakihuna. 27 Ijihuna'e eakija puni oja kisina rene puni ataa pa'arena'e
'ee nia pa'areja jihuna'e pu pahehune pakihune pavwihanareje ta'arohe
roe Nara veje pu maranihuna 'iamana. 28 'Ena'omo na ura ja hami hami
ataa apúsame hehuna. Godoni vu'a ka'ene ea ni'ajihunijaho Hu iviamaa
ranavu'e Jenitaru puni vaja 'u'o va'una'omo pu 'u'o hehuna 'iamana.
29 Hu ira kaji 'waravume pa'arejume Jua 'urina vai'i pu nakarama apene
va'ara. 30 'E'eme hu juara no'ohe'i sea ka'ene hura 'imenajino hinana.
'Enare'e erapo hu ka'i roujaho hu 'ajorama nirisamuna. 31 'Ene hu Godoni
arijihuni maiji najahe 'ee Natohwa Jesu Keriso oni vu'a najahuna.
'Eju'ukame ea pina hura vu'aka 'waramujaho pararejura.

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Romani

Vu'a Anejijihina

1 1 Na Poru Jesu Keriso oni pwea 'ee apasorua re'urono iji pijihe 'ee
Godoni vu'a maiu'ina 'warahuna'e ranamiana. 2 Ijaho Hu nimarako
Huni ira ka'ene akuavi'ina vajijino Huni poropetia nahame 'waramana.
3 Huni Harihiji Huni 'unamiji rone 'waramana ka'ene haha huni
'unamijino Teviti oni amuhipo roe nahejara. 4 'Avena ka'ene arimaijara
'warumajaho Hu Godoni Hariha ka'ene haruriji'i kwama 'urinajine 'ee Hu
Jesu Keriso ka'ene núni Natohwijina. 5 Huni vaji nú maiji vwihanúajaho
apene 'ee apasorua'e rejajihuna'e nú Huni ihijihuni hahi Jenitaru maho'o
'warave roe hene nimaa rone vehuna. 6 'Ene puni vaja kajino ja 'u'o
Jesu Keriso una'i 'umenaana. 7 Ja ea ka'ene Godira oja mihe 'ee Huni ea
ariramaa'e rehuna'e iji pijihana ka'ene Romu hijujije Godi ka'ene núni
Omijine 'ee Natohwa Jesu Keriso ja maijí vwihanie 'ee matauvi'ina mihu.

Teimani 'Wame Siporu 'Ojujina

8 Na nimaraku ijaho Keriso oni vaji jonijihuna'e núni Godiji teimani 'wavu.
Ijihuni maijaho jara nimaa rojuji kwaa ara mapokakaho maho'o ijí 'wama
apene oju. 9 Ijihuna'e Godi ka'ene nuni oja 'aveniji'i mahujara ki'eju'e vu'a
maa maiu'ina ka'ene Huni Harihiji rone najahujaho na'iaka mapokakaho
na ja rone 'waravura. 10 Na na'ia mapoka'e siporua 'ojura'omo Godoni
ura'e re'amajaho 'unama samaa'e reje na vu'a ja kihuna. 11 Na ja ki'irono
ura renia paranu jihuni maijaho na ura 'Avena Huni swara 'aho'a joni vaji
irechavakame ja Huni ira ija kisi apene joni una'i saname vehuna. 12 Nuni
nimaa roijara ja ni'ajihe 'ee joni nimaa roijara na ni'ajihuna. 'Ejakame nú ja
pu'úmo ni'ajarahuna. 13 Ehu nune na nimarako ura roe ja ki'iro 'ahiana kaivo
unenu'u pini rejumakame na parou kajaho ja nihena kavu. Ijihuni maijaho
na Jenitaru 'aho'a kajihi puni vaji 'ina 'aho'a 'ekuja'ina'e 'aho'a joni vaji
'ina rukina'e rehuna ura reniu. 14 Na ura Kuriki 'ee ea ka'ene Godi pahena
pakavi'ina 'ee ea ka'ene kama heji'ina 'ee ea ka'ene pahena pakavi'ina 'u'o
ni'ajihe najahuna. 15 Nuni vajaki na ura renia paranujaho na ijino Romu joni
vu'areje Godoni vu'a maa maiu'inake ja 'u'o najahuna.

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Vu'a Maiu'ini jihuni Harura

16 Na niho'o vu'a maa maiu'inakake 'warahunijaho pajunimu. Ijihuni
maijaho vu'a kakaho Godoni harura ka'ene emaapo nimaa rojakame
maranihunijina. Ike vu'a kakaho maraku'a Juaru najahareja iji'a Kurikia
najahara. 17 Ijihuni maijaho Godoni vu'a maiu'ina vajijino Godoni 'unama
ariramaijaho nimaaroa vajijino totari najaha apene roara. Godoni ira
vajijino ika'ina vejara Ea ka'ene ariramaijaho nimaaroa 'ahi hihuna
'úmana.

Emai Panimaa Ronujihuni Ehijina

18 Godoni sena kahi akúpa 'ahi rena samai najuhujaho ea ka'ene
arira pahine 'ee sisearu vene 'ee Huni 'unama nimaiji panajuhujija
Godiho pununa'i sena venu. 19 Ijihuni maijaho Godi hena kahunijaho
Godi pu nisamai najahana. 20 Nitama aneja mwe'ake renaji roe iviamaa
'e'unakino eaka mapokakija uneunecha mapokaka iki mwe'i navuji
kime 'ee mwe'ake kame 'ee akúpa kahe kamare'e Hura Huni majama
namuni harurijine 'ee Hu icha'inijaho nikavu jihuna'e pu 'unama pa'ana'e
rehuna. 21 Pu nimaa Godi nihena kavu kaivo pu Hua Godia ronareje
Huni hura vene 'ee ta'arohuna pana 'ee pateimani 'wavura. 'Enakaivo
puni vwiha ijija niho'o unenu pina maa pana 'ee puni oja sisei nutuma
parane navu. 22 Pu niarerina 'wa'ika'i nanamie ojura. 23 'Ene pu Godi
ka'ene pakwahunijaho oja pama'ika'i pu ichina ho muni raki 'eka veju'e
tapara uka emaa hanuhasa reju'ukivi'i oja mihura. 24 Ijihuni hahi Godi
pu ruha aremahume pu 'unama sisemaa ka'ene puni ojijipo itunavuji
vejara 'ee pu puni hahijihipuni hura pavejura ka'i puni haha majikari 'eke
vajúsaravura. 25 'Ene pu Godoni 'unama ka'ene ariraka nimaa nimaijaho
pataaro'ika'i ira'atiji nimaa rojura. Ijihuna'e pu uneunecha ka'ene
Godira venajihi oja mi'ika'i Godi Venina ka'ene majama merajahi'inijaho
oja pamahura. Ameni. 26 Ijihuna'e Godira pu ruha aremahu'e 'unama
ka'ene juname itunavuji vejura. 'Eju'e 'unama arira ka'ene parua napara
'wa'aravujaho are'ika'i 'unama ka'ene emaa pavejuji vene napapo napara
ihanie ojura. 27 'Unama nikwinu'ina kajino parua 'u'o 'unama arira ka'ene
parupo napara ihaniu jakajaho are'ika'i 'unama ka'ene emaa pavejuji
vene parupo parua 'aho'a kivujaho niho'o itunama parajura. 'Eju'e
paruapo parua aherame 'unama ka'ene ea pavejujaho vejura. 'Enajihuna'e
pura sisea ka'ene vejujihuni eha ijaho pu apejura. 28 Pu Godi hena kahuna
areri parejumakame Godira pu ruha aremahume vwiha sisearu vwihane
'ee uneunecha ka'ene areri parehuniji vejura. 29 Ijihuna'e pu niho'o
sisea mapoka ni'ima'ura ani ani'ina veji'i hijura. Pu niho'o sisea vene
nisa'arame senapo rarene ea 'aniu'e kwamasahe roarame pisivarame ea
'aho'a sise'i 'ahi'i vwihane 'ee ea 'aho'a hana'i irechamiura. 30 'Ene ea

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

sisea ronahe Godi sename ea veju'e juname kivasuame kehi kehi one
sisea vehuni 'unama saravi'ine 'ee emahwa puni ira pahejura. 31 'Ene
pu ea 'aho'a puni temuka pakime 'ee ea 'aho'a panimaa vetie 'ee ea oja
pamihe 'ee ea 'aho'a panumiravura. 32 Pu Godoni varapijaho nihejura. Ea
ka'ene uneunecha ijakaji vejujaho areri kwamasahuna kaivo ijiru pana vo
ea 'aho'a ka'ene ijihi vejujija puni ojiji'i nimaa veti'eju'e pu vejura.

Godoni 'Otuijaho Hu Ronukwinu'ina Pana

2 1 'Enavo ijihuna'e joni 'unama pina panamu. Ja ea irahipo ea 'aho'a
namahujaho joni 'unama pina panamu. Ijihuni maijaho a ea irara
ea 'aho'a namahujaho a orono oni ahija'e vene avanu. Ja ea irahipo ea
'aho'a namahujaho iraka ka'ene pura vejujaho ja 'u'o ija'ina vejura. 2 Nú
niheju Godiho ea ija'ina veji'inijija 'otua arimaa vetiuna. 3 'Ú ea ikije vea
ka'ene ea ija'ina'e vejujihi namahi'i ja 'u'o ijí 'unama nikwinu'ina kaji
vejujaho ja vwihajujaho Godoni 'otua asúka asina'eja? 4 'Ú Godira ja hami
'ahi'i kaivo Hu eha marako pamihe 'ee makivi'i hinujaho ja senavo? Godi
ja hami 'ahiu jihuni maijaho ja joni sisea are'i kaivo ta'arohe ro'avarono
avanujaho ja vi hena kavo? 5 'Enakaivo ja joni oja kisima'ura reju'e ja
pataaroha roujihuna ja Godoni sena jona'e nianaura'omo Godoni sena
vea ka'ene Hura 'otua arimaa'e ve'amajino roe samaahirave kahuna. 6 Hu
ea kwinu kwino pura raka ka'ene vejaja'ina'e eha areri ija'ina vajihuna.
7 'Enakaivo ea ka'ene na'ia mapoka'e masuani hine mamaa vene 'ee
pinana maiji sarame 'ee hura vene 'ee uneunecha ka'ene majama nahuniji
saravujija Hu majama hihunijaho pu mihuna. 8 'Enakaivo ea ka'ene pu
pusumano vwiha'ika'i nimaiji pata'arohujaho 'ee uneunecha sisearu
vejujija Godoni sena 'ee ajira pu mihuna. 9 Ea ka'ene sisea veji'i hijujija
pu haha hianame 'ee sisei hihuna. Amura Jua renareje iji'a Kuriki 'u'o
renahuna. 10 'Enakaivo ea ka'ene mamaa'e vejujija pu pinana 'ee hura 'ee
matauvi'ina mihuna. Amura Jua mihareje iji'a Kuriki mihuna. 11 Ijihuni
hahi Godiho ronu kwino reji'ina pana. 12 Ea ka'ene Godoni varapa paheji'i
sisea venujaho hu varapa pa'a eha sisea apehuna kaivo ea ka'ene Godoni
varapa nihe'i kaivo sisea vejujaho pu varapijara eha sisea mihuna. 13 Ea
ka'ene Godoni tamaneru hejujija niho'o Godoni una'ijaho ariramaa pana.
'Enavo ea ka'ene Huni tamana hena vejujija Godoni una'a ariramaa
rehuna. 14 Jenitarua Godoni tamana pahejura vo puni oja vaji rakijara
maa'e rakijara siseijaho nihena kavu. Godoni tamana pu pahejura kaivo
puni tamanijaho puni varapa 'wavi'i vejura. 15 'Unama ka'ene pu vejujipo
najuhujaho pu Godoni tamana kima heju. Godoni tamana 'aho'a puni oja
vaji navu. 'Ena'omo pu sisea vejujaho pu niho'o junavura. Ijihuni maijaho
Godoni tamana 'aho'a puni oja vaji navu. 'Ene puni oja vaji vwihane
henare'e rakijara sisee rakijara maa ijaho vwihajura. 16 Ijí vea kajino
Godira emaapuni hema Jesu Keriso oni vaji namahuna. Ikaho nuni vu'a.

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Jua Varapijara Namahajina

17 'Enakaivo a Jua 'i'eme 'ee tamana venuna 'iavi'i Godoni arovua
'warame 'ee 18 Huni ura ijí hene 'ee uneunecha mamaiji kime avavu
jihuni maijaho varapijara najuhana. 19 'Ejume ja vwihajujaho ja ea ka'ene
nia supavi'iniji 'ajoha'ina rone 'ee ea ka'ene nututi ojujihi puni hanaji'ina
roju. 20 Ja vwihajujaho ja tamana nimaijaho hena kavi'ini jihuna'e ja
sesamaa najahe 'ee ea ka'ene puruva reti'inijija najahuna roju. 21 Ijihuna'e
ja ea 'aho'a najahu ja'ina'e ja vi ojono nasaravure? Ja ea 'ahopo nesa
paape'avarono 'waravujaho 'ú ja nesa apejure? 22 Ja ea pipuni napara
paturaha 'iavujaho 'ú ja napara turamaure? Ja godi ira'ata senavujija
'ú ja Temiporua paninamaure? 23 Ja Godoni tamana kajara jonuna'i
namujihuna'e sa'aii 'urahoju kaivo ja varapa kaji 'ejujaho ja vi Godoni
hura vejure? 24 Godoni ira vaji vejaja'ina'e ja ija'ina vejujihuna'e Jenitarua
puni vajijaho Godoni ihijaho matahura 'úmana.
25 Ja varapiji hene veji'ina re'avajaho sisa 'uhuujaho nimaa unenu
pina ni'ina'e rehuna kaivo ja varapa kaji tuavi'ina'e re'avajaho joni
sisa ka'ene 'uhuajaho sisa pa'uhuaha repuna'i rehuna. 26 'Enavo vu ea
ka'ene sisa pahuahi'inijara varapijara 'warama ja'ina'e ve'amajaho 'ú
sisa pa'uhua'inijaho sisa 'uhuahare puna'i re'eja? 27 Ea ka'ene puni haha
sisa pa'uhui'inijipo varapa hene veji'ina re'eje ja ea ka'ene sisa 'uhue 'ee
varapa he paraji'inijipo e'avajaho 'ú pu ja panama'eja? 28 Hu hahijaho Jua
sa'ina'e kavu kaivo hu nimaa Jua pana. 'Ene ea 'aho'a Jua puni tamana
kaji maiji vene sisa 'uhu'i kaivo nimaa nimaa Jua pana. 29 Ea ka'ene Jua
nimaa nimaijaho 'Avenijara huni oja vaji sisa 'uhuahajina kaivo varapa
'ararihau jihuna'e Jua rehuna pana. 'Enajihuna'e emaapo hu aromahuna
pana kaivo huni arovu ijaho Godina'i rene rouna.

3 1 'Enajihuna'e ivi'a iraka maijihuna'e nú Jua rejare? 'Ene iraka
maijihuna'e nú sisa 'uhuure? 2 Jua rejujaho niho'o mamaa.
Maraku'ijaho Godira Jua'a Huni ira 'ee Huni tamana iji'i vajihana. 3 Jua
kajija ea 'aho'a panimaa roju. 'Ú ijí pura panimaa roju kajara veje Godira
iraka ka'ene pu nuna'i ve'iro nahama 'waramajaho pave'ena? 4 Ijaho veje
niho'o nimaa pa'arenama. Ijihuni maijaho Godiho nimaa nimaa kaivo ea
maho'o ira'asina. Godoni ira vaji ika'ina 'waramana.

Ijihuna'e Oni irijara naja'amajaho A niho'o nimaa nimaa 'ee ea
'ahopo A vena ka'avajaho A niho'o nimaa nimaa'e kahuna 'úmana.

5 'Enakaivo núni siseijara reje Godiho ariramaa re'amajaho nú ivi'a
ichá 'wa'eja? Godira nú eha múhujihuna'e Hu sisea raka? Na emaijihuna'e
nuni vwiha 'waravu. 6 Niho'o Godiho ija'ina pana. Hu mwe'akaho
ichá'ina'e 'otua veti'ena? 7 Na ira'ata ve'ipisa ijara veje Godoni nimaa
nimaijaho samaahiravakame Hu ichá'ina'e na 'otua vetie eha miha'e? 8 Ea
'ahopo nú hana'i irechamúe núra 'waravara 'wavi'i ijá 'wavura Roe sisea

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

vejakame mamaapo roa 'wavura. 'Enajihuna'e puni eha sisea ijaho niho'o
arimaa apehuna.

Ea Maho'o Sisea 'Ee Ariramaa Pa'ajina

9 'Enajihuna'e nú ichá'ina 'wa'eja? 'Ú nú mamaa kaivo pu sisee? Niho'o
pana. Nú nimaraku najahujaho ea mapoka Jua 'ee Kuriki pu'úmo sisea.
10 Godoni ira vaji ika'ina 'warumana
Ea kwinu'wi niho'o ariramaa pa'amaa. 11 Ei pini Godi hena kamuna
pana 'ee Godoni 'unama ariraka nimaa nimaiji sahuna pana. 12 Ea
maho'o 'unama ani va'ara 'ee ea maho'o maa pa'ana'e rejara. 'Ene
niho'o ea kwinu mamaa vehuna pana. Niho'o pamamaa. 13 Puni
irijaho areri ea sakahapo 'uvuja'ina hejura. 'Ene puni mitara
'ahijaho ira'ati itu'o'una navu. Uneunecha mapoka ka'ene puni ira
vaji 'wavujaho areri tapara ka'ene 'úsia rukini ja'ina. 14 Puni ira
vajijaho ea siripame 'ee seni itu'ona navura. 15 Puni mumorijaho
mamako va'e ea 'anae kwahuna ura renaura. 16 Pura 'unama
ka'ene ojujaho uneunecha tirakune 'ee ea mapoka sise'i 'ahiura.
17 'Ene pu matauhuni 'unamijaho pahena pavwihajura. 18 'Ene puni
una'ijaho Godi pu pajuhavura 'úmana.
19 'Ena'omo nú niheju Godira Huni tamana iraka ka'ene 'waramajaho
Jua ka'ene varapa hari hijujihi 'waramana. Ijihuna'e ea maho'o ira
pa'a rene 'ee kwaa ara maho'o Godoni 'otua asúkijaho paasihuna.
20 'Enajihuna'e Godoni tamana kajara 'waramaji hina vejujihuna'e niho'o
ei pini Godoni una'i ariramaa rehuna pana. Godoni tamana kajihuni
maijaho sisei jihuni maiji najuhana.

'Unama Ichá'iniji Nú Godoni Una'i Ariramaa Rejajina

21 'Ene tamani jihuni 'unamijaho pana kaivo Godi iviamaa 'unama
arimaa Huna najuhu. Ike 'unamakaho Godoni tamaniji'o poropetijihipo
nimaa vejara. 22 Ea irahipo Jesu Keriso nimaa ro'avajaho pu Godoni una'i
ariramaa rehuna. Godiho ronu kwino parehuna. 23 'Enajihuna'e nú ea
mapoka sisea 'ee Godoni manuriji areria pana. 24 Ea ka'ene Jesu nimaa
roji'inijija Godi pu ariramaa 'iamu. Nú Huni unenu'u pina pavenahara
vo Hu nú maiji vwihanúana 'ee Hu nú Jesu Keriso oni vajijino kú'o
'imenue 'ekana. 25 Nú nimaa rojujaho Godira Jesuho ranavume roe
núni tinia apene kwame Huni 'aa ka'ene arihajara vejume Godiho oja
sonanana. Ija'ina'e venajaho Hu arimaiji najuhana. 'Enajihuna'e nitama
ea ka'ene sisea vejajaho Godiho maraku'a matauma puni sisei jihuni
eha pamihana. 26 'Enajihuna'e Godi iviamaa Huni arimaiji najuhe ea
ariramaa 'iamujihuni maijaho pu Jesu nimaa rojujihuna'e 'waramuna.
27 Nú irakijihuna'e sasu'eja? Ijaho niarevara. Varapa iraka sa'ine 'ee
kaukara mamai irakiji vejare? Niho'o pana. 'Enaka'i nú nimaa rojujihuni

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

maiji hene vejara. 28 'Enajihuna'e emaijaho hura nimaa ronujara reju'e
ea arira'e renuna tamana ka'ene vejujara reje arira rehuna pana. 29 'Ú
Godiho Jua punaruna raka? 'Ú Hu Jenitaru puni Godia 'u'o pana raka?
'I'a Jenitaru puna 'u'una. 30 Nimaa Godiho ea ka'ene sisa 'uhui'inijija puni
nimaaroa 'ahijino veje pu arira'e rehune 'ee ea ka'ene sisa pa'uhuahajija
puni nimaa roijara reje pu kwinu rehuna. 31 'Ú nú nimaa rojujihuna'e
Godoni varapa tamanijaho pataaro'eja? Niho'o ija'ina pave'avara.
'Enakaivo nú varapa kajaho veje núni una'i kisima'ura'e rene nahuna.

Eparahami Nimaa Ronaji Ariramaa Renana

4 1 Eparahami ka'ene núni amujijaho hahijihuni 'unamijaho iraka'e
piunamane? 2 'Ejume Eparahamira uneunecha mapoka ka'ene
venajara reje hu arimaa'e re'ipisa ijara reje hu ori sasuva'a. 'Enakaivo
Godoni una'i hu areri pasasuva'a. 3 Ijihuni maijaho Godoni ira vaji ika'ina
'warumana.

Eparahamiho Godi nimaa ronajihuna'e Godi hu ariramaa 'wamana.
4 Ei pini kaukara ve'amajaho hu eha apehuna kaivo swara vene mahuna
pana vo hura kaukaraka venajihuni eha mahura. 5 'Enakaivo ea irara
unenu'u pina parenuna vo Godi ka'ene ea siseijija ariramaa 'iamaji nimaa
ronujaho Godi huni nimaa roijaho niho'o ariramaa 'iamana. 6 Teviti 'u'o
ija'ina 'warumana. Ea sisea veji'inijija Godi pu ariramaa 'iamu jihuna'e pu
merajihe paranuna. Pu unenu'u pina vejakame Hu ariramaa 'iahuna pana
kaivo pu Hu nimaa rojumakame 'waramana.

7 Ea irara Godira vejume huni sisea vwihana arevume niho'o
pa'arenana ronujaho teamanama paranu. 8 Ea sisea ka'ene Godira
puni sisea vwihane aremaume nipa'arejajija niho'o teamanama
paranu 'úmana.

9 Teamanavu kajaho sisa 'uhui'ina punaru roana 'aho ea sisa pa'uhui'ini
jihipuna 'u'o roane? Kaena. Nú nihenare'e 'warama avaju. Eparahamiho
Godi nimaa ronajihuna'e Godi hu ariramaa 'wamana. 10 Vea vecha Godiho
Eparahami ariramaa 'wamane? Hu vea ka'ene sisa 'uhuajina ho sisa mai'o
pa'uhui'inijino 'waramane? Hu mai'o sisa pa'uhui'ini veijino 'waramana.
11 Eparahami Godi nimaa rojume Hura ariramaa 'wamajihuna'e túna'i
pu hu sisa 'uhuahara. Ijihuna'e Eparahamiho eaka mapoka ka'ene nimaa
ro'ika'i sisa pa'uhuahi'ini jihipuni oma. 'Enajihuna'e ea irara Godi nimaa
ronajaho Godi hu ariramaa 'wamana. 12 Eparahami 'u'o Jua 'aho'a
ka'ene sisa 'uhui'ini jihipuni oma. Ijihuni maijaho Eparahami mai'o sisa
pa'uhua'eme nimaa ronaja'ina'e pu 'u'o nimaa ro'avajaho pu arira'e rehuna.

Godira Nahama 'Waramajija Nimaaroa Vajiji 'Ekahuna

13 Godira Eparahami huni amuhijijihi pu'úmo kwaa ara maho'o
kakaho mi'iro nahama 'waramana. Ijihuni maijaho hu Godi nimaa

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

rojume Hura arimaa 'wamajihuna'e avanana. Hu tamana vejakame ijí
mihuna pana. 14 Nú Jua puni tamana vejakame Godi merajú'ipisa ea
ka'ene Godi nimaa rojujaho ira'ata reje 'ee Hura nahama 'warumaji
'u'o ira'ata'e reja'a. 15 Ijihuni maijaho ijí tamana kajarahara venue
nú 'otua vehuna. Varapa ijaho pana'ipisa nú pa'eja'a. 16 Ijihuna'e nú
Godi nimaa rojajihuna'e Hu nú maijí vwihanúe múhajihuna'e Hu nú
nahama 'warumajaho Huni amuhi puni vaji nimaa rehuna. Godi Juaru
pamerajihana vo ea ka'ene Eparahamira nimaa ronuja'ina nimaa
roji'inakaho ijá merajihuna. Eparahamiho nú eaka mapoka kehi puni
oma. 17 Ijihuna'e Godoni ira vaji Eparahami rone ija'ina 'warumana.
Nara a vena kamareje kwaaka mapokakino eaka mapoka ka'ene hiju
jihipuni oma rehuna 'úmana. Kwaaka mapokakino eaka mapoka ka'ene
Eparahamira nimaa ronaja'ina'e nimaa roji'inijija Godira 'ekahuna.
Godi ka'ene ea kwamasahi'ina veju'e 'urine 'ee uneunecha ka'ene pa'aji'i
veju'e reji'inijina. 18 'Ejume uneunecha ka'ene túna'i nimaa parehuna
sa'inijija hu majama nimaa ronana. Ijihuna'e hu ea maho'o ikihi puni
oma rehuna'e nahama nitama 'warame ijá 'wama Oni amuhijijija
ija'ina'e rehuna 'wamana. 19 Eparahamiho ema juara mapoka mapoka
(100) pa'arejume naparaha Seraho paranamaa renajihuna'e hariha
nahehuni 'unama nitanumana. 'Enakaivo Eparahami ni ema renana vo
huni nimaaroijaho mai'o paajuranana. 20 'Enakaivo Godira raka ka'ene
nahama 'waramaji hu panimaa rone arena o'unana kaivo maiji nimaa
ronama hiji'i huni nimaaroa kisina rene na'eju'e hu Godi ta'arohi'i
hinana. 21 Eparahami ijaho nihena kamajihuna'e Godira raka ka'ene
nahama 'waramajaho areri ijá vehuna.
22 Eparahami Godi nimaa rojumakame Godi hu ariramaa 'wamana.
23 Godoni ira ika'ina 'waramana A ariramaa 'wamana. Ijaho Eparahami
onaru rona 'warahuna pana 24 kaivo Godi nú eaka mapoka kihi rona
'warumana. Godira Jesu vejume kwama 'urinaji nú nimaa rojajihuna'e
ariramaa 'úmuna. 25 Jesuho núni sisei jihuna'e kwamana. 'Enarena Hu
kú'o 'urinajaho nú venue ariramaa re'avarono 'urinana.

Godi Nimaa Rojujihuna'e Huni Una'i Ariramaa Rejujina

5 1 'Enajihuna'e nú nimaa rojajihuna'e arimaa'e rejara'omo Godi
pu'úmo matauma hihunijaho núni Natohwa ka'ene Jesu Keriso oni
vaji apejara. 2 Nú Huni vaji nimaa rojajihuna'e maiji vwihanúajaho apene
ijihuni toi namiju'e aneja vene najuhe 'ee túna'i Godoni mamaa'e ka'ene
'ekahuniji teamanu'eju'e 'ajaha hiju. 3 Ijiru pana kaivo nú sisei hi'eja vo nú
teamanuma paranúhuna. Ijihuni maijaho ijí sisei hi'avajara ni'ajú'eje nú
masuani hina apena vahuna. 4 Matauvujara venue nú ea kisina rejura 'ee
ea kisina rejujara veju'e nú túna'i raka ka'ene rehunijaho masuani 'ajahe
hijura. 5 'Ene ijí túna'i raka ka'ene rehunijara paveje nú temukuhuna.

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Ijihuni maijaho Godira ea oja mihujaho Godoni 'Avena ka'ene núa
múhajihuni vaji ranamana. 6 Nú vea ka'ene onúno ni'ajarahuna areri
parenani veijino Kerisora roe ea sisesa puna'e kwamana. 7 Ea pina niho'o
areri ea mamaa pipuni jihuna'e kwahuna ura pare'ena. 'Enakaivo ea
kwinu kwino ea mamaa punijihuna'e kwamasahura. 8 'Enakaivo Godi
nú oja ka'ene múhaji najuhu jihuni maijaho nú sisea kaivo Hu Jesuho
ranavume roe núnijihuna'e kwamana. 9 Ijihuni hurijino Huni 'aijara
núnijihuna'e ariha jihuna'e nú arimaa 'úmana. 'Ene nú Godoni sena
ijaho asihuna. 10 Vea kajaho nú Huni naka rejara vo Huni Harihijaho
núnijihuna'e kwamana'omo Hu nú venume nú kú'o Godoni napuhija'e
rejara. Ijiru pana kaivo Huni hiijara veje nú maranúhuna. 11 Ijiru pana
kaivo núni Natohwa ka'ene Jesu Keriso oni vaji nú Godina'i teamanuma
paranu jihuni maijaho Huni vaji núni napura rehunijaho apejara.

Atamu 'Ee Keriso Puni Vu'a

12 Ijihuni hahi ea kwinu sisea ka'ene venajara rejume sisea mwe'akaho
maho'o apenana. 'Enajihuna'e siseijara rejume kwamasahuna aneja
renana. 'Enajihuna'e kwamasahunijara ea maho'o kihi puni vaji
rausahana. Ijihuni maijaho pu maho'o sisea vejura. 13 'Enakaivo nitama
ike Godoni tamanakaho mai'o pana'eme sisea ijí namana kaivo Godi
puni sisea kajijahija pu panamahana. Ijihuni maijaho vea kajihijaho Huni
tamana mai'o panamana. 14 Vea ka'ene Atamura hinaji rena roe Mosisi
oni veiji rene ea ka'ene hijajija kwamasahara. Ijí ea kajija sisea ka'ene
Atamura venaja'ina pavejara vo majama pu kwamasahara. Atamuho areri
Jesu ka'ene mai'o túna'i rohuni jihuni manura sa'ina. 15 'Enakaivo swara
ka'ene mamúhajaho siseiji vare'ina pana. Ea kwinu sisea ka'ene venajara
rejume ea maho'o kwamasahara kaivo Godoni maiji vwihanúajaho
maho'o ni'ini jihuna'e Ea kwinu Jesu Keriso swara vene múhajara reju
ea mapoka maraniu. 16 'Enajihuna'e Godoni swarijaho areri ea kwinu
ijara sisea ka'ene venaja'ina pana. 'Ene ijihuni ropuna'ijaho ea kwino
sisea ka'ene venajihuni eha ijaho sisea apehuna kaivo ija ropuna'ijaho
swara kajara reje ea mapoka sisea vejara vo arimaa'e rehuna. 17 Sisea
ka'ene ea kwinu Atamura venajara kwamasahuni 'unamijara emaa
puni una'i natohwa renana kaivo ijihuni hurijino Ea ka'ene maijí
vwihanúe 'ee swara ka'ene arimaiji apejajija pu Ea kwino Jesu Keriso
oni vajijino majama hihuna. 18 Ea kwino sisea ka'ene venajara rejume
ea maho'o eha sisea apeja ja'ina'e vu Ea kwino arimaa'e venajara reje
ea maho'o arimaa'e majama hihuna'e renahuna. 19 'Ejume ea kwinu ira
pahene pavena jihuna'e ea maho'o sisea rejara kaivo Ea kwino ira hene
venajihuna'e ea mapoka arimaa'e rehuna. 20 Siseiji 'oi'oi naja'eje mapoka
re'avarono Godoni varapijaho roana. 'Enakaivo siseijara emarenajaho
Godira maijí vwihanúajara maijí ani'ina'e asima paranana. 21 Ni areri

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

sisei jihuni 'unamijara natohwa rejume kwamasaha ja'ina'e vu ma ijí vwihaniujaho arimaa ijihuni vaji natohwa'e rene núni Natohwa Jesu Keriso oni vaji majama hihuna.

Sisei Rejume Kwamasahara Vo Keriso Oni Vaji Mai'o Hiju

6 1 'Ú nú ichá 'wa'eja? 'Ú nú hine sisea majaa veje maijí vwihanúajaho emare'ena? 2 Niho'o pana. Nú ichá vene sisea ni arevajaho kú'o hine ve'eja? 3 Jesu Keriso oni vaji samue 'ee Hura kwamajino nú 'u'o pu pu'úmo kwamasahajaho ja vi hena kavo? 4 'Enajihuna'e Hura kwamajino nú 'u'o pu pu'úmo kwamasahara'omo Amo oni haruri vejume Kerisoho 'urina ja'ina'e nú 'u'o ija'ina'e 'urine 'unama maiu'ini 'urahe ohuna. 5 Nú Hura kwamaja'ina'e kwamasa'avajaho Hura 'urina ja'ina'e nú 'u'o nimaa nimaa 'urihuna. 6 Núni 'unama sahasijaho pu pu'úmo 'aniara. 'Ene núni haha ka'ene sisea rukinijaho vejume pa'arenana'omo nú iviamaakaho kú'o sisei jihuni pwea parehuna. 7 Ea irara kwamujaho sisea vehuni harurijaho niranamana. 8 'Ene nú Keriso pu'úmo kwamasahara'e re'amajaho nú nimaa rojujaho nú kú'o pu pu'úmo 'urina hihuna. 9 Kerisoho nikwama 'urinana'omo niho'o kú'o pakwahuna. Kwamasahuni harurijaho Hununa'a niho'o panamu. 10 'Enajihuna'e Hura kwamajaho Hu sisei jihuna'e ni'aha kwino kwamana kaivo Hu iviamaa 'urine hia ka'ene hinujaho Hu Godona'e hinu. 11 'Enajihuna'e ja vwihaha ja sisei jihuni 'unamijaho nikwamasahara kaivo Jesu Keriso oni vaji 'urine Godi pu'úmo hiju. 12 'Enakúne ja paveje siseijara joni haha kehuni 'unamijaho natohwa'e rejakame ja joni haha kehuni ituniji hene ve'ava. 13 'Enakaivo ja paki'eje joni haha pwinana kehi 'eke 'unama ka'ene sisea vejuri kukuijihi re'ava kaivo kwamasahara'e 'urina hijuja'ina'e joni hahakaho maho'o Godi vajahe Godoni 'unama arira vejuri kukua'e reha. 14 'Enajihuna'e siseijaho mai'o joni natohwa parehuni maijaho ja iviamaa varapa huni hara pahiju kaivo ja maijí vwihania jihuni hari hiju.

Ariramaa Huni Pwehija

15 Nú ichá'ina ve'eja? Nú varapa hara pahiju kaivo maiji vwihanúani harijino hijujihuna'e nú majaa hine sisea ve'eja? Niho'o ija'ina pave'avara. 16 'Ú ja paheju? Vea ka'ene ja ea 'ahopuni ira hene vejujaho ijí ea ka'ene ja huni ira hene vejujihuni pwehija rejura. Areri ja sisei jihuni ira hene vejujihuni eha ijaho kwamasahuna. 'Ene mamai jihuni ira hene vejujihuni eha ijaho arimaa'e rehune? 17 'Enakaivo Godi teimani 'waha. Ijihuni maijaho ja sisei jihuni pwehija rejara kaivo ja joni oja vaji 'unama ka'ene najahuke hene vejara. 18 'Ejume siseijaho ja irechami'ejume ja ariramai jihuni pwehija rejara. 19 Na ema puni 'unamijino ikaho 'waravu jihuni maijaho joni hahijaho majano ajuasina'e rena namu. Ja maraku sisei jihuni pwehija rene 'ee joni haha pwina sisei jihuni pwehija rene 'ee hine

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

hura hara sisea vena apene roarakúne iviamaa joni haha pwinakaho
vajahe arimai jihuni pwehija'e rejakame ja Hua'ina'e rena apene va'i
hi'avara. 20 Ijihuni maijaho ja vea ka'ene sisei jihuni pwea rejajaho
arimaijaho ja irechamiana. 21 'Ú vea ka'ene ja uneunecha ka'ene iviamai
kivu'e junavuji ja nitama veji'i hijajihuni maijaho iraka mamaa'e apejare?
Ijí uneunecha ka'ene jara veji'i hijajihuni eha ijaho kwamasahuna.
22 'Enakaivo iviamaa siseijaho ja ni irechamiu'e ja Godoni pwehija
rejajihuna'e ja eha ijaho ariramaa ani'ina. Hua'ina'e rene 'ee majama
hihuna rejara. 23 Sisei jihuni 'ehijaho kwamasahuna kaivo Godira swara
ka'ene mamúhajaho Jesu Keriso ka'ene Natohwi jihuni vaji majama
hihuna.

Napasinejuri Mina Veji'i 'Waravajina

7 1 Ehu núne ja ea ka'ene Mosisi oni tamana heji'inijija mai'o hijuri
veijaho hine tamana venu venu va'o kwamasa'avajaho tamana kaji
kú'o vehuna pa'arehune? 2 Napari parua venujaho tamana ija'ina'omo
napara kajaho paruaha kaji'i hina apena va'u va'u'e paruaha kajara
kwamujino huni harura hari hinujaho pa'arenuna. 3 'Enavo paruaha hi'eje
hu va'e parua pina ve'amajaho hu parua turavi'ina 'wahuna. 'Enakaivo
napara kajihuni paruijaho kwa'eje parui pini hu 'wa'amajaho hu napara
kajaho paturahuna. 4 'Enajihuna'e vwehu núne ja 'u'o venaume varapa
huni harura hari hijajaho Keriso oni haha vaji kwamasahara. Ijihuna'e
ja iviamai Keriso ka'ene kwama 'urinaji jaha hijujihuna'e nú Godoni
'ina renahi'ina'e rehuna. 5 'Ene nú hahijihuni 'unamijino hijajaho sisea
ani ani varapijara vejume núni haha pwina vaji kaukara vejumakame
nú kwamasahuni 'ina'e rejara. 6 'Enakaivo nú iviamaa varapijara
'uninamúajaho ni irechamúana. Nú ijí 'unama kajihuni hari hijujaho
arevara. Ijihuna'e nú iviamaa 'Avenijihuni 'unama maiu'inijiru vehuna
kaivo varapa sahasi jihuni 'unamijaho ni arevara.

Varapa 'Ee Sisea

7 'Ena'omo nú ichá'ina 'wa'eja? 'Ú Mosisi oni tamanijaho sisea raka?
Niho'o pana. Mosisi oni tamanijara rakijara maa'e rakijara siseijaho
najuhu. Na ijí itunavu kajaho sisea pavwihajuta kaivo tamana kajarahara
'warimajaho ea 'ahopuni uneunecha pakime itunahuna'e 'warumaji
henarejo iji'a itunavujaho 'unama sisea kavuta. 8 'Enakaivo siseijaho
varapa huni 'unamijino nuni vaji ruha apene veniume na sisea ani ani'ina
ura renie itunimana. 'Enakaivo varapijara panamujaho siseijaho harura
pa'ana re'ena. 9 Vea ka'ene varapa paroani veijaho na mai'o hijuta kaivo
varapi roani veijaho sisea mai'o hijume na kwavuta. 10 Na vwihajujaho
varapijara veje na mamaa'e hi'eju rojuta kaivo na ivi'a hejujaho na
kwahuna'e heju. 11 'Enakaivo siseijara varapa vajijino nuni vaji ruha

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

apene pisivisivume ijihuni vaji 'aniume na kwavuta. 12 'Enakaivo
tamanijaho akuavi'ine 'ee arimaa'e 'ee mamaa. 13 'Enajihuna'e varapijipo
najahujaho siseijaho niho'o sisemaa'e rena paranu.

Ninakaraa Ka'ene Núni Vaji Namujina

14 Tamana kajaho kahino Godoni rena roana kaivo na haha rukine 'ee
sisei jihuni pwea. 15 Nara raka ka'ene hene vejujaho na pahena kavu.
'Ene nara raka ka'ene ura ve'i 'ahiujaho na paveju. 'Enakaivo na hine
iraka ka'ene na ura pareniuji veju. 16 'Enakaivo na uneunecha ka'ene
ura pareniujihi hina vejujaho na varapiji'i nimaa vene avaju. 17 'Ena'omo
nara iviamaa iraka ka'ene vejujaho na pana kaivo sisea ka'ene nuni vaji
namujara veniu'e veju. 18 'Enajihuna'e na nihena kavu. Raka ka'ene nuni
haha vaji navujija niho'o pina maa panamu. Na 'unama ariramaa ani ani
samareje maaru ve'iro savura kaivo areria pareniu. 19 'Ene na ura maa
ve'iro 'ahiujaho na hina sisea veju. 'Ene na sisea ura pave'iro 'ahiu vo na
hina sisea veju. 20 'Ena'omo nara iviamaa iraka ka'ene vejujaho na pana
kaivo sisea ka'ene nuni vaji namujara veniu'e veju. 21 Na varapakaho
ka'eju'e nuni hia vajijino kaukara venu. 'Ene na mamaa ve'i 'ahiu vo
siseijaho majama ijí na hu'úmo namu. 22 Nuni vajijaho Godoni varapa
ka'ene namujaho na niho'o teamanima paranu. 23 Na ka'eju'e varapa pina
kú'o nuni haha pwina 'ahopuni vaji name nuni vwiha iji'i ninakaramu 'ee
veniu'e na sisei jihuni harura vaji hiju. 24 Na niho'o sisei haha hianime
'ee kwa'i 'ahi'eju'e hijukaho ea irara ni'aji'ena? 25 Jesu Keriso ka'ene nuni
Natohwijara ni'ajihajihuna'e Godi teimani 'wav u. 'Ena'omo nuni vwiha
ijaho Godoni varapi jihuni 'unamiji venu. 'Enakaivo nuni hahijaho sisei
jihuni 'unamiji venuna.

Godoni 'Aveni Jihuni Vaji Hihuni Vu'a

8 1 'Enajihuna'e ea ka'ene Jesu Keriso oni vaji hijujija niho'o
panama'ena. 2 Ijihuna'e 'Avena ka'ene majama hiji'ini jihuni
harurijara Jesu Keriso oni vaji ja venaume sisei jihuni harura 'ee
kwamasahuni harurijija ijá irechamiara. 3 Tamani jihuni harura ajuarana
jihuna'e varapijara ni'ajúhuna areria parenana. 'Enajihuna'e Godiho
Huni Hariha nikwinu ijaho ranavume roe ema puni haha siseiji apenana
'ee areri sisea huni swasa renana 'ee haha vaji sisea ka'ene namujaho
'otua vetiana. 4 'Enajihuna'e varapi jihuni ura ijara núni vaji roe nimaa'e
re'amarono nú haha huni ura ijaho pa'urahe oju kaivo nú 'Aveni jihuni
ura ijiru veju. 5 'Enajihuna'e ea ka'ene hahijihuni ura ijí 'ararihaujija
hahijihuni ura ijiru vwihane vejura. 'Enakaivo ea ka'ene 'Aveni jihuni ura
ijí 'ararihaujija pu 'Aveni jihuni ura ijiru vwihane vejura. 6 'Enajihuna'e
ea ka'ene hahijihunijiru vwihaji'inijija pu kwamasahuna kaivo ea ka'ene
Godoni 'Aveni jihunijino vwihaji'inijija mataume majama hihuna.

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

7 'Enajihuna'e ea ka'ene hahijihunijiru vwihaji'inijija pu Godi senavura
'ee Godoni varapa hara pahijura'omo niho'o nija'ina'e areria pavehuna.
8 Ea ka'ene sisei jihuni iraru hena vejujipo veje Godi niho'o teamahuna
pana. 9 'Enakaivo ja sisei jihuni hara pahiju. 'Enavo ja Godoni 'Aveni
jihuni hari hiju. Ijihuni maijaho Godoni 'Avenijaho joni vaji hinu kaivo
ea irara Keriso oni 'Avena paape'amajaho hu Huni ea pana. 10 'Ene
Kerisoho joni oja vaji hinu vo sisei jihuna'e joni hahijaho kwamasahuna.
'Enakaivo joni 'avenijaho majama hihuna. Ijihuni maijaho ja ni ariramaa
rejara. 11 'Ene Godoni 'Avena ka'ene Jesu vejume kwama 'urinajara joni
oja vaji hi'amajaho ja kwamasahuna vo Hura vejume Jesu Keriso 'urina
ja'ina'e Huni 'Avena ka'ene joni vaji hinujara venae ja 'u'o 'urihuna.
12 'Enajihuna'e vwehu nune núni chimua namujihuna'e hahijara ura
renuni 'unamijaho nú pahihuna. 13 'Enajihuna'e ja hahijihuni ura ijí
veji'i hi'avajaho ja kwamasahuna kaivo ja 'Avenijara ura renuja'ina'e
hijujaho ja hahijara raka ka'ene venujaho 'aniu'e pa'arenujihuna'e ja
majama hihuna. 14 Ea iraharaha Godoni 'Avenijara urani'eju'e ojujija
Godoni harihija. 15 'Enajihuna'e ja 'avena ka'ene apejajaho kú'o 'uname
va'e juvujihuni pwea re'irono apehuna pana. 'Enakaivo ja 'Avena ka'ene
vena'e Godoni hariha rehuniji apejara'omo nú ivi'a Amo Amo 'wavu.
16 Godoni 'Avenijara núni oja vamaa kamino Huhusu ija'ina 'warumu.
Nú nimaa nimaa'e Godoni harihija 'úmu. 17 Nú Godoni harihi jihuna'e
Huni aachia 'ekahuna. 'Ene Jesunijaho nú pu pu'úmo ahuma 'ekahuna.
Hu sisei hinaja'ina'e nú Hunijihuna'e sisei hi'ava jihuna'e nú pu pu'úmo
túna'a núni pinana 'urihuna.

Túna'i Jesuni Vaji Núra Mamaa Asima Apehunijina

18 Ijihuni maijaho nara iviamaa sisei hijukaho iraka mamaa ka'ene
túna'i rehuni jihuni manura vehuna areri pana. 19 Uneunecha ka'ene
Godira venajija vea ka'ene Godoni harihipo roe samaahirave kihunijara
ura renae oja hiana'eju'e 'ajaha hiju. 20 'Enajihuna'e uneunecha mapoka
ka'ene iki mwe'i navujija sakarasahuni harura hari navu. 'Ene puni ura ijino
sakarasahuna pana kaivo Hura siripama jihuna'e sakarasahu kaivo túna'i
marasahuniji kavu. 21 'Enajihuna'e uneunecha mapoka ka'ene iki mwe'i
navujija sakarahuni harura hari navura'omo sakarahuni harurijaho pa'are'eje
Godoni harihija pu'úmo mari'uvi'i hihuna. 22 'Enajihuna'e uneunecha ka'ene
iki mwe'i navujija areri napari hariha'e nahe'irono hahuna'e venuja'ina'e
vena apene rouva'o iviamai ro 'e'unu. 23 Mwe'a kakara huhusu 'ajaha nahuna
pana 'avo nú 'u'o vea kaji 'ajaha hiji'i núni tatua amurijaho Godoni 'Avena
ka'ene nú apejajina kaivo nú 'u'o hahuna veji'i Hura aheruve harihwaha'e
rene 'ee núni haha hianiji 'eka ruva'amarono 'ajaha hiju. 24 'Enajihuna'e nú
raka ka'ene mai'o rehuniji nimaa rojajihuna'e nú maranúana. 'Enakaivo iraka
ka'ene nú 'ajiha hijuji ni'ekujaho nú kú'o pa'ajiha hijura. 'Enakaivo ea irara

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

raka ka'ene hu 'ajahaji kama apenajaho hu rakiji kú'o 'ajaha'e? 25 'Enakaivo
unenu'u pina ka'ene nú pakavi'inijihi 'ajaha hijujaho nú matauma 'ajaha
hiju. 26 'Enajihuna'e 'unama nikwinu'ina kajino Godoni 'Avenijara núra
pivusahujaho ni'ajúhuna. Ijihuni maijaho nú siporua ichá'ina'e areri
'ohunijaho puruva retúuna. 'Eju'e Godoni 'Avenijara Huhusu núni siporua
ira ka'ene emaa areri pa'wahunijino 'ohuna. 27 Hu emaapuni ojijija tina ki
parane 'ee Huni 'Aveni jihuni vwiha ijaho ka paranana. 'Enajihuna'e Hu
Godoni ehijijihi puni siporua Godira ura renuja'ina'e 'onuna. 28 Nú nihena
kavu. Ea ka'ene Godi oja mahe 'ee Huni ura ijí ve'avarono iji pijihajija
uneunecha maho'o ahuma rejujija Godira 'eke veju'e pua maranihuna'e
venuna. 29 Nitama mwe'a kakaho pavenani veijikano ea ka'ene Huni Harihiji
vare'ina rehunijija Hu iji pijihana. 'Enajihuna'e Godoni Harihijaho vwehwaha
kajihipuni Poka rehuna. 30 Ea ka'ene Godira mwe'akaho mai'o pavenani
veijino iji pijihajija Hu vejume pu ariramaa rejara 'ee 'u'o Hu venaume ea
ka'ene arimaa'e rejajija vejume puni pinana 'urijara.

Godira Jesu Keriso Oni Vaji Oja Múhajina

31 Uneunecha mavarasa'ina ka'ene ike 'waramakaho nú ichá'ina'e
ijihuni maa ka'ene aririjaho 'wa'eja? Godi núnuna'i re'amajaho ea
irarahara nú tanu'urú'ena? 32 Godi ka'ene núnijihuna'e Huni Hariha
pa'unasu'i kaivo ranavuma nú ea maho'o punijihuna'e roana. 'Enajihuna'e
'ú Hu uneunecha mapokakija pamavajú'ena? 33 Irara ea ka'ene Godira iji
pijúhajija nama'ena? Godira pu ariramaa 'iamu. 34 'Ena'omo ea irara nú
namu'ena? Jesu Kerisorane? Hu núnijihuna'e kwamane 'ee 'urinane 'ee
Hu Godoni ija mana'inija'i asuma hine núni siporua 'onuna. 35 Ea irara
Kerisora oja ka'ene múhajaho ahau'ena? Nú sisea piunime sisei hine
ea 'ahopo sise'i 'ahie ora vea rene maisu hine hami pahine erapo so'wi
pijú'ava jarane? 36 'Enajihuna'e Godoni ira vajaki vejajaho

Onijihuna'e nú veku veku 'anúue kwamasahu. Nú areri sipia
'ani'irono vejuja'ina'e 'ahúu 'úmana.

37 'Enakaivo Hura nú oja múhani vajijino nú uneunecha ikija maho'o
asitaha parajara. 38 'Enajihuna'e na niho'o nimaa rona parajujaho
kwamasahuni jarana ho mai'o hijujarana ho 'ona oji'ina puna ho 'avena
sisea puni harura puna ho unenu'u pina iviamaa navuji puna ho unenu'u
pina túna'i mai'o rehuniji puna ho harura 'aho'a puna ho 39 iki kahi
ichutoi va'eja ho iki kami mwe'a vaji va'eja ho unenu'u pina ka'ene
vejajara areri veje Godira oja ka'ene Jesu Keriso núni Natohwi jihuni vaji
múhaji ahaahuna areri pana.

Godiho 'Ee Isureri Ora Huni Ehija

9 1 Na Keriso oni vaji nimaa'e 'waravu. Na ira'ata paapeju kaivo
nuni vwiha ijaho Godoni 'Avenijara nimaa ve'eju'e 'waravu. 2 Na

nuni ehija ka'ene Jua 'wavujihi vwihaniujaho nuni ojijaho hianime 'ee
niho'o ni'ima'ura temukivura. 3 Nara iviamaa tinia ka'ene Keriso oni ea
rene hijuji rana'ika'i kwahuni tinijino ruva'ujara veje vwehu nuna 'ee
ehu nuna Keriso nimaa rohuna'e re'ipisa na ija'ina'e veju'u. 4 Pu Isureri
ora Huni harihija'e re'avarono iji pijihana. Hu Huni mamaa pu najahe
Hu pu pu'úmo 'wame nimaa veti'aravara. Hu Huni varapa mihu'e pu
Hu Temiporu vaji oja mahe ta'arohura. 'Ene Hura nahama 'waramajija
'ekara. 5 Puni amuhi puni vaji Kerisoho rene roe haha apenana. Hu
uneunecha mapoka kihipuni Húmata 'ee Hu Godi. 'Enajihuna'e majama
Hu ta'arohuna. Ameni. 6 Godoni ira vaji Isureri ora nahama 'waramajija
parejura sa'ina. Ea ka'ene Isureri vaji nahenajija maho'o Isureri ora pana.
7 Ijí 'unama nikwinu'ina kajino Eparahami oni amuhijijijahija maho'o
Eparahami oni harihija pana. 'Enakaivo Aisiki oni vajijino oni amuhija
rehuna 'wamana. 8 Ijihuni maijaho ea ka'ene hahijihuni 'unamijino
nahenajija Godoni harihija pana kaivo ea ka'ene nahama 'waramajihipo
amuhija nimaa nimaa Huna. 9 Ikaho vu'a ka'ene nahama 'waravajina.

Ike vea ikino na kú'o roujino Seraho hariha nahehuna 'úmana.

10 Ikeru pana kaivo Repeka 'u'o Aisiki ka'ene nuni omijihuni hariha
hwaharisina 'ekana. 11 Ijí hwaharisina kajija mai'o panahena'e 'ee sisea
maa mai'o paveji'ina. 'Enakaivo Godiho Huni urijino ea irá Hu ura
renujihi iji pijihuna kaivo ea kajipo siseaho mamaa'e vejakame iji pijihuna
niho'o pana. 12 Ijihuni hahi Hu ika'ina'e 'waravara

Amurijaho 'u'uijihuni pwea rehuna 'wavara.

13 Areri Godoni ira vaji vene 'warama ja'ina'e

Jekapiho na oja mahu kaivo Isoho na senimu 'wamana.

14 Ijí Godira ija'ina ka'ene venajaho Hu sisea vena avanana raka? Niho'o
pana. 15 Ijihuna'e Hu Mosisi ija'ina 'waramana. Na ura ea irá numi'i
ve'ujaho Na numihuna 'ee Na ea irahuna'i temuka ape'i 'ahiujaho Na
temuka apejura 'wamana. 16 Godira ea 'aho'a'e numiramu jihuni maijaho
ea 'ahopo harura vene 'ee ura renakame numirahuna pana kaivo Godira
Huni ura ijino pu numirame vajihuna. 17 'Enajihuna'e Godoni ira vaji Pero
rona ijá 'wama

Ikehuni hahi Na venaume a 'urinana. Ijihuni maijaho Nuni haruriji
oni vaji ea'e najahakame Nuni ihijaho mwe'akino maho'o
'wamape ohuna 'wamana.

18 'Enajihuna'e Hu ea irá ura renuji numimuna 'ee Hu Huni ura ijino ea
irá huni oja veje kisina'e rehuna'e ura renuja'ina'e venu.

Godoni Sena 'Ee Numirumujina

19 Ja ike he'avajaho ja ika 'wihuna Hu irakijihuna'e nú namuho? 'Ene
ea irara Huni urijaho tanu'ena? 'wihuna. 20 Aae! Emaa! A ea irana'omo
Godi eha vetio? Uneka ka'ene vejajara ea ka'ene hua venajaho paapome

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

ijá 'wa'ena A iraka vene ika'ina veniane 'wa'ena? 21 'Ú ea ka'ene si'uara
veji'inijaho huni harura namujihuna'e anata nikwisu'ina kajino si'uara
pina vea mama'ina'e re'eje nihehuna'e vene 'ee pina ma vea mamahakino
nihehuna'e venune? 22 'Enajihuna'e Godiho Huni harura 'ee 'otua
vetihuniji ea najahuna'e ura re'amajaho ijaho Huni ura. 'Ene Hu ura ea
ka'ene 'otua vetie 'ee veje pa'arehunijihi masuani makivi'i 'ajiha hihuna'e
ura re'amajaho Huni ura. 23 Hu ika'ina'e venajihuni maijaho Huni
pinana mamaijija si'ura ka'ene numirame nimarako pinana 'uri'amarono
amairiarama jihipuni vaji najahuna. 24 Hu Juaru pana kaivo Jenitaru
puni vajakino nú 'u'o iji pijúhajina. 25 Hu Hosea oni vaji 'warama ja'ina'e

Nara ea ka'ene maraku'a Nuni ea pana 'iavujija Nuni ehija 'iahuna.
'Ene ea ka'ene maraku'a Na oja pamihujija oja mihuna. 26 'Ene roe
ika'ina'e rehuna. Ijí kwaa ka'ene Nuni ehija pana 'iavu kajino pu
Godi ka'ene majama hiji'ini jihuni harihija 'wahuna.

27 Aisea Isureri ora rona ijá 'iama

Isureri ora kakihipuni harihija ea mapoka mapoka ajara sa'ina
rehuna kaivo ea kwinu kwinu Godoni ea nimaa nimaa rehuna.
28 Godiho nimarako roareje mwe'a kakino eaka mapoka ka'ene
hijujaho ni'aha kwinu ijá 'eke 'otua arimaa'e vehuna 'iamana.

29 Areri Aiseara 'warama ja'ina'e

Godi ka'ene ni'ima'urijara nú ea 'aho'a pairechamú'ipisa nú areri
Satami'o Kamora'o rejaja'ina'e reja'a 'úmana.

Isureri Ora 'Ee Vu'a Maiu'inijina

30 'Ena'omo nú ike uneunecha mapoka ka'ene núra hejajija nú ichá'ina
'wa'eja? Jenitaru ka'ene maraku'a arimaa pasavi'inijija pu nimaa
rojajihuna'e arimaa rejara. 31 'Enakaivo Isureri ora ka'ene tamana
'ararihae arimaa'e re'irono 'ararihaajija arimaa parejara. 32 Irakijihuna'e
pu parejare? Ijihuni maijaho pu panimaa rojara kaivo varapiji ve'avajara
reje ariramaa re'eja rojara. 'Enakaivo muna ka'ene veju'e emaa arihu
jihuni 'ahi amaaresume arihara. 33 Areri Godoni ira vaji vejaja'ina'e

Heha! Nara Saioni muna ka'ene emaapo pitachinamie arihe 'ee
muna ka'ene emaapo ijihuni toi pijau'ika'i arihunijaho ranavuta.
'Enakaivo ea irara Hu nimaa ronujaho hu oja pahiahuna 'iamana.

10 1 Vwehu nune nuni ojijara ura rena paranujaho Isureri opo
Godoni ea re'avarono na Godoni siporua 'ojura. 2 Na nihena
kivu. Pu Godina'i maa reju ronare'e hina harura veju kaivo pu Godi
nimaa pahena pakavura. 3 Ijihuni maijaho pu Godoni arimaijaho pakama
paheju jihuna'e pu opuipu puni 'unama arimai vejujihuna'e pu Godoni
'unamaka aririjaho pataarohura. 4 Mosisi oni tamana kajihuni urijaho
Kerisora roana. 'Enajihuna'e ea ka'ene Hu nimaa ro'avajija pu arimaa'e
rehuna.

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Ea Maho'o Maranihunijija Nikwino Nimaa Ro'avajina

5 Mosisira ika'ina venana Ei pini nuni tamana ve'amaji ariramaa re'i
ve'amajaho hu maaru ve'ika'i sisea ma'uaku'wi pavena'amajara ariramaa
rehuna venana. 6 'Enakaivo arimaa rejujaho nimaa rojujihuna'e reju. Joni
oja vaja ika'ina paro'avara. Ea irara akúpa 'aha va'e Keriso ahema ariha
ro'ena? 7 'Eje ea irara ariha va'e mwe'a vaja kamaho Kerisoho ahema ape
ajiru 'e'u'ena? 8 Niho'o pa'amaa kaivo Godoni ira vajiji 'waramajaho ika'ina
'warumana. Godoni vu'ijaho oni ira rora 'ee oni oja vaja ijiano namu. Ijí ara
vu'a ka'ene nimaa ronujaho nú ika'ina a 'waravu. 9 Ara oni iri Jesuho oni
Natohwa 'wa'ika'i Hura kwavume Godira vejume 'urinaji oni oja vaji nimaa
ro'amajaho a Godoni ea ariramaa rehuna. 10 Ijihuni maijaho ea oja vaji nimaa
ronujaho hu ea ariramaa renuna. 'Ene huni irijino nahame 'waramajaho hu
Godoni ea renana. 11 'Enajihuna'e Godoni ira vaji ija'ina 'warumana.

Ea irara Hu nimaa ronujaho hu niho'o oja hehuna 'úmana.

12 Ijihuni hahi Jua 'ee Kuriki ani'ina pana. Ijihuni maijaho Natohwa
nikwisu'ina kajaho ea maho'o kehipuni Natohwa 'ee ea irara Hu 'uraha
'umenujaho swara vajihuna. 13 'Ena'omo ea irara Natohwi jihuni iha
'urahe 'umenujaho hu Huni ea renuna. 14 'Enakaivo ea ka'ene panimaa
roji'inijija ichá'ina'e Hu 'urahe 'ume'eja? 'Ene Hu pahena pakavi'inijija
ichá'ina'e pu Hu nimaa ro'eja? 'Ene erapo Hua'e parone naja'avajaho pu
ichá'ina'e Hu hena ka'eja? 15 'Ene ea 'ahopo pu pairechamie va'ipisa pu
ichá'ina'e najaha'e? Godoni ira vajakiano ija'ina 'warumana.

Ea ka'ene Godoni vu'a maa maiu'ina mataume apena roajiva jihipuni
mumorijija mavarasa'imaa 'úmana.

16 'Enakaivo pu ea mapoka ka'ene Godoni ira hejujija panimaa rojura.
'Enakaivo nitama Aisea 'warama ja'ina'e iviamaa renu. Hu ija'ina 'warumana

Natohwiji núra raka ka'ene 'waravajaho ea irara nimaa ronane?
'wamana.

17 'Enajihuna'e Keriso oni vu'a hejuri vajijino nimaaroijaho rouna.
18 'Enakaivo pu nimai ira kaho pahejare?

Pu nihena kavara. Ijihuni maijaho puni ira uhoa kwaaka
mapokakino va'ara 'ee puni vu'a kwaa ara maho'o kino va'ara.

19 Isureri ora pahena pakavare? Maku'ijaho Mosisira ijá 'waramana

Pu nihena kavara. Na Nuni majama hiji'inijaho kwaa 'ahosura
mi'ujihuna'e ja senama parahuna. 'Ene Na ea 'aho'a ka'ene niho'o
pavwihaji'inijihi 'u'o mi'ujihuna'e ja niho'o ajinama parahuna
'wamana.

20 'Enakaivo Aisea 'u'o ika'ina 'waramana

Ea ka'ene maraku'a Na pasarivajija iviamaa pu Na piunivara. 'Ene
ea ka'ene Na pasarime aporavajihi Na pununa'i samaahiravuta
'úmana.

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

21 'Enakaivo Hu Isureri ora ronarena ika'ina 'waramana
Na na'iaka mapokakino ija jorananame hijura kaivo ja Nuni ira
pahene pataarorihe 'ee Nú pu'úmo pitena vejura 'wamana.

Godira Isureri Ora Numiramajina

11 1 'Enarena 'Ú Godiho Huni ehija pataarorahi'i ato'urumahane?
Niho'o pana. Ijihuni maijaho na 'u'o Isureri ora Eparahami
oni amuja ka'ene Penijimani oni amuja. 2 Godiho mai'o ehwaha ka'ene
nitama anejijino hena kimajaho paato'aruma'ena. Godoni ira vaji Iraija
rona 'waramajaho ja runamiu raka? Iraijaho Isureri opuna'i chicha vene
ijihuna'e Godoni siporua 'ona ijá 'wama
3 Natohwe pu Oni poropetia mapokijija 'aniume tirahara. 'Ene pura
tinia ka'ene Oni swasa vejujaho tiraku ranavara. 'Ena'omo
iviamajai nanasumano hiju'ukame pu na 'ani'irono veju 'wamana.
4 Eha ichá'ina'e Godiho huna venane?
Na ea mapoka (7,000) Peara nuana pavetihe 'ee nitupari pasatiura.
Nuna'e 'ajohau'e hiju 'wamana.
5 Iviamaa kakaho areri ija'ina renu. Ea 'aho'a Godira maiji vwihanie
iji pijihana. 6 'Ena'omo nú Godira maiji vwihanúajara reje nú Godoni ea
rejara'e re'amajaho mamaa venareje rehuna pa'ana'e rehuna. Vejuro'i
maiji vwihanúujaho maa pa'ana'e rehuna. 7 'Enajihuna'e nú ichá 'wa'eja?
Isureripo savujaho mai'o papiuname apejara. 'Enakaivo ea ka'ene Godira
iji pijihajipo apejara. 'E'eju'e ea 'aho'ijija oja kikisima'ura rejara. 8 Godoni
ira vaji ea ka'ene oja kisina kajihi ronarena ija'ina 'waramana.
Godira pu vena'e pu niho'o pavwihane Hu pu nia ka'ene kiame ataaka
mihajija pu niho'o pahena pakamuva'o roe iviasi veakino usevu 'wamana.
9 Godoni ira vaji Tevitira ijá 'waramana
Puni 'iruma mai'o uneunecha 'aho'a kajihipo pu pisiviakame pu Godina'a
niareri rena hiju rohuna. Puni uneunecha ka'ene maa kajipo pu
pisimiakame pu hina pivusahi'i hihunijaho puni eha. 10 'Ejakame puni
niijaho niho'o nutuma navakame pu niho'o areri nia paniri'uhuna. Puni
siseijara pu 'ahinavu'ukame majamano tútúpi arunamie ohuna 'wamana.
11 Na kú'o 'waravu. Pu tachinamia kajara pu venakame Godi pu
pataarorahune? Niho'o pana. 'Enakaivo pu siseaka veja kajihuna'e ariramaijaho
puni nakijihipuni roume pu apejara. Jenitarupo ijí apejajihuna'e pu senama
parahuna. 12 Juapo sisea ka'ene vejajara reje ea ka'ene mwe'akino hijujija maranie
'ee pura pavejajara reje Jenitarua maraniana'e re'amajaho vo Juapo vea ka'ene
Godoni kú'o 'unama ro'avari veijaho niho'o ni'ima'ura'e maranihuna.

Jenitaru Maraniajina

13 'Enakaivo na ja ea ka'ene Jenitarua 'waravu. Na Jenitaru puni
apasoru ijihuna'e na nuni kaukara kehuni arovua'e 'waravu. 14 Nara Jua

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

venakame pu Jenitaruapo raka ka'ene apejaji ura rena'e ariramaa ijí
ape'avarono na 'unama savu. 15 Godira Jua karaa ani irechami'i kaivo
eaka mapoka ka'ene mwe'akaki hijujijahija venue 'unama roe Godi
pu'úmo napura veju. 'Enakaivo túna'i Godira 'unama 'eka'amajaho pu
areri ea kwamasahi'inapo 'urimaravu jarahuna. 16 Oni ahaja amura Godi
mahe akuavi'ina'e re'amajaho ahaja maho'o akuavi'ina'e rehuna. Icha
tanapa kamara chinuma maa sa'amajaho icha maijaho anuama maa'e
rehuna. 17 Arivia 'aho'a kajipo anuama uri'usahe ariha ki'avajaho vu icha
'aho'a puni anuamijikano urimareje 'eka roe ijija ihenami'avara. 'Ejakame
ijipuhipo marasahe arivia'e rehuna. 18 Ja icha kajihuni anuama re'avarono
Godira ja irechamianakúne ja kehi kehi pa'uraho'avara. Ijihuni maijaho
ja icha kajihuni tanapijaho pana kaivo ja maijihuni anuama. 19 Ja ijá
'wahuna Icha anuama kija tu'usahe ariha jihuna'e na ijí ihenamiara
'wahuna. 20 Ijaho nimaa. Pu panimaa rojajihuna'e tu'usahe arihara.
'Enakaivo a nimaa ronujihuna'e a puni tinia apenana. Ja niho'o pakehi
kehi 'urahe o'avara kaivo ijihuni hura veji'i hi'avara. 21 'Enajihuna'e
Godi ijí icha anuama nimaa kajihi pina pa'arena'ika'i 'uhuku ranama
kaja'ina'e ja 'u'o ija'ina'e 'ahi'enakúne hami vwiha'avara. 22 Ja niho'o
hami vwiha'avara. Godi ea hami 'ahi'ine 'ee ea 'aho'a eha mihi'ina.
Ijihuni maijaho ea ka'ene panimaa rojujija Hu niho'o hami pa'ahiu kaivo
ja nimaa rone Huni arimai ijí vejujihuna'e Hu ja hami 'ahiuna. 'Enakaivo
ja 'u'o panimaa ro'ipisa Hu ja 'u'o 'uhua ato'arumaa'a. 23 'Ena'omo Juapo
roe nimaa ro'avajaho Hu pu 'u'o 'eka'e ihehuna. Ijihuna'e Godi areri kú'o
pu 'eka'e ihenahuna. 24 Icha ka'ene ani'ini jihipuni anuamijiano 'eka
roareje arivia kajihuni 'ahi ihenamiajaho Godi teamamana kaivo arivia
kajihuna anuama maa ka'ene 'uri'usahe arihe kamino mwe'i navujihi 'eka
kú'o arivia kajihuni 'ahi ihe'avajaho Godi teamama parahuna.

Godira Ea Maho'o Numiramajina

25 'Ene vwehu nune ja hema ka'ene namuke hena ve'avarono 'waravu.
Ijihuni maijaho ja Huni ea rejajihuna'e jarika pare'avara. Ijaho nimai
Isureri ora ea pwinana'a oja kisina'e rene hi'eju'e Jenitarua roajiame
Huni ea re para'eja'e iji'a Isureri mapoka nimaa rohuna. 26 'Enareje
Isureri ora maho'o Godoni ea rehuna. Godoni ira vaji vejaja'ina'e.

> 'Ene puni ni'ajihi'ina Saioni rena roe Jekaponi sisea 'eka
> ato'aruhuna. 27 Ikaho raka ka'ene Na pu pu'úmo 'wame nimaa
> vejujina. Vea kajino Na puni sisea 'eke ruvahuna 'wamana.

28 Núnijihuna'e pu ea mapoki jijahija Godoni vu'a maa maiu'ini
jihuni naka rejara. 'Enakaivo Hu pu iji pijihe 'ee emahwaha nahama
'warama jihuna'e Hu majama oja mihu. 29 Ijihuni maijaho Godira swara
'ee 'umenaujaho Hu kú'o pa'eka ruva'una. 30 Ja nimarako Godoni ira
pahene vejaja'ina'e pu Godoni ira hejura kaivo paveja jihuni hahi Hu ja

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

numiramana. 31 Pu iviamaa Godoni ira pahene vejaja'ina'e ja Godoni ira
hene veju'e Hura ja numirama ja'ina'e pu 'u'o numirahuna. 32 Godoni
vwiha túchamaa ijaho ea maho'o Huni ira pahene vejujihuna'e Hu ea
maho'o 'u'o numirahuna.

Godi Ta'arohu

33 Godira ichá'ina ka'ene hena kama vwihanunaka ni'ima'uraka
mavarasa'inijaho nú areri niho'o pahena pakavu. Hura 'unama ichá'ina'e
uneunecha 'aho'a ve'iro 'ahaujaho nú niho'o pahena pakavura 'ee raka
ka'ene Hura vehuna vwihanujaho nú areri pahena pakahuna. 34 Godoni
ira ika'ina 'warumana

Ea irara Natohwi jihuni vwiha hena kamo? 'Ee ea irara Hu
vwiha ni'ajahe nahi'ina'e re'ena? 35 Ea irara areri Godi iraka
mahana'omo Godi kú'o ta'arohe ijí ea kajaho eha ma'ena 'úmana.

Niho'o pa'amaa. 36 Uneunecha mapokakija Huni rene roara 'ee Huni
vaji rejara 'ee maho'o Huna. Ijihuna'e nú Hu majama ta'arohuna. Ameni.

Godoni Kaukara Vaji Hia Ka'ene Hijujina

12 1 Vwehu nune na ja jariravi'i 'waravukúne. Godira ja numiramani
vajijino joni hahijaho mai'o hine akuavi'ine 'ee swasa ka'ene Godi
teamahuni ja'ina'e vene ma'avara. Ijaho raka mamaa ka'ene núra Godi
oja mahe venahunijina. 2 Ja ike mwe'a kehuni 'unamijaho pa'ararihaha
kaivo ta'arohe joni vwiha veje maiu'ina re'avara. 'Ejakame ja Godoni
ura ka'ene mamaa 'ee ariramaa 'ee hu teamahuni ja'ina'e najaha.
3 Ijihuni maijaho Godi na maiji vwihaniarena na Huni pwea re'urono iji
pijihana. Ijihuna'e ja eaka mapokakihi ika'ina 'waravu. Ja joni haharu
vwihanareje pa'unirame 'eke ichutoi 'ahasiri'avara. Vea ka'ene ja joni
haha vwihajuri veijaho ariramaaru vwiha'avara. 'Enakúne veje ea kwinu
kwino Godira hu nimairoa ichá'ina'e vajahajaho vwihaji'i hi'amana.
4 Núni haha ikehuni pwina mapoka kaivo ijí pwina kajihija kaukara
'unama kwisu pavejura. 5 Nú ea mapoka kaivo Keriso oni vajijaho
haha nikwisuna. 'Enajihuna'e nú ea kwinu kwino ea pipuni pwinana'a.
6 Godira nú ea kwinu kwino maiji vwihanúa swara ani ani'ina vajúhana.
Ea pipuni swara vu'a 'waravi'ina'e re'amajaho maka'eje huni nimaaroa
'ahijino 'wara'amana. 7 'Ene Godira swara ea pina ea 'aho'a'e ni'ajihuna
ma'amajaho maka'eje ni'aji'amana. 'Ene Godira ea pina'e swara ea
najahuna'e ma'amajaho maka'eje naja'amana. 8 'Ene Godira ea pina'e
vejakame hu ea 'aho'a vu'a ni'ajiha 'wara'amajaho hu ijá ve'amana.
'Ene Godira ea pina'e vejakame ea 'aho'a ni'ajihe vaji'i veja ka'avajaho
maka'eje ea vajihi'ina'e re'amana. 'Ene Godira ea pina'e vejakame hu
ea 'aho'a 'ajoha'amajaho maka'eje ea hami hami 'ajoha'amana. Godira
ea pina'e vejakame hu ea 'aho'a numiravi'ina'e reja ka'avajaho maka'eje

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

teama'eje hu numira'amana. 9 Ja majikari ea oja mihu pa'ia'avara vo
nimaa nimaa oja mi'avara. Siseijaho sena'avara kaivo 'unama maijaho
ija hami 'unanama hi'avara. 10 Ja vwea vwipu jona'e oja mihujakaji ea
'aho pu'úmo oja ma'ara'avara. 'Enareje teamana'eje ta'arosara'avara.
11 Ja kaukara vejuri veijaho niho'o paucha'asa'avara kaivo Godoni
jihuna'e harura vene hami ve'avara. 12 Godira raka ka'ene jonijihuna'e
venahunijaho teamanama para'avara. Ja sise'i joni haha 'ahi re'avajaho
mataume Godoni siporua majama 'o'avara. 13 Godoni ehija 'aho'apo
unenu'u 'aho'a pivusa'avajaho ni'aji'avara. Ea 'ahopo joni ari roajiva
ki'avajaho aherame 'eka joni sei va'e 'ajorame 'iruma vajihe ruha ka'ene
pura nehunijaho arema'avara. 14 Ja Godoni eijihuna'e ea 'ahopo jonuna'i
sisea ve'avajaho niho'o pasiripa'avara kaivo ira maaru 'wara'avara.
15 Ea 'aho'a'e teamanava ki'avajaho ja pu pu'úmo temarasa'avara. Pu
temukave niramaruva ki'avajaho ja pu pu'úmo niramaru'avara. 16 Ja ea
mapoka oja nikwinu'wi vwiha'avara. Jarika parena o'avara. 'Ene ja ea
ka'ene mena iju orijihi pu'úmo teamanahunaru pavwiha'avara kaivo
ea sisea maijihi pu'úmo teamana'avara. 'Ene ja hena kavi'ina ronareje
ojono ta'arosara'ava. 17 Ea 'ahopo ja sise'i 'ahi'avajaho ja pa'unama arohe
pu sise'i 'ahi'avara. 'Ene ea maho'o puni una'a hura vene 'ee nimaaru
ve'avara. 18 'Unama onuna areri re'amajaho ea maho'o pu'úmo matauma
hi'amana. 19 Ehu núne ea 'ahopo ja sise'i 'ahi'avajaho ja eha pave'avara
kaivo Godoni seniji ruha arema'avara. 'Enakaivo ijaho Godira eha
ve'enakúne maki'avara. Ijihuni maijaho nitama ika'ina vena 'waravara.
Eha vejujaho Nuna. Nara eha vehuna ija'ina'e Natohwijaho 'waramana.
20 'Enajihuna'e joni nakijipo matuna'avajija 'iruma vaji'avara. 'Ene pu
toapo huana'avajija toa vaji'avara. Ja ija'ina ve'avajaho ea kajijahija
niho'o junama parahuna 'úmana. 21 Ja paveje siseijara ja asita'ama kaivo
veje maa kajara siseijaho asi'amana.

Kara Ka'ene 'Ajohwi'ina Puna'i Vehunijina

13 1 Ea mapoka kavamanitia puni hahuneru hi'avara. Ijihuni
maijaho harura kajija majikari pavejara kaivo Godira iji pijihajipo
reju. 'Ene iviamaa rena hijujija Godira irechamianepo hiju. 2 'Enajihuna'e
ea ka'ene kwaa ara 'ajohi'ina mama'ini jihipuni ira pataarohujija pu
nimaa Godi pataaroha avajura'omo túna'i pu eha apehuna. 3 'Enakaivo
ea ka'ene 'unama maaru vejujija pu ijí 'ajohi'ina kajija pajuhavura kaivo
ea ka'ene sisea veji'inijija ijí 'ajoahi'ina kajaho juhavura. 'Enajihuna'e ja
'ajoahi'ina kajihi pajuha'i ve'avajaho puni ira hena ve'avara. 'Enareje ja
pu pu'úmo hami hi'avara. 4 Pura mama'ina ka'ene rejajaho Godira ura
pu ijí renareje ja ni'ajihe 'ajoha'avarono ijihuna'e rejara. 'Enakaivo ja
'unama ka'ene sisei jihuniji ve'avajija ja pu juhahuna. Ijihuni maijaho
pu pamajikaria parejihuna'e eha mihuna. Ijihuni maijaho Godira pu

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

irechamiarena ea ka'ene sisea ve'avajija eha mi'avarono 'waramana.
5 Puni ira kajija hene ve'avara. Ijihuni maijaho ja eha sisea apehuni
jihuna'e avahuna pana kaivo ja 'unama mamaa hihunijihuni hahi ava'eja.
6 Ijihuna'e ja takisia vejura. Ijihuni maijaho 'ajohai'inijija Godoni pwea
kaukara ikihi ve'avarono irechamiana. 7 'Ene ea eha mi'avajija areri pura
kaukara ka'ene vejuja'ina mi'avara. Ea ka'ene takisia apeji'inijihi puna'i
takisia ve'avara 'ee kasitomu 'ime'avarono ve'avajaho 'imena'avara 'ee ea
irá juhahunijaho juha'avara 'ee ea irahuni hura vehuna re'amajaho huni
hura vehuna.

Kara Ka'ene Epuna'i Vehunijina

8 'Ene ea 'ahopuni chimua onuna'a pana'amana. 'Enakaivo ea
'aho pu'úmo oja ma'ara'avara. Ijihuni maijaho ea irara ijí venujaho
varapijara 'warama ja'ina'e vene avanu. 9 'Enajihuna'e Godoni tamana
kajara ijá 'wama Ja ea 'ahopuni napara patura'avara 'ee ea pina
pa'anae kwa'amana. Ja nesa paape'avara. Ea 'aho'a parona'avara. 'Ene
ea 'ahopuni uneunecha paituna'avara 'úmarena ijá 'warumana. Ike
tamana 'aho'ijaho ike 'warama kehuni vaji navu. Ja ojono joni hahiji
oja mihuja'ina'e ea 'aho'a oja mi'avara. 10 Ea oja mihujara ea 'aho'a
sise'i 'ahihuna pana. Oja ma'aravujaho varapijara 'warumaji vene avaju.
11 'Ene vea ka'ene iviamaa renu ke kaha! Vea oma ka'ene jara notuhujaho
are'ika'i 'urihuna niapenana. Ijihuni maijaho nú maranúhunaka núra
marako nimaa rojajaho niroe turana paranu. 12 'Ene na'imajaho nipa'are'i
venu kaivo vea hanahuna nitu'u renu. 'Enajihuna'e nú 'unama sisea
ka'ene nutuvi'ini jihunijaho arehuna kaivo hanaji'ini jihuni nana'ejuri
kukuijino 'eka same ohuna. 13 'Enajihuna'e uneunecha ka'ene ja vejujija
ariramaa samaumaaru ve'avara. Areri ja veiri'i hijuja'ina'e ve'avara. 'Ene
'unama sisei jihuniji ahume toa sisea pai'avara 'ee 'uasa pave'avara 'ee
toa sisea ine 'uasa vejuri 'unama ani ani'ina pave'avara 'ee pa'arahe 'ee
pitena pave'avara. 14 'Enakaivo núni Natohwa ka'ene Jesu Keriso oni vaji
hine 'ee joni hahijara itumuni 'unamijija pave'avara.

Ea 'Aho'a Panama'avara

14 1 Ea ka'ene Godi nimaa rojara kaivo ija kisi pa'unavi'inijija
hami 'ajora'avara. 'Enakaivo ja unenu'u pina ka'ene rakijara
maa'e rakijara sisea ijijahija pu pu'úmo panakara'avara. 2 Ea pini nimaa
ronujaho hu uneunecha mapoka ma'itu kwino va'una 'ee ea pina ka'ene
huni nimaaroa ajuaraji'inijaho 'irumaru inuna. 3 Ea ka'ene uneunecha
mapoka iparaji'inijaho ea ka'ene uneunecha mapoka paiji'inijaho
pase'amana. 'Ene ea ka'ene uneunecha mapoka paisihi'inijaho ea ka'ene
uneunecha mapoka isihi'inijaho pase'amana. Ijihuni maijaho ijijahija
no'ohe'i Godira Huni ea 'ekaana. 4 A ea irana'omo ea pipuni pweijaho

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

namaho? Hu 'onu ho naminujaho huni natohwijihuni temuka kaivo
Natohwijara veje hu kisina namihuna. 5 Ea pini vwihanujaho vea kwinu
kwino mama'ina ronu kaivo ea 'ahopo vwihajujaho vea mapokakija
ani'ina pana ka'i nikwisu nija'ina roju. 'Enakúne ea kwinu'wi hu ori'ini
ichá'ina'e vwiha'ama ja'ina'e nimaa ronama. 6 Ea ka'ene na'ia kwinu'wi
Godoni vea natohua ronujaho huni urijino Godona'e venaha avanu. Ea
ka'ene 'iruma mapoka iji'inijaho hu Natohwi jihuna'e venaha avanu.
Ijihuni maijaho hu raka ka'ene inu kajaho hu Godi teamani 'wamuna.
'Enakaivo ea ka'ene 'iruma mapoka painujaho hu Natohwi jihuna vene
avanu. Ijihuni maijaho hu raka ka'ene painu kajaho hu Godi teamani
'wamuna. 7 'Enajihuna'e ei pini hunaru hihuna pane 'ee ei pini hunaru
kwahuna pana. 8 Nú iki hi'avajaho nú Natohwi jihuna'e hihuna 'ee
nú kwamasa'avajaho nú Natohwi jihuna kwamasahuna. Nú hihuna
ho kwamasahuna vo nú Natohwi jihuna. 9 Ikehuna'e Kerisoho kwama
'urinana. Ijihuna'e ea ka'ene kwamasahe 'ee mai'o hiju jihipuni Natohwa
renana. 10 'Enakaivo a rakijihuna'e vweuna namaho? 'Ene oni vwea
hana'i ranamo? Ijihuni maijaho nú ea mapoka'e Godoni una'i 'otua asúki
namihuna. 11 Ijihuni maijaho Godoni ira vaji ija'ina 'warumana.

Na hijujihuna'e ea mapoka maho'o ira jajaa Nuni una'i nitupari savi'i
Godi ta'arohuna 'úmana.

12 'Enajihuna'e nú ea kwinu kwinu Godoni una'i namine raka raka
ka'ene nú vejujija nahama 'warahuna.

Ea 'Aho'a Pavenae 'Ari'avara

13 'Enakúne ja ea 'aho pu'úmo kú'o sisea panakara'avara. 'Ene ja
niho'o paveje vwehu jona amaarenamie apúsa'ava. 14 Na Natohwa
Jesuni vaji hene nimaa ro paraju. Ea irara vwihaju'e unekakaho sisea
ronujaho hununa'ijaho uneka kajaho sisea. 15 'Enakaivo ja 'iruma ka'ene
ijujara veje vweuna temu'amajaho a vweuna kajaho oja pamahe avanu.
A paka'eje 'iruma huni hahi vweuna ka'ene Kerisora hunijihuna'e
kwamajaho ruara'ama. 16 Ja maa ka'ene vejujaho pavejakame ea 'aho'a
ja sisea 'wa'avara. 17 'Enakaivo Godoni arijaho toa ine 'ee 'iruma ihuna
pana kaivo arira 'ee matauma hine 'ee Godoni 'Avena vajijino mari'uvi'i
hihunijina. 18 Ijihuna'e ea irara Kerisona'e venahujaho Godiho teamavu'e
'ee emaa 'u'o nimaa'e vehuna. 19 'Enakúne roe uneunecha ka'ene ja
venaakame mataume ahuma ura kwisu rene 'ee ni'ajaravi'i hi'avara. 20 Ja
niho'o 'iruma huni hahi ja Godoni kaukara ruara'ava. Uneunecha maho'o
kaho mamaa kaivo ea irara ijí sisea ronujaho nimaa ea kajihuna'ijaho
sisea. 21 Ja 'iruma ka'ene ine toa sisea ine 'ee unenu'u pina vejakame
ehuana sisea ve'eja ro'avajaho niho'o pave'avara. 22 Ja raka ka'ene
nimaa ronareje ve'avajaho ja no'o Godi'i jajaso hena ka'avara. Enakaivo
ea irara uneunecha ka'ene venujaho mamaa roji'i ve'amajaho ori'ina

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

paninakara'amana. 23 'Enakaivo ei pini unenu'u pina i'iro ve'ika'i ikaho
na sisea'e i'iro veju ro'amajaho niho'o pai'amana. Ijihuni maijaho hu
sisea'e vena avanu ro'enakúne niho'o pai'amana. Ei pini huni ojijiano
vwihane kavi'i hu sisea nivenu roji'i ve'amajaho hu sisea vena avahuna.

Jonaru Pave'avara Vo Ea 'Aho'a Teamanahunaru Ve'avara

15 1 Nú ea ka'ene haruriji'i hijujipo ea ka'ene ajuasinijija ni'ajihuna
kaivo nú núni haharu pavwihahuna. 2 Roe nú ja pu'úmo ea ka'ene
núni rori hijujija veje teamanamava 'ee pu maranihuni jihuna'e ni'ajihe
pu Godoni ira ija kisi apene puni una'i saname ve'avara. 3 Ijihuna'e
Kerisoho Hu ori'ina'e teamahuni ja'ina pavenuna vo Godoni ira vaji vene
ika'ina 'warumana Ea ka'ene ira sisea a 'waravajaho Na 'warima avajara
'úmana. 4 Uneunecha kija nitama vejajihuni maijaho nú najuhakame nú
masuani matauma hi'avari vajijino Godoni irijara ni'ajúhe núra nimaa
rojujaho ija kisi 'unahuna. 5 Godi ka'ene matauvi'inaka ni'ajúhi'inijara
venae ja vwiha kwinu'wi rene Jesu Kerisora ura renuja'ina'e vehuna.
6 'Enajihuna'e ja ea mapokakija vwiha 'ee ira ni'aha kwinu Godi Amo
ka'ene Jesu Keriso núni Natohwi jihuni Omiji ta'aro'avara.

Jenitaru Puni Vu'a Maiu'ina

7 Ijihuni hahi ea 'aho'a hami 'eka'avara areri Kerisora nú 'u'o 'ekua
ja'ina'e 'eka'e Godoni pinana 'uri'amana. 8 Ijihuna'e na ja 'waravu.
Kerisoho roe ea ka'ene sisa 'uhuahajihi puni pwea re'i roana. Nitama
Godira nahame Jua puni emahwaha 'wamajarahara nimaa re'amarono
roana. 9 'Enajihuna'e Jenitarua Godira pu numirama jihuna'e pu Hu 'u'o
ta'arohuna. Godoni ira ika'ina 'warumana
Ijihuna'e na A Jenitaru puni javaa vaji Oni iha 'urahe venahuna 'úmana.
10 Godoni ira vaji pini 'u'o ika'ina 'warumana
Jenitaru kihije Huni ehijajihi pu'úmo temarasaha 'úmana.
11 Godoni ira vaji pini 'u'o ika'ina 'warumana
Jenitaru maho'o Natohwiji ta'aroha 'ee veje ea maho'o Hua ta'aroha
'úmana.
12 Godoni ira vaji Aiseara ika'ina 'warumana
Jesi oni amujijara Jenitaru puni Natohwa rejakame pu Hu nimaa
rohuna 'úmana.
13 Jara Godia ka'ene nimaa rojujara temara 'ee matauvi'ini
samahakame jara nimaa rojajaho Godoni 'Aveni jihuni harura vajijino
itusahe ameurahe ariha.

Porura Paju'i Kaivo Asura Venajihuni Maijina

14 'Ejume vwehu nune na nimaa vejujaho ja 'u'o mamaijara itu'ona'e
'ee henaka'i maho'o ituona'e parajara 'ee ja areri ea 'aho'a pu'úmo

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

ni'aja'arahuna. 15 'Enakaivo vu'a mama'ina 'aho'a pasia vajakino na
paju'ika'i vejuta. Ja Godoni maiji vwihanúana ka'ene Godira na mihaji ja
runami'amarono kú'o 'waravuta. 16 Na Jesu Keriso oni vu'a Jenitaru najahu.
Na Godoni vu'a maiu'iniji najahi'ina'omo na Jenitaru puni swasa Godira pu
kime teama'amarono veju. Ijihuni maijaho Godoni 'Avenijara Hunijihuna'e
venaume ariramaa rejara. 17 'Enajihuna'e na Jesu Keriso oni vaji Godoni
kaukara ka'ene vejujihuna'e na temaraji'i hiju. 18 Na vu'a 'aho'a pa'warahuna
kaivo Kerisora nuni vaji vejume Jenitaru raka ka'ene nara 'warame vejujara
venaume hene nimaa rojajiru 'warahuna. 19 Godoni 'Aveni jihuni harura
vajijino aacha ani ani ea areri pavehunijija vejuta. 'Enajihuna'e Jerusaremi
rena va'e Iririkami na Keriso oni vu'a maa maiu'ina maho'o najahuta. 20 Nuni
ura ka'ene natohwijaho na kwaa ka'ene Keriso oni ira panajahi'inijino
najahuna. Ijihuni maijaho na ura ea 'ahopo ni aneja vejajihuni 'ahi vehuna
senimu. 21 'Enakaivo Godoni ira vaji ika'ina 'warumana

Ea ka'ene Huni vu'a mai'o pa'waravume pahena pakavajija niho'o
hena kahuna. 'Ene ea ka'ene pahejajija hehuna 'úmana.

Na ijí hejujaho 'unama kajaho vejura.

Porura Romu Vahuna Vwihanajina

22 'Enajihuna'e na marako paroe ja kivujihuni maijaho na ea ka'ene
Godoni vu'a mai pahena pakavi'inijihi najahe ojura. 23 'Enakaivo ikiano
nuni kaukara ijaho niparanana. 'Ena'omo juara mapoka na ja kihuna'e
ura rena paranuna. 24 Na Sipeni va'iro vu'ujino vu'e ja kihuna. 'Enareje
ijiano ma'uaku'wi ja pu'úmo hami hinareja'e iji'a ja na ni'ajihe na
vahuna. 25 'Enakaivo na iviamaja Jerusaremi va'e Godoni ea 'aho'a ka'ene
ijí hijujihi naja'irono va'u. 26 Godoni ehija 'aho'a ka'ene Masatonia hine
'ee Akea hijujipo teamanavumakame Godoni ea 'aho'a ka'ene Jerusaremi
hami pahijujihi puna'e swara nianae irechamihaji na 'eka va'e vajihe
ijí monia kajara pu ni'ajihuna. 27 Pu niho'o teamanavume vajihara.
Ijihuni maijaho pu puni chimua 'ejara. 'Ejume pu Jenitarua 'Avena huni
'unamijino ni'ajiha jihuna'e vu Jenitarua puni chimua 'ene haha huni
kukuijino vajihara. 28 Na monia kakaho 'eka va'e ijí vajihe pura rakaka
na 'warivajaho venareje ijí Sipeni va'iro vu'areje ja kihuna. 29 'Ene na
nimaa rojujaho vea ka'ene nara routi veijaho Keriso oni merajihi'inaka
itu'o'uji'iniji apene joni vuhuna. 30 Vwehu nune na nimai ja jariravu. Nuni
Natohwa ka'ene Jesu Kerisoho 'ee 'Avena ka'ene oja 'ekaravuri vajijino
na hu'úmo joni siporua vaji namine Godoni siporua 'oni'avara. 31 Siporua
'onihakame ea ka'ene panimaa roji'ina ka'ene Jutia hijujija nununa'a
unenu'u pina pave'avara. Nara kaukara ka'ene Jerusaremi ve'i va'ukaho
Godoni ehija hami apeni'avara. 32 'Ene siporua 'ojakame Godira na iji
pijihajaho na teamanima para'eje na roe ja kiuta. 'Enareje na ja ni'ajiuta.
33 'Ena'omo Godi ka'ene matauvi'inijara ja ea maho'o merajiha. Ameni.

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Nara 'Ajoravujina

16 1 Na núni ma'ina Pipiho Senikeria sosia vaji kaukara veji'ina iji
pijahe ranavukúne ahe'avara. 2 'Enareje hu raka ka'ene ve'iro
ura renujaho ja hu ni'aja'avara. Ijihuni maijaho hu ea mapoka mapoka
ni'ajiharena na 'u'o ni'ajihana. 'Enakúne hu ro'amajaho ja hu aheme
hami 'ahae ni'ajahe areri Godoni ea 'aho'a'e 'ajoravu ja'ina'e 'ajo'avara.
3 Pisira'o Akwira'o marako'a nú pu'úmo Jesu Keriso oni kaukara
vejurakúne 'ajora'avara. 4 Pu unenu'u 'aho'apo renae kwamasahunijaho
pavwihajara kaivo nuni hahijihuna'e pu na ni'ajihara. 'Enajihuna'e
na pu no'o teamanime 'ee Jenitaru puni sosi maho'o ijihi puna'i na
teamanimu. 5 'Ene sosia ka'ene puni sei ahuvujihija 'ajora'avara. 'Ene
Epinetasi ka'ene Esia oraka Keriso urana nimaa ronaji na hu oja maha
parajuji ja hu 'u'o 'ajo'avara. 6 'Ene Meri ka'ene joni kurai ni'ima'ura'e
venaji 'u'o 'ajo'avara. 7 'Ene Enitaronakasi Juniasi'o nuni ehija'omo
maraku'ijaho Keriso onijihuna'e nú pu'úmo tipura hijara. Pu apasoru
puni vajijaho ea mapoka hena kivura. Na maraku'a Kerisoho panimaa
ro'eme pura maraku'a nimaa rojara. 8 'Ene Emapiriatasi ka'ene Natohwi
jihuni vaji na oja mahujaho 'ajo'avara. 9 'Ene Uripanasi ka'ene nú pu'úmo
Keriso oni kaukara veji'inijaho 'ee Sitekisi ka'ene na oja mahi'inijaho
'ajora'avara. 10 'Ene Aperisi nú nimaa veti'eju'e hu Keriso oni 'unama
ka'ene arimaijikano 'urahe onukúne 'ajo'avara. 'Ene Arisitopurasi oni
kachi'ina 'ajora'avara. 11 'Ene Herotiani ka'ene nuni eiji 'u'o 'ajo'avara.
'Ene Nasisa oni kachi'ina ka'ene Natohwiji nimaa rojujija 'ajora'avara.
12 'Ene Tiraipina'o Tiraiposa'o Natohwi jihuni kaukara veji'inakúne
'ajora'avara. 'Ene Perisisi ka'ene na oja mahuraka hu Natohwi jihuni
kaukara harura vene veji'inijaho 'ajo'avara. 13 'Ene Rupasi ka'ene Godoni
kaukara ve'amarono Natohwijara iji pijahaji 'u'o 'ajo'avara. 'Ene huni
oha ka'ene nuni ohiji 'u'o 'ajo'avara. 14 'Ene Asinikaraitasi ho Pirekani
ho Herimisi ho Patiropasi ho Herimasi ho 'ee vwehwaha 'aho'a ka'ene
pu pu'úmo hiji'inijihija 'ajora'avara. 15 'Ene Pirarokasi ho Juria ho Nerusi
ho huni ma'ina 'ee Orimipasi ho 'ee Godoni ea 'aho'a ka'ene pu pu'úmo
hiji'inijihija 'ajora'avara. 16 Ja pu pu'úmo 'ajosarame nirisa'avara. Keriso
oni sosiajipo maho'o ja 'ajoravu.

Vwiha Túchamaa Najahajina

17 'Ene vwehu nune ea ka'ene roe vena'e ja 'ahaahunijija nia hami
ki'avara 'ee iraka ka'ene nara najahujaho are'ika'i 'unama ani'ina'e
najaha ki'avajaho juhame ani va'avara. 18 Ijihuni maijaho ea ija'inijija
núni Natohwa Keriso oni kaukara pavejura kaivo pu opuipu teamanahuni
ja'ina'e 'wame 'ee puni ira kajikano vu'a 'aho'a kajija 'eke 'warame
amairia nirisame mama'ina vena 'eke usee 'ee ea ka'ene hami

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

pavwihaji'inijija pisivisavura. 19 'Ene eaka mapokijipo hena kivujaho
ja Godoni ira ija kisi apene joni una'i sanama hina vejujihuna'e na
teamanimu. Na ura ja raka ka'ene ariramaijiru ka'avarono ura reniu
kaivo uneunecha ka'ene sisei jihunijija juha'avara. 20 Godi ka'ene
matauvi'inijara Setaniho mai'o joni mumora hari apene tautahuna. Núni
Natohwa Jesu ka'ene Godoni rena roajara ja maiji vwihaniu. 21 Timoti
ka'ene Godoni kaukara nú hu'úmo ahuma venajaho Rusiasiho Jesaniho
Sosipata ka'ene nuni eijaho ijá ja 'ajoravu. 22 Na Tetiasira asurakaho
Natohwi jihuni vaji veji'i ja 'ajoravu. 23 Keasi ka'ene na 'ajohie 'ee sosia
'u'o maho'o 'ajohaujara 'ajoramu. 'Ene Irasitasi ka'ene ara kwaa ikehuni
monia 'ajohi'inijaho 'ee ea Kworitasi ka'ene núni vweijara ja 'ajoravu.
24 Núni Natohwa Jesu Kerisora ja ea mapoka maiji vwihaniu. Ameni.

Siporua Vaja Ta'arohe Tanumajina

25 Hu areri vena'e ja kirasahe namihuna 'ee nuni vu'a 'ee Jesu Keriso
rone najahujara ni'ajihuna 'ee hema ka'ene mwe'akara aneja venaji
rene nesi nama roajaho iviamaa samaahiramu. 26 'Enakaivo Godi
ka'ene majama hiji'inijara poropetia 'waravume vejara'omo iviamaa roe
samaahiravu'e kwaa ara maho'o nimaa rone veju. 27 Jesu Keriso oni vaji
nú majama Godi ka'ene hena kama paraji'inijiru ta'arohi'i hina apena
vahuna. Ameni.

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

1 Koritia

Vu'a Anejijihina

1 1 Na Poru Godi oni ura ijino Jesu Keriso oni apasorua re'urono iji
pijihajara Sositanisi ka'ene núni vweiji'i veju. 2 Godi oni sosia ka'ene
Korinitia namuna 'ee ea maho'o ka'ene Jesu Keriso oni vaji iji pijihume
ani'ina ariramaa'e rejara 'ee ea ka'ene iji pijihume akuavi'ina'e rejara 'ee
ea 'aho'a ka'ene kwaa ichihichi núni Natohwa Jesu Keriso oni ihi 'urahi'i
oja mahura ka'ene núni Natohwa 'ee puni Natohwijihi puna'e veju. 3 Maiji
vwihanii'ina 'ee matauvi'ina ka'ene Godi núni Omiji'o Jesu Kerisona'i
rena roajija vajihama.

Keriso Oni Vaji Merajúhe 'Ee Ahuma Hihuna 'Waramajina

4 Godoni maiji vwihanii'ina ka'ene Jesu Keriso oni vaji ja mihajihuna'e
na na'ia mapoka nuni Godijaho jonijihuna'e teimani 'wavura. 5 'Ene Huni
vaji uneunecha 'ee ira 'warahuna 'ee henaka maho'o venaume niareri
rena paranana. 6 Vu'a ka'ene Keriso rone 'waravajaho niroe joni vaji
tusame nimaa'e rena namu. 7 'Enajihuna'e núni Natohwa Jesu Kerisora
rohuni veiji 'ajahuri vajakaho Godoni swara papivusahuna. 8 Hura ja 'u'o
'uninamie kisina'e rena va'e vea túchamai 'e'une 'ee núni Natohwa Jesu
Keriso oni veijaho panamúhuna. 9 Godiho pauchavi'ini jihuna'e Huni
Hariha ka'ene núni Natohwa Jesu Keriso ipu'úmo ahuma hi'avarono ja
Huni vaji iji pijihana.

Sosi Vaji Ahaaravujina

10 Vwehu nune na iviamaa núni Natohwa Jesu Keriso oni iha vaji
'waravukúne veje joni vaja panakarame 'ee paahaame hiha kaivo vwiha
kwinu vwihane 'ee ura nikwino rene hiha. 11 Vwehu nune Karoi oni
ehipo na 'warivu'e hejujaho joni vaja hine ninakarame 'ura'aravu 'wivu.
12 'Ejume na iviamaa raka ka'ene rona 'waravujaho ikena. Ja ea kwinu
kwino na Poru 'ararihau 'iavu'e 'ee vu ea pina na Aporasi 'ararihau
'iavu'e 'ee vu ea pina ija 'iamo Na Sipasi 'ararihau 'iavu'e vu ea pina ijá
'iamo Na Keriso 'ararihau 'iamu. 13 'Ú Kerisoho apene 'ahaasavare? 'Ú

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Porura jonijihuna'e korosia 'ahi kwamane? 'Ene 'ú ja Poru oni iha 'ahi toi
samahare? 14 Na Godi teimani 'wavujaho na ja ea 'aho'a toa pasamahuta
kaivo na ea Kurisipasi'o Keasi'o toi samauta. 15 'Enajihuna'e ja ea pina
areri ija'ina pa'wahuna. Ja nuni iha 'ahi toi samahara pa'iahuna. 16 Na
nimaa'e Sitepanasi oni kachi'ina 'u'o toi samauta kaivo vu na ea 'aho'a'e
toi samahuna na puruva retiu. 17 Ijihuni maijaho Kerisoho na ea toi
sama'urono ranamihuna pana kaivo vu'a maa maiu'ina'e naja'urono
ranamiana. 'Enakaivo na emaapuni vwiha ijino 'wara'ipisa Keriso oni
korosijihuni vu'ijaho maa pa'ana'e reja'a.

Keriso Ka'ene Godoni Harure 'Ee Vwiha Mamaa Ijina

18 Ea ka'ene panimaa roji'ini jihipuni una'ijaho korosi ijihuni vu'iji
hejujaho ira'ata'e reju. 'Enakaivo nú ea ka'ene nimaa roji'inijipo hejujaho
ijaho Godoni harurijina. 19 'Enajihuna'e Godoni ira vaji ika'ina vejara.
Nara ea ka'ene vwiha mamaijihi puni vwiha ijija ruarahe
pa'arehuna. 'Ene ea ka'ene hena kama paraji'ini jihipuni henaka
ijija 'eka karaa rori 'aninamihuna 'wamana.
20 'Ene ea ka'ene vwiha mamaijija ichihune? 'Ene Sikuraipia ichihune?
'Ene ea ka'ene mwe'a kehuni vwiha rukina ka'ene ninakaravi'inijija
ichihune? Godira mwe'a kehuni vwiha mamaijija 'eka venaume vwiha
pa'ana'e rejara. 21 Mwe'a kehuni vwiha mamaa vajijaho paroe Godi hena
kahunijaho nikimana. Godi teamamajaho ike vu'a ka'ene ea 'ahopo
kavume maa pa'ana'e renuna vajakino najahume ea ka'ene nimaa rojajija
maraniana. 22 'Enakaivo Jua uneunecha ka'ene ea areri pavejuji jarirame
'waravura. 'Eju'e Kuriki vwiha mamaijihi saravura. 23 'Enakaivo núra
najahujaho Kerisora korosia 'ahi kwamaji najahe 'waravura. 'Enakaivo
ike vu'akaho Jua puna'ijaho ijara venau'e amaaresume arihujina.
'Enakaivo Jenitaru puna'ijaho ike vu'akaho maa pa'ana. 24 'Ene Jua
'ee Kuriki ka'ene 'umenajija Kerisoho Godoni harura 'ee Godoni
vwiha mamaa aririjina. 25 Ijihuni hahi emaapo vwihaju'e Godi vwiha
mamaa pana rojujara emaapuni vwiha mamaijija asita paranana. 'Ene
emaapo vwihaju'e Godi harura pa'ana rojujara emaapuni harura asita
paranana. 26 Ijihuna'e vwehu nune ja 'umenajija hami vwiha'avara.
Joni vaja ea mapoka vwiha mamaa vwihaji'ina ka'ene haha ikehunijija
ija papijihana. 'Ene ea mapoka harura rukina ija papijihana. 'Ene kinia
'ee kwinia mapoka ija papijihana. 27 'Enakaivo Godira uneunecha maa
pa'ana ka'ene iki mwe'i navujino 'eke veje ea ka'ene vwiha mama'ina
rukinijihi juna'avarono iji pijihana. 'Ene Godira uneunecha ajuasina
ka'ene iki mwe'i navujino 'eke harusinijihi juna'avarono iji pijihana.
28 Hu mwe'akino uneunecha ka'ene emaapo túa vetie 'ee senavujija iji
pijihana. Godira ijí 'eke mwe'a iki emaapo kime mama'ina rojujihi túa
veti'i 'ahaume iji pijihana. 29 'Ejakame ea pina Godoni una'a pakehi

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

kehi ve'amarono iji pijihana. 30 'Enakaivo Hura venaume ja Jesu Keriso
oni ea'e rejara. 'Ene Hura núni vwiha mamaa ka'ene Godoni rena
roajaho rene 'ee núni ariramaijaho rene 'ee núa'e 'imenúa 'eki'ina'e
renana. 31 Nitama Godoni ira vaji ika'ina vejara. Ea irara kehi kehi o'iro
'aha'amajaho Natohwi jihuni vaji kehi kehi o'amana.

Poru Oni Vu'a Ka'ene Jesu Kerisoho 'Ee Godoni 'Avenijihi Puni Ira 'Aharu 'Waramujina

2 1 Vwehu nune vea ka'ene na joni roe Godi rone najahe 'waravujaho
na ira ka'ene ja pahehuni ira ho vwiha mama'ina ka'ene ja
pahehunijaho paahuvi'i 'waravuta. 2 Na ja pu'úmo hijuti veijaho jara
Jesu Kerisoho 'ee Hua'e korosi 'anaajiru hena kahuna'e ura reniana.
3 Na ja pu'úmo hijujaho haha ajuaranie 'ee jume 'ee ni'ima'ura'e simavi'i
'waravuta. 4 Nuni vu'a ka'ene nara najahujaho ira ka'ene ja oja 'urinahuni
irijaho pana kaivo 'Avenijara ori Huni irijaho vejume harura'e re'eme
na najahuta. 5 'Enajihuna'e joni nimaa roijaho emaapuni vwiha mamaa
'ahijija pami'avara kaivo Godoni harura 'ahijino mi'avara.

Godoni Vwiha Mamaijina

6 'Enakaivo ea ka'ene ni 'Avena vaji emakina rejajihi puni vajijaho nú
vwiha mamaiji rone 'waravara. 'Enakaivo mwe'a kehuni vwiha ija'ina
pane 'ee 'ajohai'ina puni vwiha mamaa ka'ene pa'arena va'uja'ina pana.
7 'Enakaivo nú Godoni vwiha mamaa hema ka'ene maku'ijaho renamiume
navajija mwe'akaho mai'o pareji'ini núa'e maranúhuni jihuna'e
niamairiume navara. 8 Ike vwiha mamaakaho mwe'a ikehuni 'ajoha'ina
pini hena kahuna pana. 'Enakaivo pu hena kahuna'e re'ipisa pu Natohwa
ka'ene pinana rukinijaho korosi 'aha pa'anaa'a. 9 'Enakaivo nitama
Godoni ira vaji ika'ina vene 'warumana.

Godira uneunecha ka'ene Hua'e oja mahi'ini jihipuna'e
amairiaramana ka'ene mai'o nia pakivi'ina 'ee mai'o ataa
paheji'inijija mai'o emaapuni oja vaja paroe arina navu 'úmana.

10 'Ene núnijihuna'e Godira Huni 'Aveni jihuni vaji vejume roe
samahiramana. Ijihuni maijaho Godoni 'Avenijara uneunecha mapokakija
maho'o tinuna 'ee Hu Godoni hema ka'ene Huni vamai navujija 'u'o
tinuna. 11 Ijihuna'e emaapuni vaji vwiha ijija irara hena kimune? Ei pini
hena kihuna pana kaivo emaahuni 'avena ka'ene huni vaji hinujara
hena kimuna. 'Ena'omo ija'ina'e Godoni vwiha ijija ei pini hena kihuna
pana kaivo Godoni 'Avenijara Huhusu hena kimuna. 12 'Enajihuna'e nú
mwe'a kehuni 'avena paapejara. 'Enakaivo nú 'Avena ka'ene Godoni
rena roaji apejara. 'Ena'omo nú uneunecha ka'ene Godira mavajúhajija
hena kihuna. 13 Uneunecha ka'ene Godira vajúhaji nú ja najahu kaivo
emaapuni vwiha mamaiji rone 'warahuna pana kaivo 'Avenijara

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

najuhajihi najahu. Nú Godoni 'Aveni jihuni vwiha 'ee 'Avena huni iriji'i
ahuvi'i 'waravu. 14 'Enakaivo ea ka'ene Godoni ea pa'ajija Godoni 'Aveni
jihuni uneunechijija pu panimaa'e vejura. Ijihuni maijaho ijija huni
una'ijaho maa pa'ajihuna'e hu areri pahehuna. Ijihuni maijaho ijija 'Avena
huni kukui jihuna'e pu pahehuna. 15 Ea ka'ene Godoni 'Avena apeji'inijara
uneunecha maho'o hena kimuna. 'Enakaivo hu ijí 'Avena huni kukuijihi
rone ea 'aho'a 'waramujaho pu pahenahuna.
16 'Enakaivo ea irara Natohwi jihuni vwiha hena kamune? 'Ene ea
irara Hu nahune?
'Enakaivo nú Keriso oni vwiha apejara.

Godoni Pwehipo Ichá'ina Aneanesina Rena Hihunijina

3 1 'Enakaivo vwehu nune na ja 'Aveni vaji emaina'e rejara 'waravu
ja'ina'e 'warahuna pana kaivo emaa haha rukina'e 'waravu ja'ina'e
'warame 'ee Keriso oni vaji musia'e 'waravu ja'ina'e 'waravu. 2 Na ja
'iruma kisina pavajihuta kaivo musaru vajihuta. Ijihuni maijaho ja
mai'o areri pa'ekahuna'e kimarejo avajuta. 'Ene ja iviamaa 'u'o areri
paapehuna. 3 Ijihuni maijaho ja majano haha huni 'unamijino hijujihuna'e
joni vaja ja hine 'ura'arame 'ee sena veti'aravi'i hiju. 'Ú ja Godoni ea pana
raka'omo ja ea mamahapo 'urahe ojuja'ina'e ojo? 4 Ijihuna'e vea ka'ene
ei pini na Poru 'ararihau 'iavu'e ea pina na Aporasi 'ararihau 'iamujaho
'ú ja ea ka'ene mwe'a kehunijipo 'wavuja'ina'e 'wavu raka? 5 Aporasiho
ea iraka sa'ine? 'Ee Poruho ea iraka sa'ine? Ijija pwea ka'ene ja puni vaji
hena kame nimaa rojajihina. 'Enavo Natohwijara ja 'wara'avarono vejume
sama'e rejume pu ja 'waravume hejara. 6 Nara 'ina 'ojume Aporasira toa
vajihana. 'Enakaivo Godira vejume marasahe emarejara. 7 'Enajihuna'e ea
ka'ene 'ina 'onujine 'ee toa vajihuji'o unenu'u pina pana kaivo ni'inijaho
Godina. Hura huhusu venau'e marane 'urijura. 8 Ijihuna'e ea ka'ene
'ina 'onuji'o toa vajihuji'o nikwinu'ina. 'Enakaivo ea kwinu kwino pura
kaukara ka'ene vejaja'ina'e eha ija'ina'e 'ekahuna. 9 'Enajihuna'e nú
Godi'i pu'úmo ahuma kaukara veji'ina. 'Eju'e ja Godoni juara 'ee Godoni
ara. 10 Godi oni maiji vwihani'inijaho na mihana. Na anesurijina'omo
vwiha mamaiji vwihaji'i tukeja savuta. 'Eju'e ea pina ijihuni toi ara vena
ajimu. 'Enakaivo veje ea kwinu kwino tukeja 'aha kajino ara ka'ene
vena ajimujaho hami kavi'i vena aji'amana. 11 'Enajihuna'e ei pini tukeja
aneanesina ka'ene Hura samaja'ina'e sahuna areri pana. Ijí tukeja kajaho
Jesu Kerisona. 12 Ea irara tukeja 'aha kajino uné raki 'eke venana'e
re'amajaho kahuna. Hu korutia ho siriva ho muna mavarasa'ina ho icha
ho mwacha ho nipuati venana'e re'amajaho kahuna. 13 'Ena'omo vea
nituma roe sa'eje ea kwinu kwino puni kaukara ichá'ina ka'ene venujaho
'otua veijino veni vena kive samaa'e rehuna. Ijihuni maijaho vena kajara
huhusu ea irara uné raki 'eke ara venajaho vena kihuna. 14 Ea irara

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

huni ara uné raki apene venajara parene ari'amajara hu eha mamaa
apehuna. 15 'Eje ea irara huni kaukara ijaho veni rene ari'amajaho hu
eha pa'arehuna kaivo hu huhusu marahuna. 'Enavo hu veni nirenana'e
aremana. 16 Ja pahene pakavo? Ja Godoni Temiporua'omo Godoni 'Avena
joni vaji hinu. 17 'Ena'omo ei pini Godoni Temiporua kaji ruara'amajaho
Godira ea kajaho ruarahe pa'arehuna. Ijihuni maijaho Godoni Temiporu
ijaho ariramaa akuavi'ina'omo ja ijí Temiporua kajiana. 18 'Ene paveje
emaa ori'ini papisivara'amana. Ea irara vea ikehuni vajakino vwihaje
hu vwiha mamaa vwihaji'ina ro'amajaho veje maijaho hu roe túa'e
renareje iji'a vwiha mamaa vwihaji'ina'e re'amana. 19 'Ene ike mwe'a
kehuni vwiha mamaa ijija Godoni una'ijaho maa pana. Ijihuni maijaho
Godoni ira vaji ika'ina vejara. Hura Huhusu ea ka'ene vwiha mamaa ijija
puni pisivaraa vajijino iji 'uniramuna 'iamana. 20 'Ene vukú'o ika'ina'e
vejara. Natohwijara ea ka'ene vwiha mamaa vwihaji'inijipo vwiha
ichá'ina'e vwihajujaho hena kimuna. Puni vwiha ijija maa pana 'úmana.
21 'Enakúne ja paki'eje emaapuni vwiha ijija'e 'ararihie kehi kehi o'ava.
Ijihuni maijaho uneunecha maho'o ikija jona. 22 'Ena'omo Poruna ho
Aporasina ho Sipasina ho mwe'akena ho hia ikena ho kwamasahujina ho
uneunecha ka'ene iviamaa ikehunijina ho mai'o rohuna ho uneunecha
ikija maho'o jona. 23 Ijihuni maijaho ja Keriso one 'ee Kerisoho Godona.

Keriso Oni Apasorua

4 1 'Enakúne veje emaa nú Keriso oni pwehija 'ee Godoni hemiji
'ajoha'ina'e kú'avara. 2 Ikehuna'e ea irahija'e 'ajoha'ina re'avajaho
ea kajija paucha'asahi'ina'e re'avara. 3 Jara mwe'a kehuni 'otuhuni
'unamijino na namihujaho ni'ima'ura pana. 'Enakaivo na onuno
pakakarame pavwihajura. 4 'Ene nuni vwiha ijaho arira 'ee unenu'u
pini na namihuna pana. 'Enakaivo ijara reje na arira rehuna pana kaivo
Natohwijara Huhusu na piuhihe kihuna. 5 'Enajihuna'e marako vu'a
nimaijaho pahe'i kaivo ea namaha va'ava. 'Enakaivo masuani 'aja'eje
Natohwijara ro'amajino iraka ka'ene nututi tanume navujija veje roe
samaumaa re'amana. 'Ene emaa huni oja vaji ichá'inijaho Hura veje roe
samaumaa'e rehuna. 'Ejakame ea kwinu kwino ta'arorahujaho Godina'i
rena rohuna. 6 'Ena'omo vwehu nune na iviamaa uneunechakija nuni
toi veji'i hiju'e Aporasi 'u'o jonijihuna'e ija'ina venu. 'Ejakame ijí iraka
ka'ene vene 'waravajaho ja núni vaji hena kúme vehuna. 'Ejakame
ira ka'ene vene 'waravajaho ja paasisame kaha'ahuni va'e 'ee ea 'aho
pu'úmo ninakarame jarika pare'avara. 7 Irara venaue ja natohwa'e rene
namijo? 'Ene ja ivi'a pina irakiji paapejare? Ja niapejara'e re'avajaho
vu irakijihuna'e ja paapejare puna'i kehi kehi vejo? 8 Ja vwihajujaho ja
niroe areri rena paraniana roju 'ee ja uneunecha rukima'ura rejara roju.
'Ene ja nú pa'a kinia'e rejara'omo na ura reniujaho ja nimaa'e roe kinia'e

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

rejakame nú ja pu'úmo ea 'ajoha'ina'e re'ipisana roju. 9 'Enajihuna'e
na vwihajujaho Godi nú apasorua túchamai 'eke nú namahe 'ania
kwamasahuna'e 'waravu'e hijuja'ina'e irechamúana. Ijihuni maijaho
nú 'ona oji'ina 'ee emaa ijihipo riru'avarono irechamúu'e hiju. 10 Nú
Keriso onijihuna'e vwiha pa'anepo vejuja'ina'e veju kaivo ja Keriso oni
vaji hami vwihaji'ina reju roju. 'Ene nú harura pa'arenujaho ja harura
rukina roju. 'Ene pu ja 'eke niriri irechamiura kaivo pu núni hura
pavejura. 11 'Ene ike iviamaa veakaho nú matunume 'ee toa hunume 'ee
kukua maa pasame 'ee siseisei 'ahúe 'ee ara pa'ana'e renúu. 12 'Ene nú
niho'o kaukara ahisina onúno núni iji vejara. 'Ene ea ka'ene nú ira sisea
'waruvajija nú merajihura 'ee pu nú sise'i 'ahúajaho nú kirasahe hijura.
13 Vea ka'ene nú ronuhe 'wavujaho nú eha mamaa pununa'i vejura. 'Ene
nú iviamaa roe vea ikino nú mwe'akino ea ka'ene maa pa'ajihi reju. 'Ene
uneunecha maho'o kehi puni túa sa'ina'e reju. 14 Ikijahija ja juna'avarono
na vehuna pana kaivo ja nuni harihija ka'ene na oja mihure sa'ini
jihuna'e na ja ni'ajihe 'waravu. 15 Ijihuna'e Keriso oni vaji joni najahi'ina
mapoka mapoka re'ipisa joni oma mapoka pa'ana'e reja'a. Ijihuna'e
ike vu'a maa maiu'ina vajakino na Keriso oni vaji joni oma'e rejuta.
16 Ijihuna'e na ja jariravukúne ja na'ia mapoka nara vejuja'ina'e hina
ve'avara. 17 Ijihuna'e Timoti nuni hariha ka'ene Natohwi jihuni vaji na oja
mahe 'ee pauchavi'inijaho ranavu'e vu'u. 'Ene hura nuni 'unama ka'ene
Keriso oni vajijaho niareri nara kwaa ichihichihi sosia mapoka vajijino
najahu ja'ina'e ja 'u'o 'uname najahe 'warahuna. 18 'Ene na jona paro'eju
ronareja ja ea 'aho'a kehi kehi jonano vejara. 19 'Enakaivo Natohwijara
ura re'amajaho na túna'i mai'o vu'e ki'eju. Vea ka'ene na vu'uji'a ea
ka'ene kivasuame ma iraru 'waravu jihipuni harurijija kihuna. 20 Ijihuni
maijaho Godoni arijaho ma iraru 'wavi'ina pana kaivo haruriji'ina. 21 Ja
iraka ura renao? Na vu'e ichi hijihahuna ho masuani ajuarane oja mihi'i
'warahuna'e ura renao?

Sosi Vaji 'Uasa Vejuji 'Uraraha 'Waramajina

5 1 'Ene vu'a ka'ene 'waravu'e hijujaho ijí joni vajijaho ea hine
'uasa veju. Ijí 'uasa vejuri 'unama kajaho niho'o Jenitarua puni
vaja pareji'ini renu. 'Ene ea pina omahoni napara turame oji'i hinu.
2 'Ene ja ijihuna'e kehi kehi o'i kaivo patemukavu. 'Ena'omo maijaho ja
temuka apene ea ka'ene joni vaji ija'ina'e venajaho ranave samai vahune
sa'inijaho avaju. 3 Ijihuna'e nununa'ijaho nuni hahijaho ijá pahinu kaivo
nuni 'avenijaho ijí ja pu'úmo hinujihuna'e na ijí ea ka'ene sisea kaji
venujaho eha mahuta. Areri na hahiji'i ijino hi'uja'ina'e vejuta. 4 Ja núni
Natohwa Jesu Keriso oni iha 'ahi roe vea ka'ene ahu'avajaho na 'avena
vajijaho ja pu'úmuna. 'Ene nuni Natohwa Jesu Keriso oni haruriji'i ijina.
5 'Ena'omo ea ija'inijaho Setani mahakame hura huni haha ruaraha

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

parahuna vwihajuta. 'Enakaivo huni 'avenijaho Natohwa Jesura ro'amani
veijaho marahuna. 6 Jara jarika'e rejujaho mai'o maa pa'ana. Ja isitia
ma'u'umaijipo harava maho'o arumau'e ni'ima'ura'e renujaho ja vi
kivure? 7 'Enakúne isitia sahasijaho ato'aruvakame ja harava maiu'ina'e
re'avara. Ijihuni maijaho ja venaume harava isitia pa'ana'e rejara.
Ijihuni maijaho Keriso ka'ene núni Pasova ijaho apene núnijihuna'e
swasa vejara. 8 Roe nú ijihuna'e sora ijava. Harava ka'ene isitia sahasi
jihunijaho pane 'ee isitia ka'ene sisea vwihajujaho pane 'ee siseijija pana.
'Enakaivo harava isitia pa'ana ka'ene nimaa nimaa 'ee ariramaajino vena
ijava. 9 'Enajihuna'e na nuni asura vaji vene 'waravujaho ja ea ka'ene
marisi 'uasa veji'inijihi pu'úmo paahuhuna'e 'waravuta. 10 'Enakaivo na
mwe'akino ea ka'ene 'uasa vejujihi rone 'warahuna pana. 'Ene ea ka'ene
uneunecha rukina'e rehuna itunavi'inijija pane 'ee nesa apeji'inijija pane
'ee godi ira'ata oja mihi'inijija pana. 'Enakaivo na ijihi rone 'wara'ipisa ja
mwe'akaho arema vaa'a. 11 Nimaa'e na joni asura vene ea ka'ene nimaa
roji'ina 'i'ika'i 'uasa veji'ina 'ee ea 'ahopuni kukua kima itunavi'ina 'ee
godia ira'ata oja mihi'ina 'ee ea ira sisea 'waravi'ina 'ee ea ka'ene toa
sisea isa'ora 'ee ea ka'ene nesa apeji'iniji'i paahume 'ee 'iruma paihuna'e
rone vejuta. 12 Irakijihuna'e na ea ka'ene samai hijujija namahune? 'Ú ja
ea ka'ene sosi vaji hijujija panamahune? 13 'Enakaivo ea ka'ene samaumai
hijujija Godira 'otua vetihuna. 'Enakúne ea sisea ka'ene joni vaji hinujaho
ranave samai va'ama.

Godoni Ehipo 'Otua Veti'aravujihuni Vu'a

6 1 Ja rakijihuna'e Godoni ea 'aho'a ka'ene joni rori hijujija aherame
'eka va'e ea ka'ene Godi panimaa rojujihi puni una'a 'otua vetiure?
'Ene ja irakijihuna'e paaherame Godoni eijihi puni va'e ahume 'unama
kajaho amairiu'e marasahure? 2 'Ú ja pahejo? Godoni ehija ka'ene
akuavi'inijipo mwe'akaho 'otua vetihuna. 'Ene mwe'akaho jara 'otua
vetihuna'e re'amajaho 'ú ja areri ike varapa ma'u'uakaho areri pahene
amairi'eja raka? 3 'Ú núra 'ona oji'ina 'otua vetihunijaho ja pahejo?
'Enajihuna'e ja uneunecha ka'ene ike hiakino vejujija areri pahene
amairi'eja? 4 Ijihuna'e ja ea 'ahopu'úmo 'otu irecharavujaho 'ú ja ea
ka'ene samai sosia vaja huni hura pavenahi'inijihi iji pijahu'e joni 'otua
henaho? 5 Na ikaho jaae veje juna'avarono 'waravu. 'Ú ea ike joni
vajakaho arira'e vwihaji'ina pahinuna'omo hu ja no'o vweune'i joni
'unamijaho areri paamairi'ena? 6 'Enakaivo vweahi vweaha'e panimaa
roji'ina puni una'i 'otui ranamujaho maa raka? 7 Ja ija'ina'e pavejura'e
re'avajaho nimaijaho ja niarihara. Ijihuna'e ja ehu jo pu'úmo hine
'otua veti'aravi'i hiju. 'Ú ja iraka'e vene ijí sisea kajija pamakavo? Ja
irakijihuna'e pamaki'eju'e ijara pisimisamo? 8 'Enakaivo ani'inijaho ja
ojono sisea vene vwehu jona pisimisame sise'i 'ahiujina. 9 'Ú ea ka'ene

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

arira pahijujija Godoni ara areri pavahunijaho ja vi hena kavo? Ja
paki'eje emaapo pisimi'ava. Ijihuni maijaho 'asúra kivasa ka'ene 'uasa
veji'inijija 'ee ea ka'ene godia ira'ata'e oja mihi'ina 'ee ea 'ahopuni
napara 'ee parua aherame oji'ina 'ee parua ka'ene puni haha 'eke monia
'imena'ina 'ee parua parua'e aherame 'oju'e 'ee napara napara aherame
oji'inijija areria Godoni ara pavahuna. 10 'Ene nesa apeji'inijija 'ee ea
ka'ene uneunecha pupusumano rarena 'ekahuna itunavi'inijija 'ee toa
sisea ine nanami'inijija 'ee ea sisea namahe ronahi'inijija 'ee ira'atijino
pisimisame nesa apeji'inijija Godoni ara pavahuna. 11 Ja ea 'aho'a ikija
nimarako 'unama ija'iniji ojara. 'Enakaivo ja somahe 'ee venaume ea
akuavi'ina'e rejara. 'Ene Jesu Keriso oni ihijihuni vaja 'ee núni Godijihuni
'Aveni jihuni vaji ja venaume ea arira'e rejara.

Joni Hahijija Godi Ura Renuja'ina'e Ve'avara

12 'Ene uneunecha maho'o na areri vehuna. 'Enakaivo uneunecha
maho'o na ni'ajihuna pana. 'Ene uneunecha maho'o na areri vehuna
kaivo ijihipuni harura hara na pahihuna. 13 'Ene 'irumijaho tehwa kehuna
'ee tehwijaho 'irumi jihuna. 'Enakaivo hahijaho 'uasa ve'avarono vehuna
pana. 'Enakaivo hahijaho Natohwijihuna 'ee Natohwijaho hahijihuna.
14 'Ena'omo Godiho Natohwijiru veje 'urihuneru pana kaivo Huni harura
vajijino nú 'u'o venue 'urihuna. 15 'Ene ja joni hahakija Keriso oni haha
pwinana ijaho ja mai'o pahejo? 'Enajihuna'e 'ú na ivi'a ijí Keriso oni
haha pwinana'a kajaho apena va'e 'uasa vena o'ejo? Niho'o ija'ina mai'o
pana. 16 'Ene 'ú ja pahejure? Ea irara napara 'uasa veji'iniji'i puni haha
vajúsaravujaho pu no'o haha kwinu rejura. Ijihuni maijaho Godoni
ira vaji ika'ina'e 'waramana. No'o roe haha kwinu rehuna 'úmana.
17 'Enakaivo ea ka'ene Natohwiji'i ihenujaho huni 'avenijaho Huni
'Aveniji'i nikwinu renuna. 18 'Enakúne 'uasa vejujija juha'avara. Ijihuni
maijaho sisea 'aho'a ka'ene emaapo vejujaho ijija haha huraruna kaivo
ea irara huni haha ea irai 'uasa vejuri 'unamijino ahumujaho huni haha
sise'i 'ahae avanu. 19 'Ú oni hahakaho Godoni 'Avena ka'ene Godoni
rena roana ka'ene oni vaji hinujihuni Temiporu ijaho a mai'o paheno?
'Enajihuna'e oni hahijaho a'asu onaru pana. 20 'Ene ja aneja ni'ima'uri
'imena 'ekarakúne joni hahijaho Godoni pinana'e 'urihunijiru ve'avara.

Napasinejuji Aposaravuri Vu'a

7 1 'Enakaivo na ivi'a uneunecha ka'ene ja vejajihuniji rone eha veju.
'Ene parua napara pavwena'avajaho mamaa'e vehuna. 2 'Enakavo
'uasa vejujaho ni'ima'ura'e renujihuna'e maijaho parua kwinu kwinu
napara rukina'e re'avara 'ee 'unama nikwinu'ina kajino napara kwinu
kwino parua rukina'e re'avara. 3 'Enakúne paruaha huni hahijaho
naparaha mahe 'ee 'unama nikwinu'ina kajino naparaha 'u'o huni

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

hahijaho paruaha'e ma'amana. 4 Napara huni hahijaho hunaru pana
kaivo paruahoni haha pwinana'a. 'Ene 'unama nikwisu'ina kaja'ina'e
parua huni hahijaho hunaru pana kaivo naparahona. 5 'Enakúne ja
paki'eje tanu'ara'avara. 'Enakaivo vea ka'ene ja siporua'e 'o'irono
ve'avajino ja no'o nimaa ve'ika'i tanu'avara. 'Enakaivo siporua 'oja
pa'are'avajaho mako roe ahu'avara vejuro'i ja ojono pakairasa'avajaho
Setanira ja vena kima ve'enakúne. 6 'Enakaivo na ikaho nuni vwiha ijino
'waravu kaivo na pa'ejahie 'waravu. 7 'Enakaivo parua maho'o na'ina'e
re'ipisana roju. 'Enakaivo ea 'oi'oi puni swara Godina'i 'ekara. 'Ene ea
pina swara ka'ene napasi nehuniji apeju'e 'ee ea pina panapasi nehuni
swara apenuna. 8 'Enakaivo ea ka'ene paparui neji'ina 'ee panapasi
neji'ina 'ee amuna ijihi rone 'waravu. Nara hijuja'ina'e paparui nene 'ee
panapasi ne'ipisa mamaa'e veja'a. 9 'Enakúne ea irahipo areri pu opuipo
pakirahuna'e he'avajaho maki'eje napasi ne'avara. Ijihuni maijaho napasi
nehunijara mamaijahuna vo itunijara niho'o vena puna'i rena'amajaho
areri pana. 10 'Enakaivo na ikaho napasina 'ee paruina ijihi 'waravu.
Na pana kaivo Natohwijarana. Napara paruaha paranama vahuna.
11 'Enakaivo hu paruaha raname va'amajaho hu parua pina pave'amana.
'Enavo pa'ana'e re'amajaho kú'o 'unama paruahoni va'amajaho paruaha
naparaha paranave va'amana. 12 'Enakaivo Natohwijara pa'warimana'e
nara ea 'aho'ijija 'waravu. Ijaho vwea irara napara rukina kaivo napara
kajaho panimaa roji'inijara ura reje hu hu'úmo hihuna ura re'amajaho
hu napara kajaho paranave va'amana. 13 'Ene napara pina parua
panimaa roji'ina'e ja'amajaho parua kajaho teama'eje hu hu'úmo hija
ka'amajaho paraname va'amana. 14 Ijihuni maijaho parua ka'ene panimaa
roji'inijaho naparahoni vaji akuavi'ina'e renana. 'Ene napara ka'ene
panimaa roji'inijaho paruahi nimaa ronuni vajijino akuavi'ina'e renana.
Vejuro'i joni sesamaijija paakuavi'ina'e re'ejakúne. 'Enakaivo iviamaa pu
akuavi'ina'e rejara. 15 'Enakaivo ea ka'ene panimaa roji'inijara raname
vai veja ka'avajaho maka'eje va'amana. Ijihuni maijaho ijí vwea núna ho
ma'ina núna kajaho hu areri mataume napasi nehuna ho parui nehuna.
Ijihuni maijaho Godiho nú mataume hihuna'e iji pijúhana. 16 'Ú napare
a ichá'ina'e oni parua ni'ajahe Godoni ea rehunijaho hena kamo? 'Ene
parue a ichá'ina'e oni napara ni'ajahe Godoni ea rehunijaho hena kamo?

Godira 'Umenaja'ina'e Hi'avara

17 'Enajihuna'e Natohwijara ea 'oi'oi Godoni ea rejari veijino irechamia
ja'ina'e hino'amana. 'Ene na sosia maho'o ikija ija'ina vehuna 'waravura.
18 Ea irara sisa 'uhua'eme iji'a Godoni ea'e renana'e re'amajaho paveje
hu sisa 'uhua'avara. 'Ene ea irá sisa pa'uhuahara huni vaji Godoni ea
renana'e re'amajaho hu sisa pa'uhua'avara. 19 'Ene sisa 'uhuahura ho sisa
pa'uhuahajaho unenu'u pina pana kaivo natohwijaho Godoni tamaniji

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

'ajohe vehunijina. 20 'Ene veje ea 'oi'oi hu ichá'ina'e hina roe Godoni ea
renaja'ina'e hi'amana. 21 A pwea rena hinani veijino Godoni ea renana'e
re'amajaho natohwa pavwiha'amana kaivo a iviamaa mataume onana'e
re'amajaho ija'ina'e ve'amana. 22 Ijihuna'e ea irara hu pwea rene hina
roe Natohwi jihuni vaji Godoni ea renana'e re'amajaho hu mataume
Natohwi jihuni vaji matauma onu. 'Ene 'unama nikwinu'ina kajino ea
irara hu matauma hinani vajijino roe Godoni ea renana'e re'amajaho hu
ivi'a Keriso oni pwea. 23 A niho'o aneja ni'ima'uri 'imenaara. 'Enakúne a
paka'eje emaapuni pwea pare'ama. 24 'Enakúne vwehu nune veje hu ea
ichá'ina'e hina roe Godoni ea renaja'ina Godi ija'ina'e hi'amana.

'Asúra Kivasa 'Ee Amuna Puni Vu'a

25 'Enakaivo 'asúpuni vu'iji rone 'waravu. Na varapa Natohwijara
'warivaka 'warahuna pana. 'Enakaivo na nuni vwiha Natohwijara ea
numiramuni vajijino vwiha mamaa ka'ene nimaa vehunaka mihajihuni
vaji na pu 'waravu. 26 Iviamajaa ikehuni ahija varapi rejujihuna'e na
vwihajujaho parua hu ichá'ina ka'ene hinu ja'ina'e hihuna. 27 'Ena'avo
a napara samana'e re'amajaho a paka'eje hu rana'irono 'unama sa'ama.
'Ene naparuni a ranamae va'ana'e re'amajaho a napara pina pasa'amana.
28 'Enakaivo a napasi nenana re'amajaho a sisea pavenuna. 'Ene 'asúri
parui ne'amajaho hu sisea pavenuna. 'Enavo ea irahipo parui nene 'ee
napasi ne'avajaho ahija piunihuni jihuna'e na rone 'waravu. 29 'Enakaivo
vwehu nune na ika 'iavu. Vea niroe samatu'u rena paranu. 'Enakúne ea
ka'ene napasi neji'inijija Godoni kaukara areri pura panapasi ne'i kaivo
hinareja vejaja'ina'e ve'avara. 30 'Enakúne vea ka'ene ja niramaruvujija
paniramaruvu ja'ina'e reje 'ee ea ka'ene teamarasahujija patemarasahu
ja'ina'e reje 'ee ea ka'ene uneunecha 'imeji'inijija pa'imejure sa'ina'e
re'avara. 31 'Ene ea ka'ene mwe'a kehuni uneunecha 'eka vejujija hami
ve'avara kaivo uneunecha kajija oja pami'avara. Ijihuni maijaho mwe'a
kehuni 'unamijaho pa'arena va'u. 32 'Enakaivo ja 'unama ijakajihi puna'i
pavwihahuna'e ura reniu. 'Ene parua ka'ene panapasinijaho hu Natohwi
jihuni kaukara ijiru vwihanuna 'ee ichá'ina ka'ene veje Natohwiji ura
rehunijiru vwihanuna. 33 'Enakaivo ea ka'ene napasinijija mwe'a kehuni
uneunechiji hine vwihane 'ee naparaha'e teamahuni 'unamiji vwihahuna.
34 'Ene ijihuna'e huni ura ijija ahaamuna. 'Ene napara ka'ene parua
paveji'inijaho 'ee 'asúrijaho hu Natohwi jihuni kaukara 'ee uneunechijiru
vwihanuna. 'Ene hu huni haha 'avena akumahunijiru venuna. 'Enakaivo
ea ka'ene paru'inijaho hu uneunecha ka'ene mwe'a kehunijiru vwihane
'ee hu paruaha'e teamahuni ja'ina'e vwihanuna. 35 Na ike 'waravukaho ja
ni'ajihare'e 'waravu. Na ja tanu'urihuna pana kaivo 'unama raka ka'ene
mamaa areri rehuniji najahu. 'Ejakame ja Natohwi jihuni kaukara ojiji
vehuna. 36 Parua irara vwihaje napara ka'ene hu nahama 'warava jihuna'i

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

ori pa'ajo'arahuna'e he'eje napara kajihuni juara asisame ajima va'eje
hu 'wahuna he'amajaho maka'eje hu ura renaja'ina'e vene 'wa'amana.
Hu napasi ne'amajaho hu sisea pavehuna. 37 'Enakaivo ei pini napasi
nehuna ura parene 'ee niho'o paitume 'ee hu huni ura ijaho areri kisina'e
rene hihuna'e he'amajaho nijina. 38 'Ena'omo ea ka'ene huni 'apaja mihe
parua ve'amajaho hu mamaa'e venu. 'Ene vu ea irara huni 'apaja pamihe
parua ve'amajaho hu mamaa'e vene avanu. 39 Napara ka'ene paruaha
pakwa'ika'i hinujaho hu paruahoni harura hari hinu. 'Enakaivo paruahi
kwa'amajaho hu areri mataume parua ka'ene Natohwi jihuni vaji hinuji
huni ura ijino va'e jahuna. 40 'Enakaivo nuni vwiha ijaho hu parua pave'i
kaivo hinuja'ina'e hi'ipisa hu teamava'a roju. Na vwihajujaho na Godoni
'Aveni jihuni vwiha ijí 'waravu.

Godi Ira'ata Puni Swasa Vejuri 'Iruma Ijuri Vu'a

8 1 Iviamai godi ira'atijihi puni swasa vene 'iruma vajihu jihipuna'e
'waravu. Nú nihena kavu nú ea maho'o henaka rukina. 'Ene henaka
pu veju'e kehi kehi vejura kaivo oja 'ekaravujara ni'ajihe 'unirame
'urinaura. 2 Ea irara vwihaju'e hu uneunecha maho'o he paraji'ina
ronujaho hu hura hehuni ja'inijaho pahenuna. 3 'Enakaivo ea ka'ene
Godi oja mahujaho Hu hu nihena kamuna. 4 Ijihuna'e godi ira'atijihi
puni 'iruma swasa ka'ene vejuji ijujihi puni vwiha ijí rone 'waravu.
Nú nihena kivujaho godi ira'atijipo mwe'a kino nimaa hihuna pana.
'Ene godi 'aho'a pana kaivo Godi nikwinuna. 5 'Enakaivo ea 'ahopo
vwihajujaho Godi niho'o mapoka mapoka'omo 'aho'a kahi 'akúpi 'ahi
hiju'e 'aho'a ikino mwe'i hiju rojura. 6 'Enavo núnuna'ijaho 'aho'a pa'ana
kaivo Godi Oma ka'ene Hununa'i uneunecha maho'o rena roara ka'ene
nú Hunijihuna'e hijujina. 'Ene Natohwa kwino Jesu Kerisona. 'Ene Huni
vaji uneunecha maho'o rejara'omo nú Huni vaji hiju. 7 'Enavo nimaa
roji'ina 'aho'a ike henakakaho pa'ana kaivo ea 'aho'a nija'ina'e godi
ira'ata mapokijihi nimaa rone puni 'iruma swasa vena roe iviamaikino
usevu. 'Ene pu ijí ijujaho pu godi nimai jihuni swasa vejara'e iju roji'i
ijura. 'Eju'e puni vwiha niho'o siserasaha parajura. 8 Núra 'iruma ka'ene
ijujara reje Godiho nú nimaa vetúhuna pana. 'Ene nú 'iruma pai'ava
jihuna'e siseranúhuna pana 'ee 'iruma i'ava jihuna'e maranúhuna pana.
9 'Enakaivo hami 'ajohe ka'avara. Vejuro'i jara matausahe ine vejura
paveje ea ka'ene puni nimairoa ajuasi'inijipo amaarenamie arihuniji
re'ava. 10 'Enajihuna'e ea ka'ene huni nimairoa ajuasi'inijara ka'eje a
ea ka'ene nihena kavi'inijara godi ira'ata puni temiporua vaji 'iruma
ija ka'amajaho hu iji'i harura apene 'iruma ka'ene godia ira'atijihi puni
swasa vejura ka'ene hu sisea ronujaho hu ihuna. 11 Ijihuna'e ike vwea
ka'ene Kerisoho hunijihuna'e kwamajaho joni henaka vajijino ea ka'ene
huni nimairoa ajuasi'inijaho a ruarahana. 12 'Ene ijihuna'e a ija'ina ka'ene

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

venujaho Keriso una'i sisea venu 'ee vwehu puna'i sisea venu. 'Ene areri
pu uneunecha ka'ene sisea rojujaho ve'avarono harura mihuja'ina'e venu.
13 Ijihuni hahi 'iruma irakijara veju'e nuni vwea onuna'e re'amajaho
na kú'o 'iruma kajija paihuna. 'Enareje paveje núni vwea amaarename
ohuna.

Apasoru Huni Harura 'Ee Huni Kaukara Ijihuni Vu'a

9 1 'Ú na pamataume ojura raka? 'Ú na apasorua pana raka? 'Ú na
nuni Natohwa Jesu Kerisoho pakavuta raka? 'Ú ja nara kaukara
kisina ka'ene Jesuni vaji vejujihuni eha pana raka? 2 Ea 'ahopo na'iijaho
na apasorua pana kaivo jonuna'ijaho na apasorua. Ijihuni maijaho jara
Godoni ea rene hijujara najahujaho na Natohwi jihuni apasorua. 3 Ja
ea ka'ene na piuhiha ki'i 'ahiu'e vejujihi puni eha ijaho ikena. 4 'Ú núni
harura 'iruma 'ee toa ijihi ihuni 'aha panavu raka? 5 Apasorua 'aho'a 'ee
Natohwi jihuni 'u'uhija 'ee Sipasi epo napahwa ka'ene nimaa roji'inijija
'ee napara ka'ene nimaa roji'inijihi pu'úmo kaukara vene ojuja'ina
'ú nú 'u'o ija'ina pave'eja raka? 6 'Ú nú Panapasi'i kaukara ka'ene nú
'unúnamúe ni'ajú'eju'e va'uji arehuna núni harura panamu raka? 7 Irara
sorutia'e renujihuni anejijaho ori'ini venune? 'Ú ea irara ajina 'onare'e
ijihuni maijaho painune? 'Ú ea irara sipia 'ee kotia 'ajohare'e ijihipuni
mirokia painune? 8 Na ema puni 'unamiji namahare'e rone 'waravu raka?
'Ene varapa tamanijaho ijí 'u'o pa'waramana raka? 9 Ijihuni maijaho
Mosisi oni tamana vaji ika'ina'e vene 'waravara. Purumakaui ajime
tautae oja ka'avajaho ja paki'eje huni ura kuatana arinama'ava. 'Eju'e
Godiho purumakaua kajaho pavwihanuna raka? 10 'Ene Hu núnijihuna'e
ahume 'waramu raka? Kaena! Núnijihuni hahi Godoni ira vaji ika'ina'e
vene 'waramana. Ijihuni hahi ea ka'ene soa apene soa sa'amajaho
hu vwihanujaho ijihipuni maa 'ekahuna ronuna. 'Eju'e ea ka'ene uja
jaheji'inijaho uja jaheji'i 'aho'a ihuna vwihaji'i jahenuna 'úmana. 11 Nú
'Avenahuni uneunecha joni vaji 'ojara. 'Enajihuna'e 'ú nú joni vaji haha
huni 'unamijino uneunecha jonuna'i 'ekahunijaho jonuna'a ahija'e reju
raka? 12 Ja ea 'aho'a ni'aji'avajaho núni harura panamuna'omo nú 'u'o
paasisama huri ni'ajúhuna raka? 'Enakaivo nú harura ikaho paapene
ija'ina vejara vo nú uneunecha maho'o puni vajijaho kirasahe va'ara.
Ijihuni maijaho nú vu'a maa maiu'ina tanume akarekaro uraname
nahuna ura parenúana. 13 Ea ka'ene Temiporu vaji kaukara vejujija
'iruma ka'ene ijí Temiporua kaji 'eke roujino ijujaho ja mai'o pahejo?
'Ene ea ka'ene swasa vejujija 'iruma ka'ene swasa ve'avarono 'eka roujino
ijujaho 'ú ja mai'o pahejure? 14 'Ene 'u'o Natohwijara ea ka'ene vu'a maa
maiu'ina najahujihi 'waramajaho pura vu'a maiu'ina ka'ene najahuri toi
puni 'iruma piunime ina vahuna. 15 'Enakaivo na mai'o uneunechakija
na mai'o pa'eke ojuta. 'Ene nara asura ka'ene vejukaho vejakame ja

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

nunijihuna'e ve'avarono na paveju. 'Enakaivo mamaijaho na kwa'ipisa
ijara areri rejakame nara kaukara ka'ene eha pa'a najahu jihuni pinana
pa'ana'e reja'a. 16 Ijihuna'e na vu'a maa maiu'ina naja'ujaho na ijihuna'e
pakehi kehi ohuna. Ijihuni maijaho na ijihuni hari hihuna. Na vu'a maa
maiu'ina kaji parone 'wara'ujaho nununa'a sisea. 17 'Ene kaukarakaho
nara ma nuni ura ijino matauma vejuta'e re'ipisa na eha apehuna'e
reja'a kaivo Godira na iji pijiharena ike kaukarakaho na 'ajohi'i ve'urono
mihajihuna'e ivi'a unenu'u pina nara kara'aja vehuna pana. 18 Nuni
eha ijaho irake? Vea ka'ene na vu'a maa maiu'ina ike rone najahujaho
na ja unenu'u pina pajariravuta. Areri nuni harura ka'ene ike vu'a
maa maiu'ina toakino na vehune sa'inijaho na pavejuta. 19 'Ena'omo na
iviamaa emaapuni una'ijaho mataume oju. Ijihuni maijaho na ea maho'o
puni pwea rejuta'omo na ea maho'o venae Keriso una'i ro ranahuna.
20 'Ene Jua puna ijaho na areri pua'e vena'e Keriso una'i ro'ava ronarejo
Jua puna'i hijuta. 'Ene ea ka'ene tamana hari hijajaho na areri tamana
huni hari hijuta kaivo na nimaa nimaa tamana hara pahijuta. 'Ene ea
ka'ene tamana huni hari hijaji venae Keriso una'i ro'ava ronarejo avajuta.
21 Ea ka'ene varapa hara pahijujihija na pua'ina'e rejuta kaivo Keriso
oni tamani jihuni hari hijuta. 'Ene venae ea ka'ene Godoni varapa hara
pahijujipo Keriso oni ro para'avarono avajuta. 22 Ea ka'ene ajuasi'inijihi
puna'ijaho na ajuasina'e rejuta. 'Enareje pua venae Keriso una'i ro'ava
ronarejo avajuta. Na ea maho'o puna'ijaho na uneunecha maho'o re
ranavuta. 'Ene are'eje na maho'o pua'e ni'ajihuma ronareno avajuta.
23 'Enajihuna'e na vu'a maiu'ini jihuni hahi uneunecha maho'o veju.
'Enajihuna'e na ea pina ka'ene ijihuni eha apehunijina. 24 Ja pavwihajo?
Ea ka'ene chacharame ninukujahujaho ea maho'o ninukujahura kaivo
ea kwinu eha apenuna. 'Enakúne eha apehuni 'unamijino chacharame
ninukujaha. 25 'Enajihuna'e ea ka'ene tacharavujija pu uneunecha maho'o
hami akuavura. Ija'ina ka'ene pu vejujaho pu eha ka'ene pa'arehuniji
ape'irono avajura. 'Enakaivo nú eha ka'ene papa'arehuniji apehuna.
26 'Enakaivo na pamajikari vwihaji'i ninukujahu ja'ina'e vejura. Na
pamajikari arasarame nuni ija maiji ichutoi mwame 'aniu ja'ina pavejura.
27 'Enakaivo na nuni hahijaho hami akume veju'e nuni pwea renuna.
Na juvujaho vejuro'i na ea naja'ika'i nara eha ka'ene apehuniji asusame
paapehunijaho areri pana.

Godi Ira'ata Puni Jujuvu'a

10 1 Vwehu nuna ja paki'eje pahena ve'avarono na ike 'waravu.
Ijihuni maijaho emahu núna maho'o 'imitia hari 'ee soha vaji
roe ika'i ajivara. 2 Pu Mosisi 'arariha'ajihuna'e 'imitia 'ee soha vaji
samahara. 3 'Ene pu maho'o 'avena huni 'iruma kajaho ahuma ijara.
4 Pu 'Avena huni toa nikwinu'ina kajaho ijara. Ijihuni maijaho pu

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

'Avena huni muna na'a pu pu'úmo ahuma roajihuni vaji toa ijara. 'Ene
ijí na'a kajaho Kerisona. 5 'Enakaivo Godiho ea mapoka puna'i patea
mamai jihuna'e Hu venaume pu ijí nechi'a kajino pa'arejara. 6 'Ena'omo
unekakipo rejajaho núra kime vwihahuni jihuna'e rejara. 'Ejakame
núra núni oja uneunecha sisesa ijihi pura itunava ja'ina'e paitunuhuni
jihuna vejara. 7 'Enakúne ja paki'eje ijí ea 'aho'a kajihipo godia ira'ata
oja mihaja'ina'e ve'ava. Godoni ira vaji ika'ina'e vejara. Ea kakija sora
ine 'ee toa sisea ine 'ee 'urine ruasaravara. 8 'Ena'omo puni ea 'ahopo
'uasa vejaja'ina'e nú pavehuna. 'Enarena vea nikwisu kajino ea mapoka
mapoka (23,000) kwamasahara. 9 'Enakúne roe Natohwijaho pavena
kava. Areri ea 'ahopo vejume taparapo ja'ihume pa'areja ja'ina'e paveja.
10 'Enakúne pura ea 'ahopo vejaja'ina'e pasu'avara. 'Ene ona'oji'ina
ka'ene ea 'aniu'e kwamasahi'inijara roe 'aniume kwamasahara. 11 'Ene
ike uneunecha ka'ene pua'e renakija núra ki'avarono vejara. 'Ena'omo
nú ea ka'ene iviamaa vea kajaho niroe samatu'u re'eju'e hijukipo hena
vwiha'avarono vejara. 12 'Enakúne hu vwihaje hu kisi naminu ro'amajaho
hami 'ajoara'amana. 'Enareje hu pa'o'amana. 13 'Ene joni una'i venakaa
ka'ene roujija ani'ina pana. 'Enakaivo ijaho ea mapoka ikehi puni una'i
nija'ina'e rena'inapo rejura. Godiho niho'o pauchavi'ini jihuna'e Hu ruha
paaremahe venakaa ka'ene a panamiuhunijaho vena kahuna. 'Ene Hu
kú'o ijí venakaa vaja kajino ara va 'e'uhuna 'unama venahuna. 'Eje a
areri kisina'e rene namihuna. 14 Ijihuna'e na oja mihi'ine godi ira'atijihi
oja mihujaho juhame ruava'avara. 15 Na ea ka'ene vwiha mamaa aririjihi
'waravukúne nara raka ka'ene 'waravujaho apene manura vene ka'avara.
16 Kapusia ka'ene merajihi'ina ka'ene nú teimani 'wa'i kaivo nú ea
maho'o ijí ijujaho 'ú Keriso oni 'aijara nú merajúhaji vwihaji'i ijo? 'Ene
puretia ka'ene núra tuachame ahuma ijujaho 'ú nú Keriso oni hahiji
vwihaji'i ijo? 17 Núni puretia nikwinu'wina'omo nú ea mapokakaho haha
nikwinuna. Ijihuna'e nú puretia nikwinu kajino ahuma tuachame ihuna.
18 'Ene Isureri ora kiha. 'Ú ea ka'ene swasa vejuraka ijujija swasa vejuri
ruha huni pwinana'e rejura raka? 19 Nara raka ka'ene 'waravu kehuni
maijaho irake? 'Ú uneka ka'ene 'eka godia ira'atijihi puna'e swasa vejujija
nimaa vejura raka? 'Ene ike godia ira'atakija maa ijina raka? 20 Pana.
'Enakaivo na Jenitaruepo uneka ka'ene 'eke swasa vejujaho pu 'avena
sisea puna'e venahura kaivo Godona pavenahura. Ijihuna'e ja 'avena
sisea puni pwinana'a parehuna ura reniu. 21 'Ene ja areri Natohwi jihuni
kapusia vaji i'avajaho ja 'avena sisea puni kapusia vaja paihuna. 'Ene ja
Natohwi jihuni 'aiju 'ahi 'iruma i'avajaho ja 'avena sisei jihuni 'aiju 'aha
'iruma paihuna. 22 Nú Natohwiji veje aji'amarono avaju raka? 'Ene 'ú núra
harusima'ura kaivo Hu pana raka? 23 Uneunechaka maho'o kijahija na
areri ihuna 'ee vehuna kaivo ijipuhipo na ni'ajihuna pana. Uneunecha
maho'o areri na vehuna kaivo uneunecha maho'o kajija na pani'ajihe

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

emarehuna. 24 Paveje ea kwinu huni ura ijiru sara'amana kaivo ea ka'ene
huni rori hijujihi puni ura ijí sara'amana. 25 'Ene oni vwiha ijihuni hahi
a paka'eje aposara'ama vo uneunecha ka'ene hanuha 'imejuri kwaa ijino
'imejajija ma i'amana. 26 Ijihuni maijaho mwe'a 'ee uneunecha ka'ene
ijihuni vaji navujija Natohwi jihuna. 27 'Ene ea pina panimaa roji'ini a va'e
hu hu'úmo 'iruma i'amarono 'warave he'amajaho va'e uneunecha ka'ene
hura venajaho matauma i'amana kaivo oni vwiha ijihuni hahijihuna'e
paapo'amana. 28 'Enakaivo ei pini ijá 'wa'amajaho ike hanuhakija godi
ira'ata ijihi puni swasa vejara 'wa'amajaho pai'amana. Ijihuni maijaho
ea ka'ene a nahama 'warama jihuni hahijihuna'e 'ee vwiha ijihuna'e
pai'amama. 29 Na ike 'waravukaho oni vwiha ijí rone 'warahuna pana
kaivo ea pinijihuniji 'waravu. Ijihuni maijaho ea pinijaho irakijihuna'e
huni vwiha vajijaho nara matauma ojujaho 'eke manura vene ki'ena?
30 'Enakaivo na teimani roji'i ijuji vu irakijihuna'e ijihuna'e ronihe iraka
ka'ene na ni teimani 'wavujaho 'wa'eja? 31 'Enajihuna'e ivi'a a toa i'ena
ho a unenu'u pina iraka'e ve'amajaho pinanijaho Godi maho'o ma'amana.
32 Paveje Jua ho Kuriki ho Godoni sosia ari'ava. 33 Na uneunecha mapoka
ka'ene ija'ina'e vejujaho ea maho'o teamanahuni jihuna'e veju. Na
uneunecha ka'ene na'e maranihunijaho pasaravura. 'Enakaivo iraka
ka'ene veje pua'e ni'ajihe maranihuniji saravura.

Húmata Hwama Godi Oja Mahuri Vu'a

11 1 'Enajihuna'e na areri Kerisora venujakaji na vejujihuna'e ja 'u'o
nara vejuja'ina'e ve'avara. 2 Ja uneunecha mapoka vajijaho na
vwihaniu jihuna'e na iviama ja ta'arorahu. 'Enakúne tamana ka'ene nara
ja vajihujija ija kisina'e 'uninamiu. 3 'Enakaivo Na ura ike hehuna'e ura
reniu. Kerisoho parua maho'o puni húmata 'ee napari jihuni húmata.
'Eju'e Godiho Keriso oni húmata. 4 Parua irara huni húmata 'ahi unenu
'aho'a na'eje siporua 'o'ena ho poropeti epuni ira 'wara'amajaho huni
húmatijihuni hura pavenu. 5 'Ene napara ka'ene huni húmata pavaha'ika'i
siporua 'onuna ho poropetia puni iri 'waramujaho huni húmati jihuni
hura pavenu. Ijihuni maijaho hu areri ea ka'ene huni húmata tihi'ini
ja'ina. 6 Napara irara huni húmata kaji pavahana'amajaho veje huni
húmata sapasa kajaho usi'amana. 'Enakaivo napara kajara huni húmata
'uhu'ena ho usivakame juha'e re'amajaho veje huni húmata hwa'amana.
7 'Enajihuna'e paruijaho huni húmata isúa pahwa'amana. Ijihuni maijaho
hu Godi vare'ina 'ee Huni temarijina. 'Enakaivo naparijaho paruijihuni
temarijina. 8 Ijihuna'e parua napara huni vaji rena rohuna pana kaivo
naparijaho parua huni vaji rena roana. 9 Ikaho nimaa. Paruijaho
napari jihuna'e vehuna pana kaivo naparijaho parui jihuna'e venana.
10 Ona'oji'ina punijihuna'e napara hura harura hari hinuji najahareje
huni húmata sipoa vahanahuna. Ijihuni maijaho huni paruijaho huni

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

'ajohi'ini jihuna'e vahanahuna. 11 'Enakaivo Natohwi jihuni vajijaho
napari paruijaho maka'i huhusu 'ajoarahuna pana 'ee parui naparijaho
maka'i huhusu 'ajoarahuna pana. 12 Ijihuna'e napara paruhuni vaji rena
roaja'ina'e parua napapu nahenaura. 'Ene uneunecha maho'o Godina'i
rena roara. 13 Ja ma ojono ijí mina vene kaha. Napari siporua 'o'iro
ve'amajaho hu huni húmata pavahana'amajaho areri re'ena raka? 14 'Ene
uneunecha ka'ene mwe'akino rejarakija ja najahu. 'Ene parua ka'ene
húmata sapasa jojorijaho ijara hu veju'e jumuna. 15 'Enakaivo napara
huni húmata sapasa ka'ene jojorijara reju'e hu teamamuna. Ijihuni
maijaho ijí húmata sapasa kajara hu veju'e marana parane 'ee nuhahuna'e
mahana. 16 'Enakaivo ea irara hu ijihuna'e ura'e chicha ve'i ve'amajaho
nú 'unama 'aho'a 'ararihihuna pa'ana. 'Ene Godoni sosijara 'unama 'aho'a
'ararihihuna pana.

Natohwiji Vwihaji'i Ihuni 'Irumijina
(Matiu 26:26-29; Maka 14:22-25; Ruku 22:14-20)

17 'Enakaivo na vu'a ike 'waravukaho na ja aromahare 'warahuna
pana. Ijihuni maijaho ja roe ahuvujaho mara'amarono ahuhuna pana
kaivo niho'o siserana parahuna ahuvu. 18 Amurijaho vea ka'ene ja sosi
roe ahuvujaho na hejujaho joni vajakaho ahaame hiju. 'Eju'e na ijaho
nimaa roju. 19 Joni vaja kajaho ahaavakame nú iji'a ja ea irahipo aririjaho
roe samaa'e reje kihuna. 20 Ijihuni hahi ja vea ka'ene roa ahu'avajaho ja
Natohwi jihuni puretia 'ee toa i'irono roe ahuhuna pana. 21 Na hejujaho
ja ea 'aho'a ea pa'aji'i kaivo jajasu maraku'a ijura. 'Enajihuna'e jara ijuri
vajijaho ea 'aho'a matuna'eju'e ja ea 'aho'a niho'o nanamiu. 22 Irake? 'Ú
ja sea 'iruma toa ihuna pa'ana raka? 'Ene ja Godoni sosia senavu raka?
'Ene ea ka'ene uneunecha pa'ajihi juna'avarono avajo. 'Ú na ja ija'ina'e
'warahune? 'Ú na ja ta'arorahune? Ikehunijaho na ja pata'arorahuna.
23 Ijihuni maijaho na Natohwi jihuni apejuji na ja 'u'o 'waravu. Ijí na'ia
kajino nahama'avarono Hu puretia apenana. 24 'Ene Hu teimani 'wavume
parajume Hu tuachavi'i ijá 'iama Ikaho Nuni haha ka'ene jonijihuna'e
mihujina. 'Enakúne ika'ina'e veji'i Na vwihani'avara. 25 Ni 'unama
nikwinu'ina kajino kapusia 'u'o apeji'i ijá 'iama Ike kapusia toa ikaho
'unama maiu'ina ka'ene Nuni 'aa vaji nimaa vejujinakúne ike vene iji'i
na'ia mapoka'e Na vwihani'avara. 26 Vea irakijino ike puretia ike ine
'ee kapusi toa 'eke i'avajaho ja Natohwijara kwamaji 'wame nasaravi'i
inava'e Hura ro'amaji 'e'u'avara. 27 'Enajihuna'e ea irara Natohwi jihuni
pureti 'ee kapusiji 'unama areri parehuni jihuniji i'amajaho hu Natohwi
jihuni haha 'ee 'aa ijihuna'i sisea vehuna. 28 'Enakaivo ea irara puretia
'ee kapusia toa i'irono ve'amajaho marako veje ori piuha'aramareje
iji'a i'amana. 29 'Enajihuna'e ea irara huni haha papiuha'ara'ika'i
puretia 'ee kapusia toa inujaho hu eha sisea apene huni haha 'ahi rou.

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Ijihuni maijaho hu Natohwi jihuni hahijaho hami pavwihaji'i majikari
inujihuna'e ara'ena. 30 Ikehuni hahi ea mapoka joni vajakaho haha
ajuaranie 'ee atami 'unirame 'ee ea 'aho'a kwamasahu. 31 'Enakaivo nú
onúno hami piuha'ara'avajaho nú panamúhuna. 32 'Enakaivo vea ka'ene
nú namuhujaho Natohwijara núra vu'ataa he'avarono najuhe avanu.
'E'ira'omo ike mwe'a ikihi pu'úmo paahume namuhuna. 33 'Enakúne
vwehu nune ja ahuma roe i'i ve'avajaho hami 'aja'ara'avara. 34 'Enakaivo
ea irara matu'amajaho hu huni sei 'iruma ina ro'amana. 'E'irakúne ja
paroe 'otua hara ahuma aru'avara. 'Enakaivo vu'a 'aho'ijaho nara vea
ka'ene vu'ujino ichá'ina'e vehunijaho 'warahuna.

Godoni 'Aveni Jihuni Swarijihuni Vu'a

12 1 Vwehu nune ja pahene ve'avarono na ivi'a 'Avena huni swariji
rone 'wara'i veju. 2 Ja ni hena kavu. Vea ka'ene ja Godi pahene
'ee pakavari veijino ja godi ira'ata ka'ene ira pa'ajipo venaume 'unama
ani ruva'ara. 3 'Enajihuna'e na ura ja ike hehuna'e ura reniu. Ea irara
Godoni 'Avenijara 'wara'eju'e 'waramujaho hu mai'o ika'ina pa'waramune
Jesuho sirivara pa'iamuna. 'Ene ea irara Godoni 'Avena apenajara
huhusu Jesuho Natohwa 'iamuna. 4 'Ena'omo iviamaa swara ani ani'ina
kaivo 'Avena nikwisu'ina. 5 'Ene kaukara ani ani'ina mapoka kaivo
Natohwa nikwinuna. 6 'Ene 'unama ani ani'ina kaukara venuna kaivo
Godi nikwinu'wi kajara uneunecha maho'o ea maho'o puni vaja kaukara
venuna. 7 'Enakaivo sosia ike ni'ajahuni jihuna'e ea 'oi'oi swara vajihana.
8 Ijihuna'e Hu ea pina 'Avena vajijino vu'a ka'ene vwiha mavarasa'iniji
vajahuna. 'Ene vu ea pina vu'a ka'ene henaka ijí 'Avena nikwisu'ina
kajara vajahuna. 9 'Ene ea pina nimaa roiji ijí 'Avena nikwinu'ina kajara
mahana 'ee ea pina swara ka'ene ea siporua 'onahe maranihuniji
'Avena nikwinu'ina kajara mahana. 10 'Ene ea pina uneunecha ka'ene ea
areri pavehuniji mahuna. 'Ene ea pina poropetia puni iri 'warahuna'e
vajahuna. 'Ene ea pina 'avena ichá'inijihi puni ani'inijihi kihuna'e
mahuna. 'Ene ea pina ira ani ani'ina 'warahuna'e mahuna. 'Ene ea
pina ijí ta'arohuna'e mahuna. 11 'Ene 'Avena nikwinuna 'ee nikwinu'ina
kajarahara ikihija maho'o venu. 'Ene ijí nikwinu'ina kajara 'oi'oi ea irá
Hu ura renujihi vajihuna.

Haha Kwinuna Kaivo Pwinana'a Mapoka

12 Areri haha kwinuna kaivo huni pwinana'a mapoka. 'Ene pwina
mapoka kaivo haha kwinuna. 'Ena'omo Kerisoho ija'ina. 13 'Enajihuna'e
'Avena nikwinu'ina vaja kajino nú maho'o samume 'urine haha nikwinu
rejara. 'Ene nú Jua ho Kuriki ho pwea ho matauma oji'ina nú ijí 'Avena
nikwinu'ina kaji apejara. 14 Ijihuna'e haha pwinana'a huhusu pana kaivo
pwina'a mapoka. 15 'Ene mumorijara ika'ina'e 'wara'ipisa na ija pana'omo

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

na haha ikehuni pwina'a pana. Hu ija'ina'e 'warama jihuna'e hu haha
ikehuni pwina pana raka? 16 'Eje ataa kara'ajara na nia pana'omo na
niho'o haha pwinana'a pana 'wa'ipisa areri reja'e? Hu ija'ina 'warama
jihuna'e haha kehuni pwina'a pana raka? 17 'Ú hahakaho maho'o niaru
remara'ipisa ivi'a vu nú ichihichano heja'e? 'Ene hahakaho maho'o
ataaru remara'ipisa ivi'a nú vu ichihichano amua heja'e? 18 'Enakaivo
iviamaa Godi haha pwina kwinu kwino Hura ura renaja'ina'e haha vaja
irechamana. 19 'Ene ijí pwinana'a kajija maho'o nikwinu re'ipisa ivi'a
hahijaho ichá'ina'e reja'e? 20 'Enakaivo iviamaa haha pwina mapoka
kaivo haha kwinuna. 21 Niijara areri ijijaho ija'ina pa'wamune na a
ura pareniu pa'wamuna 'ee kú'o húmatijaho areri mumorijaho ija'ina
pa'wamune na a ura pareniu pa'wamuna. 22 'Enakaivo ani'inijaho
nimaa'e haha pwinana'a ka'ene kivu'e ajuarasahi'inijija pa'a unenu 'aho'a
vehuna areri pana. 23 'Enakaivo núni haha kakihipuni pwina ka'ene puni
hura hami pavejujija puni hura vene vu haha pwina 'aho'ijija rinamie
nirisavu'e ea niho'o pakivura. 24 'Enakaivo núni haha pwinana'ijaho
hura pavenahuna. 'Enakaivo Godi haha pwinana'akija 'eka ahumahuna.
'Ene haha pwina ka'ene ijaho pa'ajaho puni hura ni'ima'ura'e venahuna.
25 'Ene ike hahakaho paahaame hihuna sa'ina kaivo 'eke haha kehuni
pwinana'akija hami ni'ajaravi'i hiha. 26 'Ene haha pwinana'i pini haha
hiamujaho haha pwinana'a 'aho'a kajaho maho'o haha hiamuna. 'Ene
vu haha pwinana'a pinijihuni hura venahujaho haha pwinana'a maho'o
ahume temarasahura. 27 Ja iviamaa Keriso oni haha'omo ja ea kwinu
kwino ijihuni pwinana'a. 28 'Ene Godira sosi vaji amura apasorua iji pijihe
'ee ijihuni rorijaho poropetia pijihe 'ee vu ijihuni huna ijaho najahuna'e
iji pijihana. 'Enarena iji'a ea ka'ene uneunecha ea areri pavehuniji vehuna
iji pijihe 'ee swara huna ea siporua 'onahe maranihunijija pijihe 'ee pina
swara ka'ene ea kaukara ani ani'ina vehuniji 'ajoahuna'e iji pijihe 'ee ea
ka'ene ira ani ani'ina'e 'warahuniji iji pijihana. 29 'Ene ea maho'o kaho
apasorua pana raka? 'Ene ea maho'o ikaho poropetia pana raka? 'Ene
ea maho'o kaho najahi'ina pana raka? 'Ene ea maho'o kaho uneunecha
ka'ene emaa areri pavehuniji veji'ina pana raka? 30 'Ú ea maho'o swara
ka'ene ea siporua 'onahe maraniujija pa'ekura raka? 'Ene ea maho'o
ira ani ani 'waravujija pa'ekura raka? 'Ene 'ú ea maho'o swara ka'ene
ira ani ani'ina 'waravuji ta'arohujija pa'ekura raka? 'Enakaivo swara
ka'ene mama'inijihi ura rena parani'amana. 31 'Ene na iviamaa 'unama
mavarasa'iniji naja'i veju.

Oja Ma'aravujara Natohwana

13 1 'Ene na emaapuni ira ani ani'ina 'warame 'ee 'ona oji'ina puni
ira 'wara'ika'i ea oja pami'ipisa na areri maa pa'ana'e reju'u
'ee tini ata puna'i 'umene 'ee kurupate puna'i kure kurevu'u. 2 'Ene

na swara ka'ene poropeti epuni ira 'waravuji apene 'ee hema maho'o
hena kiparane henaka'a maho'o heparane 'ee nimairoa ka'ene huri'a
'warave jahena ruvahuna ape'i kaivo ea oja mihujara pa'ana'e re'ipisa na
maa pa'ana'e reju'u. 3 'Ene na nuni kukua maho'o ea ka'ene pivusahuji
vajihe 'ee nuni hahakaho veni aporu'avarono mi'ika'i na niho'o ea oja
pamihi'ina'e re'ipisa ijí uneunecha kajija na pani'ajiha'a. 4 'Ene oja mihuni
'unamijaho masuanu ajuarane hijujine oja mihuni 'unamijaho epuna'i
mamaa'e vejujina kaivo paajiname oja sisea vwihajura. 'Ene oja mihuni
'unamijaho pajarika rene 'ee kehi kehi vejura. 5 Ea oja mihuni 'unamijaho
areri parehuni 'unamijaho pavenune 'ee huni ura ijiru pasaramune 'ee
hu maraku paajivi'ine 'ee hu sise'i 'ahaujaho ruvu'e pa'arenuna. 6 'Ene
'unama arira pa'ajaho patemaranuna kaivo nimai jihuna'e temaranuna.
7 Ea oja mihunijaho mají vena apene va'una 'ee hu uneunecha maho'o
mají nimaa vena apene va'una 'ee uneunecha ka'ene iji'a rehunijija
nimaa ronuna 'ee uneunecha ani'ina vejuri vajijaho hu niho'o kirane
hina apene va'una. 8 Oja mihuni 'unamijaho maiji nama apene vai'i
nahuna. 'Enakaivo swara 'aho'a poropeti epuni ira 'warahuna kaivo
ijija pa'arehuna. 'Ene 'aho'a 'ira ani ani 'warahuna kaivo ijija pa'arena
vahuna. 'Ene 'aho'a henaka kaivo ijija pa'arehuna. 9 Ijihuni maijaho nú
pwina ma'uaku hena kavara 'ee nú poropetia puni ira pwina ma'uaku
'waravu. 10 'Enakaivo vea ka'ene nimaa nimaijara roujaho nimaa pa'ajaho
pa'arena vahuna. 11 Vea ka'ene na kasimaa hijuti veijaho kasimaa
puni iri 'waravuta 'ee na sesamaa puna'i vwihajute 'ee sesamaa puna'i
hene vejuta. 'Enakaivo na vea ka'ene emakina rejujaho kasimaa puni
uneunechijija ni irechavume pa'arejara. 12 Ijihuna'e iviamaa nú mane'a
vaja hami pakasaravu. 'Enavo vea ka'ene roe ura varira kakara'avaji'a nú
hena kahuna. 'Enareje iviamai ijí pwina kwinu nara hejujaho maho'o he
parahuna. Areri Hura na hena kima paranu ja'ina'e hehuna. 13 'Enakaivo
ike 'unama no'opiso ikehipo majama nahuna. Ijija nimairoa 'ee iji'a túna'i
rehuniji nimaa rojujine 'ee oja mihi'inijina. 'Enakaivo ikehi puni vajakino
niho'o ni'ima'urijaho oja mihunijara asitaha paranana.

Godoni 'Aveni Jihuni Swara 'Aho'a U'una

14 1 Oja mihuni 'unamijaho 'ararihaha kaivo veje 'Avena Huni
swariji 'ekahunijara ura rena'amana kaivo swara ka'ene poropeti
puni iri 'waravuji niho'o ura rena para'amana. 2 Ijihuna'e ei pini ira
ani'ini 'waramujaho hu emaa'e 'warahuna pana kaivo Godi 'waramuna.
Ijihuni maijaho ea pahejura kaivo hu hemiji huni 'avena vaji 'waramuna.
3 'Enakaivo ea ka'ene poropetia puni iri 'waramujaho hu emaapo
emare'asa'avarono 'warame 'ee ni'ajihe 'warame 'ee oja sonahi'amarono
'waramuna. 4 Ea pini hu ira ani'ini 'waramujaho hu huhusu ni'ajaramuna.
'Enakaivo ea ka'ene poropetia puni iri 'waramujaho sosia ni'ajahu'e

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

emarena 'urinuna. 5 Na ura ja ea maho'o ira ani ani'ina 'wahuna ura
reniu kaivo na natohwa ka'ene ura reniujaho jara poropetia puni iri
'warahunijara ura renia paranu. 'Enajihuna'e ea ka'ene poropetia puni
iri 'waramujara ea ka'ene ira ani ani 'waramujaho asimana. 'Enakaivo
hu ijí ira kaji ta'arohe 'wara'amaji'a sosia pirave emarehuna. 'Eje iji'a
pu no'o areri rehuna. 6 'Enakaivo vwehu nune na iviamaa roe ira ani
ani'ini 'wara'ujaho na ichá'ina ja ni'aji'ejo? Na areri 'unama ka'ene
veje samaumaa re'eje 'wara'ujiana 'ee henaka vajijino 'wara'ujiana 'ee
poropetia puni iri 'warame naja'ujiana 'ee naja'uji'a ijara samaa'e rehuna.
7 'Enajihuna'e uneunecha ka'ene mai'o paheji'ina ka'ene areri hurisia
ho kita puni ira anuka ka'ene pura savujipo ira areri pa'umejujaho ivi'a
ichá'ina'e ijí hurisia ho kita 'aha kajino javaa ira anuka raka ka'ene
savujaho he'eja? 8 'Ene tauja ira hami pa'ume'amajaho hu ichá'ina'e
ajira vehuna amairiara'ena? 9 'Enajihuna'e ja 'u'o ira anuka ka'ene jara
'wavujara paroe samaa'e re'amajaho ivi'a jara raka ka'ene 'wavujaho
ichá'ina'e he'eja? Ijihuni maijaho a iruhoa maiji ichutoa kajino nisame
avanu. 10 'Ene ira ani ani'ina mapoka mwe'a ikaho navu. 'Ene ira
mapoka kajija maa rukina. 11 'Enajihuna'e na ira kajaho pahe'ujaho na
ea ka'ene ijí ira kaji 'waramu jihuni una'ijaho ea suja reje 'ee ea ka'ene
'waramajaho nuni una'ijaho 'u'o ea suja'e rehuna. 12 'Enajihuna'e ja 'u'o
'Avena huni swara ura rena paraniu jihuna'e ni'ima'urijaho sosia ni'ajahe
emarena 'urihuniji same ura rena'ava. 13 'Enajihuna'e ea ka'ene ijí ira
ani'ina 'waramujaho siporua 'ojakame hu areri ijihuni maijaho ta'arohe
'wara'amana. 14 Ijihuna'e na ira ani'ini siporua 'o'ujaho nuni 'avenijara
siporua 'onuna kaivo nuni vwiha ijaho maa pa'ana. 15 'Enajihuna'e ijihuni
maijaho irake? Na nuni ojiji'i siporua 'one 'ee na nuni vwiha iji'i siporua
'ohuna. 'Ene na nuni ojiji'i javaa vene 'ee na nuni vwiha iji'i javaa vehuna.
16 Ja hine 'avena vajaru ta'aro'avajaho vu ichá'ina'e ea ka'ene swara ija'ina
pa'ana ka'ene roe ruha apene hi'amajaho avame Ameni 'wa'ena? Ara
siporua ka'ene 'one teimani 'wamujaho ijihuni maijaho hu ara iraka ka'ene
rone 'waramujaho pahenuna. 17 A teimani 'wamujaho niarerina kaivo
vu ea pinijaho ijaho paveju'e emarenuna. 18 Na Godi teimani 'wavujaho
nara ira ani ani 'waravujara ja maho'o asita ranamana. 19 'Enakaivo na
ura ira oma iropu heji'i ea ni'ajihe 'warahuna'e ura reniu kaivo vu iji'a ira
mapoka mapoka (10,000) ira pahehunijino 'warahunijaho ura pareniu.
20 Vwehu nune sesamaa puna'i pavwiha'avara. Musiapo sisea pavwihaju
ja'ina'e vwiha'avara. 'Enakaivo joni vwiha ijija emakinepo vwihaju ja'ina'e
vwiha'avara. 21 Varapa vaji Natohwijara ika'ina'e 'waravume vejara.
Ira ani'ina 'ee ea ani'ina puni vaji Na emaa vu'a 'warahuna.
'Enakaivo ijí 'u'o pu Nuni ira pahehuna 'iamana.
22 'Ena'omo ira ani ani'inijaho ea ka'ene Godi nimaa roji'ini jihipuni
aacha pana kaivo ea ka'ene panimaa roji'ini jihipuni aacha. 'Enakaivo

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

poropeti epuni iri 'waravujaho panimaa roji'ina puni aacha pana kaivo
nimaa roji'ina puni aacha. 23 'Enajihuna'e sosia kajipo roe ahuma hine ea
maho'o ira ani ani 'wa'eje ijihuni swara paapejajipuna ho ea ka'ene mai'o
panimaa roji'inijipo ijí va'e aru'ipisa pu vwiha'avajaho ea ikija húmata
siseraniu'e nanamiu roja'a. 24 'Enakaivo ja ea maho'o poropeti epuni iri
'wara'eje panimaa roji'ina ho ea swara ija'ina pa'ajara roe aru'amajaho
ijí ea maho'o pura 'waravu kajara huni vwiha jarae 'ee ijara hu sisea
veji'inijaho namahuna. 25 'Ene hema ka'ene huni oja vaji navujija veje
roe samaahiravakame hu aruha arihe Godi oja mahi'i ijá 'iava'e Godiho
nimai joni vaji hinu 'iahuna.

Sosi Vwiha Vajahani Vu'a

26 'Ena'omo vwehu nune ichá'ina ve'eja? Vea ka'ene ja roe ahu'avajaho ea
kwinu kwino javaa veje 'ee ea pina najahe 'ee ea pina vu'a hema nahume
hununa'a samaumaa'e renaji najahe 'ee ea pina ira ani'ini 'warave 'ee
ea pina ijí ta'arohuna kaivo veje uneunecha maho'o ea ni'ajihe emarene
'urihunijiru re'amana. 27 'Ene ea pini ira ani'ini 'wahuna'e re'amajaho
veje ea no'ona ho no'opisu 'wara'avara kaivo ei pini 'warame arevakavi'i
iji'a ea pina 'wara'amana. 'Eje vu ei pini ijaho ta'arohe ijihuni maijaho
'wara'amana. 28 'Enakaivo ea pina ijí ta'arohe 'warahuna pa'ana'e
re'amajaho veje sosia vaja ira pa'arene hi'amana. 'Ene veje hu huhusu no'o
Godi 'wa'avara. 29 'Ene veje poropetia no'ona ho no'opisu 'wara'eje vu ea
'aho'ijaho hine 'eke manura vena ki'avara. 30 'Enakaivo ea pina ka'ene
asuma hinuji vu'a hema hu mahe hununa'a samaumaa reje hu 'wara'i
ve'amajaho ea ka'ene amura'e 'waramujaho ira pa'arehuna. 31 Ijihuni
maijaho ja ea 'oi'oi poropeti puni ira 'wara'eje ea maho'o ijija henakame
'ee ijipo ni'ajihava. 32 Ea ka'ene poropeti puni iri 'waravujija puni ojijija
puni harura hari navura'omo opo 'ajo'aravi'i 'warahuna. 33 Ijihuni maijaho
Godiho ura arini veji'ina 'ee matauvi'ina. Ijihuna'e sosia ka'ene akuavi'ina
puni vaja kajaho maho'o pamajikari vejura. 34 Pu napara sosia vaja ira
pa'warahuna 'warava jihuna'e ira parasahe hi'avara. 'Enakaivo veje pu
areri varapijara 'warama jihuni hari hi'avara. 35 'Ene pu unenu'u pina
hena kahuna'e ura rena'amajaho pura sosia vaji vua'e 'warahuna areri
pa'ajihuna'e va'e paruhwaha'e puni sea vaji aporave 'warave he'avara.
36 'Ene 'ú joni vaji Godoni irijaho aneja venane? 'Ene 'ú jonaru roane?
37 'Enajihuna'e ei pini vwihaje hu poropetia ho hu 'Avena vaji emarenana'e
vwiha'amajaho veje ike uneunecha ka'ene na jona'e vejukija Natohwijara
'waramana'e vejukaho ki'avara. 38 'Enakaivo ea irara ikihi hena pavenujaho
ijí ea kajara vu'a 'waramajaho ea hu pahenahuna. 39 'Enajihuna'e vwehu
nune nimaa'e poropetia puni iri 'warahunijaho ura rena'e para'avara 'ee ja
paki'eje ira ani ani 'waravuji tanuvu ro'ava. 40 'Enakaivo veje uneunecha
maho'o 'unama nimaa nimaijino hami vene 'ee ura arini rene ve'avara.

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Kerisora 'Urinani Vu'a

15 1 'Ene iviamaa vwehu nune na vu'a maa maiu'ina ka'ene nara
ja najahume ja apejara ka'ene ijara ni'ajihume ja maraniana
ka'ene ja ijihuni toi namijuji 'wara'i veju. 2 'Ena'omo ira maa maiu'ina
ka'ene nara ja najahume ja maraniaji ija kisina'e 'una'avajiana vo jara
nimaa rojujaho maa pa'ana'e re'ena. 3 Ijihuni maijaho iraka ka'ene nara
apejujaho na amura'e areri unenu'u pina ni'ima'ura ja mihuta. Ijaho
Godoni irijara 'waramajaho Kerisoho núni sisei jihuna'e kwamana.
4 'Ejume Hu ranavara'omo na'ia no'opisu pa'are'eme Godoni irijara
'warama ja'ina'e kú'o 'urinana. 5 'Ene Hu Sipasi oni una'i va'ana. 'Ene
iji'a ea iropu ropu no'o puna va'ana. 6 Ijihuni túna'ijaho Hu vwehu
núna mapoka mapoka (500) puni una'i ni'aha kwinu va'ana. Ea 'aho'a
iviamaa majaa hina rou kaivo ea 'aho'a ni kwamasahara. 7 'Ene hu
Jemisi oni una'i va'arena iji'a apasorua maho'o puni una'i va'ana. 8 'Ene
túchamaijaho nuni una'i roana. Areri ijí vea kajaho nuni vea paape'eme
nahenihare sa'ina. 9 'Enajihuni maijaho na niho'o apasorua ka'ene
hamaijina 'ene 'u'o na apasorua 'wihuna areri pana. Ijihuni maijaho
nara Godoni sosia sise'i 'ahie ruarahiuta. 10 'Enakaivo Godoni maiji
vwihani'inijara renajihuna'e na iviamai ea irakijaho reju. 'Ene Huni
maiji vwihani'ina ka'ene nununa'i venajara maa pa'ana'e rehuna pana
kaivo nara kaukara ni'ima'ura ka'ene vejujara ea 'aho'ijija asitahuta.
'Enavo ijaho na pana kaivo Godoni maiji vwihani'ina ka'ene na hu'úmo
namujarana. 11 Narana ho purana vo nú najahume ja nimaa rojara.

Núra 'Urihuni Vu'a

12 'Enakaivo iviamaa Kerisora kwama 'urinaji rone najahujaho
ja ichá'ina'e vene ea 'aho'a joni vajakaho ijá 'wavo Ea ka'ene
kwamasahi'inijija pa'urijura 'wavu. 13 'Enakaivo kwamasahujija
pa'urihuna'e re'ipisa Kerisoho 'u'o pa'urija'a. 14 'Ene Kerisoho pa'urinana'e
re'ipisa vu'a ka'ene najahujaho ira'ata'e reja'a. 'Ene joni nimairoa 'u'o
ira'ata maa pa'ana'e reja'a. 15 Ija'ina'e re'ipisa ivi'a nú 'u'o ira'ata'e
'waravi'ina'e reja'a. Ijihuni maijaho Godira Kerisoho vejume 'urinaji
ninama 'warava'a. 'Enajihuna'e ea ka'ene kwamasahajipo pa'urihuna'e
re'ipisa Godiho Hu pavejume Kerisoho 'urinana'e reja'a. 16 Ijihuna'e
kwamasahi'inijija pa'urijura'e re'avajaho Keriso 'u'o pa'urinana. 17 'Ene
Kerisoho pavejume 'urinana'e re'ipisa joni nimaa roijaho maa pa'ana'e
reje ja majama joni sisea vaji hija'a. Keriso oni hari uneunecha maho'o
irechamajara Huhusumano Keriso oni hara pahinu. 18 'Enajihuna'e
ea ka'ene Keriso oni vaji kwamasahajaho 'u'o maho'o pa'areja kajina.
19 'Enakaivo iviamaa hia ka'ene nú hijukeru Kerisoho núna'a mamaa'e
re'amajaho nú ea ka'ene niho'o arisi chachanamihuniji rehuna.

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

20 'Enakaivo iviamaa Kerisoho vejume 'urinajaho Hu kwamasahajihipuni
amura 'urinajina. 21 Ijihuni maijaho emahuni vaji kwamasahunijaho
rena roana'omo 'u'o emahuni vaji kwamasaha 'urihunijaho rena roana.
22 Ijihuna'e Atamu oni vaji ea maho'o kwamasahura. 'Ene 'u'o Keriso
oni vaji venu'e majama hihuna. 23 'Ena'omo 'oi'oi huni 'unama namu.
'Ejume Kerisora amura 'urinana vo túna'i Kerisora ro'amajino Huni
ehija 'u'o 'urihuna. 24 'E'eje iji'a vea túchamaijaho roa 'e'uhuna. 'Ene
vea kajino Hu 'ajohai'ina maho'o 'ee mama'ina 'ee harura maho'o veje
parasahuna. 'E'ikaivo ara kwaa ijaho Godi ka'ene Omiji 'unama mahuna.
25 'Ene Hu 'ajoha'e hi'eje Huni nakijija maho'o Huni umora hari roa
parahuna. 26 Naka túchamaa ka'ene veje pa'arehunijaho kwamasahujina.
27 Ijihuni maijaho Godira uneunecha maho'o vejume Keriso oni umora
hari ro parajara. 'Ene Hu ika 'iamujihuni maijaho uneunecha maho'o
Huni hari ro paranana 'iamujara najahujaho Godi ka'ene Keriso oni
hari uneunecha maho'o irechamajara Huhusumano Keriso oni hara
pahinu. 28 'Ene vea ka'ene maho'o Huni hari na'avajaho Harihijaho Hu
'u'o Godi ka'ene Hura uneunecha maho'o Huni hari irechamajihuni hari
hihuna. 'Enakaivo Godiho uneunecha kehipuni Natohwa ni'ima'ura.
29 'Ene vejuro'i ea ka'ene kwamasaha ijihipuni jihuna'e toi samahajija
pu ichá'ina'e ve'eja? Ea ka'ene kwamasahajija pa'urihuna'e re'ipisa 'ú
pu irakijihuna'e toa samahare? 30 'Ene irakijihuna'e nú vea oma kwinu
kwinu varapi vaji aruvo? 31 Vwehu nune na nimaa'e 'waravu. Na veku
veku veniu'e kwavura. 'Ene na núni Natohwa Jesu Keriso oni vaji
jonijihuna'e mari'uvura. 32 'Ene nuni hahijihuni ura ijino na hanuha nea
pu'úmo Epasasi 'arahuta'e re'ipisa ijaho iraka'e na ni'ajiha'e? 'Ena'omo
kwamasahi'inijija pa'urihuna'e re'avajaho veje nú niari nikwamasahe
para'enakúne roe ahaja ine 'ee toa sisea ine nanamie oja. 33 'Enakúne
ja paki'eje emaapo pisivisa'ava. Ea sisesa pu'úmo ahuma ojujipo veju'e
kara mamaa siserasahura. 34 'Enakúne hami vwihanareje sisea vejujaho
areha! Ijihuna'e ja ea 'aho'a Godi pahene pakavura. Na ikaho ja juname
vahi'ena'amarono 'waravu.

Haha Ka'ene 'Urihunijihuni Vu'a

35 'Enakaivo ea 'ahopo ika'ina'e aporahuna. Ea ka'ene kwamasahi'inijija
'unama ichá'ina'e 'uri'eja? 'Ee pu haha ichá'ina vaji ro'eja? 36 Vwiha
pa'akere ara 'ina iraka ka'ene 'ojujija pamajikari ahuha ajivura kaivo
marako 'uhe 'ee mutausahare'e iji'a ahuha ajivura. 37 Ara raka ka'ene
'onujaho maa ka'ene ichá'ina'e rehunijaho pa'onuna kaivo a 'inaru 'onuna.
Ijí 'ina kajaho 'witia'ina ho 'ina 'aho'a. 38 'Enakaivo Godira ura renuja'ina'e
haha mahuna. 'Ene 'ina kwinu kwino haha 'oi'oi punanuna. 39 'Ene
haha maho'o ani ani'ina hiju. 'Enakaivo emaapuni hahijaho nikwinu'ina
'ee hanuha puni hahijine 'ee pina uka puni hahijine 'ee pina kija puni

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

hahijina. 40 'Ena'omo akúpa huni haha 'u'una. 'Ee mwe'a puni haha
'u'una. 'Enakaivo akúpa huni hahijihuni mamaijaho ani'ine 'ee mwe'a
puni hahijihuni mamaijaho ani'ina. 41 'Ene veakara hananuni 'unamijaho
ani'ine 'ee masapijara hananujaho ani'ine 'ee chinapo hanajujaho ani'ina.
'Ene china nikwinu'wi pana 'ee puni hanaji'inijaho ani ani'ina. 42 'Ene
kwamasahujipo 'uri'avajaho ija'ina. Haha ka'ene sakarahuna ka'ene
mwe'i vaji savujaho vea ka'ene 'uri'avajaho pasakarasahuna. 43 Ike haha
ikehipuni hura paveji'i kwama namu kaivo vea ka'ene kú'o 'uri'amajaho
niho'o mamaa'e rehuna. Ike hahakaho ajuasina'e rene kwama namu
kaivo vea ka'ene kú'o 'uri'amajaho niho'o haruriji 'urihuna. 44 'Enakaivo
emaahuni haha ka'ene mwe'i vaji apúsavujaho vea ka'ene 'uri'amajaho
'Avena huni haha'e rehuna. 'Ena'omo emaa huni haha na'amajaho 'Aveni
jihuni haha 'u'o namu. 45 Ika'ina 'u'o vejara. Atamu ka'ene ea amurijaho
mai'o hiji'ina'e renana kaivo Atamu ka'ene túchamaijaho 'Avena ka'ene
majama hihuna vajihi'ina'e renana. 46 'Enakaivo 'Aveni jihuni hahijaho
amura pana kaivo maraku'a hahijihuni jarana kaivo iji'a 'Aveni jihuni
jahuna. 47 Ea amurijaho iki mwe'i rene roana. 'Enajihuna'e hu mwe'a
ikehuna. 'Enakaivo vu Ea ka'ene Huni nijahijaho kahi akúpa 'ahi rena
roana. 48 'Enakaivo ea ka'ene mwe'akino 'venajija mwe'a ikehuna. 'Ene
'u'o Ea ka'ene akúpa 'ahi rena roajaho akúpa huna. 49 'Enajihuna'e iviamaa
kakaho núni hahijaho mwe'a kehuni haha sa'ina. 'Ena'avo túna'ijaho
akúpa 'ahi hinujihuni haha sa'ina rehuna. 50 'Ena'omo vwehu nune
na ijá 'iavu Haha 'ee 'aa rukinijaho Godoni ara kwaa pavahuna. 'Ene
pa'areji'inijaho papa'arehunijaho areri paapehuna. 51 Heha! Na hema
pina'e 'wara'i veju. Nú ea maho'o pakwamasahuna kaivo nú maho'o
arohe ani'ina'e rehuna. 52 'Ene areri nia ahatihu ja'ina'e re'eje tauja ka'ene
túchamaa ijara 'ume'eje ea ka'ene kwamasahajija papa'arehuni hahiji'i
'urihuna. 'Ene nú ta'arohe ani'ina'e rehuna. 53 'Enajihuna'e ike pa'arehuni
hahakaho haha ka'ene papa'arehuniji sahuna. 'Ene ike kwahuni hahakaho
rana'i pakwahuni hahijino sahuna. 54 'Enakaivo vea ka'ene ike pa'arehuni
hahakaho are'i kaivo papa'arehunijiano sa'avajaho ike kwamasahujaho
pakwamasahunijino sahuna. 'E'eje iji'a ira ka'ene ika'ina'e vejajaho nimaa
rehuna. Kwamasahuni harurijaho asivume paranana. 55 'Ú kwamasahuji
oni harura ka'ene niho'o asitaha paranajaho ivi'a ichine? 'Ú kwamasahuji
oni mwatumiajaho ivi'a ichine? 56 'Ene sisei jihuni harurijara mwatumiu'e
kwamasahura. 'Ene sisea huni harurijaho Varapijina. 57 'Enakaivo nú Godi
teimani 'wahuna. Ijihuni maijaho Jesu Keriso oni vajijino kwamasahuniji
asihuni harurijaho múhana. 58 'Enajihuni hahi vwehu nune na ja oja
mihi'ine kikisima'ura'e rene nami'avara. 'Ene pavarivarivi'ina'e re'avara.
'Enakaivo na'ia mapoka Natohwi jihuni kaukara asisame huri ve'avara.
Ijihuni maijaho jara Natohwi jihuni vaji kaukara ka'ene vejujaho maa
rukima'ura.

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Nimaa Roji'ina Ka'ene Pivusahi'ina Puni Swarijina

16 1 Na iviamaakaho monia ka'ene akuavi'inijihi puna'e ichá'ina'e
nianahuni 'unamiji rone 'wara'i veju. Ja areri nara Karesia puni
sosiji naja'eme 'unama ka'ene vejaja'ina'e ve'avara. 2 'Enakúne hura
kwinu kwino vea amurijino veje ja ea 'oi'oi jara ichá'ina monia 'ekuri
'unamijino kivi'i karaa irechame 'ajohi'i va'avara. 'E'irakúne vea ka'ene
nara vu'ujaho ja monia paahuma niana'avara. 3 'Ene ja ea irahija'e
iji pijihe hi'avajija vea ka'ene na vu'ujaho na ma asura vene mihe pu
joni swara 'eke Jerusaremi va'avara. 4 'Enareje na 'u'o vahuna areri
re'amajaho nú pu pu'úmo vahuna.

Porura Raka Ka'ene Vehuniji Vwihanajina

5 Ijihuni maijaho na Masatonia vu'e 'e'unareje iji'a jona vuhuna. 6 'Ene
vinaho na ja pu'úmo ijí atuata vea kajaho hihuna. 'Ejakame iji'a ja na
ranamie na ichá vahunijaho vahuna. 7 Na iviamaa roe ja kivi'i asitaha
vahuna ura pareniu. Ijihuni maijaho na vwihajujaho Natohwijara ruha
aremi'amajaho na 'aha josu ja pu'úmo ijí hihuna. 8 'Enakaivo Penitikosi
huni veijaho na majaa Epasasi hihuna. 9 'Ene nara kaukara vehuna nuni
vwicha ni'ima'ura'e jarau'e namu kaivo naka maho'o mapoka ani reju.
10 'Ene iviamaa Timotira roe ja pu'úmo hi'amajaho paveje tea ju'amana.
Ijihuni maijaho areri nara vejuja'ina'e hu Natohwi jihuni kaukara venu.
11 Hura vu'amajaho ja pakame sena'avara. Ijihuni maijaho vwehu núna
'aho'ijihi pu'úmo hu rohuniji na 'ajaha hiju. 12 'Enakaivo núni vwea
Aporasi hu vwehi pu'úmo vuhuna'e na ni'ima'ura 'ejahauta. 'Enavo hu
iviasa vuhuna ura parenu. 'Enakaivo hu vea irakijino areri re'amajino
vuhuna.

Vwiha Túchamaa Vajihe 'Ee 'Ajoramajina

13 'Enakúne nia niri'i hine 'ee nimairoa vajijino kisi namine 'ee ata
kairasahe parupo hijuja'ina'e hiha. 14 'Ene veje iraka ka'ene ja maho'o
vejujija ojiji'i ve'avara. 15 'Enakaivo vwehu nune ja Sitepanasi oni
kachi'ina nikivura. Pu Akea opuni 'ina amurijina. 'Enajihuna'e pu hine
ea ka'ene nimaa roji'inijihi ni'ajihi'i hijujihuna'e na ja 'ejahie 'waravu.
16 'Ena'omo ja ea ija'ini jihipuni hari hine 'ee ea maho'o ka'ene kaukara
vajakino ni'ajihe kaukara vejujihi puni hari 'u'o hi'avara. 17 Na niho'o
Sitepanasi ho Pochunatasi ho Akeakasi ijano roajipo na oja sonahie
paranu. Ijihuni maijaho pura jonuna'i iraka ka'ene areri pa'ajija
ni'ajihara. 18 Ijihuna'e pu jaai naai venume núni oja sonahúana. Ijihuna'e
ea ijá kajihija nia hami kiame hura vena'avara. 19 'Ene Esia vaji sosi
ka'ene navujipo 'ajoravu. 'Eju'e Akwira'o Pisira'o ni'ina'e ojiji'i Natohwi
jihuni vaji 'ajoravu 'ee puni sei sosijara 'ajoramu. 20 'Ene vwehipo maho'o

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

ja 'ajoravu. 'Ene akuavuri 'unamijino 'ajosara'avara. 21 Ike 'ajoravukaho
nara Porura nuni iji veju. 22 'Ene ea irara Natohwiji oja pama'amajaho
veje hu siripavuri vajijino hi'amana. Natohwe roa! 23 'Ene Natohwa Jesuni
maiji vwihanii'inijaho ja pu'úmuna. 24 'Ene Jesu Keriso oni vaji ja ea
maho'o na oja mihe 'ajoravu. Ameni.

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

2 Koritia

Vu'a Anejijina

1 [1] Na Porura Keriso oni apasorua Godira Huni ura ijino iji pijihana.
'Ene Timoti ka'ene núni vweiji'o Godoni sosia maho'o ka'ene
Korinitiai namuna 'ee nimaa roji'ina maho'o ka'ene Akea vaji hijujihi
puna'e veju. [2] Maiji vwihaniuji'o matauvi'ina ka'ene Godi núni Oma 'ee
Natohwa Jesu Keriso una'i rena roujaho ja pu'úmuna.

Porura Godi Teimani 'Wamajina

[3] 'Ene Godi Amo ka'ene núni Natohwa Jesu Keriso oni Oma. 'Ene
Amo ka'ene numiruvi'ina 'ee Godi ka'ene veju'e haha sonahi'iniji
ta'aroha. [4] Núra ahija 'ee varapa piunivujaho Hura nú maho'o venu'e
oja sonahúuna. 'Ejura'omo vu núra areri ea ka'ene ahija 'ee varapa
ija'ina'e piuni'avajaho Godira nú oja ka'ene vejume sonahúa ja'ina'e nú
veje pu 'u'o oja sonahihuna. [5] Ijihuni maijaho areri Kerisora haha ka'ene
hiama ja'ina'e núni vajakaho mapoka'e ija'ina'e renujihuna'e nú 'u'o
Keriso oni vaji haha ni'ima'ura'e sonahúhuna. [6] 'Enakaivo nú ahija 'ee
varapa piunivujaho ijara reju'e ja hami hene 'ee ijara ni'ajihuna. 'Ene nú
sonahúujara reju'e ja sonahiu. 'Ejakame ijaho ja masuani ajuarasahe ahija
nikwisu'ina ka'ene núra siseisei hijujaho kirasahe vahuna. [7] Núni vwiha
vajijaho joni nimaa roijaho nianesina'e rejara. 'Ene nú hena kivujaho ja
nú pu'úmo ahume sisei hijujihuna'e ja nú pu'úmo hami hihuna. [8] Ijihuna'e
vwehije nú jara pahene pavwihahuni jihuna'e 'waravu. Esia vaji sisea
ahija ichá'ina'e núni 'ahi roajaho nú niho'o ahija ni'ima'ura vaji aruvara
'ee núni haruriji'i areri parenana. 'Ejume núni vwiha ijaho núni hia niroe
paraju rojara. [9] Nú nimaa'e nikwamasahuniji núni vajakino irechamúe
hijujihuna'e nú onúno panimaa veti'arahuna kaivo Godi ka'ene ea venaue
'urijuji nimaa vetihuna. [10] Hura ahija ni'ima'ura ka'ene kwamasahuni
vajijaho ni'ajúhe 'ekue karaa ruva'uana. 'Ene Hura ni'ajúhuna. Nú Huni
toi núni nimaa roijaho ranavura'omo Hu majaa ni'ajúhe vahuna. [11] 'Ene
ja 'u'o ni'ajúhe núni siporua 'onuhu. 'Ene ea mapokijihi siporua eha vene
núnuna'i mamaa ka'ene venajihuna'e teimani 'wa'avara.

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Porura Amairiarama Aremajihuni Vu'a

12 Ijihuna'e núra teamanumujaho ikena. Núni vwiha ijara 'warumujara
nú Godoni maiji vwihanii'ina vajijino mwe'a ikehuni vaja 'ee jonuna'a kara
mamaa vejara. Nú akuavare Godi ura renuni 'unamijino nimaa nimaiji
vejara kaivo mwe'a kehuni vwiha ijihunijaho pana. 13 'Ene nú uneunecha
'aho'a ani'ina paveju kaivo ike jara tahe hejukeruna. 'Enajihuna'e na nimaa'e
vejujaho ja ijihuni maijaho hena va'e urisahuna. 14 Jara areri pwinana'a hena
kúvaja'ina'e nú joni maijihuna'e nú núni Natohwa Jesuni veijaho mari'uve
ja 'u'o núnijihuna'e mari'uhuna. 15 'Ene ike nimaa vejuri vajakino ja'e 'aha
no'ohe'i meraji'amarono na ura nunijaho nimako joni vu'i 'ahiana. 16 Ijaho
na Masatonia va'iro va'ujino vuhuna. 'E'ira'omo kú'o Masatonia rena rouji
vuhuna. 'Ene jara iji'a ni'ajihe ranamie Jutia vahuna. 17 Ijihuni maijaho na
ike ura vu'i vwihajuta ka'ene arevujaho na majikari arevuta raka? 'Ú nuni
vwiha ijija na haha huni vwiha ijino vwihane 'ee nara i'a 'ivujija pana 'iame
avajura raka? 18 'Enakaivo areri Godi pauchavi'ini ja'ina'e núni vu'ijaho i'a
'iavujaho i'a 'ee pana 'iavujaho pana. 19 Ijihuni maijaho Godi oni Hariha
Jesu Keriso rone joni vaja kajino núrane 'ee Siruvenasine 'ee Timotine ijá
najahajaho i'a 'iavujaho i'a 'ee pana 'iavujaho pana kaivo Huni vajijaho
i'a. 20 Ijihuna'e Godira nahama 'waramajija mapoke 'ee icharu navu ijija
Huni vaji nimaa. Ijihuna'e Huni vaji Ameni 'wavujaho Godi ta'arohe 'wavu.
21 'Enakaivo Godira nú ja pu'úmo Keriso oni vaji venume kisina'e rene 'ee
merajúhana. 22 'Ene Hura nú 'u'o Huna'e nimaa venarena areri 'Avenijaho
núni oja vaji tatua'e vene múhana. 23 'Ene Godira nuni ojijaho kame nimaa'e
veti'eju'e ikaho 'waravu. Na Koriniti pavu'ujihuni maijaho na joni hura'e
vene makimarejo ijihuna'e pavu'uta. 24 Nú joni nimaa roijihuni natohwa rene
'ajoahuna pana kaivo joni temari jihuna'e ja pu'úmo ahume kaukara veji'ina.
Ijihuni maijaho joni nimairoa vajijaho ja kikisima'ura'e rene namiju.

2 1 'Ene núra pavuhuna vwihaja jihuni maijaho nara ki'irono vu'u kara
reje ja kú'o temukahunijaho na ura pareniana. 2 Ijihuna'e na veje
ja temuka'amajaho vu irara na venie teamani'ena? Ijaho ea ka'ene nara
vejume temuma paranajara. 3 Ike uneka kehuni hahi na joni asura vejuta.
'Ene vejuro'i vea ka'ene na vu'ujaho ea ka'ene na venie teamanihunijija
paveje na temuki'avarono avajuta. Ijihuni maijaho na ja maho'o nimaa
vetiu jihuna'e nuni temarijaho ja maho'o joni temara'e rehuna. 4 Ijihuna'e
haha 'ee oja ni'ima'ura'e hejuta vajijino na nitu'iji'i joni pasia vejuta. Na
ja venae temuka'avarono vehuna pana kaivo nara oja ichá'ina ka'ene ja
mihuji hena ka'avarono vejuta.

Ea Ka'ene Sise'i 'Ahúuji Vwihania Arehuni Vu'a

5 'Enakaivo ei pini veje ja temuka'amajaho hu paveju'e na temukimu.
'Ene ike temukakaho jonijihuna'e na ikehuni toa vu'a ni'ina pa'warahuna.

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

6 'Ene eha ichá'ina ka'ene ea mapokijipo hu mahajara ni arerina.
7 'Enakúne ja unenu pina ani'ina paveha vo ma vwihane areme 'ee
veje oja sonahi'amana. 'Ene vejuro'i ea ijá kajaho temuki niho'o rarena
parajakame hua'e kú'o ni'ajahe marahuna areri parehuna. 8 Ijihuna'e na ja
jarirame 'waravu. Jara oja ka'ene hu majaa mahujaho na'avara. 9 'Ene 'u'o
ja uneunecha maho'o areri hene veji'iniji vene ki'i 'ahiume na joni asura
vejuta. 10 'Ene ja ea irá uné raka huna'e vwihane are'avajaho na 'u'o pu
vwihanie arehuna. Na nimaa'e vwihanie arevu jihuni maijaho na nimaa
joni hahijihuna'e Keriso oni una'i avajuta. 11 'Ene nú ija'ina'e vejakame
Setaniho núnuna'i vehuna ija pa'are'amana. Ijihuni maijaho hura ira'ata
ka'ene pisimisamuni 'unamijaho nú mai'o papuruva retúu.

Porura Toroasi Vaji Oja Heji'i Hinajina

12 'Ena'omo vea ka'ene Keriso oni vu'a maa maiu'ini jihuna'e Toroasi
roujaho Natohwi jihuni vaji nuni vwicha jaraana. 13 'Ene na mai'o Taitasi
ka'ene nuni vweijaho papiuname nuni oja mai'o paarihe asuma namana.
'Eju'e na pu irechami'i kaivo Masatonia va'uta.

Keriso Oni Vaji Asita Ranavajina

14 'Enakaivo Godi teimani 'wavujaho Keriso oni vaji Hura na'ia mapoka
venue uneunecha asitaha paraju. 'Ene nuni vaji Huni henaka mamaijaho
kwaa ara mapokakino najahu'e pu areri amua maa'e 'uvuja'ina. 15 Ijihuni
maijaho nú Keriso oni vaji Godoni una'i amua mamaa'e 'uvu. 'Enakaivo
ea ka'ene nimaa roji'ina 'ee panimaa roji'ina maho'o amua kajaho
urahuna. 16 Nú ea pihuna'ijaho amua ka'ene kwamasahuniji huna'i rena
rou'e kwamasahu ja'ina. 'Ene ea pihuna'ijaho amua ka'ene majama
hihuniji huna'i rena rou'e majama hihunija'ina renuna. Ea irara kaukara
areri ija'ina ve'ena? 17 'Ene ea 'ahopo vejuja'ina'e Godoni irijaho paapene
monia vene oju. 'Enakaivo nú Godoni irijaho nimaa Keriso oni vaji
'waravu'e Godi ka'ene nú irechamúume roajihuni una'i 'waravu.

Vu'a Maiu'inijihuni Pwehija

3 1 'Ú nú aneja vene kú'o nú ea irahijijaho rone 'wara'eja? 'Ene 'ú
ea 'ahopo vejuja'ina'e asura vene nú ea irahijijaho rone 'wara'eja?
2 Ja núni asura ka'ene joni oja vaji vejara ka'ene ea maho'o hena kime
tahujina. 3 Ja Keriso oni asura ka'ene emaapo ta'ahunijina. Ike asura
ikija ipua pavejara kaivo Godi ka'ene mai'o hiji'ini jihuni 'Aveni muna
'aha pana kaivo emaapuni oja vaji veju'e núra 'ajoha hiju. 4 'Ene ijija
Keriso oni vaji Godina'i nimaa vena paraju. 5 Nú onúno areria pana. 'Ene
uneunecha núnuna'i rena rohuna pavwihaju kaivo nú areri renuhunijaho
Godoni rena roana. 6 Hura 'u'o venume areri renúana. 'Ejume areri
vu'a maiu'ina huni pwea rejara. 'Ene asuri jihuna pana kaivo 'Aveni

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

jihuna'ina. Ijihuni maijaho asurijara 'anie kwamasahuna kaivo 'Avenijara
majama hihunijaho mihuna. 7 Ijí tamana ka'ene muna 'ahi vejara
ka'ene kwamasahunijaho hanaji'iniji'i roana. Ijara niho'o Mosisi oni
niura ni'ima'ura hanajumakame Isureri ora areri huni niura pakavara.
'Enakaivo ijí hanana kajaho pujaha parana va'ana. 8 'Ú 'Aveni jihuni
kaukara ijaho pinana ni'ima'ura pa'uri'ena raka? 9 'Ene kaukara ka'ene
nú namuhunijaho mavarasa'ina'e re'amajaho ivi'a vu kaukara maiu'ina
ka'ene núa'e venume arira'e rejajaho niho'o maijihi ani mavarasa'i
maa. 10 Ijihuna'e nimaa'e iraka ka'ene mavarasa'inijaho iviamaa maa
pa'ana. Ijihuni maijaho mamaa pina ka'ene hananajara ijaho asima
paranana. 11 'Enajihuna'e ijí pujaha va'ajara niho'o hanaji'ina'e renana'e
re'amajaho ivi'a ike majama nama vahuna kara hananujara maraku
orijaho asima paranana. 12 Nú ijaho nimaa rojujihuna'e nú harura vene
kirasahi'i 'waravura. 13 'Ene nú Mosisira venaja'ina pana. Hu huni urania
atehi tanuvu'e Isureri oni harihija arira'e raka ka'ene pujaha va'ujaho
pakavara. 14 'Enakaivo puni vwiha ijija tanume kisima'ura rena roe iviasi
veakino usevu. Ijihuni maijaho pu vu'a sahasiji tahujaho ijí ateha ka'ene
urania vahinamia savu kajaho majaa pa'ekaru va'eju'e navu. Ijihuna'e
Keriso oni vaji ijija 'ekaru va'ana. 15 'Ene nitama rene roe iviasi 'e'unujaho
vea ka'ene Mosisi oni tamaniji tahujaho atehi puni oja vahinamiu'e
navura. 16 'Enakaivo vea irakijino ea irara ta'arohe Natohwi jihuni
roujaho ijí ateha ka'ene puni oja vahanamiu'e navu kajija 'eka ruva'u'e
pa'arenu. 17 'Ene Natohwijaho 'Aveni jihuna'e ichihachano Natohwi jihuni
'Avenijara hinujaho ijihi kajaho matauvi'inijara namuna. 18 'Enakaivo nú
maho'o núni Godi urania unenu'u 'aho'a pavahúnamúu'e navujihuna'e
nú areri mane'a'e ahanihu ja'ina'e Natohwi jihuni hanaji'inijaho núni vaji
majama ahanihuna. 'Ene nú ta'arohe Hu vare'ina'e rena apene ajima vai'i
nahuna. 'Ene hahaji'ina kajaho Natohwa ka'ene 'Aveni jihuni vaji rouna.

'Avena Huni Kukua Mamaijaho Si'uara Vaji Navu

4 1 Ijihuni hahi nú kaukara ike apeja jihuna'e numiruvi'inijaho
apejara. 'Enakúne ja paki'eje oja ajuarasahu ro'ava. 2 'Enakaivo
nú uneunecha ka'ene hemijija junuhuni jihuna'e niarevara. 'Ene nú ea
papisimisame 'urahoju. 'Ene Godoni irijaho unenu 'aho'a ijí pu'úmo
ahuvi'i 'warahuna pana kaivo nimaijino epuni una'a vene 'ee Godoni
una'a 'u'o 'waravura. 3 'Ene nuni vu'a maiu'inakaho tanuve namuna'e
re'amajaho ijaho ea ka'ene pa'arehuni jihipuna'a tanume namu.
4 Mwe'a kehuni Godijara ea ka'ene panimaa roji'ini jihipuni vwiha ijija
tanu'urihu'e puruva retiu. 'Eju'e vu'a maa maiu'ini jihuni hanaji'inijaho
'ee Keriso oni mamaijaho pahena pakavu. Hu Godi arerina. 5 'Ene
nú núni vu'a parone 'waravu kaivo Jesu Keriso Hu Natohwiji rone ja
'waravu. 'Ene nú Jesu onijihuna'e joni pwea rejara. 6 Ijihuna'e Godira

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

ija'ina'e 'waramana. Ira nututa vajijino hanahuna 'iamana. Ijaho Hura
núni oja vaja veju'e hanavu'e Godoni henaka ijihuni mamaijaho Keriso
oni urania vaji kahuna. 7 'Eju'e nú ike vu'a mamaakaho mwe'a huni haha
vajakino ranavu'e namu. 'Enajihuna'e harura natohwa ka'ene areri mina
pavehunijaho Godoni rena roana kahuna kaivo núna parene roana. 8 Nú
niho'o 'unama ani ani sise'i 'ahúu kaivo niho'o pamutua túa reju. Nú
'unama vahuna puruva renu kaivo nú mai'o pa'arevu. 9 'Ene nú sise'i
'ahúara kaivo papataaroruhura. 'Ene 'anúume arihara kaivo paruruhume
pa'arejara. 10 'Ene na'ia mapoka haha vaji siseisei hijujaho nú Jesura
kwamajihuni pwinana'e rene avaju. 'Ejukame Jesu oni hia ichá'inijaho
'u'o núni haha vaji najahuna. 11 Ijihuni hahi nú ea ka'ene hijukija Jesuni
jihuna'e kwa'avarono aheruma va'u. 'Ejakame Jesuni hiijaho ike haha
ka'ene kwamasahuni haha vajakino veje roe samaahirahuna. 12 'Ena'omo
nú kwamasahunijino hijukame majama hihunijaho joni vaji kaukara
venu. 13 'Enakaivo nú 'Avena nikwinu'ina ka'ene nimaa rojuji apejara.
'Ene ika'ina'e vene 'waravara. Na nimaa rojujihuna'e 'waravuta 'iamana.
Nú 'u'o nimaa rojujihuna'e nú 'waravu. 14 Ijihuni maijaho nú nihene
kavu. Godi ka'ene Natohwa Jesu vejume 'urinajara venu'e nú 'u'o 'urine
Jesu pu'úmo ahume Huni una'i vahuna. 15 Ike uneunecha maho'o ikija
ja maranihuni jihuna'e veju. 'Ene maiji vwihaniujaho rausahe va'e ea
mapoka puni va'u. 'Enajihuna'e ea mapoka teimani 'wame 'ee Godiho
niho'o maho'o hura hara ta'arohuna.

Nimairoa Vajaru Hi'avara 'Ee Uneunecha Mai'o Pa'arehuna 'Ee Uneunecha Majama Nahuni Vu'a

16 Ijihuni hahi oja vaja pasenuvu'e arevura kaivo núni hahakaho uhe
matoha parane va'u kaivo 'avena ka'ene núni vaji hinujaho veku veku
veju'e maiu'ina'e renu. 17 'Ene ike ahija ka'ene núra iviamaa ma'u'umaa
ka'ene apejukihi 'eke temara ni'ima'ura ka'ene núra majama apehuniji'i
manura vehuna niho'o areri pana. 18 Ijihuna'e nú núni nia uneunecha
ka'ene iviamaa navu'e kivujihi puni toa pairechavu kaivo uneunecha
ka'ene nú pakivi'inijihi puni toi irechavu. Ijihuni maijaho iraka ka'ene
iviamaa kivujija 'aha jora panama vahuna kaivo iraka ka'ene pakivujipo
majama nama vahuna.

5 1 'Ene nú nihena kavu. Ike mwe'i ara ka'ene vejara ka'ene núni sea kara
tira'usahe ari'amajaho nú ara Godina'i namuji apehuna. Ijí ara kajaho
ija pavejara kaivo ijí majama akúpa 'ahi navu. 2 Ijihuna'e nimaa'e nú arakino
hijujaho nú hahuna'e veji'i hiju. 'Ene ara ka'ene akúpi 'ahi namuji hihuna
ura renúa paranu. 3 'Enajihuna'e nú 'avena rene maiso pa'urahohuna kaivo
nú haha maiu'ina sahuna. 4 Ijihuna'e nimaa'e nú haha ikehunikino hijuri
vajakaho nú hahuna vene 'ee ahija piunivu. Ijihuni maijaho nú haha pa'ana
hihuna ura parenúu kaivo nú haha rukina rehuna ura renúu. 'Ejakame ike

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

kwamasahukaho majama hihunijara rarene parahuna. 5 'Ejume Godira
ikehuni maijihuna'e nú venuana. 'Ene Hu Huni 'Avenijaho tatua'e vene
múhana. 6 Ijihuni hahi nú na'ia mapoka nimaa vene hena kavujaho nú haha
vaji hiju vo Natohwijihi pu'úmo mai'o pahiju. 7 'Ene nú nii kivi'i hine ojuri
'unamijaho pahiju kaivo nimaa roa 'ahi hina oju. 8 'Enakaivo nú ikaho nimaa
roju. 'Ene na ika 'warahuna'e ura reniu na hahake rana'ujaho Natohwiji'i ari
hiju. 9 'Enajihuna'e núni ura ijaho nú mai'o hi'eja ho kwamasahuna kaivo nú
veje Hu teamahuna. 10 Ijihuna'e nú ea maho'o Keriso oni 'otua asúki ijihuni
una'i namihuna. 'Ene nú ea kwinu kwinu núra hahiji'i hijari veijino ichá'ina
ka'ene mamaa ho sisea vejajaho eha areri ija'ina'e apehuna.

Jesu Keriso Oni Vaji Godi Pu'úmo Napura Vehunijina

11 'Enajihuna'e nú Natohwi jihuni hura vene emaapo nimaa ro'avarono
'ejahiu. 'Ene núni kara ichá'inijaho Godoni una'a samaa'e renu 'ee joni
vwiha vajijaho núni kara ijaho samaa'e reju'e ja kivu. 12 Nú kú'o paonuno
ta'arosarame 'waravu kaivo ja vea mihe núnijihuna'e temarahuna. 'Ene
ea ka'ene haha huhuni jihuna'e jarika'e re'i kaivo oja vaja maa pa'ajija eha
'warahuna amairiarahuna. 13 Nú húmata siseranu'amajaho nú Godoni jihuna'e
avahuna. 'Enakaivo núni vwiha arira'e na'avajaho ijaho jonijihuna'e avahuna.
14 Ijihuna'e Keriso oni oja mihujara nú 'ajohujaho ivi'a nú hena kavujaho Ea
kwinu ea maho'o puna'e kwamana re'amajaho ea maho'o kwamasahara. 15 Hu
ea maho'o punijihuna'e kwamana. 'Ejakame pu ea irahipo hi'avajaho punaru
pahihuna kaivo Hunijihuna'e hihuna. Ijihuni maijaho Hu puni hahijihuna'e
kwame 'urinana. 16 Ijihuni hahi iviamaa iki rene iki kahi ijaho ea haha huni
'unamijaho paki'avara. Nú haha huni 'unamijino Kerisoho hena kavara kaivo
nú kú'o 'unama ija'inijaho pakavu. 17 'Enajihuna'e ea irara Keriso oni vaji
hi'amajaho hu ea maiu'ina'e rehuna. 'Ene uneunecha sahasijaho nipa'arenana
kaivo heha! Uneunecha maiu'inaru rejara. 18 'Ene iviamaa uneunecha ikija
maho'o Godoni rena roara. Hura Keriso oni vaji kú'o aheruma roe napura
vetúana. 'Ene kaukara ka'ene ea aherama roe kú'o Huni napura rehunijaho
múhana. 19 'Enakaivo Godiho Keriso oni vaji ea ka'ene mwe'i hijukihi pu'úmo
kú'o napura venana. Hu puni siseijija kú'o pavwihaniana. 'Ene Hu Ira ka'ene
ea aherame roe kú'o Huni napura'e rehunijaho múhana. 20 'Enajihuna'e nú
Keriso oni iruhoa apene 'waravi'ina areri Godi núni vaji vu'a 'waramu jihuna'e
Keriso oni tinia apene jarirame 'waravujaho Godoni napura kú'o re'avara.
21 'Enajihuna'e Hu vejume Keriso ka'ene sisea pa'ajaho sisea renana. 'Ejakame
nú Huni vaji Godoni una'i arimaa'e re'avarono avanana.

Pura Kaukara Mamaa Ka'ene Vejuji Rone Ta'arohe 'Waravajina

6 1 Nú Godi pu'úmo ahuma kaukara vejujihuna'e nú jarirame
'waravujaho ja paki'eje Godira maiji vwihaniajaho majikari apene
tau'avara. 2 Ijihuna'e Hu ijá 'waramana

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Vea nimaa nimaijino Na oni vu'a ataa apúsavura. 'Ene maraniani
veijino Na ni'ajahuta 'wamana.
Heha! Iviamaakaho vea ka'ene nimaa nimaijina. 'Ene iviamaakaho
maranahuni veijina 'iamana. 3 'Ene núra unenu'u pina veje ijara ahija
rena nave emaapo kaukara ka'ene núra vejuke namuhuna na ura pareniu.
4 'Enakaivo uneunecha mapoka nú vejujara ea najahujaho nú areri
Godoni kaukara pwea. 'Ene vene kirasahura 'ee varapa vaja 'ee vea kisina
vaja 'ee haha hiana vaja 'ee 5 nú hijúhura vaja 'ee tipurai irechamúari
vaja 'ee 'uraara vaja 'ee kaukara kisina vejara vaja 'ee nia panotuara
vaja 'ee matuna vaji hijara. 6 'Ene ariramaaru vejara vaja hinaka vaja
masuani ajuarasahe hijuri vaja 'ee mamaa'e vene ni'aja'aravura vaja
'ee Godoni 'Aveni jihuni vaja 'ee oja nimaiji mihuri vaji hijara. 7 'Ene
ira nimaa vaja 'ee Godoni harura vaja 'ee kukua arimaijino mana'inija'i
'anihuna'e apene 'ee ana'inija'i tanuhuna apejara. 8 'Ene ta'aroruhe hura
pavenuhura 'ee sisea ronuhe 'wavura 'ee mamaa ronuhe 'wavura 'ee
pisimisavi'ina 'wavura vo nú majano nimaa veji'ina. 9 'Ene areri pahena
kúhune sa'ina kaivo hena kúvara 'ee areri kwamasahune sa'ina kaivo nú
mai'o hiju. 'Ene sise'i 'ahúara vo pa'anúume kwamasahara. 10 'Ene areri
temuki rarenuhuna vo majamano temarasahura. 'Ene uneunecha pa'ana
vo nú venau'e ea mapoka puni hia areri renaura. 'Ene nú pa'ana vo nú
uneunecha maho'o rukima'ura. 11 'Ene nú ira núnakino samai matauma
'waravara. Oo Korinitinie núni oja vajakaho niho'o jaraa navu. 12 Núra ja
oja mihuji tanuhuna pana kaivo jara ojono núnuna'a tanuvu. 13 'Ene nú
sesamaa puna'i 'waravu jihuna'e ja 'u'o núnuna'a joni oja jaraa'avara.

Panimai Roji'inijihipuni Jujuvu'a 'Waramajina

14 'Ene panimaa roji'inijihi pu'úmo paahu'avara. Icháina'e arira
maiji'o siseiji'o roe ahume napura ve'eja? 'Ene ichá'ina'e hanaji'iniji'o
nutuvi'iniji'o ahu'eja? 15 'Ú 'unama irakijino Keriso'o Piriari'o nimaa
veti'ara'eja 'ee vu 'unama irakijino ea ka'ene nimaa roji'iniji'o panimaa
roji'iniji'o nikwinu'wi re'eje? 16 'Ene ichá'ina'e Godoni Temiporu iji'o godi
ira'atiji'o roe nimaa veti'ara'eja? Ijihuni maijaho nú Godi ka'ene mai'o
hiji'ini jihuni Temiporua. Godira nú ijá 'warumana
Na puni vaji hine 'ee puni vaji 'urahe ohuna. 'Ene Na puni Godia'e
reje 'ee pu Nuni ea rehuna 'úmana. 17 'Enajihuna'e Natohwijara ijá
'iama Puni vaja kajaho are'i kaivo usema roe ea ani'ina'e reha. 'Ene
uneunecha ka'ene chiha rukinijaho ija pa'uniraha. 'Eje Na 'ajorame
aherahuna. 18 'Eje Na joni Oma reje 'ee ja Nuni harihija 'apahija
rehuna. Natohwa ni'ima'urijara ija'ina 'waramana 'iamana.

7 1 'Enajihuna'e vwehu núna ka'ene nú oja mihi'ine ike nahama
'warumake henareje roe ja pu'úmo uneunecha ka'ene veje núni haha
'ee 'avena siserasahunijija areva.

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Porura Huni Oja 'Ee Hu Teamamuji Rona Najahajina

2 'Ene núni ruha joni oja vaji aremu'avara. Nú ea pina pasise'i 'ahaara
'ee pavenaume sisea vejara. 'Ene ea pina papisimie unenu 'aho'a hununa'a
'ekara. 3 Ja namahe 'warahuna pana. Na nimarako 'waravu ja'ina'e ja
nuni oja vaji navujihuna'e nú kwamasahuna ho mai'o hihuna kaivo nú
ja pu'úmo ahuma ni'ajaravi'i hihuna. 4 Na ja ni'ima'ura'e nimaa vetie 'ee
jonijihuna'e na ni'ima'ura'e temaraju. Na niho'o oja sonahia paraniu'e 'ee
núni haha hiana vajijaho temari rareniu. 5 'Ene nú Masatonia roaji 'u'o
nú niho'o pasonasahe hijara kaivo rora rora kajaho niho'o ahija rarenuna
'ee núni vaja tejuhi rarenana. 6 'Enakaivo Godi ka'ene ea ija'ina temuka
apeji'ina venau'e oja sonahiujara Taitasi ranavume roume oja sonahúana.
7 'Ene hura roujiru pana kaivo ja hua'e vejume hu oja sonanajine 'ee jara
núa'e kú'i 'ahi'eju'e hine temuka ka'ene apeji'i hijura 'ee jara niho'o na
kihuna'e ura renaujara veniu'e natohwa'e temukimu. 8 Ijihuna'e nuni
asurijara venaume temukamana'e re'amajaho na ijaho patemukimu.
Ijihuni maijaho na kavujaho asura kajara ja venaume temukamana vo
'aha jora pana. 'Enavo na ijaho temukimu. 9 Na jara temuka ka'ene apeju
jihuna'e temarahuna pana. 'Enakaivo temukijara rarejume ja niho'o
ta'arohajara veju'e teamanimu. Ja Godoni ura ijara vejume temukamana.
'Ejakame ja nuni vajijaho unenu pina papivusahuna. 10 Ijihuna'e temuka
ka'ene Godoni ura ija'ina'e apejujara venau'e temuka paape'i kaivo sisei
jihuni 'unamijaho ta'arohura. 'Ene roe maraniuna kaivo mwe'a ikehuni
temukijara venau'e kwamasahura. 11 Ma ike temuka maa kara joni vaji
raka ka'ene venaji kiaha. Ijara vejume jonuna'a samaa'e renana 'ee
ja sisea irakiji kime senavare 'ee sisea juhavare? 'Ene ja ura ijara roe
samaa'e rehuna ura renaara 'ee ja sisea kara parehuna niho'o ura rena
parajure 'ee ja rakijihuna'e eha vehuna ura renaara. 'Ene jara uneunecha
kihi vejajara najahujaho ja ijí sisea kajihuni pwina pana. 12 'Ena'omo na
joni asura ka'ene vejujaho ea ka'ene sisea venajihuna'e vehuna pane 'ee
ea ka'ene omaha sise'i 'ahaajihuna'e vehuna pana kaivo jara iraka mamaa
ka'ene nunijihuna'e vejaji Godoni una'i veje jonuna'a samaa'e re'amarono
vejuta. 13 'Enajihuna'e ikehuni hahi nú venume oja sonahúana. Nú oja
sonahúani rorijaho nú niho'o natohwa'e Taitasi oni temarijara vejume nú
temarasahara. Ijihuni maijaho ja vejume huni oja areri rene sonanana.
14 Ijihuna'e na jonijihuna'e Taitasi oni una'i ja aromahuta re'amajaho ijaho
paveniu'e na junimu. 'Enakaivo uneunecha maho'o ja nimaa 'warava
jihuna'e núra Taitasi oni una'i ja aromahajaho ivi'a nimaa. 15 Ijihuni
maijaho jara huni ira hene vene 'ee huni hura vene 'ee hura ichá'ina
venuji ni'ima'ura'e vwihajaji vwihanare'e hu niho'o ja ea mapoka'e ikihi
puna'i oja natohwa'e henu. 16 Na temaraju jihuni maijaho uneunecha
mapoka vajijaho na ja nimaa vetia paraju.

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Nimai Roji'inapo Teamana'eje Hura Hara Vajihunijina

8 1 'Enajihuna'e Masatonia puni sosia vaji Godoni maiji vwihani'ina
ka'ene mihaji nú ja 'warave hehuna'e ura renúu. 2 'Ene pu sisea 'ee
ahija piunivara vo pu ni'ima'ura'e temarasahe 'ee uneunecha pa'arena'e
paraniana vo mavajihi'i nahunijara ura rena paraniana. 3 'Enajihuna'e na
ja nahama 'waravujaho pu areri vajihuna ho pavajihunijaho paka'avara
kaivo pu puni ura ijino asisame kahaho vajihara. 4 'Ene pu ea ka'ene
akuavi'inijihi ni'aji'irono ura renaume 'ejahúe puni pwinana'e re'avarono
jarirume 'waruvara. 5 'Ene ikaho núra ichá'ina'e vwihaji'i hijuja'ina
pana kaivo Godira ura renuja'ina'e pu maraku'ijaho puni hia Natohwi
jihuni ija tahi irechamareja iji'a nuni ija taha roara. 6 'Enavo nú Taitasi
'ejahaume hura nimarako aneja venana. 'Ena'omo hura kú'o joni vaji
kaukara mavarasa'ina kaho vena va'e urisahuna. 7 Ja niho'o uneunecha
mamaaru vejura areri nimaaroa 'ee ira arira'e 'warame 'ee henaka
rukine 'ee niho'o nimaa nimaa'e vene oja mihuni 'unama ka'ene nú joni
vaji aneja vejajaho veje rausa'amana. 'Ene kaukara mamaakaho 'u'o
veje rausaha para'amana. 8 Na ikaho 'ejahie 'warahuna pana kaivo na
ja ea 'aho'a nimaa nimaijino oja mihu ho pana ijí ki'irono 'waravuta.
9 Ijihuni maijaho núni Natohwa Jesu Kerisora maiji vwihanúajaho ja
nihena kavara. Hu niho'o arerina kaivo Hu roe jonijihuna'e pa'ana'e
renana. 'Ejakame Hura pa'ana renana vajijino jara roe areri rena
parani'amarono avanana. 10 'Ene vajihuri 'unamijaho nuni vwiha ichá'ina
ka'ene ni'ajihunijaho ike 'waravu. 'Ene juara pina ka'ene nipa'arenajaho
ja amuraru pavajihara kaivo 'u'o ija'ina vehuna ura renaara. 11 'Enakaivo
ijí 'u'o temarasahi'i aneja vene vejaja'ina'e vena va'e pa'are'avara. 'Ene
uneunecha ichá'ina'e ja areri vajihuni ja'ina'e vaji'avara. 12 Ijihuna'e ja
vajihuna'e amairiara'avajaho ijaho ea irara hununa'a areri navuja'ina'e
vaji'amana kaivo hununa'a ija'ina pa'ajaho pavajihuna. 13 'Enajihuna'e
ja maho'o vají parave pu hami hi'eje ja sisei hihuna na parone 'waravu
kaivo ahume areri renahuna'e 'waravu. 14 'Ene ike vea vutuakaho jara
asisame huri vaji'avajara pura pivusahujija ni'ajihuna. 'Ene pura asisame
huri vajihujara 'u'o jara pivusa'avajaho ni'ajihuna. 'Ejakame ijara areri
rehuna. 15 'Ene ika'ina'e vejara.

Ea irara niho'o mapoka'e eiriajaho nijara areri renana. 'Ejume ea
ka'ene mapoka paeiriajaho hu 'u'o nijara areri renana 'úmana.

Taitasi 'Ee Huni Napuhijijihipuni Vu'a

16 'Enakaivo Godi teimani 'wavu. Hura Taitasi oni oja vaji vwiha
nikwisu'ina ka'ene nara jona vwihaju ja'ina'e huni vaja ranamana.
17 Ijihuni maijaho hu núra raka ka'ene jarivajiru panimaa venana kaivo
hura huni ura ijino teama'eme joni vu'ana. 18 'Ene nú vwea pina ka'ene

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

huni pinana ike vu'a maa maiu'ina ikehuni sosia vaji 'wama apene
ojujaho ranavu'e hu hu'úmo vu'u. 19 'Ene ijiru pana kaivo sosi hu nú
pu'úmo 'uraha ohuna'e iji pijahara. Ike kaukara maiu'inakaho núra
'ajohi'i Natohwiji ta'arohe 'ee jara ni'ajarahuniji najahe avaju. 20 'Ene
hami akuavi'i ike swara mapoka mamaa ka'ene núra 'ajo'avarono
vajúhajaho 'ajoha. 'Ejakame ea pina panamuhe 'waruhuna. 21 Ijihuni
maijaho nú niho'o iraka ka'ene aririjihuni hura veju. 'Ene Natohwi jihuni
una'eru pana kaivo ema puni una'a 'u'o hura hami veju. 22 'Ena'omo nú
núni vwea pu pu'úmo ranavu'e vu'u. Nú hu vena kavajaho hu uneunecha
mapoka vajijaho hu ea nimaa ura reji'ina'e kavara. 'Enakaivo iviamaa hu
majano ura rena paranu. Ijihuni maijaho hu ni'ima'ura ja nimaa vetiu.
23 'Ene Taitasina'ijaho hu nuni napure 'ee nú hu'úmo joni vaji kaukara
veji'ina. 'Enakaivo vwehu núpuna'ijaho pu sosi puni ona'e 'eke ojura 'ee
pu ea ka'ene veju'e Kerisoho teamavi'inijina. 24 'Enajihuna'e jara vwehu
núna ikihija'e oja mihujaho samaumaa sosia puni una'i naja'avara. 'Ene
irakijihuna'e núra ja ta'arorahu jihuni maijaho pu ka'avara.

Nimai Roji'ina Kukua Pa'ajihi Ni'aji'eje Godira Mapokijaho Vajihuna

9 1 Ijihuna'e na swara ka'ene Godoni ehija vajihuri kaukara ijí kú'o huri
asura vehuna areri pana. 2 Ijihuna'e jara vajihuna'e amairiaravujaho
na nihena kivu. 'Ene na ijihuna'e ta'arorahare'e Masatonia ora 'waravuta.
Juara pina ka'ene nipa'arenajino Akea ora vajihuna'e amairiaravara.
Jara ea vajihuji henareja ea pwina oja 'urina paraniume avajara.
3 'Enakaivo na vwehu núna niirechamiume va'ara. 'Ene núra ja ta'arorahe
jara niamairiaravajaho 'waravara. 'Enajihuna'e pu vui'i kive ja mai'o
paamairiara'e re'amajaho ijara veje núra ja'e ta'arorahujaho maa pa'ana'e
rehuna. 4 'Ene Masatonia opo na hu'úmo roi kive ja paamairiaravara'e
ki'avajaho nara ja nimaa vetie 'waravujaho ijara venie na junihuna. 5 'Ene na
vwehu nuna 'ejahie irechamiume urasahe joni vu'e ki'eje swara ni'ima'ura
ka'ene jara vajihuna'e nahama 'waravaji 'eke amairie irecha'avarono
'iavume vu'ara. 'Enakaivo na ura reniujaho swara ni'ina kajaho ja'e
itunavujara reje 'aho'a ura renahuna pana kaivo maho'o icha'ina'e
vajihuna'e amairiaravajaho niija'ina'e ihene vaji'avara. 6 'Ene iviamaa na
ikaho rone 'waravu Ea irara uja kwinu kwinu 'o'amajaho hu kwinu kwino
jahene 'ekahuna 'ee ea irara uja mapoka mapoka 'o'amajaho hu mapoka
mapoka jahena 'ekahuna. 7 'Enakúne ea 'oi'oi huni oja vaji ichá'ina'e
vajihuna'e vwihana ja'ina'e vaji'amana. A sena paveji'i vajihe 'ee ea 'ahopo
'ejahiu'e vajihu ja'ina pave'amana. Ijihuni maijaho Godiho ea ka'ene
teamana'eju'e vajihi'inijija oja mihuna. 8 'Ene Godiho maiji vwihaniujaho
areri venahe jonuna'a ani renahuna. 'Ejakame na'ia mapoka uneunecha
mapoka maho'o areri renahuna. 'Ene jara kaukara mamaa ka'ene ve'avajaho
uneunecha mapoka areri renahuna. 9 Godoni ira vaji ika'ina'e vejara

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Hu ahaijikujume jirijiri va'ara. Hu ea ka'ene pivusahujihija'e
vajihana. Huni mamaijaho aneja púsa pa'ana 'úmana.
10 'Ena'omo Godi ka'ene uja 'oji'iniji 'ina vajihe 'ee puretia 'iruma
ihuna'e vajúhujara Hura vajihe 'ee joni 'ina veje mapoka mapoka
'ohuna re'amana. 'Ene arira maiji juara puna'i sahunijaho veje mapoka
renahuna. 11 Jara iswasina ka'ene rejujihuna'e joni hiijaho marana
parahuna. 'Ene jara nuni vaji pu vajihajara reje pu Godi teimani 'wa'eja.
12 'Ena'omo ike vajihuri kaukara ea ka'ene akuavi'inijipo pivusahuji
vajihe areri renahunaru pana kaivo 'u'o vajihukara venau'e Godi teimani
'wavi'i navu. 13 Ijí jara vajihuni kaukara mamaa ka'ene vejujara reje
pu Godiho ta'arohuna. Ijí swara ka'ene ja pua 'ee ea 'aho'a vajihujara
najahujaho ja Keriso oni ira maiu'ina mamaijara 'waramuji henare'e
vejara'e renu. 14 'Ene pu 'u'o siporua vajijino joni oja vwihaniura. Ijihuni
maijaho Godoni maiji vwihani'ina ka'ene joni vaji ni'ima'ura renujihuna'e
avajara. 15 Godira Huni swara mamaa ka'ene niho'o iri ta'arohe amairie
'warahuna areri pa'ana ka'ene múhajihuna'e teimani 'waha.

Porura Hu Ea Irane 'Ee Huni Kaukara Irakiji Rona 'Waramajina

10 1 Na Porura onuno ja 'ejahie Keriso oni ajuarana masuani
hijura vajijino 'waravu. Na vea ka'ene ja pu'úmo ura varira
kakaravujaho ajuasina'e rejura kaivo na karaa ani hijujaho na niho'o ira
kisina'e jonuna'a 'waravura. 2 Nara 'waravujaho vea ka'ene na ijí hi'ujaho
nara nimaa vene harura ka'ene apene ea ka'ene nú kúme vwihaju'e
nú mwe'a kehuni ura ija'ina'e 'uraha oju rojujija ira kisina'e ninama'e
'warahuna. 3 Nú haha vaji oju vo nú haha huni 'unamijaho nana pa'ejura.
4 Ijihuna'e 'arasaravuri kukua ka'ene núra 'eke nana'ejujaho mwe'a
kehuni kukuijija pana kaivo Godoni kukua ka'ene harura rukima'ura
ka'ene uneunecha kisima'urijihi tirakuhunijina. 5 'Ene nú vwiha ka'ene
mahine vwihajujija 'ee uneunecha mama'ina ira'ata ka'ene ijipo veju'e
Godi hena kahuniji'i ninakaravujija tirakuju. 'Ene núni vwiha ichá'inijija
'oi'oi 'ajoha venau'e roe Keriso oni ura ijaho hene veju. 6 'Ene vea
ka'ene vu'ataa hejujara roe areri rene para'amajino nú amairiarame
areri rene uneunecha ka'ene vu'a ataa pahejujija eha mihuna. 7 Ja hine
uneunechakija ma huri pu ichá'ina navuja'ina'e kivu. 'Enakúne ei pini
huhusu hu Keriso oni ea renaji niarerina ro'amajaho maka'eje hu ikaho
kú'o ori'ini huni vaji vwiha'amana. Hu Keriso oni ea renajihuna'e nú
'u'o rejara. 8 Ijihuna'e na harura ka'ene Natohwijara nú múhajihuna'e
ta'arosara'ujaho na pajunihuna. Ijí harura kajaho ja ni'ajihe 'urihuna
kaivo parurahihuna. 9 Ijihuni maijaho nuni asura ikipo veje ja tea
junahunijaho na ura pareniu. 10 Ijihuna'e pu ijá 'wavu. Huni asurijija
ahisima'ure 'ee harura rukina 'wavu kaivo hu ea maijaho harura pana.
'Ene hura iraka ka'ene 'waramujija senahuna 'wavu. 11 'Ene veje ea ijá

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

kajija ikaho hami vwiha'avara. Nú ijaho pahijujaho ira ichá'ina asura vaji
vejuja'ina'e vea ka'ene nú hamai piunivujaho nú ija'ina'e vejura. 12 Nú
harura pa'ana'omo nú pa'eke manura vene irechamie ea 'aho'a ka'ene
opu rone 'waravu ja'ina pavejura. 'Enakaivo vea ka'ene pu opo manura
vene pirahujaho pu pahene pakavi'ina'e kavu. 13 'Enakaivo nú núni
manurijaho paasime huri ta'arosarahuna. 'Enakaivo núni tinia ka'ene
Godira mina vene múhajihuni vajijino hine vu'e joni usehuna. 14 Ja núni
harura hari hihunijaho arerina. Ijihuni maijaho núra amura Keriso oni
vu'a maa maiu'inijaho 'warama 'unama jojora kaho roe jara hiju kaho
usevara. 15 Nú areri núni chahijaho paasime ea 'ahopo kaukara ka'ene
vejajihuna'e ta'arosarahuna. 'Enakaivo nú vwihajujaho joni nimaa roijara
'urine emare'amajino núni kaukara ka'ene joni vajijaho 'urine natohwa'e
rene rausaha parahuna. 16 'Ene areri vu'a maa maiu'ina 'warama va'e
jara hijujaho asime kaha'ana'i vahuna arerina. 'Enajihuna'e nú kaukara
ka'ene ni ea pipuni ara kwaa vaji nivejajihuna'e pataarosara'i 'ahúu.
17 'Ene Godi oni ira vaji ika'ina'e vejara Ea irara mari'ui ve'amajaho hu
Natohwi jihuni vaji mari'u'amana 'iamana. 18 Ijihuna'e ea ka'ene ori
ta'arosaramujaho nimaa vetihuna pana kaivo Natohwijara nimaa vene
ta'arohe 'waramujarana.

Porura Huni Apasoru Kaukara Nimaa Nimaijine 'Ee Apasoru Ira'atijihi Rona Najahajina

11 1 'Ene na hine puruva reti'inapo vejuja'ina'e vene 'warave
he'avajaho maki'avara. 'Enakaivo masuani hine ataa apúsame
heha. 2 Ijihuna'e Godira jonijihuna'e oja ka'ene henuja'ina'e na 'u'o joni
oja ija'ina'e heju. Ijihuna'e na parua kwinu vehuna'e nahama 'waravuta.
'Enareje na ja areri 'asúra ariramaa Keriso vajahuna. 3 'Enakaivo vejuro'i
taparijara huni henaka ira'atijino Ivi pisimia ja'ina'e hu joni vwihaiji
'u'o veje ja Keriso oja nimaa ka'ene mahuji arehunijara na tea junimu.
4 Ijihuna'e ei pini roe Jesu pina ka'ene nú panajahaji roe naja'ena ho
'avena pina ani'ina ka'ene jara apeja ja'inijaho pana ka'i ani'ina ho vu'a
maa maiu'ina ka'ene jara apeja ja'inijaho pana kaivo ani'iniji najahe ja
ijihi nimaa vena'e ve'avarono tea junimu. 5 'Ene na onuno pavwihajujaho
na apasorua ka'ene mama'inijihi puni hara ka'ene niho'o túchama ijina
paroju. 6 'Enakaivo na ira hami pa'waravi'ina vo na henaka rukina.
Nú ikija nimaa nú vejume jonuna'a uneunecha maho'o samaa renana.
7 'Ene nara niho'o joni hari roe ja 'unirame ahasirima'e 'ee Godoni vu'a
maa maiu'iniji ja'e eha pa'a najahujaho na sisea vene avajuta raka?
8 Na sosia 'aho'a nesavu ja'ina'e vejuta. Ijihuni maijaho pura na aneja
mi'eju'e ja najahu. 9 'Ene vea ka'ene na ja pu'úmo hijujaho na pivujuta
kaivo na ea pina ahija pamahuta. Ijihuni maijaho vea ka'ene vwehipo
Masatoniai rena roajino nara pivujujaho maho'o vajihara. 'Enajihuna'e

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

na uneunecha mapokijaho pavejume joni ahija'e renana. 'Ena'omo majaa
ija'ina'e vehuna. 10 'Ene areri ike Keriso oni nimaa ka'ene núni vaji
hinujihuna'e nara ike temarane vejujaho Akea vaja ea pina patanuhuna.
11 Irakijihuna'e? Ijihuni maijaho na ja oja pamihura raka? Nara ja oja
ka'ene mihujaho Godira hena kimu. 12 'Enakaivo nara iraka ka'ene
vejujaho na majano vena vahuna. 'Ejakame ea ka'ene 'unama savujija
uhusamihuna. 'Ene ea ka'ene 'unama same nú pu pu'úmo kaukara
niareri nikwisu'ina veju ronare'e ta'arosaravujija uhusamihuna. 13 Ijihuni
maijaho ea ijá kajija apasorua ka'ene ira'asini jihina. 'Ene kaukara
ira'ata veji'ini jihina. 'Ena'omo pu Keriso oni apasorue puna'i veju.
14 'Ene Setani 'u'o ta'arohe areri hanaji'ini jihuni 'ona oji'ina sa'ina'e
rehuna. 15 'Enajihuna'e huni pwea 'u'o areri arimaa ijihuni pwea puna'i
matesaravujaho na mai'o patata'eju. 'Ene pura kaukara ka'ene vejujihuni
eha sisea apehuna.

Porura Apasoru Kaukara Veji'i Siseisei Hinajina

16 Na kú'o ijá 'iavu Veje ea pina na vwiha pa'ana paro'amana kaivo ja
ija'ina'e ro'avajaho vwiha pa'ane puna'i apeni'avara. 'Ejakame na ma'uako
temarauta. 17 Nara raka ka'ene 'waravukija Natohwijara 'waramu ja'ina'e
pa'waravu. 'Enakaivo ea vwiha pa'ajipo vejuja'ina'e na onuno nimaa
veti'aravi'i ta'arosaravu. 18 Ijihuna'e ea mapoka mwe'a kehuni 'unamijino
temaraju jihuna'e na 'u'o temarahuna. 19 Ja vwihajujaho ja hami vwihaji'ina
ronare'e ea ka'ene vwiha pa'ajija nimaa teamana'eju'e 'ekura. 20 Ijihuna'e ja
ea irara pwea 'ekahareje 'anie ruarahe 'ee 'eke hura ura renuja'ina'e 'ahie 'ee
huhusu ta'arosarame varinu tahijihujaho ja majaa ata kairasahe hu hu'úmo
hijura. 21 'Ene na niho'o juni'eju'e 'waravu kaivo nú manura vene kúvajaho
nú niho'o harura pa'ana. Na kú'o vwiha pa'apo 'waravu ja'ina'e 'waravu.
Pu 'unama iraka sa'inijino harusina'e rejaja'ina'e núni harura 'u'o ija'ina.
22 'Ú pu Hipurue? Na 'u'o Hipuru. Pu Isureri ore? Na 'u'o Isureri ora. 'Ú pu
Eparahami oni amuhije? Na 'u'o Eparahami oni amuja. 23 'Ú pu Keriso oni
pwehija raka? Na húmata siseapo 'waravu ja'ina'e 'waravu. Nara niho'o
pu asitahuta. Nara kaukara ka'ene vejujara pu asitahana. 'Ene nara na'ia
mapoka'e tipurai hijujara pu asitahana. 'Ene na'e hijihiaji tahuna areria pana
'ee niho'o na'ia mapoka'e kwahuni hari hijuta. 24 Jua na na'ia iropu 'aha
mapoka (39) hijihiara. 25 Na na'ia no'opisu ajiaki hijihiara. 'Ene na'ia kwino
muni 'one hijihiara. 'Ene 'aha no'opisu sisima siserajara. 'Ejume vea kwinune
'ee na'ia kwinu ijá karo soha rira karohi imwasami'i venana. 26 Na veku veku
'unama jojora va'e roura vajijaho na ahija mapoka piunivura. Toa puni ahija
anuameji'ina puni ahija nuni aepuni ahija Jenitaru puni ahija 'ee taunua
vaja 'ee nechi'a 'ee soha 'ee vwehija ka'ene ira'ata rukinijihi puna'ijaho
ahija piunivura. 27 Na niho'o kaukara kisina'e vene 'ee 'unama kisinijino
hijuta. Na na'ia mapoka'e na'ia nia panejuta 'ee matunime 'ee toa huani'eju'e

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

'iruma pai ojura 'ee niho'o atuati'eju'e na'ia ateha paraane nejura. 28 'Ene
uneunecha ikeru pana vo na sosia maho'o ikihi puni ahijiji oja vwihaniare'e
siseisei hijura. 29 Ea irara harura pa'arenujaho na 'u'o pa'areniuna. 'Ene ea
irara sisei vaji arumujaho na niho'o natohwa'e hunijihuna'e vwiha kisina'e
vwihajura. 30 'Enakaivo na temara'i ve'ujaho iraka ka'ene nuni vaji ajuaranuji
na ijihuna'e temarahuna. 31 Godi ka'ene núni Natohwa Jesu Keriso oni Oma
ka'ene aneja púsa pa'a ta'arohujara ki'eju'e na ira'ata paapeju. 32 Tamasikasi
vaji kavana ijara Eritasi ka'ene kinijihuni hari Tamasinesi taunua kajaho
'ajohe kamori'i 'ahiume vejara. 33 'Ene na namea vaji ranamie vera titi
apúsamiume na huni ija'e juhame arihe aseha va'uta.

Poru Oni Visoni 'Ee Raka Ka'ene Túna'i Rehunaka Nahajina

12 1 'Ene ta'arosaravujaho nijina kaivo ijaho ea mai'o pani'ajihuna.
'Enajihuna'e na iviamaa visonia 'ee Natohu ijara raka ka'ene veju'e
samaa'e rejujihi 'waravuma. 2 Na Keriso oni ea pina hena kavura'e juara
iropu ropu no'una no'o ijá pa'arena ijino vinaho hahiji'ina ho haha pa'ana
puruva reniu kaivo Godira hena kamu. 'Enavo ea kajaho akúpa 'ahi ruha
ka'ene no'upisu jihunijino apejume va'ana. 3 'Ene ijí ea kajaho huni hahiji'i
va'ana 'aho huni 'avenijara va'ajaho na puruva reniu kaivo Godira Huhusu
hena kamu. 4 Hu Parataisi va'ana. 'Ene ira ka'ene areri pa'warahunijija
henana. Ijí vu'a kajaho ea areri pa'warahuna'e tanu'urahara. 5 Na ea ijá
kajihi punijihuna'e mari'uhuna. 'Ene na nunijihuna'e pamari'uhuna kaivo
nara pivujuri vajijino na mari'uhuna. 6 Ijihuna'e na ura temara'i 'ahi'amajaho
na vwiha papuruva reti'ina'e re'eju. Ijihuna'e na nimaiji rone 'warahuna.
'Enakaivo na ijaho pa'warahuna. 'Ejakame ei pini iraka ka'ene nuni vaji
kime 'ee nununa'i henujiru aromihuna. 7 'Ene uneunecha mapoka ka'ene
vejume samaahirava ijihuna'e haha hiana ni'ina'e nuni haha vaja ranamana.
Ijaho Setani oni ona'oji'inijina. Ijara 'wija oma rene nuni haha vaji hine
ruarihakame na onuno pata'arosara'urono avanana. 8 Ikehuni vu'ijaho na
'aha no'upisu natohwiji jarime ijí 'eka ruva'amarono 'waravuta. 9 'Ejume
Hu ijá 'wima Nuni maiji vwihanii'inijara venau'e a hu'úmo niareri renau.
Ijihuni maijaho a harura pa'arenaujino Nuni harurijara venau'e a areri
renauna 'wamana. 'Enajihuna'e na harura pa'areniujino mari'ume kehi kehi
oju'ukame Keriso oni harurijaho nuni vaji namuna. 10 Ijihuni hahi Keriso
onijihuna'e nara pivujuri vajijaho ira sisea 'warivura 'ee vea kisina vaji
aruvura. 'Ene sisei 'ahie rurihuri vaja 'ee kisina rene puruva retiuni vaji na
nijihuna'e teamanimuna. Ijihuna'e vea ka'ene na harura pa'areniujaho na
harura renihuna.

Porura Koriniti Ora Vwihaniani Vu'ijina

11 Ja ojono veniume na vwiha pa'ana'e rejuta. 'Enajihuna'e jara asura
vene na ea icha'inijaho rone 'warava'a. 12 Apasorua nimai jihipuni

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

'unamijija joni vaja masuani ajuarane vene najahajaho ikena. Acha ani
ani'ina 'ee ea areri pavehunijija 'ee ea kime vwiha puruva retihunijija
vene najahara. 13 Ijihuni maijaho na 'unama irakijino venaume ja
sosia 'aho'i jihipuni hara'e rejare? Nara unenu'u pina ka'ene jonuna'a
pavejujaho na ja ahija pamihuta. 'Enakúne nara sisea ka'ene vejujaho
vwihanie areha. 14 'Ene na ivi'a 'aha no'upisu ijí ja vu'e ki'irono
amairiaravu. 'Ene na paveje jonuna'a ahija renahuna. Ijihuni maijaho
na joni kukuiji 'eka'irono avahuna pana kaivo ja 'eka'irono avaju.
Ijihuna'e sesahwapo emahwa puni uneunecha patamuvanihura kaivo
emahwapo sesahwa puna tamuvaniura. 15 'Ene na teamani'eju'e joni
'aveniji marani'avarono nuni uneunecha 'ee nuni haha maho'o ato'uruve
pa'arehuna. Na niho'o oja ni'ima'ura'e mihu kaivo ja na oja ma'uako
mihuna raka? 16 'Enakaivo areri ija'ina'e rehuna vo na pavejume jonuna'a
ahija renahana. 'Ene na ea ka'ene 'unama ani ani'ini pisivisavi'ina
'wavura. 'Ene na ja papisimisamareno 'ekauta 'wahuna. 17 Na ea ka'ene
irechamiume vu'ajihi puni vaji unenu'u pina mamaa jona'e na pa'ekahuna
sa'ina'e 'ekuta raka? 18 'Ena na Taitasi 'ejahaume va'eme vweijaho
ranavume hu hu'úmo vu'ana. 'Enakaivo Taitasiho jonuna'a unenu 'aho'a
pa'ekahuna sa'inijaho 'ekana raka? 'Ú nú ja pu'úmo kara nikwinu rene
vejara raka? 'Ene kara kwinu parene 'unama ura kwinu parene vejara
raka? 19 Jara hine vwihana apene roujaho núra raka ka'ene 'waravujaho
nú núni haha anakarame ijihuna'e 'waravu roju. 'Enakaivo nimaijaho
Godoni una'i nú Keriso oni vaji ja oja mihujihuna'e ja vena'e marasahe
'uri'avarono 'waravu. 20 Ijihuna'e na vea ka'ene kú'o 'uname roujaho
jara ichá'ina ka'ene rehuna'e na vwihajujaho parena vehunijara na oja
hianimu. 'Ene nara ichá'ina ka'ene veje ja ura parenahuniji vwihaju. 'Ene
joni vaja hine 'ura'aravu ho ea 'ahopuni kukui jihuna'e sename ajinavu
ho ajiri pivaroramu ho 'ura'arame ninakaravu ho ea ira'atijino namahe
'wavu ho epuni vu'a sisea ronahu ho jarika reju ho 'ee uneunecha mai'o
ura arini paname 'ee pareju. 21 'Ene vea ka'ene na kú'o joni vu'ujino nuni
Godijara venie na joni una'i vahi'a apehunijara tea junimu. 'Eje na ja'amu
vehuna. Ijihuni maijaho ea mapoka ka'ene itunavume nimako rene hine
sisea ka'ene vena apene roe 'ee hine hurecharame 'uasa vejajaho mai'o
pataarohe puni sisea vwihane arevi'ina.

Túchamaa Onúno Piuharahuna 'Ee 'Ajorumajina

13 1 'Ene ikaho nuni 'aha no'opisu ijí na ja ki'irono vu'u. 'Ene vu'a
nimaijija ea no'ohe'ina ho no'opiso avavukame iji'a roe nimaa'e
rejura. 2 Na nimarako vea ka'ene na ja pu'úmo hijuti veijino ona aruna
mihuta. 'Ene kú'o na ijaho ja pu'úmo pahiju vo na nimarako 'warave
ja hehuna. 'Ea ka'ene nimarako sisea vejajija 'ee ea maho'o ijija 'u'o Na
kú'o roujaho ea pina paasinahuna kaivo eha mihuna. 3 Ijihuni maijaho

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

ja Kerisora nuni vaji 'waramu jihuni maiji ka'i 'ahiu'e savu kaivo Hu
joni vaji harura pa'ana'e rehuna pana vo niho'o joni vaja kajaho harura
ni'ima'ura'e renu. 4 Ijihuna'e Hu nimaa ajuaranana vajijino korosi 'ahi
'anaara. 'Enavo Godoni harurijara reju'e Hu majama hinu. Ijihuna'e nú
'u'o Huni vajijaho ajuasina kaivo nú Hu hu'úmo hihuna. Ijihuni maijaho
Godoni harurijaho jonuna'i ranavume vu'ajihuna'e. 5 Ja nimairoa vajijino
hiju ho pa'ajaho ojono mina vene ka'avara. 'Ene ja ojono piuha'arame
kaha. 'Ú ja Keriso ka'ene joni vaji hinujaho mai'o pakavu raka? 'Ene
ja vejuro'i ma irijino Godoni ea 'wavara'e re'ira'omo 'ari'ava. 6 'Ene na
nimaa vejujaho ja hena kú'avajaho nú vena kúvajaho pa'arihara'e kú'eja.
7 Nú iviamaa Godoni siporua 'ojukame ja sisea paveju. Núra ika'ina ka'ene
vejukaho núra raka ka'ene najahajara mamaa'e rejakame avahuna pana
kaivo nú ura renujaho vea ka'ene núra arihune sa'ina'e kú'avajaho ja
'unama ka'ene aririji vehuna'e ura renukame avaju. 8 Ijihuna'e nú unenu'u
pina nimaiji niname vehuna pana kaivo nú nimai jihuneru vejura.
9 Nú temarasahu jihuni maijaho vea ka'ene nú harura pa'arenujaho
ja niho'o harura renau. 'Enajihuna'e nú ike 'u'o siporua 'ojura'omo ja
vena'e mahou'ina'e renahuna. 10 Ikehuni maijihuna'e na ijaho pahiju vo
na uneunechakija vene 'waravura. 'E'ira'omo vea ka'ene na ijí hi'ujaho
na nuni harura ka'ene Natohwijara mihajaho paapene ja ira kisina
'warahuna. Ijihuna'e na ja ni'ajihe emarene 'urihuna kaivo ja pavena'e
arihuna. 11 'Enajihuna'e vwehu nune túchamaijaho temarasaha 'ee vena'e
mahou'ina'e reha. 'Ene ni'ajaraha 'ee oja sonahiaha 'ee vwiha nikwinu
rene matausahe hiha. 'Eje Godoni oja mihi'ina 'ee matausahi'inijara
ja pu'úmo nahuna. 12 'Ene akuavuri 'unamijino 'ajosara'avara. 13 'Ene
nimaa roji'ina maho'okipo 'ajoravu. 14 Natohwa Jesu Keriso oni maiji
vwihanii'inijaho 'ee Godoni oja mihujaho 'ee 'Avenijihi pu'úmo
ahuvujaho maho'o ja pu'úmuna. Nijina.

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Karesia

Vu'a Anejijihina

1 [1] Na Poru apasorua ka'ene emaapo iji pijihe rehuna pane 'ee
emaapuni haruri rehuna pana kaivo Jesu Keriso oni vaji Godi Amo
ka'ene Hua'e vejume kwama 'urinajara iji pijihana. [2] 'Ene vwehu núna
maho'o ka'ene nú pu'úmo hijukipo sosia ka'ene Karesia vaji navujihi
'ajorame veju. [3] 'Ene maiji vwihanúe 'ee matauvi'ina ka'ene Godi ka'ene
núni Oma 'ee Natohwa Jesu Keriso oni rena roajaho ja pu'úmuna. [4] Hu
núni sisei jihuna'e kwamana 'ee areri Godi ka'ene núni Omijara Huni ura
ijino niamariarama ja'ina'e ike mwe'a sisea vajakino ni'ajúhe siriruma
ruva'ana. [5] Ijihuna'e pinanijaho niho'o aneja púsa pa'ana'e maho'o
majama Huna. Ameni.

Vu'a Mamaa Maiu'ina Nikwinuna

[6] 'Ene na niho'o puruva retiu. Ijihuni maijaho Godi ka'ene Keriso oni
vaji maiji vwihanúe 'umenuajaho ja nimarako rana'i vo vu'a ani'ina
maiu'ina 'ararihau. [7] Ijaho nimai'e ira pina ani'ina pana kaivo pu ea 'aho'a
hine a ruarahau. 'Ene Keriso oni vu'ijaho apene ta'arohe ani najahu.
[8] 'Ene núrana ho 'ona oji'ini kahi akúpa 'ahi rene roe ira ka'ene nú ja
najahukeja are'i kaivo ira pina ani'ina naja'amajaho maka'eje Godira
hu siri'amama. [9] Na nimarako 'waravuta'e na kú'o 'waravu. Ei pini roe
ira núra 'waravu ja'ina pana vo ira pina ani'ina'e 'warave he'avajaho
maka'eje Godira sirimama. [10] Ijihuni maijaho na iviamaa emaa'e ura
rena'avarono avaju ho Godi ura re'amarono 'unama saravu raka? 'Ú na
emaa'e ura rena'avarono harura veju raka? 'Ene na emaa'e ura re'avarono
saravuta re'ipisa na Keriso oni pwea pareju'u.

Porura Apasoru Renani Vu'a

[11] 'Ene vwehu nune maijaho na ura ja nimaa hami hehuna'e ura
reniujaho nara vu'a ka'ene najahujija emaapuni rene roe na najahuna
pana. [12] Ijihuni maijaho na emaapuna'a paapejuta 'ee ei pini najihuna
pana kaivo Jesu Keriso oni vajijino vejume roe samaa rejume na apejuta.

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

13 Nara 'unama ka'ene Jua puni tamana vajijino vejujaho ja nihejura. 'Ene
nara ichá'ina'e vene Godoni sosia sise'i 'aha'e 'ee tirakuje pa'are'amarono
vejuji manura vehuna areri pana. 14 Na ea ka'ene nú pu'úmo urijajija Jua
puni tamanijihuni 'unama niho'o asitahe hena ka parajuta 'ee na harura
natohwa vene amuhu núpuni 'unama tamana kajija maho'o 'ararihie
ve parajuta. 15 'Enaka'ivo nuni ohijihuni tei vaji Godira veniume na roe
'arihujino Hu ura rejume Huni maiji vwihaniuri vajijino iji pijihana.
16 Hu teamavume Huni Hariha nuni vaji vejume samaa'e rejumakame na
Jenitaru puni vaji naja'urono avanana kaivo na maku'a ea ka'ene haha
'ee 'aa rukini jihipuna'a vu'a pasaravuta. 17 'Ene na Jerusaremi pava'e
apasorua ka'ene nimarako reja jihipuni va'uta kaivo na va'e Arepia
rene kú'o Tamasikasi routa. 18 'Ene juara no'opiso pa'are'eme na iji'a
Jerusaremi Sipasi (Pita) ka'irono va'uta. Na ijino na'ia iropu ropune 'ee
umora ronu kwino hijuta. 19 'Enakaivo na apasorua 'aho'a pakivuta kaivo
Jemisi ka'ene Natohwijihuni 'u'uijiru kavuta. 20 Nara iviamaa raka ka'ene
jona'e vejukaho na nimaa'e Godoni una'i ja papisimie 'waravu. 21 'Enarejo
na 'urine Siria 'ee Sirisia va'uta. 22 'Enajihuna'e sosia ka'ene Keriso oni
vaji Jutia hijujija na pakivi'ina. 23 'Enakaivo pu nuni vu'a ika'ineru hejura
Ea ka'ene nitama sisei 'ahúajaho ivi'a nimairoa ka'ene hu nimarako
tirakui venaji najahu. 24 'Ene pu nuni hahijihuna'e hine Godi ta'arohura.

Poruho 'Ee Apasoru 'Aho'ijina

2 1 'Ene juara iropu ropu no'ona no'o pa'are'eme iji'a na kú'o 'uname
Jerusaremi Panapasi ho 'ee Taitasi ho ijá aherame va'uta. 2 Nara ijí
va'ujihuni maijaho Godira najihumakame ijihuna va'uta. 'Ene nara vu'a
iraka ka'ene Jenitaru puni vaji najahujaho hemi ea mama'ini jihipuni
una'eru 'waravuta. Ijihuni maijaho na 'unama reha asisame ani naja'eju
ronarejo avajuta. 3 'Enakaivo Taitasiho na hu'úmo hinana vo hu Kuriki
kaivo pu pa'ejahae sisa 'uhuhuna 'waravara. 4 Ijihuni maijaho vwehu
nuna 'aho'a ira 'atijino júhi roe kúme núra Jesu Keriso oni vaji ahija
varapa pa'a ijí matauma hinojujihi kúmareje aheruma va'e sisea huni
harura hari hi'avarono avajara. 5 'Enaka'ivo pura ija'ina'e vejakame pu
ruha aremahareje vea oma kwino aremahuna pana. Ijihuni maijaho vu'a
nimaijara joni vaji majamano na'amarono avajara. 6 'Enakaivo ea ka'ene
pina'inijija pu mai'o núnuna'a ani'ina pareju. Ijihuni maijaho Godiho
ronu kwino pareji'ina. Ijí ea mama'ina pina'ina kajija na unenu'u pina
pani'ajihara. 7 'Ene pura ani'ina ka'ene hejajaho na sisa pa'uhuahi'inijihi
vu'a maa maiu'ina najahuna mihana hejara. 'Ene ija'ina'e Pitaho sisa
'uhua'inijihi najahuna'e ranavara. 8 Godi ka'ene Pita oni vaji kaukara maa
vejume sisa 'uhuahi'ini jihipuni vaji apasorua kaukara venajara nuni vaja
kaukara maa 'u'o vejume na Jenitaru puni vaja kaukara vejuta. 9 Jemisine
Sipasine (Pita) 'ee Joni ijano tukeja'omo maiji vwihani'ina ka'ene na

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

mihaji kamareja pu nú Panapasi'i ahuma Jenitaru puni va'e ni'ajihe 'ee
pu sisa 'uhua'ini jihipuni vahuna'e nimaa vetiarame ija 'ekuara. 10 Pu ea
ka'ene uneunecha pa'anaka pivusahi'inijiru vwihani'avarono 'waravara.
Ijaho iraka ka'ene na 'u'o vehuna'e ura renia paranajina.

Porura Pita Enitioki 'Urarahe Ira Kisina 'Waramajina

11 Vea ka'ene Sipasira (Pita) Enitioki roajaho na huni una'i ninama
'urarahuta. Ijihuni maijaho hu 'unama ka'ene areri parehuniji vena
jihuna'e avajuta. 12 Iji'a ea 'aho'a Jemisi oni una'i rena ro'avarono hu
va'e Jenitaru pu'úmo 'iruma inuna kaivo vea ka'ene pura roajaho hu sisa
'uhuahi'iniji juhame Jenitaru maki'ika'i ruva'e hunanu hinana. 13 'Ejume
Jua 'aho'a ni'ajahe ira'ata kaja'ina vejara. 'Ene pura ira'ata ka'ene
ija'ina veja kajara rejume Panapasi 'u'o ira'ata kajara tairiume va'ana.
14 'Enaka'ivo na kivume pu vu'a maa maiu'ina nimaiji areri pavejume
kimarejo na puni una'a kajino Sipasi (Pita) ijá 'wavo A areri Jua kaivo a
Jua puna'i pahi'i kaivo Jenitaru epuna'i hinu 'ee a ichá vene Jenitaru Jua
puna'i hi'avarono 'ejahio?

Jua 'Ee Jenitaru Ahuma Nimairoa Vajijino Maranihuna

15 Nú Jua'e nahenuajija nú Jenitaru puni sisea vaji rena rohuna pana.
16 'Enavo hena ka'amana! Emaa varapa tamaniji venareje ariramaa'e
rehuna pana kaivo Jesu Keriso nimaa ro'avajina. 'Ene nú 'u'o Jesu
Keriso nimaa rojara. 'Ejume Keriso nimaa rojajara venume ariramaa'e
rejara. 'Ene varapa tamana'e venareje ariramaa'e rehuna pana. 'Ena'omo
varapa tamana'e ve'avajara ea pina veje ariramaa rehuna mai'o pana.
17 Nú Jua Keriso oni vaji ariramaa'e re'irono savari vajijino nú roe hena
kavajaho areri Jenitarua ea sisei ija'ina'e nú 'u'o sisea rukina'e kavara. 'Ú
Kerisoho sisea vehuniji 'waravi'ine? Niho'o pana. 18 Ijihuni maijaho nara
niruarahume pa'arenaji na kú'o 'uname vena aji'ipisa ijara naji'amajaho
na sisea vejuta reja'a. 19 Ijihuni maijaho varapa tamani jihuni harura
vaji hijuta. 'Enarejo tamana vaja kajaho kwavume pa'are'eju'e Godoni
jihuna'e hiju. 20 Na Keriso'i korosia 'ahi 'aniara. 'Ena'omo iviamaa nara
nanasu hihuna pana kaivo Kerisora nuni vaji hinu. 'Ene nara hia ka'ene
iviamaa haha kehunijino hijujaho Godoni Hariha ka'ene na oja miharena
Huhusu nunijihuna'e mihaji nimaa roji'i hiju. 21 'Enajihuna'e na Godoni
maiji vwihani'inijaho pakarano ranavura. Ijihuni maijaho varapa tamana
'arariha'areje ariramaa rehuna'e re'ipisa Kerisora kwamajaho maa
pa'ana'e reja'a.

Varapa Ho Nimairoa Vo Nimairoi Rejue Arira Rejura

3 1 Karesia ora ka'ene vwiha pa'akije ea irara ja pisimiane? Jesu Keriso
korosia 'ahi 'anaajaho na eriri joni una'a panajahume samaa'e

parenane? 2 Na unenu'u pina kwinu ikeru hehuna'e ura reniu. 'Ú Godoni
'Avena ka'ene ja apejajaho varapa tamani jihuni kaukara'e venareja
apejara ho ja hene nimaa ronareja apejare? 3 Ja vwiha pa'ane ja Godoni
'Avena vajijino marani'amarono aneja ka'ene vejajaho are'ika'i ja ivi'a
hahijihuni ura ijino veje mara'amarono vejo? 4 A uneunecha mapoka
vajijino sisei hinajaho maa pana raka? Ijija maa pa'ana'e re'avajaho
nimaa'e maa pa'ana. 5 'Ú Hu 'Avena ka'ene mihe emaa areri pavehuna
ka'ene veju'e joni vaji rejajija ja tamana hene vejujihuna'e vajihana ho
ja henareja nimaa rojajihuna'e venune? 6 Ijí 'unama nikwinu'ina kajino
Eparahamiho Godi nimaa rojumakame Godira hu ea arira 'wamana.
7 'Enajihuna'e ea ka'ene nimaa roji'inijija Eparahami oni harihija. 8 'Ene
Godoni irijara Godira túna'i Jenitarupo nimaa rojakame venae arira'e
rehuniji kamarena mai'o Godoni vu'a maiu'inijaho Eparahami ika'ina'e
'waramana Kwaa ara maho'o ikija oni vaji merajihuna. 9 'Ena'omo ea
irahipo nimaa rojujaho Eparahamira nimaa rojume merajaha ja'ina'e
merajihuna. 10 'Enakaivo ea mapoka ka'ene Varapa Tamana 'ahi mine
hijujija ijara siripamani hari hiju. Ijihuni maijaho ika'ina'e vejara Ea
irahipo Varapa Tamanijaho pa'ajohe 'ee uneunecha maho'o ka'ene puka
vajakino vejajija'e pahene vejujija siripavara 'iamana. 11 'Unama ka'ene
samaa'e rehunijaho ikena Ea pina varapijara veje Godoni una'i arira'e
rehuna pana. Ijihuni maijaho ika'ina'e vejara Ea aririjaho Huni nimairoa
'ahijino hihuna 'úmana. 12 'Enaka'ivo Varapa Tamanijaho nimairoa
vaja parena roana. 'Enakaivo ani'inijaho ika'ina'e vejara Ea irara ijihi
venujaho hu ijihuni toi hinuna 'úmana. 13 'Enavo Kerisora Varapa Tamani
jihuni vaji siripumajaho siriruma 'ekuana. Ijihuni maijaho varapijara
siripuma jihuni eha ijaho Hura apenana. Ijihuni maijaho ika'ina'e vejara
Ea irahipo icha 'ahi 'aninamiume kurinamie navujija siripavara
'úmana.
14 'Ene Jesu Keriso oni vaji Jenitarua merajihi'ina nikwinu'ina ka'ene
Eparahami merajahajino merajihuna. 'Ene pu nimaa rojajihuna'e Godoni
'Avena ka'ene nahama 'waramajaho apehuna.

Varapa 'Ee Nahama 'Waramajina

15 Vwehu nune uneunecha ka'ene na'ia mapoka veji'i hijujino manura
veji'i 'waravu. Emaapo 'wame nimaa vejajija vea ka'ene ijara roe nimaa'e
renujaho ei pini ijí ani ranahuna pane 'ee 'unama 'aho'a huri vehuna
areri pana. 16 'Ene ikaho Eparahamiho 'ee huni 'Iniji nahama 'waramana.
Hu 'ina mapoka'e rone 'warahuna pana kaivo Hu Ea kwinu rone
'waramana. Ijaho Keriso rone 'waramana. 17 Na 'unama ike 'wara'i 'ahiu'e
'waravu. Varapa Tamana ka'ene juara mapoka mapoka (430) pa'are'eme
mihajaho pavejume Godira nimako nimaa venajaho pataurumana. Hu
ijí tauru'ipisa Hura nahama 'waramaji 'eja'a. 18 'Enajihuna'e aachijaho

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

varapiji 'ajohareje 'ekahuna'e re'amajaho ivi'a nahama 'waravaji venareje
'ekahuna pa'ana'e rehuna. 'Enakaivo Godira nahama 'waramani
'unamijino Eparahami aachia vajahana. 19 'Enakaivo vu irakijihuna'e
varapijaho múhane? Varapiji múhajihuni maijaho emaapo puni siseiji
ki'avarono múhana. 'Enakaivo varapakaho ona'oji'inapo apena roe emaa
'ee Godiho ea ka'ene riramo'oi hinuji mahakame varapa huni 'unamijino
veji'i hi'eje ijí 'ina ka'ene nahama 'waravajara roajino pa'arenana.
20 'Enaka'ivo ea ka'ene rira mu'oijaho ea ronu kwinu reji'ina pana kaivo
Godira Eparahami nahama 'wara'i venajaho Hu rira mu'oi ea pa'a
Huhusu 'waramana.

Varapa Huni Maijina

21 'Enajihuna'e 'ú varapiji'o nahama 'warumaji'o ajikaravu raka? Niho'o
pana. 'Enakaivo varapa ka'ene múhajara hia maa múhuna'e re'ipisa
varapijara reje nú arira reja'a. 22 'Enaka'ivo Godoni irijara 'warumajaho
ea maho'o sisea huni hari hiju. 'Enajihuna'e ea irahipo Jesu Keriso nimaa
ro'avajaho pu raka ka'ene nahama 'waravajaho apehuna. 23 'Enakaivo
nimaa roijaho iji'a ro'amarono nú varapi jihuni harura hari hijara.
Nimairoa ka'ene túna'i roe samaa'e reje kahuni 'unamiji kuturúhume
hijara. 24 'Enajihuna'e Varapijara núni najuhi'ina'e rene aheruma roe
Kerisora roajino 'e'unana. 'Ejume nú nimaa rojajihuna'e nú venume
arira'e rejara. 25 'Enakaivo nimaa rojujaho niroajihuna'e nú iviamaa
varapa najuhi'ini jihuni hara pahiju. 26 Ijihuni maijaho ja iviamaa Jesu
Keriso oni vajijino nimai rojajihuna'e ja maho'o Godoni harihija'e
rejara. 27 Ja ea maho'o ka'ene Keriso oni vaji samaume 'urijajija Kerisora
ateha puna'i samahana. 28 'Enajihuna'e ja Jua 'aho Kuriki 'ee pwea ho
pwea pana 'ee napara ho parua ja ijá maho'o Jesu Keriso oni vajijino
nikwisu'ina. 29 'Ene Keriso ona'e rejara'e re'avajaho ja Eparahami oni
harihija. 'Ene aachia ka'ene nahama 'waramajaho ivi'a jona'e renana.

4 1 Na iviamaa ja 'waravu Omahi kwamajaho hariahi omahoni
aachia mapokijaho 'ekahuna. 'Ene ijí hariaha kajaho areri
uneunecha mapoka 'ajohi'ina parehuna kaivo vea ka'ene hu emakina
re'amajiano hu 'ekahuna. 'Eju'e hariaha kajaho areri pwea sa'ina rena
hinu. 2 'Enaka'ivo hu ea ka'ene hua'e 'ajohau jihipuni hari hine 'ee ijipo
aachi'a kajija 'ajoha va'u va'o omahi vea ka'ene ranamaji ape'eju'e iji'a
'ekuna. 3 'Ena'omo nú sesamaa'e hijajaho nú mwe'a ikehuni ichá'ini jihuni
harurijara unúnamúume ijihuni hari hijara. 4 'Enaka'ivo vea nimaiji roa
apejumakavi'i Godi Huni Hariha ranavume roe varapa tamana vajijino
napari nahenana. 5 'Ejakame Hura tamani jihuni hari ea ka'ene hijujija
kú'o nú 'imene 'eke piruve Huni harihija nimaa'e re'avarono avanana.
6 'Ene ijihuna'e ja Huni harihija'omo Godira Huni Harihijihuni 'Avena
ranavume núni oja vaji roana. 'Ene Amo Amo 'umenuna. 7 Ijihuni hahi ja

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

pwea pana kaivo Huni harihija'e rejara. A Godoni hariha'omo Godoni vaji aachi'a 'ekahuna.

Porura Karesia Ora Vwihaniajina

8 'Enavo nú nitama Godi pahene pakavari veijaho nú mwe'a ikehuni
godi ira'ati jihipuni hari pwea rene hijara. 9 'Enaka'ivo ja iviamaa roe
Godi hena kavu'e vu ika'ina'e 'warahuna Godiho ja hena kimu kaivo
irakijihuna'e ja kú'o 'unama va'e uneunecha maa pa'ana ka'ene sisei
jihipuna'a va'o 'ee ijihipuni pwea kú'o 'unama rehuna ura renao? 10 Ja
vea masapa juara 'ee vea vutua kwinu kwino puni veijihi hine akuma
'ararihiu. 11 Na jonijihuna'e juvu. 'Ene nara kaukara ka'ene jonijihuna'e
vejujaho maa pa'ana vejuta'e roe renu. 12 Vwehu nune na ja jarirame
'waravukúne ro naa'ina'e re'avara. Ijihuni maijaho na varapa tamanijaho
niare'i kaivo roe jaa'ina'e rejuta. 'Ene ja na maraku'a pasise'i 'ahiara.
13 'Enakaivo ja nihena kivaja'ina'e na vu'a amura ka'ene najahujaho
haha vaja atami 'uniri'eme 'waravuta. 14 'Ene nuni haha vaji atamijaho
jonuna'a ahija renana vo ja na papataararorihare 'ee pasenamana kaivo
ja na areri Godi oni 'ona oji'ina 'ekau ja'ina'e apeniara 'ee Jesu Kerisora
Ori roakame ape'ava ja'ina'e apeniara. 15 Ja marako merajiha paranajaho
ichihune? Na ijá roju Ja areri ija'ina vehuna re'ipisa joni niakuha jahene
vajiha'a. 16 Na nimai ijí rone 'waravu jihuna'e na ivi'a joni naka rejuta
raka? 17 Ira'ata najahi'inijija pu ura rena para'eju'e ja saravu. 'Enakaivo
pu mamaa'e ve'irono sarahuna pana kaivo pu ja tanu'urihe ja nuna
paro'avarono avaju. 'Ejakame ja puni ura ija'ina'e ve'avarono avaju.
18 'Enakaivo mamaijaho na'ia mapoka'e ura rena para'eje kaukara
ve'avara. 'Ene nara ijine ja pu'úmo hi'eje vehunaru pana vo na'ia
mapoka'e ve'avara. 19 Sesahu nune na kú'o hejujaho hariha nahe'irono
haha ka'ene hejuja'ina'e heju. 'E'eje Kerisoho joni vaja areri rena
parahuna. 20 'Enakaivo na ura ja pu'úmo ijí hihuna ura reniu. 'Ene jara
ichá'ina ka'ene hine 'ee vejuji hejujaho na ira ichá'ina'e 'warahunijaho
puruva retiu.

Heka'o Sera Puni Mina Veji'i 'Warumajina

21 Ijinakúne ja ea ka'ene Varapa Tamanahuni hari hihuna ura renaujija
'wariva hejuma. Ja Varapa Tamani jihuni ira hene vejura raka? 22 Ijihuni
maijaho Godi oni ira vaji ija'ina'e vejara. Eparahamiho harihwaha
no'ohe'ina'omo pina pwea naparijara nahejume 'ee pina huni napara
maijara nahenana. 23 'Ene pwea naparijara hariha ka'ene nahenajaho
haha huni ura ijino nahenana kaivo napara maijara nahenajaho
'unama ka'ene nahama 'warama jihunijino nahenana. 24 Ikeja areri haa
sa'ina. Ijihuni maijaho napara ikeja tamana no'o ka'ene 'wame nimaa
vetiaravajina. 'Ene pina huri'a ka'ene Sainai rena roe sisemaa ka'ene

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

nahenajaho pu pwearu rehuna'e nahenana'omo ijaho Hekana. 25 'Ena'omo
ikehuni maijaho Hekaho Sainai huri'a ka'ene Arepia vaji naminujina
'ee ijaho areri Jerusaremi ka'ene iviamaa namujina. 'Ena'omo pu
sesahwa pu'úmo pwea rena hiju. 26 'Enakaivo Seraho Jerusaremi ka'ene
ichutoi namujina. 'Ena'omo hu varapa huni hara pahinu. Hu núni oha.
27 'Ena'omo Godi oni ira vaji ija'ina'e vejara.

Napara ka'ene amuja paveji'inijija temarasaha. 'Ene ja hariha
panahene haha hejujihuna'e mwasiriha. Ijihuni maijaho napara
ka'ene temuka apeji'ini jihuni sesamaijija mapoka kaivo parua
rukini jihunijaho mapoka pana 'úmana.

28 'Ena'omo vwehu núne ja Aisiki vare'ina ka'ene nahama 'waramani
sesamaijihina. 29 'Enakaivo vea kajino hariha ka'ene haha huni
'unamijino nahejajara Godoni 'Avenijara 'wara'eme nahejajaho sise'i
'ahaa rurahana. 'Ena'omo iviamaa ija'ina'e renu. 30 'Enaka'ivo Godoni
irijaho ichá'ina'e 'waramane? Ika'ina'e 'waramana. Napara ka'ene
pweijaho no'o hariahe'i irechamie va'ava. Ijihuni maijaho pweijihuni
harihijaho hariha pina ka'ene napara nimai jihuni aachijija pa'ekahuna
'wamana. 31 'Ena'omo vwehu nune nú napara ka'ene pweijihuni sesamaa
pana kaivo napara ka'ene nimai jihuni sesamaa.

Matauhuniji 'Ajohi'i 'Avena Vaji Ohunijina

5 1 Nú 'ahijaho unenu'a 'ahopuni harura hara pahihuni jihuna'e
Kerisoho nú venume hanasina'e rejara. 'Enakúne majamano kisina'e
rene namina va'avara kaivo kú'o pwea rene harura hari hijuja'ina'e
pare'avara. 2 Heha! Na Porura ja 'waravu. Ja sisa 'uhua'avajaho
Kerisoho jonuna'a maa pa'ana'e rehuna. 3 Na kú'o 'waravu. Ea irara sisa
'uhuujaho hu tamana maho'o 'ararihihuni harura hari hinu. 4 'Enakaivo
ja tamanijara venae arira rehuna'e sara'avajaho ja maiji vwihaniujaho
ja niarihume paranana. 'Ene Kerisoho jonuna'a 'uhuusahana. 5 Ijihuni
maijaho nú 'Avena vaja 'ee nimairoa vajijino ariramaiji nimaa roji'i
'ajaha hiju. 6 Ijihuni maijaho Jesu Keriso oni vajijaho sisa 'uhuahi'ina
ho pa'uhuahi'inijaho natohwa pana kaivo nimaa rone oja 'ekaravujara
natohwijahuna. 7 Ja nimamaa'e vejara vo irara tanu'urihu'e nimaijaho
pavejo? 8 Ike iraka ka'ene venau'e ja panimaa vejujaho Godi ka'ene ja
'umena jihuna'i rena rohuna pana. 9 'Enaka'ivo isitia ma'u'ua vo ijara
veju'e harava emarena 'urinuna. 10 'Ene na Natohwi jihuni vaji nimaa
vetiujaho ja vwiha 'aho'a karaa ani pa'ekahuna. 'Enakaivo ea ka'ene
joni vwiha veju'e puruva retiujaho hu ea irara avamajaho hu mai'o huni
eha apehuna. 11 'Enakaivo vwehu nune na sisa 'uhuahuji rone majaa
najahujaho irakijihuna'e Jua na majaa ruariho? Ija'ina'e re'amajaho
korosi jihuni vu'a ka'ene rone 'wavujaho areve parahuna. 12 Maijaho ea
ka'ene ja ruarahujija sisa 'ee maiji'i maho'o 'uhuahe paare'ipisa mamaa

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

veja'a. 13 Vwehu nune ijihuni maijaho ja unenu'u 'ahopuni harura hari
pahihuni jihuna'e iji pijihana. 'Enakúne hanasina ka'ene jara apejujaho
paveje hahijihuni ura ijaho pave'avara. 'Enakaivo oja 'ekaravuri vajijino
ni'ajaravara. 14 Ijihuni maijaho varapa mapokijaho roe ira kwinu'wi
ikehuni vaji ahume 'waramana. Ja joni haha oja mihuja'ina'e ea ka'ene
joni rori hijujija oja mi'avara. 15 'Enakaivo ja kari mwatume iki mwatume
'ee pija'o'aravi'i hi'avajaho hami 'ajo'aravara vejuro'i ja maho'o i'isúmahe
pa'are'ejakúne oja ma'ara'avara.

Godoni 'Avena 'Ee Emahuni Karaijina

16 'Ene na ijá 'iavu 'Avena vaji hina onareje hahijihuni ura ijija
pave'avara. 17 Ijihuni maijaho hahijihuni ura ijija 'Aveni jihuni ura iji'o
ninakaramuna 'ee 'Aveni jihuni ura iji'o hahijihuni ura kwino parena
namuna. 'Ene pu no'o ninakaravu jihuna'e ja iraka ka'ene ura renaujija
pavejura. 18 'Enakaivo ja 'Avenijara uranie va'amajaho ja tamana huni
harura hara pahiju. 19 'Ena'omo hahijara ura reju'e mi'imi'imujaho
ikena. 'Uasa vejujine hurecharavujine 'ee hahijara itumujihi vejujina.
20 'Ene godi ira'ata'e oja mihura 'ee masiharame 'ee sena viti'arame 'ee
ura'arame ea 'ahopuni ruha ho kukua kime ajiname 'ee matatasu vene
'ee rana'arame 'ee ahaarame 'ee ituha 'oi'oi remaravura. 21 'Ene itunume
'ee toa sisea ine nanamie 'ee ruasarame 'ee uneunecha ika'ina ka'ene
na ni'waravu ja'ina'e 'waravu. Ea ka'ene uneunecha sisea ikihi vejujija
Godoni ara ka'ene Hura Kinia'e rena hinuni kwaa ijaho areri pavahuna.
22 'Enakaivo 'Aveni jihuni 'inijija ikena. Oja 'ekaravujine 'ee mari'uvujine
matauma hijujine 'ee chochumano hijujine 'ee swasina rejujine 'ee
mamaa vejujine 'ee paucha'asahi'i vena ihajinanavujina. 23 Vivinui
hiji'ine 'ee 'ajo'aravujine uneunecha ika'inijija varapa pa'ana. 24 'Ena'omo
iviamaa ea ka'ene Kerisouna'e rejajija pu hahijara itumuna 'ee ura rena
paranujija nikorosia 'ahi 'aniara. 25 'Ene nú Godoni 'Avena vaji hijura
re'avajaho roe ijí Godoni 'Avena vaja kajino 'urahoja. 26 'Enakúne roe nú
pakehi kehi one 'ee ea sivia 'waravujija areme 'ee ea 'ahopuni ruha 'eka
ka'irono itunavujija areva.

Ea 'Aho'a Ni'ajihe Puni Ahija 'Ekahuni Vu'ijina

6 1 Vwehu nune ei pini sisei vaji oja ka'avajaho ja ea ka'ene ni 'Aveni
vaji emakina'e rejajipo va'e masuanu ni'ajahe 'uri'amana. 'Enakaivo
ojono hami 'ajo'ara'avara vejuro'i ja 'u'o ija'ina'e vena ve'ejakúna.
2 Keriso oni tamaniji venareje ea 'ahopuni ahija ni'ajihe 'uri'avara. 3 Ea
irara vwihaju'e hu ea pina ni'ina ronujaho hu ori pisivaramuna. Hu
niho'o maa pa'ana. 4 'Enakaivo veje ea kwinu kwino huni kara ijija ori
piuhara'amana. 'Enareje iji'a ijara rejakame hu ori kehi kehi ohuna kaivo
ea 'ahopuni jihuna'e pajarika'e rene ohuna. 5 Ijihuni maijaho ea kwinu

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

kwino puni ahija ori tapahuna. 6 'Ene veje ea ka'ene ira naja'eme henajara
ea ka'ene hu nahajaho uneunecha mamaijija hu hu'úmo vajúsara'amana.
7 'Ene ja papisivarame Godi sivaa'ava. Ijihuni maijaho ea irara hu uné
raka uja 'onujija hu uneka kajihi jahene 'ekuna. 8 Ijihuni maijaho ea irara
huni hahijihuni 'unami ja'ina'e hinujaho haha huni 'unamijino sisea
piunihuna. 'Enakaivo ea irara 'Avena huni 'unamijino 'ina 'onujaho hu
'Avena vajijino majama hihuna apehuna. 9 Roe nú mamaiji vehunijaho
paucha'asa'avara. Ijihuni maijaho vea nimaa ro ape'eje a pasena'eje
ve'amajaho ijihuni eha apehuna. 10 'Enakúne nú vea mamaa ape'avajaho
roe nú ea maho'o puna'i hami ve'avara vo maraku'a ea ka'ene nimaa
roji'ini jihipuna'i hami ve'avara.

Túchamaa Jujuvu'a 'Warame 'Ajoramajina

11 Asura oma mama'ina ka'ene nara nuni ijijino vejujija ki'avara. 12 Ea
ka'ene haha kehunijino ta'arorahuni jihuna'e ura renaukame ja sisa
'uhuhuna'e 'ejahiu. Ijihuni maijaho Keriso oni korosi jihuna'e pasise'i
'ahi'avarono avaju. 13 Ijihuni maijaho ea ka'ene sisa 'uhuahi'inijija tamana
'u'o paakuavura. 'Enakaivo pu mají ja sisa 'uhu'avarono ura renau.
'Ejakame joni hahijihuna'e kehi kehi o'irono avaju. 14 'Enakaivo 'unama
ija'inijaho na pakehi kehi o'i'ahiu. 'Enavo núni Natohwa Jesu Keriso
oni korosi jihuna'e ijiru mari'uvi'i ojura. 'Ene nuni ura ka'ene mwe'a
ikehunijaho korosi 'ahi 'anaume paranana 'ee mwe'a kehuni ura ka'ene
nuni vaji navajija 'u'o korosi 'ahi 'anaume pa'arenana. 15 'Ena'omo sisa
'uhuahura ho sisa pa'uhua'ujaho unenu'u pina pana kaivo ea maiu'ina'e
rejujara ni'ima'urijahuna. 16 'Ene ea ka'ene 'unama maiu'ina 'arariha'i
o'avajaho matauvi'ina 'ee numiravujaho puni toine 'ee Godoni Isureri
'ahina. 17 Iviamai iki rene iki kaha ijaho ja ea pina varapa 'aho'a nununaa
pave'avara. Ijihuni maijaho Jesuni jihuna'e na sise'i 'ahiari matana 'avena
nuni haha 'aha navu. 18 Vwehu nune núni Natohwa Jesu Keriso oni maiji
vwihanú'inijaho joni 'avenijihi pu'úmuna. Ameni.

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Epasasi

Vu'a Anejijihina

1 1 Na Porura Godoni ura ijino Jesu Keriso oni apasorua rejuta.
'Ena'omo Godoni ehija Epasasi hijura ka'ene Jesu Keriso oni vaji
uchaha pa'ajihi puna'e veju. 2 Maiji vwihani'ina 'ee matauvi'ina ka'ene
Godi núni Oma 'ee Natohwa Jesu Keriso oni rena roajija ja pu'úmuna.

Keriso Oni Vaji 'Avena Huni Merajihi'ina

3 Núni Natohwa Jesu Keriso oni Godi 'ee Omiji ta'aroha. Hura
'Avena Huni merajihi'ina ka'ene akúpi 'ahi navujija Keriso oni vaji
maho'o merajúha paranana. 4 'Ene Hu nú mwe'a paveji'ini Huni vaji
iji pijúhana. 'Ejakame nú Huni una'i oja mahi'ina rene akuavi'ina rene
'ee sisea panamuhi'ina'e re'avarono iji pijúhana. 5 'Ene Jesu Keriso
oni vaji Huni Harihija'e 'ekuhunijaho nitama Huni ura ijino Hu ura
renaja'ina'e amairiaramana. 6 'Ene Huni maiji vwihanii'ini jihuni pinaniji
ta'aro'avarono Hura oja múhi'ini jihuni vaji ma'ekuana. 7 'Ene Hura ori
Huni 'aa vajijino ni'ajúhe kú'o 'ekuana. Huni maiji vwihanii'ina ka'ene
itu'o'una namuna vajijino núni sisea vwihanúe aremana. 8 'Ene Hura Huni
maiji vwihanii'ina ka'ene itu'ona namuna vajijino vwiha mamaa maho'one
'ee henaka maho'o 'usesamúhana. 9 Godi Huni ura ijihuni hemijaho vejume
núnuna'a samaumaa renana. Godi Huni ura ijino Keriso oni vaji Hu ura
renaja'ina'e venana. 10 'Ene vea roe areri rena parajakavi'i uneunecha
mapoka Keriso oni vaji ichutoi navura 'ee mwe'i navura 'ekaroe Huni
harura hari nahuna. 11 Hura nitama Huni ura ijino iji pijúhana. Hura
amairiarama ja'ina'e 'ee Huni aachia 'u'o 'ekara. 'Ene uneunecha maho'o
Hura ura rene 'ee 'warama ja'ina'e rejara. 12 'Ejakame ikehuni urijaho nú ea
ka'ene amura'e Keriso nimaa rojujaho Huni mamaiji ta'arohuna. 13 Ja 'u'o
Huni vaji Huni ira nimaiji hene 'ee vu'a maa maiu'ina ka'ene ja ni'ajihana
ka ja nimaa rojume Huni 'Avena ka'ene nahama 'waramajaho joni vaji
Huni tatua vene mihana. 14 Huni 'Avena ka'ene nú múhajaho Huni aachiji
'ekahuna tatua vene múhana. 'Ene Godi Oma'e rehuna'e kú'o 'uname
'imenúa avanana. 'Ene Huni mamaiji ta'aro'avarono avanana.

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Poru Oni Siporua

15 Ikehuni hahi na joni vaji Natohwa Jesu nimaa rojuji hene 'ee jara
Godoni ehija maho'o oja mihuji hejujaho pa'uhuname paturana'ika'i 16 na
jonijihuna'e joni ihi 'urihe siporua 'one teimani 'wavura. 17 'Ejakame núni
Natohwa Jesu Keriso oni Godi 'ee Oma ka'ene pinana rukinijara vwiha
ka'ene vwiha mamaa vwihane 'ee jonuna'a veje samaumaa rene 'ee Hu
hena kahunijaho samaumaa rehuna. 18 'Ene na siporua 'ojujaho joni oja
jaraa kame Hura maa irakijihuna'e ja 'umenaajaho hena kahuna. 'Ene
Huni uneunecha mapoka mavarasa'ina ka'ene Huni ehijijipo 'ekujija
hena kihuna. 19 'Ene Huni harura ni'ima'ura ka'ene nú nimaa roji'ina
kihipuna'i ve'amajaho hena kahuna. Ike harura ni'ima'ura ka'ene núni
vaji kaukara venujaho 20 ijí harura kajara Kerisora kwamajaho vejume
'urinana. 'Ene vejume akúpi 'ahi Godoni ija mana'inija'i asuma hinana.
21 Iviamai ikehuni vea ikeru pana kaivo túna'a 'u'o 'ajohai'ina mama'ina
harura 'ee harura maho'o 'ee iha icha'ina ka'ene ja 'urihujaho asitaha
parane huri hinana. 22 'Ene Godira uneunecha maho'o Huni mumora hari
irechamana. 'Ene uneunecha maho'o 'ee sosia Hura húmata rehuna'e
mahana. 23 'Ene sosijaho Huni haha ka'ene Hu ijihuni vaji maho'o areri
rena paranujina 'ee Hu uneunecha maho'o areri rena paranu.

Kwamasahara'e Jesuni Vaji 'Urijara

2 1 'Ene ja sisea vaji hijajihuna'e ja kwamasahara. 2 Ja nimako ijaho
ike mwe'a kehuni 'unamijino 'urahe ojara. 'Ene 'avena sisea ka'ene
ichutoa 'ajohu jihuni harura hari ojara 'ee hu ea ka'ene vu'ataa paheji'ini
jihipuni vaji iviamaa kaukara venujina. 3 Nú 'u'o puni vaja kajino nitama
hine núni hahijihi puni ura ijí vejara. 'Ene núni hahijihuni ura 'ee núni
vwiha sisesa ijipo rosamúa parajara. 'Ene núni kara ijija sisea ijihuna'e nú
Godoni sena hari ea 'aho'a kajihi pu'úmo hijara. 4 'Enakaivo Godiho niho'o
ni'ima'ura numiruvi'ina 'ee Hu ni'ima'ura oja mihi'ina. Ijihuna'e Hu nú
oja múhana. 5 'Ene nú siseijara venume kwamasahara vo Hu venume nú
Keriso pu'úmo ahuma mai'o hiju. Ijihuna'e maiji vwihaniajara vejume ja
maraniana. 6 'Ene Godira venume nú Keriso'i pu'úmo ahuma 'urijara. 'Ene
Jesu Keriso oni vajijino venume Godi pu'úmo akúpa 'ahi ahuma asuma
hiju. 7 'Enajihuna'e Godiho Huni maiji vwihanii'ina ni'ima'ura ka'ene
niho'o areri pamanura vehunijaho 'ee mamaa ka'ene núna'e venujaho Jesu
Keriso oni vajijino vea túna'i najuhuna. 8 Godira maiji vwihanúani vajijino
ja nimaa rojajihuna'e maraniana. Ijaho jara joni harurijino vehuna pana
kaivo Godira swara vene múhana. 9 Ijaho kaukara'e ja vejakame ijihuna'e
veje maranihuna panakúne ja ea pina jarika pare'amana. 10 Ijihuni
maijaho nú Huni Isura'e Jesu Keriso oni vaji venuana. 'Ejakame kaukara
mamaa ka'ene nitama Hura amairiaramaji ve'avarono venuana.

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Keriso Oni Vaji Nikwisu'ina Rejara

11 Ijihuna'e vwiha'avara. Ja Jenitaru nimarako hahijihuni 'unamijino
hijajaho ea ka'ene sisa 'uhuahi'ina 'wavura ka'ene emaapo iji haha sisa
'uhuahi'inijipo ja sisa pa'uhui'ina 'iavura. 12 Ja ma vwiha'aha. Vea kajiha
kajaho ja Kerisoho raname karaa ani hijara 'ee ja Isureri puni vaja
asinamiara. 'Ene ja raka ka'ene nahama 'waravajija suja 'ee raka ka'ene
túna'i rehunijija ja puruva rena'eme hijara. 'Ene iki mwe'i Godi pahena
pakavi'i hijara. 13 'Enakaivo ja ea ka'ene nimarako karori kaheri hijajija
iviamai Jesu Keriso oni vaji Keriso oni 'aijara aherame nimaa roana.
14 Ijihuni maijaho Hu núni matauvi'inijina'omo Hura no'o 'eke ahuvume
nú roe nikwinu'wi rejara. 'Ene vera ka'ene núa'e 'ahaume namajaho
tirakunana. 15 'Ene Hura Huni haha 'ahi núra naka'e vetiaravara 'ee Jua
puni varapa 'ee varapijara 'waramajaho 'ekume pa'arenana. 'Ene Huni
ura ijaho ea no'ohe'i kajija 'ekaroe ahuma'e irechamie Jesuni matauvi'ina
vajijino ea kwinu maiu'ina'e rena hi'avarono avanana. 16 'Ene Huni
korosia 'ahi ea no'ohe'i kajija ahume kwinu'wi rejakivi'i Godi pu'úmo
kú'o 'unama napura ve'avarono avanana. Ijihuni maijaho ijí korosia 'aha
kajino pura naka'e veti'aravuri 'unamijaho 'anaume kwamana. 17 'Ene Hu
roe ja ea ka'ene karori kaheri hijajija matauma hihuni vu'a 'warame 'ee
ea ka'ene nini hijujija 'u'o matauma hihuni vu'a 'waramana. 18 'Ena'omo
nú ja pu'úmo Huni vaji Godoni 'Avenijara venue Amo oni areri ma arira
vahuna. 19 'Enajihuni hahi ja iviamaa suja 'ee apiora pana. 'Enakaivo ja
Godoni ehi pu'úmo anesurijina 'ee Godoni kachi'ina rejara. 20 Ja Huni ara
ka'ene apasorua 'ee poropetiepo najaha jihuni toi venajihina. 'Ene Jesu
Kerisoho Huhusumano muna anesina ka'ene ijihuni toi vejajina. 21 Ijí ara
kajaho Huni vaji vena ajivu'e Hura ahuma 'unanavu'e 'urina Temiporua
akuavi'ina'e Natohwi jihuni vaji rene naminu. 22 'Ene Huni vaji ja 'u'o
'eke ahuma'e Godira Huni 'Aveniji'i hihuni ara'e venaana.

Porura Kaukara Ka'ene Jenitaru Puna'e Venajina

3 1 Ikehuni hahi na Poruho ja Jenitarue punijihuna'e Jesu Keriso
oni tipurea. 2 Godoni maiji vwihani'ini jihuni kaukara ka'ene
jonijihuna'e na mihajaho ja nihejara. 3 Hema ka'ene vejume núnuna'a
samaumaa renajaho na ni marako ma'uako vene 'waravujina. 4 'Ena'omo
ja ijí ta'avari vajijino Keriso oni hema ka'ene nara hena kavujaho ja
hena kahuna. 5 'Ene ijaho emaa puni harihija 'ee amuhija 'aho'a ka'ene
nimarako hijajija panajahana. 'Enakaivo iviamaa Huni apasorua ka'ene
akuavi'ina 'ee poropetia ka'ene 'Avena vaji hiji'ini jihipuna'i vejume
samaumaa renana. 6 Hemijaho ikena Godoni vu'a maa maiu'ina vajijino
Jenitaru Isureri opu'úmo ahume aachi'a ka'ene nahama 'waramajaho
'ekahuna. 'Ee Jesu Keriso oni vu'a maa maiu'ina vajijino haha nikwinu

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Huni pwina'e rejara. 7 Godoni swara ka'ene maiji vwihani'ina ka'ene
na mihaji'o 'ee harura ka'ene nuni vaji kaukara venujara ijí vu'a maa
maiu'ina kaji rone 'warahuna'e rejuta. 8 Na ea maho'o ka'ene nimaa
roji'ina puni vaji túchamaa ijina vo ike maiji vwihani'inakaho na mihana.
'Ene Keriso oni vaji uneunecha mapoka mamaa ka'ene areri pamanura
vene 'warahunijija Jenitaru naja'urono vajihana. 9 'Ejakame hema ikehuni
kaukara ka'ene nitama Godoni vaji nesi namajaho veje samaumaa
re'amarono Hu uneunecha maho'o venana. 10 'Ejakame Godoni vwiha
mamaa mapokijija iviamaa veje sosi vaja 'ee 'ajohai'ina 'ee mama'ina
ka'ene ichutoi hijujihi puni una'a samaa rehuna. 11 Ikaho Godira Jesu
Keriso ka'ene núni Natohwi jihuni vaji majama aneja púsa pa'ana'e
Hura ura renaja'ina'e venana. 12 'Ena'omo nú Hu nimaa rojuri vajijino
paju'i kaivo matausahe arira maiji Huni una'a va'u. 13 Ijihuni hahi na ja
'waravujaho nara jonijihuna'e sisei hijujaho ja paki'eje joni oja veje areri
paretiama. Ijihuni maijaho ijija joni hura vene ta'arorahuna.

Kerisora Oja Ka'ene Múhajina

14 Ikehuni hahi na Amo oni una'i nitupari savuta. 15 Kachi'ina mapoka
ka'ene akúpi 'ahi hijura 'ee mwe'i hijura puni iha huni vaji 'ekura. 16 'Ene
Hura Huni uneunecha mapoka ka'ene pinana rukinijija ja vajihuna.
'Ejakame Huni 'Aveni jihuni harurijara harura mihe ni'ajihe joni oja vaja
areri renaama. 17 'Ejakame Kerisoho jara nimaa ro'avari vajijino joni oja
vaji hi'amana. 'Ejakame oja 'ekara'avari vajijaho niho'o chinuma same
areri rena'a parani'amana. 18 'Ejakame ja areri Godoni ehijijihi pu'úmo
maho'o oja 'ekaravujaho hena kahuna. Ichá'ina ka'ene oja 'ekaravujara
ikikahia jorane 'ee ira ichá'ina'e rausahana 'ee ikikamia huna joranajaho
hena kahuna. 19 'Ene Kerisora oja múhajaho hena kahuna. Ijara henaka
asitaha paranana. 'Ena'omo ja maho'o Godoni henaka ijara itu'onahe
areri renahuna. 20 'Ena'omo harura ka'ene núni vaja kaukara venujara
raka ka'ene nú vwihane 'ee Godi jarima 'warahunijaho ijí Harura kajara
niho'o asima paranuna. 21 Godiho sosia vaja 'ee Jesu Keriso oni vaja 'ee
ea maho'o hina apena va'ujihi puni vaja aneja púsa pa'ana'e ta'arohuna.
Ameni.

'Avenijara Venu'e Nikwinu'ina Rejujina

4 1 Na Natohwi jihuni tipura eijara ja jarirame 'waravujaho ja 'unama
mamaa ka'ene ja 'umena jihunijino 'uraha oha. Ijihuni maijaho
ja Godira 'umenaana. 2 'Enakúne oja 'ekaravuri vajijino masuani
ajuarasaha hine 'ee ea hami 'ahie 'ee haha sonahi'eje hine 'ee ea 'aho
pu'úmo matausahe vivinui hine 'ee ea 'aho pu'úmo mamaa'e veji'i
hi'avara. 3 'Ene Godoni 'Avenijihi pu'úmo ahuma hijuri 'unamijaho
hami 'ajohi'i matauvi'iniji vevahame hiha. 4 'Ene haha nikwinune 'ee

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

'Avena nikwinuna. 'Ene mamaa ka'ene túna'i rehuna vajijihuniji ja
'umenaana. 5 'Enajihuna'e Natohwa nikwinune 'ee nimairoa nikwinuna
'ee toi samaujaho nikwinuna. 6 'Ene Godi nikwinuna 'ee Hu ea maho'o
puni Oma. Hu ea maho'o ikehi puni húmata 'ee Hu uneunecha maho'o
arerina. 'Ene Hu nú ea maho'o puni vaji hinu. 7 'Enakaivo nú ea kwinu
kwinu Kerisora swara ka'ene maiji vwihanúuji Hu ura renaja'ina'e
vajúhana. 8 'Enajihuna'e ika'ina'e 'waruvara.

Vea ka'ene Hu ajima ichutoi va'ajaho Hu ea ka'ene tipura hiji'inijija
aheramana 'ee swara Huni ehija vajihana 'úmana.

9 Ike ira ka'ene ajima va'ajihuni maijaho irake? 'Ú Hu 'u'o arihe kami
mwe'a vaja kamino va'ane? 10 Hu ariha roaja'ina Hu kú'o ajima va'e
maho'o asisama kahi ichutomai va'areje uneunecha maho'o mwe'a 'ee
akúpa 'ahi navujija 'ajoha'i 'ahaume avanana. 11 'Ene Hura swara 'aho'a
apasorua vajihe 'ee 'aho'a poropetia vajihe 'ee 'aho'a ivenijarisia'e vajihe
'ee 'aho'a pasita'e vajihe 'ee 'aho'a najahi'ina'e vajihana. 12 'Eje ijara
ea ka'ene akuavi'inijija ni'aji'eje Huni kaukara vehuna. 'Ene Keriso oni
hahijaho veje emarena ajihuna. 13 'Ene pura najuhe ajima va'eje núni
nimaa roijaho nikwinu rena paraje 'ee Godoni Harihiji hena kavujaho
roe emarena parahuna. 'Ene areri Kerisora emarenani manuri ja'ina'e
rehuna. 14 'Ene ijara reje nú sesamaa puna'a parehuna areri vúrui
amena 'anúa ato'urumue haeme ojuja'ina'e pavehuna. 'Ene emaapuni
nimairoa ira'atijija panimaa vetihuna 'ee 'unama ira'atijino pisivisave
niho'o nimaa puna'i rehuna. 15 'Enakaivo oja 'ekauri vajijino nimaaru
'waravi'i hiha. Ijihuni maijaho nú Huni vaji uneunecha maho'o ikihi puni
vajijaho emarene 'urihuna. 'Ene Kerisoho Huni sosia ijihuni Húmata. 16 Ijí
Huni harura hari hahakaho maho'o roe ihene namu. Ijara haha pwina
'aho'akaho ni'ajihue puni kaukara 'oi'oi hami veju. 'Ene ijara veju'e oja
'ekaravuri vajijino hahakaho emarena 'urinu.

Keriso Oni Vaji Hia Maiu'iniji Hine 'Ee Ohunijina

17 'Enajihuna'e ike nara 'waravukaho nú Natohwiji huni una'i nimaa
'waravu. 'Enakúne ja paki'eje 'unama ka'ene Jenitaru pu ojuja'ina'e
o'avara. Ijihuni maijaho pu niho'o vwiha puruva reti'eju'e maiji ojura.
18 'Ene puni vwiha ijaho niho'o nutuma namu. 'Eju'e Godira hia ichá'ina
ka'ene hihuna ura renujaho asinavara. Ijihuni maijaho pu puni vwiha
ijaho puruva retiuna 'ee puni oja Hununa'a niho'o kuma kisima'ura'e
vene hiju. 19 'Ene pu niho'o roe kisina'e rejara. 'Ene 'unama ka'ene
'uasa vejujara pu niho'o hivahimana. 'Ene 'unama sisemaa ka'ene pu
vene 'ee pupusu vwihajujara pu niitunavume pa'arenana. 20 'Enakaivo
ja 'unama ikehunakino Kerisoho hena kahuna niho'o pana. 21 Ijihuni
maijaho ja Huni vu'a nimaa'e nihejara. 'Ene Hura ja najahana. Ijihuni
maijaho nimaijaho maho'o Jesuni vaji namu. 22 Enakúne joni kara sahasa

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

'ee unama ka'ene ja nimarako itunijara pisivisavume sakarasahajija
maho'o irechave pa'are'amana. 23 'Enakaivo jara vwihajuri 'unamijija
veje maiu'ina'e rehuna. 24 'E'eje kara maiu'ina saha. Ijihuni maijaho
kara kajaho maiu'ina Godi vare'ina 'ee ariramaa 'ee akuavi'ina 'ee
nimaa nimaa'e venana. 25 'Enakúne 'unama ka'ene ira'atijaho irecha'i
kaivo ea ka'ene joni rori hijujija ira nimaijino 'waraha. Ijihuni maijaho
nú ea kwinu kwino puni pwinana'a. 26 'Ene ja ajina'avajaho sisea
paveha 'ee sena vena apena va'eje vea va 'o'ama. 27 'Ene Setaniho tinia
pa'arema'amana. 28 'Ene veje ea ka'ene nesa apeji'inijaho kú'o nesa
paape'amana. 'Enakaivo huni ijijino kaukara raka ka'ene mamaijaho
ve'irakúne hu ea ka'ene pivunujaho areri ni'aji'amana. 29 Ja paki'eje ea
ira sisea 'wara'ava. 'Enakaivo veje ja ira mamaa ka'ene ea kaji ni'ajahe
emarena 'urihuniji 'wara'avana. 'Eje ea irahipo ijí he'avajaho ijara pu
meraji'avara. 30 'Ene ja paki'eje Godoni 'Avena veje temu'ama. Ijihuni
maijaho Hura nahama 'waramarena tatua ka'ene múhajaho nama va'e
vea ka'ene Hura 'ekuhunijino 'usehuna. 31 'Enakúne ike 'unama ka'ene
'uraura 'ee sena ajira mwasiriti'aravura vu'a ronahura naka veti'aravuri
'unamijija irechave maho'o pa'are'avara. 32 'Enakúne ea 'aho pu'úmo
hami veti'araha 'ee oja purasina'e rene 'ee vwihane arekaravi'ina'e reha
areri Godira Keriso oni vaji ja vwihanie arema ja'ina'e ve'avara.

Hanaji'ina Vaji Hine Godira Venuja'ina Ve'avara

5 1 Ijihuni hahi areri sesahu nuna ka'ene oja mihi'inakije Godira
venuja'ina'e ve'avara. 2 'Ene Kerisora ja oja mihaja'ina'e oja 'ekaravi'i
o'avara. 'Ene Hu Huhusu nú múharena areri swara vene swasa Godona'e
amua 'u'amarono venana. 3 'Enakaivo ja Godoni ehijakúne 'uea vejura
'ee huricharavura 'ee jonaru vwihajura 'ee rarene 'ekura joni vaja
parejakame ea ja ronaha pa'wa'avara. 4 'Ene ira sakaha ka'ene siseijaho
pa'wame 'ee sipana ka'ene areri parehunijija paasuhuna kaivo Godi
teimani 'wahunijiru 'waha. 5 Ijihuni maijaho ja nimaa hene kavuja'ina'e
ea ka'ene 'uasa vene huricharavura. 'Ene ea ka'ene epuni kukua kime
ituname ura rena'inijija ea ija'inijija godi ira'atijihi oja mihi'ina. Godi'o
Keriso'o Kinia rene hihuni kwaijaho pahihuna. 6 'Enakúne veje ea vu'a
maa pa'ajino ja papisimisava. Ijihuni maijaho Godoni sena ea ka'ene
ija'ina'e vu'ataa pahene uneunecha ija'ina'e vejujihi puni toi namu.
7 Ijihuni hahi puni pwinana'a pare'avara. 8 Ijihuni maijaho ja marako
nututi hinojara kaivo iviamaa ja Natohwijihuni vaji hanaji'ini hiju.
'Enakúne hanaji'ina puni harihipo 'uraha ojuja'ina'e o'avara. 9 Ijihuni
maijaho hanaji'ini jihuni 'inijija ahume maho'o mamaa vene arira maijihi
vene 'ee nimaijihi vehunijina. 10 'Ene Natohwijara ura rehunijihi hena
ve'irono 'unama savujina. 11 'Ene uneunecha ka'ene nututi hine vejujihi
puni pwinana'a pare'avara. 'Enakaivo ijija hina 'warave roe samaumaa

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

re'avara. 12 Ijihuni maijaho pura nesi iraka ka'ene vejujihi 'warahuna
juha. 13 'Enakaivo uneunecha mapoka hananujara veju'e roe samaumaa
rejura. Ijihuni maijaho uneunecha mapoka ka'ene roe samaahiravujija
hanaji'ina. 14 Ikehuni hahi Godi oni ira vaji ija'ina'e 'waramana.

Niima neji'ine ara kwama namujaho 'urina! 'Ejakame Kerisora a
hanana'ama 'úmana.

15 Ijihuni hahi jara 'uraha ojujaho hami vwihane paraji'i ea ka'ene hami
pavwihaji'inapo ojuja'ina pana kaivo hami vwihaji'inapo ojuja'ina'e o'avara.
16 Ijihuni maijaho vea ikaho siseakúne ja vea iraka apenareje uné raka
ve'avajaho hami ve'avara. 17 'Enakúne papuruva reti'avara kaivo Natohwi
jihuni ura ijija hena ka'avara. 18 'Ene toa sisea paine nanamie 'unama
sisea ani ani ve'avara kaivo 'Avenijara joni vaja tinia apena para'amana.
19 'Ejakame ja Godoni ira vaji vu'ijihi 'wame Samusi vaji javaa vene Godi
ta'arohuri javaa ijihi vene 'ee 'Aveni jihuni javaa ijihi vene joni oja vaja
mamaa re'eje Natohwi jihuna'e vena'avara. 20 Na'ia mapoka núni Natohwa
Jesu Keriso oni ihijihuni vaji Godi Omijaho teimani 'wa'avara.

Paruina 'Ee Napasina Puni Vu'a

21 'Ene Keriso oni hurijihuna'e ea 'aho pu'úmo hura veti'aravi'i hi'avara.
22 Napare paruhu jopuni hahuneru hi'avara. Areri ja Natohwi jihuna'e
vena'ava ja'ina'e ve'avara. 23 Ijihuni maijaho paruijaho naparahoni húmata
areri Kerisora sosi huni húmati ja'ina. 'Ene Hura Huhusu Haha (sosi)
Ni'ajahi'ini jahuna. 24 'Enakaivo sosia Keriso oni hari namuja'ina'e napara
'u'o uneunecha maho'o paruhwa puni hararu hine ve'avara. 25 Parue
napahu jona oja mi'avara. Areri Kerisora sosi 'u'o oja maharena Huni
haha mahaja'ina'e ve'avara. 26 'Ene sosia veje akuavi'ina'e rene 'ee chiha
pa'ana re'amarono toa 'ee Huni irijino somahana. 27 'Ene Hu sosia chiha
maka pa'ana kaivo akuavi'ine 'ee panamahi'ina mavarasa'ina'e reje Hu
Huhusu ape'irono avanana. 28 Ijihuna'e parua puni haha oja mihuja'ina'e
napahwahijija 'u'o oja mi'avara. Areri puni haha oja mihuja'ina'e mi'avara.
Ea irara huni napara oja mahujaho hu areri huni haha oja mahi'ina. 29 Ijihuni
maijaho ei pini huni haha kame sehuna pana kaivo hu 'iruma vajahe 'ee
hami 'ajohuna. Areri Kerisora sosia'e 'ahauja'ina. 30 Ijihuni maijaho nú Huni
haha pwinana'a. 31 Ijihuni hahi parua huni oha oma irechami'i kaivo va'e
huni napara samuna. 'Eju'e no'o ijaho roe kwinu renuna. 32 Ike hema ikaho
ni'ima'ura kaivo na Kerisoho 'ee sosi ijí rone 'waravu. 33 'Enavo veje ea kwinu
kwino joni vaji hijujija naparaha oja ma'amana. Areri hura huni haha oja
mahuja'ina'e. 'Ene veje naparaha paruahoni hura venahi'ina'e re'amana.

Sesamae 'Ee Emahwaha Puni Vu'a

6 1 'Enajihuna'e sesamae Natohwi jihuni vaji emahu jopuni ira hene
veha. Ijihuni maijaho ijaho 'unama aririjina. 2 'Ene oni omiji'o ohiji'u

puni hura hami ve'amana. Ikaho varapa amura ka'ene eha mihuna'e
nahama 'waramajina. 3 'Ejakame oni hia mamaa'e reje a 'aha jora'e
iki mwe'i hina vahuna. 4 'Enakúne emahwahe ja paveje sesahu jona
ajina'avara. 'Enakaivo Natohwijihuni 'unamijino opuipo 'ajo'arahunijaho
najahe hena ka'avara.

Pwea 'Ee Puni Mama'ina

5 'Ene pwea joni mama'ina ka'ene mwe'i hiju jihipuni ira hene tea
juname 'ee simarame 'ee oja nimaiji same Keriso ona'e vena'ama ja'ina'e
ve'avara. 6 'Enajihuna'e ja paki'eje joni mama'ina puni nia 'aharu vene
'ee joni mama'ina'e teamanahuni jihuna vehuna pana kaivo Keriso
oni pweapo puni ojiji'i Godi oni ura ijí vejuja'ina'e ve'avara. 7 'Ene ja
emaapuni kaukara'e ve'avajaho teamana'eje areri Natohwijihuna'e
venahu ja'ina'e vena'avara. 8 'Enajihuna'e nú nihena kavu. Pwe'ina ho
matauma oji'ini uné raka mamaa'e ve'amajaho ijí raka ka'ene hu vena
kajihuni eha Natohwi jihuna'i apehuna. 9 'Ene mama'ine ja 'u'o pununa'a
'unama ija'ina ve'avara. 'Ene ja veju'e pu tea junavujaho are'avara. Ijihuni
maijaho ja nihena kavuja'ina'e puna 'ee joni Natohwijaho akúpa 'ahi
hinu. 'Ene Hu ronu kwino pareji'ina.

Godoni Nana'ejuri Kukua

10 'Ene vu'a túchamaa ijaho ikena. Natohwi jihuni harura ni'ima'ura
vajijino kirasahe para'avara. 11 'Enakúne Godi oni kukua ka'ene nana'e'irono
savujino maho'o sa'avara. 'Ejakame ja Setanira pisimisamuni 'unamijija
areri kisina'e rene namihuna. 12 Ijihuni maijaho nú ea haha rukina 'ee 'aa
rukina pu'úmo nana pa'eju. 'Enakaivo 'ajoha'ina 'ee harura 'ee harura
nutuvi'ina ka'ene iki mwe'i hijura 'ee 'avena sisesa ka'ene ichutoi hijujihi
pu'úmo nana'eju. 13 Ijihuni hahi Godi oni nana'ejuri kukuijino maho'o
saha. 'E'irakúne vea ka'ene vea sisea kajara ape'amajaho ja ijihuna vaji
rarara'avara. 'Ene ja uneunecha maho'o ve'ava jihuna'e ja areri kisina'e rene
namihuna. 14 Ja ika'ina'e ve'avajara reje ja areri kisina'e rene namihuna.
Joni 'aha mo'oa charia ka'ene nimaijino irame 'ee joni túra ariramaijino
vahanaha. 15 'Ene joni umora ira maiu'ina ka'ene matausahuji saha. 16 'Ene
ikehuni pwina ijaho tarera ka'ene nimairoiji ape'irakúne Setani oni juha
ka'ene jaijasahe roujija iji 'aniku'avara. 17 'Ene i'esa ka'ene marani'inijino
same 'ee 'Aveni jihuni so'wijaho Godi oni irijinakúne ape'avara. 18 'Ene na'ia
mapoka'e siporua 'ojuri veijaho 'Avena vaji 'o'avara. Na'ia mapoka'e nia
nirii'i siporua ea ka'ene nimaa roji'ini jihipuna'e 'one ihajinanami'avara.
19 'Ene nuni siporua 'onihakame nuni ira nasina re'eje na vu'a maiu'ina
kehuni hemijaho paju'i kaivo najahe pu hena ka'avara. 20 Ijihuni maijaho na
Godi oni iruhoa apene 'waravu jihuna'e na tipurai hijura'omo vea ka'ene ijí
'wara'ujaho na ichá'ina'e 'warahuni ja'ina'e matauma 'warahuna.

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Túchamaa 'Ajoramajina

21 'Enakaivo Tichikasiho núni vwea nú oja mahi'ine 'ee uchaha pa'ana
ka'ene Natohwi jihuni kaukara veji'inijara ichá'ina ka'ene nununa'i
rejujija maho'o 'warave ja hehuna. 22 Na ike 'warahuni maijihuna'e
ranavu'e vu'u. Hura núra ichá'ina ka'ene hijujaho 'warave ja hene oja
sonahihuna. 23 'Ene matauvi'ina 'ee oja mihi'ina nimairoa ka'ene Godi
Amo 'ee Natohwa Jesu Keriso oni rena roajaho vwehi pu'úmuna. 24 Ea
ka'ene Natohwa Jesu Keriso oja aririji mahi'inijija maiji vwihani'inijaho
maho'o pu pu'úmuna. Ameni.

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Piripai

Vu'a Anejijihina

1 1 Poru'o Timoti ka'ene Jesu Keriso oni pwehipo ea ka'ene nimaa
roji'ina 'ee eruta 'ee tikonia ka'ene Jesu Keriso oni vaji Piripai
hijujihi puna'e veju. 2 'Ene maiji vwihanie 'ee matauvi'ina ka'ene Godi
núni Omijaho 'ee núni Natohwa Jesu Keriso puni rena roajaho jona.

Porura Teimani 'Wamani Siporuijina

3 'Ene na'ia mapoka'e ja vwihaniare'e nuni Godiji teimani 'wavura.
4 'Ene na na'ia mapoka'e mari'uvi'i maho'o jonijihuna'e siporua 'one
jarima 'waravura. 5 Ijihuni maijaho ja vea ka'ene nimaa rojajino rene
vu'a maiu'ina ike ni'ajihe 'waramapene roe iviasi usevu jihuna'e. 6 Na
ike unekakaho nimaa rojujihuni maijaho Hu joni vaji kaukara mamaa
ka'ene aneja vena kajaho Hu veje marana apene va'u va'o Jesu Kerisora
ro'amajino 'e'uhuna. 7 Na 'unama ika'ina'e ja maho'o vwihaniu jihuni
maijaho ja ea kwinu kwino nuni oja vaja joni tinia navu. Ijihuni maijaho
na tipurai hijuta ho vu'a maiu'iniji vahame nimaiji rone 'waravujaho ja
na ni'ajihara'omo nú ja pu'úmo maiji vwihanúajaho ahuma apeju. 8 'Ene
Jesu Kerisora oja ka'ene 'ekauni vajijino nara ja'e ki'i 'ahiu'e oja ka'ene
hejujaho Godira na kimu. 9 'Ene na siporua 'ojujihuna'e jara ea 'aho'a
oja mihujaho niho'o emarena parane 'ee joni henaka hami vwihane
veji'ina'e rehuna. 10 'Enajihuna'e na ura reniujaho ja uneunecha nimaijija
hami vwihane hena kivi'i mamaaru vejakame ea ja panama'eje hina va'e
Kerisora ro'amani veijino use'avara. 11 'Ene 'unama arira ka'ene Jesu
Keriso oni rena roajara joni vaja niho'o tinia apena para'ama jihuna'e
Godiho aromahe 'ee ta'arohuna.

Keriso Onijihuna'e Hiji'i Godoni Ira Najahuna

12 'Ene vwehu nune na ura ja ike hehuna'e ura reniu. Nuni haha 'ahi
uneunecha mapoka ka'ene rejajipo rejume Godoni vu'a maiu'inijaho
ni'ima'ura'e rausahana. 13 'Enajihuna'e sorutia ka'ene kavana ijihuni ara
'ajohi'inijija nara Keriso unijihuna'e tipurai hijujaho ea maho'o nihejume

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

paranana. 14 'Ene nara tipurai hijujara reju'e vwehu nuna ka'ene Natohwi
jihuni harura ni'ina'e apene paju'ika'i Godoni vu'a 'waravu. 15 Ea
'aho'ijija niho'o sename ajina'eju'e Keriso rone najahu kaivo ea 'aho'ijija
oja maiji vwihaji'i najahu. 16 'Enakaivo vu ea ka'ene vwiha maijija puni
ojiji'i najahu. Ijihuni maijaho na vu'a maiu'iniji vaha'urono iji pijihana.
17 'Enakaivo vu ea 'aho'ijaho pu pupusumano vwihajura. 'Enajihuna'e
pu oja maa pasavi'i nara tipurai haha heji'i hi'urono vwihaji'i najahu.
18 Irakijara natohwane? 'Enakaivo pu vwiha mamaiji vwihaji'i najahu ho
vwiha siseijino vwihaji'i najahujaho unekajaho pana kaivo nimaijaho pu
Keriso rone najahujara ni'inijahuna. Ijihuna'e na mari'uvu. I'a ijihuna'e
na mari'uhuna. 19 'Ene na niheju jara siporua nuna ka'ene 'ojujara reje
Jesu Keriso oni 'Avenijara ni'ajihe na vahanime samai ranamihuna.
20 Na ura renia para'eju'e raka ka'ene rehuniji nimaa roji'i hijujaho
uneunecha 'aho'a pareje na junihuna. 'Enakaivo na Keriso onijihuna'e
paju'ika'i marako vejuja'ina vehuna. 'Ene nuni hia vajakino na mai'o
hi'eju ho na kwahuna kaivo na na'ia mapoka'e Kerisoho ta'arohuna.
21 'Ene na Keriso onijihuna'e hiju kaivo kwa'ujaho na 'u'o eha mamaa'e
apehuna. 22 'Enakaivo na hahiji'i hijukaho na kaukara ka'ene 'ina rukiniji
vehuna. 'Enajihuna'e na ichá'ina'e vehuna puruva reniu. 23 'Enakaivo
ijí ura no'ohe'i kajipo niho'o 'unirime isoma irechami'i veju. Na ura
va'e Keriso'i hi'i 'ahiu. Ijihuni maijaho ijaho niho'o mavarasa'i maijina.
24 'Enakaivo joni hahijihuna'e ike hahiji hijujara mamaijahuna. 25 Ijaho
na nimaa'e vejujihuna'e na arema ja pu'úmo maho'o hina va'eje ja 'urina
joni nimairoa vajijino emarene temarasahuna. 26 'Ejakame na 'uname
joni vu'e ja na ki'ava jihuna'e Jesu Keriso oni vaji niho'o teamaname oja
sonahia parahuna. 27 'Enakaivo joni kara 'unama mamaa ira maiu'ina
ka'ene Jesu Keriso rone 'waramu ja'ina'e heha. 'E'irakúne na vu'e ja
ki'eju ho na arema hi'ujaho nara hehuna'e ura reniujaho ja kisina'e
namine oja 'ee vwiha kwisu rene ahume vu'a maiu'ina ka'ene nimaa
roijihuna'e harura pina veju. 28 Ja paki'eje joni nakijipo ninamaujipo veje
tea juna'ava. Ijí kara kajara najahujaho pu tirausahe parahuna. 'Enakaivo
Godira ja ni'ajihuna. 29 Ijihuni maijaho ja Keriso nimaa rohuneru pana
kaivo Hunijihuna'e sisei hihuna 'u'o mihana. 30 Nú iviamaa ijihuni vaji ja
pu'úmo ahume ahija apeju. Ja na niki'eme na Hunijihuna'e nimako sisei
hijuta. 'Ene ja nihena ki'eju'e na iviamaa ijihuni vaja kajino hine harura
natohwa'e veju.

Keriso Oni Masuani Hiji'inijine 'Ee Pinanijina

2 1 Keriso oni vaji hijujara veju'e harura renau 'ee Huni oja
'ekaravujara veju'e oja sonahiu. 'Ene 'Avenijihi pu'úmo hinoju.
'Ene ea ura renae 'ee epuna'i temuka apeju. 2 Ikija nimai jihuna'e
vejakame temari rarenihe parani'amana. 3 Ja jasumano jonaru vwihajuri

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

'unamijaho pavene 'ee vwiha maa pa'ajihuna'e kehi kehi vejujaho
arehuna. 'Enakaivo vwiha jonijija 'eka masuani ajuarasahe ea 'aho'a
mama'ina rone vwihanihuna kaivo jajasu pavwiha'avara. 4 'Ene joni ura
ijiru pa'ajo'avara kaivo ea 'ahopuni ura ijija 'u'o ki'avara. 5 Ike kara ka'ene
Keriso oni vaji navajija 'eke joni vaja 'u'o na'avara. 6 Hu Godi kaivo Godi
Huni tinia ranamana. 7 'Ene Hu uneunecha maho'o irecha'i kaivo roe
pwea puna'i rene 'ee emaa puna'i renana. 8 Hu emaa kavara 'ee masuani
ajuarane 'ee Omahoni ura ijaho vena va'e kwahuni vutuiji 'e'une korosi
'ahi kwamana. 9 'Ene Godi Hu ni'ima'ura ta'arohe 'unama ahasirima
rena iha ka'ene Hu mahajaho iha mapokakaji asitaha paranaji mahana.
10 'Ene Jesuni ihiji he'avajaho akúpa 'ahi hijura 'ee mwe'i hijura 'ee mwe'i
hari hijura maho'o Hu nitupari satihuna. 11 'Ene ira maho'o nahame Jesu
Keriso Natohwa 'wahuna. 'Eje Godi Amo oni pinana 'urihuna.

Mwe'aki Ira Puna'i Hana'avara

12 'Enajihuna'e ehu nune na ja oja mihi'ine ja na'ia mapoka'e nihene
vejura. Nuni una'eru pana kaivo na ani ruva'uri vajijaho ja niveju
kaja'ina'e ja ni'ajihuni 'unamijaho ojono akume juvi'i ve'avara. 13 Ijihuni
maijaho Godira joni vaji kaukara venu. 'Ene vena'e ura rena'eje Hu ura
renujihi venahuna. 14 'Ene uneunecha maho'o iraka ka'ene jara ve'avajaho
pasu'arame 'ee 'ura'ara'avara. 15 'Ejakame ja Godi oni harihija ka'ene
sisea pa'ane sisea paveji'ina 'ee sisea panamahi'inijihi rene ike ea ka'ene
arira pave'i kaivo ani ani veju kihipuni vajijaho ira puna'e rene mwe'i
hana'avara. 16 'Ene Ira ka'ene majama hihunakaho ija kisi 'una'avara.
'Ejakame Keriso oni veijaho na ijihuna'e mari'u'uta. Ijihuni maijaho
nara kaukara ka'ene vene 'ee hijujaho vea panisame vejuta'e re'amana.
17 'Enakaivo na toa ijuri swasa puna'i vene joni nimaa roiji ni'ajihuna'e
usekuniara. 'Ena'omo na mari'ume teamani'eju'e nuni temarijaho ja
pu'úmo 'wame nasaravu. 18 'Ene na ja 'u'o 'waravu Temarasa'avara!
'Unama nikwisu'ina ka'ene nara temaraju ja'ina'e joni temarijaho nú
pu'úmo 'wame temarasa'avara.

Timotiho 'Ee Ipapirotaitasi

19 'Enakaivo na Natohwa Jesu nimaa rojujihuna'e na Timotiho 'aha
josu pare'eje ranave joni vuhuna. 'Ejakame na joni vu'a ichá'ina ka'ene
jara hine 'ee ojuji henareje ijara ni'ajihuna. 20 Ijihuni maijaho ea pina
oja na'ina piunahuna pana kaivo hura huhusuna. Huni ura nimaa
nimaijaho jara ichá'ina ka'ene hijujihuni toi namu. 21 Ijihuni maijaho
pu ea maho'o puni ura ijiru sara'i kaivo Jesu Keriso oni ura ijija
pasaravura. 22 'Enakaivo ja hu nihena kavuja'ina'e hu arerina'omo na
ni'ajihe vu'a maa maiu'ina kehuni kaukara vejume emarenana. Areri
hariahi omaha'e ni'ajahe kaukara venahu ja'ina'e venuna. 23 Ijihuna'e vea

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

ka'ene na kive uneunecha nununa'i ichá'ina'e re'avajaho na vwihajujaho
na marako ranave vuhuna. 24 'Ene na Natohwiji nimaa vetiura'omo na
'u'o aha josu pare'eje rohuna. 25 'Enakaivo na vwihajujaho maijaho na
Ipapirotaitasi vwea nuna ka'ene nú pu pu'úmo kaukara veji'ina ka'ene
nuni sorutia pina vo 'u'o joni 'ona oji'ina'e nuni ura ijija ni'ajihi'ina'omo
ranave vuhuna. 26 Na ranavu'e vu'ujihuni maijaho hu ja kihuna ura rena
paranana. 'Enakaivo hu atami 'unavume ja hejaji henarena hu temume
haha henana. 27 Hu niho'o nimaa'e atami 'unamarena kwahuna'e renana
kaivo Godira hu numimana. 'Ene huhusu pana vo na 'u'o numirimana.
'Ejakame na temuka hura hara paape'urono avanana. 28 Ijihunihahi na
hu ranave vuhuna'e ura renia paraniujaho hura vu'e ja kú'o hu kamareje
temarasahuna. 'E'eje na iji'a ja vwihaniujaho ma'uako sonahihuna.
29 'Enakúne Natohwi jihuni vaji temaraji'i hu ape'avara. 'Ene ea ijákajihi
puni hura venahuna. 30 Ijihuni maijaho hu Keriso oni kaukara ijihuna'e
kwama ape taharonamana. Hu huni hia vajijaho varapa piunihuna
renana vo hu jara areri nuna vehuna sa'inijaho hura venana.

Hia Nimaijihuni Uraijaho Nú Ariramaa Rehunijina

3 1 Vwehu nune túchamaijaho Natohwi jihuni vaji temarasaha. Na
uneunecha nikwinu'ina kehi kú'o vehunijija mai'o pasenimu. Ijihuni
maijaho ijara 'ajoahe veje ja maranihuni jihuna'e veju. 2 'Ene 'ua sisesa
kajija hami ki'avara. 'Ene ea sisesa kajihipo kaukara ka'ene vejujija
hami ki'avara. 'Ene ea ka'ene 'unama ira'atijino sisa 'uhuahujija hami
ki'avara. 3 'Enakaivo nú ea ka'ene nimai jihunijino sisa 'uhuahajina.
Ijihuni maijaho nú Godoni 'Avena vaji Hu oja mahe 'ee Jesu Keriso oni
vaji Hura raka ka'ene núna'e venuha jihuna'e Hu 'unama apene ichutoi
ahasirivu. 'Ene ijihuna'e hahijihuni 'unamijaho panimaa vetiu. 4 'Enavo
haha huni 'unamijino na onuno nimaa veti'arahuna arerina. Ijaho
ea 'ahopo haha huni 'unamijino nimaa veti'ara'ipisa nara pu asitaha
paraju'u. Ijihuni maijaho 'unama kajihuna kajaho nununa'a niho'o
mapoka. 5 Ijihuna'e na vea iropune no'opiso pa'are'eme sisa 'uhuihara. Na
Isureri ore 'ee na Penijamani oni amujiji'ura 'ee na nimai nimaa'e Hipuru
'ee Varapa Tamani jihuni 'unamijaho na Parasi. 6 Na ea ka'ene Varapiji
ura renia parana jihuna'e na chicha vene sosia sise'i 'ahi'ina'e rejuta.
Ijihuni maijaho na varapi jihuni 'unamijaho arira'e hene vejujihuna'e
na namihuna areria parenana. 7 'Enakaivo ni maku'ijaho ike 'unamakija
nuni una'a mama'ina'e rejara kaivo ijija Keriso oni hahijihuna'e na
ni irechavume pa'arejara. 8 'Enakaivo natohwijaho ikena. Nara Jesu
Keriso nuni Natohwi jihuni mavarasa'iniji maho'o hena kavujara rejume
uneunecha mapoka kajija maa pa'ana'e rejara. 'Ene Keriso ape'i 'ahiume
uneunecha maho'o kajija túa'e vetiume pa'arejara. 9 Na ivi'a Huni vaji
hena kavujaho varapi jihuni 'unamiji 'ararihakame nuni vaji arira'e

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

rehuna pakavu. 'Enakaivo na Keriso nimaa rojuti vajijino ariramaa'e
rejuta. 'Enajihuna'e arira'e rehunijaho nimai rojakame Godina'i rena
rohuna. 10 'Enajihuna'e na Hu hena kahuna ura renie 'ee harura ka'ene
Hu vejume 'urinajaho hena kahuna'e ura renie 'ee Hura sisei hinaja'ina'e
hihuna ura renie 'ee Hura kwama ja'ina'e kwahuna ura reniu. 11 Hura
ija'ina'e venajihuna'e na 'u'o túna'i kwa'ujaho na kú'o 'urihuna.

Ninukujahe Va'e Uri Usehunijina

12 Na ikija ni'ekahuna pana 'ee na niroe ariramaa'e rehuna pana kaivo
na majaa mai'o hine kaukara veji'i va'ura'omo va'e na ichá'ina'e re'urono
Jesu Kerisora na iji pijiha ja'ina'e rehuna. 13 Vwehu nune na onuno
vwihajujaho na vuatua kajaho mai'o pa'e'uji'ina. 'Enakaivo unenu'u pina
kwino na vejujaho ikena. Ijaho raka ka'ene nimako vejujija na niare'ika'i
raka ka'ene nuni una'i navujihi ve'i 'ahiu. 14 'Ene na harura ni'ima'ura
vene va'e pa'arehuni vutuiji 'e'une eha ka'ene Godira Jesu Keriso oni
vaji ichutoi huna'e 'umenuajaho apehuna. 15 Ja ea mapoka'e ni emaina'e
rejajihuna'e roe ja pu'úmo vwiha ikehuna kino vwiha'avara. 'Ene unenu'u
'ahopuni jihuna'e ja vwiha ani ani vwiha'avajaho Godira ijija 'u'o veje
jonuna'a samaa'e rehuna. 16 'Enakaivo roe ja pu'úmo tinia mamaa ka'ene
nú ajima va'e usevajino kirasahe ni ijí hija. 17 'Ene vwehu nune ahume
nuni ma'aja 'ahi 'ararihie one 'ee ea 'aho'a ka'ene núra oju'e kúvaja'ina'e
ojujihi puni mwapunijihi ki'avara. 18 Na na'ia mapoka'e ni'waravura'omo
kú'o ivi'a niituiji'i 'waravu. Ea mapoka'e pura kara ka'ene ojujara
najuhujaho pu Keriso oni korosi ijihuni naka. 19 Ea kajihi puni urijaho
pa'arehunijina. Ea kajihi puni godijaho 'iruma huna'e rimurojujina. 'Ene
pu uneunecha ka'ene junahunijihi aromahura. 'Ene pu na'ia mapoka'e
ike mwe'a ikehuni kukuijiru vwihajura. 20 'Enakaivo nú akúpa huni
ehija'omo núni Ni'ajúhi'ina ka'ene Natohwa Jesu Kerisora ijí rene rohuniji
nú teamanu'eju'e 'ajaha hiju. 21 Hura núni haha harura pa'ana ka'ene
kwamasahuni hahakaho veje arohe Huni haha ka'ene hanaji'ini ja'ina'e
rehuna. 'Ene Huni harura kajara reje uneunecha maho'o roe Huni harura
hari nahuna.

'Unama Najahujina

4 1 Ijihuni hahi vwehu nune na ja oja mihi'ina ka'ene nara kihuna ura
reni'inakije ja nuni temare 'ee nuni kuraunua. Na oja mihi'inakije
Natohwijihuni vaji kisima'ura'e rene hami nami'avara. 2 Na Uotia'o
Sinitike'o 'ejahie 'waravukúne Natohwi jihuni vaji ahuma mamaa'e
hi'avara. 3 Ehu nune nuni napura nimaa nimaa'e na a jariravujaho
naparakija ni'aji'amana. Pura vu'a maa maiu'ini jihuna'e na hu'úmo
vea kisina apeji'inakúne ni'aji'amana. 'Ene Karemeniti 'u'o ni'ajahe
'ee pu nuni ehija 'aho'a ka'ene na pu pu'úmo kaukara veji'ina ka'ene

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

puni iha majama hihuni puka vaji navujija ni'ajihara. 4 Natohwi jihuni
vaji na'ia mapoka temarasa'avara. 'Ene na kú'o ijá 'iavo Temarasaha
'iavu. 5 'Ene veje joni oja ka'ene masuani ajuarasahe hiji'inijaho ea
mapoka hena ki'avara. Ijihuni maijaho Natohwijaho nikehu nimaina.
6 'Enakúne unenu'u 'aho'a pavwihane temuka'avara kaivo ja uné raka ura
rena'avajaho siporua 'one ja iraka ura renaujija teamana'eje Godi jarima
'wara'avara. 7 'Ene Godoni matauvi'ina ka'ene uneunecha maho'o asitaha
ranamajara Jesu Keriso oni vaji joni oja 'ee vwihijija 'ajoha'amana.
8 Túchamaijaho vwehu nune irakijara nimaa'e 'ee irakijara hura vejura
'ee irakijara arire 'ee irakijara ariramaa'e 'ee irakijara mavarasa'ina'e
'ee irakijara iha mamaa 'urihuna 'ee unenua 'aho'a mamaa areri
ta'arorahuna ijákajihuni toi joni vwiha ijija irecha'avara. 9 Uneunecha
iraka ka'ene jara nununa'i henakame apene 'ee nuni vaji kivaji manura
pirame ve'avara. 'Ejakame Godi ka'ene matauvi'inijaho ja pu'úmo
hi'amana.

Godoni Swariji Teimani 'Wa'avara

10 'Enakaivo na Natohwi jihuni vaji ni'ima'ura'e temarajujaho ja
iviamaa kino jara na vwihaniujaho kú'o 'uname na vwihanii'ina'e
rejara. Nimaa ja na vwihaniura vo vea paapenare'e avajura. 11 Na
unenu 'aho'a ura reniakame 'warahuna pana. Ijihuni maijaho na
nihena kavu ichá'ina'e na niijara teamani'eje hihuna'e kavuta. 12 Na
ichá'ina'e uneunecha pa'a hihunijaho henakame 'ee uneunecha rukina'e
rene hihunijaho hena kavuta. 'Ene uneunecha mapoka vajijino na
ichá'ina'e túi'eje hihunijaho kame 'ee matuni'eje hihunijaho kavuta.
'Ene uneunecha mapoka renihunijaho kame 'ee pivuji'i hihunijaho
kavuta. 13 'Ene uneunecha maho'o Huni vaji Hura harura mi'eje na
areri ve'eju. 14 'Enavo ja mamaa'e vene nara pivujuti vajijaho ni'ajihara.
15 'Ene ja Piripai orakija 'u'o ojono nihena kavu. Mai'o amura'e na vu'a
maa maiu'ina ike najahareno na Masatonia arema va'ujaho sosi pini
na ni'ajihareje vajihuri 'unamijino vajihe 'ee 'ekahuna pana kaivo jara
jajasumanu vajihura. 16 Ijihuni maijaho na Tesaronaika hine pivujujaho
ja ni'aha mapoka'e swara ni'ajihara. 17 'Ene jara swara vaji'avarono
'unama same avahuna pana kaivo jara vajihuri 'unamijara joni eha
ka'ene jara apehunijara mapoka re'amarono avajuta. 18 'Enakaivo
uneunecha maho'o areri 'ekuta. 'Enareno ijipo mapoka'e areri renihara.
'Ene jara Ipapirotaitasina'i irechavajija na ni 'ekuta. Ijija swara mamaa
ka'ene amua mamaa Godi teamama parahunijihi vejara. 19 'Enajihuna'e
nuni Godijara jara iraka ka'ene pivujujija Huni uneunecha ka'ene Huni
ari navujino Jesu Keriso oni vaji areri maho'o vajihuna. 20 'Ene iviamaa
núni Godi 'ee núni Omijihuni pinanijaho aneja púsa pa'ana'e Huna.
Ameni.

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Túchamaa 'Ajoramajina

21 'Ene Godoni ehija maho'o Jesu Keriso oni vaji 'ajora'amana. 'Ene
vwehija ka'ene na hu'úmo hijujipo ja 'ajoravu. 22 Godoni ehipo maho'o
'ajoravu'e 'ee Sisa oni kachi'inijipo 'ajoravu. 23 'Ene Natohwa Jesu Keriso
oni vaji maiji vwihani'inijaho joni 'avenijihi pu'úmuna.

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Korasia

Vu'a Anejijihina

1 [1] Na Poru ka'ene Jesu Keriso oni pwea Godoni ura ijino rejujara
Timoti ka'ene núni vweiji'i veju. [2] Godoni ehija akuavi'ina 'ee vwehu
nuna ka'ene Keriso oni vaji pauchavi'ina ka'ene Korasi hijujihi puna'e
veju. 'Enakúne maiji vwihanie 'ee vivinui matauma hiji'ina ka'ene Godi
núni Omijihuna'i rena roajaho ja pu'úmuna.

Teimani 'Wavuri Siporua

[3] Nú na'ia mapoka'e siporua 'ojujaho Godi Amo ka'ene núni Natohwa
Jesu Kerisoho jonijihuna'e teimani 'wavura. [4] Ijihuni maijaho Jesu Keriso
oni vaji joni nimaaroa 'ee jara Godoni ea ka'ene akuavi'iniji oja mihuji
henare'e avajura. [5] Ijihuni maijaho iraka ka'ene ja nimaarojura ka'ene
akúpi 'ahi navuji'ina. 'Ene nimarako ja vu'a nimaa ka'ene vu'a maa
maiu'ina vajijino hejajina. [6] Ijí vu'a maiu'ina kajara joni roaja'ina'e 'u'o
'e'une kwaa ararakino va'e hine majaa 'ina renu 'ee rausahe emarenu.
'Ene ni areri vea ka'ene ja Godoni maiji vwihanie ijihuni nimaiji
hene kavume renaja'ina'e renu. [7] 'Ene ja Epaporasi na'i vu'a kajaho
hene kavara. Hu nú pu'úmo kaukara veji'ine 'ee ea pina ka'ene nú oja
mahujina. Hu Keriso oni pwea pina ka'ene núni ijihuna'e pauchavi'inijina.
[8] 'Ene jara Godoni 'Aveni jihuni vaji ea oja mihujaho hura 'warumana.
[9] Ijihuni hahi nú 'u'o vea ka'ene ijí hejaji rene ojuta pahwe'i hine joni
siporua 'ona 'waravakame joni henaka vaja areri rene 'ee Huni ura
ijaho hene 'ee 'avena huni vwiha maho'o hena kama parahuna. [10] 'Ene
ja 'unama mamaa ka'ene Natohwiji ura renuja'ina'e one 'ee Huni hura
ve'avara. 'Ene kaukara mamaa ka'ene ja vejujija 'ina rukina'e rene 'ee
Godoni henaka vajijino emare'avara. [11] 'Ene ja Huni hanaji'ina vajijino
harura maho'one 'ee vivinui matauma hine 'ee ata kairasahe hihunijaho
'ekakame niho'o temarijara joni vaji rarena'e parani'amana. [12] Nú Amo
teimani 'wavujihuni maijaho Hu venume nú Godoni ea akuavi'ina ka'ene
hanaji'ini hijujihi puni aachijija ahuma 'ekahuna. [13] Ijihuni maijaho Hu nú
nututa huni ara kwaijino vahanume siriramúe 'ekue Huni Hariha ka'ene

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Hu oja mahujihuni ara kwai irechamúana. 14 'Ene Huni vaji nú kú'o
'imenue 'ekuana 'ee Huni vaji sisea vwihane arevume pa'arenana.

Keriso Oni Kara 'Ee Huni Kaukara Ichá'inijina

15 'Ene Hu Godia ka'ene nia pakavi'inijihu vare'ine 'ee mai'o uneunecha
maho'o re'avarono Hu amura'e ijí hinajina. 16 Ijihuni maijaho uneunecha
kivura ho pakivujaho maho'o mwe'a 'ee akúpa 'ahi navujaho Hura
venana. 'Ene Hura kiniepo 'ajoahuri ara kwaa 'ee 'ajohai'ina 'ee Huni
harura hari hijujija irechamie 'ee uneunecha maho'o kija Hura venarena
Huna'e venana. 17 'Ene uneunecha kija maho'o pareji'ini Hu iji hinana.
'Ene Hura uneunecha kija maho'o 'uninamiu'e ahuma navu. 18 Hu 'u'o
sosia ikehuni húmata 'ee sosijaho Huni haha. Hu uneunecha maho'o ikihi
puni húmata. 'Ene Hura amura kwama 'urinana. 19 Ijihuni maijihuna'e
Omaha teamavume Huni kara ijaho maho'o Keriso oni vaji namu. 20 'Ene
na Huni vaji 'waravu. Godiho uneunecha maho'o kehi pu'úmo 'unama
vene kú'o napura venana. Huni 'aa ka'ene korosia 'ahi hirama arihajara
uneunecha maho'o ka'ene mwe'i navura ho akúpa 'ahi navujija venaue
matauvu. 21 'Ene ja nimaraku'ijaho apiora 'ee naka'e rene vwiha sisea
vwihane sisea veji'i hijara. 22 'Enakaivo Hura hahiji'i kwamana vajijino
ja venaume 'unama Hu hu'úmo napura vejara. 'Enarena aherume roe
Godoni una'i irechamiu'e ja ivi'a akuavi'ina'e 'ee panamahi'ina 'ee niho'o
sisea pina pa'ana'e namiju. 23 'Enakúne ike nimaaroakaho hena vene 'ee
ija kisi 'uname namiha. 'Ene ja paki'eje vu'a maiu'ina kara iraka ka'ene
rehuna 'waravume hejaji raname arema va'ava. Ijihuni maijaho ike vu'a
mamaa maiu'inakaho kwaa ara mapoka ka'ene ike akúpa hari navukipo
he'avarono 'waravara. 'Enajihuna'e na Poruho ijí ve'urono iji pijihana.

Porura Sosihuni Pwea Rene Kaukara Venajina

24 Na teamanimu jihuni maijaho na jonijihuna'e haha hianimu. 'Ene
Kerisora Huni haha ka'ene sosijihuna'e sisei hinajihuni pwina ijaho nara
sisei hiju'e pa'arenu. 25 'Ejume Godira kaukara ka'ene sosia'e 'ajoahe 'ee
Godoni ira maho'o ni'ajihe naja'urono iji pijihana. 26 'Ene nitama rene
juara juara pa'arene 'ee ea tuama apene roajaho hema kaho pavejume
samaahiramana kaivo iviamaa Huni ea akuavi'inijihi najahana. 27 Ijihuni
maijaho Godoni ura ijaho uneunecha mamaa ka'ene ike hema vaji
navujija veje Jenitaru hena kahuna. Ijí hema kajaho Keriso ka'ene joni
vaji hinujina. 'Ene nimaa roji'inijija. Huni mamaijaho túna'i 'ekahuna.
28 'Ene nú ichihichano va'ujaho Keriso rone ea mapoka 'waravu. Nú pu
ni'ajihe 'warame 'ee vwiha mamaiji najahura. Ijihuni maijaho nú ea
kwinu kwino Keriso oni vaji marana areri rena para'eje vajahuna. 29 Na
'u'o ikehuni maijihuna'e kaukara niho'o kisina'e Huni harura natohwa
ka'ene nuni vaji namujara veniu'e veju.

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

2 1 Jaa 'ee ea ka'ene Reatasia hijura 'ee ea maho'o ka'ene nuni urania
pakavi'ini jihipuni jihuna'e oja ni'ima'ura hejuji na ura ja hehuna
ura reniu. 2 'Ejakame puni ojijija ni'ajihuna. 'Eje oja 'ekaravuri vajijino
ahuma parahuna. 'Ejakame uneunecha ka'ene maho'o hena kavura 'ee
henaka ka'ene nimaa Godoni hemiji hena kahuna. Ijaho Kerisona. 3 Huni
vaji vwiha mavarasa'ina arira 'ee henaka maho'o rinamiu'e navu. 4 Na
ija'ina'e 'waravu jihuni maijaho ea 'aho'apo vu'a ira'atijino pisimisave ja
nimaa vena ve'avarono 'waravu. 5 'Ene hahijaho na ijaho pahiju kaivo
'avena vajijaho na ja pu'úmuna. Jara mamaa'e ojono 'ajo'arame 'ee Keriso
nimaa rojuji kirasaha paraju jihuna'e teamanimu.

Hia Ka'ene Keriso Oni Vaji Marana Parahunijina

6 'Enakaivo ja Jesu Keriso ka'ene Natohwiji apejarakúne Huni vaji
'uraho'avara. 7 'Enakúne Huni vaji chinuma same emarena aji'avara. 'Ene
ja najahe 'waravume hejaja'ina'e joni nimaa roijaho veje kisina'e rena
para'avara. 'Ene temari itu'ona parani'eje o'avara. 8 'Ene paveje emaapuni
vwiha 'ee vu'a maa pa'ajipo pisimie 'ee emaapuni tamana 'ee mwe'a
kehuni 'unama ani ani'ina najahe 'waravujipo pisimie ani ruva'ava. Ijihuni
maijaho ijí 'unama kajija Keriso oni 'unama pana. 9 Hura haha ka'ene
apenana vajijino Godoni kara icha'inijaho maho'o Huni vaji navu. 10 'Ene
Huni vaji ja maho'o ni areri renaana. 'Ene Hu ea maho'o 'ajohai'ine 'ee
harura mapokijihi puni húmata. 11 'Ene Huni vaji ja 'u'o sisa 'uhuahara.
Sisa ka'ene emaapo iji 'uhuahuja'ina pana kaivo sisa ka'ene Kerisora
'uhuahajaho sisei jihuni kara ijí 'uhuana. 12 Hua mwe'i vaji apúsavume
'urina ja'ina'e ja 'u'o pu pu'úmo toi samaume 'urijara. 'Ene Hua'e nimaa
rojari vajijino Godira Hua'e kwamana ka'ene vejume 'urina ja'ina'e ja 'u'o
venaume 'urijara. 13 Vea ka'ene ja joni sisea vajijino kwamasahe 'ee sisa
pa'uhuari vajijaho Hura núni sisea maho'o vwihanúe arevume paranana.
'E'ikaivo venume 'urine pu pu'úmo mai'o hiju. 14 'Ene núni chimua
'ee varapijara núa'e ninamu'e ruruhajaho Hura 'eka ruva'e korosi 'ahi
'aniume parajara. 15 Hura 'ajoha'ina 'ee harura mama'ina sisesa ijija Huni
vaji korosia 'ahi eriri samaumai túa vetie venaume harura pa'arenaana.
16 Ijihuni hahi paveje ea pina joni 'irumijihuna 'ee toijihuna 'ee sora
ijuri vea 'ee masapa maiu'ina huna 'ee Sapatia huni vea panamahi'ina'e
re'amana. 17 Ikija raka ka'ene mai'o rohuni jihuni 'avena kaivo nimaijaho
Keriso ona. 18 Ja paki'eje ea 'ahopo ja pisimisave joni haha ruarahe 'ona
oji'ina oja mihuna'e 'warame visoni toi namuji'i ike veha 'iame 'ejahie
'ee puni vwiha ijí ani ani kehi kehi veji'i 'waravakame joni eha ka'ene
'ekahunijihi are'ejakúne hena pavanami'avara. 19 'Enakaivo pu húmati
rene ihena roe haha maho'o kaho ni'ajahuna pana. 'Enavo nú Huni haha
'ahi tanuka 'ee chinumijipo roe ihenuara. 'Enajihuna'e harura ka'ene
Godoni rena roujara harura múhe ni'ajúhu'e emareju.

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Kwamasahara'e Keriso'i Pu'úmo 'Urina Hijujina

20 Ja Keriso oni vaji mwe'a kehuni 'unama ani ani'ina ka'ene najahujija
nikwamasahume paranana kaivo ja irakijihuna'e mwe'a kehuni varapa
hara kú'o hijo? Ijija ikehina. 21 Ikaho pa'unira'avara. Ikaho paina he'avara
'ee ikaho pavwena'avara. Ikaho paina he'avara 'ee ikaho pavwena'avara.
22 Ijaho emaapo 'warume najuha jihuna'e nú ikehi 'eke ve'avajaho
pa'arehuna. 23 Ike varapa ikija nimaa puna'i rehuna. Ijihuni maijaho puni
oja vwiha ijija niijihi miha parane 'ee haha puna ruarahe sise'i 'ahiura.
'Enakaivo ijipo puni vwiha sisesa ka'ene itunavujihi ni'ajihuna pana.

3 1 'Ejume ja Keriso pu'úmo 'urijara'e re'avajaho uneunecha ka'ene
akúpi 'ahi Hunijiru sara'avara. Ijihuni maijaho ijino Kerisoho
Godoni ija mana'inija'i asuma hinuna. 2 Joni vwiha ijaho uneunecha
ka'ene ichutohuneru vwiha'avara. 'E'ika'i mwe'a kehuni uneunechijija
pavwiha'avara. 3 Ijihuni maijaho vea ka'ene ja kwamasahajino Godoni
vaji joni hiijaho Kerisoi pu'úmo apúrinanamiu'e namu. 4 Vea ka'ene
Keriso núni hiijara roe samaahira'amajaho ja 'u'o pu pu'úmo Huni
mamaa ijihuni vaji samaahirahuna.

Hia Tamana 'Ee Hia Maiu'ina

5 Ijihuna'e joni haha pwinana'a vaji 'uasa vehuni 'unama 'ee
huricharame 'ee sisea vehuna ura renae ituname 'ee jajaso uneunecha
rukina'e rehuna itunavura ka'ene joni vaji navujija 'anie kwamasa'avara.
Ijipuhipo joni godi ira'atijaho rejukúne 'ania kwamasaha! 6 Ijihuni maijaho
ike uneunecha ikipo reje Godoni sena rohuna. 7 'Ene kú'o 'unama ikija
nimarako ja ijihuni vaji hine 'ee ojara. 8 'Enakúne 'unama ikija 'u'o
are'avara. Ajira 'ee sena 'ee ea sise'i 'ahi'i ura renaura 'ee vu'a ira'atijino
ea 'ahopuni hia ruarahura 'ee ira sisea ka'ene joni ira vaji roe usevujija
areme are'avara. 9 'Ene ja ira'ata paapene pisivara'avara. Ijihuni maijaho ja
joni kara sahasijaho ni areme 'ee ijihi veji'i hijujija ni arevara. 10 'Enakaivo
ja iviamaa kara maiu'ini savara. 'Ena'omo ike kara maiu'inakaho Venina
ka'ene ijí venajara Hua'ina re'avarono majaa veju'e maiu'ina rejara'omo
roe maho'o Hua'ina'e rehuna. 11 'Ene ike kara maiu'inakaho a ea irakijaho
hu patahu. Areri Kurikia ho a Jua ho a sisa 'uhua'ina ho pa'uhua'ina.
'Ene a pahena pakavi'ina ho Sitiani ka'ene ea mají 'anikuvi'ina ho a pwea
ho a pwea pana kaivo Kerisoho ea maho'o ikihi puna. 'Ena'omo Hu ea
maho'o kehi puni vaji hinu. 12 'Enajihuna'e ja ea ka'ene Godira akuavi'ina
'ee oja mihe iji pijihakije oja ka'ene ea 'aho'a kime temukame 'ee epuna'i
mamaa'e vene 'ee epuni hari hijura 'ee ea ajuarasahi'ina rene masuani
hijuri ojijino saha. 13 'Ene matausahe ni'ajarame 'ee vwihana arekarame
'ee ea 'ahopo chicha vene sua he'avajaho areri Natohwijara ja vwihanie
arema ja'ina'e vwihana are'avara. 14 'Ene oja 'ekaravujara kara ikija

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

asitahana. Ijihuni maijaho ijara venaue ea ahuma hami hijura. 15 'Ene veje
Keriso oni matauvi'inijara joni oja 'ajoha'amana. 'Ene ijihuna'e ja haha
kwino rene matauma hi'avarono nimaa iji pijihanakúne teamana'eje hiha!
16 'Ene veje Keriso oni irijara joni vajijaho maho'o tinia apenama. 'Eje ja
ira kajara vwiha mamaa najahe 'ee ni'aja'aravi'i Samusi vaji javaa vene
'ee Godi ta'arohuni javaa vene 'ee 'Avena huni javaa vene 'ee joni oja vaja
temari rarena'eje Godoni javaa vena'avara! 17 'Enajihuna'e ja uneunecha
iraka'e 'wa'eja ho ve'avajija maho'o Natohwa Jesuni iha 'ahi veha 'ee Huni
vaji Godi ka'ene Amoho teimani 'wa'avara!

Kachi'inapo Hia Maiu'ina Vaji Ichá'ina Hihunijina

18 'Enakúne napahwahe paruhu jopuni hari hiha. Ija'ina'e vejujara
Natohwijaho teamamuna. 19 'Ene paruhwahe napahu jona oja miha
'ee pasise'i 'ahie venae temukava. 20 'Ene sesamae uneunecha maho'o
ja vejujaho emahu jopuni ira hene ve'avara. Ijihuni maijaho ijara
Natohwijaho teamamuna. 21 Omahwahe ja paki'eje veje sesahu jona
ajiname oja vaja areri parena'ama. 22 'Ene pwee joni mama'ina ka'ene iki
mwe'i hijujihi puni ira hene ve'avara. Ja paki'eje joni mama'inapo kihuni
jihuna'e puni nia aharu kaukara ve'ava kaivo joni ojiji'i Natohwiji juhavi'i
ve'avara. 23 'Enajihuna'e ja uné raka'e ve'avajaho ojiji'i veha. Areri ja
ojiji'i Natohwi jihuna'e vena'ava ja'ina'e emaapuna'e venahu paro'avara.
24 'Enajihuna'e ja nihena kavuja'ina'e Natohwi jihuna'i ja aachijija eha
vene 'ekahuna. Ijaho ja Natohwi jihuna'e venahe avaju. 25 Ea ka'ene sisea
venujaho hura sisea ka'ene venujihuni eha ijaho apehuna. Ijihuni maijaho
Godiho Hu ronu kwino parehuna.

4 1 Pwea puni mama'ine pwehu jona arira 'ee mamaa 'ahi'avara.
Ijihuni maijaho ja niheju. Ja 'u'o joni Ni'ina kahi akúpi 'ahina.

'Unama Ichá'ina Siporua 'Ohune 'Ee Kara Ichá'ina Hihunijina

2 'Enakúne siporua'e 'oja maha paranareje hami 'ajoaravi'i teimani roji'i
'o'avara. 3 'Ene núni siporua 'u'o 'onu'avara. 'Ejakame Godira ira ikehuni
vwicha núna jaraakame nú Keriso oni hemijaho areri 'wara'avara. Na
'u'o ijihuna'e tipurai hiju. 4 'Ejakame na hemijaho veje samaa'e re'eje
nara 'warahuni ja'ina'e 'warauta. 5 'Ene ea ka'ene samai hiju jihipuna
vwiha mamaiji vwihaji'i ja iraka ka'ene ve'avajija hami ve'avara. 'Ene vea
mamaa ape'avajaho vea kajaho hami ape'avara. 6 'Ene veje joni vu'a iraka
ka'ene 'wa'avajija na'ia mapoka maiji vwihaniuji misa puna'i save vwea
re'eje 'waravakame jara ichá'ina'e pu eha vetihunijaho ja hena ka'avara.

Túchamaa 'Ajoramajina

7 Tichikasi ka'ene núni vwea nú oja mahi'ina 'ee uchaha pa'ana ka'ene
Natohwi jihuni pweijara nuni vu'a ichá'inijija apena vu'e 'warahuna.

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

8 Ijihuni hahi jihuna'e na hu ranavu'e vu'u. 'Ejakame núra ichá'ina ka'ene
hijujaho ja hena kúme 'ee hura vu'a ni'ajihe 'warave joni oja sonahihuna.
9 Onesimasi ka'ene núni vwea nú oja mahi'ina ka'ene uchaha pa'aji'i
hu'úmo ranavu'e rou. Hu joni ea pina'omo pura roe 'unama maho'o
ka'ene ikino rejujija 'warahuna. 10 'Ene Arisitakasiho na hu'úmo tipurai
hinuna'omo ijara ja 'ajoramu 'ee Panapasi oni vwina Maka ka'ene ja
hununa'i vu'a 'aho'a hejajara joni roa ka'avajaho 'ajome 'ahe'avara. 11 'Ene
Jesu ka'ene Jasitasina 'wavujaho 'ee ea ikipo pupuso Godoni arijihuni
kaukara veji'ina ka'ene sisa 'uhua'ini jihipuni vajijaho rena roara. 'Ene pu
na areri ni'ajihume kivuta. 12 Ipaparasiho joni ea pina ka'ene Jesu Keriso
oni pwea pinijara ja 'ajoramu. Hu na'ia mapoka jonijihuna'e siporua
nimaijino 'onuna. 'Ejakame ja kirasahe Godoni ura ijija maho'o hene
kime areri renahuna. 13 Ijihuni maijaho na hu hena kavujaho hu joni oja
ni'ima'ura'e vwihaniuna. 'Ene ea ka'ene Reatisia hijura 'ee Haiaraparisi
hijujija 'u'o oja ni'ima'ura'e vwihaniuna. 14 Ruku ka'ene núni juketa nú
oja mahi'inijara 'ajoravu'e 'ee Timasi 'u'o 'ajoramu. 15 Vwehija ka'ene
Reatisia hijujija 'ajorame 'ee Nemipaho 'ee sosia ka'ene huni sei ahuvujija
'ajora'avara. 16 Vea ka'ene asura ike joni vaji tahe pa'are'amajaho Reatisia
sosia vaja 'u'o ta'avara. 'Ene joni vea rejakavi'i nuni asura ka'ene Reatisia
rena rouji ta'amana. 17 'Ene Achipasi 'wara'avara kaukara ka'ene hura
Natohwi jihuni vaji apenajaho hami na'ia mapoka ve'amana 'wa'avara.
18 Na Porura nuni iji ike 'ajoravujija veju. 'Enakúne na tipurai hijujaho
vwihani'avara. 'Ene maiji vwihaniujaho ja pu'úmuna.

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

1 Tesaronia

Vu'a Anejijihina

1 [1] Nú Poru ho Sivenasi ho Timoti ho ijano sosia ka'ene Tesaronia Godi
Amoho 'ee Natohwa Jesu Keriso puni vaji hiju jihipuna'e pasikaho
veju. 'Ene maiji vwihaniujine 'ee matauvi'inijaho jona.

Tesaronia Puni Nimairoa 'Ee Ichá'ina Hijuji Teimani 'Wavajina

[2] Nú jonijihuna'e Godi teimani 'wavura. 'Ene nú na'ia mapoka siporua
'ojuri veijaho nú joni iha 'urihi'i 'ojura. [3] Na'ia mapoka'e jara nimaa rohuni
kaukara ijí vene 'ee ea oja mihe 'ee nimairoa ka'ene núni Natohwa Jesu
Keriso oni vaja 'ee núni Godi 'ee Omijihuni una'i ija kisina 'unama hijuji
vwihaniura. [4] Vwehu núne Godi ja oja mihe 'ee Hura ja iji pijihajaho hena
ka'avara. [5] 'Enajihuna'e vu'a maa maiu'ina ka'ene nú apena roajaho iraru
pa'waravara kaivo harura 'ee Godoni 'Avena vaji roe raka ka'ene núra
'waravajaho nimaa hene ja nimaa rojara. 'Ene nú jonijihuna'e ichá'ina
ka'ene hijajaho ja nikúvara. [6] Ja 'u'o núra vejuja'ina'e vene 'ee Natohwijara
venaja'ina'e vejara. Uneunecha sisea ani ani rejara vo ja Godi oni 'Avena
vajijino teamana'eme ira ikaho apejara. [7] 'Enajihuna'e ja 'unama maa
ka'ene veju kaji Masatonia 'ee Akaia ora ka'ene nimaa roji'inaka hijujihija
'unama kaji najahara. [8] 'Ena'omo iviamaa Natohwi jihuni vu'ijaho joni
rene rausahe va'e Masatonia 'ee Akaiaru pava'ara vo kwaaka mapokaki
va'ana. Jara Godi nimaa nimaa rojujaho pu nihe parajara. Ijihunihahi nú
pu areri unenu 'aho'a pa'warahuna. [9] Pu opuipo núra ja ki'i roume jara
'unama ichá'ina ka'ene 'ekuajaho 'waruvara. 'Enareja jara godia ira'ata
ka'ene iji vejuji nimaa rojujaho are'i kaivo ta'arohe Godi nimaa ka'ene
majama hiji'iniji oja mahujaho 'waruvara. [10] 'Enajihuna'e ja iviamaa Huni
harihijara kú'o akúpa 'ahi rena rohuniji 'ajaha hiju. Jesu ka'ene Hura
vejume kú'o 'urinajara sena ka'ene roajaho vahanumana.

Porura Kaukara Ka'ene Tesaronia Venajina

2 [1] Vwehu núne ja ojono nihena kavu. Nú joni vu'ajaho nú núni
vea panisame vu'ara. [2] Ja niheja ja'ina'e nú nimarako Piripai

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

sise'i 'ahúume haha hianumana kaivo nú núni Godijihuni vaji harura
ape'ika'i ja Godoni vu'a maiu'ina ijí ninakaraa renana vajijaho 'waravara.
3 Núra ja 'waravajaho puruvare'e 'warahuna pana 'ee 'unama siseijino
'warahuna pana 'ee pisivisame 'warahuna pana. 4 'Enakaivo Godira
nú nimaa vetúarena Huni vu'a maa maiu'inakaho múhana'omo nú
emaa teamanahuna'e vehuna pana kaivo Godira núni ojijaho nivena
kúmana. 5 Ja niheju ja'ina'e nú ira toa vene 'warahuna pana 'ee
joni uneunecha 'eka'irono pisivihuna pana. Ijihuni maijaho Godiho
núni vu'a nimaa vetúu. 6 'Ene emaa 'ee jaa 'ee ea 'aho pu'úmo nú
ta'aroru'avarono avahuna pana. Nú Keriso oni apasorua'omo nú núni
harurijino vehune sa'ina 7 kaivo nú masuani ajuarasahe joni vaji hijara
areri oahi huni sesamaa'e 'ajohau ja'ina'e vejara. 8 Nú ja niho'o oja
miha paraja jihuna'e nú Godoni vu'a maiu'inijiru pamihara kaivo nú
niho'o ura renua para'eme núni hia 'u'o ja vajihara. 9 Vwehu núne ja
mavwihaha. Nú joni vaji hijari veijaho nú ja ahija mihuna senuvume
nú onúno harura vene na'ia veiri'a kaukara veji'i Godoni vu'a maa
maiu'ina ja 'waravara. 10 Godiho nú nihena kúme nimaa veju'e ja 'u'o
nimaa veju. Núra ichá'ina'e ja pu'úmo akume 'ee arimaa'e hine 'ee
unenu 'aho'a ea 'aho'a panamuhe 'waru'eme nú nimaa roji'ina pu'úmo
hami hijura. 11 Ja niheju núra ichá'ina ka'ene ni'ajihe 'ee ta'arorahe 'ee
hine hami nirisame ea kwinu kwino areri omahi sesahwaha'e 'waramu
ja'ina'e nú hine ja 'waravara. 12 Ijihuna'e Godi ka'ene ja 'umenau'e
Huni ara 'ee hanaji'inijino vahuna 'iamajihuni 'unama ka'ene Hura kive
areri rehunijino o'avara. 13 Ikehuni hahi nú 'u'o na'ia mapoka'e Godi
teimani 'wavura. Ja vea ka'ene Godoni ira ike núnuna'i apejari veijaho
ja emaapuni ira puna'a paapejara kaivo ja Godoni ira nimaa'e apeju
ja'ina'e apejara. Ijihuna'e ja ea irara ijí ira kaji nimaa ronujaho joni vaja
'u'o kaukara venu. 14 'Enajihuna'e vwehu núne Godoni sosia ka'ene Jesu
Keriso oni vaji Jutia namijujipo vejaja'ina'e ja vejara. Ja ehu jopuna'i sisea
ichá'ina ka'ene piuniva ja'ina'e pu 'u'o Jua puna'i sisea ija'ina'e piunivara
vo kirasahara. 15 Pu Natohwa Jesu 'anae 'ee poropetia 'ania ja'ina'e nú
'u'o 'ararihúume usevara. 'Enajihuna'e pu Godira ura renuja'ina pavene
'ee emaapuni nana'eji'ina'e rejara. 16 Jenitarupo Godi nimaa rohuni
jihuna'e pu tanu'uruhu'e nú vu'a pa'waravura. Ijihuni hahi pu puni
siseijaho veju'e tiresa hina apena ajimu. 'Enakaivo puni eha siseijaho
niroe areri rena parana namu.

Porura Tesaronia Kú'o 'Unama Va'e Ki'iro Vwihanajina

17 'Enakaivo vwehu núne nú ja hahijino ma'uako irechamie va'ara
kaivo núni ojijaho ijí ja pu'úmo navu. 'Ene núni ura ijaho roe joni urania
kihuna'e ura renua paranúu. 18 Ijihuni maijaho nú roe ja kihuna'e ura
renu 'ee na Poru na'ia mapoka'e roe ja kihuna'e ura reniu kaivo Setanira

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

hine roturúhu. 19 Núni nimaa roijaho irahije 'ee núni eha maa ka'ene
núa'e ta'aroruhe vajúhunijaho irahije? Núni Natohwa Jesura ro'amani
veijino jara Huni una'i namihunijina. 20 Ijihuni maijaho ja núni pinana
mamaijina 'ee temarijina.

3 1 Ijihuni hahi vea ka'ene nú areri pakirasahuna'e henareja nú
vwihajajaho maijaho areme iki Atenisi hi'ipisana ronare'e hiju.
2 'Ene hu Timoti núni vwea ka'ene nú pu'úmo Godoni kaukara veji'ina
ka'ene Keriso oni vu'a maa maiu'ina 'waravi'ina ranavu'e ja ni'ajihe
joni nimairoa kisina'e re'amarono vu'u. 3 'Ejakame jara siseisei hijujara
ja patanu'urihuna. Ijihuni maijaho ja niheju nú nika'ina hihuna'e iji
pijúhana. 4 Núra ja pu'úmo hijajino nú ja pu'úmo sise'i 'ahúhunaka
'waravajaho ja nihejara'omo iviamaa ija'ina renu. 5 Ijihunihahi na areri
pakairahuna'e henarejo joni nimaa roijí he'i 'ahiu'e ranavu'e vu'u. Ijihuni
maijaho na oja hianimujaho vejuro'i pisivisavi'inijara pisimiakame núra
kaukara ka'ene vejajaho maa pa'ana'e rena ve'amarono ranavu'e vu'u.
6 Iviamai Timotiho ijí joni rene joni pinana maa apene 'unama núni
roana. 'Ene jara Godi nimaa rone oja mahe ija kisi apene joni una'i
saname vejujaho ro 'warumana. Jara na'ia mapoka nú vwihanúe nú
ura ja ki'i 'ahúu ja'ina'e areri ja 'u'o ura nú kú'i 'ahiu. 7 Vwehu núne nú
ijihuni hahi iki hijujaho sisea piuname ahisina apeji'i hijura kaivo jara
niho'o nimaa rojujihuna'e nú oja sonahúu. 8 Jara Natohwi jihuni vaji
kirasahe namijujara reju'e nú hami hiju. 9 Nú ichá'ina'e jonijihuna'e Godi
teimani 'wa'eja? Ijihuni maijaho núra temara ka'ene jonuna'i 'ekajihuni
hahi nú Godoni una'i jonijihuna'e temarasahura. 10 'Ene nú na'ia 'ee
veiri'a majaa hine joni niura kihuna'e siporua 'ojura'omo roe kime raka
ka'ene joni nimairoa vaji panavujaho ni'ajihe areri rehuna. 11 Godi ka'ene
núni Omijara Huhusune 'ee Jesu ka'ene núni Natohwiji'o núni 'unama
venuhakame nú vu'e ja kihuna. 12 Natohwijara venae jara ea kwinu kwino
oja 'ekaravura 'ee emaa maho'o oja 'ekaujaho emarene 'ee ameurahe
arihama areri núra jonuna'i vejuja'ina'e renama. 13 'Ene Hu ja vena'e joni
oja Godi ka'ene núni Omijihuni una'i ariramaa rene panama'eje núni
Natohwa Jesuho 'ee Huni ea ariramaijipo Hu hu'úmo roavari veijaho
matauma namihuna.

Kara Ka'ene Godi Teamahunijina

4 1 Vwehu núne Vu'a túchamaa pina ikena. Nú Natohwa Jesuni vaji ja
jarirame 'waravu núra vu'a ka'ene 'waravume ja hene oju kaja'ina'e
nija'ina oje Godiho teama'amana. 'Eje ja maranie ajime va'amana.
2 'Ejume nú Natohwa Jesuni harura vaji varapa raka ka'ene vajihajaho ja
nihena kivu. 3 Ijihunihahi ikaho Godoni uraijina ja niho'o ea ariramaa
rehuna'e ura renukúne 'uasa pave'avara. 4 'Ene ja ea kwinu kwino joni
hahi jihipuni hura vene hami 'ajo'eje arira'e nava. 5 'Enakúne ja Jenitaru

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

ka'ene Godi pahene pakavujipo puni hahapo napara itunama parajukame
'unama ka'ene vejuja'ina paveha. 6 'Ejume ja 'unama ikehunakino sisea
vene vweuna panama'amana. Ijihuni maijaho Natohwijara ike uneunecha
ikihipuni eha ijaho venuna. 'Ene nú nimarako 'waravaji kú'o nahama
'waravu. 7 Ijihuni maijaho Godira nú 'umenuajaho nú 'unama sisea
ka'ene 'uasa ve'avarono ija pijúhuna pana kaivo nú ariramaa rehuni
jihuna'e iji pijúhana. 8 'Enajihuna'e ea irara ike hene pataarohujaho hu
emaa papataarohu kaivo Godi ka'ene Huni 'Avena mahaji pataaroha
avanu. 9 Jara vwehu jona ichá'ina'e oja mihunijaho ea pina mai'o pavene
'warahuna. Ijihuni maijaho 'unama ka'ene vwehu jona'e ichá'ina oja
'ekarahunijaho Godira ja najahana. 10 Nú niheju. Ja 'unama kajaho
vwehu jona ka'ene Masatonia hijujihi pu'úmo vejura kaivo vwehu núne
nú ja jarirame 'waravujaho ja maji vene ihajinanama apene vaha. 11 Nú
ja ni'waravu ja'ina'e masuani hine jomaaru vene 'ee joni iji kaukara veji'i
hihunijaho joni ura nimaa rena'ama. 12 'Ejakame ja ea ka'ene samaa hiju
jihipuni una'a hami hine 'ee uneunecha 'aho'a papivusahuna.

Keriso Oni Vaji Kwamasahajihi Aherama Rohunijina

13 'Enakaivo vwehu núne jara ea ka'ene kwamasahu jihipuni vu'ijí
pa'warave he'ava jihuna'e hine ea ka'ene panimaa rojujipo vejuja'ina
temuka apehuna nú ura parenu. 14 Nú Jesura kwame kú'o 'urinaji nimaa
ro'avajaho Godira ija'ina'e ea ka'ene Jesuni vaji kwamasahajija Hu
hu'úmo aherame rohuna. 15 Na ikaho Natohwi jihuni iri vaji rena roaji ja
'waravu. Nú ea ka'ene mai'o hijukija Natohwijara ro'amajaho nú urasahe
pavahuna kaivo nú mahi'eje ea ka'ene kwamasahajipo 'urihuna. 16 Ijihuni
maijaho Natohwijara Huhusu 'ona oji'ina puni natohwiji'i mwasirivi'i
ariha Godoni viti'iniji'i ro'eje ea ka'ene Keriso oni vaji kwamasahajipo
urasahe 'urihuna. 17 'Ejakame nú ea ka'ene mai'o hi'avajija 'urina va'e
kahi 'imitia vaji pu piunime ahuma ajima va'e ichutoi Natohwijaho
piunahuna 'ee nú Natohwijihi pu'úmo majama hihuna. 18 'Enakúne ike
vu'a ikino ea kwinu kwino 'wame ni'ajarave oja sonahi'eje hiha.

Natohwijara Rohuni Veiji Amairiara Hunijina

5 1 'Enakaivo vwehu núne iviamaikino ichá'ina ho vea irakijino ikara
rehunijaho na jona pavene 'warahuna. 2 Ja ijaho ni maho'o hejume
pa'arena ja'ina'e Natohwi jihuni veijara ro'amajaho areri nesa apeji'inijara
na'i rouja'ina'e rohuna. 3 'Ene pu vea ka'ene unekajaho pare'ena 'wavi'i
matauma hi'avajino ni'aha kwino sisea puni haha 'ahi rehuna. Areri
napari hariha nahe'i 'ahau'e veji'i haha ka'ene henuja'ina'e hehuna kaivo
pu juhaha usehunijaho areri parehuna. 4 'Enakaivo vwehu núne ja nututa
pahiju jihuna'e ijí vea kajaho ja nesa apeji'ina puna'i paroe asitahuna.
5 Ijihuni maijaho ja hanaji'ini jihuni harihija 'ee ve'iri'ijihuni harihija.

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Nú na'iaho nututi jihuni harihija pana. 6 'Enakúne roe ja pu'úmo ea
'ahopo vejuja'ina'e panotui kaivo 'urine nia nirie 'aiha veji'i hija. 7 Ijihuni
maijaho ea ka'ene notujaho pu puni nia na'i notuura 'ee ea ka'ene toa
sisea ine nanamiujaho pu na'i toa sisea ine nanamiura. 8 'Enakaivo nú ea
ka'ene veirihuni jihuna'e roe masuani núni túratakaho nimairoa 'ee oja
'ekaravujino same 'ee isúa nimairoa ka'ene ni'ajúhajino sava. 9 Ijihuni
maijaho Godiho nú Huni sena vaji aruhuna iji pijúhuna pana kaivo
ni'ajúhajaho núni Natohwa Jesu Keriso oni vaji apehuna'e ija pijúhana.
10 Hu núnijihuna'e kwama jihuna'e nú mai'o hi'eja ho kwamasahuna
kaivo nú pu pu'úmo ahuma majama hihuna. 11 Ijihuni hahi ojono
'wame ni'ajarame 'ee ojono nasarame 'urine emare'avara. 'Ene ja niveju
kaja'ina'e ve'avara.

Túchamahuni Kara Ichá'iniji Ohunijine 'Ee 'Ajoramajina

12 'Enakaivo vwehu núne nú ja jarirame 'waravujaho ea ka'ene joni
vaja kajino kaukara kikisina'e vene 'ee Natohwi jihuni vaji ja 'ajoha'e 'ee
vu'a ka'ene pu 'waravujaho ta'arora'avara. 13 'Ene oja 'ekauri vajijino pura
kaukara ka'ene vejujihuna'e puni hura vene ira mamaa ijino 'wara'avara.
'Ene ea 'aho pu'úmo matauma hi'avara. 14 'Ene vwehu núne nú ja jarirame
'waravujaho ja ea ka'ene vu'ataa paheji'inijija 'urara'avara. 'Ene ea ka'ene
tea junavi'inijija 'ee ea ajuasina ni'aji'avara. 'Ee ohura paape'avara ka'i ea
'aho pu'úmo masuani hi'avara. 15 Ja paki'eje ea 'ahopo ja sise'i 'ahiakame
ja eha vene pununa'i sisea ve'ava. 'Enakaivo na'ia mapoka 'unama ka'ene
vejakame ea kwinu kwino maranie 'ee ea maho'o 'u'o maranihunijiru
sarame ve'avara. 16 'Ene na'ia mapoka'e temarasa'avara. 17 'Ene na'ia
mapoka'e siporua maijí 'oji'i na'avara. 18 Uneunecha mapoka ka'ene
rejujija Godi teimani 'wa'avara. Ijihuni maijaho ijaho Godoni ura ka'ene
jara Jesu Keriso oni vaji vehuna'e ura renujina. 19 Ja Godoni 'Aveni jihuni
vena paveje uta'amana. 20 Vu'a ka'ene túna'i rehuniji 'warave he'avajaho
pasena'avara. 21 'Enakaivo uneunecha mapokakija 'eke hami piuhihu va'o
mamaijija ija kisina'e 'eke 'uninami'avara. 22 'Unama ka'ene sisea rehuna
sa'ina'e ki'avajaho juha'avara. 23 'Ene ivi'a Godia ka'ene matauvi'inijara
maho'o venae arimaa'e rene 'ee joni 'avena 'ee joni oja 'ee joni haha
maho'o 'ajohakame vea ka'ene núni Natohwa Jesu Kerisora ro'amajaho
niho'o panamu'amana. 24 Hu niho'o pauchavi'inijara a 'umenana'omo
Hu aneja venajaho ve parahuna. 25 'Ene vwehu núne núni siporua
'onu'avara. 26 'Ene vwehu núna 'ajorame ura mina vena'avara. 27 Na
Natohwi jihuni ihi 'urahi'i 'waravukúne ike asurakaho tahe vwehu núna
maho'o he'avara. 28 Núni Natohwa Jesu Keriso oni maiji vwihanúujaho ja
pu'úmuna.

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

2 Tesaronia

Vu'a Anejijihina

1 1 Poru ho Siruvenasi ho 'ee Timoti ijipo sosia ka'ene Tesaronia Godi
núni Oma 'ee Natohwa Jesu Keriso puni vaji hijujihi puna'e pasikaho
veju. 2 Godi ka'ene Omijine 'ee Natohwa Jesu Keriso'o maiji vwihanii'ina
'ee matauvi'iniji vajihama.

Kerisora Ro'amaji Eha Ka'ene Mihunijina

3 Vwehu núne nú na'ia mapoka'e jonijihuna'e Godi teimani 'wavura. Ijihuni
maijaho joni nimaa roijaho niho'o emarena paranu. 'Ene jara oja 'ekaravujaho 'u'o
niho'o emarena paranu. 4 Ijihuni maijaho jara nimaa rone 'ee ea 'ahopo ja sise'i
'ahiu'e haha hinavuri veijino kirasahe namiju jihuna'e nú Godoni sosia vajakaho ja
rone ta'arorahe 'waravura. 5 Jara iki sisei hijujara najuhujaho ja Godoni ari vahuna
arerina 'ee Godoni 'otua aririji najuhu. Ijihuni mai jihuna'e ja sisei hiju. 6 Godiho
ariri jihuna'e ea irahipo ja sise'i 'ahiujija Hu 'u'o pu sise'i 'ahihuna. 7 'Ena'omo
túna'i Jesu ka'ene Natohwijara Godoni 'ona oji'ina mama'ina pu'úmo akúpi 'ahi
rene ro'avari veijino núni ahisinijaho pi'onave nú ja pu'úmo 'ojuta hwene hihuna.
8 Pu vena harura vaji ea ka'ene Godi pahena pakame 'ee núni Natohwa Jesuni
vu'a maiu'ina pahene vejajihi eha mihuna. 9 'Ene pu eha sisea ka'ene ape'avajaho
niho'o aneja púsa pa'ana'e apene 'ee Natohwi jihuni una'a 'ee Huni hanaji'ini jihuni
harura rora maho'o ranave pa'arehuna. 10 Vea ka'ene Hu kú'o 'unama ro'amajaho
ea maho'o ka'ene Hu nimaa roji'inijija 'ee Huni ea arimai jihipu'úmo Hu ta'arohe
'ee tata'ora pihuna. Ijihuni maijaho nú raka ka'ene 'waravajaho ja nimaa rojara.
11 Ijihunihahi nú 'u'o na'ia mapoka'e joni siporua 'ojura. 'Ejakame núni Godijara ja
'umenajaho arerina 'iahuna. 'Ene uneunecha mapoka ka'ene mamaa re'avarono
ja ura renaujija rehuna 'ee raka ka'ene nimaa rojujija haruriji'i rehuna. 12 Ijihuna'e
núni Natohwa Jesuni ihijaho joni vaji ta'arohe 'ee Hu ja ta'arorahuna. Ijihuni
maijaho núni Godi 'ee Natohwa Jesu Keriso maiji vwihanúara.

Ea Sisemaijina

2 1 Vwehu núne núni Natohwa Jesu Kerisora roakame núra ahume
Hua'e piunahuniji 'wara'i veju. 2 Ja heje 'avena sisei pini 'wara'ena

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

ho emaapo 'wara'eja ho núra asura vene 'waravu 'iavi'i Natohwi jihuni
vea niroana 'iava he'avajaho joni oja pahwa'usahe 'ee joni vwiha
papuruva reti'amana. 3 Ja paveje ea 'ahopo 'unama ani ani'inijino ja
pisivi'ava. Ike vea ikaho mai'o paro'eje maraku'ijaho emaapo Godi
túchahae vahuna. 'E'eje ea sisea ka'ene uneunecha tirakuji'ini jihuni
harihijara roakavi'i iji'a vea kajaho rehuna. 4 Hu ori'ini ta'arosarame 'ee
uneunecha ka'ene godia 'wame 'ee uneunecha ka'ene godia roji'i oja
mihujija ninamahuna. 'Ene huni tinia Godoni Temiporua vaji apene hu
Godia 'iavi'i hihuna. 5 Na vea ka'ene ja pu'úmo hiji'i ijí rona 'waravujaho
'ú ja pavwihajo? 6 Irakijara Hu iviamaa tanu'urahe namujaho ja niheju.
'Ena'omo huni vea ape'eje hu roe samaahirahuna. 7 Ike siseakaho niji
hemi kaukara venu kaivo Hu tanuma hinuna'omo hu aperu vahuna.
8 'E'eje iji'a ea siseijaho roe samaahirahuna kaivo vea ka'ene Natohwijara
ro'amajino Huni ira ohoa 'ee Hura ro'amani harurijara 'anae pa'arehuna.
9 Ea kajaho Setani oni harura vaji aacha ira'ata 'ee uneunecha ka'ene ea
areri pavehunijaho vehuna. 10 'Ene sisea ira'ata kajino maho'o ea ka'ene
kwamasahunijaho pisimisahuna. Ijihuni maijaho pu nimaa ka'ene pu
maranihunijaho oja pamahe 'ee paapejara. 11 Ijihuna'e Godira pu puruva
retihunijaho ranave roakame pu ira'atiji nimaa rohuna. 12 Pu maho'o
eha apehuna. Ijihuni maijaho pu sisemaiji ura rena para'ika'i nimaijaho
panimaa rojara.

Ja Maranihuna Iji Pijihajina

13 'Enakaivo vwehu núna ka'ene Natohwijara ja oja mihukije nú na'ia
mapoka jonijihuna'e Godi teimani 'wavura. Ijihuni maijaho nitama
anejijino Godira ja maranihuna'e iji pijihana. 'Ene 'Avenijara somahume
ja nimaijaho nimaa rojara. 14 Godoni vu'a maa maiu'ina ka'ene nú ja
'warava jihuna'e Hu ja iji pijihana'omo núni Natohwa Jesu Keriso oni
hanaji'ina pwinana apehuna. 15 'Enajihuna'e vwehu núne ata kaisi namine
'ee iraka ka'ene núra iri 'waravara ho asuri vene 'waravajija ija kaisi
'una'avara. 16 'Ena'omo iviamaa núni Natohwa Jesu Kerisora Huhusune
'ee Godi ka'ene núni Omijara maiji vwihanúani vajijino oja múhe 'ee
majama matauma hihuna 'ee nimairoa mamaa múhana. 17 'Enakúne
kaukara mapoka mamaa ka'ene jara vejujaho ira ke veje joni oja sonahie
'ee harura mi'eje ve'avara.

Núni Siporu 'Onu'avara

3 1 Vwehu núne túchamaijaho núni siporua 'ojakame Natohwi jihuni
vu'akaho mamako rausahakame joni vaji pinana mamaa ka'ene
'urina ja'ina'e ea kajihipuni vaja 'u'o pinana 'uri'amana. 2 'Ejakame ea
ka'ene vuataa pahene 'ee ea sisea ijihipuni vajijaho 'ajohu'amana. Ijihuni
maijaho nú ea 'aho'a mai'o panimaa roji'ina. 3 'Enakaivo Natohwijaho

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

pauchavi'ini jihuna'e Hu ja harura mihe 'ee sisea veji'ini jihipuna'ijaho
'ajoahuna. 4 Jara raka ka'ene venape vahuna ka'ene núra 'waravajaho
nú Natohwijihuni vaji nimaa vetiu. 5 Natohwijara joni oja 'ajohe 'eka'e
Godoni oja 'ekaravuri vajijino irechamie 'ee Keriso oni vaji kirasahe
namihuniji irechamiama.

Kaukara Ka'ene Mahaji Teamana'eje Vehuna

6 Vwehu núne nú ja Natohwa Jesu Keriso oni ihi 'urahi'i 'waravu. Ea
ka'ene núra najahu ja'ina'e pahi'ika'i maiji ucha'asahe hiju jihipuni rora
paruva'avara. 7 Ja ojo nihena kavu. 'Enakúne núra vejuja'ina'e niho'o
ve'avara. Ijihuni maijaho jara nú kú'eje nú joni vaji karokaha vehuna
niho'o pana. 8 Nú joni 'iruma majikari pa'ekara kaivo nú 'imejara. Nú
'iruma 'imehuni jihuna'e na'ia veiri'a harura vene kaukara vejura.
Ijihuni maijaho ijara veje joni una'i ahija rehuna nú senumana. 9 Nú
jona'e venahu jihuna'e nú ja jarirave ja núni 'iruma venu'ipisa areri
reja'a kaivo ja ija'ina venareje joni 'iruma 'ekahuni 'unamiji naja'iro
'ahiu. 10 Nú ja pu'úmo hijari veijino nú ja ni'waravara. Ea irara kaukara
pave'ika'i mahi'amajaho 'iruma pai'amana. 11 Nú heju'e ja ea 'aho'a
karokaha vene kaukara pave'i ucha'asahe mahine earu ronahura.
12 Núni Natohwa ka'ene Jesu Keriso oni vaji nú jarirame 'waravukúne
ea ija'inijija 'warave masuani sonasahe hine puni 'iruma ihuna kaukara
opu ve'avara. 13 'Enakaivo vwehu núne ja 'unama mamaa vehunijaho
pasena'avara. 14 Ike pasia vajakino raka ka'ene núra 'waravaji ea pini
hena pave'amajaho ja hu hami kavi'i pu pu'úmo paahuvakame hu niho'o
juma para'amana. 15 Ja hu naka'e 'ahauja'ina paaha'avara kaivo vweuna
'waramu ja'ina'e ira kisina 'warave he'amana.

Vu'a Túchamaijina

16 Natohwa ka'ene matauvi'inijara Huni matauvi'iniji na'ia mapoka
'unama ani ani ja vejujihuniji matauhuna mihu. 'Ene Natohwijaho ja
pu'úmo hinu. 17 Na Porura iviamaa 'ajora'i vejukaho na nuni ijakino veju.
Nuni pasia mapoka ikihipuni urijaho na nuni iji vejujihuni maijaho ja
ki'avajaho nara pasikaho vejuta rohuni jihuna'e veju. 18 Núni Natohwa
Jesu Keriso oni maiji vwihaniajaho ja pu'úmuna.

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

1 Timoti

Vu'a Anejijihina

1 1 Na Poru Jesu Keriso oni apasorua 'ee Godi ka'ene núni Ni'ajúhi'ina
'ee Jesu Keriso ka'ene núra nimaa rojujara 'warivume rejuta.
2 Timoti a nimaa ronujihuna'e a nuni hariha renana. 'Ena'omo Godi
Amo'o Jesu Keriso ka'ene núni Natohwiji'o a maiji vwihanae 'ee
numirame 'ee matauvi'iniji 'waramare'e veju.

Siseisei Najahi'inijihi Puni Jujuvu'ijina

3 Na Masatoniai va'irono a Epasasi hi'amarono 'ejahae 'waravu jihuni
maijaho ea ka'ene vu'a ani'ina vajahuji tanu'urihe arehuna'e 'waravuta.
4 'Enakúne 'waravakame mamiha sisea 'ee amuja nirisaravujaho areva.
Ijihuni maijaho ijipo veju'e nakaravi'i hijura. 'Ene ijipo venau'e Godoni
kaukara ka'ene nimaaroijaho pani'ajahu'e emarenuna. 5 Nara vu'a ka'ene
najahu jihuni maijaho oja 'unama mamaijino 'ekarame 'ee hami vwihane
'ee hami nimaa ro'avara. 6 Pu ea 'aho'a 'unama ikehunakija are'ika'i vu'a
ka'ene maa pa'ajihija'e 'wamojura. 7 Pu tamana najahuri tisa ura renau kaivo
pu pahena pakavi'ina kaivo vu pura 'wara'avajaho niho'o he paraji'inapo
'waravu ja'ina rehuna. 8 Nú nihena kavu. Ea irara Tamana kaji hene venujaho
tamana kajaho mamaa. 9 Nú ja pu'úmo nihena kavu. Tamanijaho nimaa'e
ea ka'ene ariri jihipuna'e vehuna pana. 'Enakaivo ea ka'ene varapa tuvi'ina
ka'ene vuataa paheji'ina 'ee Godi paheji'ina 'ee sisea veji'ina 'ee paakuavi'i
majikari hiji'ina 'ee 'unama aririjihi 'ijahi'ina 'ee opwaha 'ee ohwaha 'aniu'e
tirahi'ina 'ee ea 'aniu'e tirahura. 10 'Ene parua ka'ene 'uasa veji'ina 'ee parupo
parua hurichavi'ina 'ee napapo napara hurichavi'ina 'ee monihuna'e ea nesi
'eki'ina 'ee ira'asina 'ee ira'atijino ea hemahe 'waravi'ina 'ee uneunecha
'unama aririjaho panajahu jihipuna'e Tamanakaho vejara. 11 'Ene Godi ka'ene
merajúhi'inijara vu'a mavarasa'ina ikaho nara naja'urono mihana.

Godira Manumirumaji Teimani 'Wa'avara

12 Na Jesu Keriso ka'ene núni Natohwiji teimani 'wavujaho Hu na
harura mihana. Ijihuni maijaho Hu na uchaha pa'ana'e kimarena Huni

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

kaukara'e ve'urono iji pijihana. 13 Na nimarako ijaho 'unamakaho
matihe 'ee ea sisei 'ahie 'ee ea sise'i ruarahuta. 'Enakaivo Hu ijihuni
vaji na numirimana. Ijihuni maijaho na panimaa rojujihuna'e na pahene
pakavi'i avajuta. 14 'Enakaivo núni Natohwi jihuni maiji vwihani'inijaho
'ee nimaa roijaho 'ee oja 'ekarahunijaho Jesu Keriso oni vaji ni'ima'ura
rena paranana. 15 Ikaho vu'a nimaa ka'ene nú ea maho'o apehunijina.
Jesu Kerisora iki mwe'i roajaho ea sisea veji'ina'e ni'aji'i roana. 'Ena'omo
ijihipuni vajijaho sisea ka'ene sisee maijaho nana. 16 Ikehuni hahi na
numirivakame nuni vaji ea 'aho'a ka'ene niho'o sisee maijija Jesu Keriso
oni masuani ajuarane 'ajiha hinujaho ea ka'ene Hu nimaa rone majama
hihuna'e apehunijihi naja'i 'ahaume avanana. 17 Hu iviamaa Kinia
ka'ene majama hiji'inijina 'ee pakwavi'inijina 'ee haha pakavi'inijina
'ee Hu Godi nikwinuna 'ee Huni hura venahura 'ee pinanijaho aneja
púsa pa'ana'e Huna. Ameni. 18 Ike vu'akaho nuni hariha Timoti na a
'waravu. Nitama poropetiepo a rone 'warava ja'ina'e puni vaji mamaa
ijihuna'e 'arasara'amana. 19 'Ene oni nimaaroijaho vwiha hami vwihaji'i
'ajo'amana. Ijihuna'e ea 'aho'a puni nimairoa pata'aroha jihuna'e pu
sisima epuna'i tira'usahara. 20 'Ene puni vaja kajino na Haimaneasi'o
Arekisanita'o Setani vajahuta. 'Ejakame ijara najahe pu Godi matahujaho
arehuna.

Sosi Vaji Godi Oja Mahunijina

2 1 'Ene amurijaho na ja ea maho'o puna'e jarirame 'waravukúne ja
pura raka ka'ene pivusahu jihipuna'e siporua 'onahe 'ee puni siporua
'aho'a 'onahe 'ee puni ahija 'ee varapi jihipuna'e 'one 'ee teimani 'wavuri
siporuiji 'o'avara. 2 'Ene Kini epuna 'one 'ee ea mama'ina ka'ene 'ajoha'ina
puni siporua 'ojakame nú mamaa'e matausahe hine 'ee arimaa akuavi'ina'e
hihuna. 3 Ikija Godi ka'ene nú Ni'ajúhi'ini jihuni una'ijaho mamaa 'ee Hu
ura rena paranujina. 4 Hu ura renujaho ea maho'o roe nimaiji hena kame
'ee maranihuna'e ura renu. 5 Ijihuna'e Godi nikwinuna 'ee ea vahanuvi'ina
nikwinuna. 'Ene Godine 'ee emaa rira mu'oi vahanuvi'ijaho Jesu Kerisona.
6 Ijihuna'e vea nimaa nimaa ka'ene 'waramajara ro apejume Hu Huni
hahijino miharena ja maho'o 'imenae 'ekana. 7 'Ene ikehuni hahi na vu'a
najahi'ina 'ee apasorua'e iji pijihana. Ijihuna'e na nimaa 'waravu kaivo
na ira'ata paapeju. 'Enajihuna'e na Jenitaruepo nimaiji nimaa rohuna'e
najahi'ina. 8 'Enajihuna'e na ura reniujaho parua ka'ene kwaa arakino
hijujija 'urine akuavi'i ija ahasirime siporua ka'ene 'o'avajaho paajiname
'ee paninakaravi'i 'o'avara. 9 'Ene 'unama nikwinu'ina kajino na ura napara
'u'o ateha mamai same 'ee puni haha hami amairiarame ohuna kaivo
húmata pamuchame 'ee korutia 'ee perua unecha 'ee ateha ka'ene aneja
mama'ini 'imejujaho pasa'avara. 10 'Ene napara pu Godi ura renuja'ina'e
veji'ina 'wavujihuna'e pu kara mamaijiru vehuna. 11 'Ene napara masuani

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

vu'ataa hene vu'a ka'ene 'waravu jihipuni hararu hi'avara. 12 'Ene na napara
ruha paaremahu'e 'urine parua asitahe iki kami vu'a najahura. 'Enakaivo
masuani ajuarasahe hijura. 13 Ijihuni maijaho Godi maraku'a Atamu
venarena iji'a Iviho venana. 14 'Ene Atamu pisimihuna pana kaivo napariji
nimaa'e pisimiume sisea venana. 15 'Enakaivo naparijija pu nimaa rone oja
'ekarame 'ee akume 'ee arimaa'e hi'avajaho vea ka'ene hariha nahejuri
veijaho mamaa'e renahuna.

Sosi 'Ajoha'ina

3 1 Ikaho vu'a ka'ene nimaijinakúne ei pini sosi vaji ruha ka'ene ea
'ajohauji ura re'amajaho kaukara mamaa ura venu. 2 Ijí ea ka'ene
'ajoha'ina kajaho ea hu panamahi'ine 'ee napara nikwinune 'ee ori'ini
'ajo'aravi'ine 'ee hami hiji'ine 'ee huni hura veji'ine 'ee ea suja mapoka
aherame huni sei roi'ine 'ee areri ea najahunijara re'amana. 3 Hu ea
ka'ene toa sisea oja pamihi'ine 'ee pa'ara'iro ohura apeji'ina kaivo
vivinui matauma hihuna ura reji'ine 'ee monia oja mihuri 'unamijaho
aremajara re'amana. 4 Hu ea ka'ene huni kachi'ina hami 'ajohai'ine 'ee
hura 'unama aririjino veju'e sesahwaha huni hura vene 'ee huni ira
hene veji'inijara re'amana. 5 'Enakaivo ea ka'ene huni kachi'ina hami
pa'ajohi'inijara re'amajaho hu 'unama ichá'inijino Godoni sosia 'ajo'ena?
6 Hu ea ka'ene mai'o Godoni ea renajaho pare'amana. Ijihuni maijaho
ruha ka'ene ma'ava kajihuna'e kehi kehi onareje 'avena siseijara eha sisea
ka'ene apena ja'ina'e ape'enakúne. 7 Hu ea ka'ene sosia paaru'ika'i samai
hijujihi puni una'ijaho huni kara mamaa'e re'ama jihuna'e ea huni vu'a
pa'wavakame hu 'avena sisei jihuni kwavaha paaruhuna.

Sosi Kaukara Ni'ajihi'ina

8 Ijí 'unama nikwinu'ina kajino tikoni 'u'o ea puni hura vene 'ee mitara
patukaravi'ine 'ee toa sisea oja pamihi'ine 'ee 'unama siseijino monia
'eki'inijija parehuna. 9 'Enakaivo pu hema ka'ene nimaiji najahi'ine 'ee vwiha
puna arira'e navi'inijipo rehuna. 10 'Ene ea ikija marako vena kive areri
vehuna'e 'ee panamahi'ina'e ki'avajaho iji'a 'warave tikoni huni kaukara ijaho
ve'avara. 11 'Ene 'unama nikwinu'ina kajino napahwaha epuni hura veji'ine
'ee ea 'ahopuni vu'a sisea pakosarame oji'ine 'ee opuipo hami 'ajo'aravi'ine
'ee uneunecha maho'o ariraru pauchauchahi veji'ina. 12 'Ene veje tikoni
napara kwinu kwino savi'ine 'ee puni sesamaa 'ee puni kachi'ina hami
'ajohai'inijipo reja. 13 'Ene tikoni ka'ene hami kaukara vejujija puni hura vene
'ee Jesu Keriso oni vajijino pura nimaa rojujaho pajuma pavehuna.

Hema Ni'inijina

14 Na ike uneunecha kija jona'e veju vo na nimaa rojujaho mai'o
josu pare'eje na roe ja kihuna. 15 'Enakaivo vejuro'i na tetama vehuni

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

jihuna'e na ikija veju. 'Ejakame ja ea kwinu kwino ichá'ina'e Godoni
kachi'ina vajijino kara ichá'ina'e veji'i hihuni 'unamijaho kame hehuna.
Ijí kachi'ina kajija Godi ka'ene majama hiji'ini jihuni sosia 'ee pu tukeja
ka'ene nimaiji 'unanamujina. 16 Ike aposarahuna pana vo ikaho núni
nimaa roijihuni hemaka ni'inijina. Hu roe haha apejume kavara. 'Ejume
Godoni 'Avenijara Hu arimaa 'wamajaho 'ona oji'inapo Hu kavara. 'Ene
kwaa ara mapokakaho 'waravume hejara. Hu mwe'a ikino nimaa rojara
'ee Hu apene akúpa 'ahi hanaji'ina vaji va'ana.

Najahi'ina Ira Asinijina

4 1 'Enakaivo Godoni 'Avenijara samaumai ijá 'waramana. Vea
túchamaa ijaho ea 'aho'a puni nimairoa are'i kaivo va'e 'avena
ka'ene pisimisavi'ini jihipuni vu'a ataa apúsame hehune 'ee 'avena sisei
jihipuni tamaniji vehuna. 2 Pura 'unama ira'ata ka'ene najahujipo veju'e
puni vwiha ijaho areri ajania'e veni jae sirirame pijihu'e swirasahu
ja'ina'e rejura. 3 'Ene pu tanu'urihe panapasi nehuna 'warame 'ee
'iruma 'aho'a paihuna'e 'waravura. 'Enakaivo ijija Godira venarena ea
ka'ene nimaiji hena kame nimaa rojujipo teamana'eje vajúsarame ine
hinohuna'e venana. 4 Ijihuni maijaho uneunecha mapoka ka'ene Godira
venajija mamaaruna. 'Ena'omo unenu'u 'aho'a pasenuhuna kaivo teimani
roji'i 'ekahuna. 5 Ijihuni maijaho Godoni Ira 'ee siporuijara venaume
marasahara.

Jesu Keriso Oni Pwea Mamaa Ijihina

6 A ikihi rone vwehu nuna naja'amajaho a Jesu Keriso oni pwea
mamaa'e rehuna. 7 'Ene na'ia mapoka'e nimaaroa 'ee vu'a mamaa ka'ene
ara 'ararihae roajihuni 'ahi hina rouni eiji rehuna. 8 Hahake 'ajo'arahuna
manura piravu jihipuni eha ijaho ma'u'ua kaivo Godira ura renuja'ina'e
uneunecha mapoka manura piravujija iviamaa kehuni hia 'ee hia
ka'ene nahama 'waruvara 'ee hia ka'ene túna'i hihunijaho ni'ima'ura'e
ni'ajihuna. 9 Ikaho vu'a nimaa ka'ene nú ea maho'o apehunijina. 10 Ijihuni
maijaho nú ikehuni hahi kaukara harura vene haha heju. Ijihuni maijaho
núni nimaa roijaho Godi ka'ene majama hiji'ina ka'ene ea maho'o puni
Ni'ajihi'ini jihuni toi namu. 'Enavo Hu nimaa hu ea ka'ene nimaa roji'ina
kehipuni Ni'ajúhi'ina. 11 Ike vu'a ikija ira kisina'e 'warame naja'amana.
12 'Ene veje a ea maiu'ini jihuna'e a túa paveta'avara. 'Enakaivo ara vu'a
'waramuna 'ee onuna 'ee oja mihuna 'ee nimaa ronuna 'ee arira maa
ka'ene venujara ea ka'ene nimaa roji'inijija najahakame pu 'u'o ija'ina
ve'avara. 13 Oni oja vwiha iji'i ea rira Godoni vu'a tahe hami ni'ajihe 'ee
najahi'i hi'eje na iji'a vuuta. 14 Godoni 'Aveni jihuni swara ka'ene oni
vaji namuna ka'ene erutaepo puni ija oni toi irechavi'i poropeti puni
ira ka'ene 'waravajaho paka'eje aremuroama. 15 Ike uneunecha kija

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

teamana'eje veje oni pwinana'e re'avara. 'Ejakame ara mamaa ka'ene
venujaho ea ka'avara. 16 A oni hia orono hami 'ajo'amana 'ee hami kivi'i
najahe 'ee 'unama iraka ka'ene nimaijiru ve'amana. Ijihuni maijaho a
ija'ina'e ve'amajaho a orono ni'ajarame 'ee ea ka'ene oni vu'a hejujija
ni'ajihe avahuna.

Godoni Ehija Ichá'ina 'Ahihunijina

5 1 'Ene ira kisi emaa pa'urara'avara vo omuna'e jarima 'waramu
ja'ina'e 'warame 'ee kivasijija vwehuana'e 'waramu ja'ina'e
'wara'amana. 2 'Ene paranahijija ohuana'e 'waramu ja'ina'e 'warame 'ee
'asúrijija ma'ipuana'e 'waramu ja'ina'e arira'e vwihaji'i 'wara'amana.
3 'Ene amuna ka'ene paranamai jihipuni hura hami ve'avara. 4 'Enakaivo
ijí paranaha amuna kajaho sesahwaha 'ee sahwaha hi'avajaho maki'eje
Godi ura renuji najahareje pu kachi'ina opuipo 'ajoha'avara. Ijihuna'e
areri emahwapo pu 'ajoaha ja'ina'e eha veja. Ijihuni maijaho 'unama
ija'inijara Godiho ura renuna. 5 'Ene amuna paranamaa ka'ene huhusu
hiji'inijaho huni nimaa roijaho Godoni 'ahi raname ea 'ahopuni siporua
'onahe 'ee na'ia veiri'a siporua 'ohuna. 6 'Enakaivo napara amuna
ka'ene huni hahiji maho'o huni ura ijí aremahujaho hu mai'o hinu
kaivo hu nimaa nikwamana. 7 Ike uneunecha kija 'u'o najahakame
'unama ka'ene pu namahunijaho pave'avara. 8 'Enakaivo ea irara huni
kachi'ina 'ee huni kachi'ina ka'ene humaiji hami pa'ahi'amajaho hura
raka ka'ene nimaa ronujaho hekajahuna. 'Enajihuna'e ea ka'ene panimaa
roji'inijipo vejujaho asitahe ani'ina'e rehuna. 9 Napara amuna ka'ene
huni juara mapoka mapoka (60) ka'ene parua nikwinu vena hinajihuni
iha ni'ajihuni vajijino ape'avara. 10 Ijí amuna kajihuni kara mamaa'e 'ee
huni sesamaa 'ajoahe pira'eme emarejara 'ee ea apiora hami 'ahiune 'ee
ea aririjija umora somahi'ine 'ee ea ka'ene ahija vaji hijujija ni'ajihi'ine
'ee hu mamaijiru vehuna ura reji'ina. 11 'Enakaivo napara maiu'ina
ka'ene amuni jihipuni iha pave'avara. Ijihuni maijaho puni hahijihuni
ura ka'ene parua vehunijara vejakame Kerisoho oja pamahuna. 12 Pura
nimako nahama 'waravaji tuava jihuni maijaho eha sisea apehuna.
13 'Ene ijiru pana kaivo pu ucha'asahe hine sea sea kino va'e vea nisame
ea 'ahopuni vu'a sisea kosarame 'ee ea 'ahopuni kaukara vaji arume
raka ka'ene pu pa'warahuna sa'inijaho 'waravi'i hiju. 14 'Enajihuna'e
na ura reniujaho napara amuna ka'ene ea maiu'inijija parua vene 'ee
sesamaa nahena'e 'ee huni sea 'ajohakame nakijaho vea pamahe pu
areri panamahuna. 15 Ijihuni maijaho ea 'aho'a nita'arohe va'e Setani
'ararihau. 16 'Enakúne napara ka'ene nimaa roji'inijaho huni kachi'ina
vajijino amuna hi'avajaho hura ni'aja'amana. 'Ejakame sosijaho ahija
paape'amana vo sosia amuna ka'ene niho'o nimaa nimaa ni'ajihuniji
ni'ajihama. 17 'Ene eruta ka'ene puni kaukara hami 'ajohe 'ee harura

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

vene ira 'warame 'ee najahu jihipuni hura hurahara vena'avara. 18 Ijihuni
maijaho Godoni irijaho ika'ina'e 'warumana. Ja paki'eje purumakaua
kuatana arinamiava kaivo maka'eje 'iruma iji'i ajima tautae 'o'amana 'ee
ea ka'ene kaukara veji'inijija puni eha hami apehuna. 19 Ja paki'eje eruta
namahe henareje nimaa'e ve'ava. 'Enakaivo ea no'ohe'ina ho no'opisu
nimaa vene 'warave he'avajino he'avara. 20 'Ene ea ka'ene hine hura
hara sisea veji'i hijujija ea maho'o puni unaa kajino ira kisi 'urara'avara.
'Eje ea 'aho'ijija ijí kimareje tea junave sisea pave'avara. 21 Na Godiho
'ee Jesu Kerisoho 'ee Huni 'ona oji'ina ka'ene iji pijiha jihipuni una'i
pa'uama 'ivi'i 'waravukúne ike 'unama nimaa kija hami 'ajohe ve'avara.
'Enakaivo ja paki'eje ira ka'ene ja najahume hejaja'ina'e vwihaji'i ve'ava.
'Ene oja ka'ene ronukwino rejujaho pasa'avara. 22 A paka'eje mamako ea
'aho'a iji pijihe nama'ama 'ee ea 'ahopuni sisei jihuni pwinana'a re'ama.
'Ene sisea ija irechami'amana. 23 A tomaaru mapoka pai'amana kaivo
oni tea vaji atama ka'ene namuna 'ee atama na'ia mapoka'e 'unaramu
jihuna'e 'wainia ma'uaku'uku i'amana. 24 Ja nivwihaju ea 'aho'a hine
sisea veji'i hiju'e ea mapoka hena kime pu eha ape'eja 'wa'eju'e hijura.
'Eju'e ea 'aho'a pura sisea ka'ene vejujaho paki'eju'e navu vo iji'a túna'i
samaahiravu'e kivura. 25 Ijí 'unama nikwinu'ina kajino ea 'aho'a mamaa
ka'ene vejujija kima hejura kaivo vu ea 'ahopo mamaa ka'ene vejujija
pahene paki'eju'e navura'omo túna'i roe samaa reje kihuna.

6 1 Veje pwea ka'ene puni mama'ini jihipuni harura hari hijujija puni
hura vena'avara. 'Ejakame núni Godijihuni iha 'ee núra vu'a ka'ene
najahujaho areri paninamue 'waru'avara. 2 Ea irahipo puni mama'inijija
nimaa roji'ina'e re'avajaho puni hura vena'avara. Pu núni vwehiji jihuna'e
puni kaukara hami hami veje pu ijara ni'aji'amana. Ijihuni maijaho pu
nimaa roji'ine 'ee oja mihi'ina. 'Enakúne vu'a kija 'warame naja'amana.

Najahi'ina Ira Asina 'Ee Kukua Rukina Nimaa Nimaa Rehunijina

3 Ea irara Jesu Keriso ka'ene núni Natohwi jihuni vu'a ka'ene núra
'waravu ja'ina'e pana kaivo ani'ina najahe 'ee Godoni ura ija'ina'e
panajaha ka'avajaho hu huhusu vwihane kehi kehi onujihuna'e pahena
pakavi'ina. 4 'Enakaivo huni ura ijija niho'o sisearune 'ee ninakaraarune
'ee aposaraarune 'ee ira ikihi 'eke ninakarame aposaramuna. 'Ene ijipo
veju'e ajiname 'ee 'uraarame 'ee ira sisea 'wame 'ee ea 'ahopuna'i vwiha
sisea vwihajura. 5 'Ene hura hara ea ka'ene vwiha sisesa ijihi pu'úmo vu'a
nimaijaho are'i kaivo vwihajujaho Godi ura renujihi ve'avajaho unenu
'aho'a 'ekahuna'e vwihajura. 6 Godi ura renuja'ina'e hijujara nú eha
mamaa múhe nú ijara areri retúhuna. 7 Ijihuni maijaho nú unenu pina
pa'a maisu roara'omo nú unenu pina pa'a vahuna. 8 'Ena'omo nú 'iruma
'ee ateha rukina'e re'avajaho niijipo nú teamanu'eje nú hihuna. 9 'Ene ea
ka'ene kukua rukina rehuna ura renaujija ijipo venau'e sisea ani ani'ina

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

vaji arihe 'ee itunavujara venau'e majikari haha hianame 'ee junahuni
'unama ka'ene pua'e pivahinamie pa'arehuna rejura. 10 Ijihuni maijaho
monia oja mihujaho sisea ani ani'ina puni chinuma. 'Ene ea 'aho'a monia
ura renaujihuna'e puni nimairoa are'i kaivo va'e haha hianame temuka
piunivura.

Ori'ini Ichá'ina'e Hine Vehuniji 'Waramajina

11 'Enakaivo a Godoni eijihuna'e 'unama ija'inijija juha'amana. 'E'ikaivo
arira maiji 'ararihae vene 'ee Godi ura renuji vene 'ee nimaa rone 'ee
oja 'ekarame masuani ajuarame mamaa'e ve'amana. 12 Nimairoa vajijino
'arasaraa ka'ene nimaiji 'ara'amana. 'Ene majama hihuna ka'ene a ijihuni
vaji 'umenaara 'ee ara ei riri epuni una'i ira mamaa ka'ene 'waramajaho
ija kisi 'una'amana. 13 'Ene na Godi ka'ene uneunecha maho'o veju'e
mai'o hijura 'ee Jesu Keriso ka'ene Ponachasi Pairati oni una'i ira mamaa
ka'ene rone nahama 'warama jihuni una'i 'waravu. 14 'Enakúne ike vu'a
ikija sisea titana rukina rone ea panamahe 'wara'eje a ija kisi 'unama
va'e núni Natohwa Jesu Kerisora ro'amajino 'e'u'amana. 15 Godiho Huni
vea 'ahi Jesu ka'ene merajihi'ina 'ee Huhusu 'ajohai'ina ka'ene kini
epuni Kinia 'ee natohwe puni Natohwijaho ranave rohuna. 16 Majama
hihunijaho Hununa'i namu 'ee Hu hanaji'ina vaji hiju'e ea areri Huni
una'a pava'ura. 'Ene ea Hu pakavi'ina 'ee Hua'e kahuna areri pana. 'Ene
harura 'ee hura vejujaho maho'o majamano Huna. 17 Ea ka'ene monia
'ee kukua rukina ronare'e iviasi iki mwe'i hijujija 'warave pakehi kehi
o'avara. 'Ene puni nimaaroijaho pairechave ijí puni monia ho kukua
kajihi puni toi na'avara. 'Enakaivo Godoni toi irechave na'avara. Ijihuni
maijaho Hura uneunecha maho'o núra 'eke temarasahuna vajúhuna.
18 'Ene 'warave mamaa vene 'ee mamaa'e vejujara pununa'a rarena
parani'amana. 'Ene ea swara rukina rene 'ee ea vajihuna amariarama
para'avara. 19 Ja ija'ina'e ve'avajino pu uneunecha mamaa túnahuna opo
amairiarame avahuna. 'Ene ijaho hia mamaa ka'ene pura apehunijina.
20 Oo Timoti iraka ka'ene a vajahajaho hami 'ajo'amana. 'Enakaivo mwe'a
ikihipuni ira'atijaho juha'amana. 'Ene henaka 'wa'i kaivo ira'atijino
'uraujija pataarora'amana. 21 'Ejume ijihi ea 'aho'a nimaa vejujija puni
nimaaroijaho are'i kaivo ani ruva'ara. Maiji vwihaniujaho ahu'umuna.

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

2 Timoti

Vu'a Anejijihina

1 1 Na Poru Godoni ura ijino Jesu Keriso oni apasorua. 'Ene Jesu
Keriso oni vaji majama hihuna'e nahama 'warumaji najahi'ina.
2 Timoti nuni hariha ka'ene na oja mahuji'i na ona'e veju. Maiji
vwihanii'ina 'ee numiravi'ina 'ee matauvi'ina ka'ene Godi Amoho 'ee
núni Natohwa Jesu Keriso oni rena roajaho ona.

Timoti Onijihuna'e Teimani 'Wame 'Ee Ni'ajahe Vu'a 'Waramajina

3 Godi ka'ene na Huni kaukara vejujaho areri sahunupo vejaja'ina'e
nuni vwiha arira na'eju'e teimani 'wavura. Na majama na'ia veiri'a
nuni siporua'e 'ojuri veijino a vwihanaura. 4 Nú no'o rana'aravari
veijino oni nitua ka'ene arihajaho na majaa vwihanare'e na a kahuna
ura renia paranu. 'Ene vea ka'ene na ka'ujino na niho'o teamanihuna.
5 Na vwihajujaho oni vaji nimairoa ka'ene namujaho ira'ata pana.
Ijaho amura oni sasa Roisi oni vaji namana'omo ohuna Unisi oni vaji
namu. 'Ene na nimaa rojujaho oni vaja 'u'o namu. 6 'Enajihuna'e na kú'o
'waravujaho vea ka'ene na ija oni haha toi ranavujino Godira swara
ka'ene mahajaho ihajihe re'amana. 7 Godira 'Avena ka'ene múhajaho
tea junuhuna pamúhana kaivo harura 'ee ea oja mihuna 'ee onúno
'ajoarahuniji múhana. 8 'Enajihuna'e núni Natohwiji rone 'warahunijaho
paju'amana. 'Ee nara Hunijihuna'e tipura hijujihuna'e pajuna'amana
kaivo roe ja pu'úmo Godira harura ka'ene múhana vajijino ahuma Huni
vu'a maiu'ini jihuna'e sisei hija. 9 Núra kaukara mamaa'e vejakame Hu nú
ni'ajúhuna pana kaivo ijaho Hura mahuni ura ijino maiji vwihanúarena
mai'o mwe'a paveji'ini Jesu Keriso oni vaji nú ni'ajúhana 'ee hia
arira akuavi'i hihuna'e iji pijúhana. 10 'Ena'omo Hu iviamaa vejume
Huni ura ijaho Jesu Keriso ka'ene núni Ni'ajúhi'inijara roana vajijino
samaahiramana. 'Ene Hura kwamasahuni harurijaho tirakui Huni
ira maiu'ina vajijino majama hihuna 'ee pakwamasahuna vejume roe
samaa'e renana. 11 Ijí 'unama kajihuna kaji na 'waravi'ina 'ee apasorua
'ee najahi'ina re'urono iji pijihana. 12 Ijihuni hahi na 'u'o ike uneunecha

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

kehi punijihuna'e na sisei hijuta kaivo na pajunimu. Ijihuni maijaho na
irá nimaa rojujaho na nihena kavu 'ee na nimaa rojujaho Hu nara raka
ka'ene Hu ve'amaro mahujaho hu areri 'ajo'eje va'e vea kajaho apehuna.
13 Nara 'unama arira ka'ene a najahuma a nununa'i Jesu Keriso oni vaji
nimaa rohuna 'ee oja mihuna hena kamajaho ija kisi 'uninami'amana.
14 'Ene Godoni 'Avena ka'ene núni vaji hinujara ni'aja'eje mamaa ka'ene
mahajaho 'ajo'amana. 15 A nihenu ja'ina'e ea maho'o ka'ene Esia hijujija
na ranamie va'ara. 'E'eme puni vaji Pijarasi'o Hamajinisi'o va'ara.
16 Natohwijara Onesiporasiho 'ee huni akana ni'ima'ura numira'amana.
Ijihuni maijaho na tipurai hijujaho hu paju'ika'i vu'e kikime 'ee ni'ajihi'i
hinana. 17 'Enakaivo hu vea ka'ene Romu roajaho hu roe niho'o ni'ima'ura
sarimuva'o piunimana. 18 'Ena'omo vea ka'ene Natohwijara ro'amani
veijino Natohwijara numihuna. 'Ene hu Epasasi na ichá'ina'e ni'ajihajaho
a nihena kamana.

Jesu Keriso Oni Sorutia 'Ee Huni Hura Veji'ina

2 1 Ijihuna'e nuni harihe a maiji vwihanii'ina ka'ene Jesu Keriso
oni vaji namujihuni vaji kisima'ura rena para'amana. 2 'Ene iraka
ka'ene a he'eme na eriri ea mapoka puni una'i 'waravujaho ara ea
ka'ene uchaha pa'ajihi vajihe 'warave pura areri ea 'aho'a 'u'o najahe
'wara'avara. 3 Nara vea kisina apene sisei hijuja'ina'e a 'u'o areri Jesu
Keriso oni sorutia mamai jihuna'e ija'ina'e hi'amana. 4 Ea irara sorutia
renujaho hu kaukara 'aho'a ka'ene ea mamahapo vejujija pavenuna
kaivo ea irara hu sorutia pijahume renajihuni ura ijiru venuna. 5 'Ene
ea irara chacharavi'inijaho hu majikari chacharame asitahuna pana
kaivo hu varapa 'ahi 'ararihai'i chacharame ea asitahe eha apenuna.
6 Ea ka'ene juara arisi 'oji'inijaho hu ea amura ka'ene huni juasi'i 'iruma
mako 'ekahunijina. 7 'Ene iraka ka'ene nara 'waravujija hami 'eke piraha
ki'amana. 'Ejakame Natohwijara uneunecha mapoka veje hena kama
parahuna. 8 Nuni vu'a maa maiu'inijara 'waramujaho vwiha'amana.
Jesu Keriso ka'ene Teviti oni amujijaho kwame 'urinana. 9 Ijihuna'e na
siseisei ea sisea puna'i tipurai hiju. 'Enakaivo Godoni Irijaho tipura
panamu. 10 Ijihuni hahi uneunecha mapoka ani ani'ina nuni una'i rejujija
na ijihipuni vaja kajino kirane va'ura. Ijihuni maijaho ea ka'ene iji
pijihajihi punijihuna'e avajura. 'Ejakame pu 'u'o roe Jesu Keriso oni vaji
ni'ajihi'inijaho apene 'ee pinana ka'ene majama nahuniji 'u'o ape'avarono
avajura. 11 Ikaho ira mamaa ka'ene rone 'warumujina. Ijihuna'e nú Huni
vaji kwamasahara'e re'avajaho nú pu pu'úmo hihuna. 12 'Ene nú kirasahe
hina va'avajaho nú pu pu'úmo ea 'ajoahuna. 'Ene nú Hu hekaja'avajaho
Hu 'u'o nú hekajúhuna. 13 Vea ka'ene nú panimaa rojujaho Hu majama
maiji ihajinanamuna. Ijihuni maijaho Huni kara ijí ori'ini hekajahuna
areri pana.

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Nimaa Veti'eju'e Veji'ina

14 Ike vu'akeja kú'o nahame Godoni una'i ira kisina 'warave pu hene
ira ka'ene maa pa'ajihuna'e 'uraujija arehuna. Ijihuni maijaho ijara ijí
heji'inijija ruarahiura. 15 Oni kaukara hami hami vejakame Godiho
onijihuna'e teamama para'amana. Oni kaukara hami ve'irakúne niho'o
pajuna'amana. 'E'eje Godoni Ira ariramaa nimaiji amairia nirisame
naja'amana. 16 'Enakaivo mwe'a kehuni vu'a ka'ene maa pa'ajija
juha'amana. Ijihuni maijaho ijipo aherame va'e Godi ura parenujihi
ve'enakúne. 17 'Ene puni vu'ijija areri 'ajúi sakahi 'ume va'uja'ina'e va'una.
Ijihipuni vajijaho Haimaneasi'o Piritasi una. 18 Ea ikija 'unama nimaijaho
are'i kaivo 'unama ani va'i'i ijá 'wavu Kwamasahe 'urihunijaho nirejume
paranana 'wavu. 'Ene ea 'ahopuni nimairoa ruarahe veju'e puruva
retiu. 19 'Enakaivo Godira iraka ka'ene 'waramajija anesima'uri jihuna'e
nija'ina'e nama va'ura. 'Ene ika'ina'e vejara Natohwijaho ea irahipo
Hunijija nihena kimuna. 'Ene ea irara Natohwi jihuni ihiji 'ura'amajaho
huni siseijija arema para'amana. 20 Sea ni'ima'ura vaji minikia ani ani'ina
navu. 'Aho'a korutia vejare 'ee 'aho'a sirivai vejarepo nahuneru pana
kaivo icha 'ee 'anatai vejara 'u'o navura. Ijija 'aho'a vea mama'ina'e
rejuji vena ijura kaivo 'aho'a na'ia mapoka vena ijura. 21 Ijá ve'eje ei pini
ijí huni uneunecha siseakihi ato'aru'i kaivo hu areri minikia ka'ene vea
mama'inijino vena ijuja'ina'e rehuna. Iji pijahe karaa ranave Natohwi
jihuni kaukara mamaiji venahuna. 22 Ea maiu'inapo hahijipo itunavuri
'unamijija juha'amana kaivo ariramaa 'ee nimairoa 'ee oja 'ekaravura 'ee
matausahe hijuji 'ararihi'amana. 'Ene ea ka'ene Natohwiji oja mamaiji
vwihaji'i 'uraha 'wavujihipo vejuja'ina'e ve'amana. 23 'Enakaivo vwiha
pa'anepo puruva reti'eju'e majikarino vu'a 'wame vahacharavi'inijija
pataarora'amana. Ani henuja'ina ijipo veju'e 'ura'aravura. 24 Natohwi
jihuni pweija pa'uraaravi'ina'e rehuna kaivo ea maho'o hami 'ahie areri
najahe 'ee erapo sise'i 'aha'avajaho masuani makivi'i ajuarane hihuna.
25 Ea ka'ene ninakaravi'inijija hami kivi'i ni'ajihakame Godira veje
ta'arohe roe nimaijaho hena ka'avara. 26 'Ene pu 'avena sisei jihuni tivisi
pinaname hine huni ura ijí venahujija nimaijara vwiha punijija jaraa
kame juhame ruva'e use'avara.

Vea Túchamaijina

3 1 A ikaho hami he'amana. Vea túchamaijaho niho'o vea kisima'ura
rehuna. 2 'Enareje emaa pupusumaru oja ma'arahuna 'ee
moniaru oja mihuna 'ee kehi kehi ohune 'ee jarika rene 'ee Godina'i
ira sisea 'wahune 'ee emahwa puni ira pahene veji'ina rehuna 'ee
patemarasahi'ina rehune 'ee ea paakumahi'ina'e rehuna. 3 'Ene oja
pama'aravi'ina'e rene 'ee pavwihana arekaravi'ina'e rene 'ee ea 'ahopuni

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

vu'a sisearu kosaravi'ina rene 'ee opuipo pa'ajoaravi'ina rene 'ee ea
panumiravi'ina rene 'ee mamaijija niho'o senavi'ina'e rehuna. 4 'Ene
hekajihe 'waravi'ina rene 'ee majikari hiji'ina rene 'ee pu pusumano
vwihaji'ina rene 'ee niho'o temarasahuniji oja mi'i kaivo Godiho oja
pamahuna. 5 'Ene pura 'unama ka'ene ve'avajaho a kime Godi heji'ina
rohuna kaivo ijí harura ka'ene venae arira'e rehunijaho pataarohuna.
'Enakúne ea ija'inijija juha'avara. 6 Ijihuni maijaho ijí puni vaja kajino
ea 'aho'a ani ani'ina itunavi'inijipo venau'e va'e ea 'ahopuni sei va'ajime
napara harura pa'ana ka'ene puni siseapo hivahivu'e hiju jihipuni
va'ura. 7 'Ene ea ijákajija 'unama sisea hena kahuna'e ura renau jihuna'e
pu roe 'unama nimaiji hena kahuna areri pana. 8 'Ene ea ikakajipo
'unama ka'ene nimaijija ninamaura areri Jenisi'o Jemipirisi'o Mosisi
ninava ja'ina'e vejura. Ijihuni maijaho puni vwihaijija sakarasahara 'ee
nimaaroijara 'waramujaho pu pataararohara. 9 'Enakaivo pu majama
pavena vahuna. Ijihuni maijaho 'unama sisea ka'ene pura vejujija samaa'e
reje piunihuna. Areri ea no'ohe'i kajihi piuniva ja'ina'e rehuna.

Túchamaa 'Unama Ichá'ina Vehunijina

10 'Enakaivo nara a najahuta 'ee nuni kara nikamune 'ee nuni ura
'ee nuni nimaaroa 'ee nara ea 'aho'a vwihaniura 'ee ea oja mihura 'ee
masuani kirane hijura ka'ene najahuji a 'ararihie venana. 11 Nara haha
hiana ka'ene Enitioki 'ee Aikoniami 'ee Risitara apejujija a nihena
kimana. Ijí haha hiana iraka ka'ene nara apejuta vajijaho Natohwijara
na vahanimana. 12 'Enajihuna'e ea Jesu Keriso oni vajijino hia arira'e
hihuna'e ura re'amajaho nimaa'e ea pu sise'i 'ahihuna. 13 'Enakaivo ea
sisesa 'ee ea pisivi'ina kajija hine ea pisiviujaho roe siseranuna'omo
niho'o siserana parahuna. 'Ene pisivisavujara pu 'u'o pisimisama
parahuna. 14 'Enakaivo a uneunecha ka'ene najahume henajihija'e veji'i
hine 'ee ijija nimai jihuna'e ea irahuna'i a hena kamajaho a nihenu.
15 'Ene a mai'o sesamu'uru rene Godoni Ira ka'ene akuavi'inijaho
najahara'omo ijara vwiha mamaa vaja'eme a Jesu Keriso oni vajijino
nimaa ronarena ni'ajahi'ina apenana. 16 Godoni Irakaho maho'o Godoni
ira uhoi renajihuna'e mamaa'omo ea najahune 'ee ea ni'ajihe ira kisina
uranahune 'ee ijara ni'ajúhe 'ekue 'unama ariri irechamúhune 'ee ijara
'unama aririjaho najuhuna. 17 'Eje Godoni ehija amairiarama areri rena'e
kaukara mamaa ka'ene Godira ura renujaho areri vehuna.

4 1 Na Godiho 'ee Jesu Keriso puni una'i a Ira naja'amarono 'waravu.
Ijihuni maijaho Hura Kinia'e rene hi'iro'amajino ea ka'ene mai'u
hijura 'ee kwamasahajija 'otua vetihuna. 2 'Enakúne Irijaho naja'amana.
Vea 'aha ho vea 'aha pana kaivo maiji amairiara'amana. 'Ene ni'ajihe
amairie najahe 'ee ira kisina ni'ajihi'i 'urarahe 'warame 'ee hami
chochumano masuanu hiji'i hami najaha 'wara'amana. 3 Ijihuni maijaho

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

vea mai'o rouna'omo pu vu'a nimaiji hehuna ura parenahuna kaivo pu
najahi'ina nianaa roe puni ura ijí 'warave he'irono ataa apúsahuna. 4 'Ene
pu nimaijaho ataa paapúsahuna kaivo ta'arohe mamiha sisei jihipuni
ataa apúsahuna. 5 'Enakaivo uneunecha maho'o hami 'ajoara'amana. 'Ene
'unama kisinijija kairane namine ivenijarisi huni kaukara ijaho ve'amana.
'Enakaivo oni kaukara ka'ene Godira mahajaho ve para'amana. 6 Ijihuni
maijaho na toa ijuri swasa puna'i vene niusekujuta. 'Ena'omo nara vahuni
vea niroe apenu. 7 Na ajira ka'ene mamaiji 'arahuta. 'Enarejo iraka ka'ene
nara vehunijaho niroe paranana. 'E'eju'e na nimaaroiji 'unaname hiju.
8 'Ena'omo vea túna'i Natohwijara ariramaa huni i'esa ka'ene ranavu'e
nunijihuna'e namujaho 'otua veji'ina ariramaijara roamani veijino
mihuna. 'Ene nanasu pana kaivo ea maho'o ka'ene Hura rohuniji oja
mahajija 'u'o vajihuna.

Huni Vu'aruna

9 'Enakúne mako harura vene 'unama same nuni ro'amana. 10 Ijihuni
maijaho Timasiho iviamaa ikehuni mwe'a ike oja maharena na ranamie
Tesaronaikai va'ana. 'Ejume Kuresianisiho Karesia va'ana. 'Ejume Taitasiho
Taramesiai va'ana. 11 'Enakaivo Rukura huhusu na hu'úmo hinu. 'Enakúne
Maka aheve a hu'úmo ro'amana. Ijihuni maijaho hu kaukara vajakaho
ni'ima'ura'e ni'ajihuna. 12 'Enakaivo Tichikasiho na ranavume Epasasi
va'ana. 13 'Enakúne vea ka'ene a ro'amajaho nuni ateha ka'ene nara Turoasi
Karipasi'i ranavujaho apene 'ee puka 'eke 'ee heha mama'ina 'aho'a ka'ene
ijí navujija 'eka ro'amana. 14 'Ene Arekisanita ka'ene kapa'e venujara na
niho'o ni'ima'ura'e ruariha paranana. 'Enakaivo Natohwijara hura vena
kaja'ina'e eha ija'ina mahuna. 15 'Enakúne núra najahujaho hu harura
niname 'warumu jihuna'e a orono hununa'ijaho hami 'ajo'ara'amana.
16 Nara amura'e 'otui aruvujaho ea pina na pani'ajihana kaivo ranamie
varanavara. 'Ena'omo veje Hu pununa'a sisea pavwiha'amana. 17 'Enakaivo
Natohwijara na hu'úmo namine Hura harura mihana. 'Ejumakame nuni
vaji ira ikaho maho'o najahukame Jenitaru maho'o hejara. 'Ene na hanuha
ka'ene ea inahi'ini jihuni ira vaji 'ena apenie ruva'iara. 18 Natohwijara sisea
ani ani'ina vajijija ni'ajihe aherime Huni kwai akúpi 'ahi vahuna. Pinana
mamaa ijaho aneja púsa pa'ana'e Huna. Ameni.

Túchamaa 'Ajoramujina

19 Pisirane 'ee Akwirane 'ee Onesiporasi oni kachi'inijija ijá
'ajora'amana. 20 Irasitasiho Koriniti hinu kaivo Turopimasi atamiji'i
Mairitasi hinu. 21 'Enakúne marako 'unama same ro'eja'e iji'a atuata vea
re'amana. Upurasira 'ajoravu'e Putenisine Rainasine 'ee Karotiane 'ee
vwehu nuna ea maho'o ijipo 'ajoravu. 22 'Ene Natohwijaho oni 'aveniji'ine
'ee maiji vwihaniujaho a hu'úmuna.

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Taitasi

Vu'a Anejijihina

1 [1] Na Poru Godoni pwea 'ee Jesu Keriso oni apasorua. 'Ene ea
ka'ene Godira iji pijiha jihipuni nimaaroa 'ee nimaiji henakame
ariramaa hihuna najahu. [2] Ijí majama hihuna apehuna ka'ene Godi
ira'ata pa'ajara nitama nahama 'warumaji 'ajaha hiju. [3] Huni vea apejume
ike Huni vu'akaho najahe 'waravume samaa renana. Godi ka'ene núni
Ni'ajúhi'inijara nara ve'urono 'warimana. [4] Taitasi nuni hariha nimaa
ka'ene núni nimaaroa nikwinu'ini jihuna'e veju. 'Ene maiji vwihanúana
'ee matauvi'ina ka'ene Godi Amoho 'ee Jesu Keriso ka'ene núni
Ni'ajúhi'inijaho a hu'úmuna.

Taitasi Kureti Kaukara Veji'i Eruta Iji Pijihajina

[5] Nara a Kuriti ranamau jihuni maijaho kaukara pwinana'a ka'ene
namuji ve'amarono avajuta. 'Ene arara kino nara 'waravu ja'ina'e eruta iji
piji'amana. [6] A ea iji piji'amajaho ea ka'ene sisea veji'inijija papiji'amana.
'Enakaivo ea ka'ene napara kwinu kwino savi'inijino piji'amana.
'E'irakúne puni harihija Natohwijaho nimaa rone sisea ani ani pavene
'ee emahwapuni ira papataararorahuna. [7] Ea ka'ene 'ajoha'inijaho Godoni
kaukara hami 'ajohare'e niho'o arira'e 'uraha onuna. 'Ene hu jarika
parene 'ee maraku'a pa'ajime 'ee toa sisea huni harura hara pahine
'ee ea majikari pa'anie 'ee monia 'unama sisei jihunijaho pa'ekahuna.
[8] 'Enakaivo hu apiora oja mihe hami 'ajoahuna. 'Ene maijiru oja mihuna
'ee hu hami vwihaji'i vehuna 'ee hu ea mamaa 'ee huni kaukara oja
mihi'i venuna 'ee hu oja pahiavi'ina 'ee pa'uriji'ina. [9] Pu vu'a ka'ene
arimaaka pu najahujaho ija kisi apene puni una'i saname vejura. Ijá
ve'ava jihuna'e vu'a kajara pu ea mapoka areri arira najahe ijara veje ea
'aho'a ka'ene hua'e ninavujija ni'ajihe najahe pu nimaa rohuna. [10] Pu ea
mapoka vu'a kajaho pahene veju kaivo pu ira karokaha 'wame ira'ata
kajino ea pisivisavura. 'Ene ea ka'ene sisa 'uhui'inijipo ija'ina vejura.
[11] 'Ena'omo ea ija'ina veji'inijija veje areva. Ijihuni maijaho uneunecha
ka'ene panajahuna sa'inijaho hine kachi'ina maho'o ruarahe najahu

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

jihuni maijaho pu monia 'eki 'ahiu'e 'unama sisea hine avaju. 12 Puni ea
pina poropetia'omo ijara ija'ina'e 'waramana. Ja Kuriti ora na'ia mapoka
ira'ata apejura 'ee hanuha sisesa 'ee uchaha rukine 'iruma isa'ora.
13 Ijí raka ka'ene hura 'warama kajaho nimaa ariramaa. 'Enakúne a
niho'o hami ira kisi najahakame puni nimaaroijaho ija kisi apene puni
una'i saname ve'avara. 14 'E'irakúne Jua puni mamiha 'ee emaapuni
tamana ani ani'inijija ataa paapúsa'avara. Ea ka'ene nimaa nimaiji
pataaro'ika'i ani va'ajihipuni vu'a ataa paapúsa'avara. 15 Ea mapoka
puni oja vaja niho'o maa navujaho pu maaru vwihajura kaivo ea ka'ene
puni oja vaja sisea name panimaa rojujaho sisearu vwihajura. Puni oja
vaja nisakarasaha jihuna'e pura uneunecha ka'ene kime vwihajujaho
sisearuna. 16 Pu Godoni ea 'úvu kaivo raka ka'ene pura vejuji nú kivujaho
pu nimaa Godoni ea pana. Pu niho'o sakarasahi'ini jihuna'e Godoni ira
pataarohura. Pura unenu pina mamaa areri vehuna pana.

Emaina 'Ee Ea Maiu'ina Puni Vu'a Nimaa Nimaijina

2 1 'Enakaivo a vu'a nimaa ariramaa ijiru naja'amana. 2 'Ene emaa 'u'o
'warave areme sonasahe hine hura vene vwiha hami vwihane 'ee
huni nimaaroa arira name 'ee oja aririji mihe 'ee masuani ajuarana hija.
3 'Ene paranaha 'u'o 'waravakame pu 'unama maaru vene pu majikari ea
panamahe toa sisea puni harura hara pahija kaivo pu uneunecha ka'ene
mai ijihunijiru naja'avara. 4 'Ene pu napara ka'ene maiu'inijija najahe
pu masuani mamaa hine paruhwaha oja mihe 'ee kasihwaha oja miha.
5 'Enareje pu puni vwiha hami 'ajohe 'ee nia pakairasahe 'ee puni sea
hami 'ajohe 'ee paruhwapuni ira hene veja. 'Ejakame pu ea 'aho'a Godoni
vu'a areri sisea pa'wa'avara. 6 'Ene 'unama nikwinu'ina kajino kivasa 'u'o
'waravakame puni vwiha hami 'ajo'avara. 7 A 'u'o uneunecha mapoka
ka'ene a ve'amajaho unama mamaaru vejakame pu 'u'o mamaaru
ve'avara. A ea naja'amajaho ariraru najahe pu ara raka ka'ene najahu
jihuni hura ve'avara. 8 A niho'o vu'a maaru ea naja'amana. 'Ejakame
ea pina a sisea areri pa'wara'amana. 'Ene ninakaravi'inijija junave nú
ira sisea areri pa'waru'avara. 9 'Ene 'unama kajihuna kajino pwea 'u'o
'waravaka puni mama'ini jihipuni iraru hena veja. 'Ene najahakame
uneunecha mapoka ka'ene pu ve'avajara puni mama'ina teamanahuna.
'E'irakúne pu ira puna patu'avara. 10 'Enakaivo pu puni mama'ini jihipuni
uneunecha ma'u'umaa nesa pa'ekakame pu nimaa vetihuna. 'Ejakame
Godi ka'ene núni Ni'ajúhi'ini jihuni irijaho richama para'amana. 11 Ijihuni
maijaho Godira maiji vwihanúajara ea maho'o maranihuna apena
roana. 12 Ijí Godoni maiji vwihani'inijara nú najuhe nú 'unama sisea
arehuna. Mwe'a kehuni 'unama paitunume 'ee hami vwihaji'i hine 'ee
ariramaa hine 'ee mwe'i hina apena va'ukaho Godoni 'unama maijino
veji'i hi'avara. 13 'Ena'omo nú vea ka'ene Hura rohuni vea mamaa kaji

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

'ajaha hine 'ee núni Godia ka'ene ni'ima'urijaho 'ee núni Ni'ajúhi'ina Jesu
Kerisora eajarame roa arihuniji 'ajaha hiju. 14 Hu núnijihuna'e kwamana.
Nú sisei vaji hi'eme nú Huni ea re'avarono 'eka ruva'uana. Hu nú venume
Huni ea arimaa rene 'ee Huni ea ka'ene Hu mamaa nimaijihi rene 'ee
nú mamaaru vehuna ura renau. 15 A unekakihi haruriji'i maho'o ni'ajihe
najahe 'wara'amana. Veje ea 'aho'a a túa paveta'avara.

Godoni Eapo Kara Ichá'ina Vehunijina

3 1 Kú'o huri 'warave pu vwiha'avara. 'Ene puni 'ajoha'ina 'ee kamatia
puni hari hine puni ira hene ve'avara 'ee mamaaru vehuna'e
amairiaravi'i hi'avara. 2 Pu ea 'aho'a paronahe 'warame 'ee pa'urara'avara
kaivo ea 'ahopuna'i mamaa vene 'ee ea 'aho'a oja vwihani'avara. 3 Nú
marako'a hami pavwihane 'ee vuataa pahene 'ee pisimúu'e nú hahijihuni
ura ani ani'ina vene 'ee hahijara teamahuni jihuni pwea rejara. 'Ene sisea
vaji hine 'ee ea 'ahopuni kukua kime itunume 'ee senuma paranúe 'ee ea
'aho'a pu'úmo sena vejara. 4 'Enakaivo Godi ka'ene núni Ni'ajúhi'inijara Hu
mamaa vene 'ee ea oja 'ekaujaho najuhana. 5 'Enarena Hu nú ni'ajúha jihuni
maijaho núra uneunecha mamaa arira'e vejakame ijihuna'e ni'ajúhuna
pana kaivo Huni numisaraa 'ee Huni 'Avena vajijino kú'o nahenu'e
somuhume nú ea maiu'ina rejara. 6 Godira Huni 'Avena Jesu Keriso ka'ene
núni Ni'ajúhi'ini jihuni vaji maho'o samuhana. 7 Huni maiji vwihanúani
vajijino Hu venume nú ariramaa rejajihuna'e nú nimaa rojujaho majama
hihunijaho núni aachia'e renana. 8 Ike vu'a ka'ene nara ja 'waravukija
nimaa nimaa'omo na ura ja 'unama kajaho hina 'ejahi'i 'wavakame Godoni
eijija na'ia mapoka mamaa kaji vehuniji hami hami 'ajo'avara. 'Ejakame
ike 'unamakaho mamaakúne ijara ea ni'aji'amana. 9 'Ene ja ira ani ani'ina
sisea karokaha aposaravura areme amuja nirisaravujaho areme tamana
nakaravujija are'avara. Ijija niho'o areri ea pani'ajihunakúne are'avara. 'Ene
ija'ina 'unama maa pana. 10 Ei pini ja pu'úmo ahuma hi'i kaivo hu veje ea
'aho'a ani ani vwihaja ka'avajaho 'aha no'o ruvi'i kave pa'areva ka'avajaho
rotura'avara. 11 Ea ija'ina 'unama ka'ene maijaho niaremana. Ijihuna'e hu
sisea venu. Hu ori'ini huni ahija vene avanuna.

Túchamaa Ichá'ina Vehuniji Najahajina

12 Nara Atemasiho Tichikasi araki ranave oni vuhuna. 'Enakúne hu vu'a
ka'amajaho marako 'urine na Nikaporisi hijukúne roe na piuni'amana.
Atuata veijaho na roe ijí hihuna. 13 Sinasina 'otua veji'iniji'o Aporasi'o
uneunecha ka'ene 'eka vahunijaho ni'ajihakame papivusa'avara. 14 Ehu
nuna najahakame kaukara mamaa vene 'ee iviamaa huni temukaho ahija
ni'ajihakame pu uneunecha puni iji veji'ina'e re'avara. 15 Ea maho'o iki na
hu'úmo hijujipo 'ajoravu. 'Enakúne ea ka'ene nimairoa vaji oja múhujija
'ajora'amana. 'Ene maiji vwihanii'inijara maho'o ja pu'úmuna.

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Pairimani

Vu'a Anejijihina

1 Poru Jesu Keriso oni tipurea 'ee núni vwea Timoti'i Pairimani núni
vwea ka'ene nú oja mahe 'ee nú pu'úmo kaukara veji'ini jihuna'e veju.
2 'Ee Apia ka'ene núni ma'inijaho 'ee Achipasi sorutia ka'ene núni
napurijaho 'ee oni sea vaji sosijihi puna'e veju. 3 'Enakúne areve Godi
ka'ene núni Oma 'ee núni Natohwa Jesu Kerisora maiji vwihanúe 'ee
matauvi'inijaho mihama.

Pairimoni Oja Ka'ene Mahajine 'Ee Huni Nimaaroijina

4 Na na'ia mapoka'e nuni Godiji teimani 'wavi'i oni iha 'urahe siporua
'ojura. 5 Ijihuni maijaho ara Godoni ehija'e maho'o oja mihe 'ee núni
Natohwa Jesu nimaa ronuji henare avajura. 6 Nara siporua ka'ene 'ojujaho
raka ka'ene ara nimaa ronuji ea 'aho'a 'wara'amajaho maa rukina'e
rehuna. 'Ene Keriso onijihuna'e henaka mapoka mamaa ka'ene oni vaji
navujaho roe maa rukina rehuna. 7 Vwea nune ara ea oja mihujara reju'e
na niho'o teamanime oja sonahie 'ee Godoni ehija mapoka ijara ni'ajihu.

Onesimasi Ona'e 'Ona Vejajina

8 'Enajihuna'e na Keriso oni vaji nimaa veji'i 'waravukúne 'unama
mamaa aririjiru ve'amana. 9 Emaa oja mihujihuni hurijihuna'e na a
jarirame 'waravu. Na Poru ka'ene iviamaa Jesu Keriso oni tipurea rena
hi'eme ema rejujara 'waravu. 10 Na nuni hariha Onesimasi ka'ene na
tipurai hiji'i nahume Godoni ea renana'omo na hunijihuna'e jarirame
a 'waravu. 11 Hu nimarakuijaho oni una'a areri pavenana. 'Enakaivo
hu iviamaa oni una'a 'ee nuni una'a areri vehuna. 12 'Ena'omo na hu
ranavu'e 'unama vu'u. Na oja mahuri eiji ranavu'e vu'ukúne teamana'eje
ahe'amana. 13 Na vu'a maiu'ini jihuni hahi tipurai hiju. 'Ene na ura
hu ranave nú hu'úmo hine oni tiniji apene na ni'ajihuna'e ura reniu.
14 'Enakaivo a patea mana'eje nara unenu pina ija'ina vehuna arira
pa'ajihuna'e na pa'ejahaukúne a icha'ina'e mamaa vwihanu ja'ina'e
ve'amana. 15 'Ene vi ijihuna'e hu a ma'uako ranama'i ani ru va'ana.

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

'Ejakame a kú'o hua'e ape'amajaho ranave ani pavahuna. 16 'Ena'omo hu
iviamaakaho pwea kaivo pwea puni 'unami ja'ina pana vo nuni vwea
ka'ene na oja mahujina. Ikaho nara hu oja mahujina vo iviamaa hu oni
vu'ujaho haharu pana vo Natohwi jihuni vaji vu'ujihuna'e ijara marana
asima paranana. 17 'Enajihuna'e a nuni napura re'amajaho areri nara
vu'akame a naa'e ahe'ama ja'ina'e hu ahaamana. 18 'Ene hu oni unenu'u
pina sise'i vene 'ee hu oni unenu'u pina apenana re'amajaho nuni chimua
'ahi muna'amana. 19 Na Porura ike asura kaho nuni iji vejujihuna'e
nara ijihuni eha vehuna kaivo are'eje na ike 'waravuma nuni chimua
onuna'i namu ijaho oni hiijina. 20 I'a nuni vwee! Natohwi jihuni vaji na
ni'aji'amana. 'Eje Keriso oni vaji na oja sonahi'amana. 21 Na ara hene
vehuniji nimaa roji'i pasia ikaho ona'e vejujihuna'e na nihejujaho nara
'waravukaho a venareje 'aho'a huri vehuna. 22 'Ene ija'ina'e veji'i nuni
tinia amairi'amana. 'Ejakame Godira oni siporua eha veje na vu'e a
kauta.

Túchamaa 'Ajoramajina

23 Iparasi nuni napura Jesu Keriso oni tipureijara hinujara 'ajoramu.
24 'Ene Maka ho Arisitakasi ho Timasi ho 'ee Ruku ka'ene nú pu'úmo
kaukara veji'inijipo 'ajoravu. 25 Natohwa Jesu Keriso oni maiji
vwihanii'inijaho oni 'aveniji'i hinama.

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Hipuru

Godoni Vu'a Huni Harihijihuni Vaji 'Waramajina

1 [1]Nitama Godira vea ani ani'inijino Huni vu'a 'unama ani ani'inijino
poropetia 'waravumakame amuhu núna najahara. [2]'Enakaivo
ike vea túchamaikaho Hu Huni Harihi jihuni vaji nú 'warumana. 'Ene
Godira aachi'a maho'okaho Huna'e rehuna nahama 'waramana. 'Ene
Huni vaji 'u'o mwe'a vene 'ee uneunecha maho'okaho vesihana. [3]Godi
Hu ichá'inijaho Hariaha ija'ina'omo Hu najuhana. Hariahijara raka ka'ene
venajaho Godi ija'ina venuna. 'Ene Huni harurijino uneunecha mapoka
ka'ene maira 'wara'eme rejajija Hu 'uninamiu'e puni tiniji navura. 'Enavo
Hu kwama núni sisea sovume paranajaho akúpa huni Godi ni'ima'uri
jihuni ija mana'inija'i tinia ka'ene Hu ta'arohuniji asuma hinana.

Godoni Harihijihuni Nimaa Nimaijina

[4]Hu niho'o Godoni 'ona oji'ina asitaha paranana. 'Ene Huni ihijaho
ni'ima'ura 'ona oji'ina puni iha asitahana. [5]Godiho Huni Hariha ijá
'wama
A Nuni Hariha. Iviasi Na Oni Oma reju 'wamana.
Ija'ina'e 'ona oji'ina pina pa'waramana. 'Ene kú'o Godi ijá 'wama
Na Huni Oma reje Hu Nuni Hariha rehuna 'wamana.
[6]Godira vea ka'ene Huni Hariha ranavume iki mwe'i roani veijino Godi
kú'o ika'ina 'waramana.
Veje Godoni 'ona oji'ina maho'o Hu oja ma'avara 'wamana.
[7]Hu Huni 'ona oji'ina rone ika'ina 'waramana.
Hu Huni 'ona oji'ina hwasisia sa'ine 'ee Hu pu venae Huni pwea vena
harura puna'i rehuna 'iamana.
[8]'Enakaivo Huni Hariha rone ika'ina 'waramana.
Oo Godi! Oni toronuijaho majama nama apena va'una. Oni kini
huni harurijaho Oni ariramaa vajijino najuhu. [9]A iraka ariramaiji
oja mahu. 'Enavo siseijija A senamuna. Ijihuni hahi Godi, Oni
Godijara 'werua ka'ene teamanama parahunijino A useta'ika'i ea
'aho'a pausetiana 'wamana.

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

10 'Ene kú'o ika'ina 'waramana.
A Natohwa! Mwe'a kehuni anejijaho Ara venana. 'Ene akúpa 'ee
uneunecha ka'ene navujija Oni isura. 11 Pu pa'are'eja vo A majama
hina apena vahuna. Pu ateha puna'i sahasa rehuna. 12 Ara pu
ateha puna'i tahuahuna. Pu atehapo siserasahu ja'ina'e pu 'u'o
siserasahuna. 'Enakaivo A ani'ina parehuna vo A majama ija'ina
hina apena vahuna 'wamana.
13 'Enakaivo Hu Huni Hariha ijá 'wama
Nuni ija mana'inija'i asuma hi'eje Na Oni naka Oni mumora hari
irechahuna wamana.
Ija'ina 'ona oji'ina pina pa'waramana. 14 'Enavo 'ona oji'inijija pu ma
pwea. Pu 'avena'omo Godira irechamiu'e ea irahipo maranihuna apejajihi
'ajoahura.

Maranúani Nimaa Nimaijaho Ija Kisi 'Unahunijina

2 1 Ijihuni hahi nú iraka ka'ene hejajaho hami hami hena vwiha'avara.
Vejuro'ika'i nú 'unama ani rova'ejakúna. 2 'Enavo 'ona oji'inapo vu'a
ka'ene 'waravajija ani'ina parehuna. 'Ene ea sisesa ijija 'ee vupahevura
ijá eha areri vajihuna. 3 'Ena'omo nú marania parahuniji pataaro'avajaho
nú eha sisea ka'ene apehunijaho ichá'ina asina'eja? Ijihuni maijaho
Natohwijara 'waramana'omo ea ka'ene hejajipo ijaho nimaa 'wavara.
4 'Ejumakame Godira ijí nimaa 'iamarena najahajaho aacha 'ee
uneunecha ani ani vejuma rene 'ee ea areri pavehuniji vejume ea oja
hwa'usahara. 'Ene Godoni 'Aveni jihuni swara ea irá vaja'iro ura renajaho
Hu vajahuna.

Ea Ka'ene Nú Aheruma Roume Maranúajina

5 Ijihuni hahi mwe'a pini ka'ene rohunaka 'waravujaho 'ona oji'ina
mwe'a kajaho pa'ajohuna. 6 'Enakaivo ea pini Godoni ira vaji vena ika'ina
'waramana.
Emaijaho iraka'omo A hine hu vwihano? Emaa Puni Harihijaho
iraka'omo A hina Hu vwihananamo? 7 A emaa venajaho Godoni
'ona oji'ini jihipuni hari ma'uako hihuna venana. 'Enavo A
Huni pinana vejuma 'urine 'ee Huni iha ahasirimana. Ara Hu
iji pijaharena Ara Oni iji raka ka'ene venajaho Hura 'ajoahuna
vajahana. 8 Ara uneunecha maho'o Huni mumora hari irechamana
'wamana.
Nú uneunecha maho'o 'wavujaho pina paasinavara rona 'wavura.
'Enakaivo nú mai'o uneunecha 'aho'a ka'ene Huni hara panavujija
pakivura. 9 'Enakaivo nú Jesu kavara. Vea ma'uako Hu 'ona oji'ina puni
hari hinana. Ijihuni maijaho Hura núnijihuna'e kwamana'omo Godira
vejume Huni pinana 'urine 'ee Huni iha ni'ima'ura renana. Godira maiji

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

vwihanúajara rejume Jesuho ea mapoka ka'ene mwe'akaki hiju jihipuna'e
kwamana. 10 Godira uneunecha mapokakaho Hunijihuna'e venana'omo
Hu areri Huni harihija mapokijihi puni pinana veje 'urihuna. Ijihuni
maijaho Hura ahija ka'ene apena jihuna'e pu maraniajaho nimaa nimaa
renana. 11 'Ena'omo Jesuho 'ee ea ka'ene Hura venaume ariramaa rejajija
pu pu'úmo ahuma Oma kwinuna. Ijihuni hahi Hu nú 'u'uhu Nuna 'ee
ma'ipu Nuna 'ú'iro venujaho pajumuna. 12 Hu ika'ina 'waramana
Na Nuni vwehijija Oni iha rone pu 'warahuna. Na sosi epuni vaji A
rone javaa vene ta'arorahuna 'wamana.
13 'Ene Hu kú'o ika'ina 'waramana.
Nuni nimairoa Huni vaji nahuna 'wamana.
'Ene Hu kú'o ika'ina 'waramana
Ike kaha! Na 'ee harihija ka'ene Godira vajihajihi kiha! 'wamana.
14 Ijihuni maijaho Godoni harihijijija emaijihuna'e pu haha 'ee 'aa
rukina. 'Ejume Jesu 'u'o roe haha rukina rene 'ee 'aa rukina rejume
emaapuni 'unamiji nahejara. Hu Emaa renajihuna'e Hu areri kwahuna.
Setanira kwamasahuri harura ka'ene 'unanamuji Jesura kwavakame
harura kajaho tira'usaha para'amarono ijihuna'e Emaa renana. 15 Ike
'unama nikwisu'inakino ea ka'ene kwahuna juvi'ini jihipuni pwea rena
hijuji ni'ajiha kwamana. 16 Nú niheju. Jesura roajaho Hu Eparahami oni
amuhija ni'aji'ahauma roana kaivo Hu 'ona oji'ina pani'aji'iro roana.
17 Ijihuni hahi Jesuho emaa ichá'ini ja'ina'e Hu 'u'o ija'ina'e renana.
Ijihuni maijaho Hu areri hami 'ahúe 'ee núni Ni'ajúhi'ina rena Godoni
una'i majama 'ajouhuna. 'Ene Hu areri emaapuni swasa vejakame puni
sisea pa'arehuna. 18 'Enajihuna'e Hu ori'ini va'e ahija apene 'ee venaka
vaji va'ana. 'E'ira'omo nú ahija ape'eja ho venakúa vaji va'avajaho Hu
areri ni'ajúhuni jihuna'e avanana.

Jesuho Ni'ajúhi'ina Natohwa Ka'ene Mosisi Asimajina

3 1 'Enajihuna'e vwehu nuna ariramaa Godoni ehija ka'ene Godoni ari
va'iro va'ukije Jesu Godoni Apasoru 'ee Ni'ajúhi'ina ni'iniji nú rona
'waravuji vwiha'avara. 2 Hu Godi ka'ene Hu iji pijaha jihuna'i majama
hami venuna. Areri Mosisira Godoni vu'a 'wavuri sei uneunecha mapoka
ka'ene navuji majama hami venuja'ina venana. 3 Mosisi oni pinana ka'ene
ta'arohunijaho Jesuni pinana ka'ene ta'arohunijara niho'o ni'ima'ura.
Areri ara mavarasa'ina ka'ene vejaji ta'arohujaho ea ka'ene ara kaji venaji
ta'arohujara asima paranana. 4 Ara kwinu kwino ea ka'ene ara veji'inijara
venuna kaivo Godiho uneunecha maho'o Hu vesihana. 5 'Enakaivo
Mosisiho pwearu rene Godoni sei majama hami 'ajohi'i venuna. Hu raka
ka'ene kame henajaho túna'i ijija rona 'warahuna. 6 Keriso ka'ene Godoni
Harihijara majama hami Huni sea 'ajohuna. 'Ena'omo nú nimaa roji'i ija
kisi 'unanama hina va'e uri use'avajaho nú sea kajina.

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Godoni Ehipo 'Ojuta Hwena Hihunijina

7 Ijihuni hahi Godoni 'Avena ika'ina 'waramana.
Iviasi ja Huni ira he'avajaho 8 ja joni oja paveja kisina re'ama. Areri
Isureri opo nechi riri Godina'i ninakarame 'ee pataarohe 'ee vena
kavaja'ina pave'avara. 9 Nechi'a kajine joni opipo Na pu ajihukivi'i
pu hine Na vena kivara. Nara raka ka'ene ea areri pavehunaka
juara mapoka mapoka (40) vaji vejujaho pu nikavi'i pataarorihara.
10 'Ejumakame Na ike amuja ka'ene hijukipo ajinivumakame
Na ika'ina 'waravuta. Puni ojijaho veko veko nikwinu Na
túchahehunijiruna. 'Ene raka ka'ene ve'avarono 'waravujaho
pavejura. 11 Nuni sena vaji ika'ina 'waravuta. Pu niho'o Nuni tinia
ka'ene 'ojuta hwena hihunijaho pava'e use'eja 'iavuta.
12 'Enakúne vwehu nuna hami vwiha'avara! Vejuro'ika'i joni oja sisea
'ee panimaa rojujara veje Godi ka'ene majama hiji'iniji túchaha'ejakúne
vwiha'avara. 13 'Enajihuna'e iviasi 'warumu kaja'ina'e veku veko 'wame
ni'ajara'avara. Vejuro'i joni vaji ea pina siseijara pisimie huni oja kisima'ura
rehuna. 14 'Enavo nú ija kisi 'uname marako nú hami vejaja'ina'e hami vena
va'e uri use'avajaho nú Jesu pu'úmo Huni uneunechijaho ahuma 'ekahuna.
15 Ruramare'e 'waravukaho parunami'avara.
Iviasi ja Huni ira he'avara. Ja joni oja paveje kisina re'ama. Areri
Isureri opo ninakarame pataaroriha ja'ina pave'avara 'iamana.
16 Ea ijija irahipo Huni ira heji'i Godina'i ninakarame 'ee pataarohare?
Ea ka'ene Ijipiti rene Mosisira aherama roajipo avajare? 17 'Ene ea irahipo
juara mapoka mapoka (40) vajijaho Godi vejume ajimane? 'Ú ea ka'ene
nechi'i sisea vejumakame kwamasahajine? 18 'Ee ea irahija'e Godi Huni
sena vaji pu pava'e Huni tinia ka'ene 'ojuta hwena hihunijaho usehuna
'waramane? 'Ú Hu ea ka'ene Huni ira hene pavejujihi rona 'waramane?
19 Ijihuni hahi nú ivi'a kivujaho pu Huni 'ojuta hwena hihuni tinijaho
pavahuna. Ijihuni maijaho pu Godi panimaa roju.

4 1 Nú va'e 'ojuta hwehunijaho Godi nahama 'waramana'omo majama
ija'ina namu. Ijihuni maijaho ja ea 'ahopo ijí pavahuni jihuna'e tea
junumuna. 2 Godira 'ojuta hwehuni tinijaho amairiaramana. 'Ena'omo
ijaho vu'a maa maiu'ina ka'ene iviamaa nú 'warumukaho nikwisu'ina
kaji pu 'waravara. 'Enakaivo ijí vu'a kajara pu ni'ajihuna pana. Ijihuni
maijaho Godira raka ka'ene 'waramajaho pu panimaa rojara. 3 'Enavo nú
ea ka'ene nimai roji'inijiru ijí Huni 'ojuta hwena hijuri tinijaho vahuna
kaivo ea ka'ene panimai roji'inijija Godi ika'ina 'waramana.
Nuni sena vajijino ika'ina 'waravuta. Pu niho'o pava'e Nuni tinia
ka'ene 'ojuta hwehunijaho use'eja 'iamana.
4 Nú nihejura. Godoni ira vaji vea iropu no'o ijí rone ika'ina 'waramana.
Na kaukara vena va'u va'u vea iropu no'o ijaho 'ojuta hwena hijuta

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

'iamana. 5 'Ene Godoni ira pina vaji ika'ina 'waramana. Pu Nuni 'ojuta
hwena hijuri tinijaho pava'e use'eja 'iamana. 6 Ijihuni hahi Godoni 'ojuta
hwejuri tinijara namujaho emaapo ijí vahuni jihuna'e namu. 'Enakaivo
ea ka'ene marako vu'a maa maiu'inake hejajija pu tinia kajaho pava'ara.
Ijihuni maijaho pu Godi panimaa rojara. 7 Ijihuni hahi 'ojuta hwena
hihuni tiniji vahuna'e Hu vea pina amairia ranamana. 'Ena'omo vea
kajaho iviamaina. Godira vu'a ka'ene nimarako pu 'waramajaho Hu kú'o
Teviti 'waramarena ika'ina 'waramana.

Iviasi ja Huni ira hena ve'avara vo joni oja paveje kisina re'ama
'wamana.

8 Ike 'ojuta hwena hihuni tinia maiu'inakaho Kenani Josuara aherama
va'e arumajaho parona 'waravu. Ijí tinia kaji re'ipisa Godiho 'ojuta hwena
hihuni tinia pina parona 'warava'a. 9 Ijihuna'e vea pina namuna'omo
Godoni ehija Sapati kaji 'ojuta hwehuna. 10 'Ena'omo ea irara Godoni
'ojuta hwejuri tinia kaji va'ajaho huni kaukara ka'ene venajara pa'arejume
'ojuta hwe'iro va'ana. Areri Godira Huni kaukara ve paramarena 'ojuta
hwena ja'ina'e hwenana. 11 Ijihuni hahi nú harura venareje ijí 'ojuta
hwena hihuna kaji vahuna. 'Enavo ea irahipo panimaa ro'avajaho
areri Isureri opo panimaa rojaja'ina'e ve'ava jihuna'e pu tinia kajaho
pavahuna. 12 Godoni irijaho mai'o hiji'ini harurijara itu'o'una paranana.
Huni enijaho so'wa ka'ene 'ena ronu ronujaho asitaha paranana.
'Ena'omo so'wa kajihuni enijara nuni ura 'ee vwihijaho 'uhua aruma va'e
'e'uhuna. 'Enareje núni oja ichá'inijaho najuha parahuna. 13 Uneunecha
mapoka ka'ene venaji paki'eje nahuna pa'amaa. 'Ene uneunecha
mapokakija Huni nia 'ahijaho samaumaa areri maisu namijuja'ina. Ike
Godikara raka ka'ene nú vejujaho veje samaahiravakame nú ijihuni
maijaho Hu 'warahuna.

Jesuho Ni'ajúhi'ina Natohwa Ka'ene Arira Nimaa Nimaijina

14 Ijihuni hahi Jesu ka'ene Godoni Harihijaho núni Ni'ajúhi'ina
Mavarasa'ina Ni'ima'urijara akúpi 'ahi va'ana. 'Ena'omo nú ijihuna'e Hu
ija kisi 'uname nimaa roji'i hina apena vahuna. 15 Ike núni Ni'ajúhi'ina
Ni'ima'urakara núni ajuasinijaho hena kamuna. Ijihuni maijaho venakúa
ka'ene nú va'e aruvukaho Hu 'u'o ija'ina va'e arumana vo Hu sisea kwinu
pavenana. 16 'Enakúne núni Godi mavwihanúa aremu jihuni toronu
rori paju'ika'i Huni una'i va'ajiva. 'E'avajihuna'e Huni numisaraa 'ee
mavwihanii'inijaho nú pivusa'avajaho Hu ni'ajúha vajúhuna.

5 1 Nitama sosi puni ni'ajihi'ina natohwa emaa'e iji pijahu'e hura emaa
'aho'ijihi punijihuna'e Godoni una'i ni'ajihuna. 'Ejukame pura puni
swara ka'ene 'eka roe vajahujaho hura 'eke punijihuna'e Godoni swasa
venana. 'Ene kú'o puni sisei jihuni swara ka'ene 'eka roe vajahujaho hura
'eke puni sisei jihuna'e swasa venana. 2 'Ene hu emaa'omo hu areri kivi'i

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

ea ka'ene pivusahi'ina 'ee ani ani ro vai'iniji ni'ajihuna. Ijihuni maijaho
hu ija'ini jihuni hahi hu areri ni'ajihuna. 3 Ijihuni hahi hu ea 'ahopuni
sisei jihuni swasa vene 'ee huni sisei jihuni swasa 'u'o venuna. 4 Ei pini
hu maori'ini urareje ni'ajihi'ina natohwa rejakame ea na ta'aroriha
ro'amajaho hu parehuna. 'Enakaivo Godira Eroni iji pijaha ja'ina'e
pija'amaji rehuna. 5 Ijihuni hahi Kerisoho Hu ori'ini ta'arosaravakame
ijihuna'e Ni'ajihi'ina Natohwa rehuna pana. 'Enavo Godi ka'ene ika'ina
'waramajara

A Nuni Hariha 'ee Na iviasi Oni Oma 'wamajara iji pijahana
'wamana.

6 'Enakaivo ea pina Godoni ira vaji vena ika'ina Hu rona 'waramana.

A Merakisiteka oni amuja'omo Ni'ajihi'ina Natohwa ka'ene majama
hina apena vahunijina 'wamana.

7 Vea ka'ene Hu iki mwe'i hinajino Hu pakwahuniji ni'aja'amarono
Godoni siporua 'onarena ira ajira 'ee niravi'i jarimana. Hu Godoni
siporua 'onajihuni maijaho Hura Huhusu ni'ajahuni jihuna'e 'onana.
'Ejumakame Godi Huni siporua henajihuni maijaho Hu Godoni hura
venana. 8 Jesu Godoni Hariha vo ahija ka'ene Hu apena jihuna'e Omahoni
ira hene veji'ina renana. 9 Ijihuni hahi Godira vejume Hu Ni'ajúhi'ina
Natohwa ariramaa renana. 'Ena'omo Jesuho majama hihuni Anesura'omo
ea irara Huni ira hena ve'amajaho hu majama hihuna. 10 Jesu
Merakisiteka oni amuja'omo Godira Hu iji pijahume Hu Ni'ajúhi'ina
Natohwa renana.

Nimairoa Patúchahahuni Jujuvua

11 Nú Huni vu'a 'aho'a mapoka 'warahuna vo ja pahehuna kivu.
Ijihuna'e nú ichá'ina vu'a ja 'warave he'eja? 12 Ja Godoni ea nitama
ora. 'Ena'omo ja areri ea 'aho'a najahune sa'ina. 'Enavo ea 'ahopo roe
ja ni'ajihe Godoni ea mai'o rejare puni vu'ijaho ja kú'o 'warahuna.
Ja areri musia sa'ina'omo ja musaru iju kaivo 'iruma kaisina ja
paijura. 13 'Ena'omo ea irara musaru iji'i hinujaho hu mai'o Godoni ira
ariramaijaho areri pahenu jihuna'e hu musia. 14 Godoni ea emaakina
rejajija puni 'irumijaho kisina. Pu opuipo rakijara maa 'ee rakijara
siseijaho nasarama hena kavi'i maijiru vejura.

6 1 'Enakúne Keriso oni ea mai'o rejari vu'a hura hara pahine nasaravi'i
na'avara. 'Enavo harura vena paramareje Keriso oni vaji emaakina
re'avara. 'Enajihuni hahi nú kú'o 'unama vu'e sisea areha 'iahuni vu'a
pa'warame 'ee Godi nimaa roha 'iame hura hara pa'warahuna. 2 'Ene kú'o
pa'unama vu'e toa samauri vu'a 'ee ija húmata 'ahi irechamiuri vu'a 'ee
kwamasahi'inijipo kú'o 'urihuni vu'a 'ee 'otua vene majama eha sisea apehuni
vu'a kú'o hura hara pa'warahuna. 3 'Enajihuna'e Godoni ura re'amajaho nú
ija'ina vehuna. 4 Ikaho ea ka'ene hanaji'ina nihena kavajihipuni vu'a. Pu akúpa

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

huni swara mamaijaho niapene 'ee Godoni 'Avena apejara. 5 'Ene pu Godoni
irijihuni maijaho hene 'ee harura ka'ene mai'o rohunijija nihena kavara.
6 'Enakaivo pu Godi ranama va'ajihuna'e pu puni sisea vwihana temukave
are'ika'i kú'o 'unama rohuna areri pana. Ijihuni maijaho pu kú'o Godoni
Harihiji korosi 'ahi 'anae ranavu'e Hu jumuja'ina vena avaju. 7 Godira juara
meji'iniji merajaha jihuna'e neha pinare'e kukua huna 'urina marasahura.
8 'Enakaivo juasi'a kajara ija oma rukine 'ee 'witita ijipo 'urine rare'avajaho
juasi'a maa pa'ana renana. Ijihuna'e juara anesurijara namahareje veni jae
rehuna. 9 Ehu núne ka'ene nú ja oja mihukije nú 'waravu jihuni maijaho ja
ija'ina 'iamareje 'warahuna pana vo joni maijara ijija asitahana. Ja Godoni
ea renareja marania ja'ina'e hina vahuna. 10 Godi nimaa nimaa'omo ja Huni
iha 'ahijino kaukara ka'ene veji'i Hu oja mahe 'ee jara Godoni ehija ka'ene oja
mihare'e ni'ajihe apena vai'i hijukaho Hu paruhuna. 11 Núni urijaho jara ea
ka'ene oja mihujaho majama nama apena vahuna ura renua paranu. Ijihuni
maijaho raka ka'ene ja 'ajaha hijujihuni maijaho nimaa roe 'e'uje kahuna.
12 Ja paucha'asa'avara kaivo ea ka'ene Godi nimaa rone raka ka'ene nahama
'waramaji ape'iro 'ajaha hijuja'ina'e hi'avara.

Godira Nimaa Nimaa Ka'ene Nahama 'Waramajina

13 Godira Eparahami nahama 'waramajaho Hu ichutoa papikivi'i
'waramana. Ijihuni maijaho ea pini Hu asima hihuna pana. Ijihuni hahi Hu
Huni iha 'urahi'i nahama 'waramana. 14 Hu ika'ina 'waramana. Na a nimaa
nimaa merajahuna. 'Ene Na nimaa nimaa a vena'e oni amuhija mapoka
mapoka rehuna 'wamana. 15 'Enajihuna'e Eparahami nahama 'warama kaji
masuani 'ajaha hina va'u va'o va'e piunamana. 16 Ea pu ichutoa pikivujaho pu
asitahi'ini jihipuni ihi 'urihi'i ichutoa pikivura. Ija'ina ka'ene pu vejujaho pu
ira'asina pa'wa'avarono avajura. 17 'Unama nikwisu'ina kaja'ina'e raka ka'ene
Godira nahama 'waramujaho Hu venuna. 'Ena'omo ea ka'ene Godira nahama
'waramajija Godiho Huni vwiha ani pave'ena 'wavi'i hihuna'e Godi ura rena
paranu. 18 Ijihuna'e Godiho Huni ihi 'urahi'i nahama ea 'waramuna. Ike
no'okija ani ani vehuna pana. Ijihuni maijaho Godiho ira'ata areri pave'ena.
Ijihuni hahi nú ea ka'ene Huni niha vaji va'ajija nú paju'ika'i Hu raka ka'ene
nahama 'waramajaho ija kisi 'unanama hihuna. 19 Ike nimairoa ka'ene nú
apejakaho núni 'avena ni'ajahe niho'o kikisina rehunijina. Ike nimaaroakaho
nimaa nimaa 'ee kikisina namihunijine 'ee ateha ka'ene tanumanamaji
areri va'e aruhunijina. 20 Jesura ijí ateha ka'ene tanumanama jihuni vajijaho
núnijihuna'e Hu va'e urana arumana. Hu Merakisiteka oni amuji jihuni vaji
Ni'ajúhi'ina Natohwa rena hinu.

Merakisiteka Ni'ajihi'ina

7 1 Merakisiteka Serami opuni kinia 'ee Godi Ichutoi Maa ka'ene
ni'ima'uri jihuni ni'ajahi'ina natohwa. Vea ka'ene Eparahami va'e

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

kinia mapokijihi pu'úmo ajira vene hura rarene 'anie parana roumakame
Merakisitekara 'unamutoi piuname Eparahamiho merajahana.
2 'Enarena Eparahamira ajira vene kinia 'anii rana'ika'i puni kukua
mapoka 'eka roana. 'Ena'omo kukua kajihuni taisijaho Godona'e
pwinana'a Merakisiteka vajahana. Merakisiteka 'wavujihuni maijaho
Kinia Ariramaa 'ee hu Seramiopuni kinia. Serami 'wavujihuni maijaho
Matauvi'ina. 3 Merakisiteka oha oma pa'ane 'ee hu amuja ichihi rena
roajaho paheji'ina. 'Ene hu nahejajaho pahena pakame 'ee huni hia
aneja púsa paheji'ina. 'Enakaivo hu majama ni'ajihi'ina rena apena
va'ana. Hu Godoni Harihiji vare'ina. 4 Merakisitekara hu ichá'ina ni'ina
renaji vwihaha. Eparahami Isureri opuni ea tamanijara huni kukua taisi
pwinana'a vajahaji vwihaha. 5 'Ene Rivai oni amuhija ka'ene ni'ajihi'ina
rejajipo Mosisi oni tamanijara 'warama ja'ina'e taisi emaapuni vaji nianae
'ee puni kachi'ina vaja 'u'o nianaara. 6 'Enakaivo Merakisitekaho hu
amuja ichihi rena roajaho pahene 'ee Rivai oni amuja vaja parena roana
vo Eparahamira Merakisiteka taisi vajahana. 'Ene Godira Eparahamiho
nahama 'waravi'ina vo Merakisitekara merajahana. 7 'Enavo ea mapoka
paninakaravu vo nihena kavu. Ea ka'ene ea pina merajahujaho hura hu
asimajihuna'e avanu. 8 Jua puni sosi 'ajohi'inijija ea pununa'i taisi vejura
vo pu kwamasahura. 'Enakaivo Merakisitekaho 'u'o ea hununa'i taisi
vejura vo hu majama hina apena va'ena. 9 Rivaiho Eparahami oni 'aa rena
na'eme Eparahamira taisi ka'ene Merakisiteka vajahajaho Rivai 'u'o huni
taisi vajahu ja'ina renana. 10 Rivaiho panaheji'ini veijino Merakisitekara
Eparahamiho piunamana. 11 Rivai epo kaukara ka'ene vejujara reje
nú Godoni ea re'ipisa rakijihuna'e Godi núni ni'ajúhi'ina Eroni oni
vaji paranavume ro'eme Hu Merakisiteka oni vaji ranavume roane?
12 'Ena'omo sosi ni'ajihi'ini jihipuni 'unamijaho ani'ina rene 'ee varapiji
'u'o ani'ina renana. 13 Ijihuni hahi núra Ea ka'ene rona 'waravujaho
amuja ani'ina rona 'waravu. 'Ene Huni amuhija ea pina swasa vejuri
tini kaukara paveji'ina rona 'waravu. 14 'Ene na 'waravujihuni maijaho
nuni Natohwa ka'ene Juta oni amuja vaji rena roaji rona 'waravu. 'Enavo
Mosisira Juta oni amuja vaji ea pina sosi ni'ajihi'ina parehuna 'wamana.

Ea Pina Ni'ajúhi'ina Merakisiteka Vare'ina

15 Ni'ajihi'ina pina Merakisiteka vare'ina ka'ene roajaho samaumaa
renana. 16 Hu roe Ni'ajihi'ina renajaho Rivai opuni tamana vejakame
Hu Ni'ajihi'ina rehuna pana. 'Enakaivo Huni hiijihuni harura majama
namajihuna'e Hu ni'ajihi'ina renana. 17 'Ene Hu rone ika'ina 'waramana
A majama Ni'ajihi'ina Merakisiteka vare'ina rena apena vai'i nahuna
'wamana.
18 Ni'ajihi'ina rehuni varapa mapokijija maho'o 'eka ani irechavume
paranana. Ijihuni maijaho varapa kajija ajuarasahe harura parajara.

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

19 Ijihuni maijaho varapijara rejume ariramaa parejara. 'Ene iviamai
ijihuni tinijaho unenu pina mavarasa'ina apejara. Ijihuna'e ijaho Godoni
nini roajina. 20 Godira Huni iha 'urahi'i A majama Ni'ajihi'ina rena apena
vahuna 'wamana. 21 Pu ichutoa pikivi'i 'warave ni'ajihi'ina rehuna pana
kaivo Godira Huni ihi 'urahi'i Jesuru ika'ina 'waramana.
Natohwijara Huni iha 'urahi'i raka ka'ene 'waramajaho ani
pavehuna. A majama Ni'ajihi'ina rena apena vahuna 'wamana.
22 'Enajihuni hahi Jesu Huhusu ike nahama 'waramakaho veje marana
parahuna. 23 Nitama sosi ni'ajihi'ini jihipuni ani'inijaho ikena pu sosi
ni'ajihi'ina ea mapoka rejura'omo ea kwinu kwamujaho ea pini huni
tinia apena apenuna. 24 'Enakaivo Jesura ea Ni'ajihi'ina renajaho Hu
majama hiji'ini jihuna'e Hu Ni'ajihi'ina rena apena vahuna. 25 Ijihuni hahi
ea irara Jesuni vaji Godoni nini ro'amajaho Jesu areri venae majama
marania apena vahuna. Ijihuni maijaho Hu punijihuna'e majama hine
pu vahaname puamu vena apene vahuna. 26 Núni Ni'ajúhi'ina Natohwa
ija'inijaho mavarasa'ina. Ijihuni maijaho Hu ariramaa'e 'ee sisea pane
'ee sisea pavwenavi'ina. Hu ea siseijihi pu'úmo nikwisu'ina pana.
'Enajihuna'e Hu 'unama ahasirime ta'arohunijaho uneunecha asitaha
paranana. 27 'Enavo Hu veku veko swasa pavenuna. Areri sosi ni'ajihi'ina
natohwepo vejuja'ina pavenuna. Ijihuni maijaho pu maraku'a puni
sisei jihuna'e vene 'ee iji'a ea 'ahopuni sisei jihuna'e venare'e avajura.
'Enakaivo Jesura ija'ina ka'ene venajaho Hu 'aha kwinu ea mapoki
jihipuna'e korosi 'ahi swasa venana. 28 'Enajihuna'e ea ka'ene Mosisi
oni varapa tamana ijihuni hari ni'ajihi'ina mama'inijija rejara vo pu
emaijihuna'e areri pana. 'Enavo varapa tamanijaho vajihuma para'eme
Godira Huni ihi 'urahi'i Hariaha iji pijahana. Ijihuna'e Hariaha vejume
majama ariramaa renana.

Jesu Núni Ni'ajúhi'ina Natohwa

8 1 Nara 'waravu jihuni vu'a nimaa nimaijaho ikena. Núni Ni'ajúhi'ina
Natohwijaho akúpa 'ahi Godi ni'ima'uri jihuni toronua ka'ene
namujihuni toi ija mana'inija'i asuma hinu. 2 'Ena'omo Hu Huni harai
ara nimaa nimaijino Huni kaukara nimaa nimaa venuna. Ijí ara kajaho
Natohwijara venana vo emaapo iji vehuna pana. 3 'Enavo Juapuni sosi
ni'ajihi'inapo Godi vajahu 'wavi'i swasa vejura kaivo núni Ni'ajúhi'ina
Natohwiji 'u'o swasa venana. 4 Hu iki mwe'i hi'ipisa Hu Ni'ajihi'ina
pareja'a. Ijihuni maijaho ni'ajihi'ina mapoka Mosisi oni varapa tamani
jihuni hahi swara vajihura. 5 Ike tinia ka'ene pura kaukara vejajaho
tinia nimaa nimaa ka'ene akúpa 'ahi namujihuni manura. 'Enajihuna'e
Mosisira harai ara ve'iro amairiaramajaho Godira ara kaji ichá'ina
vehunijaho 'waramana. Hu ika'ina 'waramana. 'Enakúne ara kaji
ve'amajaho Nara manura ka'ene huri'a 'ahakino najahu ka'ina ve'amana

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

'wamana. 6 'Enajihuna'e núni Ni'ajúhi'ina Natohwijara kaukara ka'ene
venajara Mosisi oni tamana huni kaukara veji'inijija asitaha paranana.
Ijihuna'e vu'a maiu'ina ka'ene nahama 'warama jihuni vaji ni'ajúhuna
renana. Vu'a maiu'ina ka'ene nahama 'waramajija mamaaruna. 7 'Enavo
vu'a ka'ene maraku nahama 'waravajara areri re'ipisa vu'a pina ka'ene
túna'i nahama 'waravajaho pa'ana reja'a. 8 'Enakaivo Godi Huhusumaro
amurijihuni vaji areri parenajaho kamana. Ijihuni hahi Hu ika'ina
'waramana. Ike heha! Natohwijara ijá 'wama Vea mai'o rouna'omo ro'eje
Isureri ora 'ee Juta ora Na Nuni vu'a maiu'ina pu nahama 'warahuna.
9 Ijí vu'a maiu'ina kajaho joni opija ka'ene Ijipiti opuni kwai hi'eme Nara
Nuni iji 'eka roe samai 'e'umarejo roi'i vu'a ka'ene nahama 'waravujihu
vare'ina pana 'wamana. Natohwijara ika'ina 'waramana. Nara pu nahama
'waravuji hami pavejumakame Na pu túchahiuta. 10 'Enakaivo Nara
Isureri ora kajihipuni 'unama maiu'ina vehuna. Nara Nuni 'unamijino
Huni vwiha vajijaho samahune 'ee puni oja vajijaho samahuna. 'Ejakame
pu Nuni ea reje 'ee Na puni Godia'e rehuna. 11 'Ejakame pu ehwaha
'ee kachihwaha Natohwiji hena kavi'ina re'ipisana pa'wahuna. Ijihuni
maijaho emaina sesamaa maho'o pu Na hena kivi'ina rehuna. 12 Ijihuna'e
Na puni sisea vwihania areme 'ee runamie pa'arehuna 'wamana. 13 Vea
ka'ene Godira ijá 'wama Ikaho vu'a maiu'inijina 'wamajino Hu vejume
vu'a amurijaho maa pa'ana renana. Raka ka'ene maa pa'ane 'ee sahasa
'wa'avajaho ani ranave pa'arehuna.

Mwe'a 'Ee Akúpa 'Ahi Godi Oja Mahunijina

9 1 'Enakaivo vu'a amurijaho ichá'ina Godi oja mahuniji rona
'waramana. 'Ena'omo mwe'aki tini nimaa nimaa Godi oja
mahunijaho namana. 2 Harai ara ka'ene vejajihuni vajijaho ruha no'ona.
Pinijaho naheha jauri tinijine 'ee akuavuri harava useuri 'aiju ijina.
'Ena'omo ruha kajaho Ariramai jihuni Ruha 'wavura. 3 Atehi tanuva
jihuni túna'i ruha pinijaho Ariramaa Nimaa Nimaijina 'wavura. 4 Ruha
kehuni vajijaho koruti 'aijua ka'ene inisenisi jau'e amua tuama ajimujine
'ee pukesia ka'ene Nahama 'warama jihuni Aka 'wavujara namujina.
Aka kajihuni pukesi nupiijaho koruti vene 'ee Aka kajihuni vaji korutia
kavapwa vajijaho puretia ka'ene mana 'wavujipo navara. 'Ene Eroni
oni pijuhijaho ihu vene a'a nahene 'ee muna ka'ene varapa iropu ropu
vejajipo Aka vaja kajaho navara. 5 Ona'oji'ina mavarasa'ina ka'ene
Serapini 'wavujipo Aka rori namiji'i puni tahi rauraha namijajaho
numiramuni tinia. 'Enakaivo uneunecha mapoka kajihuni maijaho
iviamaa nú areri pa'warahuna. 6 Uneunecha mapokakija puni tiniji areri
na'eju'e ijí tinia kajino ni'ajihi'inijija na'ia mapoka va aruma usevura. Pu
ija'ina vejujaho puni sosi kaukara vena avajura. 7 'Enakaivo ni'ajihi'ina
natohwijara huhuri ijí Ariramaa Nimaa Nimaa tinia kajaho juara kwinu

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

kwino va'e arumuna. Hu va'e arumujaho veku veko 'aa ka'ene Godina'i
swasa vejakame huni sisei vahame 'ee emaapo sisea ka'ene vejuji
vahahuniji 'ekare'e va'a arumuna. 8 'Enakaivo Godoni 'Aveni 'waramajaho
ruha ka'ene Ariramaa Nimaa Nimaijaho emaapo va'e aruhuna areri
pana. 'Enavo ruha amurijara majama ija'ina navi'i na'ipisa ea areri pava'e
aruva'a. 9 Ike nara 'waravukaho iviamaa raka ka'ene renuji rona 'waravu.
'Enavo emaapo swara ka'ene swasa vehuna'e 'eka roujaho ni'ajihi'inapo
'eke swasa vejujaho ea kajihipuni sisea areri pasomahu'e pa'arejura.
10 'Unama ka'ene tamanijaho ijí tamaneru vejuri 'unamijina. Tamana
kajaho ichá'ina'e 'iruma ine ichá'ina'e toa ine ichá'ina'e ija some 'ee
ichá'ina'e haha 'ajohe vejujina. Pu hine 'unama tamana kaji vena apene
vai'i na'eje na'i pini vea ani'ini nitu'eje ijaho parahuna. 11 'Enakaivo
'unama maa mavarasa'ina maiu'inaka Godira múhajaho Kerisoho
Ni'ajihi'ina Natohwa renana. 'Ene harai ara nimaa nimaa mavarasa'ina
ka'ene kahi akúpa 'ahi namujaho emaa ija pavene 'ee mwe'a kehuna pana
vo Hu ijí va'e arumana. 12 Ijí ruha ka'ene Ariramaa Nimaa Nimaijino
Hu 'aa apena va'e arumana. 'Enavo 'aa kajaho kotia 'ee purumakau
ijihipuni 'aa pana vo Huni 'aa kajino ea maho'o majama maranihunijaho
ijí ni'aha kwisu apena va'e arumana. 13 Tamana 'unamijaho kotia 'ee
purumakau puni 'aa 'ee purumakau 'u'ua ka'ene veni jaujihipuni túa
iji'i ahuma 'ekare'e emaa puni sisea vaha'avarono haha 'ahi otiura.
14 'Enakaivo ikaho niho'o vwihaha! Niho'o ni'ima'urijaho ikena. Nú
kwamasahuni 'unama ka'ene vejujaho Keriso oni 'aijara núni oja sovuma
paranana. 'Enajihuni hahi Godi ka'ene majama hiji'inijaho nú oja mahe
'ee ta'arohu. Ijihuni maijaho Kerisora majama hinuni 'Avena vajijino
ori'ini sisea pa'ajara núnijihuna'e Godina'i swasa ka'ene ariramaijaho
venana. 15 Ijihuni hahi Hu vu'a maiu'ina kaji 'ajohare'e Godiho 'ee emaa
puni rira mu'oi hinu. 'Ena'omo ea ka'ene iji pijihajija areri majama
hihuna ka'ene Godira nahama 'waramajaho apehuna. 'Enavo Kerisora
kwamajino ea ka'ene vu'a tamana vajijino sisea vejajija sovume pa'arena
jihuna'e pu eha paapehuna. 16 Ea pina kwa'i 'ahae ea 'aho'a iji pijihareje
huni kukua 'eka'avarono 'waramajaho vea ka'ene hu kwa'amajaho
eaka hu ija pijiha kajipuhipo ijí kukuaka hu nahama 'warama kajija pu
'ekahuna. 17 'Enakaivo ea kajarahara pakwa'ikaivo mai'o hi'amajaho ea
'aho'a pa'ekahuna kaivo hu kwa'amaji'a pu huni kukua kajaho 'ekahuna.
18 Ijihuni hahi vu'a tamanijaho 'aa paari'amajaho unenu pina pare'ena.
19 Godira tamana ka'ene Mosisi mahaji hu marako'a ea mapoka taha
'waramana. Vea kaji hu purumakau 'ee kotia 'anie 'aa vejume tevua vaji
arihume 'ee toa 'u'o ijí usesame sipi sapasa amapu'ura ijí apúsame 'ee
icha ka'ene hisapi 'wavujihuni tuamijino taurime ijí apúsavi'i 'ena 'urine
tamana huni puka 'ahijino ijitie 'ee 'ena 'urine ea mapoka kajija ijitiana.
20 Ijiti'i ijá 'iama Ike 'aakaho Godira vu'a ka'ene ja mihajara nimaa

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

re'amarono avaju 'iamana. 21 Hu venaja'ina'e 'aa kajino harai arijaho
'ena ijitie uneunecha mapoka ka'ene vaji navajija 'ena ijitiana. 22 Ijihuni
hahi nú ijá 'wahuna. Mosisi oni varapa tamanijara 'warama ja'ina'e
uneunecha mapokakija 'aa kaji ijitia vaji chiha pa'arehuna. 'Ena'omo 'aa
paari'amajaho sisea vwihania arehuna pa'ana re'ena.

Kerisora Swasa Ka'ene Venajara Niarerina

23 'Enajihuna'e mwe'a kehuni harai ara 'ee ijihuni vaji uneunecha
ka'ene navujija akúpa huni kukua'e matesaramareja vena useara'omo
hanuha puni 'aijara reje chiha pa'arehuna. 'Ena'omo akúpa huni kukua
nimaa nimaijihuni swasijara mwe'a kehuni swasijaho asimana. 24 Ijihuni
hahi Kerisora Arira Maijihuni Ruha ka'ene matesaramareja ijí vejari
ruhijaho pava'ana kaivo Hu ruha ka'ene Ariramaa Nimaa Nimaiji akúpa
'ahi núnijihuna'e Godoni una'i va'ana. 25 Sosi ni'ajihi'ina natohwijara
juara kwinu kwinu pa'are'eju'e hanuha 'ai 'eka va'e Ariramai jihuni
Ruhi vajahu ja'ina pana vo Kerisora akúpa 'ahi va'ajaho Huni 'aijino
'aha kwinu mahume paranana. 26 'Enakaivo 'aha kwinu 'aa ka'ene
mahajara areri parehuna re'ipisa mwe'akara aneja renaji rene Hu hura
hara kwavi'i nava'a. 27 Emaa kwinu kwino kwamasahuni vea iji pijahu'e
namuna'omo kwamasahareje 'otua vehuna. 28 Ijihuni hahi Kerisoho ea
maho'o kehipuni sisei jihuna'e 'aha kwinu kwamana. 'Ena'omo Hu kú'o
ro'amajaho sisehuna pakwa'i ro'ena vo ea ka'ene Hu 'ajaha ura rena
para'eju'e hijujipo marani'avarono rohuna.

10 1 Mosisi oni tamanijaho raka mamaa ka'ene rohuni jihuni
manura. Nitama swasa ka'ene vejujaho juara kwinu kwinu
pa'are'eju'e vena vejura. 'Enavo ijara ea ka'ene roujihi areri venae
ariramaa rehuna pana. 2 'Enavo ijipo somae ariramaa rena para'ipisa
swasa ka'ene vena vejujaho areva'a. Ijihuni maijaho pu niariramaa renae
'ee puni siseiji vwihana temukavu ja'ina pareja'a. 3 'Enakaivo juara kwinu
kwino pura swasa ka'ene vejujara reju'e puni siseijaho vwinamuna.
4 Ijihuni maijaho kotia 'ee purumakau 'aijija sisea sove pa'arehuna areri
pana. 5 'Enajihuna'e Keriso ka'ene mwe'i roajara ika'ina 'waramana.

A hanuha swasa 'ee swara ura parenau kaivo Ara haha ka'ene
amairia mihaji ura renau. 6 Nitama rene sisei jihuna'e
swasa ka'ene veni jae 'ee swara ka'ene vejujaho A mai'o tea
pamanamuna. 7 Ijihuna'e Na ika'ina 'waravu. Ike heha! Oo Godi
Na roujaho Oni uraiji ve'i routa. Areri Godoni ira vaji nitama Na
rona 'warimaji ve'i routa 'wamana.

8 'Ene Na kú'o ika'ina 'waravu. A nitama rene hanuha swasa 'ee swara
'ee hanuha veni jaura 'ee swara 'aho'a ka'ene Mosisi oni tamanijara
'waramu ja'ina'e vejujaho A mai'o ura parenae 'ee tea pamanamuna
'wamana. 9 'Ene Hu kú'o ika'ina 'waramana. Ike heha! Na Oni ura ijí

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

ve'i routa 'wamana. Hu tamaniji pi'ona'i vo maiu'ina rana'iro roana.
10 'Enakaivo Jesu Keriso oni hahijara núnijihuna'e 'aha kwinu swasa
vejakame nú ea ariramaa re'avarono Godi ura rena paranana. 11 Sosia
ni'ajihi'ina natohwijara swasa venuni 'aiju rori namine veku veku
swasa nikwisu'ina ka'ene sisea veje niho'o papa'arehuniji hine hura
hara venuna. 12 'Enakaivo Hu sisei jihuni swasa ka'ene venajaho niji
'aha kwinu vejuma parana jihuna'e Hu Godoni ija mana'inija'i asuma
hinu. 13 Hu Huni nakijihi Huni mumora hari irechami'i 'ahaue ijí 'ajiha
hinu. 14 Hura ijí swasa ka'ene kwino venajino Hu ea ka'ene iji pijihajija
maho'o majama ariramaa rehuna rejara. 15 Godoni 'Avenijara vu'a
kaha'i raka ka'ene 'waramaji nimaa 'iamarena Hu ika'ina 'waramana.
16 Natohwijara ijá 'iama Vea kajino Na Nuni vu'a maiu'ina Nuni ehiji
jihipuna'e vena'eju. Na Nuni tamana puni oja vaji irechame 'ee Na puni
vwiha vaji venahakame pu hena veji'ina rehuna 'iamana. 17 'Enarena
Hu kú'o ika'ina 'waramana. 'Ene Na niho'o puni sisea 'ee varapa 'eji'ini
jihipuni sisea kú'o pavwiha'eju 'iamana. 18 'Ena'omo sisea vwihana areve
pa'are'amajaho kú'o sisea huni swasa vehuna areri pana.

'Unama Maiu'ine 'Ee Majama Hihunijina

19 Ijihuni hahi vwehu núne Jesuni 'aijara renajihuna'e nú paju'ika'i
ruha ka'ene Ariramaa Nimaa Nimaiji va'e aruvara. 20 Ijihuna'e ateha
ka'ene tanuma namujaho Hura Huni hahijino 'unama maiu'ina majama
hihuna núnijihuna'e jarauhana. 21 'Ene nú ivi'a núni Ni'ajihi'ina Natohwa
Godoni ara 'ajohu jihuna'e 22 roe nú maarira'e Godoni una'i va'a. 'Ene
oja nimaa nimaijino same 'ee Hu nimaa vetia parava. Ijihuni maijaho
núni vwiha siseijija Keriso oni 'aijara venume núni siseijija pa'arenuana.
'Ene núni hahijaho toa chiha pa'ajino somuhana. 23 'Enakúne roe
núra iraka ka'ene nimaaroa 'wavuji chichopijanamiujaho are'ikaivo
ija kisi 'unanava. 'Ene Hura iraka ka'ene nahama 'waramujaho Hu
pauchauchahi venuna. 24 'Enakúne 'unama ka'ene ni'ajarahuni 'unamijihi
vwihane 'ee oja 'ekarame 'ee mamaa vehunijihi vwihaha. 25 'Enavo ja
Godoni vu'a 'wavuri sei ahuma hine vu'a 'wa'iro ve'avajaho ea 'ahopo
vejuja'ina'e paucha'asa'avara kaivo ea 'aho pu'úmo ahuma hine vu'a
'wame ni'ajara'avara. Ija'ina vehuni jihuni maijaho vea ka'ene Jesura
kú'o 'unama iki mwe'i rohuna vea nitu'u namu. 26 Ijihuna'e nú nimai
jihunijaho nihena ape'i kaivo mají sisea vena apena va'ujaho sisea
puni swasa kú'o pina vehuna pa'ana. 27 'Enakaivo unenu pina ka'iro
'ajohuna pana vo Godoni 'otuiji 'ajohu. 'Ene Huni nakijihi veni ni'ima'uri
renahuniji 'ajohu. 28 Ei pini Mosisi oni tamaniji pa'ararihaujaho ea no'ona
ho no'opisu ijipo nahamaukame panumivura kaivo 'anau'e kwamuna.
29 'Ena'omo vwiha'avara! Ea ka'ene Godoni Harihiji túa vetie 'ee 'aa
ka'ene nimaa vetiuji chiha rukina 'wame maa pa'ana 'wavujaho 'ú ea

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

ija'inijija Godoni 'Avena ka'ene maiji vwihani'iniji ira sisea 'waravujija
eha sisea ni'ima'ura paape'eja raka? 30 Ijihuna'e nú Hu nihena kavu.
Hura ika'ina 'waramana. Eha vetiujaho Nuna'omo Nara pu eha vetihuna.
Hu kú'o ika'ina 'waramana. Natohwijara Huni ehijijija 'otua vetihuna
'iamana. 31 Unenu'u pina ni'ima'ura ka'ene juhunijaho ikena. Godi
ka'ene mai'o hiji'ini jihuni ija tahi sisei jihuni sena ni'ima'ura ka'ene
namujija ja apehuna. 32 'Enakúne ja marako Kerisona'i hena kavajaho
parunami'avara. Ja vea ka'ene nimaa rojajaho sisea ni'ima'ura apejara
vo ja matauma ija kisi 'unama hijara. 33 Na'ia 'aho'a ja 'eka va'e eriri
'urarahe 'ee 'eka hijiha'e 'ee 'aniara. Vea 'aho'a ea 'aho'a 'eka ija'ina
'ahiumakame ja pu ni'ajihara. 34 'Ene ea ka'ene tipurai irechamia
jihipu'úmo ahuma sisea apejara. 'Ene uneunecha ka'ene ja 'ajohajaho
'etujihara vo ja teamana'eme matauvara. Ijihuni maijaho joni uneunecha
mavarasa'ina ka'ene majama nahunijaho ijí 'ajiha namujaho ja nihejara.
35 'Enakúne jara Natohwiji nimaa ronare'e ija kisi 'unavakaho uneunecha
ani ani'inapo re'avajaho parana o'u'avara. 'Ena'omo joni nimairoi jihuni
eha ni'ima'ura navu. 36 'Enajihuna'e ja masuani hine pasena'eje Godi oni
ura ijaho veji'i hi'avara. 'E'irakúne Hura nahama 'waramajaho 'eka'avara.
37 Ea ka'ene rohunaka 'wavujara rohuni vea samatu'u renuna'omo Hu
paasinahuna. 38 Ea ka'ene ariramaijaho hu huni nimairoa 'ahiji
hinu. 'Enavo ea irara Na túchahiujaho Na niho'o pateamanimu
'úmana.
39 'Enakaivo nú ea ka'ene Godi túchahae eha sisea ape'iro hijujihi pu
vare'ina pana. 'Enavo núni nimaaroijara nú maranúhunijaho 'ajoha'eju'e
namu.

Nimaaroijara Reje Harura Vene Asihuna

11 1 Nimaaroijaho irake? Raka ka'ene 'ajaha hijujara mai'o
rehunijina. Nimairoa pinijaho raka ka'ene mai'o rehuniji nimaa
ronare'e 'ajaha hijujina. Nimairoa pinijaho nú núni niakaho pakavu'u
vo ijara rehuniji nimaa rojujina. 2 'Ena'omo nitama ea 'aho'a nimaa
rojumakame Godi pu nimaa vetiana. 3 Ijihuna'e nú nimairoa vajijino hena
kavujaho Godoni irijara akúpa mwe'akaho vejuma renana. 'Ena'omo
uneunecha ka'ene nú kivujaho ijihuni vaja parena roara vo Godoni
irijara rejara'omo ijí navu. 4 Nimairoa vajijino Eporura Godoni swasa
ka'ene venahajara Keni oni swasa asimana. 'Ejumakame Godira Eporu
oni swasiji ura renajihuni maijaho Godi najuharena Eporuho ariramaa
'úma avanana. 'Ene Eporuho nikwavuma paranana vo hu majama huni
nimaaroijaho hina 'warumuna. 5 Nimairoa vajijino Inakiho pakwa'eme
Godira apene akúpi 'ahi va'ajihuna'e ea hu papiunavara. 'Enavo hu
mai'o akúpa 'aha pavai'ini hura Godi teamahuna ka'ene venajaho ea
pu nikavura. 6 Ijihuni hahi nimairoa pa'a Godi veje teamahuna niho'o

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

areri pa'ana. 'Ena'omo ea irara Godoni ro'amajaho Godi ijí hinuji nimaa
ro'amana. 'Ene ea irara Hu sa'amajaho Hu eha maa vajihi'ina ro'amana.
7 Nimairoa vajijino Noaho saa hira'eje kachihwaha ni'ajihuna'e sisima
venana. Unenu pina ka'ene mwe'akaho mai'o pareji'ina ka'ene rehunaka
Godira 'waramajaho Noaho hena venana. Huni nimaaroa vajijino mwe'a
ke'ura namahi'i vu Godina'ijaho ariramaa rena paranana. 8 Nimairoa
vajijino Eparahamiho Godira 'umenajaho Huni ira hena venana. 'Enarena
huni ara are'ika'ivo kwaa pina ka'ene Godira hu mahuna ka'ene nahama
'waramaji va'ana. Hu va'ajaho kwaa ichihicha va'u roji'i pakama paheji'i
va'ana. 9 Nimairoa vajijino Eparahamira va'e Godira nahama 'waramani
kwai 'e'unajaho harai ari venarena apiora puna'i rena hinana. 'Ene túna'i
Aisikiho 'ee Jekapiho ijá harai ari hi'eme aachia nikwinu'ina kaji ahuma
'ekahunijaho kú'o nahama 'waramana. 10 Eparahamira ija'ina venajihuni
maijaho ara natohwa ka'ene Godira Huni iji mina vene kuteja same 'ee
ara natohwa maa ka'ene vena ajimaji sama avanana. 11 Nimairoa vajijino
Seraho paranamaa renana kaivo hu areri hari'i nenana. Ijihuni maijaho
Godira raka ka'ene nahama 'waramajaho Hu areri ija'ina rehunijaho
Seraho nimaa ronana. 12 Ijihuna'e ea mapokakaho Eparahami oni vaji
rena roara. Hu emamaa'omo areri sesamaa pa'arehune sa'ina vo huni
harihijijahija chinasa rehune 'ee ajara ka'ene areri patahuna ka'ene soha
rori navuja'ina rehuna. 13 Ikija maho'o iraka ka'ene nahama 'waramajija
pa'ekara kaivo nimairoa vajijino kwamasahara. 'Enakaivo pu nikamareja
kamakura rene teamanama parana roara. Pu ika'ina 'wava Nú apiora
'ee mwe'akaho ea suja 'wavara. 14 Ijihuna'e ea ka'ene ija'ina 'waravujija
puni kwaa pu majaa hina savu. 15 'Ene pu nimaa nimaa ara kwaa ka'ene
pura ijí rene usema va'aji vwihaji'i hi'ipisa pu 'unama same kú'o 'unama
ijí vaa'a. 16 'Enakaivo areri ija'ina. Pu ara kwaa mamaiji ura vejujaho
akúpa 'ahi jihunijina. Ijihuni hahi Godiho puni Godi 'iahunijaho pajumu.
Ijihuni maijaho Hu puni ara natohwa amairiaramahana. 17 Nimairoa
vajijino Eparahamiho vea ka'ene Godira vena kamajaho hu Aisikiho areri
swasa venana. Eparahamiho Godira nahama 'waramajihi henarena huni
hariha nikwinu Aisiki swasa ve'iro amairiaramana. 18 Godi Eparahami
nahama 'waramana Aisiki oni hariha ka'ene huni vaji oni amuja mapoka
rehunijina 'wamana. 19 Eparahami vwihanajaho emaapo kwa'avajaho
Godira areri venae kú'o 'urina hihuna ronana. 'Ene Eparahamiho
nimaa huni hariha kwama 'urinane sa'ina apenana. 20 'Ene nimairoa
vajijino Aisikiho huni harihija Jekapi'o Iso'o merajihana. 'Ene Godira
iraka ka'ene túna'i vehunijaho nimaa ronana. 21 'Ene nimairoa vajijino
Jekapiho vea ka'ene hu ema rena parane kwa'i venajaho hu Josapi oni
harihija merajihana. 'Ene hu huni pijuhijino pijunavi'i Godi oja mahana.
22 'Ene nimairoa vajijino Josapiho vea ka'ene kwa'i venajaho Isureri oni
harihipo nimaa roji'i 'waramajaho Godira veje Isureri ora Ijipiti raname

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

usehuna. Hu nimaa rona parana jihuna'e hu pu 'waramajaho pu use'i
ve'avajaho huni 'atijija 'eka pu pu'úmo usema vahuna. 23 'Ene nimairoa
vajijino Mosisi oni emahwapo hu nahejari veijaho masapa no'opisu
apúrinanavara. Pu kavajaho Godiho puni sesamaa ani'ina mihana'e
kavara. 'Enarena pu kinijara iraka pununa'i vehunijaho pajuvara.
24 Nimairoa vajijino Mosisira emaina renajaho hu Pero oni 'apajijihuni
hariha 'wahuna semana. 25 Ijihuni hahi hu Godoni ehijijihi pu'úmo
ahuma ahija apehuna ura renana vo sisea ka'ene hu ma'uako teamama
para'eje venareje kú'o pa'arehunijaho hu pataarohe pavenana. 26 Maijaho
hu Keriso onijihuna'e sisei hihuna vo Ijipiti opuni kukua rukima'ura
mamaijaho pave'eju ronana. Ijihuni maijaho Godira huni eha mamaa
ka'ene vajahuniji kavi'i va'arena avanana. 27 'Ene nimairoa vajijino
Mosisi Ijipiti opuni kwaa aremana. Hu kinijihuni sena pajuhamana.
'Enavo Mosisiho Keriso pakamana vo nimairoa vajijino Hu kavi'i
va'ana. 28 Nimaaroa vajijino Mosisira Ijipiti vaji Isureri ora 'waravume
pu Pasova vejara. 'Enareja pu 'aa 'ene vwichajiami tanihara. 'Ejakame
kwamasahuri 'ona oji'inijara amura nahenaji asita'amarono avajara.
29 'Ene nimairoa vajijino Isureri ora soha iha ka'ene Avi'ina 'wavujaho
mwemaa re'eme sua va'ara. 'Enakaivo Ijipiti ora 'u'o sua va'eme soha
kajara imwasamiana. 30 Nimairoa vajijino Isureri opo Jeriko verijaho
na'ia iropu no'o tauhu'eme vera kajaho tira'usahe arihana. 31 'Ene
nimairoa vajijino Rehapiho maraku'a 'uasa venajaho ea ka'ene huni ara
kwaa natohwa vajijino Godoni ira he'iro senavi'inijipo kwamasaha ja'ina
hu pakwamana. Ijihuni maijaho hu Isureri opuni júhoji'ina ka'ene roajihi
ni'ajiha jihuna'e pakwamana. 32 'Ene na vu'a 'aho'a iraka'e 'wara'ejo?
Ijihuni maijaho Kitiani ho Paraki ho Samisoni ho Jepata ho Teviti ho
Semueri ho 'ee poropeti 'aho'i jihipuni nimairoiji kwinu kwino 'warahuna
areri pana. 33 Nimairoa vajijino eakipo kinia 'ahopuni ara 'e'unie
ariramaijino 'ajoahara. 'Enare'e Godira raka ka'ene nahama 'waramajaho
'eke 'ee raioni puni ira pijuturihura. 34 'Ene pu vena harura ka'ene

Noinrena ajimaji utahe 'ee ea mai'o pu so'wi papijihume kwamasahe
'ee pu harura pa'ajija ta'arohe harura rukina remaravara. 'Ene pu ajira
vajijaho harusima'ura rene 'arahara. Pu naka puni amia venaume
pitapa juhahara. 35 'Enavo napara puni oja mihi'inijaho kú'o 'uname
kwamasahari vajijino 'ekara. 'Enakaivo ea 'aho'a Godi nimaa roji'inijija
pu Godi túchaha'avarono haha hiana ani ani'ina vetiara. 'Enakaivo pu
Godi túchahahunijara senama jihuna'e kwamasahara. Ijihuni maijaho
pu hia pina mamaa 'urina hihuniji nimaa rojara. 36 'Ene ea 'aho'a
sisei matihe 'ee ajiaki hijihaume túpa puama vajame 'ee ea 'aho'a seni
kamorame tipurai vaji ato'arumaara. 37 'Ene ea 'aho'a muni 'aniume
tirahe 'ee 'aho'a 'eka so'wi rira mu'oi ataara. 'Ene ea 'aho'a vena kime
'ee so'wi pijihume kwamasahara. 'Ene ea 'aho'a ateha pa'arenaume sipia

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

'ee kotia sisa ijí iruhe 'ee savara. 'Ene ea 'aho'a matuname 'ee uneunecha
pa'amaa renae 'ee sise'i 'ahiara. 38 'Enajihuna'e pura niho'o mavarasa'ina
ka'ene vejajaho pu areri mwe'akaho pahihune sa'ina. 39 Ijihuni hahi ea
ikihi nú rona 'waravujija puni nimaaroijaho Godi teamamana. 'Enakaivo
pu Godira nahama 'waramajaho 'aho'a mai'o pa'ekara. 40 Ijihuni maijaho
Godira unenu pina mavarasa'ina núna'e ranavu'e namu. Ijihuni hahi nú
pa'a pu areri ho'ina rehuna pana.

Godi Núni Omijine 'Ee Jesura Venuja'ina'e Nú Vehuna

12 1 Ijihuni hahi ea mapoka mapoka 'imiti epuna'i sama outúhe
hina kúvi'i hiju. 'Enajihuna'e raka ka'ene Godoni ura ijí
veju'e tanumuji ani irechaha. 'Ee sisea ka'ene veku veko núni vwiha
vaji mumuji ani irechaha. Raka ka'ene apehuniji ape'iro mají hine
ninukujahi'i na'avara. 2 Jesu ka'ene núni nimairoa anejijine 'ee aneja
rena va'e uri usehunijina. 'Enajihuna'e núni nia Hu kavi'i vahuna. Hu
korosi 'ahi ahija apeji'i jumana vo ijí Hu juma kajaho semana. Hu ija'ina
venajihuni maijaho Hu túna'i teamahuniji apehuni jihuna'e avanana.
'Ena'omo Hu iviamaa akúpi 'ahi Godoni toronu ija mana'inija'i asuma
hinu. 3 Vwihaha! Ea sisemaa ijipo Hu sise'i 'ahaume haha hiama
paranana. 'Enakúne ahija ija'ina apena va'avajaho pasenave are'avara.
4 Ja sisea vaji hina ruaraha roi'i pivusaha kwa'asunavara vo mai'o
pakwavara. 5 Ja Godoni harihiji jihuna'e Hura ja ni'ajiharena vu'a ka'ene
'waramajaho runamio? Hu ika'ina 'waramana

Nuni harihe! A Hu túchahakame Natohwijara eha ma'amajaho a
Hu pamakame 'ee ara Hu túchahauji Hu ijí rona 'waramajaho
pasena'amana. 6 Natohwijara oja mihi'inijipo Hu túchahaujaho eha
mihuna. 'Ene ea irara Huni hariha nimaa renajara túchahaujaho
Huni harihi jihuna'e eha mahuna 'iamana.

7 Godira ja ija'ina 'ahi'amajaho vwiha'avara. Ja Huni harihiji jihuna'e
aahi'ena. 'Ú ja vi hejajaho hariahi vu'ataa pahenajaho omaha kora
pa'warame 'ee pa'anaune? 8 'Enavo ja Godi túchaha va'eje Huni harihija
'ahiu ja'ina'e eha pamiha ka'avajaho ja oma pa'ana. 'Ene ja nimaa
Huni harihija pana. 9 'Enavo mwe'a kehuni omijipo pu kú'eju'e nú
areri parehuniji veju'e pu ruruvujaho puni hura vejura. 'Ena'omo núni
omijihipuni ira hene hura vejuja'ina'e akúpa huni Omijara eha múha
ka'avajaho teamana'eje Huni hura venareje majama hi'avara. 10 Ijihuni
hahi núni opijijija pu raka ka'ene kima heju'e maraju jihuna'e pu juara
ma'uako hiji'i 'anúe kora 'waravura. 'Enakaivo Godira nú eha ka'ene
múhujaho Hu nimaa 'ahi nú maranúhuni jihuna'e venuna. Ijihuni hahi nú
Huni ariramaijaho ahuma apehuna. 11 Vu'ataa paheju'e 'aniujaho hianavu
jihuna'e tea pamanavura. 'Enakaivo ea ka'ene ija'ina 'ahiujija túna'i pu ea
mamaa re'eja.

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

'Unama Ichá'ina Vehunijine 'Ee Jujuvu'a

12 'Enakúne ija jona ka'ene harura pa'arenaujaho harura vene 'unaha.
'Ene joni atoka ka'ene irimanamujaho harura vena 'urine namina va'a.
13 'Ene jara mumora ka'ene namina vahuni 'unamijaho amairie arira
renama. 'Ejakame ja 'ararihia vu'ujija pu irimae harura pa'arenaujija
namina pivusaha arihura vo pu kú'o harura rukina reja. 14 'Enakúne
ea 'aho pu'úmo oja sonaravi'i hi'avara. 'Ene ani ani pavene 'ee 'unama
ariramaiji vehunijara ituna'avara. Ea irahipo ariramaa pa'ana re'avajaho
Natohwijaho pakahuna. 15 Ja ea 'aho pu'úmo ni'ajara'irakúne Godoni
mavwihani'inijaho pu paasina'avara. Ea sename temukame ajinavakame
'uraarahuni ira ea 'warahunijaho 'ajoara'avara. Ija'inijara reju'e ea
mapoka siseraniura. 16 'Enakúne joni vaji ea 'aho'a 'uasa pavene 'ee Godi
pamatahareje Isora venaja'ina pave'avara. Hu 'iruma huni hahi poka
huni harurijaho 'u'ua huna'i 'imenana. 17 'Ena'omo túna'i hu omahoni
merajihi'iniji ura rena paranana vo paapenana. Hu huni sisea pavwihana
arema jihuna'e asinamarena nirama mi'imi'imana. 18 Ja mai'o Isureri opo
Sainai huri'a ka'ene vena ni'ima'ura rene 'ee temukame 'ee hwasisiapo
'utihi'i 'e'u'eme Godira Huni varapa mihaja'ina ja mai'o pavwevara.
19 'Ene pu ijí he'eme tauja ajira 'umene 'ee vu'a 'wara'eme iruno'ijara ataa
'ejahaa parajumakame Godi tanu'urahe vu'a pa'wara'amarono 'waravara.
20 'E'ejume Godira ika'ina 'waramajaho huri'ake hanuhi vwe'amajaho
muni 'anie kwamana 'i'eju'e tea junavu'e tihi tihi juhahi'i hejara. 21 Mosisi
raka ka'ene ijí renaji kamarena hu 'u'o tea juvumakame na 'u'o tea
junime 'ee tatotima paraniu 'iamana. 22 'Enakaivo ja Saiani Huri'i Godi
ka'ene majama hiji'ini jihuni ara kwai roara. Ara kwaa kajaho akúpa huni
Jerusaremijina'omo Godoni 'ona oji'ina mapoka mapoka areri patahuna
ijí hiju. 23 Godoni harihija amura ka'ene puni iha kahi akúpa 'ahi veju'e
navi'inijipo ahuvuri tinijino ja niroara. Godi ka'ene 'otua vetihuni anesuri
jihuni roara. 'Ene ja Godoni ea ka'ene kwamasaha jihipuni 'avena ka'ene
ariramaijipo hijuri tiniji roajivara. 24 Ja vu'a maiu'inijara 'warama ja'ina'e
Jesu ka'ene Godiho 'ee emaa ijihipuni rira mu'oi hinujihuni roara. 'Ene
ja 'aa ka'ene ijikumajara Eporu oni 'aa asima ira mamaa 'warama jihuni
roara. 25 Godi ka'ene ja 'waramu jihuni ira hena ve'avara. Isureri ora
pu Mosisi oni ira hene pavejajaho eha sisea apejara. Mosisi Hu mwe'a
ke'ura vo nú akúpa huni Godiji túchaha'avajaho ja vwihajujaho nú eha
paapehuna. 26 Vea ka'ene Godira Sainai huri'i 'wara'eme Huni iruhoijara
mwe'a varimana. 'Ena'omo Hu kú'o nahama ika'ina 'waramana. Na'i pini
Nara mwe'aru pausi'eju vo akúpa 'u'o 'unama usihuna 'úmana. 27 Ikehuni
maijaho uneunecha ka'ene mwe'i navujaho 'unama usive pa'arehuna.
'Enakaivo majama nahuni uneunecha ka'ene pavari'avajipo na'eja. 28 Nú
ara ka'ene areri pavarihuniji apejara. 'Enajihuna'e nú Godi temani 'wame

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

'ee Hu teamahuni ja'ina'e venareje Hu oja mahe Huni hura vehuna.
29 'Enajihuna'e núni Godijaho niho'o venijihuni uru'uruijina.

Ichá'ina Veje Godi Teamame 'Ee Kerisoho Ura Ani Ani'ina Parenuna

13 1 Vwehu jo pu'úmo oja ma'ara'avajaho majama nama va'amana.
2 Apiopo ro'avajaho ni'ajihuna pasena'avara. Ija'ina vejajihuna'e
ea 'aho'a Godoni 'ona oji'ina pakivi'i ni'ajihara. 3 'Enakaivo ea ka'ene
tipurai hijujija parunamie 'ee ja areri pu pu'úmo hiji'i vwihava ja'ina'e
vwihani'avara. 'Ene ea ka'ene ahija sisea apejujihija areri pu pu'úmo
hiji'i vwihava ja'ina'e vwihani'avara. Ijihuni maijaho ja 'u'o haha
rukina. 4 'Ene ja napasi nene 'ee parui nejajihuni hura vene 'ee ijaho
paruarahareje napara paturame 'ee parua patura'avara. 'Asúra kivasi
'uasa paveje 'ee napasina paruina pura parui nene 'ee napasi nejajaho
paruarahe patura'avara. Ea ija'ina veji'inijija Godira eha sisea mihuna.
5 Monia oja mihuri 'unami jihuni vaja pahi'avara. Raka ka'ene icharo
jonuna'i navujaho teamana'avara. Ijihuni maijaho Godira ori'ini ika'ina
'waramana. Na a paranamae Na a patúchahahuna 'úmana. 6 Nú raka
ka'ene hena kavaji ja 'waravu.

Natohwijaho nuni Ni'ajihi'ini jihuna'e na pajuvu. 'Ena'omo ea pu
raka na veti'eja? 'iamana.

7 'Enavo Godoni vu'a 'waravi'inijipo 'waravaji vwiha'avara. 'Ene
pura ichá'ina mamaa ka'ene hijuja'ina hine 'ee puni nimairoi ja'ina'e
mati'avara. 8 Ijihuni maijaho Jesu Kerisoho niara iviasa 'ee nitua
majama nikwisu'ina. 9 'Enakúne vu'a ani'ina 'ee vu'a ira'atiji 'eka
'warave nimaasa reje ja paki'eje usema va'ava. 'Enajihuna'e maijaho
mavwihani'inijara veje núni oja harura rehuna. Ijí harura kajaho 'iruma
ichá'inijihi ijurepuni varapi ja'ina pana. 'Ena'omo varapa kajija ea pina
pani'ajahuna. 10 Núni swasa vejuri 'aiju ijaho mwe'a kehuni harai ara
ni'ajihi'inijija pu areri paihuna. 11 Juapuni tamana 'unamijaho sosi
ni'ajihi'ina mama'inijara hanuha puni 'aa apena va'e Ariramaa Nimaa
Nimai jihuni ruhiji sisea huni swara 'eke va'e aruvura. 'Enakaivo hanuha
maijija samaumaa jaura. 12 Ijihuna'e Jesuho Huni ehijijipo ariramaa
re'avarono ara natohwa huni samai 'anaume haha hiame 'aa ari'eme
kwamana. 13 Ijihuni hahi roe nú Huni va'e ara huni samai Hura juha
ka'ene apena ja'ina'e nú 'u'o apeja. 14 Ike mwe'akaho núra majama hina
vahuni ara pana. 'Enavo nú ara natohwa ka'ene mai'o rohuniji 'ajaha
hiju. 15 'Enajihuna'e Jesuni vaji núni swara 'ee swasa na'iaka mapokakaho
vene Godi ta'arohi'i hina apena vahuna. Núra Godi ta'arohe Huni iha
'unama ahasirivujaho Hu teimani 'wavuri 'inijara núni irititi usemujina.
16 'Enakúne ea 'aho'a ka'ene kukua pa'aji vajihuna pasena'avara. 'Ene
mamaa vehunijaho parunami'avara. 'Unama ija'inijija Godi teamama
paranuna. 17 Joni sosi 'ajohi'ini jihipuni ira hena vene 'ee puni hura

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

ve'avara. Ijihuni maijaho pu joni 'avena 'ajohe 'ee pura raka ka'ene
vejujija Godi 'waravi'i vejura. 'Enakúne ja puni ira heji'ina rejakame
pu patemuka'eje puni kaukara hami veji'ina re'avara. Pu temuka'eje
ve'avajaho hami pani'ajihuna. 18 'Enavo nú joni vaji hina roujaho nú
unenu pina venareje nú junuhuna pana. Nú raka ka'ene vejujaho ja kúvi'i
núni hura vehuniji vwihaji'i vejura. Ijihuna'e núni siporua 'onu'avara.
19 Na ja 'ejahiujaho ja iviamaa nuni siporua 'ojakame na kú'o marako
'uname joni vu'uma.

Tanuhuni Siporua

20 'Ene veje Godi matauvi'ina ka'ene núni Natohwa Jesu vejume
'urinajaho Hu sipia 'Ajohi'ina Natohwa ka'ene vu'a maiu'ina majama
nahuniji Huni 'aiji nimaa venajina. 21 'Ene Godira veje uneunecha mapoka
ka'ene ja Huni ura ijí vehunijaho vajihama. Hu joni vaji veje uneunecha
raka ka'ene Hu teamahunijaho Jesu Keriso oni harura vaji renama. 'Ene
Jesu ta'arohujaho majama nama apena va'ama. Ameni.

Vu'a Túchamaijina

22 Vwehu nune Na ja 'ejahiare'e na asura ma'uako vejukúne raka
ka'ene 'waravukaho hami ve'avara. 23 Na ja hehuna ka'ene 'waravujaho
núni vwea Timotiho tipura ni'e'una roana. 'Ena'omo hu marako iki
ru'e'u'amajaho na aheme nú hu'úmo vu'e ja kihuna. 24 Joni sosi 'ajohi'ina
'ee ea 'aho'a nimaa roji'ina ka'ene ijí hijujija na 'ajoravu'e 'ee ea ka'ene
Itari hijujipo ja 'ajoravu. 25 Godoni maiji vwihani'inijaho ja pu'úmuna.

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Jemisi

Vu'a Anejijihina

1 [1] Na Jemisi ka'ene Godiho 'ee Natohwa Jesu Keriso oni pweijarana.
Jua puni ituha iropu ropu no'o ka'ene rana'arame ani ani va'ajihi
puna'e asura ikaho vene 'ajoravu.

Nimairoa 'Ee Vwiha Mamaa Ijina

[2] 'Ene vwehu nune hami vwihane nirisa'avara. Vea ka'ene ja venakia
ani ani'ina piuni'avari vajijaho temarasa'avara. [3] 'Ene ja nihejura. Joni
nimairoiji vene kivujara reju'e kisina rene hina va'ura. [4] 'Enakúne veje
kirasahe va'ujaho roe emarene areri rene para'amana. 'Ejakame ja niho'o
emarene areri renae paranareje unenua 'aho'a papivuhuna. [5] 'Enakaivo
ja ea irara vwiha mamaiji pa'ana'e rena'amajaho maka'eje hu Godi
ka'ene iswasiniji jarivakame Hu teama'eje ma'amana. [6] 'Enakaivo veje hu
jarima 'wara'amajaho nimaa roji'i jarime 'wara'amana. Ijihuni maijaho
ea irara panimaa ronujaho hu areri asiasi'i roe soha ninavu'e amenu
ja'ina'e venuna. [7] Ea ka'ene ija'inijaho hu paka'eje unenu'u pina Natohwi
jihuna'i ape'ena roji'i hi'ama. [8] Ijihuni maijaho ea ka'ene vwiha no'u no'o
vwihanujaho huni 'unamijija mai'o parira kwinu soname namuna.

Kukua Pa'amaijine 'Ee Kukua Rukinijina

[9] 'Ene vwea nuna ka'ene pivuji'i hinujaho Godira hu aromahuni jihuna'e
mari'uvi'i hinama. [10] 'Enakaivo veje ea ka'ene monia uneunecha rukima'urijaho
huni pinana veje masuani ajuara'amana. Ijihuni maijaho areri sinarapo sonarene
navura'omo 'uhue pa'areju ja'ina'e hu kwama va'eje pa'arehuna. [11] Ijihuni
maijaho vea uhoiji'i ajimujara sinara 'aniu'e puni sona uasahe arihura. 'Ene ijí
sinara sona kajihuni niura mamaijaho veju'e pa'areju ja'ina'e ea ka'ene niho'o
uneunecha rukina'e re'i 'ahaukame sarama va'una vajijino 'u'o pa'arenuna.

Nimairoa Huni Venaka 'Ee Venakú Ijina

[12] Ea ka'ene venakia hari majamano kirana va'amajaho Godira
merajahuna. Ijihuna'e hu nimaa'e kirane va'ana'e re'amajaho hu majama

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

hihuni i'esa ka'ene natohwijara ea ka'ene Hu oja mahuji nahama
'waramajaho apehuna. 13 Ea pina'e siseijara vena ka'amajaho hu paka'eje
ijá 'iama Na Godira vena kimana 'iama. Ijihuni maijaho Godiho areri
sisea pa'eke ea vena kimuna. 'Ene Hu Huhusu sisea pa'eke ea vena
kimuna. 14 'Enakaivo ea kwinu kwino vena kivujaho vea ka'ene hura
sisea iraka ka'ene itumujara tairia vau'e sisea venuna. 15 'Ene vea ka'ene
itunavujara roe emarena paranujaho sisea nahenuna. 'Ene vea ka'ene
siseijara roe anesina'e rena paranujaho kwamasahuna renuna. 16 Vwehu
núna ka'ene na ja oja mihi'inakije paveje ea ja pisivisa'avara. 17 'Ene
uneunecha maho'o mamaa 'ee swara arira mamaijija ichutoi hanaji'ini
jihipuni Omijihuna'i rene roura. Hu pata'arohe ani ani'ina rene 'ee Hu
areri nihapo ikehikehi niha rena va'a va'uja'ina pana. 18 Hu Huni ura
ijino nú Huni vu'a nimaa vajijino nahenuana. 'Ejakame nú areri Hura
uneunecha ka'ene vena jihipuni amurijihi re'avarono avanana.

Hene 'Ee Vehunijina

19 'Ene vwehu nuna ka'ene na oja mihi'inakije ja ikaho niheji'ina.
Ja ea kwinu kwino mamako hami he'avara kaivo marako pa'warame
'ee pa'ajinavi'ina'e re'avara. 20 Ijihuna'e emaa huni ajirijaho pavenau'e
Godoni 'unama ariramaa ija'ina paroe rejura. 21 'Enajihuna'e 'unama
ka'ene chiha rukinijija 'ee sisea 'aho'a ka'ene joni vaji navujija maho'o
irecha'i kaivo masuani ajuarasahe hi'avara. 22 'Enakaivo ja ojono
papisiva'arame vu'aru heji'inaru pare'avara kaivo ira iraka ka'ene ja
hejajija hene veji'ina'e re'avara. 23 'Enajihuna'e ea irara Godoni iriji
heji'ina'e re'i kaivo paveji'ina'e re'amajaho hu areri ei pini huni niura
mane'a vaji kasaramu ja'ina'e venuna. 24 Ijihuna'e vea ka'ene hu ori
kasarama hi'eju'e hu ea ichá'inijaho ruvu'e pa'arenu ja'ina'e venuna.
25 'Enakaivo ea irara varapa arimaa ka'ene vejume hanasina'e apejaji
hami piuhahe ijihuni toi hiji'i paruvi'ina'e 'ee hene teama'eju'e veji'ina'e
renujaho ea ijaho uneunecha ka'ene hura ve'amajaho niho'o merajahuna.
26 'Ene ei pini vwihaje hu mamaa veji'ina ro'ika'i huni mitara hami
pa'ajohujaho hu ori pisivaramuna. 'Eju'e hura mamaa ka'ene venujaho
ira'ata'e renuna. 27 'Ejume 'unama arira mamaa 'ee sisea pa'amaa ka'ene
nú vejukame nuni Godi Omijara ura renujaho ikehina. 'Oja 'ee amuna
ka'ene pivusahi'i hijujija 'ajohae 'ee mwe'a kehuni siseijaho tatumihi'i
va'akame parenuhuna.

Ronu Kwinu Parehuni Jujuvu'a

2 1 Vwehu nuna ja paki'eje núni Natohwa Jesu Keriso ka'ene
mavarasa'iniji nimaa roji'ina 'wa'ika'i ea kwinu kwino ura rena'ina'e
re'ava. 2 Ija'ini jihuna'e jara roe ahuvuri vajijino ei pini ija rinia ka'ene
korutia vejajaho ariname ateha maa same roe aruve 'ee ea pivuji'ina

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

pina 'u'o ateha sisesai chiha rukini same roe aruhuna. 3 'Ee ea ka'ene
ateha mamaa same roaji kavi'i ijá 'wa'ama A roe ike ruha mamaakino
asuma hina. 'E'ikaivo vu ea ka'ene pivuji'inijaho ijá 'wa'ama A karokaro
va'e namina ho roe nuni mumori namukino asuma hina 'wa'ama. 4 'Ú
ja ivi'a ojono iana vetiarame 'ee vwiha sisea huni 'unamijino mina
vetiaravume paranane? 5 Vwehu nuna ka'ene na ja oja mihi'inakije heha!
'Ú Godiho ea ka'ene mwe'akino pivusahi'ina ka'ene Hu oja mahe 'ee
puni nimairoa marasaha parane 'ee aachi'a ka'ene Godoni ari vahunaka
nahama 'waramaji apehuna ija papijihana raka? 6 'Enakaivo ja ea ka'ene
pivuji'ini jihuni hura pavenahura. 'Ú ea ka'ene uneunecha rukinijija pu
ja paruarahe 'ee pairisamie 'eke 'otua va'ahure? 7 'Ene Iha mamaa kaji
ja 'umejajaho pu ira sisea 'wavura raka? 8 'Enavo varapa mavarasa'ina
ka'ene Godoni ira vaji namujaho ika'ina 'warumana. Ja ea ka'ene joni
rori hijujija oja mi'avara. Areri ja ojono joni haha oja mahuja'ina'e
mi'avara 'úmana. Ja ija'ina'e ve'avajaho mamaa'e vene avahuna.
9 'Enakaivo ja hine ronukwino reji'i hi'avajaho ja sisea'e vene avaju. 'Eju'e
varapijara 'waramujaho ja sisea veji'ina. 10 Ijihuna'e ea irara varapa 'aho'a
'ajo'i kaivo kwinu enujaho hu varapa maho'o ejume paranana. 11 Ijihuni
maijaho Hu ika'ina 'warumana. Ja ea 'ahopuni napara patura'avara 'ee
kú'o ika'ina'e 'warumana. Ja ea pa'anae kwa'amana 'úmana. 'Ena'omo
ivi'a a ea 'ahopuni napara paturamana kaivo a ea 'anaume kwamana'e
re'amajaho a varapa 'eji'ina'e renana. 12 'Enakúne ja iraka ka'ene 'waravu
ja'ina'e ve'avara. Ijihuni maijaho hanasina apejuri varapijara ja piuhiha
kihuna. 13 Ijihuni maijaho ea ka'ene ea pihuna'a panumisaramujaho
'otuijaho niho'o ea kajihuna'a panumisarahuna. 'Enajihuna'e numisara
ijara 'otuijaho asimana.

Nimai Rone 'Ee Vejajina

14 'Ena'omo vwehu nune ei pini hu nimaa roji'ina 'i'ika'i hura one 'ee
venujara areri pare'amajaho ijaho ichá'ine? 'Ene nimairoa ija'inijaho hu
areri ni'aja'ena raka? 15 Vwea núni pinina ho ma'ini pini ateha 'iruma
pa'areje mahi'eje 16 ja ei pini ika 'wahuna Mataume vaha 'ee haha ohoa
rena'eje hiha 'ee túame areri rena'eje hiha 'i'i kaivo puni hahijihuni ura ijihi
unenu'u 'aho'a pave'amajaho maa irakijihuna'e 'wara'eja? 17 'Enajihuna'e
nimairoijara huhusu re'ika'i kara mamaa paveji'ina'e re'amajaho kwamuna.
18 'Enakaivo ei pini ika'ina 'warahuna. A nimairoa rukina 'ee na kara
mamaaru veji'ina. 'Ena'omo a kara mamaa pa'ana re'amajaho ichá'ina'e
oni nimairoa naji'ena? 'Eje na nuni kara mamaa ka'ene vejujihuni toi nuni
nimairoa najahuna. 19 'Ú a nimaa ronujaho Godiho nikwinune? 'Ejume
ijaho a mamaa venu. 'Enavo 'avena sisesa 'u'o ijaho nimaa rone niho'o
simamaruvi'i hiju. 20 'Ene vwiha pa'akera. 'Ú a ura na naja'urono avano?
Oni kara maa pa'ana re'amajaho oni nimairoa maa pa'ana. 21 'Ú Eparahami

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

ka'ene núni omijara kara ka'ene vene huni hariha Aisikiho apene swasa
vene 'aijua 'ahi ranamajara rejume hu arira'e renajaho nimaa pana raka?
22 A ivi'a huni nimairoa 'ee huni kara mamaiji'i ahume kaukara venajaho
nikamo? Ijihuna'e huni kara mamaijara renajihuna'e huni nimairoa
roe areri renana. 23 Ika'ina'e 'warumajara rejume Godoni irijaho roe
nimaa'e renana. Eparahamira Godi nimaa ronajihuna'e Hu vejume arira'e
renana. 'Ene hu Godoni napura 'wamana. 24 A ivi'a nikamo? Ea huni kara
mamaijara reju'e ariramaa 'wavura. 'Enakaivo nimaaroaru pana. 25 'Ene
Rehapi ka'ene 'uasa veji'inijara kara ka'ene venarena ea ka'ene júhi roajihi
aherame 'eke 'unama ani irechamiume va'ajaho hu arira parenana raka?
26 Ijihuna'e haha ka'ene 'avena pa'ajaho kwamujina. 'Ena'omo 'u'o areri
nimairoa ka'ene kara mamaa pa'ajaho kwavi'ina.

Mitarijina

3 1 Vwehu nune veje ja ea mapoka najahi'ina pare'avara. Ja nihena
kavuja'ina'e nú ea ka'ene ija'inijija ni'ima'ura'e eha sisea apehuna.
2 Ijihuna'e nú ea maho'o 'unama ani ani'ini tachinamie arihura. 'Enavo ea
pina hura ira ka'ene 'waramujino paasusamujaho hu ea arira. 'Ena'omo hu
huni haha ori'ini 'ajoarahuna arerina. 3 'Ena'omo nú iviamaa hosia puni
iri vaji 'auria irechamiakame vu'ataa hejura re'avajaho nú puni hahiji 'u'o
maho'o 'eke ura arini irechamihuna. 4 Heha! Sisima ijija 'u'o mama'ina
kaivo hwasisia mama'inapo 'ani'eju'e va'ura. Ija'ina'e sisima 'ajohi'inijara
unenu pina ma'u'ui veju'e sisima ichá'ina hu ura renuja'ina'e va'una. 5 'Ene
'u'o mitarijaho haha pwinana'a ma'u'ua kaivo uneunecha mama'ina kehi
kehi 'waramuna. Heha! Nechi'a ni'ima'ura kaivo vena ma'u'ui 'ejanavu'e
rena va'una. 6 'Ene mitariji 'u'o vene 'ee sisea huni tinia. 'Ene mitarijara
haha pwinana'a maho'o ruarahuna. 'Ene mitari jihuni harura sisea kajaho
veni renuni kwaa ijino rena rou'e 'waramuna. 7 Ijihuna'e hanuha ani
ani'ina uka tapara 'ee uneunecha ka'ene mwe'i tiroha oji'ina sohanuha
ijija emaapo 'uninamie 'ajohaura. 8 'Enakaivo ei pini huni mitara hami
'ajohe sonama nahuna areri pana. Ijaho niho'o sisea ka'ene siheria pa'ana
ka'ene maka puna'i 'aninamiu ja'ina itu'ona namu. 9 Ijí mitara nikwisu
kajino nú núni Natohwa 'ee Oma ta'arohura. 'Ene ijí mitara nikwisu kajino
nú ea ka'ene Godi vare'ina'e venajija siripavura. 10 'Ene ira nikwisu'ina
kajino merajihujaho 'warame 'ee siripavujaho 'waravura. Vwehu nune ike
uneunechakija 'unama ija'ina pave'avara. 11 'Ú toa úja mamaijaho toa siseiji'i
ahume rouna raka? 12 Vwehu nune matakapo tavo'a rejura raka? 'Ene aja
'ahi mataka 'ina irima navura raka? 'Ene soha areri toa maa re'ena raka?

Vwiha Maa Ichutoi Rena Roujina

13 'Ú ea irara joni vajakaho vwiha hami vwihaji'ine 'ee hena kama
paraji'ine? Maka'eje hu huni kara mamaijino vene masuani vwiha

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

mamaijino najahama. 14 'Enakaivo ja niho'o senama parane 'ee joni
ojijihuni ura ijiru vwihaji'ina'e re'avajaho pakehi kehi ve'avara. Kehi kehi
vejujaho sisea ni'ima'ura ka'ene nimaiji'i ninakaravi'inijina. 15 Vwiha
ijá kajaho ichutoi rena rohuna pana kaivo ijaho mwe'a kehuna 'ee haha
huni 'unama 'ee 'avena sisea puna'i rena roura. 16 Ijihuna'e ichihichakaro
oja sisesa vwihane 'ee ajiname 'ee puni ura ijino pupusu vwihajujipo
navujaho sisea ani ani'ina kihune 'ee uneunecha ura arini panahuna.
17 'Enakaivo mamaa ka'ene ichutoi rena roujija ikehina. Amurijaho
ariramaa'e matauvi'ine masuani ajuaravi'ine hami vwihaji'ine numisarai
rarena paraji'ine kara mamaa'e 'ee karokaha paveji'ina. 'Enakúne
pa'aro'aroti namine choichoi pameji'ina'e re'avara. 18 'Ene matauma
hihuna 'waravi'inijipo matauma hihuna 'waravu'e roe ariramaa'e rejura.

Mwe'ake'i Napura Vejujina

4 1 Irakijara reju'e 'ura'arame 'ee joni vaja 'ajikaravo? 'Ú ijaho iraka
ka'ene jara ura renaujipo joni haha pwina vajakaho ajira veju raka?
2 Ja unenu'u 'aho'a ituname ura renau kaivo ja pa'eku jihuna'e ja ea
'aniu'e kwamasahu. 'Ene ja ea 'ahopuni kukua kime 'ekahuna ura renau
kaivo pa'eku jihuna'e ja 'arahe 'ee 'uraura. Ja pa'eku jihuni maijaho ja
pajarivu jihuna'e avajura. 3 Ja jarivu kaivo pa'eku jihuni maijaho joni oja
vwiha ani na'eju'e jarivu jihuna'e pa'ekura. Ja 'ekareje joni ura ijiru veje
pa'arehuni jihuna'e pa'ekura. 4 Godoni hura pavenahi'inakije 'Ú ja mwe'a
ike'i napura vejujara reju'e Godoni naka rejujaho ja pahene pakavo?
Ijihuni hahi ea irara mwe'ake'i napura vehuna ura renujaho hu ori veju'e
hu Godoni naka renuna. 5 Ú ja vwihajujaho Godoni irijara 'waramujaho
maa pa'a majikari 'warumu raka? Hu 'Avena ka'ene núni vaji Hura vejue
hinujaho ura rena paranu. Ijihuni maijaho Huni hura vehuna ura renu.
6 'Enakaivo Hura maiji vwihani'inijaho ni'ima'ura vajúhuna. Ijihuna'e
ija'ina'e 'warumana.

Godiho kehi kehi veji'inijija ura parenu kaivo masuani ajuarasahe
hijujihija maiji vwihaniujaho vajihi'ina 'úmana.

7 Ijihuna'e Godoni hari hiha. 'E'ikaivo 'avena siseijaho roturahe va'ama.
8 'Ene Godoni nini roa paraha! 'Ejakame Hu joni nini roa paranama. Sisea
veji'inakije joni ija sisea sove paranama. 'Ene vwiha no'o no'u'inikije
joni oja veje ariramaa rejava. 9 'Ene temukama para'eje nirame joni sisea
ijihuna'e veha. 'Ene veje jara ijasahujaho ta'arohe temuka'e renama. 'Ene
temarijaho ta'arohe temuka rena paranama. 10 'Ene Natohwi jihuni una'i
ajuarasahe roakame Hura ja ta'arorahama.

Namahujihuni Jujuvu'a

11 Vwehu nune ira kisina 'wame ninakaravi'ina pareha! Ea irara huni
vwea ira kisi niname 'ee namahujaho hu varapiji niname 'ee namaha

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

avanu. 'Enakaivo ja varapiji nama'avajaho ja varapa 'ararihai'ina
pana kaivo ijí namahi'ina. 12 Ea kwinu Huhusu Varapa vajihi'ina 'ee
'otua heji'ina. 'Ene Hura Huhusu areri ni'ajihu'e maranie 'ee ruarahu'e
pa'arejura. 'Enakaivo 'ú a ea irana'omo ea ka'ene oni rori hinujaho
namaho?

Ta'arosaravujihuni Jujuvu'a

13 Iviamai ja ea ka'ene ika 'wavujija roha. Iviasina ho niari nú va'e
ara kajino juara kwino hine kaukara vene monia rukina reja 'wavura.
14 'Enakaivo a oni hiijara niari roe ichá'ina'e rehunijaho mai'o pahena
pakamu. Ja niareri 'imitiepo ajime sama navura'omo tasioma va'uja'ina.
15 'Enajihuna'e ja ika'ina'e 'wahune sa'ina'e avajura. Natohwijara ura
re'amajaho nú hine ikaho vene 'ee karaho vehuna 'wahune sa'ina.
16 'Enavo a oni vwiha ija'iniji'i jarika renujaho jarika kajaho sisea.
17 Ijihuni hahi ea irara 'unama arira iraka ka'ene vehunijaho nihene ka'i
kaivo ijija pavenujaho hununa'ijaho hu sisea venuna.

Kukua Rukinijihuni Jujuvu'a

5 1 'Enakúne ja ea ka'ene uneunecha rukima'urakije sisea ka'ene joni
haha 'ahi re'i venujihuna'e iviamaa roe niramarume 'ee úchia eha.
2 Joni kukua uneunechijija sakarasa raname 'ee joni ateha tiriapo uhusa
ranavara. 3 Joni korutia 'ee siriva tihejara. 'Ene ijí tiheja kajipo ja rone
'warahuna. 'Ene ijipo veje ja areri veni renau ja'ina'e renahuna. Ike vea
túchamaa ikino ja joni uneunecha hine tamua vejara. 4 Heha! Ea ka'ene
oni juara meja jihipuni eha ka'ene a pavaji'i 'uninamie hinujihuna'e pu
ninama'e hine 'umeju. 'Ene ea ka'ene juara savajipo hine emavajujaho
ajime Natohwa Sapaoti ka'ene uneunecha maho'o 'Ajohi'ini jihuni ataa
vaji arumu. 5 'Enakaivo ja ikino mwe'i hijujaho uneunecha mamaa 'ee
mapoka ani renavumakame ijihuni toi hami hine 'ee joni hiijaho joni
hahijara ura renaja'ina'e veji'i hijara. 'Ene ijihuni vei reje 'anihuni
jihuna'e joni oja siseiji piravume emarejara. 6 Ja ea arimaa ka'ene ja
patanu'urihujaho namahe 'ee 'anaume kwamana.

'Unama Ichá'ina Masuani Hine 'Ee Siporua 'Ohunijina

7 'Enajihuna'e vwehu nune masuani ajuarasahe hina va'eje Natohwijaho
ro'amana. Ea ka'ene juara 'oji'inijara huni uja mavarasa'ina ka'ene mwe'a
vaji irechavu'e navujipo nehi pine sona'eje marasa'avarono masuani
'ajiha hinujaho kaha. 8 Ja 'u'o masuani ajuarasahe joni oja veje harura
rena'amana. Ijihuni maijaho Natohwijara rohuna nituranu. 9 'Enakúne
vwehu nune pasu'arame ninakara'avara. 'Ejakame ja panama'avara.
Heha! 'Otua heji'inijaho vwicha jiamai naminu. 10 Vwehu nune areri
poropetiepo Natohwi jihuni iha toi vejaja'ina'e siseisei hi'avajaho

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

masuani ajuarasahe pura vene najaha kaja'ina'e hi'avara. 11 Heha! Ea
ka'ene kirasahe va'ujija nú punijihuna'e teamanuhuna. Jopura kirane
va'ajaho ja nihejura. 'Ene túna'i roe ichá'ina ka'ene Natohwijara venajaho
nikavara. Natohwijaho niho'o temuki rareji'ine 'ee numisarai rareji'ina.
12 'Enavo vwehu nune ni'ima'urijaho akúpa 'ee mwe'a ho unenu'u pina
pa'urahi'i ichutoa piki'avara. 'Enakaivo i'a 'i'i ve'avajaho i'a 'iame 'ee
pana 'i'i ve'avajaho pana 'i'avara. 'E'irakúne ja 'otua vaja panami'avara.
13 'Ú ja ea pina joni vaja ahijiji'i vi hino? Hu maka'eje siporua 'o'amana.
'Ene ea irara oja sonama para'eje hi'amajaho maka'eje javaa ka'ene Godi
ta'arohujaho veji'i hinama. 14 'Ú joni vaja vi ea pina atami 'una'eju'e
hino? Ijinakú maka'eje sosi huni eruta'e 'warave roa 'ee maki'eje pu huni
siporua 'onaha 'ee Natohwi jihuni iha toi 'werua 'onaha. 15 'Ene siporua
ka'ene nimaa roji'i 'ojujara reje ea ka'ene atami 'unamujaho marahuna.
'Ene Natohwijara veje 'urihuna. 'Ene hu sisea venana'e re'amajaho
huni sisea vwihane areve pa'arehuna. 16 Ijihuni hahi joni sisea 'wame
nahati'ara'avara. 'Ene ni'ajarame siporua 'ojakame ja marani'amana.
Ea ka'ene arimai jihuni siporuijaho harura rukima'ure 'ee maaru
reji'ina. 17 Iraijaho emaa 'ee huni kara ijaho núnija'ina kaivo hu siporua
nimaa nimaijino neha papi'amarono 'ojume mwe'a neha papi'eme juara
no'opisune 'ee masapa iropune kwinu pa'arejara. 18 'Ejume hu kú'o
siporua 'ojume ichutoa neha roe pijume mwe'a 'iruma marasahara. 19 'Ene
vwehu nune ei pini joni vaja kajino 'unama nimaiji are'ika'i va'amajaho
ei pini va'e ahema apene ro'amana. 20 Maka'eje ea kajaho hena ka'amana.
Ea irara ea ka'ene sisea veji'iniji 'waravu'e huni 'unama sisei jihuniji
aremujaho hu huni 'avena ka'ene kwahuni 'unamiji va'ajaho ni'ajahana.
'Ene huni sisea mapokijaho vahamana.

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

1 Pita

Vu'a Anejijihina

1 1 Na Pita Jesu Keriso oni apasoru ea ka'ene iji pijihara ka'ene ani ani
va'e Ponitasi Karesia Kapatosia Esia 'ee Pitinia ijino apiora'e rena
hijujihi puna'e veju. 2 Ehu nune ja nimaa rohunijaho Godi Amoho anejiji
Hu nihena kimarena ijihuna'e ja iji pijihana. 'Ene Godoni 'Aveni venae ja
marasahareje Huni 'aijara venae joni sisea pa'arehuna. Godira ja maiji
vwihanie matauhunijaho joni vaji itu'ona parahuna.

Nimairoa Nimaa Nimai 'Ee Maranúajaho Ija'ina'e Namuna

3 Veje núni Natohwa Jesu Keriso oni Godia 'ee Omiji ta'aroha. Hura
ni'ima'ura numirumana vajijino venume Jesu Kerisora kwama 'urinaji
nimaa rojajihuna'e nú kú'o nahenume majama hihunijaho apejara. 4 'Ene
aachi'a ka'ene 'ekahunijija papa'arehune sisea pane 'ee pasakarahunijija
kahi akúpa 'ahi jona 'ajohau'e navu. 5 Godira Huni harurijino 'ajoha'eju'e
joni nimairoa vajijino ni'ajihajaho vea túchamaijino samaahirave
kahuna'e amairiaramu. 6 'Enakúne ijihuna'e ja ni'ima'ura'e teamanaha.
Iviamai ja muka tu'u'wi sisei hiju kaivo túna'ijaho ja teamanama
parahuna. 7 'Ene joni nimairoa ijara korutia asimana'omo korutia ka'ene
siserane 'ee pa'arehunijija veni vena kivuja'ina'e joni nimairoa vena kive
roe areri rena parahuna. Jesu Kerisora ro'amani veijino ja ta'arorahe
joni pinana veje 'urine 'ee joni iha ichutoi rehuna. 8 Ja Hu pakavu vo ja
Hu oja mahu 'ee ja Hu iviama pakavu vo ja Hu nimaa roju. Ijihuna'e ja
ni'ima'ura temarasahe 'ee temara ka'ene niho'o ira areri pa'warahunijino
aromahuna. 9 Jara nimaa rojujihuni ehijaho joni 'avena ni'ajihe
maranihuna. 10 Poropetiepo ike ni'ajúhunakaho hami same 'ee aposaravi'i
maiji vwihanúhuna ka'ene joni rohunijaho 'waravara. 11 Ea irana ho vea
iraki ijaho rehuniji henaka'i savari vajijino Keriso oni 'Avena ka'ene puni
vaji hinajara raka ka'ene túna'i Kerisora haha hiana ka'ene apene 'ee
Huni pinana ka'ene 'urihunijaho najahana. 12 Pu najahume kavajija pu
pupusu pani'ajaravara. 'Enakaivo ja ni'ajihe ike uné raka ka'ene rejajija
ea ka'ene vu'a maa maiu'ina 'waravi'inijipo Godoni 'Avena ka'ene akúpi

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

'ahi ranavume roajihuni vaji uneunecha ka'ene 'ona oji'inapo he'irono ura
renaujija 'waravara.

Kara Ariramaa Hihuna 'Umenajina

13 Ijihuna'e hami vwihaha 'ee ojono joni oja 'ajo'arame joni nimaa
roijaho maiji vwihanúana ka'ene Jesu Kerisora ro'amajino apena
rohuni jihuni toi rana'avara. 14 Areri sesamaa ka'ene vu'ataa heji'inapo
vejuja'ina'e re'avara kaivo ja paki'eje jara nitama hahapo itunavu'e
pahena pakavi'i vejuja'ina pave'avara. 15 'Enakaivo Ea Arira Maa
ka'ene ja iji pijihaji vare'ina'e re'avara. Joni kara vajijaho akume
ariramaa'e re'avara. 16 Ijihuni maijaho Godoni ira vaji ika'ina'e vejara.
Na ariramaakúna ja 'u'o ariramaa'e hi'avara. 17 Ja Hu Oma ka'ene ronu
kwino pareji'ina 'ee eha ariramaa vajihuna 'wa'avajaho jara iraka ka'ene
iki mwe'i hine ve'avajija Huni hura vena'avara. 18 Ja nihena kavuja'ina'e
ja kú'o 'imenaume maraniajaho sahu jopuni tamaniji vene 'ee korutia
siruva 'imenae maranihuna pana. 19 'Enakaivo ja Keriso oni 'aa ka'ene
mavarasa'inijino 'imenae 'ekara. Hu areri sipia ka'ene niho'o chiha
titana 'ee matana pa'aja'inijina. 20 Nitama mai'o mwe'a paveji'ini Hu iji
pijahume hinana'omo vea túchamakino jonijihuna'e ranavume roana.
21 Ja Huni vajijino Godi nimaa rojara. Ijihuni maijaho Hura vejume Hu
kwamajaho 'urinana 'ee Huni pinana vejume 'urinana. Ijihuna'e jara
nimaa rojujaho Godoni vaji navu. 22 Ja nimai ijihuni ira hena vejume
joni oja maa renajihuna'e nimaa nimaa vwehu jona oja mi'avara. 'Ene
oja vamaa kami rene roe oja 'ekara'avara. 23 Godoni Ira mai'o hiji'ina
ka'ene majama nama vahuni vaji kú'o nahenaara. Ijihuni maijaho ja 'ina
ka'ene pa'arehunijaho pana kaivo papa'arehunijino ja kú'o nahenaara.
24 Ijihuna'e ea maho'o sinara sa'ina 'ee puni pinanijaho sinara puni
sonapo jaraa navuja'ina. 'Ena'omo sinarapo sarasa'eju'e sonijija uha arihu
ja'ina. 25 'Enakaivo Natohwi jihuni Irijaho majama nama va'una'omo ijaho
Ira ka'ene ja najahajina.

Muna Mai'o Hiji'inijine 'Ee Ea Ariramaijihina

2 1 Ijihuna'e ea 'aho'a túa paveti'avara 'ee ea papisivisa'avara 'ee
masapa puna'i aroaroti panami'avara 'ee ea 'ahopuni kukui jihuna'e
oja sisea pavwiha'avara 'ee ea 'aho'a parona'avara. 2 'Enakaivo musiapo
musaru ura renau ja'ina'e ja Godoni Iriji ura rena'avara. 'Enareje veje
ijara ja ni'ajihe maranie emarene 'uri'avara. 3 Ijihuni maijaho Natohwi
jihuni vweijaho ja nihejara. 4 Ja Huni roajaho Hu muna ka'ene mai'u
hiji'ina ka'ene emaapo senavajina. 'Enakaivo Godira Huni urijino Hu iji
pijaha jihuna'e Godoni una'ijaho mavarasa'ina. 5 Ja 'u'o areri muna ka'ene
mai'u hiji'ina ka'ene 'eke 'Avena huni ara vejara ka'ene ariramaa rejuri
pirisitijihina. 'Ena'omo 'avena huni swasa ka'ene Godi teamamu ja'ina'e

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Jesu Keriso oni vaji swasa vejura. 6 'Enajihuna'e Godoni Ira vaji ija'ina
'waramana.
Heha! Na Muna mamaa mavarasa'ina rira mu'oi naminuji iji
pijaharejo Saiani ranavuta. 'Ena'omo ea irara Hu nimaa nimaa
ro'amajaho hu niho'o patemuhuna 'úmana.
7 Ja ea ka'ene nimaa roji'ini jihipuna'i ijaho Hu niho'o mavarasa'ina
kaivo ea ka'ene ara veji'inijipo ike munakaho pi'onavara. 'Eju'ukame
ijí muna kajara tukeja ka'ene rira mu'oijaho aneanesina rene namu.
8 'Ene muna ka'ene amaarename 'ee muna ka'ene tanurihujina. Ijihuni
maijaho pu Ira pahene vejujihuna'e pu eha sisea apehuna'e iji pijihara.
9 'Enakaivo ja iji pijihari eijina 'ee pirisitia ka'ene ea nimaa nimaijina
'ee ea ariramaa'omo ja Godoni ea rejara. 'Ena'omo ja Huni mamaiji
rone ta'arohuna 'ee Hura nutuvi'ina vajijino iji pijihe 'eka rova'e Huni
hanaji'ina maa vajijino irechamiana. 10 Maraku'ijaho ja ea pana kaivo
iviamaa ja Godoni ea. Ja maraku'ijaho numiravujaho paapejara kaivo
iviamaa numiravujaho apejara.

Kerisora Ahia Apenaja'ina'e Apehuna

11 Ehu nuna ka'ene na ja oja mihi'inakije na 'ejahia 'waravu. Ja
iviamaa ara pisuri jihuna'e ja ike mwe'akaho ma'uako hihuna. Ja 'unama
ka'ene hahapo itunavura ka'ene joni oja vaji ajira vene ninakaramujaho
are'avara. 12 Joni kara ijija Jenitaru puni vajijaho mamaa'e re'amana. Pu
ja sisea namahe 'warahuna kaivo jara mamaa ka'ene ve'avaji kimareje
vea ka'ene Hura 'aiha vei ro'amajaho Godi ta'aro'avara. 13 Natohwi jihuni
hahijihuna'e joni kamatia puni hari hiha areri kinia ea 'ajoha'ini ja'ina.
14 Areri kavana ijija ea ka'ene sisea veji'inijihi eha mihe 'ee ea ka'ene
aririji vejujihi ta'arorahuna'e Hura irechamiana. 15 Ja 'unama ika'ina
vejujaho Godoni ura. 'Ena'omo ja 'unama ariramaiji ve'avajaho ea ka'ene
puruva reti'inijija puni vu'a pa'arehuna. 16 Ja i'ia pa'a 'ojukúne ja paki'eje
ijara nuhiakame kú'o sisea ve'ava kaivo ja i'ia pa'anakúne ivi'a Godoni
pweapo vejuja'ina'e ve'avara. 17 Ea maho'o puni hura ve'avara 'ee vwehu
jona oja mi'avara 'ee Godoni hura vene 'ee kinia huni hura ve'avara.
18 Pwee! Joni mama'ini jihipuni hura vene 'ee puni hararu hi'avara. 'Ene
ea ka'ene mamaaru vene 'ee ajuarasahe hijujihi punaru paveha kaivo
ea sisei 'ahiu jihipuni hari hine 'ee puni hura 'u'o ve'avara. 19 Ijihuni
maijaho ea irara Godona venahuroji'i temuka 'ee siseisei hinuni vaja 'ee
sise'i 'ahauri vajijino hura vene 'ee puni hari hinujaho Godi ura renuna.
20 Ja sisea vejakame pu sise'i 'ahi'eje ja kirasahe masuani hi'ava jihuni
eha ijaho irake? 'Enakaivo ja mamaiji vejujihuna'e sisei hiji'i masuani
kirasahe va'avajaho ijara Godi teama'ena. 21 Ijihuni maijaho ja ija'ina
vehuna'e 'umenaana. Kerisoho jonijihuna'e sisei hinana. 'Enarena Hura
vena kaja'ina'e ja 'u'o Huni ma'aji 'ahi 'ararihae vehuna'e najahana. 22 Hu

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

sisea pina pavenana 'ee Huni ira vaja ira'ata pina pahejara. 23 Pura ira
sisea 'waravajaho Hu eha pavenana 'ee Hu haha hiamani vajijaho Hu
eha pavenana. 'Enakaivo Godira 'otua ariramaa mihuniji Huhusu nimaa
vetiana. 24 'Enakaivo Hura Huhusu núni sisea Huni haha 'ahi apena va'e
korosia 'ahi ajimana. 'Ejakame nú sisei jihuni 'unamijaho kwamasa'ika'i
ariramaa hihuna. 'Enajihuna'e Huni haha ka'ene puachamajara rejume ja
maraniana. 25 Ja niho'o na'ia mapoka sipiepo 'unama asisame va'uja'ina'e
va'ara kaivo iviamaa ja kú'o 'uname Sipia 'Ajoha'ina 'ee joni 'avena
'Ajoha'ini jihuni roara.

Napasina 'Ee Paru'ina Godira Ura Renuja'ina'e Hihunijina

3 1 Napare 'unama nikwinu'ina kajino paruhu jopuni hari hi'avara.
'Ejakame parua 'aho'a ka'ene ike Irake pahene vejujija ira
pa'warahuna vo napahwa puni kara ijipo venae pu nimaa rohuna.
2 'Enakaivo pu hine ki'eje jara arira one 'ee epuni hura vene 'ee kara
jonijipo reje pu Ira ikaho hene vehuna. 3 'Enakúne ja paki'eje sarira
ka'ene haha 'ahi húmata muchame ataa 'aunua korutia name 'ee ateha
ka'ene same ohuniji natohwa'e vwiha'ava. 4 'Enakaivo veje joni oja vaji
ea ka'ene apúrinanavu'e hinujara kara mamaa pasiserasahuna ka'ene
vivinui sonasahe kara ka'ene Godi niho'o ura rena paranujino naja'avara.
5 Ijihuni maijaho 'unama nikwinu'inakino napara akuavi'i arira'e
Godoni vaji nimaa roji'i hijajija 'u'o sarira 'ene paruhwa puni hari hine
'ojara. 6 'Enajihuna'e Seraho Eparahami oni ira hene venu jihuna'e nuni
natohwe 'wamuna. 'Ejume ja huni 'apahija'e rejarakúne hura venaja'ina'e
patea juna'eje raka ka'ene arimaijiru ve'avara. 7 Ja 'u'o paruhwahe
hami hena kakaravi'i hijuri 'unamijino napahu jopuni hura hami veji'i
hiha. 'Ejakame joni siporua 'unama patanu'amana. Ijihuni maijaho hu
napari jihuna'e ajuasina kaivo Godoni maiji vwihanúana ka'ene majama
hihunijaho ja no'o ahuma apehuna.

Maa Vejujihuna'e Ahia Sisea Apeju

8 Ike vu'ake tanuhunijaho ikena. 'Enakúne roe ja pu'úmo vwiha
kwino vwihane 'ee ea 'ahopuna'i temuka apene 'ee vwehu núna oja
mai vwihanie 'ee ja ea ichá'inijaho pavwiha'ika'i oja ajuarasaha.
9 'Ene roe ea 'ahopo nú sise'i 'ahú'avajaho sisea eha pavene 'ee hu
ira sisea 'waru'amajaho nú eha ira sisea pa'warahuna kaivo ira
mamaijino 'warava. Ijihuni maijaho ja mamaa'e vehuni jihuna'e Hu
ja iji pijihana. 'Ejakame ja aacha mamaa apehuna. 10 Godoni irijaho
ika'ina'e 'waramana. Hu ura hami teama'eje hi'iro ve'amajaho huni
iriji'o mitariji'o hami 'ajohakame sisea pa'wara'avara 'ee huni ira
vaja papisivi'amana. 11 'Ene hu sisea are'i kaivo ta'arohe mamaaru
ve'amana. 'Ene matauma hihuni 'unamijaho same 'ee 'unama kajihuna

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

kaji veji'i hinama. 12 Ijihuni maijaho Natohwi jihuni niijaho ea ka'ene
ariri jihipuni haha 'ahi namu. 'Ene Huni ataijaho puni siporua he'irono
'ajohu. 'Enakaivo Natohwijaho Huni niura apene ea ka'ene sisea vejujija
tanu'urihuna. 13 A mamaiji vehuna'e ura rena parana'amajaho ea irara
a sise'i 'aha'ena? 14 'Enakaivo a mamai jihuni hahi sisei hi'amajaho
teamaname 'ee pajume 'ee oja pahwa'usaha'amana. 15 'Enakaivo na'ia
mapoka Kerisoho Natohwa roji'i joni oja vaja kajino amura'e rana'avara.
'Ene joni nimaaroiji vahame 'warahunijaho amairiara'irakúne ea 'ahopo
ijí he'irono apora'avajaho ja chochumano puni hura veji'i 'wara'avara.
16 'Enakaivo oni vwiha veje arira'e re'amana. 'E'irakúne emaapo vu'a
ira'atijino 'wame 'ee a ninama'avajaho oni kara mamaa ka'ene Keriso oni
vaji namujara veje pu junahuna. 17 A sisea venajihuna'e sisei hi'amajaho
mamaa pana. 'Enakaivo Godi ura renujaho a mamaa ve'ama jihuna'e
sisei hi'amajaho mamaa. 18 Ijihuni maijaho Kerisoho ni'aha kwino sisei
jihuna'e kwamana. Ariramaa ka'ene sisea pa'ajara sisea rukini jihipuni
hahi kwamana. 'Enarena aherume Godoni roana. Hu hahijihuniji
kwamana kaivo 'Avena vajijino vejume 'urinana. 19 Hu va'e 'avena ka'ene
iviamaa tipurai hijujija vu'a 'waramana. 20 Ijija maraku'ijaho vuataa
paheji'ina'omo Noa oni veijino Godiho makivi'i vivinui 'ajiha hi'eju'e
sisima venana. 'Ene ea iropu no'opisu toa 'aha kajino aherame roana.
21 Ikara najuhajaho Jesu Kerisora kwama 'urinaji matesarame toi sama
najuhu kaivo toi samahujara ni'ajúhe veje núni haha chiha pa'arehuna
areri pana. Ijaho vwiha samaa re'amarono Godi jarima 'waravu. 22 Hu
akúpa 'ahi ni va'ana'omo iviamaa Godoni ija mana'inija'i hi'eju'e 'ona
oji'ina 'ee mama'ina 'ee harura Huni hararu hiju.

Hia Ani'ina Reju

4 1 Ijihuna'e Kerisoho haha hiama ja'ina ja 'u'o 'unama ija'ina
vehunijaho amairiara'avara. Ijihuni maijaho ea irara haha
hiamujaho hu sisea venujaho aremuna. 2 'Ene joni hia pwinana ijaho
hahijihuni 'unamijaho kú'o pahi'avara 'ee emaapo itunavuri 'unamiji
'u'o pahi'avara kaivo Godoni urija'ina'e hi'avara. 3 Ijihuni maijaho joni
vea ni'ima'ura ja nisame Jenitarupo ura renae 'ee hahijara ura renaujiru
vejara. 'Ene 'uasa vene hahijara itunavaji vene 'ee toa sisea ine nanamie
'ee 'unama sisea vene temarasahe 'ee toa sisea ine 'unama ani ani vene
'ee godia ira'ata siseijihi oja mihura. 4 Ijihuna'e ea kajija pu maho'o
tatavujaho ja kú'o puni pwinana'a pareju'e pu jonuna'i sisea vwihane ira
sisea 'waravura. 5 'Enakaivo pura ichá'ina ka'ene vejujaho Hu 'warave eha
mihuna. Ijihuni maijaho Hu ea ka'ene kwamasahi'ina 'ee mai'o hijujihi
'otua veti'irono amairiaramu. 6 Ikehuni hahi ea ka'ene kwamasahajija
Godoni vu'a maiu'ina najahara. Godoni ura ijihuna'e pu haha rukina'omo
pu eha apejara vo puni 'avena mai'o hiju.

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Godoni Swara Hami 'Ajohi'ina

7 'Ene uneunecha maho'o ikihi puni ura ijaho ni roe turana paranu.
'Enakúne jara siporua ka'ene 'ohuni jihuni hahi joni oja vwiha hami
piuhihe masuani ajuarasahe hi'avara. 8 'Enakúne maho'o oja vamaa
kamino rena roe oja 'ekara'avara. Ijihuni maijaho oja 'ekaravujara sisea
mapoka vahamauna. 9 Ja ura muka pahwenami'avara kaivo ea 'aho
pu'úmo hami ni'ajarame 'ajoara'avara. 10 Ea kwinu kwino swara ani
ani'ina ea 'aho'a ni'ajihuna'e 'ekajihuna'e Godoni maiji vwihanúajaho
'unama ani ani'inijino naja'avara. 11 Ea irara vu'a 'wara'amajaho
maka'eje hu Godira 'waramu ja'ina'e 'wara'amana 'ee ea irara ea 'aho'a
ni'aji'amajaho Godira harura ka'ene mahajino ni'aji'amana. 'Ejakame
uneunecha mapoka vajakino Godiho Jesu Keriso oni vaji ta'arohuna.
Ijihuni maijaho pinana 'ee uneunecha mapoka Huni harura hari aneja
púsa pa'ana'e navu. Ameni.

Kerisora Ahia Sisea Apenaja'ina'e Ja 'U'o Apehunijina

12 Ehu nune na ja oja mihi'ina ja paki'eje tata'ava. Venaka ka'ene joni
roe vena puna'i renaue ja sisei hijujaho areri unenu'u pini ani'ini renau
ro'ava. 13 'Enakaivo temarasa'avara. Ijihuni maijaho Kerisora siseisei
hinajihuni pwinana'a rene avaju. 'Ena'omo Hura ro'amajino ja Huni
pinana vaji temarasaha parahuna. 14 'Enajihuna'e Jesuni ihijihuna'e sise'i
'ahie 'wara'avajaho ja teamana'avara. Ijihuni maijaho 'Avena ka'ene
pinana rukinijaho 'ee Godoni 'Avena ja pu'úmo hinu. 15 'Enakaivo ja
paki'eje ea 'anie kwamasahe 'ee nesa apene 'ee sisea vene 'ee varapa
ani ani'ina vene 'ee epuni ura ijí ruara hi'ava jihuna'e eha sisea ape'ava.
16 'Ena'omo ea irara hu Keriso oni eijihuna'e siseisei hi'amajaho hu
paju'amana kaivo ijí Iha kajino Godi ta'aro'amana. 17 'Enajihuna'e iviamaa
aneja vene Godoni ehiji jihipuni vaja piuhiha kihuni veijina. 'Ena'omo
núni vaji mako aneja ve'amajaho vi ea ka'ene Godoni ira pahene vejujija
eha ichá'ina'e apeja'e?

18 'Ejume ea ka'ene aririjija 'unama niho'o kisinijino mamaa rejara'e
re'amajaho vu ea ka'ene Godi pa'ajija 'ee ea sisemaijija ichá'ina'e
roe re'eja? 'úmana.

19 'Enajihuna'e ea ka'ene Godoni ura ija'ina'e sisei hijujija puni ojijaho
ariramaiji venareje Venina ka'ene pauchavi'ini jihuni ija tahi irechavara.

Godoni Ehija Teamana'eje Ni'aji'avara

5 1 Na 'u'o erutai joni vaji eruta 'waravu. Kerisora siseisei hinajaho
na kavuta 'ee pinana ka'ene 'urihuni jihuni pwinana'a apehuna
'waravu. 2 Godoni sipia ka'ene joni vaji hijujija uranie 'ajoha'avara. Ea
'ahopo 'waravu jihuna'e 'ajoahuna pana kaivo ijaho Godoni ura ijihuna'e

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

ura rena'eje 'ajoha'avara. 'Enakaivo monia ho uneunecha 'ekahuni
jihuna'e 'ajoahuna pana kaivo ura rena para'eje 'ajoha'avara. 3 'Ene
jara sipia ka'ene 'ajoha'avarono irechamiajija 'ajoha'avara kaivo joni
'unama mamaijino vene najahi'i 'ajoha'avara. 4 'Enakúne vea ka'ene
Sipia 'Ajoha'ina Natohwijara ro'amajaho ja pinana mamaahuni i'esa
ka'ene majama nahuniji 'ekahuna. 5 Ja ea maiu'ine 'unama nikwinu'ina
kajino ja ea mama'ina puni hari hi'avara 'ee masuani ajuarasahe hijujino
ea kwinu kwino same hi'avara. Ijihuni maijaho Godiho ea ka'ene kehi
kehi vejujija ninamauna. 'Enakaivo ea ka'ene masuani hijujija maiji
vwihaniujaho vajihuna. 6 'Enajihuna'e masuani ajuarasahe Godoni ija
ka'ene harura rukima'uri jihuni hari va'akame Hura Huni vea 'ahi ja 'eke
taaroma'amana. 7 Joni temuka maho'o Hu vaja'avara. Ijihuni maijaho
Hura ja 'ajohauna. 8 Ojono 'ajoarame nia hami niri'i hi'avara. Joni
naka Setaniho raioni puna'i atavi'i ea pina kame mwatume i'isú'irono
niria parane onu. 9 'Enakaivo joni nimairoa vajijino kirasa'ika'i hu
tanu'ura'avara. Ja nihena kavuja'ina'e vwehu jona 'aho'a mwe'akino
'unama nikwisu'ina kajino siseisei hiju. 10 Ja ma'uako siseisei hi'eje Godi
ka'ene maho'o maiji vwihanii'inijara Huni pinana ka'ene majamano
navi'ina ka'ene Keriso oni vaji 'umenaajara Hura Huhusu venae ariramaa
rene nimaa rena parane harura mihe ata kirasa'avara. 11 Harura ka'ene
aneja púsa pa'ajaho Huna. Ameni.

Túchamaa 'Ajoramajina

12 Siveniasi núni vwea ka'ene uchaha pa'ajara ni'ajihe asura ikaho
venana. 'Enakaivo na asura ma'u'uakaho ja ni'ajihe 'warame veju. Ikaho
Godoni maiji vwihani'ina ka'ene nimaijinakúne kirasahe kisima'ura'e
rene nami'avara. 13 Joni ma'ina ka'ene Papirani ja pu'úmo iji pijahajara
'ajoravu'e 'ee nuni hariha Makara 'ajoramu. 14 'Enakúne oja 'ekaravuri
'unamijino ura mina vene 'ajosara'avara. Ja ea ka'ene Keriso oni vaji
hijujija matauvi'inijaho ja pu'úmuna.

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

2 Pita

Godoni Ea Puni Kara Ijara Emarena Parahunijina

1 [1] Na Saimani Pita ka'ene Jesu Keriso oni pwea 'ee apasorui ea ka'ene
puni nimairoa nikwisu'ina 'ee núni Godi 'ee ni'ajúhi'ina Jesu Keriso
oni arira maijihuni vaji núra apejaja'ina'e apejajihi puna'e veju. [2] Maiji
vwihani'inijine 'ee Matauvi'inijaho joni vaji Godi 'ee Jesu ka'ene núni
Natohwi jihuni henaka vajijino emarena paranama.

Godira 'Umenae 'Ee Iji Pijihajina

[3] 'Ene Huni harura mamaa ka'ene núra hihuna 'ee arira ohuna maho'o
vajúhana. Núra Huni nimaa hena kavari vajijino Hura Huni pinana
'ee mamaa vajijino nú 'umenúana. [4] Ikehuni hahi Hu Huni uneunecha
mavarasa'ina nahama 'waramana. 'Ejakame ja ijihuni vaji mamaa huni
pwina rene 'ee mwe'a ka'ene siseijara veju'e siseranujaho juhame karaa
usema va'u. [5] Ivi'a ijihuna'e joni nimaa roijaho harura veje mamaa
re'avara 'ee mamaa re'avari vajijino henaka 'u'o aperu umana'avara.
[6] 'Ene joni henaka vajijino ojono 'ajoarame kirasahunijaho aperu
umana'avara. 'Ene vivinui hijuri vajijino Godoni 'unamaji vejujaho
aperu umana'avara. [7] 'Ene Godoni 'unamiji vejuri vajijino vwehu jona
hami 'ahi'avara. 'Ene vwehu jona hami 'ahiuri vajijino oja 'ekara'avara.
[8] Ijihuni maijaho kara ikipo jona'e rene 'ee emarena para'avajaho ijipo
veje jara núni Natohwa Jesu Keriso hena kavuri 'unamijaho maa pa'ana
parehune 'ee 'ina pa'ana parehuna. [9] Ijihuna'e ea irara kara ikija pa'ajaho
hu nia supavi'ina 'ee nia nutuvu'e kwaa jojora uneunecha pakimuna.
'Ene huni sisea nitama'ora ka'ene nisovume paranajaho hu niruvume
pa'arenana. [10] 'Enajihuna'e vwehu núne ja ijihuna'e 'umenae iji pijiha
jihuna'e ura rena para'eje ja kara ikehi ve'avajaho ja pa'amaaresuhuna.
[11] Ijihuni maijaho 'unama ikehunikino ara majama nahuna ka'ene núni
Natohwa Ni'ajúhi'ina Jesu Keriso oni vahuna maho'o ja mihuna. [12] Ijihuni
hahi na na'ia mapoka ja hurahara 'warave ja kara ikija vwihahuna. Ja
nihenakame 'ee nimaa vajijino kisina rene hiju vo na majama hine ja huri
'warahuna. [13] Na vwihajujaho maijaho na ikino hahiji'i mwe'i hijukino

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

ja 'ejahi'i 'warave ja vwihahuna. 14 Nara ikino mwe'i hahiji'i hijujaho ni
rana'i veju. Ijaho núni Natohwa Jesu Kerisora vejume nununa'a samaa
renana. 15 'Ene na harura ve'ira'omo vea ka'ene nara ura va'ujaho kara
ka'ene nara 'waravujija ja areri vwihahuna.

Keriso Oni Hanaji'ina Nii Kavajina

16 Ijihuni maijaho vea ka'ene núni Natohwa Jesu Keriso oni harura 'ee
Hura rohuniji rone 'waravajaho nú ea ka'ene hena kama paraji'inijipo
mamiha vu'a 'wara'ira'omo ijí 'ararihae 'warahuna pana kaivo nú núni
nii Huni harura ka'ene kavaji rona 'waravara. 17 Ijihuna'e vea ka'ene
Hu hura 'ee pinana Godi Amona'i apenaji pina'inijara ika'ina Hu rone
'waramana. Ikaho Nuni Hariha ka'ene Na oja mahe 'ee teamanima
paranujina 'wamana. 18 Nú pu pu'úmo akuavuri huri'a 'ahi hi'eme
Irakaho kahi akúpa 'ahi rena roajaho nú núni atai hejara. 19 Ijihuna'e nú
niheju. Poropeti epuni ira vaji 'waramajaho roe nimaa'e renana. 'Ena'omo
ja puni iriji hene ve'avajaho ja mamaa'e vehuna. Puni vu'a kajaho areri
nahehai nututi hana'eju'e vea nitumu ja'ina. 'Ene areri moroi joni oja vaji
roe ajimu ja'ina. 20 'Enakaivo ikino maraku he'avara. Ijaho poropeti epuni
vu'a ichá'ina ka'ene roujaho maiji ei pini huni vwihi ta'arohe 'warahuna
pa'ana. 21 'Ene poropetiepo vu'a ka'ene 'waravajaho emai huni ura
ijino vehuna pana kaivo emaa'e Godoni 'Avenijara venaume Godi rone
'waravara.

Najahi'ina Ira'asina 'Urimarahunijina

2 1 'Enakaivo poropetia ira'ata 'u'o ijí emapuni vaja kajino 'urijara.
Ni areri ija'ina'e najahi'ina ira'ata 'u'o joni vajakino 'urine vu'a
ira'ata ka'ene siserasahunijija hemi najahakame Natohwa ka'ene pua'e
'imenajaho hekajahuna. 'Ene mamako 'unama sisea puni haha 'ahi roe
rehuna. 2 'Eje ea mapokakija 'uasa vene 'ee puni ura ijí 'ararihae vehuna
'ee puni hahijihuna'e 'unama nimaijaho apene ira'ata 'wahuna. 3 'Ene
pu pusumano vwihajujara reje 'unama ira'atijino pisivi'i joni kukua
'ekahuna. 'Enakaivo puni eha ka'ene nitama mihajaho mai'o pama namu
'ee pua'e siseranihunijaho ni'urine areri rene namu. 4 Ijihuni maijaho vea
ka'ene 'ona oji'inapo sisea vejajaho Godiho pamakimana kaivo Hu pu
ato'arumaume veni va'ara 'ee ma'oa ka'ene nutuvi'ina vaji irechamiu'e
'otua ve'irono hiju. 5 'Ene nimarako Noa oni veijino mwe'a sahasi ea
ka'ene hijajija pamaki'ika'i Noa ka'ene Godoni ira arira najahajine 'ee
ea iropu no'o 'ajoha'ika'i toa ranavume ea ka'ene Godi paheju jihipuni
roana. 6 'Ene ara mama'ina ka'ene Satami'o Kamora'o pamaki'ika'i eha
mihe venaume va'e ú'a rejajaho ea ka'ene túna'i Godi pa'ana 'wavi'i
hihunijipo kahuni jihuna'e najahana. 7 'Ene Hu Rati ka'ene arimaijaho
Satami vaji ea ka'ene 'uasa veji'i hijari vaja kajino sema para'eju'e hi'eme

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

ni'ajahana. 8 Hu ea ariri jihuna'e hu pu pu'úmo hiji'i raka ka'ene huni
nii kime 'ee he'eju'e veku veku pu sisea ka'ene veji'i hijujara vejume
huni oja ka'ene aririjaho niho'o tura'i 'ahaana. 9 'Enakaivo Natohwijara
'unama ichá'inijino ea ka'ene Godi hena kavi'inijihi venakia vaji
ni'ajihuna arerina. 'Ene ea ka'ene arira pa'ajija 'otua veijino eha mihuna'e
irechamiu'e hiju. 10 Hu ea ka'ene puni hahijara sisea ka'ene ura renauji
vene 'ee ea mama'inijihi kima senavujija ijihuni eha namu. 'Ene paju'i
kaivo puni ura ijí vene 'ee patea juna'eju'e 'ona oji'ina puni mama'ina
ira sisea 'waravura. 11 'Enakaivo vu 'ona oji'ina ka'ene mama'ina 'ee
harusinijaho pu ira sisea eha pavene Natohwi jihuni una'a panamahe
'waravura. 12 'Ejume ea ike hanuha sa'ina ka'ene vwiha pa'akipo maiji
nahena irechamiu'e ojura'omo 'unirame 'anihuna. 'Ene pu uneunecha
mapoka pahena pakivura kaivo pu ira sisea majikari 'waravura. 'Ena'omo
ijí hanuha kajihi ruara'avajino pu 'u'o ruarahe pa'arehuna. 13 Pura sisei
hijujihuni maijaho sisea ka'ene pu veju jihipuni eha apeju. 'Ene pu
niho'o veiri'a samaumaa kajino sisea vehunijipo teamanama parajura.
'Enakaivo pu niho'o joni vaja kajino areri matana 'ee titana rukinepo
na'i ijí 'iruma ijura vaja kajino ira sisea 'waravi'i pisivisavu. 14 'Ene pu
puni nia 'eke ema 'ee paranaha sarame 'ee pu nii kime itunavujaho
niho'o mai'o pa'uhuname turanavura. 'Ene pu pisiviu'e ea ka'ene
pakirasahe hijujija oja 'urinau'e sisea vejura. 'Ene puni ojijaho niho'o
pupusumaru vwihahunijara itunama parajura 'ee pu sesamaa siripa'ava
ja'ina. 15 'Enajihuna'e pu 'unama aririjaho niare'ika'i Perami ka'ene
Piori oni harihijara 'unama sisea ka'ene venuji oja miha paranu ja'ina.
16 'Enakaivo Peramiho sisea ka'ene hu venajihuna'e huni tonikia ka'ene
ira pa'ajara emaapuni iri 'urarahe poropetia kaji ajimajaho tanumana.
17 Ea ikija areri toa 'úja ka'ene pa'arene navuja'ina 'ee areri 'imitia'e
asiasi'i 'anaa va'uja'ina. 'Ejume ea kajihi puna'e niho'o nutume na'ina'i
vajama namuji 'ajaha hiju. 18 Pu niho'o uneunecha ka'ene parehunijija
ira kehi kehi 'waravi'i pisimiu'e hahijara ura renaujino ivavisa vena
ato'urume ea ka'ene ni'unama sisea arevajija kú'o 'ekaura. 19 'Ene puni
ahija veje pa'arehuna nahame 'waravura kaivo pu opuina ijí 'unama
sisea ka'ene pu veju kajihipuni pwea rejura. 'Ene uné rakijara emaa
rosama paranujaho hu ijihuni pwea renuna. 20 'Enajihuna'e ea ka'ene
núni Natohwa Ni'ajúhi'ina Jesu Keriso hena kamareja mwe'a kehuni sisea
vajijino juhaha usevajipo kú'o va'e sisea kajino jasarame 'ee ijipo rosamie
parajujaho puni hia ka'ene ni marako hijaja'ina pana kaivo niho'o
sisemaa'e hijura. 21 'Ejume ea ijá kajija 'unama ka'ene aririjaho pahe'ipisa
mamaa veja'a. 'Enakaivo pu varapa ka'ene akuavi'inijija 'waravu'e
henare'e túchaha va'ujipo areria pareju. 22 Ijaho haa ka'ene 'warava
ja'ina'e renu. 'Ui kú'o 'unama va'e hura hwenaji inuja'ina 'ee maha toa
rúrahu'e pa'arejukavi'i kú'o 'uname hii vaji va'uja'ina.

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Natohwijara Rohuna Nahama 'Waramajina

3 1 Ehu nuna ka'ene na ja oja mihi'inakije ikaho nuni asura
amurijihuni roriji veju. 'Enare'e joni vwiha ijí venae kú'o
vwiha'avarono veju. 2 'Ejakame ja nitama poropetia ka'ene
akuavi'inijihipo vu'a ka'ene 'waravara 'ee Natohwa ka'ene ni'ajúhi'ini
jihuni tamana ka'ene apasoruepo 'waravajija vwihahuni jihuna'e veju.
3 Ja marako ikaho hena ka'avara. Vea túchamaa ea 'ijahi'inijipo roe
'ijahi'i puni hahijipo ura renaujiru vehuna. 4 'Ene pu ija'ina 'ihuna Hura
rohuna ka'ene nahama 'waramajaho ichí roo? 'iame 'ijahe 'warahuna.
Ijihuni maijaho uneunecha ka'ene mai'o mwe'a aneja vejajino rene roe
emahu núpo kwamasahajino unenu'u pina ani'ina pare'eju'e nija'ina'e
navu 'iahuna. 5 Godoni ira 'ahi ichutoa rejara 'ee mwe'a ikaho toa
vaji roe 'e'unana 'ee toi tauhuhe namuna kaivo pu nihena kavu vo pu
pata'arohu. 6 Ijihuni vaji mwe'akaho vea kajino sai hirame ruarahana.
7 'Enakaivo iviamaa ichutoa 'ee mwe'a ikaho Huni ira 'ahi venae 'ajaha
irechavu'e navu 'ee 'otua ka'ene vehuna 'ee ea sisea ka'ene Godi
pana 'wavujihi ruarahuna'e 'ajiha navu. 8 'Enakaivo ike vu'a kwinu
parunami'amana. Ehu nuna na oja mihi'ine Natohwi jihuni 'unamijaho
juara mapoka mapoka (1,000) pa'arejujaho areri vea kwinuna 'ee vea
kwino pa'arenujaho areri vea mapoka mapoka (1,000) pa'areju ja'ina.
9 Natohwijaho iraka ka'ene Hura nahama 'waramajaho marako pavenu
rone ea 'aho'a ija'ina'e vwihaju kaivo Hu ja masuani 'ajiha avanu. Ijihuni
maijaho nú eha sisea apehunijaho Hu ura parenu vo ea maho'o 'unama
ta'arohe rohuna'e ura renu.

Mwe'a 'Ee Akúpa Maiu'ina

10 'Enakaivo Natohwi jihuni veijara ro'amajaho areri nesa apeji'inapo
rouja'ina'e rohuna. 'E'eje akúpa 'ee ichutoi uneunecha ka'ene navujija
ira ni'ima'ura'e re'eje uhoa rene hirama arihe pa'arehuna 'ee mwe'a
ikino uneunecha ka'ene navujija maho'o re parahuna. 11 Ijihuni maijaho
uneunecha ikija maho'o hirama arihe pa'arehuni jihuna'e ivi'a ja ea
ichá'ina rehuna'e vwihajo? Joni kara ariramaa'e rene 'ee Godi ura renu
ja'ina'e hi'avara. 12 Ja Godira marako ro'amajina roju. 'Enakaivo ijí vea
kajaho ichutoi kahija veni reje pa'arehuna 'ee uneunecha ka'ene ichutoi
navujija vena uhoi ni'ima'uri rena'e hirama arihe pa'arehuna. 13 'Enakaivo
Hura nahama 'warumajaho nú akúpa 'ee mwe'a maiu'ina ka'ene 'unama
ariraru nahuniji ka'irono niri'i 'ajaha hiju. 14 'Enajihuna'e ehu nuna
ka'ene na ja oja mihi'ine ja ura ijihi kihuna ura renaukúne harura vene
hijakame Hura roe ja ki'amajaho ja mataume hine 'ee sisea pa'ana 'ee ea
ja sisea panamahi'ina ki'amana. 15 'Enakaivo vwiha'avara. Natohwijara
masuani vivinui 'ajúha va'ujihuni maijaho emaa ni'ajihe marani'amarono

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

avanu areri núni vwea Poru ka'ene nú oja mahi'iniji vwiha mamaa
ka'ene vajahume joni asura vene 'waramajaho vwiha'avara. **16** 'Ene hu
'u'o huni asura vajijija ikija vene 'warumana. 'Enakaivo ijí hena kahuna
'aho'a kisina 'ee ea ka'ene panajahume hejara 'ee pakirasahe nami'i kaivo
vu'a 'eke arohi'inijija pura Godoni ira 'aho'a 'eke ta'arohe ani ani puni
ura ijino ruarahe 'waravujara reju'e pu eha sisea apehuna. **17** Ehu nune
ijihuna'e ja nimarako hejaja'ina'e ojono 'ajo'ara'avara. 'Ejakame ea ka'ene
majikarino hijujipo 'unama siseijino ja pairisame va'e joni ruha mamaa
ka'ene jara kirasahe hijujaho pa'ari'avara. **18** 'Enakaivo núni Natohwa
'ee Ni'ajúhi'ina Jesu Keriso oni maiji vwihani'ina 'ee henaka vajijino
emare'avara. 'Ene iviamaakino rene va'e majama aneja púsa pa'ana 'ee
pinana maijaho Huna. Ameni.

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

1 Joni

Ira Ka'ene Majama Hihunijina

1 [1] Nitama anejijaho ijí Ira kajaho ijí hinana'omo nú Hura iraka
ka'ene 'warumajaho hene 'ee nú núni nii kame 'ee Hura raka ka'ene
venajaho nú kame 'ee nú núni iji Hu 'unavaji rone veju. Ikaho Ira ka'ene
majama hihunijina. [2] Majama hihunijaho nú haha pakavara kaivo nú
kahuna'e rejume kavara. 'Enajihuna'e nú ikaho ja 'warame 'ee najahu.
'Enare'e ja 'waravu. Ijaho majama Amo ahuma hinana'omo Hu rouma nú
kavara. [3] Iraka kame hejajaho nú ja 'u'o 'waravu. 'Ejakame ja nú pu'úmo
hami vehuna. 'Ejume nú nimaa Amoho 'ee Huni Hariha Jesu Keriso
pu'úmo hami veju. [4] Nú uneunecha ikihija vejujihuna'e nú ja pu'úmo
teamanuma parahuna.

Godiho Hanaji'ina

[5] Ikaho Huni vu'a ka'ene núra hejaji ja 'waravu Godiho niho'o
hanaji'ina kaivo Huni vajijaho niho'o panutuvi'ina. [6] Nú Hu Hu'úmo
hami vejura 'i'i kaivo nú nutuvi'ini 'urahojujaho nú nimaa ira'ata vene
'ee nimaijaho pavejura. [7] 'Enakaivo nú hanaji'ini hina 'urahojujaho areri
Hura hanaji'ini hinuja'ina'e nú ea 'aho pu'úmo hami hami veju. 'Ene Jesu
ka'ene Huni Harihi jihuni 'aijara núni sisea maho'o sovu'e pa'arenu. [8] Nú
niho'o sisea pa'ana 'wavujaho nú onuno pisivaravu. 'Eju'e nimaijaho núni
oja vaja panamu. [9] 'Enakaivo nú núni sisea Hu nahama 'wara'avajaho
Hu pauchavi'ine 'ee ariri jihuna'e Hu núni sisea vwihana areme 'ee núni
sisea maho'o somuhe pa'arehuna. [10] Nú ijá 'wavujaho nú sisea pavejura
'wavujaho nú veju'e ira'asina'e rejukame Huni ira núni vaja panamu.

Kerisoho Núni Ni'ajúhi'ina

2 [1] Sesahu nune ikaho na jona'e vejujihuni maijaho ja sisea
pave'avarono veju. 'Enakaivo ea sisea venujaho Ea pina núnijihuna'e
Amoni una'i jarima 'waramuna. Hu Jesu Keriso ka'ene arira maijina.
[2] Jesura núni sisei jihuni eha apenana. 'Enakaivo núni siseijiru pana vo
ea maho'o mwe'akino hiju jihipuna 'u'o apenana. [3] Nú Huni tamana hene

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

vejujihuna'e nú niheju nú Hu hena kavi'ina. 4 Ea pini Na Hu nihejura
'i'i kaivo Huni tamana pavenujaho hu ira'ata apenu. 'Eju'ukamare'e
nimaijaho huni oja vaja panamu. 5 'Enakaivo ea irara Huni ira hene
venujaho huni vajijaho nimaa nimaa'e Godi oni oja mihujaho areri rena
paranu. Ijihuna'e nú niheju nú Huni vaji hiju. 6 Ea irara Huni vaji hinu
'iamujaho hu Hura 'urahe onaja'ina'e ohuna.

Oja Mwe'a Pamahunijina

7 Ehu nuna ka'ene na ja oja mihi'inakije ike tamanakaho maiu'ina
na paveju kaivo tamana sahasa ka'ene nitama jara apejajina. Tamana
sahasijaho Ira ka'ene ja nihejajina. 8 'Enakaivo na tamana maiu'ina
jona'e veju. Tamanakaho Huni vaja nimaa reju'e 'ee joni vaja 'u'o nimaa
renu. Ijihuni maijaho nututijaho pa'arene va'eju'e Ira nimaijaho ivi'a
hanamana. 9 Hu ea pini ijá 'imujaho Na hanaji'ini hiju 'i'i kaivo vweaha
semujaho hu nutuvi'ina vaji hina roe iviamaa 'e'unu. 10 Ea irara huni
vwea oja mahujaho hu hanaji'ini hinu. Ijihuna'e hu paveje vweaha
amaaresume 'ohuna. 11 'Enakaivo ea irara vweaha kama semujaho hu
nutuvi'ini hine 'ee nututi 'urahe onu. 'Eju'e hu ichá ruvahuna puruva
renu. Ijihuni maijaho nututa kajara nia supatiana. 12 Sesamae ikaho na
jona'e vejujihuni maijaho joni siseijaho Huni Ihijihuna'e Hu vwihana
aremana. 13 Emahu núne ikaho na jona'e vejujihuni maijaho ja Hu niheju.
Hu nitamatama anejijaho ijí hinana. Kivase ikaho na jona'e vejujihuni
maijaho ja 'avena siseuni 'unama arevara. Sesamae ikaho na jona'e
vejuta. Ijihuni maijaho ja Amo nihejura. 14 Emahu nune ikaho na jona'e
vejujihuni maijaho ja Hu nihejura. Hu nitamatama anejijaho ijí hinana.
Kivase ikaho na jona'e vejujihuni maijaho ja niho'o harura rukine 'ee
Godoni ira joni oja vaji namujihuna'e 'avena siseuni 'unama arevara. 15 Ja
niho'o mwe'a kakaho oja pamahe 'ee uneunecha ka'ene mwe'i navuji 'u'o
oja pami'avara. 'Enakaivo ea irara mwe'akake oja mahujaho Amo oni
oja mihi'inijaho huni vaja panamu. 16 'Enakaivo sisea ka'ene iki mwe'i
navujija ikena. Haha huni ituana 'ee nii kime ituanavura 'ee jarika'e
rejujaho Amoni rena rohuna pana. Ijija mwe'a ikehuna. 17 Mwe'akaho
uneunecha mapoka 'ee huni ituaniji'i pa'arena vai'i navu kaivo ea ka'ene
Godira ura renuja'ina'e vejujijahija majama hihuna.

Majama Hihunijaho Nahama 'Waramajina

18 Sesahu nune ja niheja ja'ina'e vea túchamaa ijina'omo Keriso oni
nana'eji'ina rou. 'Ene iviamaa 'u'o Keriso oni nana'eji'ina mapoka
urimaravara. 'Eju'e nú ijí hena kavujaho ijaho vea túchamaijina. 19 Pu
nú irechamú'i kaivo va'ajihuni maijaho pu núni pwina pana. Pu núni
pwina re'ipisa pu nú pu'úmo hija'a. Vea ka'ene pu nú irechamúa va'ajara
najuhujaho pu núni pwina pana. 20 'Enakaivo Godira Huni 'Avena joni

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

oja vaji samaha jihuna'e ja ea maho'o nimaa hena kavi'ina'e rejara.
21 Ja paheji'ina pana kaivo ja nimaa nimaa heji'ina ijihunihahi na
jona'e veju. 'Enakaivo ijí nimaa nimaijaho ira'ata pana. Ijaho ja niheju.
22 Ira'asina irane? Ea ka'ene Jesu Kerisoho pana 'iamujina. Ijaho Keriso
oni nana'eji'ina. Ea ka'ene Amo'o Hariahe'o pataarorahujina. 23 Ea irara
Hariha pataarohujaho hu Omaha 'u'o pataaroha avanu. 'Enakaivo ea irara
Hariha nimaa ronujaho hu Omaha 'u'o nimaa ronu. 24 Vu'a ka'ene nitama
aneja'e hejajaho ranave joni oja vaji na'amana. Ijí nitama ja hejajara joni
oja vaji na'avajaho ja na'ia mapoka Amoho 'ee Huni Hariha pu'úmo hami
hami hinapena vahuna. 25 Ikaho Hura iraka ka'ene mú'irono nahama
'warumajina majama hihuna. 26 Erapo jaa'e pisiviu jihuna'e ikaho na
jona'e veju. 27 Huni 'Avena joni oja vaji samahume ja apejara. 'Enajihuna'e
ijí 'Avena kajara joni oja vaji hinajihuna'e ei pini ja najahuna areri pana.
Hura samaha kajara uneunecha maho'o najahuna. Ijí uneka ka'ene Hura
najahujaho nimaa nimaa kaivo ira'ata pana. Hura ja najaha kaja'ina'e
Huni vaji hiha. 28 Sesahu nune iviamaa Jesu pu'úmo hami hami hi'avara.
'E'irakúne vea ka'ene Hu kú'o ro'amajaho nimaa nimaa nú paju'i kaivo
matauma Huni una'i namihuna. 29 Ja nimaa heju Hu arira maijihuna'e ea
irahipo nimaa nimaa vejujaho pu 'Avena vaji nahenaara.

Godoni Harihija Oja Ma'ara'avara

3 1 Ike heha! Amora oja ni'ima'ura ka'ene nú múhe najuhaji kaha!
Ijihuna'e nú Godoni harihija 'úmajihuna'e mwe'akaho nú pahene
pakúmu. Ijihuni maijaho pu Hu pahena pakavura. 2 Ehu nuna ka'ene na ja
oja mihi'inakije nú iviamaa Godoni harihija'omo nú ichá'ina'e rehunijaho
mai'o pakavi'ina. 'Enakaivo nú niheju Hura ro'amajaho nú Hua ka'ava
jihuna'e Hua'ina rehuna. 3 'Enajihuna'e ea irara ike nimaaroakaho Huni
vaji namujihuna'e hu ori'ini vejume arira maa renana. Areri Hu arira
maija'ina renuna. 4 'Enakaivo ea irahipo sisea veji'i hijujaho pu 'u'o
varapa 'ene avaju. Ijihuni maijaho siseijaho varapa 'ejujina. 5 Ja nihejara.
Hura roajaho sisea apena va'i roana kaivo Huni vaja sisea pa'ana. 6 Ea
irahipo Huni vaji hijujija pu niho'o sisea pavejura. 'Enakaivo ea irahipo
sisea vejujaho pu niho'o Hu pakame 'ee pahejura. 7 Sesahu nune paveje
ea 'aho'a ja pisivi'avara. Ea irara arira maiji venujaho hu arira. 'Ene Hu
arimai ja'ina'e hu 'u'o arira. 8 Ea irara sisea venujaho hu 'avena sisei
jihuni ea. Ijihuni maijaho 'avena siseijaho nitama anejijino sisea venana.
Godoni Harihijara roajihuni maijaho 'avena sisei jihuni kaukara tiraku'i
roana. 9 Ea irara Godoni vaji nahejajaho hu sisea pavenuna. Ijihuni
maijaho Huni 'Ina huni vaji hinujihuna'e hu sisea pavenuna. Ijihuni
maijaho hu Godoni vaji nahejara. 10 Ikaho 'unama ichá'ina ka'ene ea irara
Godoni harihe 'ee ea irara 'avena sisei jihuni harihiji hena kihunijina. Ea
irara sisea veji'i hine 'ee vweaha oja pamahujaho hu Godoni ea pana.

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Oja Ma'ara'avara

11 Vu'a ka'ene nitama aneja nú hejajaho ikena. Ja ea 'aho pu'úmo oja
'ekarahuna. 12 Nú Keni vare'ina pana. Hu 'avena sisei jihuni ea ijihuna'e
hu huni 'u'ua 'anaume kwamana. Hu 'u'uaha rakijihuna'e 'anaume
kwamane? Ijihuni maijaho hura raka ka'ene venajaho sisei jihuna'e
pamaranana. 'Enakaivo 'u'uahi venajara marana jihuna'e avanana.
13 Vwehu nune mwe'akara ja sena'amajaho ja oja pahwa'usunaha'avara.
14 Nú nihejujaho nú maraku ijaho nikwamasahara vaji hijara vo
nú iviamaa kú'o 'urina hiju. Ijihuni maijaho nú vwehu núna oja
mihujihuna'e. 'Enakaivo ea irara ea 'aho'a oja pamihujaho hu majaa
kwamasahuri vaji hinu. 15 Ea irara ea 'aho'a semujaho hu areri ea kaji
'anau'e kwamu ja'ina'e renu. 'Eju'ukamare'e ja niheju ea irara ea 'aho'a
'aniu'e kwamasahujaho hu majama hihunijaho huni oja vaja panamu.
16 Ike 'unama ikehunakino Hura nú oja múhajaho hena kavu. Ijihuni
maijaho Hu Huni hia núnijihuna'e múhana. 'Enajihuna'e nú 'u'o núni hia
vwehu núna'e mihuna. 17 'Enakaivo ei pini uneunecha mapoka rukina
re'ika'i hu vweaha pivunu kajaho nika'ika'i patemu'amajaho vu ichá'ina'e
Godoni oja mihujaho huni vaja na'ena? 18 Sesahu nune ma iraru oja mihu
pa'waha kaivo nimaa nimaiji vene 'ee oja miha.

Godoni Una'i Paju'ika'i Matauma Namihunijina

19 Ijihuna'e nú niheju nú nimaa nimai ijihuna. 'Enajihuna'e Huni una'i
paju'ika'i namihuna. 20 Nú sisea vejujihuna'e núni oji vwihana heju.
'Enakaivo Godira núni oja asitaha jihuna'e nú raka ka'ene vejujaho
Hu maho'o nihe paranu. 21 Vwehu nuna ka'ene na ja oja mihunakije
núni ojijara nú panamu'amajaho nú paju'ika'i Godoni una'i matauma
namihuna. 22 'Enakaivo nú Huni tamana vene uneunechaka Hura ura
renuji hena vejujihuna'e nú raka'e jarivujaho Hu nú vajúhuna. 23 Ikaho
Huni tamana. Nú Huni Hariha Jesu Keriso oni iha nimaa rone 'ee ea
'aho pu'úmo oja 'ekarahuna areri Hura 'waruma ja'ina'e vehuna. 24 Ea
irara Jesuni tamana hene venujaho hu Huni vaji hinu. 'Eju'e Jesu huni
vaji hinu. Ijaho nú niheju Hu núni vaji hinu. Ijihuni maijaho Huni 'Avena
ka'ene Hura nú múhajara reju'e nú niheju.

'Avena Nimaijine 'Ee 'Avena Ira'atijina

4 1 Ehu nuna ka'ene na ja oja mihi'inakije ja 'avena mapokakija
panimaa veti'avara. 'Enakaivo 'avena kajija vene kive Godoni rena
rou ho pa'ajaho ki'avara. Ijihuni maijaho poropetia ira'asina mapoka
mwe'akino ojura. 2 Ikaho 'unama ka'ene Godoni 'Aveniji hena kahunijina.
'Avena irara Jesu Kerisoho roe haha apenana 'iamujaho Godi oni rena
roana. 3 'Ene 'avena ka'ene Jesuho Godona parena roana 'iavujija 'avena

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

ka'ene Keriso oni nana'eji'ina ka'ene rohuna'e jara hejajaho ivi'a ni iki
mwe'i roana. 4 Sesahu nune ja Godoni jihuna'e ja pu asitahara. Ijihuni
maijaho 'Avena ka'ene joni vaji hinujara 'avena ka'ene mwe'a kehunijaho
niho'o asima paranana. 5 Pu mwe'a kehuni jihuna'e pu mwe'a kehuneru
'wavura. 'Eju'ukamare'e mwe'a kehuni eijija puni iraru hejura. Mwe'a
kehuni siseijara pu renaura. 6 'Enakaivo nú Godoni jihuna'e ea irara
Godi hena kamujaho hu núni ira henuna kaivo ea ka'ene Godoni parene
roajaho hu núni ira pahenuna. Ijara reju'e nú 'Avena nimaijaho kame 'ee
'avena ira'atijaho kahuna.

Godiho Oja Múhi'ina

7 Ehu nuna ka'ene na ja oja mihi'inakije veje ea 'aho pu'úmo oja
'ekara'avara. Ijihuni maijaho oja 'ekaravujaho Godoni rena roana.
'Enakaivo ea irara ea 'aho'a oja mihujaho hu Godoni vaji nahejara
'ene Godi hena kamuna. 8 Ea irara ea 'aho'a oja pamihujaho hu niho'o
Godi pahenuna. Ijihuni maijaho Godiho oja 'ekaravujina. 9 Ikaho
'unama ka'ene Godira nú oja ka'ene múhaji najuhajaho Huni Hariha
nikwisu ranavume mwe'i roajihuna'e nú Huni vaji majama hihuna.
10 Ikaho oja 'ekaravujina. Nú Godi núni oja pamahara kaivo Hura nú
oja múhajihuna'e Hu Huni Hariha ranavume roe núni sisea apejume
pa'arenana. 11 Ehu nuna ka'ene na ja oja mihukije Godi Hu niho'o
natohwa oja múhajihuna'e nú 'u'o ea 'aho pu'úmo oja 'ekarahuna.
12 'Enakaivo na'i pini ei pini Godi niho'o kahuna pana kaivo nú ea
'aho pu'úmo oja 'ekaravujaho Godi núni vaji hinuna. 'Ene Huni oja
'ekaravujaho núni vaja areri renuna. 13 Nú niheju Hu Huni 'Avena nú
múhajihuna'e nú Huni vaji hiju'e Hu núni vaji hinu. 14 Amora Huni
Hariha ranavume mwe'a kehuni Ni'ajihi'ina'e re'i roajaho nú núni nii
kavaji ea 'waravara. 15 Ea irara Jesuho Godoni Hariha 'iamujaho Godiho
huni vaji hinu 'ee hu Godoni vaji hinu. 16 Godira oja ka'ene múhajaho
nú hene nimaa roju. Godiho oja 'ekaravujina. 'Enajihuna'e ea irara oja
'ekaravuri vaji hinujaho hu Godoni vaji hiju'e Godi huni vaji hinuna. 17 Nú
ijí hejajihuna'e núra oja mihujaho marasahura. Ijihuna'e nú vea ka'ene
'otua vehuni veijaho pajuhuna. Ijihuni maijaho Hura hinuja'ina'e nú iki
mwe'i hiju. 18 Juvujaho oja 'ekaravu jihuni vaja pana. 'Enakaivo nimaa
oja 'ekaravujara juvujaho veju'e pa'arenuna. Ijihuni maijaho juvujara reje
eha sisea apehuna. 'Ena'omo ea irara jumujaho oja 'ekaravujaho huni
vaja areri pana. 19 Núra Hu oja mahujihuni maijaho marako'a Hura núa
oja múhajihuna'e mahu. 20 Ei pini ijá 'imujaho na Godi oja mahu 'i'i kaivo
vweaha kame semujaho hu ira'ata apene avanu. Ei pini hu ea nii huni
kamujaho oja pamahu kaivo ichá'ina'e Godi ka'ene hu pakamujaho oja
ma'ena? 21 Ike tamana kaho nú Huni apejara. Ea irara Godi oja mahujaho
hu vweaha 'u'o oja ma'amana.

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Núra Mwe'ake Asivajina

5 1 Ea irara Jesuho Keriso nimaa ronujaho hu Godoni vaji nahejara.
'Ene ea irara Amo oja mahujaho hu Huni hariha ka'ene Huni rena
roaji 'u'o oja mahu. 2 Nú Godoni harihija oja mihujihuna'e nú nihena kavu
nú Godi oja mahe 'ee Huni tamana 'ararihae vejura. 3 Ikaho Godoni oja
'ekaravujina nú Huni tamanijaho hami 'ajohuna. Ijihuni maijaho Huni
tamanijaho mai'o kisina pana. 4 Ijihuni maijaho ea ka'ene Godoni vaji
nahenaajipo mwe'akaho asivara. Núni nimaa roijara vejume nú mwe'a
ikaho asivara. 5 Ea irara mwe'akaho asimune? Ea irara Jesuho Godoni
Harihiji nimaa ronujarana.

Ikaho Jara Hehunijihuna'e Vejara

6 Ikaho Ea ka'ene toa 'ee 'aa vaji roajina. Hu Jesu Kerisona toaru pana
kaivo toa 'ee 'aiji'i roajina. 7 'Avenijara Huni vu'a nimaa venana. Ijihuni
maijaho 'Avenijaho nimaijina. 8 Ijihuni maijaho ike no'opisu ikipo Huni
vu'akaho nimaa vejara. 'Avenijine toijine 'ee 'aijina. 'Ee ike no'opisu
ikipo ahume avacharavara. 9 Nú emaapuni vu'iji nimaa ve'avajaho Godira
kime 'waramujara maho'o asitaha paranu. Godoni kima 'warumujaho
ikena. Ijaho Hu Hariahoni vu'a nimaa vene 'waramana. 10 'Ene ea irara
Godoni Harihiji nimaa ronujaho hu ori'ini hena kamuna. Ea irara Godi
panimaa ronujaho hu Hua veju'e ira'asina'e renu. Ijihuni maijaho raka
ka'ene Godira Huni Harihiji rone 'waramajaho panimaa ronu. 11 Iraka
ka'ene 'warumajaho ikena. Godi majama hihuna múhana 'ee ike
majama hihunakaho Huni Harihi jihuni vajina. 12 Ea irara Huni Harihiji
apenujaho hu majama hihuna kaivo ea irara Godoni Harihiji papenujaho
hu majama hihunijaho papenu.

Majama Hihuna

13 Ike raka ka'ene na vejukaho ja ea irahipo Godoni Harihi jihuni
ihiji nimaa rojujihi puna'e veju. 'Ejakame ja majama hihuna ka'ene
apejaji hena ka'avarono veju. 14 Ikaho nú Huni una'i nimaa rojujihuna'e
uneunecha raka'e Huni ura ija'ina'e jarime 'waravujaho Hu henuna.
15 Hu henuhuna'e nú hena kavu. Ijihuna'e núra uneunecha iraka Hu
jarivujija nú 'ekura. 16 Ea pini huni vwea ka'eje sisea ka'ene pakwahuniji
veje ka'amajaho hu ni'ajahe Godoni siporua 'oje hia huna ma'amana.
'Ene 'u'o Hura ea ka'ene sisea ike pakwamasahuke pavejujija hia puna
mihuna kaivo sisea pina venareje kwamasahuna namu. Ijihuna'e na
ija'ina pa'iavo hunijihuna'e jarima 'waramama pa'iavu. 17 'Unama ka'ene
ariramaa pa'ajija maho'o sisea. Sisea pina vena'e pakwahuna namu. 18 Nú
niheju. Ea ka'ene Godoni vaji nahejajaho sisea pavenuna. 'Enakaivo Jesu
ka'ene Godoni Harihijara 'ajoahu'e 'avena siseijaho hu ija pa'unamuna.

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

19 Nú niheju. Nú Godona kaivo mwe'akaho maho'o 'avena sisei jihuni
harura hari namu. 20 Nú niheju. Godoni Harihijaho niroana. Hu nimaiji
hena kahuni henaka ijaho múhana. 'Eju'e nú Huni hariha Jesu Keriso
ka'ene nimai jihuni vaji hiju. Ijaho Godi nimaa ka'ene majama hihunijina.
21 Sesahu nune godi ira'ata ka'ene iji vejujija oja pami'avara.

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

2 Joni

Vu'a Anejijihina

1 Na eruta napara ka'ene iji pijahajine 'ee sesahwaha ka'ene nara nimaa
vajijino oja mihujiru pana vo ea maho'o nimaiji hena kavi'inijihi puna'e
veju. 2 Nimaa ka'ene núni vaji name 'ee majama nama vahuni jihuni
hahi veju. 3 Maiji vwihanúana 'ee numirumana 'ee matauvi'ina ka'ene
Godi Amo 'ee Jesu Keriso ka'ene Amo oni Harihi jihuni nimaa 'ee oja
mihujaho nú pu'úmuna.

Hura 'Warama Ja'ina'e O'avara

4 Na sesahu jona 'aho'a ki'eme nimai jihuni vaji 'urahojajaho na
teamanimana. Areri núra vehuna ka'ene Amouna'i apeja ja'ina vejara.
5 'Enakaivo na iviamaa napara kera a 'waravu na tamana pina maiu'ina
paveju kaivo núra nimarako amura hejara ka'ene ea 'aho pu'úmo oja
ma'arahuna ka'ene 'waramaji veju. 6 Oja 'ekaravujaho Huni tamanijara
'warama ja'ina'e 'uraha ohuna. Ikaho tamana ka'ene jara nitama
hejajina'omo ja ijihunijino 'urahe ohuna. 7 Ira'asina mapoka iki mwe'i ani
rene va'u. 'Ena'omo pu Jesu Kerisoho haha paapenana 'wavura. Pu niho'o
ira'asine 'ee Keriso oni nana'eji'ina. 8 Nú raka ka'ene ja najahume rejajaho
hami 'ajohakame papa'are'ama jihuna'e nú ja pu'úmo eha mamaa
maho'o areri apehuna. 9 Ea irara Kerisora najahuji pave'i kaivo karokaha
venujaho Godi huni oja vaja pahinu. Ea irara Kerisora najahuji venujaho
Omahe'o Hariahe'o huni oja vaji hiju. 10 Ea 'ahopo ja naja'iro ro'i kaivo
ijí raka ka'ene najahaji paapene roa ki'avajaho pa'warave joni sea roe 'ee
pa'ajo'avara. 11 Ea ija'iniji kame a 'ajo'amajaho hura sisea venuja'ina'e a
areri sisea ija'ina vehuna.

Vu'a Túchamaijina

12 Na ura ja mapoka 'warahuna ura reniu kaivo na heha 'ahi
vehuna ura pareniu. 'Ena'omo na vu'areje joni una'i urania kakaravi'i
'waravakame nú ja pu'úmo niho'o temari itu'ona parahuna. 13 Joni 'u'ua
ka'ene Godi iji pijaha jihipuni ehipo ja 'ajoravu.

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

3 Joni

Nimaijihuni Vaji 'Uraho'avara

1 Na erutai Keasi ka'ene na oja mahujihuna'e veju. 2 Vwea nuna na
oja mahi'ine na oni siporua 'ojura'omo uneunecha mapoka ja pu'úmo
marasahe 'ee a hami hihuna areri oni oji vaji marana ja'ina'e rehuna.
3 Vwehu núpo roe ara 'unama ka'ene nimaiji 'urahe onuji 'warivume
hejujaho na teamanimana. 4 'Eju'ukamare'e sesahu núpo 'unama mamaiji
ojuji na hejujaho na niho'o teamanima paraniu.

Keasi Aromahajina

5 Vwea nuna ka'ene oja mahi'iniji ara vwehu núpuna'i vene 'ee apiora
ka'ene vwea vwina vene ni'ajihujaho mavarasa'ina venu. 6 Pu sosi vaji ara
oja ka'ene mihuji rone 'waruvu jihuna'e a pu irechamie va'avajaho hami
'unama ka'ene Godi teamahuni ja'ina'e ve'amana. 7 Pu Huni Ihijihuni
hahi usema va'ajihuna'e pu Jenitaru puna unenua 'aho'a pa'ekara.
8 Ijihuna'e nú 'u'o ea ija'inijija ni'ajihuna. 'Ejakame nú pu pu'úmo ahume
nimaijihuni kaukara veji'ina'e rehuna.

Tiatiripisi 'Ee Timitiriasi

9 Na sosi huni vu'a 'aho'a na heha 'ahi nivejuta. 'Enakaivo Tiatiripisi
hu niho'o ni'ima'ura re'iro vwiha'i kaivo núra raka ka'ene 'waravajaho
hu rarenana. 10 Ijihuni hahi nara roujaho hura uneunecha ka'ene sisei
venajaho 'eka ro najahuna. Hu núnuna'i ira sisea 'warume 'ee namuhuna.
Hu vwehu núna ka'ene apiorijija paaherame 'ee ea 'aho'a tanu'urihu'e pu
'u'o ija'ina vejura. 'Ene ea 'ahopo apiora 'eka'ujaho hu pu tanu'urihu'e
sosia paro'i kaivo samai hijura. 11 Vwea nuna ka'ene na oja mahukera
a paka'eje sisei jihuni 'unamijaho matesara'amana kaivo mamai jihuni
'unamijiru matesara'amana. Ea irara mamaaru venujaho hu Godi ona 'ee
ea irara sisearu venujaho hu Godi pakamuna. 12 Ea mapoka Timitiriasi
ta'arohe hina 'wavura. Nú Timitiriasira raka ka'ene venuji nú kama hejuji
'u'o 'waravura. 'Eju'ukame ja niheju núra raka ka'ene 'waravujija nimaa
nimaa.

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Vu'a Túchamaijina

13 Na niho'o mapoka mapoka 'wara'i 'ahiu kaivo na heha 'ahi ijí
vehuna ura pareniu. 14 Na vu'e a kahuna ni samatu'u renu. 'Ene nú no'o
urania kakaravi'i ahuma 'wama hehuna. Matauvi'inijaho a hu'úmuna 'ee
napuhuana ka'ene iki hijujipo a 'ajoravu. 'Ene napuhu nuna ihi 'urihi'i
'ajora'amana.

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Juta

Vu'a Anejijihina

1 Juta ka'ene Jesu Keriso oni pwea 'ee Jemisi oni 'u'uiji'i ea ka'ene Amo
Godira oja mihe 'umenau'e Jesu Keriso ona'e 'ajoha'eju'e hijujihi puna'e
veju. 2 'Ene veje numisaraa 'ee matauvi'ina 'ee oja mihujara joni vaja
emarena paranama.

Sisei Najahi'ina Puni Jujuvu'a

3 Napuhu nuna ka'ene na oja mihi'inakije na 'unama ka'ene nú venume
maranúana ka'ene nú apejaji asura vene ja 'wara'irono amairiaravuta.
'Enakaivo na iviamaa asurakaho vene ja jarirame 'waravujaho nimairoa
ka'ene Godira Huni ehija mihajaho ja ija kisi 'uname 'ajohuna'e asurakaho
veju. 4 Ijihuni maijaho ea 'aho'a iviamaa ja paki'eju'e nisareri joni vaji
vu'e ijá 'iavo Godira nú vwihanúe aremu jihuna'e nú 'unama sisea veji'i
hihuna 'iavu. Ea kajija nitama iji pijihareja 'otua vetihuna'e 'waramana.
Pu ea sisea'omo Godoni maiji vwihanúajaho ta'arohe apene 'uname sisea
'uasa vene 'ee núni Natohwa ka'ene Jesu Kerisoho hemahu. 5 Ja niheji'ina
kaivo na kú'o ja vwiha'avarono 'waravu. Natohwijara ea Ijipiti ni'ajihume
roe usevara vo ea ka'ene panimaa rojajija Hu venaume pa'arejara. 6 'Ene
'ona oji'ina ka'ene puni tinia nimaa nimaijaho arevajija Hu senia ka'ene
majama nahunijino kamorame irechamiu'e nututi Godoni 'otua ka'ene
vea ni'iniji 'ajaha hiju. 7 Ijaho niareri Satami ho Kamora 'ee ara mama'ina
'aho'a ka'ene ijihipuni rori navujipo hine sisea ka'ene 'uasa vene 'ee
'unama sisea ka'ene emaapo pavejujaho vene napapo napara ihanie oju'e
parupo parua ihanie ojura'omo ea kajija iviamaa vena ka'ene majama reji'i
namuji hiju. Ijihuna'e nú ijí kime vwihahuna. 8 Ijí 'unama nikwinu'ina
kajino ea ikija 'u'o sisea navaha puna'i rone 'ee puni haha ruarahe 'ee ea
ka'ene mama'inijija pataarorahe 'ee 'ona oji'ina puni mama'ini jihipuna'i
ira sisea 'waravu. 9 'Enakaivo Maikeru ka'ene 'ona oji'ina puni natohwijara
Setani'i Mosisi oni hahiji pakama vahacharavajaho ira sisea pa'waramana
kaivo hu ma ijá 'wamane Natohwijara a eha mahuha 'wamana.
10 'Enakaivo ea ikija uneunecha ka'ene pu pahena pakivujija ronahe

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

'ee siripavura 'ee areri 'ua maha puna'i puni vwihaijino vene 'ee pura
uneunecha ija'ina ka'ene vejujipo pu ruarahiura. 11 Pu eha sisea apehuna.
Ijihuni maijaho pu Keni oni 'unamijino va'ara 'ee eha apehuni jihuna'e
Peramura venaja'ina'e vejura 'ee Korara ninakarame rena pa'arena ja'ina'e
vejura. 12 Ea ikijahija jara ahuma 'iruma ijuri vaji vu'ujija areri na'apo soha
vaji navuja'ina pu vea ka'ene ja pu'úmo 'iruma'e ijujaho pu pajuvura 'ee
pu pusumano 'ajo'arame areri 'imitia toa pa'ana'e 'asiasii 'anae va'uja'ine
'ee ichi nahenare'e 'ina pa'irima navuja'ina. Pu chinuma maho'o jaheju'e
sarasaha paraju ja'ina. 13 Pura sisea ka'ene vejujihuni juhijaho areri sohi
ajira amene sapa re'eju'e chiha ani rene siserasahe navuja'ina. Pu areri
chinapo majikari jaheusahu ja'ina. 'Ena'omo nututa ka'ene na'i na'ii
vajame navujaho puna'e aneja púsa pa'ana'e ranavu'e 'ajiha namu. 14 'Ene
ike 'unama nikwinu'ina ka'ina'e Inakira Atamu oni amuhija iropu no'o
pa'are'eme iraka ka'ene túna'i rehuniji kime ijá 'iama Kaha! Natohwijaho
Huni ehija ka'ene arira maijihi pu'úmo ea niho'o mapoka mapoka asisame
roara. 15 Hu ea mapoka maho'o aherame roe 'otua vetihuna 'ee ea sisesa
ka'ene puni vaji hine 'unama sisearu vejujija 'ee ira sisea ka'ene ea sisesa
kajipo Hua niname 'warava jihuna'e avahuna. 16 Ea ikija sui'ine 'ee ea
nama'irono puni sisea sarame 'ee sisea iraka'e pu ura renaujaho ma ijí
vejura. Pu ira toa rukina'omo pu ea pisimi'i pununa'i uneunecha maa ijí
'eka'iro avajura.

Ojono 'Ajohi'i Godira Oja Múhuni Vajiji Hi'avara

17 'Enakaivo ja vwehu nune na ja oja mihi'ine ira ka'ene núni Natohwa
Jesu Keriso oni apasorupo 'waravajaho vwiha'avara. 18 Pu ja ijá 'iavare
Vea túchamaa re'eje ea matihi'ina mapoka'e puni hahijara sisea ka'ene
itunavujiru veji'i hihuna 'iavara. 19 Ea ikihipuni vwihaijaho mwe'a
ikehuni ura ijara itu'one navujihuna'e pura veji'i ea ahaame 'oi'oi hihuna.
Ijihuni maijaho Godoni 'Avena puni vaja pa'ana. 20 'Enakaivo vwehu
nuna ka'ene na ja oja mihi'inakije joni nimaaroijaho veje emare'amana.
'E'eje Godoni 'Avena vajijino siporua 'o'avara. 21 'Ene Godira oja múhana
vajijino hiji'i núni Natohwa Jesu Kerisora numiruma va'e majama hihuniji
'e'uhuniji 'ajaha hi'avara. 22 'Ene ea 'aho'a ka'ene puruva reti'eju'e hijujija
numira'avara. 23 'Ene ea 'aho'a ka'ene veni va'ujija sirirami'avara 'ee ea
'aho'a juvi'i numira'avara kaivo ja paki'eje puni siseijara ja aruma'ama.

Ta'arohuni Siporua

24 'Enajihuna'e Hura areri 'ajoha'eje pa'amaaresume 'ee Hura veje ja
Huni hanaji'ini jihuni una'i arira'e teamana'eje namihuna. 25 Núni Godi
nikwinu ka'ene núa venume maranúaji ta'aroha. 'Ene Jesu Keriso ka'ene
núni Natohwi jihuni vaji ta'aroha. Hanaji'ina Harura Ni'ina 'Ajohai'ina
Ajira Rukina ijija Huna. Hu nitama rene majama ija'ina. Ameni.

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Revaresiani

Jesu Keriso Raka Túna'i Rehunaka Vejume Samaa Renajina

1 1 Jesu Keriso oni hema ka'ene mai'o rehuniji naja'iro Godira Keriso
mahumakame Hura Huni 'ona oji'ina ranavume hura apena roe
Huni iraru hene veji'ina Joni nahe 'waravakame Huni ehija ka'ene Huni
iraru hena veji'inijija naja'ena. 2 'Ene Godi'o Jesu Keriso'o vu'a raka
ka'ene Joni 'waravume hu hene 'ee raka ka'ene hu huni nii kimajaho ijá
ike asura vajakino venana. 3 Iraka ka'ene mai'o rehuni vu'a ka'ene puka
ikehuni vaji vejajaho nitu'u renu. Ea irara vu'akake tahe ve'amajine 'ee ea
'ahopo hena ve'avajaho Hura pu merajihuna.

Sosi Iropu No'o 'Ajoravajina

4 Na Jonira sosia iropu no'o Esia namiju jihipuna'e veju. Godi ka'ene
nitama anejijaho ijí hinane 'ee iviamaa ijí hinuna'omo mai'o kú'o
rohunijara maiji vwihanie oja soniji ja samahu. Godoni oja sona 'ee
maijaho Godoni 'Avena iropu no'o Huni toronu una'i hiju jihipuni 'u'o
rena roana. 5 Jesu Keriso ka'ene nú maiji vwihanúe oja soni samuhajara
vu'akaho 'warumu. Eaka mapoka ka'ene kwamasahi'inijipo kú'o 'urihuni
amurijaho Jesura 'urinana. Hu mwe'a kakehuni ea mama'ini jihipuni
'Ajoahi'ina. Nú Jesu ta'arohu jihuni maijaho Hu nú oja múhe Huni
'aiji núni sisea somuhana. 6 Jesura nú 'ekue Huni ehiji jihipuni vaji
Huni ari irechamúana. 'Eju'ukame nú Godi ka'ene Jesuni Omijihuni
kaukara ni'ajahi'ina rejara. Hura aneja púsa pa'ana'e nú 'ajohua apena
vahuna kajihuna'e nú 'u'o Hu ija'ina ta'arohuna. Ameni. 7 Ike kaha!
Hura ro'amajaho Hu akúpa 'ahi 'imitiji'i rohuna. 'E'eje ea mapoka Hu
nii mai kahuna. 'Eje ea ka'ene Hua'e 'anaa pijahajija 'u'o Hu kahuna.
'Ejakame araraka mapokakaho eaka mapoka ka'ene hijujija pu puni
niijikano maho'o kamareje niho'o temukave niramaruhuna. Nara raka
ka'ene iviamaja ja 'waravukaho niho'o nimaa. Ameni. 8 Na Aneja 'ee Na
Púsa. Godi ka'ene Harusinijara ijá 'warumana Hu nitama anejijaho ijí
hinana'omo iviamaa ijí hinuna'omo Hu majama ijí hina apena vahunijina
'úmana.

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Patimosi Keriso Oni Visoni Kavajina

9 Vwehu nune na Jonira joni asurakaho mutumutu iha Patimasi hiji'i
veju. Godoni vu'a 'ee Jesura núni maa ka'ene venaji rone na ea 'aho'a
'waravumakame senavume na tipurai ranamiara. Nú ja pu'úmo 'ajori
Jesuni vaji ahija vaji aruvara. 'Ene Huni harura hari hine 'ee Hura
ni'ajú'eje ata kairasahe 'unama ariri hiju. 10 Natohwi jihuni veijino
na Godoni 'Aveni vaji hiji'i hi'eme ira ni'ima'ura viati'ini sa'ini nuni
túna'akino ija'ina'e 'umenana. 11 Ika'ina 'warimana. Ara raka ka'ene
hena kamajaho Esia vaji sosia iropu no'o namiju jihipuna'e puka vaji
venareje ranave va'amana. Epasasi Simúna Púkamamu Taiataira Satasi
Pirateripia 'ee Reatasia ranave va'amana. 12 'Ejume irara na 'warimu
ronarejo 'urine arome niriujaho naheha ka'ene korutia vejajijahija iropu
no'o kivuta. 13 Ijí naheha iropu no'o navari vaja kajino Ema Puni Harihiji
vare'ina ijí naminana. Hu ateha jopatu'uma'ura apúsame 'ee korutia turea
ka'ene vejajaho túrata 'aha iramana. 14 'Ene Huni húmata sapasijaho
sajasa'imaa rene 'ee Huni nia titijaho niho'o vena puna'i renana. 15 'Ene
Huni mumorijaho Parasi puna'i hananana. Areri veni vaji hanasahu
ja'ina'e hananana. 'Ene Huni ira anukijaho areri toa mapoka'e ahuma
roare'e 'ovuja'ina'e renana. 16 'Ene Huni ija ka'ene mana'inija'i china
iropu no'o 'uninamiana. 'Ene Huni ira tita kajino so'wa ka'ene ropu ropu
'ena reji'inijaho ro 'e'unana. 'Ene Huni niuri jihuni harurijaho niho'o vea
puna'i hananana. 17 Na Hu kavujaho na 'one Huni mumora aneji kwavute
puna'i navuta. 'Ejume Hu Huni ija mana'iniji nuni haha 'ahi ranamihi'i
ika'ina'e 'warimana. A niho'o paju'amana. Na anejijina 'ee ura kahene
Na majama hina apena vai'inijina. 18 'Ene Na majama hiji'inijina. Na
kwama 'urijuta'omo pakwahuna kaivo majama hihuna. 'Ene Nara 'unama
ka'ene kwamasahuniji'o Hetisi jihuni vwicha kiijaho 'ajohura. 19 'Enakúne
iviamaja raka ka'ene ara kimajija ijá puka vaji ve'amana. 'Ee raka ka'ene
iviamaja navukija ijá ve'amana. 'Ee raka ka'ene ikehuni túna'i mai'o
rehunijaho ijá ve'amana. 20 'Ene china ka'ene iropu no'o Nuni ija mana'ini
'ahi navume korutia naheha ka'ene iropu no'o kimajihuni hemijaho
ikena. China iropu no'o ijija Godoni sosia iropu no'o ijihipuni 'ona oji'ina
iropu no'ohe'ina. 'Ene naheha iropu no'o ijija sosi iropu no'ohe'ina.

Epasasi Opuni 'Ona

2 1 Ike vu'a kakaho Epasasi sosi 'ajohuni 'ona oji'ina ika'ina venareje
'wara'amana. Ike vu'akaho Ea ka'ene china iropu no'ohe'i Huni
ija mana'ini 'uninamie 'ee Hu naheha korutia veji'ini vaji 'urahonujara
ika'ina 'waramana. 2 Jara raka ka'ene vejajijahija Na nihena kivu. Jara
Nuni kaukara'e harura vena ve'eju'e erapo jaa'e sise'i 'ahiu'ukamare'e
ja matauvujaho Na nihena kivu. 'Ee ea sisesa kivujaho senavura. Ea

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

irahipo apasorua 'iavujija ja pu vena kivura. 'Ene ja pu vena kivajaho
pu apasorua pana vo pu ira'ata kivara. 3 'Enakaivo ja Nuni ihijihuna'e
sisea vaji hijara vo ja Na parana'o'uniara kaivo ja harura vene hijara.
4 'Enakaivo joni vaja unenu'u pina kwinu senimu. Ijaho ja nitama aneji
Na oja mihaja'ina ja Na oja pamihu. 5 Ike vwiaha! Ja ichihachane rene
arihaji vwihane joni sisea túchahae 'unama ro'avara. 'Ene jara amura'e
vejaja'ina'e Na oja mi'avara. Vejuro'i Nara roe joni naheha veje 'utahuna.
6 Joni mamaijaho ikena. Jara ea ka'ene Nikoretani 'wavu jihipuni
'unama sisea senamu ja'ina'e Na 'u'o puni 'unama sisea kivujaho senimu.
7 Ea irara ataa rukinijaho Godoni 'Avenijara sosijihi vu'a 'waramujihi
he'avara. 'Ene ei pini sisea'e piunamareje harura ni'ima'ura ijí vene
asita'amajaho Na hu 'warave hu icha'ina ka'ene majama hihunijaho
ihuna. Ichakaho Godoni ari Parataisi naminu. Na hu ika'ina 'wara'eju.

Simúna Opuni 'Ona

8 'Ene ike vu'a kakaho Simúna sosi 'ajohuni 'ona oji'ina ika'ina venareje
'wara'amana. Eakaho Hu anejijina 'ee púsijina. Hu kwamarena kú'o
'urina hinujara ijá 'waramana. 9 Jara ichá'ina'e sisei hijajaho Na nihena
kivu. 'Ene jara uneunecha pa'amai ijihuna'e sisei hijujaho Na nihena
kivu. 'Enakaivo ja uneunecha mapoka rukina. Ea ka'ene pu Jua 'i'i kaivo
pu ja sise'i 'ahiujija pu nimaa Jua pana kaivo pu Setani oni sinakoku.
10 'Enakúne jara sisea ka'ene piunihunijija niho'o pajuha'avara. Ike heha!
Setaniho ja ea 'aho'a vena kime tipura samahuna 'ee na'ia iropu ropu ja
ruarahe sise'i 'ahihuna. 'Ene hu ja sise'i 'ahie 'ania kwamasa'i ve'avajaho
ja Na niho'o patúchahi'avara. 'Eje Nara ja majama hihuni koraunu
vajihuna. 11 Ea irara ataa rukinijaho Godoni 'Avenijara sosijihi vu'a
'waramuji he'avara. 'Ene ea irara sisea'e piunamareje harura ni'ima'ura
vene ijí asita'amajaho hu 'u'o kwamareje haha hianahuna pa'arehuna.

Púkamamu Opuni 'Ona

12 'Ene ike vu'a kakaho Púkamamu sosi 'ajohuni 'ona oji'ina ika'ina
venareje 'wara'amana. Ea ka'ene so'wa 'ena ropu ropu reji'inijara
ijá 'waramana. 13 Ja ichá hijujaho Na niheju. Ijaho Setani oni toronu
namujina kaivo ja Na papataarorihara. Ja Nuni iha ija kisi 'unaname
hiji'i Naa'e nimaa rojujaho ja patúchahiara. Etipasi oni vea kajino hu
Nuni vua'e Setanira hinuni tiniji 'waravumakame 'anauma kwamana.
14 'Enakaivo Na uneunecha kwinu kwino jara vejujaho Na pateamanimu.
Ja ea 'aho'a Perami oni vu'a sisea nimaa vejara. 'Ee ja ea 'aho'a Peraki
oni vu'a sisea 'ararihau'e Isureri oni harihija ijí amaaresume arihu.
Ijara reju'e pu godi ira'ati jihuni 'iruma swasa vena ine 'ee 'uasa vejura.
15 Ijihuna'e ja ea 'aho'a majamano Nikoretani opuni 'unama sisea
'ararihau. 16 Ijihuna'e ja 'unama siseiji patúchahae 'unama ro'avajaho Na

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

ijí vu'areje ja pu'úmo 'arasaravuri so'wa ka'ene Nuni ira titi namujino
'anihuna. 17 Ea irara ataa rukinijaho Godoni 'Avenijara sosijihi vu'a ka'ene
'waramuji he'avara. 'Ene ei pini sisea'e piunamareje harura ni'ima'ura
vene ijí asita'amajaho Nara puretia pakivi'ina ka'ene Godoni rena roujaho
mahuna. 'Ene Nara muna sajasa'ina 'ahi huni iha maiu'ina veji'ina
mahuna. Iha kajihuni maijaho ea pahehuna kaivo anesurijara hehuna.

Tairataira Opuni 'Ona

18 'Ene ike vu'a kakaho Taiataira sosi 'ajohuni 'ona oji'ina ika'ina
venareje 'wara'amana. Ike vu'a kakaho Godoni Hariha ka'ene nia tita
vena puna'i reji'inijina. Huni mumora muna maa ka'ene Parasia 'wavuji
vare'ina hanaji'ini jihuni vu'a. 19 Na joni kaukara 'ee jara ea oja vajihe
'ee joni nimairoa 'ee jara Godoni kaukara vejura 'ee jara 'ojuta anasame
harura vene vena apena va'ujaho Na nihena kivu. Joni kaukara ka'ene
iviamai vejajara mako vejajaho asimana. 20 'Enakaivo Na unenu kwinu
jara vejuji Na kivujaho patea manimu. Ja napara Jesaperi ka'ene hu
poropeti 'iamuji tinia aremahu'e hu Nuni ehija ka'ene Nuni iraru hena
veji'ina najahi'i pisimie aherame ani ruva'una. 'Ejume pu 'uasa vene 'ee
godi ira'ati jihuni 'iruma swasa vena ijura. 21 Na hura 'uasa venuji hu
vwihane túchaha'amarono Na hu vea nimahuta kaivo hu ura parenana.
22 Ike heha! Na hu atakipuni tini pi'onahuna. 'Ene ea irahipo hu hu'úmo
'uasa vejujaho Na pu ahija sisea ni'ima'ura vajihuna. 'Enakaivo pu huni
sisea kame túchaha'avajaho Na pu ahija sisea pamihuna. 23 'Eje Nara
sesahwaha kwamasahunijine 'anihuna. 'Ejakame sosia maho'o hena
ki'avajaho Na Godi ka'ene epuni vwiha 'ee oja tine kivi'iniji kihuna.
'Enareje jara iraka ka'ene vejajaho Na eha ija'ina'e areri vajihuna.
24 'Enakaivo ja ea 'aho'a ka'ene Taiataira hijujija Na ja ika'ina 'waravu.
Vu'a ira'ata hema nimaa nimaa 'wavujaho Setani oni rena roujaho ja
pahejura vo Na nimaa ja ahija 'aho'a pavajihuna. 25 'Enakaivo iraka
ka'ene jara niapejajaho ija kisi 'unama hi'eje Na 'unama vu'uta. 26 'Ene
ea ka'ene sisea'e piunamareje harura ni'ima'ura ijí vene asitahe 'ee Nuni
ira hene vena va'u va'u uri 'e'umajaho Na hu Jenitaru 'ajoahuni harura
mahuna.

27 Hu pu hajaa ajani veji'ini 'ajoahe 'ee Hu pu si'ura puna'i 'anie
mutua'e túa rehuna.

Ija'ina'e Nuni Oma harura nikwisu'ina kaji Na mihana. 28 'Eje Nara hu
china ka'ene Moroa 'wavuji mahuna. 29 Ea irara ataa rukinijaho Godoni
'Avenijara sosijihi vu'a 'waramuji he'avara.

Satasi Opuni 'Ona

3 1 Ike vu'a kakaho 'ona oji'ina ka'ene Satasi sosi 'ajohuniji ika'ina
venareje 'wara'amana. Ea ka'ene Godoni 'Avena iropu no'ohe'i

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

rukina 'ee china iropu no'ohe'i rukinijara ika 'waramana. Jara raka
ka'ene vejajijahija Na nihena kivu. 'Enakaivo ja vwihajujaho ja iha
rukina 'ee ja mai'o hiju roju kaivo nimaijaho ja nikwamasahara.
2 Iviamai 'uriimaraha! Jara uneka ka'ene aneja mamaa vejajaho nipa'are'i
venukúne harura vene veje mara'amana. Ijihuni maijaho Nara kavujaho
kaukara ka'ene jara vejujaho Nuni Godijihuni una'a mai'o papa'arenu.
3 'Enajihuna'e jara marako iraka ka'ene 'eke 'ee joni atai henareja ja ija
kisi 'uname 'ee joni sisea kame ta'arohareje kú'o Nuni roaji'avara. Ijihuni
maijaho ja pa'urimara'avajaho Na nesi ja tatatihuna. Areri nesa rukini
rouja'ina'e Nara vea ka'ene roujaho ja pahena pakahuna. 4 'Enakaivo
Satasi vaji ea 'aho'a niho'o puni ateha mai'o chiha parejara. Pu ateha
sajasa'ina same Na Hu'úmo 'urahohuna. Ijihuni maijaho pu ea arire
'ee niho'o nimaa nimaa. 5 'Ene ea ka'ene sisea'e piunamareje harura
ni'ima'ura ijí vene asita'amajaho hu ateha sajasa'ina apúsahuna. 'Eje
Na huni iha puka ka'ene majama hijuri vaji namujaho Na pata'aru'eju.
'Ene Na huni iha Nuni Oma 'ee Huni 'ona oji'ini jihipuni una'i nahama
'warahuna. 6 Ea irara ataa rukinijaho Godoni 'Avenijara sosijihi vu'a
'waramuji he'avara.

Pirateripia Opuni 'Ona

7 Ike vu'a kakaho Pirateripia sosi 'ajohuni 'ona oji'ina ika'ina venareje
'wara'amana. Ea ka'ene niho'o ariramaa'e ea ka'ene niho'o nimaa
nimaaru 'waravi'ine 'ee Teviti oni kia 'ajohi'ina'omo Hura vwicha
tirasa'amajaho ei pini kuhuna areri pana. 'Ene Hura vwicha ka'ene
ku'amajaho ei pini areri tirasahuna pana. Ijara ika'ina 'waramana.
8 Na joni kaukara nihena kivu. Ike heha! Na joni una'i vwicha ka'ene
tatiranavujaho ei pini kunahuna areri pana. Ijihuni maijaho joni harura
ma'u'ua 'ee ja Nuni ira hami hejara 'ee Nuni iha patúchahaara. 9 Ike
heha! Ea ka'ene Setani oni sinakoku vaji hijujijahija pu ika'ina 'waravu
Nú Jua. 'Enakaivo pu ira'ata veju. Ike heha! Nara veje pu roe joni una'i
nitupari same Nara ja oja mihujaho pu ijí hena kahuna. 10 'Enajihuna'e
ja Nuni ira hena majama vejujija Nara vea vutua sisea vena kihuni
vajijaho tanurihe ja paaruhuna. Mwe'akaho maho'o 'ee ea ka'ene ijí
hijujaho vena kihuni vea nituranu. 11 Vea ka'ene Nara rohunijaho niho'o
tu'u'wi namukúne raka ka'ene jara hena kamareja apejajaho ija kisi
'unavakame joni koraunu ea 'aho'a areri pa'etuji'avara. 12 'Ene ea ka'ene
sisea'e piunamareje harura ni'ima'ura ijí vene asita'amajaho Nara veje
hu Nuni Omijihuni Temiporu vaji tukeja anesina rena namihuna. 'Eje hu
Temiporu kajaho paraname samai'i vahuna. 'Ee Nuni Godijihuni iha 'ee
Nuni Godijihuni ara natohwa ka'ene Jerusaremi maiu'inijaho 'ee Nuni iha
maiu'ina ka'ene akúpa 'ahi rene roujaho Na huni haha 'ahi vehuna. 13 Ea
irara ataa rukinijaho Godoni 'Avenijara sosijihi vu'a 'waramuji he'avara.

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Reatasia Opuni 'Ona

14 Ike vu'a kakaho Reatasia sosi 'ajohuni 'ona oji'ina ika'ina venareje
'wara'amana. Ea ka'ene nimaa túchamaijine 'ee paseme pauchavi'inijine
'ee Godoni vu'a hena kime nimaa 'waravi'inijine 'ee Hu Godira
uneunecha mapoka ka'ene venajihuni Húmatijara ijá 'waramu. 15 Na
joni kaukara nihena kivu. Ja niho'o paha pane 'ee niho'o ohoa pana.
Nuni urijaho ja paha ho ohoa re'ipisa maraja'a. 16 Ja niho'o paha pane
niho'o ohoa pana kaivo ja rira mu'oi hijujihuna'e Na ja nitupa puna'i
hwena ato'urumahuna. 17 Ja ika'ina 'wavura. Nú niarerina. Nú kukua
mapoka mapoka rukina 'wavura. Ijihuna'e nú unenu'u 'aho'a papivusahu.
'Enakaivo ja pahena pakavujaho ja niho'o pivusaha paraji'ine 'ee
temukama paraji'ine 'ee uneunecha niho'o pa'ane 'ee nia supavi'ine 'ee
vwiha ateha pa'ana. 18 Na ja ika'ina 'waravu. Roe Nuni korutia ka'ene
niveni vaji amairiaji 'imeha. 'Ejakame ja uneunecha mapoka rukina
re'avara. 'Ene ateha sajasa'ini savakame joni haha ka'ene samaumai
navume ja junamajaho pa'arehuna. 'Ee joni nia 'úsia 'onareje hami
niri'avara. 19 Ea ka'ene Na oja mihujaho Na pu 'unama arira najahe 'ee
eha kaisina mihuna. 'Enakúne ja harura venareje joni sisea túchahae
kú'o 'unama Nuni ro'avara. 20 Ike heha! Na vwicha jiami namine
'ana'anau. Ea irara Nuni ira hene vwicha tirasa'amajaho Na ijí vaji huni
vu'e 'ee Na hu hu'úmo 'iruma ije hu Na hu'úmo ihuna. 21 'Ene ea ka'ene
sisea'e piunamareje harura ni'ima'ura ijí vene asita'amajaho Na hu tinia
aremahe hu Na hu'úmo ahume Nuni toronua 'ahi hihuna. Areri Nara
ahija sisea kaji harura ni'ima'ura vene ijí asitahareno Na Nuni Omiji'i
ahume Huni toronu 'ahi hijuja'ina'e hihuna. 22 Ea irara ataa rukinijaho
Godoni 'Avenijara sosijihi vu'a 'waramuji he'avara.

Toronua 'Ee Akúpa 'Ahi Oja Mahunijina

4 1 Ijihuni túna'i na niri'i kamarene tatavuta. Na niri'i kavujaho akúpa
'ahi vwicha jaraa namana. 'E'ejume na ira amura hejujaho areri
viati'ina puna'i 'umenani vajiji ika'ina 'warimana. Iki ajima roe Nara raka
ka'ene ikehuni túna'i mai'o rehuniji najahuma 'wimana. 2 Ni'aha kwinu
na 'Aveni vaji hiji'i kavume akúpa 'ahi toronu nami'eme ea pina ijihuni
'aha kajine asuma hinana. 3 Ea ka'ene ijihuni 'ahi asuma hinajaho areri
jasipa (muna) satisi sa'ina. 'Ene toronu kajaho anuaki same tautihana.
'Ene ijaho emarori sa'ina renana. 4 Toronu kajaho toronu 'aho'a mapoka
(24) ijano same tautihara. 'E'eme ijihuni 'aha kajine eruta mapoka
(24) ijihuni 'ahi hijajaho ateha sajasa'ini same koraunua ka'ene korutia
vejajija puni húmata 'ahi sama hijara. 5 Toronu vaja kaji rene vea pi'ime
akúpa 'o'i vajame taratarai mahana. 'Ene naheha iropu no'o toronu una'i
reji'i navara. Ijaho Godoni 'Avena iropu no'o kajihina. 6 Toronu kajihuni

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

una'ijaho soha sa'ina kajaho niho'o pavarime pavenana kaivo mane'a
sa'ina renana. Toronu rira mu'oa 'ee rora kajaho unenu'a 'aho'a ka'ene
mai'o hiji'ina no'ona no'o hine tautihara. Pu una'a túna'a nia ani reji'ina.
7 Ijí uneka amurijaho raioni sa'ina. 'Ejume pinijaho purumakau sa'ina.
Pinijihuni ni'urijaho emaa sa'ina. Túchamaijaho púrúha sa'ina. 8 'Ene ijí
uneka ka'ene no'ona no'o mai'o hiji'inijija 'oi'oi taha iropu kwinu rukina.
Puni taha hura hara nia ani reji'ina. 'Eju'e veiri'a na'ia pu ika'ina 'wavi'i
hiju.

Godi Natohwa harusima'ura. Hu niho'o ariramaa! Hu niho'o
ariramaa! Hu niho'o ariramaa! Hu nitama anejijaho ijí hinana'omo
iviamaa ijí hinuna'omo Hu mai'o rohuna.

9 Ea ka'ene aneja púsa pa'ajara toronu 'ahi hi'eme uneka ka'ene mai'o
hiji'inijipo Huni iha ahasirime ta'arohe temani 'wavi'i hijara. 10 'E'eje
eruta (24) ijipo he'avajaho Ea ka'ene toronu 'ahi hinujihuni una'i ariha
oja mahi'i puni koraunua nitehe Huni toronu una'i irechavi'i Majama
Hiji'inijaho ika'ina 'wa'eja.

11 Oo núni Godi 'ee Natohwe A niho'o arerina'omo Oni iha ahasirime
ta'arorahe harura 'ekahuna. Ijihuni maijaho Ara uneunecha
maho'o vesihana. Ara oni ura ijí vena irechamana.

Puka 'Ee Aja Iropu No'ona

5 1 Ea ka'ene toronu 'ahi hinajara puka ka'ene asura vaja vene 'ee
hura veji'inijaho ija mana'inija'i 'unanavume kavuta. Puka kajaho
aja iropu no'o tahuhara. 2 Na ka'eme 'ona oji'ina harusinijara ira ajira
ika'ina 'umenana. Ea irara areri pukakaho jarae aja turaku'ena? 3 Ei pini
akúpa 'ahi hinuna ho mwe'i hinuna ho mwe'i hari hinuni areri pukake
rasame kahuna pana. 4 'Ene na ijihuna'e ajira niravuta. Ijihuni maijaho ea
ka'ene areri pukake jarae kahuna pa'ana. 5 'Ene eruta pini ijá 'warimana.
Niramujaho are'i kaivo ike hena. Juta opuni Raioni ka'ene Teviti oni
amujijara sisea asitahana'omo Hu areri pukakaho jarae aja iropu no'o
rasahuna. 6 Na niri'i kavujaho toronu riri unenu 'aho'a mai'o hiji'ina
no'ona no'o 'ee eruta puni vaji Remua ka'ene 'anaume kwama ja'ina'e
ijí naminana. Huni atana iropu no'one 'ee nia iropu no'ona. Ijijahija
Godoni 'Avena iropu no'o ka'ene irechamiume mwe'i maho'o va'ajivajina.
7 Hura ro 'e'una roe toronu 'ahi hina jihuni ija mana'ina vaji puka ka'ene
namajaho apenana. 8 Hu puka kaji apenajaho unenu 'aho'a mai'o hiji'ina
no'ona no'o 'ee eruta (24) ijija Huni una'i arihara. Pu 'oi'oi kita sa'ina 'ee
tevua korutia veji'ini jijahija venu'a amua mamaa itu'ona tuama ajivi'ina
'ekara. Ijijahija Godoni ehipuni siporua. 9 Pu javaa maiu'ina ika'ina
vejara.

A pukakaho areri apene huni aja rasahuna. Ijihuni maijaho A
kwamajine A kachi'ina amuja 'ee kwaa ara mapoka Godona'e Oni

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

'aiji 'imena 'ekana. 10 Ara venaume pu ara kwaa ka'ene kiniepo
'ajohujihi rejara. 'Ene núni Godijihuni pirisitia rejara. 'Enajihuna'e
pura eaka mapoka ka'ene mwe'akaki hijujija 'ajoahuna.

Remuiji Aromahajina

11 Na niri'i hejujaho 'ona oji'ina mapoki jihipuni ira toronu rori hejuta.
'Ene unenu 'aho'a ka'ene mai'o hiji'ina 'ee eruta mapoka ijí hijara. 'E'eme
ea ka'ene ijí hijaha 'ona namajaho niho'o ajarasa rena navara'omo niho'o
areri patahuna renana. 12 Pu ira ajira ika'ina 'wavara
Remua ka'ene 'anaajaho Hu arerina'omo Hu harura uneunecha
mapoka vwiha mamaa ajisina hura 'ee hanaji'ina ijija Huna. Iha
ahasirihuna 'ee merajihuna 'ekahuna 'wavara.
13 Uneunecha ka'ene akúpi 'ahi hijura 'ee mwe'a 'ahi hijura 'ee mwe'a
hari hijura 'ee soha 'aha 'ee vaji hijujipo na he'eme ija'ina 'wavara.
Merajihuna 'ee ta'arohuna 'ee iha ahasirihuna 'ee harura majamano
toronu 'ahi hinuji'o Remui jihipuna 'wavara.
14 Unenu 'aho'a ka'ene mai'o hiji'ina no'ona no'o majamano nimaa
nimaa 'wa'eme eruta ijija Huni una'i mwe'i arihe pu oja mihara.

Aja Iropu No'ona'omo Aja Amuriji Rasa'eme Keriso Ira'asinijaho Roa Renana

6 1 Na ka'eme vea ka'ene Remuijara aja iropu no'o vajijino kwinu
rasamana. Na he'eme unenu 'aho'a ka'ene mai'o hiji'ina no'ona no'o
puni vaji kwinu ira ajira akúpa puna'i ika'ina 'wamana. Roa! 2 Kama!
'Ejume na niri'i kavujaho ea ka'ene hosi sajasa'ina 'ahi hinajaho juaha
rukina. Ea kajaho koraunua mahumakame hu ara 'e'unie apena va'ana.

Aja Amuri Jihuni Roriji Rasa'eme Ajira Vehuna Renana

3 Vea ka'ene aja amuri jihuni roriji Hu rasamajaho na he'eme unenu
mai'o hiji'ina pinijara ijá 'wamana. Roa! 4 'E'eme ea ka'ene hosi avi'ina
'ahi hinajaho ro 'e'unana. Ea kajaho harura 'ee so'wa jopatu'ura
mahumakame hu mwe'aki matauvi'ina ka'ene namuji 'etujihakame 'eka
mapokijija opuipo 'ana'arahuna.

Aja No'opisuji Rasa'eme Matuna Vea Renana

5 Vea ka'ene aja no'opisu ijí Hu rasamajaho na he'eme unenu mai'o
hiji'ina pinijara ijá 'wamana. Roa kama! 'E'eme ea ka'ene hosi aja 'ahi
hinajaho ro 'e'unana. Ea kajihuni ija 'ahi sikeria no'o navara. 6 'Ene unenu
'aho'a ka'ene mai'o hiji'ina no'ona no'o kajihipuni vaji ira rena roe ika'ina
'wamana. Harava kapusi kwinu monia mapoka mapoka (K40) 'imehuna.
'Ene sikoni no'opisu monia mapoka mapoka 'imehuna. Varea 'ee 'wainia
paniisa'avara 'wamana.

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Aja No'ona No'oji Rasa'eme Kwamasahuna Renana

7 Vea ka'ene aja no'ona no'o ijí Hu rasamajaho na he'eme unenu mai'o
hiji'ina túchamaijara ijá 'wamana. Roa kama! 8 'E'eme ea ka'ene hosi
haha pasa 'ahi hinajaho ro 'e'unana. Ea kajihuni ihijaho Kwamasahujina.
'E'eme Hetisi túna'i 'ararihae roana. Ea kajija harura mihume mwe'a
pwinakine so'wi 'anie matuni 'anie atama 'anie mwe'akihi puni hanuha
sisesapo ruarahuna mihana.

Aja Iropuji Rasa'eme Godoni Eijihuna'e 'Anie Kwamasahuna Renana

9 Vea ka'ene aja iropu ijí Hu rasamajaho na kavume swasa vejuri 'aiju
hariji ea ka'ene Godoni ira rone 'warame 'ee ihajinanava jihuna'e 'aniume
kwamasaha jihipuni 'avena kivuta. 10 Pu ira ajira ika'ina 'umejara.
Natohwe! A nimaa nimaa ariramaa! A vea vecha ea ka'ene vejume mwe'i
núni 'aa arihajija eha mihune? 11 'Enavo eakija ateha sajasa'ini vajihume
savara. 'Ejumakavi'i ijá 'iama Ma'uko 'ajahi'i siheria ve'avara. Ea ka'ene
ja pu'úmo kaukara veji'ina 'ee joni vwehija 'aniume kwamasaha ja'ina'e
ja 'ania kwamasahakama'e iji'a Na eha ve'eju 'iamana.

Aja Iropu Kwinuji Rasa'eme Niho'o Tejuha Ni'ima'ura Renana

12 Vea ka'ene aja iropu kwinu ijí Hu rasamajaho na kavume
mwevarivura ni'ima'ura vari'eme ike veakaho ni'ima'ura nutuma rena
niho'o na'ina'i vajama namana. 'E'eme masapa 'aa puna'i rena naminana.
13 'E'ejume akúpi 'ahi china kahija jahe'usahe areri turipapo hwasisiapo
hwasi'eju'e arihu ja'ina'e jahe'usunahe arihara. 14 'Ene akúpa kahaho riri
isoma vaja'eme atehapo ronu ronu mwama va'uja'ina'e mwama va'ana.
'E'ejume huri'a 'ee mutumutua tira'usahara. 15 Ija'ina renani veijaho
mwe'a kehuni kinia ea mama'ina amia 'ajohuri natohwa ea uneunecha
rukina ea harusina pwea 'ee ea matausahi'ina juhaha va'e huri'a vaji
muna ara 'ee mi'ira vaji tanasahara. 16 'Eji'i pu huri'a 'ee muna ijí
'waramareja ijá 'iava Toronu 'ahi hinujihuni unaijí 'ee Remuijihuni seniji
'auma 'ee tahu'o'une roe nuhúha. 17 Ijihuni maijaho Puni senijihuni vea
ni'inijara roana'omo 'ú irara areri Puni una'a namiu'ena?

Isureri Ora Mapoka Mapoka (144,000) Maraniana

7 1 Ija'ina renani túna'iji na kavume 'ona oji'ina no'ona no'o mwe'a kehuni
kúra no'ona no'o ijí namijara. Pu mwe'a kehuni hwasisia no'ona no'o
ijí 'uninamie namijara. 'Ejakame hwasisia ike mwe'a soha 'ee icha 'aha
paro'amarono 'uninamiara. 2 Na ka'eme vea ajimuni tinijino 'ona oji'ina pina
ariha roana. Hu Godi ka'ene majama hiji'ini jihuni 'ahaavi'ina apena roana.
Ona'oji'ina no'ona no'o ka'ene ike mwe'a 'ee soha ruara'avarono harura miha
jihipuni roe ira ajira ika'ina 'waramana. 3 Ja mwe'a soha 'ee icha paruara'avara.

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

'Enavo are'eje nú Godoni kaukara veji'ini jihipuni varipata aacha irecha'avara.
4 Isureri oni harihiji jihipuni amuhija icharo 'oi'oi aha'avajaho na nihejuta. Ea
ka'ene ahaavajaho niho'o mapoka mapoka (144,000) tahuma hejuta.
5 Juta ona mapoka mapoka (12,000)
Rupeni ona mapoka mapoka (12,000)
Kati ona mapoka mapoka (12,000)
6 Aseri ona mapoka mapoka (12,000)
Napitarai ona mapoka mapoka (12,000)
Manasa ona mapoka mapoka (12,000)
7 Simiani ona mapoka mapoka (12,000)
Rivai ona mapoka mapoka (12,000)
Isaka ona mapoka mapoka (12,000)
8 Sepurani ona mapoka mapoka (12,000)
Josapi ona mapoka mapoka (12,000)
Penijimani ona mapoka mapoka (12,000) ahaavara.

Ea Mapoka Ka'ene Siserana Paranaji Rena Roajina

9 Ija'ina renani túna'i na kavujaho ea mapoka mapoka areri patahuna
kivuta. Ea ka'ene ijí hijajaho kwaa ani ani'ine ara ani ani'ine ea ani
ani'ine 'ee ira ani ani'inijija toronu 'ee Remui jihipuni una'i ateha
sajasa'ina same haraja'a 'uninamie namijara. 10 'Eji'i pu ira ajira ijá 'wava
Núni Ni'ajúhi'inijaho Godi ka'ene toronu 'ahi hinuji'o Remui jihipuna'i
rena roana 'wavara. 11 Toronu eruta 'ee unenu 'aho'a mai'o hiji'ina no'ona
no'o ijihipuni rora kaji 'ona oji'ina maho'o tautiha namijara. 'Ena'omo
ijipo toronu kajihuni una'i mwe'i arihe Godi oja mahi'i ijá 'wava
12 Nimaa! Merajihi'ina ta'arohi'ina henaka nimaijina temaravi'ina iha
ta'arohi'ina harura 'ee ajira ijaho majamano núni Godijihuna.
Ameni! 'wavara.
13 'Ene eruta kwinu na aporima ijá 'wima Ea ka'ene ike ateha sajasa'ina
savi'inakija irahije 'ee pu ichihi rena roare? 'wimana. 14 'Ejume na ijá 'wavo
Nuni natohwe! Na pana vo a heji'ina 'wavuta. Hu ijá 'wima Ea ikijahija sisea
ni'ima'ura vajijino roe usevara. Pu Remui jihuni 'aijino puni ateha sovume
sajasa'ina rejara. 15 Ijihuni hahi pu Godoni toronu una'ina. 'Enajihuna'e pu vea
rira na'ia Huni Temiporu kaukara vejura. 'Ejukame toronu 'ahi hinujara Huni
harai ari pu raurihe raajihuna. 16 'Ejakame pu kú'o pamatunahuna. 'Ene toa
kú'o pahuaname vea kú'o pa'anie 'ee vea kú'o paraturihuna. 17 Ijihuni maijaho
Remuijara toronu huni rira mu'oa rene puni 'Ajoha'ina rehuna. 'Ene aherame
majama hihuni toúji vahuna. 'Ejakame Godira puni niatoa maho'o ukunihuna.

Aja Iropu No'oji Rasa'eme Ona'oji'ina Tauja Iropu No'o 'Ekara

8 1 Vea ka'ene aja túchamaa iropu no'o ijí Hu rasamajaho ira no'a
maho'o pa'arena na'eme vea oma kwinu paranana. 2 Na ki'eme 'ona

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

oji'ina iropu no'o Godoni una'i namijajaho tauja iropu no'o vajihana.
3 'E'eme 'ona oji'ina pina roe swasa vejuri tini korutia tevua 'unanama
naminana. Uneka ka'ene jae amua mamaa 'uhunijaho niho'o mapoka
mapoka vajahana. 'Ejakame hura ijí 'eke Godoni ehiji jihipuni siporua
ka'ene toronu huni una'i koruti 'aiju ka'ene swasa vejuri 'ahi navuji
ahuma irecha'amarono vajahana. 4 'E'eme inisenisia huni u'a 'ee Godoni
eijihipuni siporuji'i ahuma 'ona oji'ina huni ija tahi ajima Godoni una'i
va'ana. 5 'E'eme 'ona oji'ini tevua apene swasa vejuri 'ahi vena 'eke
vaji irechavume itu'o'unana. 'Ejumakavi'i hu apene mwei pi'onavume
ni'aha kwinu akúpi 'anú'eme vea ni'ima'ura pi'ime ira ani ani re'eme
mwevarivura ni'ima'uri roana.

Tauja Hwasihara

6 'E'eme 'ona oji'ina iropu no'o tauja iropu no'o 'ekajija hwasi'iro
amairiaravara. 7 Tauja amurijara 'umenajino muna vena 'aiji'i ahuvajaho
mwei pi'onavara. 'Ejume mwea pwinana'a rena paranana. 'Ene icha 'ee
ija pwinana'a rene paranana. 8 'E'eme 'ona oji'ina amurijihuni rorijara
tauja hwasi'eme unenu pina huri'a ni'ima'ura sa'ina veni reji'inijaho
apene sohi vaji pi'onavara. 'Ejumakame soha pwinana'a 'aa renana.
9 'Ejumakame ijí soha vaji uneunecha ka'ene mai'o hiji'inijija pwinana'a
kwamasahume sisima pwinana'a siserasahara. 10 Ona'oji'ina no'opisu ijara
tauja hwasi'eme akúpi 'ahi china niho'o ni'ima'ura tajahe'une naheha
puna'i re'eme toa 'ee toúja pwinana'a 'ahi 'onana. 11 China kajihuni
ihijaho Umupavi'ina. 'Ena'omo toa Umupavi'ina rejumakame ea mapoka
toa kaji ine tirahara. Ijihuni maijaho toa umupavi'ina. 12 Ona'oji'ini
no'ona no'onijara tauja hwasi'eme vea masapa 'ee china pwinana'a
vejume nutumana. Ijihuni hahi vea hamia parenana 'ee masapa hamia
pahananana. 13 'E'eme na 'a'ama niri'i kavume akúpa 'aha kahino púrúha
ni'ima'urijaho emoji'i ira ajira ika'ina 'umenana. Joni eha sisea namu!
Joni eha sisea namu! Joni eha sisea namu! Ea mapoka ka'ene ja mwe'i
hiju jihija eha sisea apehuna. Ijihuni maijaho 'ona oji'ina no'opisu tauja
hwasi'avaji ja 'eka mapoka ka'ene mwe'akaki hijujija sisea ni'ima'ura joni
haha 'ahi re'ena 'umenana.

Tauja Iropuji Hwasi'eme Ma'oa Teha Pa'ajihuni Kia Mahana

9 1 'E'eme 'ona oji'ina pina ka'ene iropu ijara tauja hwasi'eme china
akúpi 'ahi rene mwei 'ojume kavuta. 'Enavo ma'oa ka'ene tiha
pa'ajihuni kia mahana. 2 'Enarena hu ma'oa tiha pa'a kajihuni vwicha
tirasa'eme eja jau'e venu'apo ajivu ja'ina'e ajime vea akúpa niho'o
tanuma paranana. 3 'E'ejume venu'a vaja kaji púJúha rena roe mwe'i
arihara. PúJúha kajija mwe'a kehuni suaka puni haruriji mihana. 4 Hu
púJúha kajija mwe'a kehuni ija uneunecha ka'ene icha'a sa'ina 'ee icha

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

paruarahuna. 'Enakaivo ea ka'ene Godoni aacha puni varipata 'aha
panavi'inijiru ruara'avara 'iamana. 5 Hu pu ea 'anie kwamasahuna
pamihana vo masapa iropu vajijaho vena'e hianama parahuna. Areri
suakapo ea mwavahavu'e hianavu ja'ina'e hianahuna. 6 Ijihuni veijaho ea
'unama same kwa'iro vehuna vo pakwahuna. 'Ene pu kwamasahuna ura
rena para'ena vo kwamasahujara pu asinami'ena. 7 Pújúha kajija hosiepo
ajiri va'i 'ahiu'e amairiaravu ja'ina'e kivuta. Puni húmata 'ahi koraunu
ijaho korutia sa'ine 'ee puni niura emaapuni niura sa'ina. 8 Puni húma
sapasijaho jojora napapuni húma sapasa sa'ine 'ee puni upajijaho raioni
puni upaja sa'ina. 9 Puni túrata vahava jihuni tarerijaho ajani huni tarera
sa'ina. 'Ene puni taha noijaho areri hosiapo chariati irisame ajiri va'iro
ninukujahu ja'ina'e renana. 10 Puni vinijaho suakapo ea mwavahivu'e
hianavu ja'ina. 'Ena'omo harura puna vina vaja kajino namuja masapa
iropu hina mwavahivakame hianama parahuna. 11 Puni kinijaho 'ona
oji'ina ka'ene ma'oa tiha pa'aji 'ajohi'inijina. Huni ihijaho Hipuru puni iri
Apatoni 'wavura. 'Ene vu Kuriki opuni irijaho Apariani 'wavura. 12 Eha
sisea amurijaho nirejuma paranananakúne ike heha. Ikihipuni túna'ijaho
eha sisea no'ohe'i mai'o ro'eja.

Tauja Iropu Kwinuji Hwasi'eme Vea Ajimuja'i Amia Rena Roara

13 Ona'oji'ina iropu kwinujara tauja hwasi'eme Godoni una'i swasa vejuri
'aijua ka'ene korutia vejajihuni 'ahijino atana no'ona no'o vaji ira rena
roume na hejuta. 14 Ira kajara 'ona oji'ina iropu kwinu tauja 'unanamaji
ijá 'wama Ona'oji'ina sisea no'ona no'o toa ni'ima'ura ka'ene Uparetisi vaji
i'ivananamiu'e hijuji rasananamia 'wamana. 15 'Ejume 'ona oji'ina sisea
no'ona no'o kajija masapa juara vea oma ranamaji apejumakavi'i rasamie
irechavume va'ajivara. 'Enareja pu va'e ea mapoka ka'ene mwe'aki hijajija
pwinana'a 'aniume tiraa parajara. 16 Hosia 'ahi 'arahuri amia ijija mapoka
mapoka (200,000,000) 'urahuma hejuta. 17 Visoni vaja kajino hosia 'ee
ea ijihuni toi hijajija ika'ina kivuta. 'Ene ijí amia ka'ene hosi 'ahi hija
kajihipuni túra tarerijaho vena puna'i rene akúpa hahasa rene 'ee vena
mareka sa'ina rejara. 'Ene hosiepuni húmatijaho raioni puni húmata sa'ine
'ee puni ira ohoijaho vena venu'a 'ee vena marekiji'i rena ro usevara. 18 Ea
pwinana'a ike unekake no'opisukipo vena 'ee venu'a 'ee vena mareka
ka'ene puni iratiti rena roe usevajipo renaume tirahara. 19 'Ene hosia
kajihipuni harurijaho iratita 'ee vina vajina. Puni vinijaho tapara sa'ina.
'Ene húmata rukina'omo ijipo venae pu hianahuna. 20 'Ene ea 'aho'a
unekakaho pu parenaume pakwamasahara. Pu raka ka'ene puni iji godi
ira'ata ka'ene pakivi'ina paheji'ina 'ee pa'urahoji'ina ka'ene korutia siriva
parasi muna 'ee ichi 'eke vejaji pu 'avena sisea oja mahajaho pavwihana
aremamaa arevara. 21 'Ene pu ea 'aniume kwamasahe masia vene 'uasa
vene 'ee nesa apejajaho pavwihana aremamaa arevara.

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Ona'oji'ina 'Ee Puka Ma'u'uijina

10 1 Na ka'eme 'ona oji'ina pina harusima'ura akúpa 'ahi rene ariha
rouma kavuta. Hu 'imiti ateha puna'i apúsarame 'ee huni húmata
'ahi anuaka namana. 'Ene huni niura vea sa'ina 'ee huni mumorijaho
vena uru'urua sa'ina. 2 'E'eme puka ma'u'ua rasavi'inijaho huni ija tahi
namana. 'Ejumakavi'i huni mumora mana'inijaho sohi 'ahi pimu'i vo
ana'inijaho mwea 'ahi pimuana. 3 'Eji'i niho'o ira ajira raioni puna'i
'umenana. Hu 'ume'eme akúpa iropu no'o taratarai mahajaho ijihuni
eha venana. 4 Akúpa iropu no'o taratarai vajavi'i 'wara'eme na asura
ve'i ve'eme ira akúpi 'ahi rene ika'ina 'warimana. Vu'a iropu no'o ka'ene
taratarai vajamuni vajiji 'waramujaho ku'amana kaivo asura pave'amana
'wimana. 5 Ona'oji'ina ka'ene na ka'eme soha 'ahi pimu namine 'ee
mwe'a 'ahi pimu naminujaho ija mana'inijaho akúpa 'ahi ahasirimana.
6 Godi majama hiji'ina ka'ene akúpa vene uneunecha mapoka ijihuni toi
navuji vene 'ee mwe'a vene uneunecha mapoka ijihuni toi navuji vene
soha vene uneunecha mapoka ka'ene ijihuni vaji navuji venajara na
ki'eju'e 'waravura'omo raka ka'ene rehunijaho 'aha jora pare'eje rehuna.
7 'Enakaivo Godoni 'ona oji'ina iropu no'o ka'ene túchamaijara tauja
hwasiro ve'eje Godoni hema pa'arehuna. 'Ejakame poropetia ka'ene Huni
kaukara veji'inijihi 'warama ja'ina'e re'ena. 8 'Ene na marako ira ka'ene
akúpi 'ahi hejujara kú'o ika'ina 'warimana. Va'e 'ona oji'ina ka'ene soha
'ahi pimue 'ee mwe'a 'ahi pimujihuni ija tahi puka rasavi'ina ka'ene
namuji ape'amana 'wimana. 9 'Ejume na 'ona oji'ina kajihuni va'e puka
ma'u'ua miha 'wavuta. Hu ijá 'wima Apene i'amana! A i'amajaho ira
vwename aneura riha sa'ina re'ena vo tea vaja umupa'ena 'wimana.
10 'Ejumakame na puka ma'u'ua kajaho 'ona oji'ina huni ija 'ahi apena
ijujaho ira vaja aneura riha sa'ina re'eme ijuta vo nuni tea vaja niho'o
umupimana. 11 'Ejumakame pu ijá 'wiva Ea mapoka kwaa kwaa ira ani
ani'ina 'ee kinia ijihipuni hahijihuna'e raka ka'ene mai'o rehunijaho
nahama 'wara'amana 'wimana.

Ea No'o Nii Kivajina

11 1 'Ene hu na mina vejuri pijuha mihe ijá 'wima Va'e Godoni
Temiporua 'ee swasa vejuri 'aijua mina vene 'ee ea ka'ene ijino
vaji Godi oja mahujaho ta'amana. 2 Temiporu huni ma'ahijaho pamina
vehuna. Ijihuni maijaho ijí ma'aha kajaho Jenitaru mihana. 'Ejume pu
ara natohwa akuavi'ina 'aha kajino masapa mapoka mapoka (42) namina
ohuna. 3 'Ejakame Nara Nuni vu'a 'waravi'ina no'ohe'i ateha tatari
savi'ina irechamiakame pura Nuni vu'a na'ia mapoka mapoka (1,260)
'warahuna 'wimana. 4 'Eji'i ea kajija icha no'ohe'i ka'ene Arivi 'wavujine
'ee naheha no'ohe'i ka'ene mwe'a kehuni Natohwi jihuni una'i namijujina.

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

5 'Ene ea 'ahopo pu sise'i 'ahi'i ve'avajaho puni ira vaji veni useme puni
naka kajijahija swirasaha parahuna. Ei pini 'unama nikwisu'ina kajino
sise'i 'ahi'i ve'amajaho hu 'anaa kwahuna. 6 Vea ka'ene pu Godoni
vu'a 'waravuri veijaho harura ka'ene akúpa kuve neha papihunijaho
pu nuna'i navu. 'Ene puni harura kajaho areri toa veje 'aa rehuna. 'Ee
mwe'akaho atama sisesa ani ani'ina areri veje rehuna. 7 Vea ka'ene pu
puni vu'a 'warava pa'are'avajaho hanuhijara ma'oa ka'ene tiha pa'anijino
ro'e'une pu pu'úmo 'arahe hura pu 'anie kwamasahuna. 8 'Ene puni
hahijaho ijí ara ni'ima'ura kajihuni ma'aha riri nahuna. Ara natohwa kaji
hemahare'e 'wavujaho Satami 'ee Ijipiti 'wavujino puni Natohwa 'u'o
'anaume kwamana. 9 Ea ka'ene ea ani'ina kachi'ina ira ani'ina 'ee kwaa
kwaa puni haha ka'ene kwamasahi'inijija ki'eje na'ia no'opisu pa'areje
'ee puni hahijaho tanuvara'omo pakwa'ananamihuna. 10 Vea ka'ene
poropeti no'ohe'i kwamasa'avajaho ea ka'ene iki mwe'i hiju jihipuni
hia ruarahia jihuna'e pu temarasahe mari'ume 'ee swara vajúsarahuna.
11 'Ejume vea no'opisu pa'are'eme ura ohoa Godina'i rene puni vaji roume
pu 'urine namijara. 'E'eme ea ka'ene pu kivajija niho'o tea junamana.
12 'Ejume pu he'eme kahi akúpa 'ahi ira natohwijara ijá 'iama Iki ajima
roaha! 'iamana. 'Ejume pu kahi akúpa 'ahi 'imiti vaji va'ume puni
naka pu kivara. 13 'Ejume ijí vea nikwisu'ina vaja kajino mwevarivura
ni'ima'ura roana. Ara natohwa pwinana'a tirausahume 'ee ea mapoka
mapoka (7,000) mwevarivura kajara 'aniume kwamasahara. 'E'eme ea
ka'ene mai'o hijajija tea junavume akúpi jihuni Godiji ta'arohara. 14 Eha
sisea no'ohe'i paraju kaivo heha! Eha sisea no'opisu ijaho mai'o marako
rohuna.

Aja Iropu No'oji Rasa'eme Kerisora Ea 'Ajoahuniji Kavuta

15 'E'eme Godoni 'ona oji'ina ka'ene iropu no'o ijara tauja hwasi'eme ira
mapoka kahi akúpa 'ahi ijá 'wava Mwe'a kehuni 'ajohi'ini jihuni tinijaho
núni Natohwa 'ee Huni Keriso'o rene mwe'akaho majama 'ajohuna
'wavara. 16 'Ejume eruta mapoka (24) ka'ene puni toronu 'ahi Godoni
una'i hijajihija mwe'i arihi Godi oja mahi'i ijá 'wava 17 Oo Godi niho'o
harusima'ure A nitama hine 'ee iviamaa hinuna'omo nú A teimani 'wavu.
Ijihuni maijaho A Oni harura natohwijara reju'e A mwe'akaho aneja vene
'ajoahu. 18 Ea ka'ene ikino mwe'i hijujija Onuna'i senavara kaivo iviamaa
vu Oni senijara roana. Vea ka'ene kwamasahi'iniji 'otua vetihuna roume
'ee vea ka'ene Oni kaukara veji'ina poropetia Oni ehija 'ee ea ma'u'umaa
'ee ea mama'ina ka'ene Oni hura veji'ini jihipuni eha mamaa vajihuna
'u'o roana. 'Ene ea ka'ene mwe'ake veju'e siserana jihuna'e pura tirahuni
vei roana 'wavara.
19 'E'eme Godoni Temiporu ka'ene akúpi 'ahi namujaho jara'eme Huni
nimaa veti'aravuri pukisijaho samaahiravume kahuna renana. 'Ene

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

vea pi'ivume akúpa natohwa 'umene mwevarivura roe 'ee puura ni'ina hiramana.

Naparijaho Isurerina

12 1 'Ejume na akúpa 'ahi niri'eme unenu pina 'e'una samai roana.
Uné kajaho napara'omo vei huni ateha vena iruhe masapa 'ahi
namine 'ee huni húmata 'ahijaho koraunu china iropu ropu no'o ijihuni
hahuna vene emavaji'i niramana. 2 'Ene hu hari'ina'omo hariha nahe'i
'ahaume hahuna vene emavaji'i niramana.

Anaka Avi'ina 'Ee Setanina

3 'Ejume na akúpa 'ahi kú'o niri'eme unenu pina 'e'una samai roana.
Ike heha! Anaka avi'ina ni'ima'ura húmata iropu no'one atana iropu ropu
navara. Ijí huni húmata 'oi'oi 'ahijaho koraunu iropu no'o ija'ina navara.
4 Huni vinijara china mapoka mapoka anikuvume roe mwe'i arihara.
'E'ejume anakijaho roe napara ka'ene hariha nahe'irono venajihuni una'i
naminana. Ijihuni maijaho vea ka'ene napara kajara hariha nahe'amajaho
hu hariha kajaho apene maho'o ija pa'arehuna'e 'ajaha naminana.

Hariha 'U'uijaho Kerisona

5 'E'eme napara kajaho parua nahenana'omo Hariha kajaho kwaa ara
mapokakaho haruriji'i 'ajohuna. 'Ene huni Harihijaho Godi 'ee Huni
toronu ijí va'ana. 6 'E'eme napara kajaho asehe nechi riri Godira huni
tinia ka'ene amairiajino va'ana. Ijihuni maijaho hu na'ia mapoka mapoka
(1,260) hami 'ajohe 'iruma mamaa iji'i hihuna.

Ona'oji'ina Maikeruna

7 'E'eme Maikeruho huni 'ona oji'ina ijá rejume anaka ni'inijaho huni
'ona oji'ina ijano akúpa 'ahi ajira vejara. 8 Anaka 'ee huni 'ona oji'ina pu
harura areri pana'omo pu akúpa 'aha tinia pa'arenahana. 9 Ijí anaka ni'ina
ka'ene pi'onavajaho hu tapara nitama orijine huni iha 'u'o 'avena sisea
'ee Setanina. Hu ea maho'o ka'ene iki mwe'i hijujaho pisimiu jihuna'e
hu huni 'ona oji'inijihi pu'úmo ato'arumaume mwe'i roara. 10 'Ene na ira
ni'ina akúpa 'ahi he'eme ika'ina 'waramana. Iviamai ni'ajúhe maranihuna
'ee harura 'ee núni Godi jihuni ara 'ee Keriso oni harura niroara. Ijihuni
maijaho vwehu núna na'ia 'ee vea rira Godoni una'i namahi'inijaho
nipi'onavume va'ana. 11 Pura hu asitaha ijihuni maijaho Remui jihuni
'aijine puni nimaaroa ka'ene rona 'waravajina. 'Ene puni hiijaho oja
pamaha jihuna'e kwamasahunijaho pavwihajara. 12 'Enakúne ea ka'ene
akúpa 'ahi hijujijahija ijihuni hahi teamana'avara. 'Enavo mwea 'ee
soha joni eha sisea ni'ima'ura namu. Ijihuni maijaho Setani huni sena
ni'ima'ura apena joni vu'ana. Hu nihenujaho huni vea tu'u namu 'wamana.

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

13 'Ejumakame vea ka'ene anakiji pi'onavume mwei 'onana'omo kamarena
hu napara ka'ene Hariha nahenajaho sise'i 'ahaana. 14 'Ejumakame púrúha
ni'ima'ura huni taha no'o napara kajara jaime vahuna vajahana'omo
jaima nechi'i huni tiniji taparijaho paka'ene va'e 'iruma hami iji'i hi'eme
juara no'opisune masapa iropu kwisu ijá pa'arenana. 15 Tapara kajara
vejume huni ira vaji toa natohwa ro 'e'une saa puna'i hiramana. Ijihuni
maijaho huni urijaho saa kajara hira'amajino napara kajaho apene vahuna
avanana. 16 'Ejume mweijara napara kajaho ni'ajahe huni ira jara'eme toa
ka'ene tapara kajihuni iratiti rena roajaho i'isúmana. 17 'Ejume anakijaho
naparijara niho'o ajima parajume huni amuhija ka'ene Godoni varapa
'ajohe 'ee Jesuni vu'a 'unanavu jihipu'úmo ajira ve'iro va'ana.

Hanuha Soha Vaji Rena Roe Ajimana

13 1 Na soha rori ajara 'ahi namiji'i kavume hanuha soha vaji
rene ajima ro 'e'unana. Huni húmata iropu no'one atana iropu
ropune 'ee huni atana 'aha koraunu iropu ropu navume 'ee huni húmata
'ahijaho iha siseapo navara. 2 'Enakaivo hanuha ka'ene nara kavujaho
pusia ni'ima'ura sa'ine huni mumorijaho pea sa'ine huni irijaho raioni
jihuni irija'ina. 'Ejume anakijara huni harura 'ee huni toronua 'ee hura
'ajohujaho maho'o mahana. 3 'E'ejume na kavume huni húmata pina
kwamajaranana. 'E'eme huni matana ka'ene rejume hu kwamajaranajaho
vejume maranana. Ea mapoka ka'ene iki mwe'i hijujija ijí kame oja
hwa'usa'ahume hanuha kaji 'ararihaara. 4 'Ene pu anakiji oja mahara.
Ijihuni maijaho hu huni harurijaho hanuha mahana. 'Ee pu hu oja mahe
ijá 'wava Ea irara hanuha ike vare'ine 'ee ea irara hu hu'úmo ajira
ve'ena? 'wavara. 5 'Ene hu masapa mapoka mapoka (42) vajijino hine ira
sisea 'warame 'ee Godi matahana. 'Eji'i hu areri ani ani vehuni harura
mahana. 6 'Ejumakame hu ira avwame Godi 'ee Huni iha matahe 'ee Huni
hari ara matahana. Ijaho ea ka'ene akúpi 'ahi hijujija matiha avanana.
7 'Ene Godoni eijihi pu'úmo 'arahe asitahuni harura mahana. 'Ee harura
ka'ene kachi'ina ea ira ani ani'ina 'ee kwaa ara 'ajoahunijaho mahana.
8 'Ejakame ea mapoka ka'ene mwe'a kaki hijujija 'ee mwe'akaho mai'o
pareji'inijino ea irahuni iha majama hihuni puka vaji panavajipo hanuhiji
oja mahuna. Ijí majama hihuni puka ijaho Remu ka'ene kwamaji Huna.
9 'Enakúne ea irara ataa rukina re'amajaho ataa apúsama hena. 10 Ea
irara tipurai vahuna re'amajaho hu tipurai vahuna. Ea irá so'wi ea 'anaa
kwa'amajaho hu 'u'o so'wi 'anaa kwahuna. Ijihuni hahi Godoni ehija
masuani hine puni nimaaroa ija kisi 'unanahuna.

Hanuha Mwe'a Vaji Rena Roe Ajimana

11 'Enarena na ka'eme hanuha pina mwe'a vaji rena ro ajimana. Huni
atana no'ohe'ijija sipi 'u'ua sa'ina. 'Ene hu anaka huni iri 'waramana.

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

12 Hu hanuha amuri jihuni haruriji apene huni una'i mina piramana.
Hura venaume mwe'a 'ee ea ka'ene ijí hijujija hanuha amuriji oja mahara.
Ijihuni maijaho huni matana ka'ene rejume hu kwamajaranajaho vejume
marana jihuna'e pu oja mahara. 13 Hanuha ka'ene túna'i roajarahara
uneunecha ea areri pavehunijija venana. 'Ene hu vejume vena akúpi
'ahi rena ariha emaapuni una'i roana. 14 Uneunecha ani ani'ina ka'ene
hu venajaho hanuha amuri jihuni una'i huna venahana. 'Ene hu mwe'a
ikehuni ehijijija maho'o pisimisamana. Hu mwe'a ke'ura 'waravume
hanuha amura ka'ene so'wi pijahara'omo 'urinajihu vare'ina veha
'iamana. 15 Hanuha ka'ene hanuhijihu vare'ina oja rukina rene ira
'wara'amarono harura mahana. 'Ejakame ijí hanuha kajara ira 'warave
ea hu oja pama'avajaho 'anie kwamasahuna. 16 Hu venaume ea maho'o
ea ma'u'ua ea mama'ina kukua rukina pivusahi'ina matauma oji'ina 'ee
pwea ijijahija ijá puni ija mana'ina 'ee puni varipata 'ahi huni aacha
irechahuna 'waramana. 17 Ea irara aacha ka'ene hanuhi jihuni iha ho iha
kajihuni asura paape'amajaho hu areri pa'imene 'ee kukua pa'eka va'e
'imehuna. 18 Henaka nimaijaho ikena. Ea irara kama heji'ina re'amajaho
hanuha kehuni asura kehuni maijaho sama piuna'amana. Emai huni
asura ka'ene tahunijaho 666.

Remuijine 'Ee Huni Ea 144,000 Ijina

14 1 Ike heha! Na kavume Remuijaho Saiani huri'i naminana.
'E'ejume ea mapoka mapoka (144,000) ka'ene Hu hu'úmo namija
jihipuni varira 'ahi Huni Iha 'ee Huni Omijihuni Iha navara. 2 'Ejume na
ira kahi akúpa 'ahi rene roume hejuta. Ijí ira kajaho toa mapoka rouja'ine
'ee akúpi ajira 'umenu ja'ina. 'Ene ira kaji nahejujaho ea mapoka hurisia
hwasihue hejuja'ina renana. 3 'Ene pu javaa maiu'ina toronu una'i 'ee
unenu 'aho'a no'ona no'o ka'ene mai'o hiji'ini jihuni una'a 'ee eruta
ijihipuni una'i vejara. 'Enakaivo ea 'ahopo javaa kaji hena vehuna areri
pana kaivo ea mapoka mapoka (144,000) ka'ene iki mwe'i 'imene kú'o
'ekahajihipo pupuso javaijaho hena vejara. 4 Ea kajijahija ea 'ahopo
napara pu'úmo ruasaravu ja'ina pu pavejara kaivo pu mota rena hijara.
Ea ikehipo Remuijaho 'ararihae ojura. Ea kajijahija Godi kaivo Remui
jihipuni 'ina amura ka'ene emaapuni riri 'imene 'ekahajina. 5 'Ene ira'ata
puni ira vaja panavume ea pu areri panamahura.

'Ona Oji'ina No'opisu Godoni Vu'a Maiu'iniji'ina

6 'Ejume vukú'o na ka'eme 'ona oji'ina pina ichutoi jaivi'i Godoni
majama hihuni vu'a maiu'ina apene ea ka'ene mwe'i hijuji kwakwa
maho'one 'ee arara 'ee ira ani ani'ina 'ee amuja mapoka 'waramana.
7 'Ene hu ira ajira ika'ina 'waramana Godi juhame Hu ta'aroha! Ijihuni
maijaho Huni 'otui namihuni vea apenana. 'Enakúne Godi ka'ene akúpa

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

mwe'a soha 'ee toa 'úja venajaho oja ma'avara. 8 'Ene 'ona oji'ina amuri
jihuni rorijara túna'i 'ararihai'i ika'ina 'waramana. Papirani ka'ene
natohwijaho ni'onana. Ni'onana! 'Ene hu vejume kwaa ara mapoka huni
'unama ka'ene 'uasa vehuna ituanamujaho pu 'waini inare'e nanamiu
ja'ina'e rejara. 9 'Ene 'ona oji'ina no'opisu ijara túna'i 'ararihii'i ira ajira
ika'ina 'waramana. Ea irara hanuhijina ho hu vare'ina ka'ene iji vejaji
oja mahe 'ee huni aacha huni varira 'ahina ho huni ija 'ahi ape'amajaho
10 hu Godoni senijaho 'waini puna'i ihuna. Ijí Huni ajira kajaho haruriji'i
rohuna. 'Ene 'ona oji'ina arira maijija 'ee Remuiji'o puni una'i hu vena
'ee vena marekiji'i ruarahuna. 11 Ea ka'ene hanuhijina ho hu vare'ina
ka'ene iji vejaji oja mahe 'ee huni ihijihuni aacha ape'amajaho vena
ka'ene pua ruarahu jihuni u'ijaho majama ajivi'i nahuna. 'Eje pu na'ia
'ee veiri'a 'ojuta pahwehuna. 12 Ea ka'ene Godoni varapa hena vene 'ee
Jesuni vaji nimai rojujihija ata kisina namine sisea piunivuri veijaho
mataume hihuna. 13 'Ejume na ira kahi akúpa 'ahi he'eme ika'ina
'waramana. Asura vena! Ea ka'ene iviasi rene iki kahino Natohwi jihuni
vaji kwamasahujaho teamanama parahuna. Godoni 'Avenijara ijá 'iamu
I'a. Pu teamanahuna. Ijihuni maijaho pura kaukara ka'ene vejajihuni
ojuta hweju. 'Ene pura raka ka'ene vejajihuni ehijaho pu túna'i 'ararihie
vahuna 'iamana.

Mwe'aki Ea Nianae Ahuhunijina

14 Ike heha! Na kavume 'imitia sajasa'ina 'ahijino Ea pina Emaa
Puni Harihiji vare'inijaho hinana. 'Ene Huni húmata 'ahijaho koraunu
ka'ene korutia vejajaho navume Huni ija vaji so'wa echima'uri namana.
15 'Ejume 'ona oji'ina pini Temiporu vaji rena ro 'e'unana. Hu ea ka'ene
'imitia 'ahi hinaji ira ajira 'umena ijá 'wama Oni so'wa apena va'e
'uhusame 'eka roa. Ijihuni maijaho juara sahuni vea niroukúne 'ee
mwe'a kehuni juara nituma jihuna'e va'e sahuna 'umenana. 16 'Enarena
ea ka'ene 'imiti 'ahi hinajara huni so'wa apena mwe'a huri 'aha kwinu
achihi'i mwe'akaho nimarana jihuna'e nianaana. 17 'Ejume 'ona oji'ina
pini Temiporu ka'ene akúpa 'ahi namuji huni vaji rena ro 'e'unana.
'Enarena hu so'wa echima'ura 'unanamana. 18 'Ene 'ona oji'ina pina
mwe'ake veje veni rehuni harura navi'inijara swasa vejuri 'aijua vaji rene
ro 'e'unana. 'E'eme hu 'ona oji'ina ka'ene so'wa echima'ura apenarena ira
ajira 'umenaji ijá 'wama Oni so'wa apena va'e iki mwe'i aja 'ina mapoka
ahesiji'i 'uhue 'eka'amana. Ijihuni maijaho 'ina kajija nipava jihuna'e
'uhue 'eka'amana 'wamana. 19 'E'eme 'ona oji'ina kajara huni so'wa
apena mwe'a huri 'aha kwinu achihume mwe'a kehuni aja 'ina ahesiji'i
'uhusahume 'ekana. Godoni sena namuni tinia ka'ene aja 'ina musavuri
tinia sa'inijino irechavara. 20 Aja 'ina musavuri tini ijaho ara natohwa
vaja panavo samai tautiara. 'Ejumakame aja 'ina tinia kajino 'aa roe

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

usema rena saa puna'i hirama va'e nahúna ajima roe hosi puni sanoa hari
'e'unana. 'Ene kwaa jora nahúna apena va'ana.

'Ona Oji'inapo Sisea Túchamaa Rehuniji 'Eka Roajivajina

15 1 'E'eme na ka'eme kahi akúpa 'ahi unenu'u pina ni'ima'ura
mavarasa'ini renana. 'E'ejume na kivume 'ona oji'ina iropu no'o
túchamaa huni siseiji iropu no'o 'uninamiara. Ijihuni maijaho ijaho
Godoni senijara pa'are parahunijina. 2 'E'ejume na kavume soha mane'a
'ee vena puna'i renana. 'Ejumakavi'i ea ka'ene hanuhiji pataarohe hua'ina
ka'ene iji vejaji pataarohe 'ee huni ihijihuni asura ka'ene vejaji harura
vena pataarohajija pu soha ka'ene mane'a sa'ina 'ahiji Godoni hurisia
'uninamie namijara. 3 'Ene pu Mosisi ka'ene Godoni kaukara veji'ini
jihuni javaa vejara. 'Ene Remui jihuni javaa 'u'o venareja ika'ina vejara.
Raka ka'ene A venujaho ni'ima'ura 'ee mavarasa'ina. Oo Godi
Natohwa A harusima'ura ariramaa 'ee Oni 'unama nimaa nimaa
'ee A kwaa kwaa kihipuni Kinia. 4 'Ene ea irara Oni iha ta'arorahe
'ee A pajuha'ena? A a'asu nimaa arira maa. 'Ene kwaa kwaakija
Oni una'i roe oja mahuna. Ara ariramaa ka'ene venujara roe
samaahirahuna 'wame vejara.
5 Uneunecha ikihipuni túna'ijino na niri'i kavume Hu Godi ichá'ini
jihuni vu'a Temiporu ka'ene harai vejara'omo akúpa 'ahi namujaho
jarausahana. 6 'E'eme 'ona oji'ina iropu no'o puni ija vaji sisea iropu
no'o 'uninamie Temiporu vaji rene roe usevara. 'Ene pu ateha niho'o
sajasa'ini same 'ee túra hwana ka'ene korutia vejajino puni túra hwavara.
7 'Ejume unenu'u 'aho'a mai'o hiji'ina no'ona no'o puni vajijino pini 'ona
oji'ina iropu no'o ijihija tevua korutia veji'ina iropu no'o vajihana. Ijí
tevua kajaho Godi ka'ene majama hiji'ini jihuni seni itu'o'uma navi'ina.
8 'Ejumakame Temiporu vajijaho Godoni hanaji'ina 'ee Huni harurijara
u'a puna'i itu'o'una paranana. Ea pina Temiporu vaja kajaho niho'o areri
pava'eje sisea iropu no'o ka'ene 'ona oji'ina iropu no'o ijipo 'uninamiajaho
pa'are'eje iji'a túna'i ea va aruhuna areri re'ena.

Godi Semuni Tevua Iropu Kwinuna

16 1 'Ejume na he'eme ira natohwijara Temiporu vajijino ika'ina
'waramana. Va'e mwe'a ikino tevua iropu no'o ka'ene Godoni seni
itu'o'una navujaho useku'avara 'iamana. 2 'E'eme 'ona oji'ina amurijaho
va'e huni tevuijaho mwe'i usekunana. 'Ene ea ka'ene hanuhi jihuni
aacha rukina 'ee hua'ina iji vejaji oja maha ijihipuni haha 'ahi ajúa amua
sakaha uvi'inapo renahara. 3 'E'eme 'ona oji'ina amuri jihuni rorijara va'e
huni tevuijaho soha 'ahi usekujume ea kwavi'ini jihuni 'aa puna'i renana.
'Ejume uneunecha ka'ene soha vaji hijujija maho'o kwamasahara. 4 'E'eme
'ona oji'ina no'opisu ijara va'e huni tevuijaho toa mama'ina mapoka 'ee

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

toa úja vajijino usekuvume 'aa rejara. 5 'Ejume na he'eme toa puni 'ona
oji'inijara ika'ina 'waramana
A ariramaa'e A nitama hine iviamaa hinu. A nimaa vene eha sisea
ikaho mihajihuna'e A nimaa ariramaa. 6 Ijihuni maijaho pura Oni
ea 'ee poropetia 'aniume kwamasahe puni 'aa ariha jihuni ehijaho
vu 'aa ka'ene Ara usekunujaho pu ihuna. Ijaho puni ehiji'i arerina.
7 Na hejume swasa vejuri 'aiju vajijino ira pini ika'ina'e 'waramana
I'a A Nimaa Godi Natohwe Harusima'ure Nimaa Nimaa 'ee Ara raka
ka'ene venujaho nimairuna 'iamana. 8 'E'eme 'ona oji'ina no'ona no'o
ijara va'e huni tevuijaho vea 'ahi usekunana. 'Ejume vea ohoa ni'ima'ura
rene ea renahana. 9 'Ejumakame veuhoijara ni'ima'ura ea renahume pu
Godi ka'ene Huni harura hari sisea rejajihuni ihijaho ira sisea ni'ina
'waravara. 'Ene pu puni sisea pavwihane areme 'ee Godiho pata'arohara.
10 'E'eme 'ona oji'ina iropu ijara va'e huni tevuijaho hanuhi jihuni toronu
'ahi usekumana. 'Ejume hura kwaa ara ka'ene 'ajohujaho nututi apena
paranana. 'Ene ea ka'ene ijino hejajaho tea junama parajume pu niho'o
puni mitara mwatunanamie hijara. 11 'Enareja pu puni sisea pavwihane
are'i kaivo pu Godi ka'ene akúpi 'ahi hinujaho ira sisea 'warava jihuni
maijaho pura haha hianame 'ee ajúa ka'ene renaha jihuna'e avajara.
12 'E'eme 'ona oji'ina iropu kwisu ijara va'e huni tevuijaho Uparetisi toa
natohwijino usekujume toa ni'aha kwino pa'arenana. Ijihuni maijaho
'unama vejakame kinia ka'ene vea ajimuja'i hijujaho areri rohuna.

Hamaketani

13 'Ejume na ka'eme anaka 'ee hanuha 'ee poropeti ira'ati jihipuni ira
vajijino 'avena sisesamaa no'opisu kuata sa'inapo roe usevara. 14 'Ejakame
pu 'avena sisea ka'ene uneunecha areri emaa pavehuniji vejura. Pu
mwe'a sisa mapoka kihipuni kinia va'e 'eka ahumahareje Godi Ni'ima'uri
jihuni vea natohwa ka'ene ajira vehuniji 'ajahuna. 15 Ike heha! Na nesa
apeji'inapo vu'uja'ina'e ea pahena paki'eje Na vuhuna. 'Ena'omo ea irara
nia niri'i hine 'ee huni ateha amairiaravi'i hi'amajaho hu merajahuna.
'E'ama jihuna'e hu patatame 'ee ateha pa'ajipo junavu ja'ina pave'ena.
16 'Ejume pu nianaume rira kwinu Hipuru puni iri Hamaketani 'wavuji
ahuvara.

Godoni Senijihuni Tevua Iropu No'ona

17 'E'eme 'ona oji'ina ka'ene túchamai iropu no'o ijara va'e huni tevuijaho
ichutoi useku'eme Temiporu vaji toronu 'ahi ira ajira rena roe ika'ina
'waramana Niparanu! 'wamana. 18 'E'eme vea pi'i'eme akúpa taija taijamana.
'Ene mwe'a niho'o ni'ima'ura varimajaho mwe'akara aneja renaji ea mai'o
ija'ina pakavi'inijara varimana. Mwevarivura kajaho niho'o ni'ima'ura 'ee
niho'o harusima'ura. 19 Ara natohwa ka'ene ni'ima'urijaho riri marame

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

no'opisu renana. 'E'eme mwe'a kehuni ara natohwa mapokijija tira'usahara.
'Enakaivo Papirania ka'ene ara natohwijaho Godira Huni seniji kapusi vaji
'waini epuna'i vena vajihunijaho parumana. 20 'E'eme mutumutua arira
rene 'ee huri'a mutuusahe amara renana. 21 'E'eme muna mama'ina mapoka
ahija kwinu kwinu (40 kiro) ka'ene pahamaijija kahi akúpa 'ahi rena ariha
ninamaana. Ijí muna paha kajipo ninamau'e hianama parana jihuna'e pu
Godi ira sisea 'waravara.

Papirani Ruarahunijina

17 1 'Ene Godoni 'ona oji'ina ka'ene iropu no'o tevua iropu no'o
'ekajihipuni vaji 'ona oji'ina kwinu ika'ina 'warimana Iki roa!
'Ejakame napara ka'ene ni'ima'ura 'uasa veji'ina ka'ene toa mapoka 'ahi hinu
jihuni eha siseiji najahuma. 2 Mwe'a ikehuni kiniepo va'e hu hu'úmo 'uasa
vejura. 'Ene mwe'a ikehuni ehija huni 'uasa vejuri 'wainiji inare'e nanamiura
'wimana. 3 'Enarena 'ona oji'ina kajara na 'Aveni vaji aherima apenie nechi'i
va'ana. 'Eji'i na kavujaho napara pina hanuha amapu'ura 'ahi asuma hinana.
Hanuha kajaho húmata iropu no'one 'ee atana iropu ropuna. 'Ene iha sisesa
eru ani rena namana. 4 Napara kajaho ateha avi'ina 'ee amapu'uri apúsamana.
'Ene huni haha sarira e'ajaramajaho korutia muna mavarasa'imaa 'ee perua ijí
sarira 'enana. Huni ija tahi korutia kapusijaho hura 'uasa venujihuni sisemai
'ee sakahijara itu'o'una namana. 5 'Ene huni varipata 'ahi hema iha ika'ina
vejara Papirani niho'o ni'ima'ura. Hu 'uasa venuni ohe 'ee mwe'a kehuni sisee
maiji venuni oha 'wame vejara. 6 'Enarena napara kajaho na ka'eme Godoni
ehija 'ee Jesuni vu'a 'waravi'ini jihipuni 'aa ine nanamana. 'Ejumakame na ijí
kamarejo niho'o ni'ima'ura vwihajuta. 7 'E'eme Godoni 'ona oji'ini ijá 'wima
A irakijihuna'e vwihano? Na iviamaa naparijaho 'ee hanuha ka'ene húmata
iropu no'one 'ee atana iropu ropu ijihipuni hema vu'ijihuni maa 'warahuna.
8 Hanuha ka'ene kamajaho hu marako hinana kaivo iviamaa pahihuna'omo
túna'i ma'oa ka'ene tiha pa'aji ro ajimareje va'e eha sisea apehuna. 'Eje
mwe'a kehuni ehija ka'ene mwe'akaho mai'o paveji'ini puni iha majama
hihuni puka vaja paveji'inijija hanuha kajara kwama 'urinaji kamareje niho'o
oja hwa'usahuna. 9 Ikaho vwiha ka'ene vwiha maa vwihaji'ini jihuni vu'a.
Húmata iropu no'ohe'ijaho huri'a ka'ene napara kajara asuma hinajihina.
10 Huri'a kajija kinia iropu no'ona. Kinia iropu nirejume paranana. 'Ene
kinia kwinu iviamaina. 'Enavo kinia pinijaho mai'o pareji'ina. 'Ena'omo
hu re'amajaho 'aha josu'a parena hi'ena. 11 Hanuha ka'ene marako hinana
kaivo iviamaa pahinujaho hu iropu no'opisujina. Hu kinia iropu no'o ijihipu
vare'ina'omo 'u'o va'e eha sisea apehuna.

Remuijara Asitahajina

12 'Enakaivo atana iropu ropu a kimajihuni maijaho kinia iropu ropuna.
'Enakaivo pu mai'o ea pa'ajoahara vo pu hanuhi jihuni harura ka'ene pu

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

pu'úmo vea oma kwinu kinia rehuniji mihana. 13 Kinia kipo vwiha kwinu
vwihanareje puni harura 'ee ea 'ajo'ahuni harura ijá hanuhiji mahuna.
14 Pu Remuijihi pu'úmo ajira vehuna vo Remuijara pu asitahuna. Ijihuni
maijaho Hu natohwe puni Natohwa 'ee kini epuni Kinia. Ea ka'ene Hu
hu'úmo rejajija iji pijihajine 'umenajine 'ee Hununa'i hami veji'inijina.
15 'Ene hu ijá 'warimana A toa ka'ene ki'eme napara 'uasa veji'inijara
ijihipuni 'ahi asuma hinajaho ea mapokijihine ea ani ani'inijihine kwaa
ani ani'ine 'ee ira ani ani'inijihina. 16 'Ene atana iropu ropu 'ee hanuha ijí
a kimajaho pura napara ka'ene 'uasa veji'inijaho sena'ena. 'Ejakame pura
veje hu temume 'ee ateha jahekunahe maisu nami'eje huni haha puama
ine veni aporuve re parahuna. 17 Godira puni ura ijí kivi'i mihumakame
pu vwiha nikwinu vwihaji'i Huni ura ijí vejara. 'Ena'omo pu ea ka'ene
'ajoahunijaho hanuhiji vajahara. 'Ejakame Godoni iri 'waramajara nimaa
re'amarono avajara. 18 'Enakaivo napara ka'ene a kamajaho ara natohwa
ni'ima'urijina. 'Ena'omo ara natohwa kajara mwe'a kehuni kinijija
'ajoahuna.

Papiranira Tira'usahajina

18 1 Ija'ina rejuma pa'are'eme na kavume Godoni 'ona oji'ina
pina akúpa 'ahi rene roana. Hu harura ni'ima'ure 'ee huni
hanaji'inijara mwe'akaho hanana paranana. 2 Hu ira ni'ima'ura 'umene
ika'ina 'waramana. Papirani ka'ene natohwijaho ni'onana! Ni'onana!
'Enajihuna'e hu tinia ka'ene 'avena sisesa 'ee 'avena sisea ka'ene chiha
rukini jihipuni tipura tinia rene uka chiha rukina 'ee senavi'ini jihipuni
tinia renana. 3 Kwaa ara mapokakija huni 'unama ka'ene 'uasa vehuna
ituanamujaho pu 'waini inare'e nanamiu ja'ina'e rejara. 'Ejumakame
mwe'a kehuni kinijija hu hu'úmo 'uasa vejara. 'Eju'e mwe'a kehuni
'imeji'inijija hura 'uasa venuni 'unamiji kukua mapoka rukina rejara
'wamana. 4 'Enarejo na ira pina akúpa 'ahi he'eme ika'ina 'waramana.
Ehu nune! Napara kajaho pataaro'ika'i roe useha! 'Enareje hura
sisea ka'ene venajaho pave'avara. 'E'irakúne hu hu'úmo eha sisea
paape'avara. 5 Ijihuni maijaho huni sisea hura hara rena ajima va'e
akúpiji'i areri rena namu. 'Ena'omo Godi huni sisemaijaho niho'o
paru'ena. 6 Hura raka venaja'ina'e eha ija'ina mahuna. 'Ene hura
raka ka'ene venajaho ija'ina hura hara vajahuna. Hu kapusia vaji
ea ruarahe vajihu'e ijuja'ina'e hu 'u'o ija'ina hura hara ruaraha
vajaha ihuna. 7 Hura ichá'ina mamaa hine 'ee kukua rukima'ura
renaja'ina'e ta'arohe sisemaa ka'ene haha hiame niho'o temuka
ni'ima'ura apene pivuhuna. Ijihuni maijaho hu ika'ina huni oja
vaji ronuna. Na kwinia sa'ina. Na amuna pana'omo na areri
temuka papiuna'eju ronuna. 8 Ijihuni hahi na'ia kwinu'wi vajijino
eha sisea ro'ena. Ahija ni'ima'ura apene temume nirame matuna

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

vea reje 'ee hu veni aporuve rehuna. Ijihuni maijaho Godi
Natohwijara eha ka'ene hu mahunijaho niho'o harusima'ura.

Papiranira Temumajina

9 'E'eje mwe'a ikehuni kinia ka'ene pu pu'úmo 'uasa vene 'ee pu pu'úmo
kukua rukima'ura reji'inijija hura veni re'eje huni 'ua ka'ene tuama
aji'amaji kamareje niho'o hura temukave niramarume úchia 'ehuna.
10 Vena ka'ene hu renajihuni haruri raturiume kwaa jori namiji'i ijá
'wava Papirani ka'ene ara ni'ima'ure 'ee harusima'ura eha sisea apeno!
Eha sisea apeno! Ijihuni maijaho oni eha sisea vea oma kwinu vajaki
roana. 11 'E'eje mwe'a kakehuni 'imeji'inijija hu'amu vene temukave
niramaruhuna. Ijihuni maa ea pina puni kukua kú'o pa'imehuni jihuna'e
niramaru'eja. 12 Puni kukua ka'ene 'imehunijija ikena. Korutia siruvae
muna mavarasa'ine perue ateha mavarasa'ina ka'ene monia ni'ima'ura
'imeji'inijine 'ee ateha amapu'ura ka'ene kiniepo savujine 'ee ateha
sasaka 'ee ateha 'aa sa'inijine 'ee icha ani ani'ina ka'ene amua rukinijine
'ee aivori ka'ene uneunecha ani'ina iji vejujine 'ee icha ajania Parasie
maporua ka'ene tevua ani ani iji vejura. 13 'Ene sinimoni sipaisi inisenisi
pepiumu senisia ka'ene kiniepo 'ojujine 'wainia orivihuni 'werua harava
mavarasa'inijine 'witia purumakaua sipia hosi puni kukua charotia pwea
rehuna 'imena ijine 'ee ea 'aho'a 'ania kwamasa'avarono moni vajihujina.
14 Icha'ina ka'ene ja ura renaajaho niparanana. 'Ene uneunecha
mavarasa'imaa ka'ene mapoka onuna'i navu'e teamanavujaho pa'arenana.
'Ena'omo ea pina niho'o kú'o kukua ija'ina papiunihuna. 15 'Enajihuna'e
ea ka'ene hununa'i kukua 'imenare'e kukua rukina rejujija hura veni
re'ama jihuna'e tea junave kwaa jori namiji'i temukave niramaruhuna.
16 'Eji'i ijá 'wahuna Ara ni'ima'urijara moni ni'ima'ura huni atehiji
apúsame kini puni ateha amapu'ura 'ee avi'ina apúsame 'ee korutia 'ee
muna mavarasa'ina 'ee perui unecha vene huni haha ho'o samana'omo
eha sisea apeno! Eha sisea apeno! 17 Ijihuni maijaho vea oma kwinu
vajijino uneunecha mavarasa'inijija ni'aha kwinu maa pa'ana renana.
Sisima puni ea mama'ina puni pasinitia puni pwea 'ee ea ka'ene sohi 'ahi
kaukara veji'inijija hura veni renaji kamareje kwaa jori namiji'i kavara.
18 Ea kajipo hura veni renani uiji kavi'i ijá 'ume'eja Ara 'aho'a ni'ima'ura
hua'inijaho ichihine? 'umehuna. 19 'Eji'i úchia puni húmata 'aha 'oji'i
emaavarame niramaruvi'i ijá 'wava Ara ni'ima'urijara reju'e sisima
ka'ene soha 'ahi kaukara vejujija kukua rukina rejara'omo vea oma kwinu
vajakino maa pa'ana renana'omo eha sisemaa apeno! Eha sisemaa apeno!
'wavara. 20 Ea ka'ene akúpi 'ahi hijura 'ee Godoni ehija 'ee apasoru 'ee
poropetia ijá temarasaha. Ijihuni maijaho Godi joni jihuni hahi hu eha
sisea mahana. 21 'E'eme Godoni 'ona oji'ina harusinijara niho'o muna
ni'ima'ura apenapi soha vaji 'onavi'i ijá 'waramana. Papirani ka'ene

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

ara natohwa niho'o ni'ima'urijaho huni vaji 'uraa 'ee chicharaa ka'ene
namujaho veje pa'arejakame kú'o ara natohwa kajaho pakahuna. 22 Oni
vaji kita same javaa vene hurisia hwasihe tauja ka'ene hwasihujaho kú'o
pahehuna. 'Ene oni vaji ea ka'ene ichi 'eke unenu'u 'aho'a vejujija kú'o
papiunihuna. 'Ene oni vaji kaukara mama'ina veju'e ira hejuja'ina kú'o
pahehuna. 23 'Ene oni vaji naheha ka'ene hanamujaho kú'o pahanahuna.
'Ene oni vaji paruinene napasi neju jihipuni ira kú'o pahehuna. 'Ene
oni vaji ea ka'ene kukua 'imeji'inijija mwe'a kehuni ea mama'ina rejara.
Ijihuni maijaho kwakwa mapokakaho oni masiiji pisimisamuna. 24 Huni
vaji poropetia 'ee Godoni ea 'ee eaka mapoka ka'ene mwe'a kaki tiraha
jihipuni 'aa piunivara.

'Aha No'ona No'o Hareruia 'Wavajina

19 1 Ija'ina renani túna'ijaho na ea mapoka puni ira nuaka sa'ina
akúpa 'ahi he'eme ika'ina 'waramana. Hareruia maranúi'ina
hanaji'ine 'ee harura ijá núni Godijihuna. 2 Hu iraka ka'ene venajaho
nimaa'e 'ee arira. Napara kajara 'uasa venuni 'unamiji mwe'ake veju'e
siseranajaho eha sisea mahana. 'Ene Huni pwehija 'aniume kwamasaha
jihuna'e Godira hu eha sisea mahana 'wamana. 3 Kú'o pinijaho pu
ijá 'wavara Hareruia napara kajihuni 'u'a niho'o majama tuvi'i namu
'wavara. 4 'E'eme eruta mapoka (24) 'ee unenu 'aho'a ka'ene mai'o
hiji'inijija no'ona no'o ijá ariha navi'i Godi ka'ene toronu 'ahi hinuji oja
mahi'i ijá 'wava Hareruia Ameni! 'wavara. 5 'Enavo na he'eme ira toronu
'ahi rene ika'ina 'waramana Ja Huni pwea Huni ea mama'ina 'ee Huni
ea ma'u'umaa ka'ene Hu juhavi'inijija núni Godiji ta'aroha 'wamana.
6 'Ene na he'eme ea mapoka puni ira auaka toa mapoka puni irasa rene
'ee akúpi 'aniu'e tararimahu jara'eme ika'ina 'waramana. Hareruia! Núni
Godi Natohwa ka'ene nija'ina ni'ima'ura rene hiji'inijina.

Remuijara Napasi Nehunijina

7 'Enakúne roe temarasahe 'ee mari'uha 'ee Huni iha ahasiriha! Ijihuni
maijaho Remuijara napasi nehuni vea nirou. 'Ene 'asúra ka'ene parui
nehuniji 'u'o amairiarama hinu 'wamana. 8 Hu ateha mavarasa'imaa ka'ene
sajasa'ina 'ee chiha pa'ajino apúsamana. Ateha maa mavarasa'ini jihuni
maijaho Godoni eapo ariramaa ka'ene rejaja'ina. 9 'E'eme Godoni 'ona
oji'inijara ijá 'wima Vu'akaho ve'amana. Ea ka'ene Remui jihuni napasi
nejari 'iruma ihuna'e ona 'waravajija teamana'avara 'wimana. 'Ene hu
kú'o ika'ina 'warimana Ikija Godoni ira ka'ene nimaa nimaijina 'wimana.
10 'Ejume na huni una'i one oja ma'i ve'eme hu ika'ina 'warimana. A
paka'eje ija'ina'e ve'ama. Na 'u'o pwea areri a 'ee oni vwehija ka'ene Jesu
rona 'waravi'inijihipu vare'ina. 'Enakúne Godiru oja ma'amana. Poropesi
jihuni maijaho Jesuni vu'a ka'ene samaumai najahujina 'wimana.

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Kerisora Rohunijina

11 'Ene na ka'eme akúpa 'aha vwicha jara'eme hosi sajasa'ina ijí
naminana. Ea ka'ene ijihuni toi asuma hinajaho huni iha Pauchavi'ina
'ee Nimaa Nimaijina. Ijihuni maijaho Hu 'otua arira vene 'ee ajira
veji'ina. 12 Huni nia vajijaho vena harurasa renana. Huni húmata 'ahijaho
koraunua mapoka mapoka samana. Huni haha 'aha iha namana vo
ea ijihuni maijaho pahejara kaivo Huhusu ijihuni maa henana. 13 'Ene
hu ateha jopatu'ura 'aa vaji apúsamarena iruhana. Huni iha Godoni
Ira 'wavara. 14 'E'eme amia ka'ene kahi akúpi 'ahi hijajija ateha niho'o
mavarasa'ina ka'ene sajasa'ina 'ee chiha pa'ajino same hosia sajasa'ina
'ahi Huni túna'i roara. 15 Huni ira titi so'wa echima'ura roe 'e'unana.
'E'ira'omo so'wa kajine kwakwa kehi 'anihuna. Hura pu 'ajoha'amajaho
pijuha ajani vejare puna'i rene 'ajoahuna. 'Ene Hu Godi ni'ima'uri jihuni
sena vajiji 'waini puna'i tautihuna. 16 'Ene huni ateha jopatu'ura 'aha 'ee
Huni vuana 'ahijino iha ika'ina venana. Kini puni Kinijine 'ee natohwe
puni Natohwajina 'wame venana. 17 'E'eme na kavume Godoni 'ona oji'ina
pina vea 'ahi namiji'i ira ajira uka maho'o ka'ene ichutoi jaijasahe ojajaho
ika'ina 'waramana. Godi joni 'iruma ni'ima'ura amairiaravu'e namukúne
nianae ro ahuha. 18 'Enareja ja kini puni haha ine ajira vejuri ea
mama'ina puni haha ine harusima'uri jihipuni haha ine hosi puni haha
ine hosi 'ahi asuma hija jihipuni haha ine emaapuni haha ine ea mahijura
'ee pwea ea mama'ina 'ee ea ma'u'umai puni haha ihuna.

Hanuhijine 'Ee Poropeti Ira'asiniji'i Sise'i 'Ahiajina

19 Na hanuha 'ee mwe'a ikehuni kinia 'ee puni ami ijihi pu'úmo nianaa
roe Ea ka'ene hosi 'ahi hinujine 'ee Huni amia ijihi pu'úmo ajira ve'iro roe
ahuvara. 20 Hanuhijine 'ee poropetia ira'asina ka'ene ea areri pavehuni
uneunecha hanuhi jihuni una'i venaji ija kamoravara. 'Ene ea ka'ene hura
pisimiume hanuhi jihuni aacha apene 'ee ea hanuhijihu vare'ina ka'ene
iji vejaji oja mahajihuna'e pu no'o mai'o hi'eme veni vaji ato'arumaume
vena ka'ene marekiji'i reji'i namuji reju. 21 'E'eme ea ka'ene huni iratiti
so'wa roa 'e'u'eme hosi 'ahi hinujara ea 'aho'ijaho so'wa kaji 'aniana'omo
puni hahijaho ukapo túasavara.

Setani Kamome Juara Mapoka (1,000) Ranavajina

20 1 'Ene Godoni 'ona oji'ina pina na ka'eme ma'oa ka'ene tiha pa'ajihuni
kia apene 'ee ija ropuna'a senia niho'o ni'ima'ura apene akúpi 'ahi
rena roana. 2 Anakijaho hu tapara nitama orijine huni iha 'u'o 'avena sisea 'ee
Setanina. 'Ena'omo 'ona oji'ina kajara aharu 'oname kamomarena juara mapoka
mapoka (1,000) ranavuma hinana. 3 'Enarena ma'oa ka'ene tiha pa'ajihuni vaji
pi'ona'ika'i vwicha kuturahe tanuma paranana. 'Ejakame hu kú'o kwaa kwaki

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

ea papisimi'amarono avanana. 'E'eje ijí juara mapoka mapoka (1,000) pa'are'eje
iji'a vwicha tirasame 'ee senia rasamahakame 'aha ma'uako 'urahohuna. 4 Na
toronu mapoka kivuta. Ea ka'ene ijihuni toi hijajija 'otua vehuni harura mihana.
'Ene ea ka'ene Jesu rona 'warame 'ee Godoni ira ka'ene 'warava jihuna'e uroa
'uhuahe 'ee ea ka'ene hanuhiji oja pamahe 'ee hua'ina ka'ene vejaji oja pamahe
'ee huni aacha puni varipata 'aha 'ee ija 'aha pairechamiha jihipuni 'avena
kivuta. 'Ena'omo ea kajija kú'o haha apene 'urimarame Keriso pu'úmo juara
mapoka mapoka (1,000) ea 'ajoaha hijara. 5 Ijija amura 'urijajina. 'Enavo ea
'aho'a ka'ene kwamasahajija pa'urijara'omo juara mapoka mapoka (1,000)
para'eme iji'a 'urijara. 6 Ea ka'ene amura 'urijajija pu ariramaa'omo merajihana.
Pu kú'o kwahuni harurijaho paasitahana. 'Enakaivo pu Godi'o Jesu puni pirisiti
jihuna'e Jesu pu'úmo juara mapoka mapoka (1,000) ea 'ajoaha hihuna.

Setaniho Rasananamareja Eha Sise'i 'Ahae Pi'onavara

7 Juara mapoka mapoka (1,000) pa'are'eje iji'a Setaniho tipura hinajaho
rasame ranahuna. 8 'Enareje hu ro 'e'ume kwakwa ka'ene mwe'a kehuni
kúra no'ona no'o ijí va'e ea pisimisahuna. 'Ene hu Koki 'ee Mekoki ajira
ve'avarono aherave nianae roe rira kwinu ahuhuna. Ea kajipo roareje
na'avajaho soha rora huni ajarasa renana'eja. 9 'Ejakame pu mwe'a
kehuni amara ni'ima'uriji roe Godoni ehipo hine 'ee ara natohwa ka'ene
Hu oja mahuji júhoturihe 'ani'iro ve'eje veni akúpa 'ahi rena ariha
roe renae paranana. 10 'Avena sisea ka'ene pu pisimiajaho pi'onavume
vena marekiji'i reji'i namuji hanuhijine 'ee poropeti ira'asiniji'o rejaji
'onamana. 'Ejakame veiri'a na'ia majama hianama apena vahuna.

Túchamaa 'Otua Ka'ene Godoni Toronu Una'i Vehunijina

11 'E'eme toronu sajasa'ina ka'ene ni'ima'urijaho kavuta. Ea ka'ene ijihuni toi
asuma hinajihuni una'i mwe'a 'ee akúpa juhaha pu vahuna tinia pa'arenana.
12 'Ena'omo ea kwamasahi'ina kivuta. Ea mama'ina ea ma'u'umaa ijá toronu
una'i nami'eme puka jarasamana. 'Enarena puka pina apena jaraajaho majama
hihuni puka. 'Ena'omo ea ka'ene kwamasahajija pura raka ka'ene vejajija puka
'ahi kivi'i 'otua vetiana. 13 'Ene ea ka'ene soha vaji kwamasahe 'ee kwamare'e
veni rejujija ni'aha kwinu 'urimara'eme pura raka ka'ene vejaji kivi'i 'otua
vetiana. 14 'Enavo kwamasahujine 'ee tinia ka'ene kwamasahi'inapo hijajaho
ijá apene vena ni'ima'ura ka'ene nahúna namajihuni vaji ato'arumana. Ijí vena
ni'ima'ura ka'ene nahúna namu kajaho kú'o kwahunijina. 15 'Ena'omo majama
hihuni puka vajijino ea irahuni iha pana'amajaho vena ni'ima'ura nahúna
na'amajino pi'onahuna.

Akúpa Maiu'ina 'Ee Mwe'a Maiu'inijina

21 1 'Enakaivo na akúpa 'ee mwe'a maiu'ina kavuta. Ijihuni maijaho
akúpa mwe'a sahasijaho sohiji'i pa'are ranamana. 2 'E'eme

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

ara natohwa nimaa nimaa ka'ene Jerusaremi maiu'inijaho kahi akúpi
'ahi Godoni rene ariha roana. Areri 'asúra parua 'aja'irore'e amairiu
ja'ini ariha roana. 3 'E'ejume na hejume toronu 'ahi ira ajira ika'ina
'waramana. Ike heha! Godoni harai arijaho emaapuni roana. 'Ena'omo
Hu pu pu'úmo ahuma hije pu Huni ehija reje Godiho ori'ini pu pu'úmo
hihuna. 4 'Ejakame Hura puni nia toa maho'o ukunihuna. 'Ene kú'o
pakwamasahuna. 'Ene kú'o temuka apehuna pane niramaruhuna
pane hianahuna pa'ana. Ijihuni maijaho uneunecha marako orijija
nipa'arenana. 5 'Enavo Ea ka'ene toronu 'ahi hinajara ika'ina 'warimana.
Heha! Na uneunecha maiu'ina maho'o vejuta 'wimana 'Ene Hu kú'o
ika'ina 'warimana. Vu'a ka'ene Nara 'waravukaho nimaa nimaakúne
heha 'ahi ve'amana 'wimana. 6 'Ene Hu ika'ina 'warimana Niparanana.
Na aneja kahene púsa kamena. 'Enavo ea irara toa hua'amajaho toúja
ka'ene majama hihunijaho pa'ime'eje mamahuna. 7 Ea irara sisea'e
piunamareje asita'amajaho uneunechakija 'ekahuna. 'Ejakame Na huni
Godi reje hu Nuni hariha rehuna. 8 'Enakaivo ea ka'ene juvi'ina panimaa
roji'ina sisea mama'ina veji'ina ea 'aniu kwamasahi'ina 'uasa veji'ina
ea masihavi'ina icha muni godi ira'ata veji'inijija 'ee ira'asina ea ija'ini
jihipuni tinijaho vena ni'ima'ura marekiji'i reji'i nahúna namuji rehuna.
Ijaho kú'o kwamasahunijina.

Jerusaremi Maiu'inijina

9 'E'eme Godoni 'ona oji'ina ka'ene iropu no'o tevua iropu no'o 'ekari
vajijaho Godoni sena iropu no'o ijija itu'o'una navajihipuni vaji 'ona
oji'ina kwinu ika'ina 'warimana. Iki roa kame na Remuijara 'asúra
ka'ene 'wahuniji najahuma 'wimana. 10 Hu na 'Aveni vaji aherime
apenie huri'a niho'o ni'ima'ura 'ahi va'ana. 'Enarena ara natohwa
mamaa ka'ene Jerusaremiho akúpa 'ahi Godoni rene ariha roana. 11 Ara
natohwa kajaho Godoni hanaji'ini ja'ina. 'Ene hura hanamajaho areri
muna ka'ene jasipa moni mapoka 'imejura'omo ijipo hanama paraju
ja'ina. 12 Ara natohwa kajihuni verijaho niho'o jojora ichutomaa. 'Ene
vwicha iropu ropu no'one 'ee vwicha kajija 'ona oji'ina iropu ropu no'o
namijara. Vwicha 'aha kaji iha ka'ene vejajaho Isureri oni harihi puni
kachi'ina iha vejara. 13 Vera kajaho vwicha iropu ropu no'una. 'Ena'omo
no'opisu kara'ine no'opisu kaha'ine no'opisu kama'ine 'ee no'opisu
karo'ina. 14 Vera kajihuni kutejijaho muna iropu ropu no'ona. Ijihuni
toijaho Remui jihuni apasoru iropu ropu no'o puni iha vejara. 15 Godoni
'ona oji'ina ka'ene na 'warimajara mina vehuni pijuaha ka'ene korutia
vejajino apene ara natohwa kajaho mina vene 'ee vwicha 'ee vera mina
venana. 16 Ara natohwa kajihuni nupiijaho areareria. Ara natohwa
kaji pijuahi mina venajaho kiromita mapoka mapoka (2,400). Hahuna
'ee huhuna nupiijaho nikwisu'ina. 17 'Ejumakame Godoni 'ona oji'ina

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

kajara iji vera ka'ene mina vejajaho emaapuni miniji venana. Vera kajara
poma joranajaho mita mapoka (72) renana. 18 Vera kaji vejajaho jasipai
vejara. Ara natohwa kajaho korutiru venana'omo mane'a puna'i hanana
paranana. 19 Ara natohwa kajihuni vera kutejijaho muna ani ani'ina
mavarasa'ini savara. Muna amurijaho jasipa muna pinijaho sapaia muna
pinijaho charasitoni muna pinijaho emaroria. 20 Muna pinijaho saratoniki
muna pinijaho saratiasi muna pinijaho kurisoraiti muna pinijaho perairu
muna pinijaho topasi muna pinijaho kurisoparasi muna pinijaho jesiniti
muna pinijaho ametisitina. 21 Vwicha iropu ropu no'ujaho perua 'oi'oi
iropu ropu no'o kaji venana. Vwicha kwinu kwino perua eru venana.
Ara natohwa kajihuni 'unamijaho korutiru venana'omo mane'a epuna'i
hanana paranana. 22 'Enakaivo Na niriujaho ara natohwa vaja kajaho
Temiporu pana. Ijihuni maijaho Godi Ni'ina 'ee Remuijaho ara natohwa
kajihuni Temiporu. 23 Ara natohwa kajaho vea 'ee masapa ijipo hanahuna
pana. Ijihuni maijaho Godoni hanaji'inijara veje hanahuna. Ara natohwa
kajihuni nahehijaho Remuijina. 24 'Ene kwakwa ke'ura ara natohwa
kajihuni hanaji'inijara hanani'eje ohuna. 'Eje mwe'a kehuni kinijija
puni pinana 'eka roe ara natohwa kaji vajahuna. 25 Ara natohwa kajaho
na'imujaho pa'ajihuni hahi veiri'a rena navakame vwicha pakuhuna.
26 'Ejakame pu kwaa ara mapoka kehipuni pinana 'ee mamaijaho 'eka roe
ara natohwa kaji vajahuna. 27 'Enavo uneunecha chiha rukina ea sisesa ea
ira'asina ijija ara natohwa kajihuni vwichijaho pava'e aruhuna. 'Enakaivo
ea irahuni iha Remui jihuni puka ka'ene majama hihuniji na'amajara
pupusu ijí ara natohwa vaja kajaho va'a aruhuna.

Toa 'Ee Icha Ka'ene Majama Hihunijina

22 1 'Enarena 'ona oji'inijara toa ka'ene majama hihuni toijaho
najihana. Toa kajaho chiha niho'o pa'a maa'omo Godi'o 'ee
Remuiji'o puni toronu 'ahi rena roana. 2 Ara natohwa kajihuni 'unama
rira mu'oa kaji toa kajaho roana. 'E'eme toa kajihuni rori majama
hihuni ichijaho ronu ronu namijara. 'Ena'omo 'ina ani ani'ina iropu
ropu no'o masapa kwinu kwino vaji irivura. 'Ene icha kajihipuni a'ijaho
kwaaka mapokakihi veju'e maraniuna. 3 'Ena'omo unenu pina sisea
siripavujaho panahuna. 'E'eje Godiho 'ee Remuiji'o toronueru na'eje
Huni pwehipo kaukara Huna venahuna. 4 'Ejakame pu Huni niura
kame 'ee puni varipata 'aha Huni ihijaho nahuna. 5 'Enavo ara natohwa
kajaho pana'ihuna. 'Ene nahehapo hanahuna pane 'ee vea hanahuna
pana. Ijihuni maijaho Godi Natohwi jihuni hanaji'inijara hanahuna.
'E'eje Pu majama 'ajoaha apena vahuna. 6 'E'ejume Godoni 'ona oji'ina
kajara ijá 'warimana Ike irakaho majama nimaa 'wimana. Poropeti puni
'aveni jihipuni Godi Natohwijara Huni 'ona oji'ina ranavu'e raka ka'ene
iviamaa mai'o re'i venuji Huni pwehija najahana. 7 Ike heha! Na marako

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

ro'eju. 'Ena'omo ea irara puka kehuni vaji poropeti epuni iri 'waravaji
hena ve'amajaho Na hu merajahuna. 8 Na Jonira puka vajaki vu'a 'ee
uneunecha raka ka'ene 'waramajija hena kivuta. 'Ene na vea ka'ene ijí
hena kavuti veijaho na 'ona oji'ina ka'ene na najihajihuni mumora rori
one oja ma'i vejuta. 9 'Ejumakame hu ika'ina 'warimana Ija'ina pavena!
Na 'u'o pwea areri a 'ee oni vwehija ka'ene poropetia 'ee ea ka'ene
puka kehuni vaji vu'iji hena vejajihipu vare'ina. 'Enakúne Godiru oja
ma'amana 'wimana.

Vu'a Túchamaijina

10 'Ene hu kú'o ika'ina 'warimana. Uneunecha mai'o rehuna ka'ene ike
puka vajakino navujaho vea nitu'u renukúne paapene kuve na'amana.
11 'Eje ea irara areri parehuniji venujaho maka'eje ve'amana. Ea irara
huni oja chiha renajaho maka'eje ija'ina na'amana. Ea irara ariramaa
renajaho maka'eje ariramaa rena apena va'amana. Ea irara nimaa
ariramaa renajaho maka'eje nimaa ariramaa rena apena va'amana.
12 Ike heha! Na marako ro'eju. 'Enavo Na emaapo raka ka'ene vejaji kivi'i
eha ka'ene vajihunijaho areri ijá 'eka rohuna. 13 Na Aupa 'ee Omeka.
Na aneja kamene 'ee púsa kahena. Na amure 'ee túchamaijina. 14 Ea
irahipo puni ateha jojoriji so'avajija pu merajihuna. 'Ena'omo pu areri
ara natohwa kajihuni vwichijaho arume majama hihuni ichi jihuni
vahuna. 15 'Enakaivo ara natohwa kajihuni samaijaho 'ua 'ee ea masia
rukina 'uasa veji'ina ea 'aniu'e kwamasahi'ina godi ira'ata icha muni
veji'iniji oja mihura 'ee ea ka'ene ira'ata vehuniji oja mihi'inijija samai
hina apena vahuna. 16 Na Jesura Nuni 'ona oji'ina ranavu'e hura vu'akaho
ara sosi 'wara'amarono 'waramu. Na Teviti oni anejijina 'ee huni amuje
'ee Na sú'usú'u huni moroa ka'ene hanama paranujina. 17 'E'ejume
Godoni 'Avenijaho 'ee Napasi nehuniji'o ika'ina 'waravara Roa! Ea irara
he'amajaho hu ika'ina 'wara'amana Roa! 'Ene ea irara toa hua'amajaho
hu ika'ina 'wara'amana Roa! 'Ena'omo ea irara majama hihuni toiji
ape'iro ve'amajaho pa'imehuna vo maape'ena.

Túchamaahuni Jujuvu'a

18 Na ja ea maho'o 'waravujaho ea irara puka kehuni vaji poropeti epuni
iri 'waravaji huni vwiha ijí huri ihe'amajaho Godira huri ihenareje ea
kajaho sena sisea ka'ene puka vaji vene 'waravakino mahuna. 19 'Ena'omo
ea irara poropeti epuni iri 'waravara ka'ene puka kehuni vaji namuji
aperu va'amajaho puka kehuni vaji vejaja'ina'e Godira huni pwina ka'ene
majama hihuni icha vaji navu'e 'ee pwina ka'ene ara natohwa mamaiji
namuji 'u'o apetujahuna. 20 Ea ka'ene ike uneunechake 'waramujara
ika'ina 'waramu. I'a! Na marako rohuna! Nimaa! Jesu Natohwiji roa!
21 Jesu Natohwi jihuni maiji vwihani'inijaho ja pu'úmuna. Ameni.

The New Testament in Ese (Managalasi) of Papua New Guinea; 1st ed. 1999; web version, © 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.